גליון שבועי
גליון א' ~ שנה א'

בסבת תחכמוני

פרשת בשלח תשס"ט לפ"ק
יציאת כל הכוכבים: 6:23pm
שקיעת נוגה: 9:09
שקיעת ירח: 6:18am

ישמע חכם

• ע"י דוד לעוו

~ יושב בשבת תחכמוני ~

רבים תמהו מה זה תחכמוני? מי שמעיין בשמואל ב' קפיטל כג, יראה שהוא שם של אחד מגבורי דוד, שהיה לדוד כמה גבורי חיל אנשי אבירי לב שהצליחו ללחום ולהרוג כמה אויבים כהרף עין בלי שום פחד ועיפות כח.

מעניין לדעת כי בדברי הימים מופיע שם זה בשנוי קצת שם כתוב **ישבעם בן חכמוני** ד"ה א' י"א 11 אגב אורחא רואים מזה כי השם שלו היתה **יושב בשבת תחכמוני** כי שם אביו היה חכמוני ושמו ישבעם ונעשה קיצור מזה יושב בשבת תחכמוני כעין שהיה מנהג לקרות לייבל אברהסס, לייבל בן אברהם.

*

אך צריכין לדעת כי כל שם בכל לשונות יש להם פירוש ונקרא כך בשעת הלידה ע"י אביו או אמו משום איזה דבר שעלה בדעתם בעת לידת הבן ורוצים לבטא מחשבתם על כן קראו לו כך וכמו שידענו מכל השבטים ויעקב ועשיו... עיין בתורה.

והנה תחכמוני או חכמון קל לדעת כי שורשו הוא חכם והתיו נוסף אשר ידוע שדרכו לבא בתחלת המלה כמו תורה משרש ירה, תהלה משרש הלל, תימן משורש ימין, תפארת משרש פאר. והנון בסוף ג"כ נוסף כמו ראובן שמעון נחשון אמנון וכו'.

אבל מה זה יושב בשבת? או ישבעם? יש להקדים כי **יושב וחכם** הם כשני שמות הדומים מאוד זה לזה. ולוט יושב בשער סדום הפירוש של **יושב** הוא כינוי לישיבת משפט כמו **וישב** משה לשפט את העם מדוע אתה **יושב** לבדך. ויותר מבואר ברות ויאמר שבו פה **וישבו**. כלומר אם בועז רצה לעשות איזה קנין לפני זקני העיר צוה להם שישבו בשער העיר כי שם היתה מושב הבי"ד כאשר עוד נבאר בגליונות הבאים. ומזה נשתרבב עוד שם **ישיבה** שקורין היום לכל בית תלמוד ותלמוד תורה. וטעם הדבר כי בזמן העתיק כל עבודת החיים היו **בגוף** לחרוש לזרוע לילך ממקום למקום. על כן כינו לכל עבודת **המוח** שרק המוח נצרך לזה בשם ישיבה כלומר אין שום physical work בזה. ומזה יצא שכל מי שיושב ושומע אל ריב אנשים ונשים ושופטם ומורה להם מה יעשו, נקרא יושב משפט או יושב בשבת. ורצה לבטא בזה, בני יהא ברמה זאת של יושבי שער. היוצא מזה, **יושב שבת ישבעם תחכמוני** כולא חדא מילתא.

*

מה בדיוק פירוש מלה של **חכם** כאשר נזכר בתנ"ך-לא בלשון בני אדם- ע"ז צריך ביאור רחב מאוד ובס"ד יבא בגליון הבא.

*

בגמרא מסכת מו"ק דרש להאי קרא על מדותיו ומעלותיו של דוד המלך, יושב בשבת שהיה דוד יושב על גבי קרקע בשעה שהיה מלמד לאחרים ולא כדרך הרב לישב על כרים וכסתות תחכמוני אמר לו הקב"ה הואיל שהשפלת את עצמך תהא כמוני שאני גוזר גזירה ואתה מבטלה חז"ל דרשו תחכמוני=תהא כמוני. כי ידוע שאנשי בבל הגו אות חית כאות הא ועל כן אמרו בשעה שר' חייא אומר וחכיתי לשם הרי זה מחרף ומגדף שאומר והכיתי רח"ל ועל כן תמצא כמה וכמה דרשות חז"ל שמחליפים את חית באות הא. על עצם הדרשה חז"ל החשיבו מאוד מדת ההשפלה והענווה כלומר אם יש מנהג מדור דור לעשות איזה תפארת חיצוני לשם כבוד התורה וכו' אף שהעם מתכוונים לטבה בזה אם הרב רוצה לקנות מדת הענוה אשר חשובה מאוד בעיני חז"ל יש לו לוותר ולמאן ולסרב שיתנו לו הכבוד וזה היתה מדת דוד המלך וזכה בגלל זה שיבטל גזירות רעות ח"ו יה"ר שיבטלו כל גזירות רעות. אמן.

כל החומר שבגליון, עבר תחת ביקורת להערות או למשתתפות על הגליונות הבאות במחיר נמוך נא להתקשר:
חברי בי"ד "גבעת המורה"
646-546-9748
Designed & Printed By: AppleDesign
appledesign@ymail.com

תחכמוני

גליון שבועי

גליון ב' ~ שנה א'

פרשת יתרו תשס"ט לפ"ק

זריחת ירח: 11:34 בערב

שקיעת ירח: 8:59 בבקר

שקיעת נוגה: 9:04 בערב

צאת כל הכוכבים: 7:02

ישמע חכם

• ע"י דוד לעוו

~ ירושלים - עיר דוד ~

גיבורי דוד איידי דאתא לידן נימא בה מילתא, מוזכר בשמואל שהיה לדוד 37 גיבורים, ופרש"י כי יואב לא הוצרך להזכיר כי הוא שר צבא, ידוע כי יואב (בן אחות דוד) ניהל כל מלחמות דוד, עד שדוד התאונן עליו "והאנשים האלה בני צרויה קשים ממנו ..." כי כמה פעמים קינא לכבודו יותר ממה שרצה דוד, כגון הריגת אבנר ועמשא ושמחתו במיתת אבשלום (עיין הפטרת ויחי).

*

בשעה שכיבש יהושע ארץ כנען הניחו בני ישראל כמה ערים בצורים שלא יכלו לכבשם, ואחד מהם הוא ירושלים כמו שכתוב את היבוסי יושב ירושלים לא יכלו יושבי יהודה להורישם (יהושע טו') כלומר עיר הזה נפל לחלקו של יהודה, אבל לא יכלו ללכדה מחמת תוקף החומה ושהיתה על הר גבוה.

*

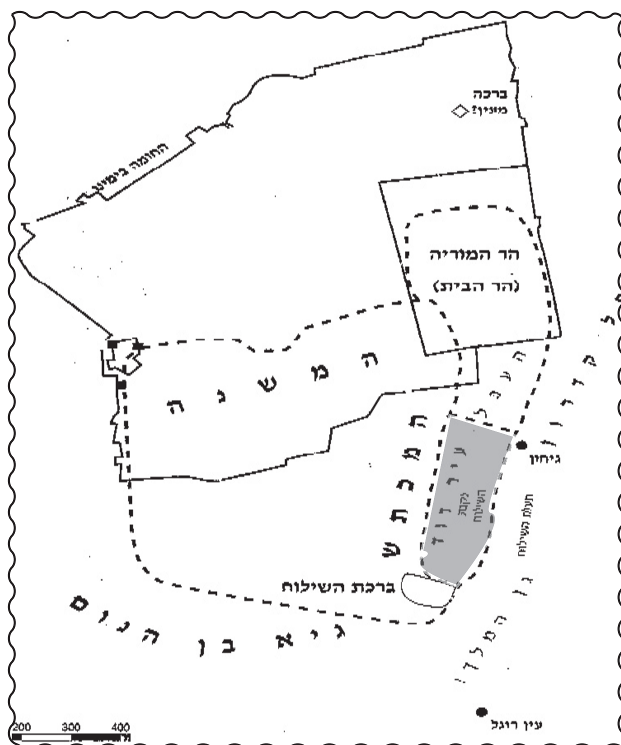
מצינו אף בזמן השופטים, בזמן שבא אחד מבית לחם לשוב לביתו, ורצה נערו ללון בירושלים עיר היבוסי, אך האדון "אמר לא נסור אל עיר נכרי אשר לא מבני ישראל הנה", מאות שנים אחר כך כשהיה דוד בן 37 החליט לכבוש את ירושלים מיד היבוסים, והכריז כל מי שילך ויכבוש יהיה לראש ושר על ישראל, אנשי יבוסי לעגו על ישראל לאמור אפילו אם יהיה כל העיר עורים ופסחים אי אפשר להסיר אותם כל כך חזק היתה העיר מחמת החומה ומחמת הנחלים העמוקים סביב.

*

יואב בן צרויה העיז ונכנס לעיר דרך מערה טמונה אשר הביא מים לעיר, ולא עלה על דעתם התקיף פתאומי הזה ונלכד ירושלים תחת יד דוד, אך היבוסים נשארו שם והעלו מסים לדוד ודוד בנה שם ביתו וקבע שם המלכות והשרים, וקרא את העיר עיר דוד או ציון.

*

כדי להבין הגבולים של ירושלים בזמן דוד אעתיק פה ציור:

כל העיר היתה כגודל 4 blocks של בורו פארק, כלומר מ16 עד 18 ave. ומ50 עד 52 street 1200X500 SQ. FT.

יש שואלים כמה אנשים יכלו לגור בשטח כזה התשובה לזה מעניינת הצפיפות בעיירות העתיקות היתה יותר מברוקלין. אע"פ שיש לנו בזמננו בתים בעלי-קומות מרובות וכו'. וזה מחמת שלשה סיבות: 1) לא היה להם רחובות כמו לנו רק מבואות צרות מאוד (עוד נבאר), 2) אין להם גינה או חצר מלפני הבית או לאחריו.3) כל מקום "דירתם" רק כמו שני חדרים שלנו, זה כולל הכל. וזה נקרא בית! (עוד נדבר), (היו להם בתים שאין בהם 4X4 אמות פחות מחדר ממוצע שלנו!).

המשך בעל"ד

חכמוני

ישמע חכם

המשך מעל"ד

ועד היום הזה בעיירות ערביות בלתי–מתקדמות, קיימת צפיפות מרובה מאד! לך לעזה ותראה....לכל acre יש 200 אנשים (acre היא כחצי בלאק).

בהר ציון=עיר דוד=ירושלים, בזמן שכבשו דוד מאת היבוסי, היה שם בערך 10 acres, נמצא 2000 אנשים לכל העיר. (או 350 ''משפחות'').

*

שערי ירושלים.

יש להניח כי היתה רק שער אחת לחומה בזמן דוד. (כ"מ ש"ב ט"ו 2).

*

...בכל מקום שנזכר בחז"ל "מפולש משער לשער", פירושו, שיש להעיר ב' שערים, לאפוקי מעיירות העתיקות שהיה להם רק שער אחד לצאת ולבא.....

*

בקשר למקום זה, שר דוד הרבה שירים, ובכל פעם משבח טוב ערי ציון, נזכיר כמה פעמים לדוגמה 'שבחי ירושלים את השם הללי אלוקיך ציון', 'כי חזק בריחי שעריך ברך בניך בקרבך', 'כי בחר בציון אוה למושב לו', 'יבושו ויסגו אחור כל שנאי ציון', 'אוהב השם שערי ציון', 'שירו לנו משיר ציון', כל כך התלהב דוד 'סבו ציון והקיפוה ספרו מגדליה', 'ירושלים הרים סביב לה, והשם סביב לעמו', כמו שירושלים מוקף בהרים כן השם מקיף לעמו והבוטח בשם יהיה כהר ציון, אם רצונינו שישיב השם את שיבת ציון עלינו לשמוע אל ישעיהו 'ציון במשפט תפדה ושביה בצדקה'.

יוסיף לקח

איזהו חכם – ב'

עלינו לקיים הבטחתינו, ולבאר מה זה ''חכם'' בלשון תנ"ך? ובאמת, יש למלה הזאת כמה תרגומים, הכל לפי הענין, ונזכיר כמה דוגמאות בקיצור, ולבסוף נעכב על הכי-חשוב.

1. אומן, חרש וחושב, צייר, כל הדברים שצריך 'סקילל' מיוחד.
2. מכשפים וחרטומים המתיימרים שיודעים ''הכל''
3. ערום, יודע איך להשיג מבוקשו ולכוון דעת בני-אדם אליו (ש"ב י"ג י"ד)
4. אחרון חביב, מי שרכש, או ליתר דיוק, הולך ורוכש, ומבקש והולך, ורוצה לסדר כל חייו היום-יומיים, בהתאם לחיי מאושרים בזה העולם, וזה כל משלי, וקהלת.

*

אני רוצה להתעכב על 4. אין שייך דבר כזה, ''איש חכם'' כמו ששיך כהן, נביא, נזיר, שופט, שוטר, מלך, שר. כל אלו הם תוארים שמוחלט וברור אם אתה כהן או לא, משא"כ ''חכם'' בכל עת ועונה שייך להתנהג כחכם או לא, אם שמת מחסום לפיך ולא ענית כלום בעת שאשתך מקללך, הרי הכתרת עצמך, בזה הרגע, בשם חכם.

*

א"א לחיות ''חיי מאושרים'' כלל וכלל מי שלא ירא אלוקים ושומר תורה ומצוות, חקים ומשפטים, ודבר זה פשוט כ"כ עד שנכתב בספר משלי רק אגב אורחא (רוב הספר עוסקת בחיי החברתיים, יחס האדם לאדם). להסביר את זה צריך ביאור ארוך, אך נסתפק כעת, כי כל התורה-כשמבינים אותו על נכון- ממלא סיפוקיו הטבעיים של האדם באופן הכי-נעלה. (לאו דווקא שזה סיבת המצווה), ולכן ''ראשית חכמה יראת ד'', כי בלי זה אין ''חיי מאושרים'' כלל.

כל החומר שבגליון, עבר תחת בקורת
חברי בי"ד "גבעת המורה"

להערות או לתרומות על הגליונות הבאות באחור נמרץ נא להתקשר:
646-546-9748

Designed & Printed By: AppleDesign
appledesign@ymail.com

גליון שבועי
גליון ג' ~ שנה א'

בס"ד חכמוני

פרשת משפטים תשס"ט לפ"ק
זריחת ירח 4:52 בבקר
שקיעת ירח 2:18 אחצ"ה
שקיעת נוגה 8:59 בלילה
צאת כל הכוכבים 7:11

ישמע חכם

• ע"י דוד לעוו

~ מדות ושיעורים ~

בשבוע שעברה, קרינו פרשת יתרו. מקום מגורת יתרו-גם משה גר שם רוב ימי חייו- היא מדין. היום קורין לזה Jordan, סמוך מאד לגבול Saudi Arabia.

יתרו שמע קריעת ים-סוף –אשר נתפרסם בכל העולם - כאשר העידה רחב הזונה לאחר מ' שנה "כי שמענו את אשר הוביש ד' את מי ים-סוף מפניכם, בצאתכם ממצרים.. ", ומצינו מאות שנים אחר יציאת מצרים, שיראו איזה אומות ללחום את ישראל כי נשארה בידם מסורה מפי אבותם שאלוקי-ישראל גדול ונורא.

*

ממדין עד הר-סיני –מקום חניית ישראל- יש יותר מ100 מייל, אף בדרך הכי-קצרה. ידוע שאפשר לגמל לרכוב כ25 מייל ליום, נמצא יתרו נסע כ4 יום לקבל פני חתנו, במכילתא החשיבו אותו כמקבל פני-השכינה (כל המקבל [טורח ללכת] פני רבו כמקבל פני שכינה).

יתרו בא לזבוח זבחים לפני אלוקי-ישראל, מחמת גודל-התפעלותו מהאותות והמופתים והיד-החזקה והזרוע הנטויה, ולא שמע או ראה מימיו "אלוהים" שיעשה אפילו דומה לזה... (כל אלהימס למיניהם היה אך ורק בדמיון, וכמו evolution בימינו).

*

יש קושי בלשונו "עתה ידעתי וכו' כי בדבר אשר זדו עליהם", דומה לזה אומרים בכל יום בתפילה "כי ידעת כי הזידו עליהם". מה הביאור בזה? יש להקדים כי מי שהוא גר בארץ אחרת הוא נטול-זכויות, כך היה החוק הקבוע אצל כל אומות העתיקות –עד שהוצרך התורה להזהיר כמה פעמים על שוויון-זכויות הגר. נמצא, מה שבנו בני-ישראל פיתום ורעמסס, ומצרים עבדו בהם בפרך, זה היה מאד טבעי למהלך-החיים של זמנם, כי זה המס אשר חייב להעלות למדינה כל מי שאינו אזרח, תחת ההגנה והחסות אשר מצרים מניחים אותך לשבת בארצם. צא ולמד "לא תתעב מצרי כי גר היית בארצו". עמוני ומואבי שלא קידמו בלחם ובמים –חסר מהם 'דרך-ארץ' – לא כן מצרים 'זכרנו את הדגה אשר נאכל במצרים חנם'.... יותר מזה, "טוב לנו עבוד את מצרים...". אך יתרו הבין כי הזידו כלומר הרשיעו, בגאווה-ובבוז, בכוונה להשפיל ולרדות בפרך, ועל כן נענשו, ולפי-זה תרתי קאמר יתרו, 1) עתה ידעתי כי גדול.. . מכל האותות והמופתים. 2) כי בדבר אשר זדו=מגיע להם כל המכות.. .

*

כתוב בתורה שנפל מן מן השמים, עמר לגלגלת, והיא עשירית האיפה. אים נחשוב כל לוג לpint, הרי עומר קצת פחות מgallon. יש לדעת כי סתם בני-אדם–כיום-אוכלים כשיעור הזה, וכבר אמרו חז"ל מי שאוכל פחות מזה, מעיו מקולקלים, יותר, הרי הוא רעבתן, כשיעור הזה הרי הוא בריא ומבורך. (הכל מצטרף לשיעור... חוץ ממים...).

*

את המשכן עשו עצי-שטים עשר אמות אורך הקרש, אמה וחצי רוחב, ואמה עובי.

נניח כי אמה=1.5 feet, נמצא כל קרש=1.5X1.5X1.5X1.5X1X10 =50.625 cubic feet. ידוע, שעצי שטים הם כבדים מאד, כ60 pound לכל cubic foot. סך הכל יותר משלשת אלפים pounds, או 1.5 ton! וזה לכל קרש וקרש, וארבעת הבקר משכו 48 קרשים =72 ton (יש אומרים, שכל צמד בקר מושך 1500 pounds) וזה נס גדול וצ"ע שלא העירו ע"ז.

*

כל אדן היה ככר, 3000 שקל, כל שקל =224 שעורים=672000 שעורים=96pounds(כלשעורה=Gram.065).צאוחשובעוד5 ton (9600 pounds).

המנורה נעשה מככר=96 pounds, ידוע כי משקל זהב טהור היא 19.3גרם לכל סמ. מעוקב, צא וחשוב כי מ5.16 inches cubic הצליחו לעשות המנורה –גבוה 54 inch, וכל כליה!, אפשר שזה בכלל הקושי שנתקשה משה.. (היריעות, לא ידעתי איך לחשב כובדם) {בבית שני יש במשנה כמה כהנים הוצרכו לטובלו}

יה"ר שיבנה בית המקדש במהרה בימינו. ותן חלקנו בתורתך.

גליון שבועי
גליון ד' ~ שנה א'

בקהלת
תחכמוני

פרשת תרומה תשס"ט לפ"ק
יציאת כל הכוכבים: 7:17
שקיעת נוגה: 8:45
שקיעת ירח: 9:57 בלילה

ישמע חכם

• ע"י דוד לעוו

~ הלבוש - בתורה ~

קראנו בשבוע שעברה, "כי הוא כסותה לבדה היא שמלתו לעורו, במה ישכב... "בזה הגליון רציתי לתאר איכות מלבושים בתקופת המקרא והמשנה, (רש"י טרח הרבה לבאר בגדי כהונה, עיין רש"י ד"ה ואפוד, ועשו את האפוד, ... מי שבקי בלשון רש"י, יכיר שזה קרוב יותר ל"תוספות")

*

שמלה או שלמה, כסות, בגד, ובלשון המשנה סדין, טלית ובארמית גלימא, הכל ענין אחד, בגד שארכו יכול להגיע עד 15 "רגל", רחבו כחמש "רגל", ומתעטפים בו, כלומר שמין אותו על הכתף וכורכים אותו סביב סביב עד שמשליכין קצה השניה, לאחוריו. (להעיר: "טליתות" שלנו הם להיפך, אורך הטלית לאורך הגוף, שלהם, אורך הטלית=15 רגל! הלך סביבות הגוף, גם לא כיסו את הראש בטלית, רק עם סודר מיוחד שכרכו סביב לראשם, אך בדרך מקרה היה אפשר להשתמש בטלית גם לכסות הראש, ובמיוחד בתקופת המשנה, שנתארכה הרבה, לאורך ולרוחב, מדת הטלית)

*

שמלה היא משרש סמל, כי בגלל השמלה, רואים רק "סמל" = תבנית הגוף, לא חיתוך איברים וכו'. שלמה דומה ל'צלם", ופירוש כולם שווה. גלימא=גלם, כשמתעטף אדם נראה כגלם בלי חיתוך איברים –כן היא בגמרא-

*

תכלית הטלית היא לא לכסות ערווה, לצורך זה יש אזור בגד קצר שכורכים על המתנים לכסות בשר ערווה. אמרו בגמרא שמותר לקרות ק"ש בזה, גם מי שאין לו רק חלוק (כעין t-shirt שמגיע עד ברכיים) אחד, מותר לכבסו בחול המועד, מפני אזורו מוכיח עליו, כלומר הכל רואים שכולו ערום ואין לו רק אזור ולא חלוק אחר. באליהו, נזכר שהיה לו אזור עור חגור במתניו, גם קיימת מליצה אצל משיח (ישעיה 11)"והיה צדק אזור מתניו והאמונה אזור חלציו" –כמו שהאזור דבוק היטב להגוף וא"א לשמטו, כן יהיה צדק, מישור בפיו ובמשפטיו.

*

הטלית היא בגד של כבוד, וע"כ שייך בו כמה מינים ויש מדת ארכו או מדת רחבו וגוונים שונים כפי הישג-יד, אשר שייך לתת סימן עד שלומדים 'מה שמלה יש בו סימן', גם אפשר 'לחלוק' טלית ועדיין ראוי לתשמיש, כי אפשר גם לעטוף קצת בטלית קצר. יש הרבה דרכים styles שונים איך להתעטף וקצתם יש בהם משום הוצאה, עיין במסכת שבת. מי שאפשר מחליף טליתו לכבוד השבת, ואם אין לו רק אחד, ישלשלו, שיהא ארוך יותר עד שנגרר ע"ג קרקע. מכיון שהטלית היא בגד העליון, מצוי מאד שאדם פושטו ושוכחו, וע"כ מצוי בו אבידה ומציאה, גם ר"א בן פדת מחמת רוב עסקו בתורה שכחו בשוק של ציפורי, ונעשה לו נס שנחש סבבו, ולא נגנב.

*

התורה מזהרת, אם חבל תחבול שלמת רעך, ובכל היום הוא מתהלך בשוק בחלוקו –זה מוצדק לחלוטין, כי כמה אנשים מסתובבים ככה- אך כאשר יבא השמש תשיבנו לו, כי אין לו רק שלמה אחד, ובמה יכסה גופו בלילה- אם היה לו שלמה אחר, הרי יפשוט חלוקו ויכסה בשרו עם שלמה הנשאר, אבל זה העני, שהוצרך ללות ממך, מבטיחך הכתוב שאין לו שלמה אחר... . (כנראה רק עני כזה לווה מעות...).

*

אפשר גם לקבץ כנפות השמלה ולעשות כעין שק, להשים בו אוכל וכלים, כמו שעשו ישראל בצאתם ממצרים-משארותם צרורות בשמלותם, והיה להם שמלות הרבה ששאלו מאת מצרים.

המשך בעל"ד

המשך מעל"ד

סימן אבילות מובהק, לקרוע השמלה, כך עשה יעקב, כן השבטים כשרדף אחריהם ומצא הגביע, ויש אזהרה מיוחדת לכהנים ליכנס לפנים בבגד קרוע=פרום, כי אסור להראות שום סימן אבילות במקדש, מושג האבילות יש לה מקום, ואף צורך ומצווה, אבל אסור להכניס 'רוח' זה במקדש, שהיא מקום עבודת ד' וזה רק ע"י הכוונת דעתו של אדם לשמחה ולחיים.

*

בזמן ר"י בן אילעי, היו מתכסין ששה בטלית אחד, בלילה. ר"י היה לו רק טלית אחד לו ולאשתו, ובירך עליו בכל פעם שהתעטף בו, כמה אנו חייבים להודות לד' על כל מיני בגדים שונים לכל זמן ולכל חפץ, אשר נתן לנו ד' ברחבה גדולה. בפרשת מוציא ש"ר, פורשים השמלה ששכבו עליה ובודקים אם האמת אתו או לא.

*

כתונת ידוע צורתו, והיא מה שנקרא 'חלוק' במשנה, וכבר ביארנו למעלה צורתו, וכשקורעין על המת חייבין לקרוע את ה"שפה" אשר סביב הצוואר, כי בזה נראית יותר הקריעה.

*

ועשית את מעיל האפוד... יש פירושים שונים על צורתם . מעיל, לא ברור צורתו, אך מדברי חז"ל יש לשער כי היא 'חלוק' בלי בתי-ידיים ויש לו קצת 'חתך' מימינו ומשמאלו -, נגיד, מברכיו ולמטה-ומשימין על שוליו- מלפנים ולאחור- פעמון ורמון. אפוד, כבר ביארו רש"י כל צרכו, ורק להוסיף שאפוד הוא 'אזור' נאה ומפואר, מיוחד לכהנים.

*

מצורע ואבל חייבים בעטיפת הראש, ואמרו בגמרא שהיא כעטיפת ישמעאלים, שמכסה ראשו בסודר ומכסה כל פניו חוץ מעיניו, כן עשו ישמעאלים בלכתם במדבריות, כדי שלא יכנס החול ומחמת חום השמש, אך לסתם בני-אדם, זה סימן אבילות.

*

יש לזכור כי 'בגדים' לא נעשו בעיקר, להגן מן הקור והחום, רק להעלים ולכסות כל מה שאפשר, חלק החושני והבהמי, שיש בהאדם. כדי שלא יטעה האדם אף רגע שיש לו איזה דמיון עם הבהמה, ולמען תהיה תמיד על תודעתו כי בצלם אלוקים ברא את האדם, ותפקידו שונה מאד מאת הבהמה . וע"כ שנוא מאד בעיני אלוקים, אותם האומות ההולכין ערומין בשוק. עלינו לדעת את ד'.

(ביאורו בגליונות הבאים בע"ה)

ת"ח ניכר בעיטופו... (אדר"ן)

פעמים מכוסה... (טור הלכות ציצית)

עטופה כאבל... (עירובין ק')

גליון שבועי
גליון ה' ~ שנה א'

בקבת
תחכמוני

פרשת תצוה תשס"ט לפ"ק
יציאת כל הכוכבים: 7:27
זריחת ירח: 4:22 אחצ"ה
שקיעת ירח: 5:49 בבקר
שקיעת נוגה: 8:26 בלילה

ישמע חכם

• ע"י דוד לעוו

~ באחד באדר משמיעין על השקלים ~

בגליונות הבאים נבאר ערך הכספים בזמן המקרא והמשנה וכל המסתעף מזה, בזה הגליון יתבאר מהות הכספים בתקופת המקרא.

יש במקרא כמה שמות למיני מטבעות: 'שקל', 'גרה', 'ככר', 'מנה'. גם יש שם כללי 'כסף' אשר חייבים לפרשו ולתרגמו לפי הענין.

*

'שקל', יסוד מלה זו היא מפעולה, הפעולה היא להעריך איזה דבר שיהיה –כסף, זהב, בשר, דגים, אבנים טובות, - על מאזנים שיש בצד השני משקל (מאיזה חומר שיהיה: אבן, עץ, מתכת) מדוייק עד מאד- ומשימין הבשר או הדגים על צד השני, עד ששני כפי המאזנים 'עולים' זה בצד זה Are Balanced, 'פעולה' זו נקרא בלשון הקדש, 'שקל' (קמץ תחת שין), ישעיה מתאר גדולת ד', 'ושקל בפלס הרים וגבעות במאזנים', שיודע בדיוק איך To Balance ההרים והגבעות הגבוהים והרמים, לבל יפלו ארצה, ויתפוררו.

*

כתולדה מזו, יש לנו 'שקל' (בשני סגולים), כי בכל פעם אשר קנה איש מאת רעהו שדה או בית או משלם לו על נזק שהזיקו או קנס, יש לו כמה חתיכות קטנות של כסף (מחומר זו נעשו המטבעות בתקופת המקרא), יקצבו ביניהן –אחר משא ומתן ודין ודברים מרובה, כאשר נהוג עד היום בארצות המזרח, ויש לזה זכר במסכת נדרים, ובסיפור עפרון(ע"פ פשט)- סך כמה 'שקלים' =חתיכות כסף פחות או יותר בצורה אחידה, יתן בעד זה השדה והבית, אך עדיין לא נגמר. . . כי לפעמים יש 'שקלים ' גדולים או קטנים מאת חברותיה במקצת, ע"כ צריך הלוקח להשים 'שקליו' במאזנים, ול"שקלם" נגד Weight מדוייק עד מאד שיהא מכוון המשקל של שקליו, 400 פעם 170 שעורים,

*

מקובל היום, 'גרה' היא משקל שמונה-וחצי שעורים (היא. 55 גרם, לשבר את האוזן, Penny היא 2. Gram 5). למה נקרא שמו גרה? מפני שגוררים "משהו" מחתיכת כסף, ואותו ה'גרר' המועטת, שא"א לגרור פחות ממנו, נקראת 'גרה'. נזכר, שיבא להשתחוות ל'אגורה' אחת. . . סימן מובהק לעניות מופלגה. . . נמצאת אומר, בזמן המקרא לא היתה 'פרוטה', כי לא עשו מטבעות של נחושת, (וגם בגמרא נזכר באתרא דלא סגי פריטי), וא"א כלל לפחות מ'גרה'. עשרים גרה השקל: נמצא שקל=170 שעורים או בערך 11 גרם (או. 4 Oz) –משקל 2 Quarters, כל Quarter=5. 67 Gram.

*

משקל הכסף ששקל אברהם אבינו לעפרון בעד השדה שקנה=68000 שעורים, זה עולה ל9. 7) Pounds Pound=7000 Barley Weight),, של כסף. מצינו בדוד שקנה גרן ארונה היבוסי בעד 600 שקלי זהב, כנראה מקום גדול וחשוב מאד, גם ירמיה קנה שדה מאת חנמאל דודו, שבעה שקלים ועשרה מנים (עיין תרגום שם), שהיא 257 שקלים. (כל מנה=25 שקלים)

[אגב אורחא: בתנ"ך מוזכר 'מנה' רק פעם אחת ביחזקאל, ושם היא סך של שלש מיני מטבעות: עשרים-וחמשה שקל, עשרים, וחמש-עשרה, סך הכל ששים שקל, אך מקובל בידי חז"ל כי גם מטבע של עשרים-וחמשה נקראת מנה (ונקרא 'מנה של חול'), כי עיקר תרגום 'מנה' = שקלים מרובין שצריכין 'מנין'].

*

נותר עלינו לבאר 'ככר', שרש המלה, ודוד מפזז "ומכרכר" בכל עוז לפני ד'. הולך בעיגול. ככר לחם היא לחם עגול, וכן צורת המשקל של 'ככר' (3000 שקלים או 510000 שעורים או 72 פאונד) יש לזכור שאין כל הדברים אמורים רק בקירוב, כי נמצאו חילוקים בהשקלים שמצאו.

ד' צוה ליחזקאל שיאכל רק חצי-פאונד לחם ליום! (כחמש 'פרוסות')

*

המשך בעל"ד

שבת תחכמוני

ישמע חכם

המשך מעל"ד

סך הזהב לעבודת המשכן=2088 Pound, נחשת=5112, כסף=7200.

*

שער אבשלום אשר גילח בעת 'הכביד' ראשו=4. 85 Pound! (כנראה שהגיע למטה מכתיפיו הרבה!)

*

עכשיו נעבור אל נושא מסובך קצת, והיא כמה "ערך" השקל, כלומר כמה "שווה" השקל, ואיך יכולים לתרגם אותו בדולרים... (גם זה התירגום אין לה קיום זמן רב... ד' יושיענו!)

*

יש דרך 'קלה' אבל לא 'אמיתית' –אם תימצי לומר-והיא לדעת כמה שווה כסף טהור בימינו –כיום היא 13 Dollar Per 1 Troy Oz., והיא 13/1. 097=11. 85, לOz. רגיל (יש Troy Oz. המכיל 480 שעורים, בניגוד לOz הרגיל שיש בו 437. 5 שעורים, ולPound=16 Oz., יש 7000, כנ"ל). עכ"פ יש לחשב שקל=170 שעורים, נמצא שקל=. 354 Troy Oz., תכפיל את זה לפי שער השוק –לדוגמה 13 –יוצא 4. 6 דולר לשקל. . . . .

*

א"כ אף כשנותנים ג' חצאי שקלים, כמש"כ ברמ"א, עדיין לא נתת "שוויה" של מחצית שקל כסף טהור, שהיא 2$. 30 לפי השער של היום.

*

ולענין פדיון הבן שהיא מ"ע דאורייתא, וודאי חייבים ליתן לכה"פ 23 דולר כיום.

*

הזהב בימינו עולה לאלף דולר Troy Oz., לפי חשבון זה עלה שווי הזהב שנתנדב למקדש, 5000 ככרי זהב=5. 46 בליון דולר!, והשתמשו ב1872 טון של זהב!

*

אמציה, שכר מאה אלף אנשי חיל מאת בני אפרים, להלחם. ושילם בעבורם מאה ככר כסף, או 300000 שקלים, נמצא שלשה שקל לאיש, נמצא 14 דולר לכל אחד!

*

אך לפני שנמשיך הלאה בדרך זו, נראה תיכף כמה זרה היא!, כתוב במלכים שבזמן השובע אפשר לקנות סאה שלם בעד שקל כסף. כבר ביארנו לוג=1 Pint, סאה שהיא 24 לוג=3 גאלון, ואיך אפשר לדמיין שאפשר לקנות כ"כ חטים –ובמיוחד, יש לזכור כי לפני תקופת הטכנלוגיה, היה חטים יקר הרבה מזמנינו אלה-רק בעד 4. 6 דולר, א"א כלל להיאמר דבר כזה. גם ארבע מאות שקל כסף=1840 דולר, מי יתן ויוסיף לנו ד' עפרונים כאלה! שדה ירמי' שווה 1182$, (שכר דירה של בית קטן!). לשלם 14 דולר –אף את"ל רק ליום אחד היא חוכא ואיטלולא!. כסף ישקול כמהר הבתולות, 50 שקל או 230 $, אין זה חשוב ל'מהר' ! גם לא תשכח את המן, עשרת-אלפים ככר כסף =138 מליון דולר, זה סך קטן (צא ולמד מאת הקורות אותנו כיום הזה. . .) למלכות אחשורוש, אשר רצה המן להשמיד את כל היהודים, ולגרום נזק גדול לאוצר המלך (מכל המסים). הדרך היותר נכון להבנת כל זה, יבא בגליון הבא.

*

נסיים כי לא כיללנו פה שיעורי ה'ערכים' האמורים בפרשת בחוקותי, והנימוק, כי כל אלה "אינם" "שווי" כלל וכלל, רק יש "ערך סמלי" Symbolical Value, לשדה ולאדם, ורק נותן התורה יודעו, וכשאדם "מקדיש" עצמו או שדהו, מתכוון לערך סמלי, הנזכר. ולכן אין נפק"מ בין מוכה שחין וכו', עיין היטב במסכת ערכין ותבין.

יוסיף לקח

החידה חדתי, ואותך לא הגדתי:

לאיזה תנא אסור לאכול טשולענט בשבת?

מי שיפתור החידות במשך חמש שבועות, יזכה לפרס!

נא לשלוח הפתרון לכתובת, או לE-Mail הנזכר למטה

גליון בשבת תחכמוני
1973-60th st. #123
Brooklyn, N.Y. 11204

אפשר להשיג הגליון ע"י
weeklygilyon@gmail.com
להערות או למודעות על הגליונות הבאות במחיר
נמוך נא להתקשר:
646-546-9748

גליון שבועי
גליון ו' ~ שנה א'

בס"ד
תא חכמוני

פרשת כי תשא תשס"ט לפ"ק
יציאת כל כוכבים: 9:34
שקיעת נוגה: 9:52
זריחת ירח: 12:23 בלילה

ישמע חכם

• ע"י דוד לעוו

~ אוכל בכסף תשבירני ~

בשבוע שעברה, נסינו למצוא 'ערך האמיתי' של שקל-כסף, בזמן המקרא. וחשבנוהו לפי שווי של כסף טהור בזמנינו. החלטנו ששקל היא troy oz. 0.354, גם שער כסף בימינו היא 13 דולר לכל troy oz., נמצא שקל=4.60 דולר, ומחצית השקל=2.30 דולר. הקשינו כמה קושיות על מספר זו, כעת אנחנו מציעים לפני הקהל דרך אחרת, והיא מבוססת על 'מאכל האדם'. כבר ביארנו כי כל אדם אוכל עומר=עשירית האיפה ליום, שהיא 7.2 לוג, ואם לוג=pint, הרי 8 לוג=gallon, ולשם קיצור נניח כי אוכל אדם 1 gallon של חטים ליום. גם ברור כי אינו אוכל "רק" לחם כל היום, אבל כל מאכליו השונים שאוכל במשך היום, עולים, לכמות (volume), זה. ונניח כי המעות שמוציא בכל יום לצורך מאכליו השונים, היא כמעות שעולה 1 גאלון של חטים. אחר כל ההנחות האלו, בתקווה שלא טעינו יסודית.... נבא אל החשבון.

*

שער החטים נזכר במלכים, סאה בשקל, דהיינו 24 לוג בשקל. או 3 גאלון חטים יכולים לקנות בשקל. בלשון אחרת: מאכל של שלש ימים לאיש אחד, (או שלש אנשים ליום אחד!). בזמנינו אלה –עוד הפעם, אקווה שאיני טועה- עולה אכילת אדם ליום אחד, מאכל ממוצע בכמות ובאיכות, כ12 דולר, בערך. שורה התחתונה לפי זה, ש"ערך האמיתי" של שקל היא 36 דולר, ומחצית השקל ח"י דולר!

*

ארבע מאות שקל-כסף שנתן אברהם בעד השדה= $14,400, זה מחיר סביר מאד בעד שדה. מהר הבתולות=$1800, זה שיעור 'כתובה' של זמן התורה. נער שאול אמר לשאול "יש לנו רבע-שקל ליתן לאיש אלוקים" ובלית ברירה נתן 'פדיון' של $9 בלבד לשמואל!

*

אמציה היה מוכן לשלם למלך ישראל בעד כל איש-צבא 3 שקל=$72 ליום. פדיון הבן היא $180 לפי מהלך זה. לסיכום: שקל=$36, לא $4.6

*

מעניין מאוד, ששער הזהב כיום כאלף דולר לtroy oz., ולשקל שהיא .354. ,$354, אם נחשוב "שווי כסף" עשירית מ"שווי זהב", נמצא שקל כסף=$35.4, קרוב מאד לשיעור הנ"ל.(תוספות בבכורות כתבו שכסף שווה עשירית מזהב- וזה שוויו 'האמיתי' כלומר שמתכת הכסף נמצא פי עשר בארץ, ממתכת הזהב, אבל כיום ירד מאד ערך הכסף, כי חדלו האנשים להשתמש בתכשיטי כסף בארצות המערב).

*

כל מה שדיברנו עד כאן נוגע לתקופת המקרא, עכשיו נעבור לתקופת המשנה.

*

בזמן המשנה השתמשו בהרבה מיני כספים שונים ומשונים, וכל מלך יווני או להבדיל חשמונאי או רומי, שעלה למלוכה או נצח איזה נצחון, מיד הטביע מטבע חדש לזכר זה, יש מזהב כסף או נחשת. גם לפעמים "פסלו" מטבע הישנה, ומצינו הלכות הרבה בעניין זה (כגון גזל מטבע ופסלתו מלכות, אי יכול לומר, הרי שלך לפניך).

*

שמות מטבעות העיקריות הנזכרות במשנה, מנה, זוז, סלע, שקל, איסר, פרוטה, פונדיון. יש גם שמות בלתי-מצויות (עיין קידושין י"ב) כנראה שלא התקיימו רק לזמן קצר.

*

מנה היא מטבע הכי-גדולה, והיא מאה דינרים.דינר וזוז היינו הך, (כנראה שפעם קראו אותו זוז, ובעת הרומיים נשתנה שמו ל'דינר').

*

סלע=2 שקל, (בלשון המשנה), שקל=2 דינר, במשנה יש, "המלווה את חברו על המשכון, ואבד המשכון, ואמר לו סלע הלוויתיך עליו, ושקל היה שווה, והלה אומר לא כי, אלא סלע הלוויתני עליו, וסלע היה שווה--פטור; סלע הלוויתיך עליו, ושקל היה שווה, והלה אומר לא כי, אלא

המשך בעל"ד

ישמע חכם

המשך מעל"ד

סלע הלוויתני עליו, ושלושה דינרין היה שווה--חייב. סלע הלוויתני עליו, ושתיים היה שווה, והלה אומר לא כי, אלא סלע הלוויתיך עליו, וסלע היה שווה--פטור; סלע הלוויתני עליו, ושתיים היה שווה, והלה אומר לא כי, אלא סלע הלוויתיך עליו, וחמישה דינרין היה שווה—חייב". גם עיין בזה המשנה (יומא) "בשחר היה לבוש פילוסין של שנים עשר מנה, ובין הערביים הנדווים של שמונה מאות".

*

בלשון המשנה "כסף" היינו מעה כסף, (כגון 'הטענה שתי-כסף, וההודאה שווה פרוטה'), ויש ששה 'מעות' בדינר, כל מעה היא ב' פונדיון, פונדיון=2 איסרים, איסר=8 פרוטות, נמצא בדינר 192 פרוטות. גם מצינו 'דינר זהב' השווה 25 דינרי כסף (תוספות מסבירין כי היה עביו כפול משל כסף, ושווי הזהב ביחס לכסף היה אז,12.5:1.)

*

עוד הפעם אנחנו מעוניינים לדעת "ערך" כל אלו המטבעות. נתחיל ב'פרוטה', יש להבין כי בפרוטה היה אפשר לקנות אתרוג או רמון, או "כמה נרות" –הנרות עשויים מחרס, חומר זול מאד, ואפו אותו בתנור בכמות מרובה, דומה מאד לdisposable hot cups בזמנינו, וכמו ש"פסקו על הפירות" פסקו על "הביצים של יוצר", (דוגמה לשער שיש ל"נייר" וכו')-או לשלם בו שכר "בלן" (השווה דמי "מקווה") וכמה דינים נאמרו על "פחות משווה-פרוטה", אם אפשר לשער, יש לשער "ערך" פרוטה, כ 50 סענט שלנו.

*

בפונדיון כבר אפשר לעשות ככר לחם לסעודה חשובה, כשהשער בזול-דהיינו שאפשר ליקח ארבע סאין בסלע-נמצא בפונדיון לוקחים חצי-קב או ב' לוג =1 quart, של חטים (לחם האפוי מזה הכמות, כ2 pound),פונדיון היא 16 פרוטות=$8.

*

נעבור לדינר, לב"ש צריך כסף חשוב כדי שיתקדש האשה וזה דינר 192 פרוטות או $96, אשה המורדת על בעלה פוחתין לה בכל יום, דינר.

גם מצינו הרבה 'שור שווה מנה שנגח לשור שווה מאתיים'

והאומר הרי עלי שור, יביא שווה מנה , $9600, אפשר לשכור דירה בעד סלע לחודש =$384 (חדר אחד בלבד, ובזמנים נורמליים וד"ל!!!). שכירות של 'מרחץ' commercial, היא דינר זהב לחדש כלומר 25 דינרי-כסף, או $2400 (ב"מ פרק ה' וט').

*

לסיום: מה חטא הגדול והנורא של עמלק, אשר נשנה ונשתלש מחיית זכרו, בתורה ובנביאים, 'כי יד על כס קה, מלחמה לד' בעמלק מדור דור' וחייבים לאבד זכרו מעולל ועד יונק זכר ונקיבה באכזריות!! התשובה כי הם היו אכזריים מאד עמנו ועל כן עלינו לנקום, עוד הפעם לנקום, ולשלם להם כמעשיהם.... הם אכזרו עלינו כשהלכנו במדבר והיינו עייפים ויגיעים ומחמת זה הוקל עליהם ההתקפה, אבל זה אכזריות נוראה, כי אף אם נלחמים עם אומה משום שנאה וקנאה או לפשוט בממונם וכו', א"א –מצד מדת הרחמנות, הנטועה בלב האדם-ללחום בעת שחם נחלשים ועייפים וכו', אך הם העמלקים, ניצלו ההזדמנות למלחמה, ולא ירא-אלוקים, כלומר איך אפשר לעשות דבר כזה! הלא הconscience אין מניח לו לאדם! (דוגמה שאמר יוסף לאשת פוטיפר, ואברהם לאבימלך, רק אין יראת אלוקים). ע"כ יש לזכור את זה, ו"ממילא" יצמח בלבנו מדת הנקמה –אשר מושרש בתוכינו מיום הולדנו, אך "נצטווינו" שלא להשתמש בו לרעינו, ולהבליג על צערינו-חוץ מאופן המותר, עיין יומא פ"ב-

יוסיף לקח

החידה חדתי, ואותך לא הגדתי:

איפה נזכר ברש"י על התורה מרדכי ואסתר?

מי שיפתור החידות במשך חמש שבועות, יזכה לפרס!

נא לשלוח הפתרון לכתובת, או לE-Mail הנזכר למטה

גליון בשבת תחכמוני

1973-60th st. #123

Brooklyn, N.Y. 11204

אפשר להשיג הגליון ע"י

weeklygilyon@gmail.com

להערות או למודעות על הגליונות הבאות במחיר

נמוך נא להתקשר:

646-546-9748

פרשת ויקה"פ (החודש) תשס"ט
תקופת ניסן האוסטרונומית: עש"ק 7:44 בבקר
זריחת מאדים: 6:03 שבת בבקר
שקיעת נוגה: 8:02 מוצש"ק
צאת כל הכוכבים: 8:43
זריחת ירח 4:52 בבקר (יום א')

בסבת תחכמוני

גליון שבועי
גליון ז' ~ שנה א'

ישמע חכם

• ע"י דוד לעוו

~ טובים מאורות שברא אלוקינו ~

מכיון שעומדים קרוב לברך 'ברכת החמה', בע"פ הבעל"ט, מחזור ר"ו 206x28=5768, ראיתי לבאר כמה דברים בסדרי בראשית, -להקדים, כל הדברים כפי מודל קדמונינו, הארץ באמצע, ואינו זז ממקומו כלל, והשמש ושאר המזלות/כוכבים מסתובבים סביבות הארץ.

*

הארץ היא כדור עגול, אם תקיפהו סביב סביב, יצא לך 24000 מייל, או 'קוטרו'=diameter, היא 8000 מייל. (שליש הקיפו). השמש ג"כ כדור גדול מאד, קוטרו=870000 מייל, או יותר ממאה 'ארצות' יכולים 'להשים' ולסדר זה אצל זה, בקוטר השמש. השמש רחוק בממוצע 93 מיליון מייל מהארץ. הירח עומד סמוך 'מאד מאד' לארץ, היא רחוקה 'רק' 230000 מייל!, קוטר הירח היא כשליש מקוטר הארץ (כ2700 מייל ברוחב).

*

אם תרצה יחס הגון לשלשה דברים הנזכרים, קח נייר ועשה לך נקודה הכי-קטנה שאפשר לעינים לראות (.05 מילימטר-עובי נייר של עתון), זה הנקודה יהא הארץ, 8000 מייל בקוטרו, שוב עשה נקודה – שא"א לראותו כלל בגלל קטנותו-והיא הירח, רחוק מהארץ כשיעור נקודה עבה קצת ...., שוב עשה 'שמש' בריחוק 1.5 רגל, וגדלו חצי-סנטימטר (כגודל יו'ד של תחכמוני...), הרי לך ארץ ושמש וירח ביחסן האמיתי זה לזה, שים לב: יכולים 'להכניס' הארץ והירח גם יחד עם החלל שביניהן, הכל ב'בטן' השמש....

*

הירח מקיפה הארץ סביב סביב, אחת ל27 יום ושליש, השמש עושה היקפו סביב סביב ב365 יום ורביע.

*

להבין 'גלגל המזלות' הנקרא ג"כ גלגל יומי. יש י"ב מזלות ברקיע ושמותם: טלה, שור, וכו' (עיין ציורם מעל"ד), גלגל הזה, שבו תלויים הכוכבים האלו-שהם בצורת טלה שור וכו'- רחוק מאד מהארץ (לדוגמה 30 טרליון מייל!), גלגל הזה מסתובב על צירה היקף שלם ב24 שעה, וסוחב אתו כל שאר הדברים כגון השמש והירח- בכל מקום ומצב שהם-. אם הלכת פעם לamusement park ראית carousel, 'סוסים' שונים ומשונים זו מזו שמסתובבים סביב סביב, תצייר, שבזמן שהסוסים מסתובבים-יש 12 סוסים, אחד בצורת טלה, שני, שור וכו' וכו' - יש ג"כ turtle חי על רצפת carousel, המסתובב לאט לאט בכוון הפוך, כלומר carousel מסתובב היפך השעון, וה'צב' החי הולך לאטו כדרך השעון, 'קרסול' עושה היקף שלם בכל כ"ד שעות, והצב היקף שלם ב365.25 יום, בכל חדש היא 'מסתכל'

המשך בעל"ד

ענין ברכת החמה :

הקב"ה תלה המאורות בליל ד', כלומר Tue. Night 6 p.m., באותו הרגע התחיל הצב=שמש ללכת, מקום התחלתו היא ליד 'סוס הטלה', בעוד 365.25 יום יימצא עוד הפעם ליד ראש הטלה.

באיזה "יום השבוע" ובאיזה שעה תהיה זאת? בחצי-הלילה של יום רביעי (או בלשוננו, שש-שעות ביום ה'-כי אצלנו מתחיל יום ה' מWed. Night 6p.m) הסיבה לזה פשוטה מאד, כי יש 52x7=364 יום, ועוד יום ורביע יתרון על שבוע, נמצא התקופה=כשהשמש נכנס לטלה, מתאחר בכל שנה ושנה, יום ורביע –במנין 'ימות השבוע'.

ב'לוח' שלפניך (עי' מעל"ד) תוכל לחשבן לכל שנה שתרצה, מתי יחול תקופת ניסן. קח השנה שאתה עומד בה (תחסר אחת-כי בשנת5769 לדוגמה - עברו רק 5768 שנים 'שלימות', מבריאת העולם (ניסן שנת "א")), תראה כמה נשאר אחר הפלת 28,28,28 וכו' (divide by 28 and take the remainder), בשורה ראשונה נכתב 4, כלומר תקופת ניסן יחול בתחילת יום ד'-אם אין לך שום 'יתרון' כלל (כגון בשנה הזו, 206x28=5768), אם היתרון=1, עיין בשורה שניה ותראה שיחול 5.25 וכו' (בכל שנה מתאחר 1.25 יום (מימות השבוע) עד שלסוף 28 שנה חוזרת חלילה לתחילת יום ד' כאשר היתה בשנה א' לבריאה, (אך א"א לברך על השמש בלילה (Tue 6p.m.), ע"כ מברכין מיד עם הנץ החמה.

בשבת תחכמוני

ישמע חכם

המשך מעל"ד על 'סוס' אחר, שהיא מהלכת עכשיו, אך בל נשכח כי בעת ובזמן הילוכה האיטית, היא מסתובבת בכל כ"ד שעות, מכיון שרצפת ה'קרסול' מסתובבת.

*

הצב, הלא-היא המאור הגדול הנקרא 'שמש'. יש ג"כ על הקרסול עכבר חי (איפה הם לא...) והיא מסתובבת ג"כ על הקרסול, בנגוד להצב, היא גומרת היקפה העצמית, סביב סביב, פעם אחת בכל 27.3 יום, הצב והעכבר פוגשים זה את זה, בכל 29.5 יום, (משל לנער וזקן שהולכים סביב הblock, שניהם מתחילין מבית יחצאל, הנער, רץ מהר, הזקן הולך לאט, כשחזר הנער לבית יחצאל כבר הלך הזקן קצת, נמצאת אתה אומר: ב3 מינוט הנער עושה היקף שלם סביב ה'בלוק', אבל כדי לפגוש עם הזקן – העומד כעת ליד בית בצלאל- נצרך לו עוד 10 'סעקונדס', סה"כ 3 מינוט ו10 'סעקונדס' מ'פגישה' ל'פגישה'. וכן מתחילים עוד הפעם מבית בצלאל להסתובב, ובעוד 3 מינוט ו10 'סעקונדס' נפגשים ליד בית אהליאב, וכו').

*

בכל 29.5 יום נפגשים השמש והירח- כבמשל הנ"ל, -והם עומדים יחד ליד איזה 'מזל' שור, סרטן, אריה, וכו'. כשזה קורה, אנו אומרים שעכשיו היא 'שעת המולד', ולכן יש 'מולד' בכל 29.5 יום, ליתר דיוק עוד 793 חלקים (יש 1080 חלקים בשעה) בדרך מספרים שלנו: 29.5306 (בערך).

*

אחרון חביב, "אתה", עומד על מעמדך בלי שום תנועה כלל, על הארץ-לא ולא על רצפת הקרסול-באמצע הקרסול (דמיין לך שחתכו רצפת הקרסול באמצעו ונתנו לך מקום 'מעמד' על הארץ ממש) נמצא אתה רואה 'סוס הטלה' עובר לנגד עיניך פעם אחת ל24 שעה (אם לא הלכת לישון בינתיים...), גם הצב=שמש –אשר עומד לעת עתה על הקרסול –לדוגמה-ליד 'סוס הטלה', אתה רואהו עובר לנגד עיניך ממש, פעם אחת לכ"ד שעה, זה הרגע –אגב אורחא- אתה קורהו 'חצות'. אם אתה לא עיף כלל וכלל ותמשיך לעמוד על מעמדך 30 יום!, תראה איך הצב השתנה מקומו קצת ועומד עכשיו ליד 'סוס השור' –אנו קורים את זה: השמש 'נכנס במזל שור'.

*

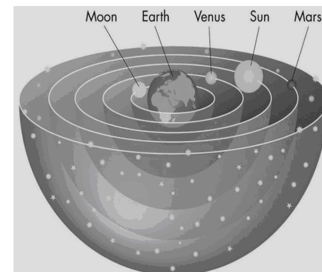
בל נשכח ידידינו העכבר, בכל כ"ז ושליש יום גמר הקיפו העצמית, והלך ליד כל ה'סוסים', ומכיון שהצב הזקן הלך קצת באותו הזמן, נצרך לו עוד ב' ימים לפגוש עמו-עכשיו יפגשו גם יחד סמוך ל'סוס השור', בחדש העבר פגשו ליד 'סוס הטלה', כי הצב=השמש הולכת בכל29.5 יום, מזל אחד, העכבר גמר כל המזלות, + שהלך עוד מזל אחד, כדי לפגוש עוד הפעם עם המאור הגדול.

*

לוח ל28 שנה

1.	4.
2.	5.25
3.	6.5
4.	7.75
5.	2.
6.	3.25
7.	4.5
8.	5.75
9.	7.
10.	1.25
11.	2.5
12.	3.75
13.	5.
14.	6.25
15.	7.5
16.	1.75
17.	3.
18.	4.25
19.	5.5
20.	6.75
21.	1.
22.	2.25
23.	3.5
24.	4.75
25.	6.
26.	7.25
27.	1.5
28.	2.75

ציור המזלות

יוסיף לקח

החידה חדתי, ואותך לא הגדתי:

אנחנו נוהגים למכור החמץ ערב פסח, לפי איזה תנא אסור לעשות כן, ולפי איזה תנא מותר למכור אפילו בפסח עצמו?

התשובה לשאלה מגליון ו': איפה נזכר ברש"י על התורה מרדכי ואסתר?
נזכר ברש"י פרשת ויחי, ד"ה 'ולערב יחלק שלל'

גליון בשבת תחכמוני
1973-60th st. #123
Brooklyn, N.Y. 11204

אפשר להשיג הגליון ע"י
weeklygilyon@gmail.com
להערות או למודעות על הגליונות הבאות במחיר מוזל נא להתקשר:
646-546-9748

גליון שבועי

גליון ח' ~ שנה א'

תחכמוני

פרשת ויקרא תשס"ט לפ"ק

זריחת מאדים: 5:49 (ש"ק בבקר לרוח מזרחית)

יציאת כל כוכבים: 8:47

שקיעת ירח: 9:59

ישמע חכם

• ע"י דוד לעוו

~ טובים מאורות שברא אלוקינו ~ [ח"ב]

בגליון הקודם דיברנו אודות מה שקורה בכל כ"ח שנים, ונחזור על הדברים בקיצור. הקב"ה "תלה" השמש וצווה לשמש "להלוך" או "לרוץ" על (ליתר דיוק ליד...) גלגל המזלות. בשנת א' לבריאה ביום ד' (כלומר tue. 6 p.m.), שלפני ר"ח ניסן (ר"ח ניסן היתה ביום ד', ותליית המאורות היתה שבוע שלם לפני ר"ח), אז התחילה השמש ללכת ליד ראש טלה, והלכה סביב סביב עד ששבה לראש טלה ב365.25 יום –ואים אתה מעוניין רק ב"יום השבוע", הרי 364 ימים 52 שבועות, נמצא 1.25 יום-מ'ימות השבוע' –אחר 4 (כבר ביארנו שאנחנו קוראים Tue. 6 p.m. , בשם '4'), הרי הוא 5.5 (.or wed Midnight), וכן תעשה 1.25+ הלאה והלאה (כמו שעשינו ב'לוח') עד שתשוב למספר 4, בשנת ה29 לבריאה –השמש מגיעה ליד ראש הטלה, כמו שהיתה בעת הבריאה: כלומר בתחילת ליל ד'. לישנא אחרינא:365.25X28=10227, כלומר עברו 10227 יום או 1461 שבועות שלימות מעת הבריאה! (1461X7=10227) {זכור אל תשכח: כל מה שדיברנו פה היא הילוך או 'ריחוש' הturtle על הcarousel, חוץ מזה, הקרסול עצמו מתגלגל מהר-כל כ"ד שעות עושה היקף שלם}

*

ידוע בפי רבים "תקופת רב אדא", נבאר פה איך הגיע רב אדא לחשבון אורך שנת החמה שלו. יש לנו כלל גדול: שמור את חודש האביב, אנחנו חייבים לעשות פסח אחר שהתחיל spring. נניח, כי בשנת תשנ"ח היתה איזה מולד לבנה בדיוק באותו הרגע של אביב, והחליטו בי"ד הגדול שבירושלים שייקרא שם החדש הבא, "ניסן". מתחילין למנות חדש ראשון שני שלישי וכו', כל 'מולד' היא חדש הבא. כשמגיעים למולד=לחדש השלשה-עשר, אנחנו חוזרים וקוראים אותו "ניסן" או "ראשון"-אבל יש קצת בעיה: מולד ניסן של תשנ"ט היא 11 יום "לפני" אביב=ספרינג, כי 29.53) ,12X29.53=354.36 היא הזמן שיש ממולד למולד), נמצא מולד ניסן תשנ"ט,"קדמה" לספרינג-אשר יהיה בעוד 10.89 יום (365.25-354.36). עדיין לא נורא!, כי כשיגיע ט"ו בניסן כבר יהיה 'אביב'. עכשיו, עוברת עלינו עוד שנה, דהיינו עוד 354.36 יום, לא טוב הדבר! מולד ניסן תש"ס קודמת לספרינג 21.78 יום (10.89X2), הרי האביב יהא בשביעי של הפסח!, ע"כ צריכין ל"עבר" כלומר להוסיף עוד "חודש לבנה" (אשר ייקרא בשם אדר שני), נמצא מולד "ניסן" יהיה בעת שרצינו לקרות "מולד אייר" 7.75- יום "אחר" אביב. (צא וחשוב 7.75+21.78=29.53), הרי "הרווחנו" שבשנת תש"ס, אף 'קדמה' אביב למולד ניסן.

*

למנוע אריכת דברים, במשך 19 שנות חמה דהיינו 6939.75 ימים(365.25X19), יש לעשות 235 חדשי-לבנה (29.5305941X235=6939.689). כלומר עושים 7 שנות עיבור ו12 פשוטות, סך הכל: 235= 12X12 +7X13, (הסדר איך שמפיצים העיבורים בתוך הפשוטות:פפמ פפמ פמ פפמ פפמ פפמ פמ:)

נמצא, באמצע המחזור אין המולד והאביב 'בדיוק' רק פעמים מקדמת ופעמים מאחרת האביב-ובלבד שלא תאחר יותר מט"ו לחודש-אבל בריש כל מחזור ומחזור-או בשנת תשע"ז-יהא עוד הפעם תקופת ניסן=אביב=ספרינג, באותו הרגע של מולד ניסן, כי עבר ב235 מולדות, סך של 6939 ימים וכן עברו במשך אותן הימים, 19 שנות חמה.

*

כשתדקדק יותר, תראה שאין הדבר בדיוק כ"כ, ועדיין נשאר שעה ותפ"ה חלקים (לא ביארתי חשבון זה המספר) שמולד ניסן תשע"ז תיקדם לאביב,-אף שזה נראה קטן, אבל במשך כמה וכמה מחזורים, מצטברת לימים רבים, כגון 1900 שנים=100 מחזורים, יש יותר משׁשה ימים שתיקדם המולד להתקופה-אף בריש המחזור-וזה יוצר בעייה שבאיזה שנים באמצע המחזור יהא התקופה, אחר ט"ו בניסן-לתרץ זה הקושיא, בא תקופת רב אדא ואומר שאין שנת החמה רק 365.24 יום (ליתר דיוק: 365 ימים 5 שעות 997 חלקים 48 רגעים (יש 76 רגעים בכל חלק) {בלשונינו 55 מינוט, 25 סעקונדס}, כשתכפיל מספר הזה X19, יעלה בדיוק ממש ל -235X29-12-793 (שיעור המדוייק ממולד למולד: כ"ט ימים, י"ב שעות

המשך בעל"ד

ישמע חכם

המשך מעל"ד תשצ"ג

חלקים, לשם קיצור השתמשנו לעיל ב 29.53). סוף דבר, לשיטת רב אדא אין שום יתרון כלל וכלל, אלא בכל ריש מחזור –תשע"ז לדוגמה- הרי חלין מולד ניסן ותקופת ניסן כאחד, כי אין שנת החמה ארוכה כ"כ, ולא נשאר שום "יתרון" של שנת החמה, עד שיכולים לומר שאף אם יעברו אלפי שנים, הרי בכל ריש מחזור חוזרת הדיוק לישנה.

*

אך עדיין לא נתקררה דעתינו, כי ידוע [לפי דעת רמב"ם ולהבדיל חכמי זמנינו] ששנת החמה קצרה אף משיעור רב אדא, והיא רק 5 שעות ו49 מינוט ועוד סעקונדס, (אגב אורחא, שנות העכו"ם של זמנינו, מבוססת שיש בכל 400 שנים יש 97 בנות 366 ימים, 303 של 365, סך הכל 365X303 +366X97=146097 ימים ב400 שנים. תחלק מספר הנ"ל ב 400, תמצא לכל שנה 365.2425 יום, והיא השיעור שהזכרנו פה), א"כ יש קושיא הפוכה: במשך כמה וכמה מחזורים שיעברו,"יתקדם" ספרינג למולד ניסן –ולפי דוגמה דלעיל, בשנת תשע"ז, חלה ספרינג 117 מינוט, 'לפני' מולד ניסן. (יש ב19 שנות חמה 6939.6075 קצר משיעור רב אדא ב 117 מינוט). ובאמת אין זה בעיה, כי בעיקר הקפידה תורה שלא יתאחר האביב "אחר" ט"ו ניסן אבל רשאי להקדים, אבל להגיד האמת: כשנעיין בלוח ניסן שנת תשנ"ח- שהיה ריש מחזור 303 –אנחנו רואים שמולד ניסן היתה march 28, ידוע כי ספרינג מתחיל מ21, אם נחשוב אחורנית, יש לדייק כי לפני 88 מחזורים או בשנת 4086 ליצירה (תחילת תקופת אמוראים), אז היתה בדיוק מולד ניסן במרץ 21, אחר זה, נתאחרה מולד ניסן מתקופת ניסן-האמיתי- בריש כל מחזור ומחזור,117 מינוט, וע"כ עתה, אחר 88 מחזורים כבר נתאחרה שבוע שלם! (שים לב: אחר 1120 מחזורים, או 21280 שנים אחר שנת 4086, יחול מולד ניסן של ריש המחזור, ב june 21, ואפשר שזה כבר לא מיקרי שמור את חודש האביב!!).

*

נ.ב. תקופת שמואל לעת עתה, April 8, דהיינו 18 ימים אחר ספרינג. נמצא בשנת 3400 לערך (בזמן מרדכי ואסתר) היתה תקופת שמואל March 21, ומקיבוץ 11 מינוט יתירות בכל "שנת חמה דשמואל", נתאחרה עד April 8 , (נמצא, אין לנו לדאוג כלל.."אביב" בשנה הזו חל הרבה לפני ע"פ, ורק לחשבון ברכת החמה חושבים "כאילו" השנה אכן 365.25).

.... תם ולא נשלם סדר לוח העברי... בגליון הבא אי"ה מענייני חג המצות.

יוסיף לקח

החידה חדתי, ואותך לא הגדתי:

ויקהל משה וכו', פירש"י ממחרת יוה"כ.

איזה יום מימי השבוע היתה?

מחדדי טפי(נחשב כב'): קראנו השבוע, קריאה הכי ארוכה (ויק"פ+החדש), ששייך. האם יש אומרים שאכן הפרזנו על המדה, והיה עלינו לקרות קריאה הכי-קצרה?

תשובת חידה שעברה: לב"ש אין מוכרים חמץ לנכרי (ריש כל שעה) לריה"ג מוכרים אף בפסח עצמו (דס"ל חמץ בפסח שרי בהנאה)

(לכל תשובה שיהיה, כתוב מקור מש"ס וכו').

מי שיפתור החידות במשך חמש שבועות, יזכה לפרס!

נא לשלוח הפתרון לכתובת, או לE-Mail הנזכר למטה

גליון בשבת תחכמוני
1973-60th st. #123
Brooklyn, N.Y. 11204

אפשר להשיג הגליון ע"י
weeklygilyon@gmail.com
להערות או למודעות על הגליונות הבאות במחיר
נמוך נא להתקשר:
646-546-9748

בס"ד
חכמוני

גליון שבועי
גליון ט' ~ שנה א'

פרשת צו –שבת הגדול –
תשס"ט לפ"ק
שקיעת ירח: 3:49 ש"ק בבקר
זריחת נוגה ומאדים: 5:34 בבקר
יציאת כל כוכבים: 8:54

ישמע חכם

• ע"י דוד לעוו

~ סדר הסיבה כיצד ~

תנן, ואפילו עני בישראל לא יאכל עד שיסב. גם, 'הלילה הזה כולנו מסובין', ננסה להבין מה-זו הסיבה, ומה היא מסמלת (symbolizes), אשר כוונו חכמי-המשנה לחייב אותנו לסמל בלילה הזה?

תחילה עלינו להבין כי היה בזמן המשנה כמה וכמה 'הלכות סעודה', כלומר 'דרך ארץ', איך לאכול, מי אוכל בראש, במה אוכלין, כמה משיירים, ואף מתי אוכלים או איזה מאכלים 'ראויים' לאכול (עיין ברכות פרק כיצד מברכין, קצת מזה) במצב פלוני ופלוני. איזה מאכלים האוכלן הוא 'שוטה' (נהמא בנהמא..) - בקיצור: יכולין לחבר 'שו"ע' מכל דברי ומנהגי אכילה הנזכרים בתלמוד (ע"ע נדרים תחילת פרק ששי-גמרא).

עוד הקדמה: כמה שונה חיי אדם כשיש 'עבדים' בעולם.... (אשר נאבד לנו כל מושג מזה). העבד הוא class שונה של בן-חורין. לא, ועוד הפעם, לא מדברים כמה עבודת-פרך או כמה מכות הוא מקבל, כל אדון בר-דעת ונורמלי יודע להיות "מענטש", ולא להתאכזר על עבדו חנם, הלא הוא רוצה שהעבד יהיה בריא בגוף ובשכל, ותהא לו נעימות-חיים, ורק רשע עריץ –מיעוטא דמיעוטא-אשר מענים עבדיהם ו'משפילים' אותם חנם.

היו פעמים אשר העבד נהיה כחלק מהמשפחה ממש, עד שהבנים קראו לו 'אבא' 'אמא', גם מצינו בטבי עבדו של ר"ג שידע הלכות, ור"ג התפאר בו מאד, והוצרכו הז"ל להזהיר שאסור לשחרר עבד (ה'עבד נעשה כ"כ "היימיש", עד שהאדון רצה ליתן לו 'קורת רוח' או 'הכרת הטוב' ולשחררו...)

אמרנו, עבד הוא 'קלאס' שונה. אפשר קצת להסבירו – בדרך משל הכי קרובה-ליחס האבות אל הילדים (חוששני, שרק מי שהוא כבן שלושים ומעלה, ואבותיו הם 'מדור-הקדום' יבין את זאת). כל ילד הבין (לדאבונינו בלשון עבר...) שאין לו 'זכות' לישב כשאין מקום פנוי לה'מבוגר', הבין שאין מגיע לו אותו מנה היפה שמגיע למבוגר, הוא אוכל מאכל הזול, ולאביו היקר, לא עלתה על-דעתו לערער ע"ז, (לא למד עדיין הלכות child-abuse...), אין זה מפני רוע-לב או 'גאות' של האב, רק היה פשוט לכולנו שיש 'סוג' של אבות ו'סוג' של בנים ושל 'עבדים' (ושל 'נשים'...... זה צריך אריכות גדולה ולהדפיסו במדינה אחרת...).

*

כשישבו לאכול –אשר אמרנו כי 'עסק האכילה' היה מלא מנהגים –אם תימצי לומר, 'סטיילס' – מיוחדים, נראתה מאד ההבדל בין העבד לבן-חורין. העבד טרח ויגע שעות להכין האוכל (לא היה כל מיני מאשינס לעזרו..) אך labor , היה זול מאד וזה תכלית כל העבד, מיד כשנכנס האדון לאכול, חלץ העבד מנעליו, רחץ את רגליו, 'הסב לו האדון על המטה' - עיין בציור –לא מצינו כלל ישיבה על chair בעת האכילה, בזמן המשנה. (יש 'כסא' שיושב עליו השולחני או 'כסא' של המלך או השופט). [אפשר ל'שבת' על מפץ או מחצלת שמונח על הקרקע –כך אוכלים הערביים עד היום הזה-ושולחן נמוך לתת עליו המאכלים (המשרה אשתו ע"י שליש נותן לה מיטה לישון, ומפץ או מחצלת לישב, כי אשה לאוו דרכא למיזגא, אך לעולם יש איזה 'הפסק' בינה לקרקע, חוץ מאבל שיושב על הקרקע ממש)] המטה, מסורגת בחבלים שתי וערב על 'ארוכות' המטה. שוב משימים עליו חבילי-קש ומנענעו אילך ואילך – עבודה לא-קלה, והאשה מחוייבת בזה (מצעת המטה), וכשמלאך –רע נכנס לביתו בשבת ורואה 'מטתו' - (שאוכל) מוצעת 'כהוגן', עונה אמן בע"כ. מצב הגוף בעת ההסיבה –ראשו מוגבה הרבה, ואינו שוכב ממש על המטה. יש כרים וגם מניח ידו השמאלית תחת ראשו, להגביה ראשו קצת. ועיקר גדול בהסיבה, שרגליו פשוטים ומונחים ע"ג המטה.

*

יש לצד המטה שלחן קטן (השווה: night table סמוך למטה) ועליו כל מיני מאכלים אשר הניח העבד עליו, ולוקח האדון מן השלחן פרוסה ועוד פרוסה ומטבילו או כורכו במה שירצה, וכך אוכל את סעודתו במתינות מרובה... אים יש עוד ב' אנשים, מטת הגדול באמצע, (ולצד שמאל 'שלחן הקטן'), ולימינו ולשמאלו עוד ב' אנשים, הגדול לימינו והקטן לשמאלו (רמב"ם פ"ז מברכות).

*

העבד אינו אוכל כלל עם הבני-חורין, ואינו מסב כלל, אין זה 'דרכו' (השווה: איש פשוט ילך עם "בעקישע זהוב", הלא לשחוק ייחשב...). קשה להבין איך אפשר לשתות בהסיבה? שמא 'התישבו' על המטה בעת השתייה או הסבו 'פרקדן' כעין שיושבין על 'ריקליינער', מי שיודע דבר מזה נא לשלוח, ואפרסמו בשמו, בזמננו, נשתכחה ההסיבה כ"כ עד שלכמה ראשונים

המשך בעל"ד

בשבת תחכמוני

ישמע חכם

המשך מעל"ד

אנו פטורין לגמרי, ומי שמסב קשה לו מאד האכילה..., ועכ"פ יש להסב בדרך הנכונה אפשר להשתמש בcouch או ב'מטה מקפלת' לצורך זה.

*

מהי הסמל בהסיבה? "כולנו בני-חורין"- אף העני שבישראל-כלומר לחוכא ואיטלולא ייחשב לו "להסב" (השווה: מישהוא גר בדירה סרוחה, גשמים יורדים, ומכניס לתוכה רהיטים יפים ונאים...) חייב להסב בלילה הזה. הוא חייב לשכנע את עצמו כי אין דבר כזה "עני-בישראל", כמו שהעיד רע"ק "כל ישראל ראויים לאותו איצטלא" (מי שחייב לחבירו הרבה מעות, ולבוש איצטלא של זהב, אין מפשיטין לו איצטלא היקרה להחליפו באיצטלא פשוטה), ומעשה ברבי יוחנן בן מתיה שאמר לבנו, צא ושכור לנו פועלים, ופסק עימהם מזונות. וכשבא אצל אביו, אמר לו, אפילו את עושה להם כסעודת שלמה בשעתה, לא יצאת ידי חובתך, שהם בני אברהם יצחק ויעקב; אלא עד שלא יתחילו במלאכה, צא ואמור להם, על מנת שאין לכם אלא פת וקטנית בלבד.

*

ברגע שיצאנו ממצרים, כולנו 'ממלכת כהנים' כי לי בני ישראל עבדים ולא עבדים לעבדים, כלומר אסור לישראל לחשוב אף רגע, שיש 2 classes יהודים, כעין שהיתה אצל ''כל'' אומות הקדמונים. מה שיש לנו כהנים או לווים או חכמי-הדור ("רבנים") הוא responsibility מיוחד ש"חייבים" הם להקהל, לא שיש להם איזה "כח מיוחד" יותר מכל ישראל.

*

כמובן, כדי שיורו לנו החוקים והמשפטים, ונשמע ונעשה, חייבים אנו לכבדם. מה נעמו דברי חז"ל "תשש כח משה כנקיבה, לא יפה שאתם תשמעו מפי הגבורה"... משה רבינו רצה דווקא שלא יהיה הוא "הרבי", כשאמר יהושע, אלדד ומידד מתנבאים במחנה, השיב "מי יתן ויהיה כל עם ד' נביאים". הוא לא היה מעוניין שיהיו בני-ישראל ignorant כדי שיוכל הוא להיות "הראביי" או "הרב המשיב בלעגי-שפה ובעלגי-לשון, להבטיח שאף אחד לא יוכל לקפח "פרנסתו", וכולם ישאו עיניהם לפסק המג'י היוצא מפיו, לא ולא, הוא אמר ונחנו מה לא עלינו תלונותיכם, כי על ד'!, מה אעשה שד' רצה דווקא להשימנו "עבד" לישראל, ''ומחייב'' אותי ללמד תורה לישראל! כל אחד ואחד מישראל אפילו ממזר יכול וחייב ללמוד תורה, ואם רואה- לפי שכלו -ברב שטועה, (סימן מובהק: אתה מנסה to challenge him, ונתמלא כולו חמה...) "אין חכמה ואין עצה ואין תבונה נגד ה'" ואסור לשמוע וחייב חטאת כששמע... ה"רב" האמיתי בישראל, הוא הראשון שמוכן לומר טעיתי, הוא מוכן לתת דין וחשבון לכל "יהודי פשוט" "בלשון פשוט" על כל ''פסקיו'' ומעשיו.

*

לסיום: הלילה הזה כולנו מסובין, הקב''ה הוציאנו ממצרים למען נשמע לו לבדו, אני ה', הוא שמי; וכבודי לאחר לא-אתן, ותהלתי לפסילים. !!

מי ישקני מים מבור בית לחם?

שאלות מצויות בעניני חוים ודיני ממונות

שאלה: ההולך ל"מקווה" בשבת, האם הוא חייב לשלם?

תשובה: פטור מלשלם, דהוי שכר שבת.

שאלה: ההולך בע"ש ולא בשבת, כמה משלם?

תשובה: אינו נותן רק שכר הרגיל לכל יום.

מקורות: ב"מ נח, חו"מ רס"ד ז'

נא ונא לשלוח כל הערותיכם החשובות, ובמיוחד, לשאוב מים מבור בית לחם להשקותינו.

יוסיף לקח

החידה חדתי, ואותך לא הגדתי:

היכן מצינו, אוכל כזית חֵלֶב, ומקיים מ"ע מה"ת?

תשובה על שבוע שעברה:

א. למ"ד שקורין רק פרשת החדש, ויש בו 20 פסוקים, ולכל הדיעות אמרינן בכה"ג פוסק או דולג ויש 7 קרואים (עיין כל זה במסכת מגילה).

ב. ביום ג' (תו' ב"ק פב) א"ן 120 יום אחר מ"ת שהיה בשבת (לפי"ז ביום א', וא"ש ששת ימים ייעשה מלאכה...).

(לכל תשובה שיהיה, כתוב מקור מש"ס וכו').

מי שיפתור החידות במשך חמש שבועות, יזכה לפרס!

*

נא לשלוח הפתרון לכתובת, או לE-Mail הנזכר למטה

גליון בשבת תחכמוני
1973-60th st. #123
Brooklyn, N.Y. 11204

אפשר להשיג הגליון ע"י
weeklygilyon@gmail.com
להערות או למודעות על הגליונות הבאות במחיר
נוח נא להתקשר:
646-546-9748

גליון שבועי
גליון י ~ שנה א׳

בס״ד
תחכמוני

פרשת תזרו״מ תשס״ט לפ״ק
זריחת נוגה ש״ק בבקר: 4:28
זריחת מאדים: 4:49
שקיעת ירח: 8:55 מוצ״ש
צאת כל כוכבים: 9:06

ישמע חכם

● ע״י דוד לעוו

~ אדם כי יקריב מכם קרבן לד׳ ~

כעת הזה אנחנו קוראים בסדר ״תורת כוהנים״, חומש, אשר מבוססת על ״קרבנות״ או בלשון חז״ל ״עבודה״, בדרך אגב אורחא נתבארו כמה חקים ומשפטים ותורות, אבל אין לשכוח כי ספר הזה היא ״תורת הקרבנות״ וכנגדו במשנה סדר ״קדשים״.

*

להבין מושג ה״קרבן״ –מה ערכה בתורה, ומה הצורך בה-יש לנו לגול ספר-התורה לתחילתה, כלומר לתחילת היסטוריה האנושית, ״ויהי מקץ ימים, ויבא קין מפרי האדמה מנחה לד״. יש לדעת כי הבאת ״קרבן״ לד׳, מושרשת באינסטינקט האדם מתחילת יצירתו, והיא אינסטינקט חזקה כל-כך עד שאפילו רוצח וגזלן או נואף, אי אפשר לו להתעלם מדחף= אינסטינקט הזה. יש לדמותו כמו שצריך חלק הגופני-בהמי, אויר לנשימה ומזון לאכול, ואף תינוק בן-יומו שואף ויודע לינוק משדי אמו ולנשום אויר-אין הוא זקוק לשום ״מורה״ –כן הדבר ביחס לאדם אשר עיקר definition שלו היא –לא ״בעל-שכל״, לא ״מדבר״, גם לא ״בעל-בחירה״, כל אלו הם נכונים ובוודאי שהם ״גם״ מתכונות האדם-אבל במלוןdictionary = של נותן התורה definition של אדם היא ״צלם-אלוקים״. לא פחות ולא יותר. תירגום הנזכר לא פחות מ4 פעמים! (גם חכמינו ז״ל אמרו ״חביב אדם שנברא בצלם״ ״אשר יצר את האדם בצלמו... ״), וע״כ כל אינסטינקט שיש לאדם (ולא לבהמה), באה לו מצד צלמו-האלוקי.

*

למה אסור לרצוח בן-אדם? ובייחוד אם יש לי סיבה טובה, כגון שמצער לי ולהרבה אנשים הרבה, גונב וגוזל וכו׳, אין לו ערך לאנושות, הוא זקן וחולה ורוצה למות כבר! נגיד שעכשיו הוא מפרפר בייסורין ואפשר להוכיח שבעת יציאת נשמתו לא יהיה לו שום צער, א״כ מצד מדת ״רחמנות״, יש לנו למותתו! עוד הפעם, האם רציחה היא civil crime כמו שמלמדים אותנו? התורה –וגם אדם המקורי, לפני שנטשטש ע״י כל-מיני ״סילופים וזיופים״ הזרים להשקפתו המקורית והטבעית-מלמדת אותנו ״שופך דם האדם, באדם דמו יישפך, כי בצלם אלוקים עשה את האדם״ כלומר אל תמתין שאני אנקום את דמו –באדם =ע״י נקמת אדם, אדם, יישפך דמו, למה? לא ולא בגלל שהוא סכנה לה״חברה״ או איזה טעם פילוסופי, רק משום שהשמיד ״צלם אלוקים״ מעל פני האדמה, ואיש כזה אבד זכותו לחיות! –אל תחשוב לרגע כי רוצח או איזה עבריין שיהיה שנידון למיתה, ״אבד״ צלמו האלוקי-אסור לך ללון נבלתו על העץ ! כי קללת אלוקים תלוי. בזיון נורא הוא לאלוקים שדמותו וצלמו תלוי על העץ! (״מוכרחים״ להענישו ולתלותו כדי שיוסרו אחרים ולא יעשו כמעשיו, אבל אנחנו ״מוותרים״ כאן על כבוד אלוקים). ״אמת-התורה״ אומרת לנו: אם תקח כל ״נפלאות הבורא״ –כל חיות ועופות הגדולים ורב-גוונוניים וכל דגים ונחשים המפליאים ומקסמים לב כל רואיהם (יש דגים שאורכם 300ft.), גם כל ההרים והעמקים והצמחים והאילנות והפרחים לאלף-אלפי מיניהם, גם תשא עיניך השמימה ותראה שמש וירח וכוכבים אין מספר, ותתבונן בכל אלו עד אשר תתמלא דעת ותבונה כשלמה המלך, תשים כל אלו הדברים על כף-מאזנים, ושוב תסתכל – בעיניך ה״גשמיות״ (זו מלה מופרכת...) -על תינוק בן-יומו מCongon או Uganda, והוא מכריע את כולם –לא בהכרעה מועטת, רק הכל כאין וכאפס נגדו- ילד הזה יש לו צלם-אלוקים, וכל דברים הנזכרים, נחמדים מאד מאד, למראה ולהשכיל ולדעת, אבל אין להם צלם-אלוקים. (ק״ו בן בנו של ק״ו יהודי שומר-תורה, כשאתה מסתכל בפניו, אתה מסתכל בצ״א. וכשאתה רוחץ פניך בכל יום, אתה מכבד בזה אלוקים. חז״ל ידעו כי ״רשע״, ״אבד״ צ״א שלו וע״כ אסור להסתכל בפניו)

*

נחזור לענין, חקוקה עמוק בתודעת האדם=בצ״א שלו, כי ״לד׳ הארץ ומלואה, תבל ויושבי-בה״ ״כי מידך הכל, ומידך נתנו לך״. האדם מרגיש דחף חזק להביע את זה, -אף שהוא רודה וכובש את העולם, ״כאדם העושה בתוך שלו״, הוא חורש וזורע וקוצר ודש וכו׳ ואופה ואוכל, בונה בתים ונוטע כרמים, יוצר מחשבים וטלפונים, עושה כל מיני רפואות כימיים, בונה מכוניות ואווירונים גדולים ונפלאים-בכל זאת ״הכל-שלך״ זה הקול והדחף הכי-חזקה אשר צלם-אלוקים לא יתקרר ולא ינוח וישקוט עד שיביע את רגש הזה בדבר הנקרא בלשונינו ״קרבן״ או ״מנחה״. אף אדם הראשון הקריב פר לד׳ (מבואר בחז״ל), כי דחף לו צלמו-האלוקי, ולא נתקררה עד שהקריב ריח ניחוח לד׳ ועשה איזה מעשה-סמלי – כאילו הוא ״נותן״ משהו לאלוקים -להביע אותו הmessage ״הכל שלך״, ״הכל שלך״.

*

אין לנו קרבנות היום, וא״א לשער ולהשיג כמה חסר לנו, וכמה נאנק ונחנק קולינו הפנימית, עד אשר הורגלנו לשתקו בנזיפה! וכאדם שמעולם אכל רק ע״י אינטערווינעס, ואבד כל חשק

תחכמוני

ישמע חכם

ותאווה לאכילה, יש תחליף –ועוד הפעם, תחליף, חלשה, וכמו שאומרים "בעסער ווי גארנישט"-ונקראת "תפילה", אשר תוקן ע"י אנשי כנסת הגדולה בראותם החורבן, ואף בבית שני כבר הונהג התפילה, וק"ו ליהודים שנשארו בבבל ובתפוצות-והרבה היו. לסיום: אנחנו מחכים ומקווים שתשוב העבודה במהרה ונשחוט צאן ובקר לרוב, לד', וייבושו וייכלמו כל אויבי ד' שהצליחו בבחירתם הרשעה והזדונה, ללעוג או לעקם ולתרץ עניין הקרבנות, למען ישא פנים לפני "שיטת צעב"ח " העיוורת, וגילו בזה כי לפי דיוטא התחתונה שהם נמצאים, אכן הבהמה שווה יותר מהם ואפשר שהבהמות יביאו אותן לקרבן!!אנחנו יודעים היטב אמת-התורה:יישחטו אלף-אלפי בהמות ויועילו לו יהו מעט, להביע רגש הנזכר, והיה שווה! האם יש צורך אחרת בכל אלו חוץ מלשמש האדם וצרכיו ?!

~ חמץ שעבר עליו הפסח ~

אני מברך לכל ישראל בברכת חיים ושלום ושמחה וששון, כאשר ד' מברך לעמו בכל רגל. ידוע שיש איסור "חמץ שעבר עליו הפסח" ואיסורו מדרבנן. בשו"ע בשם רמב"ם חמורה האיסור, ואף שביטלו ובדק ועבר באונס, אסור בהנאה. אם נתערב עם דברים אחרים מותר, וכן חמץ נוקשה שעעה"פ, מותר.

*

מי שאינו רוצה "לסמוך" על "מכירת חמץ" הנהוג. (ויש לו על מה לסמוך... שלא לסמוך) יש לו לדעת כי סתם קמח הנמכר (לאפוקי ww flour, שלא בירךתי), החטים נלתתו במים קודם טחינתם, מיום אחד עד 3 ימים, וא"כ הם חמץ גמור. למעשה: מי שלוקח פת או "מזונות" שנאפה אחר הפסח במאפיה יהודית, יש לו להניח כי בכל שבוע –או פחות-מגיע לרשותו משלוח חדשה של קמח מאת distributor, אם הדיסט. אינו שותומ"צ יש להניח –מצד ספק דרבנן, ואף שיש לו jewish-sounding name, שמא אמו גוייה (או לא קנסו איש כזה שיצא לגמרי מתורת ישראל-סברא קלושה)- שאצל הdistributor ג"כ לא נאסר, וא"כ אחר שבוע יכול לקנות ממעשה-אופה שלהם.

*

אותם המאפיות שלוקחים קמחם מדיסטריביוטר ישראלי (יש לכה"פ ב' יהודים דיסט. , והרבה מאפיות לוקחים מהם, יש לשאול בעל המאפיה מי הדיסט. שלך?) יש להמתין כחדש, כדי שיגיע ליד הדיסט. קמח חדש שנטחן אחר הפסח ושוב יגיע לידם... [מאפיות ה"גדולות", לוקחים קמחם ישר מהmill, ובכל שבוע או פחות, יש להם קמח חדש, ואי"צ להמתין יותר משבוע]

*

איני יודע שום דבר לענין "לאקשען" וכו' האם לוקחים ישר מאת הmill או כמה זמן מונח אצלם חבילות "לאקשען" שנוצר קודם הפסח, מי שיודע משהו מזה נא לשלחני ויהא ממזכי הרבים. מעשה אופה commercial cookies & pretzels, שעושים אותו לזמן מרובה, יש להמתין עד שיהא עכ"פ בגדר ספק.

*

כל השאר, כגון mayonnaise ketchup אין בהם חמץ, כי נעשו מחומץ corn or wood (אך יי"ש הוא חמץ גמור! אבלSmirnoff is made from corn). ויה"ר שנזכה לקיים דברי תלמוד תורתיך באהבה.

מי ישקני מים מבור בית לחם?

שאלות מצויות בענייני חו"מ ודיני ממונות

שאלה:

ראובן קנה בית, אך הבנק נתן המורגטש לשמעון, וראובן משלם בכל חדש להבנק, (ע"פ היתר עיסקא). כעת הפסיק מלשלם, והסכים הבנק לוותר הרבה, ולפשר בסך מועט על חוב הנשאר, טוען שמעון אני אסדר ואפַשֵר עם הבנק, אבל אתה תשלם לי בלי שום שינוי וגרעון, הצדק אתו?

תשובה: כן!

מקורות: (יו"ד קסח-קסט) { יש כאן ב' הלוואות נפרדות, שמעון חייב להבנק, וראובן חייב לשמעון ככל הסך שהתנה}

נא ונא לשלוח כל הערותיכם החשובות, ובמיוחד, לשאוב מים מבור בית לחם להשקותינו.

יוסיף לקח

החידה חדתי, ואותך לא הגדתי: "ולא יפחתו לו מד' כוסות של יין", כמה oz. של יין –בדיוק- חייבין ליתן לו? (נניח שרביעית=4 אונס).

(לכל תשובה שיהיה, כתוב מקור מש"ס וכו').

מי שיפתור החידות במשך חמש שבועות, יזכה לפרס!

*

נא לשלוח הפתרון לכתובת, או לE-Mail הנזכר למטה

גליון בשבת תחכמוני

1973-60th st. #123

Brooklyn, N.Y. 11204

אפשר להשיג הגליון ע"י

weeklygilyon@gmail.com

להערות או למודעות על הגליונות הבאות במחיר נמוך נא להתקשר:

646-546-9748

גליון שבועי

גליון י"א ~ שנה א'

בס"ד
תחכמוני

פרשת אחרי"ק תשס"ט לפ"ק
שקיעת ירח: 2:23 ש"ק בבקר
זריחת נוגה: 4:12 בבקר
זריחת מאדים: 4:34 בבקר
יציאת כל כוכבים: 9:38

ישמע חכם

● ע"י דוד לעוו

~ ואילים בני-בשן ועתודים עם חלב כליות חטה ~

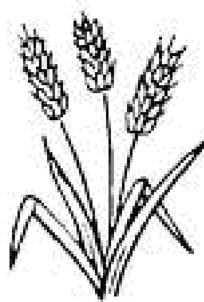
חטה, הואיל ואתא לידן נימא בה מילתא, כולנו יודעים שבחה של א"י שהיא ארץ חטה ושעורה... ננסה לעבור על פרטי שימושה ויצירתה.

*

מתחילת זריעתה עד גמרה –כלומר שיבולת מליאה חטים לחים='כרמל'- יש ג' חדשים (אך נהוג לזורעה בארץ ישראל, בתחילת החורף כדי שירדו עליו גשמי 'יורה ומלקוש' {מרחשוון ותחילת כסליו}). מיד בחדש הראשון, צומח מן החטה הנרקבת, כמין עשב ירוק ונקרא 'שחת' או 'חזיז', והיא מאכל בהמה (בימינו, עושים מזה מאכל health food, ונקרא wheat-grass /barley grass/green food, לוקחין השחת ומוציצין ה'דזשוס', ושוב מייבשין אותו עד שנהפך ל'פאודער', ויש בו הרבה מיני 'ויטמינס' וכו', יש לו טעם חזק ומתוק קצת-יש לדעת כי אין בו שום חשש חמץ כלל, והרי-זה כאוכל עשב השדה בפסח, אך יש לעיין אם מעורב בו שאר דברים כגון malt או שאר 'מיתוק' שנעשה מחמץ {לענין חמץ שעעה"פ אין לחשוש, כי נתבטל בס'}).

*

יש לעיין אם מוציצין העשב, כיצד מברך?. כשמגיע חדש האביב, כבר 'נתבשל' 'ונתמלאה' (ומזה באה 'מלאתך ודמעך' 'פן תקדש המליאה, הזרע'...) השבולת חטים ויש 'קנה' 'ושבולת' (סימן יפה, כששבולת פי שנים מהקנה {במס' תענית, ומנחות}) עיין בציור.

במצב הזה אפשר להכניס הרבה שבלים לבית 'ולמלול מלילות' (כמו שמפצחין היום 'פיסטאשיוס') יש לו מתיקות ונוח לכוססו (דומה מאד לטעם corn on the cob לפני בישולו... עוד מעט ויימצא בחנויות...) ומברך עליו בורא פרי האדמה {פרק ו' דברכות}. יש פלוגתא אי שרי 'למלול' בשבת, דהיינו להסיר קליפה החיצונה שא"א לאכול כלל. ולכו"ע צריך עכ"פ שינוי. אבל אין זה עניין לכל מיני אגוזים שונים שמוכרים כיום בקליפותיהן, שמותר לפצחן בלי שינוי, מכיוון שזה עיקר דרך אכילתן ול"ש בהו דישה כלל. אם רוצים לאכול treat, קולין אותו באש {ומחלקין לתינוקת קליות ואגוזים!} וטעמו –לפי הדמיון- כroasted nuts. העומר, מצווה לקלות אותו באש, 'אביב קלוי באש גרש כרמל' כלומר קולין באש (ע"ג האש) שבולת השעורים, ואח"כ חובטין=גרש ('שוברין'), קליפה החיצונה, כרמל=חטה השלימה לפני הסרת הקליפה, בלי הקלייה, א"א להסיר הקליפה מחמת לחותה נדבקת יפה בהחטה, ורק אחר שנתייבש, נפרכת הקליפה ע"י חבטה (במקלות) קלה (שלא לשבר גוף החטה).

*

מי שאינו 'ממהר' כ"כ, וזה רוב העולם, ממתין עד חג הקציר,='שבועות', כבר נתייבשו היטב כל החטים, והגיע זמן לקצור, אוחזין הרבה שבלין יחד וקוצר במגל מיוחד, וכורך, עד שמתמלא כל השדה 'אלומות', שוב אוספין הכל ומוליכן ע"ג עגלה למקום הדישה (קרקע קשה, ורגלי הבהמה דורכין בחזקה על השבלים עד שנתחלק ונתפרק החטה מכל השאר) אחר הדישה ממתינין ליום שיש בו 'רוח חזק' 'וזורין'=זורקין הכל למעלה ע"י רחת ומזרה, והמוץ =קליפה 'תדפנו רוח' (תהלים א') והחטים –מחמת כובדם- נופלין למטה על הארץ, וחוזר על הדבר פעמים אין מספר עד שנשאר רק-לא ממש, עדיין יעשה 'בורר'!- חטים, ומעמיד 'כרי'. ועכשיו מוכן הכל לטחינה.

*

לפני הטחינה, יש נוהגין ב'לתיתה'- כלומר שורין החטים במים לזמן מועט (כמדומה שיום או שלש ימים שנהוג היום, לא מיקרי זמן מועט, ועיין באו"ח תס"ז, ב': חטים ששהו זמן מרובה אע"פ שלא נתבקעו (קשה להבין מה-זה 'ביקוע' ואבקש מאחיי לבררו), אסורים אחר הפסח {מג"א שם}).

תכלית 'לתיתה' היא לרחצו מכל

בשבת תחכמוני

ישמע חכם

המשך מעל"ד

מיני עפרורית וטינופת, ויותר מזה והיא העיקר, כשעושה 'טחינה הראשונה' בריחיים של גרוסות, אינו טוחן הדק רק שיתפרד הסובין bran, מן שאר החטה-כי רוצים 'סלת' =white flour, וכששורין החטה במים לפני הטחינה, מתפרדת הסובין מעל גוף החטה, וכשבאין לרקד, יישאר הסובין למעלה –על הנפה- והסלת יורד למטה (שוב מרקד בנפה בעלת-נקבים קטנים, ומה שדק מאד יוצא דרך הנקב, וזה ג"כ נחשב לפסולת, עיין כל זה במס' מנחות בסדר העומר, ותבין פרק ה', י"ב במסכת אבות). מה שנשאר, אחר הוצאת הסובין וה'דק', נקרא 'סלת' וזה כשר למנחה –גם מאכל עשירים, שיש להם עבדים לכל העבודה הזאת (עני אוכל פתו 'בלוסה' כלומר מעורבת או ww flour), לוקחין הסלת וטוחנין אותה בריחיים דקה. ונקרא 'קמח סלת'. מובחר שבמובחרים!

*

להרחיב על נושא החמץ: יש לדעת כי הרבה 'מיינוז' אין בהם vinegar כלל, רק acetic acid, וזה 'קעמיקעל' בלי חשש כלל. אם נכתב על הצלוחית(אפשר להשתמש בעיניים לצורך זה... {ולברך בתחילה ברוך פוקח עוורים}) vinegar, סתמא דמילתא נעשה מpetroleum, כך נתברר לי-ואפשר לכ"א לברר לעצמו- שזה הדרך שעושים היום, כי זה הכי-זול, חוץ ממפעל Heinz שמתפארים שעושים אותו from ripened corn והוי בכלל קטניות, אבל פשיטא דשרי אחר הפסח. malt & maltose נעשו מחטה או שעורה והוי חמץ, יש 'קורנפלקס' שמעורב בהם 'מאלט' והוי עבידי לטעמא... dextrose & glucose/corn syrup/high –fructose , כל אלו נעשו מ'קארן' ואין בעייה אחר הפסח. toasted oats וכל מיני cereals שאין בהם 'מאלט' או white flour, לא הוי רק חמץ נוקשה, מכיון שאין שוהין אותו רק מבשלין אותו מיד. 'השעורים' שמשימין ב'טשולענט' לא נראה שיהא חמץ גמור. (צ"ע).

תשובות לחידות מגליונות שעברו:

שאלה מגליון ט': **היכן מצינו, אוכל כזית חֵלֶב, ומקיים מ"ע מה"ת?**

ת: כשיצאו ישראל ממצרים (לפני מ"ת) אכלו כזית חלב מקרבן פסח, וקיימו מ"ע דאכילת פסח.

שאלה מגליון י': **"ולא יפחתו לו מד' כוסות של יין", כמה oz. של יין –בדיוק- חייבין ליתן לו?**

ת: יתנו לו 2.5 oz. ומשהו. {בדיוק 2 "בראנפין גלעזלעך"!!}. הכיצד? לוקח 2.5 ומשהו ומוזגו על חד תלת, נמצא יש לו 10 וג' משהויין (עוד משהו יותר) שופך לתוך כוס מחזיק בדיוק 4 oz. , בכל שתייה, שותה 2 ומשהו ובאחרונה שותה 4, סה"כ שותה 4+2+2+2=10. (אגב, צלוחית ה"קטנה" של יין ששולחין ל"משלוח מנות", מחזקת 8 oz , די והותר לב' סדרים!

מי ישקני מים מבור בית לחם?

שאלות מציאות בעניני חו"מ ודיני ממונות

שאלה:

ראובן השליך קליפת בננה ברחוב, והוחלק בו שמעון ונפל על ה"סיידוואלק", ושבר ידו ורגלו, וצריך לילך עם "קעסט", ו"קראטשעס" זמן ארוך עד שיתרפא לגמרי. יש הוצאות רופאים ורפואות וביטול מלאכה, בשת וצער, על איזה דברים משלם ראובן?, וכמה?

ת: אינו משלם כלום!

מקורות:

1) כיון שהוחלק באבן ונפל על הארץ פטור לגמרי (חו"מ ת"א, א)

2) אין בור חייב רק על נזק (שם, ת"י, לו), וכל היכי דסופו לחזור לא מיקרי נזק (ת"כ, ה')

נא ונא לשלוח כל הערותיכם החשובות, במיוחד, לשאוב מים מבור בית לחם להשקותינו.

יוסיף לקח

החידה חדתי, ואותך לא הגדתי:

מי חייב מן התורה בכיסוי הראש?

- - -

(לכל תשובה שיהיה, כתוב מקור מש"ס וכו'). מי שיפתור החידות במשך חמש שבועות, יזכה לפרס!

*

נא לשלוח הפתרון לכתובת, או לE–Mail הנזכר למטה

למרנן ורבנן רבותנו הגאונים שליט"א ואל כל יראי ה' החרדים על דברו:

...ושנית, **צר לי מאד ממה שנתרבה המחלוקת בישראל, והוא מה שנתחדש מדי יום ויום צדדים וצידי צדדים,** והכל בפרהסיא ע"י שמדפיסים גליונות הרבה לכל צד ומשלחים לכל פינה ופינה, **זה פונה ומרבה חתימות לצד שלו ומבזה לצד שכנגדו וזה להיפך .... ולא אדע מי התיר להם עון לשון הרע ועון מחלוקת שהוא עון גדול ונורא:**

ומה שכל אחד חושב שעם צדו היא האמת ורק הצד שכנגדו הוא הגורם למחלוקת ועל ראשו תלוי האשם, אבל לו, לא יגיע שום עונש, טעות גדולה היא, דאפילו אם תהיה האמת עם צדו מכל מקום בכל מחלוקת מצוי שמתגברת מדת הנצחון, ושם נעשים כל המעקשים למישור **דעל ידי הכעס והנצחון לא יכול לצאת בוודאי דבר מתוקן כהוגן,** ומה נעשה כי יפקדנו אלקים. **ועוד עולה על כולנה מה שנתרבה עון חילול השם עי"ז מאד,** ומי יודע מה יהיה ח"ו הסוף מזה. הלא ידוע משאחז"ל אחד שוגג ואחד מזיד בחילול ה', ואין מקיפין בחילול ה':

והנה ידוע לכל מה שאירע בימי התנא ר' עקיבא, שהיו לו כ"ד אלף תלמידים, והיה אז דבר ר"ל, ומתו כל הכ"ד אלף והיה העולם שמם מן התורה, עד שבא ר' עקיבא אצל רבותינו שבדרום, ומצא שם חמשה ושנאה להן, ואלו הן - ר' מאיר, ר' יהודא, ר' יוסי, ר' שמעון, ור' אלעזר בן שמוע. **ועל זה נוהגים אבילות כל ישראל בכל שנה מפסח עד עצרת כידוע. ואיתא בגמ' שעונם היה על שלא נהגו כבוד זה לזה:**

ועתה נתבונן נא, דהלא רק אונאת דברים הוא, והוא רק לאו בעלמא ואין חייב על זה מיתה בידי שמים, **ולמה מתו? אלא שעי"ז נסבב חילול ה' גדול בעולם שתלמידי חכמים רבים זה עם זה ומבזים התורה ומצותיה לעין כל:**

ועל זה אני אומר, מורי ורבותי, למה לא נירא מארזי הלבנון, קדושי עליון, שבודאי היה לכל אחד תירוץ בפני עצמו שאין בו אשם, ועיקר האשם על חבירו ולא עליו, **ואפילו הכי אנו רואין שתורתן וקדושתן לא הגינו עליהן ושלטה מדת הדין בכולן...**

על כן אחי ורעי, חוסו נא על עצמכם ועל כלל ישראל, וכל אחד במקומו יראה לכבות את אש המחלוקת כדי שלא יהא שמו הגדול מחולל עוד, ויתאמץ להרבות שלום במקומו, ובזכות זה נזכה לשמוע קול מבשר שלום בעולם:

הצעיר שבכהונה הכותב בלב נשבר:

ישראל מאיר הכהן בעהמ"ח ספר חפץ חיים ומשנה ברורה:

(קונטרס מכתבים ותקנות) בגנות המחלוקת ומעלת השלום:

אפשר להשיג הגליון ע"י

weeklygilyon@gmail.com

להערות או למודעות על הגליונות הבאות במחיר נמוך נא להתקשר:

646-546-9748

גליון בשבת תחכמוני

1973-60th st. #123

Brooklyn, N.Y. 11204

גליון שבועי

גליון י"2 ~ שנה א'

תחכמוני

פרשת אמור תשס"ט לפ"ק

זריחת נוגה: 3:59

זריחת מאדים: 4:19

שקיעת ירח: 5:33 בבקר

יציאת כל כוכבים: 9:46

ישמע חכם

• ע"י דוד לעוו

~ יזבחו לשדים לא אלוה.. ~

כל יהודי הקורא בתורה או שונה במשנה, יודע ומכיר שה"תועבה"- הכי גדולה היא עבודת אלילים/פסלים/מסכה/משכית/תרפים/שקוץ/הבל/שוא/זרים/שדים/שעירים/אלוהים-אחרים/אלוהי-נכר/אשרה/בעל/דגון/פעור/כמוש/בל/נבו... .

כל זה, רשימה חלקי משמות כלליים ופרטיים שעליהם נאמרה דבור הראשון והשני ששמענו מפי הקב"ה: לא יהיה לך אלוהים אחרים... -לא תעשה לך פסל כל תמונה... לא תשתחוה להם ולא תעבדם... אל קנא...

*

חטא הראשון אשר לא יימחק לעולם, היתה "לך רד כי שחת עמך... עשו להם עגל מסכה וישתחוו לו ויזבחו לו"... . בתורה עצמה נאמרו כמה פרשיות וענשים על יחיד ועיר שייכשלו בחטא זה. צא ולמד, קראנו פרשת אחרי-קדושים נראה כמה ענייני הפרשה מזה: וכפר על הקדש מ"טמאות" בני ישראל, "ומפשעיהם" לכל חטאותם. כמדומה שע"פ פשט, קאי על חטא ע"ז, ולא יזבחו עוד את זבחיהם לשעירים (מין אלוה הדר במדבריות ובמקומות שממה ghost, בישעיה כתוב: שעירים ירקדו שם-בערי יהודה אחר החורבן).

*

בפסוקים הבאים, חוזרת ונשנית מלת '"דם"', לא פחות מ10 פעמים!, דבר נדיר מאד! בהסבר כפולה ומכופלת, ובטעמים שונים, מדגישה לנו התורה איסור אכילת דם. גם בפרשת נח-שלא מעניינא דקרא-נזכר אכילת דם, שוב בפרשת ראה:רק חזק לבלתי אכול הדם... נזכר חמש פעמים חומר האיסור וטעם האיסור. {נראה בסמוך השייכות לע"ז}

*

כמעשה ארץ מצרים... וכמעשה ארץ כנען... ע"ז... ע"ז... אל תפנו אל האלילים... לא תאכלו על הדם, לא תנחשו, לא תעוננו, לא תקיפו, לא תשחית, ושרט לנפש, כתבת קעקע, אבות וידעונים, אשר יתן מזרעו למולך מות יומת... ונתתי '"פני"' [שים לב: אותו הלשון נאמרה ג"כ בדם], ולא תלכו בחקות הגוי... ואקוץ בם... אוב או ידעוני מות יומתו דמיהם בם!

*

מקום הראשון שנרמז בתורה -רק בדרך אגב-ירידת האנושות להשחתת האלילות, היא בפרשת בראשית "אז הוחל לקרוא בשם ד"', כלומר כבר נשתכחה "שם ד" מן האנושות, עד שבמשך הזמן צצה ופרחה movement חדשה שהתחיל לפרסם "שם ד" -לעורר תשומת-לב שיש "ד" בעולם!, וכולנו יודעים שאברהם היה יחיד במינו בהצלחתו ב"עסק" זה, וידענו כי הרבה נתחברו לו ו"כמה נפשות עשה בחרן".

*

למען לא נשתמש במשחק מלים, יש צורך להגדיר מה בדיוק הmessage שהכריזה "קריאה" הזאת? והתשובה במלים קצרות: שתכלית האדם בעולם היא אך ורק להכיר ולדעת את ד', וכל ה"כיבוש והרדייה" עלי-אדמה, היא לצורך תועלת נעלה זה. ועוד נבארנו באריכות בגליונות הבאות.

*

איך התפתח עבודת אלילים? אנו יודעים שבימי א"א, כבר התפשטה בכל עולם התרבותי, כגון מצרים ובבבל, בנו היכלות ואולמות מפוארות, והיו כהנים עומדים לשרת כל מי שמתנדב להקטיר או להביא מנחה ולבונה, לזבוח עוף או כבש, להעביר בנו באש למולך, (הם קיימוהו כפשוטו!), גם היה "חנויות שלימות" שמכרו שם כל מיני פסלים קטנים, וידוע שזה היה 'פרנסה' של תרח. היה פסל גדול מאד אשר עמד בהיכל מפואר באמצע העיר בדרך כלל על הר גבוה, שצריך לעלות כמה מעלות להגיע שם (כדי לתת לו רושם יראוי ונהדר). לכל פסל, היה היכל מיוחד וכהנים מיוחדים ועבודות מיוחדים ו"ידעו" בדיוק לשם איזה צורך [כגון: ילדים, יבול השדה, רפואה, גשם] עובדים לאיזה פסל שיהיה. כל עיר היה לה פסל מיוחדlocal , וכן היה פסל לכללות האומה [גם פרעה "הבין" שיש אלוקי-העברים, ואנשי נינוה אמרו ליונה "מה לך נרדם! קום קרא אלוקיך"]. לא היה דבר כזה שיאמר מלך מצרים "אסור להביא או לעבוד אלוקים אחרים, שמקורן מבבל", אדרבה, כל האומות החליפו והשתתפו זה עם זה בכל אליליהם השונות [דוגמה: נשים that share a recipe.], רק תורת משה שד' הוא קל "קנא", ואינו "סובל" כלל אלוהים אחרים, או ליתר דיוק מכרזת ואומרת: אתה הראית לדעת, כי ד' הוא האלוקים, '"אין עוד מלבדו"', כלומר כל אלילים הם שוא ושקר ובלתי-מציאותיים כלל, ודמיון בעלמא הם.

*

קשה מאד לבן-זמנינו להבין "נסיון" וגירוי ותאוות פולחן-אלילים, ומצינו בסוף ספר יהושע, (22-24), איך שיהושע דיבר עם ישראל בסוף ימיו, שא"א (אם מותר להיאמר) שלא יכשלו וילכדו, וכאילו קשה מאד מאד שיישארו נאמנים לד', והאמת שכל ימי השופטים נזהרו מעט ושוב נכשלו, וחוזר חלילה... ועיין שמואל 1:7:3 "אם בכל לבבכם אתם שבים אל ד', הסירו את אלוהי הנכר מתוככם, והעשתרות, והכינו לבבכם אל ד' ועבדוהו לבדו, ויצל אתכם מיד פלשתים. ויסירו בנ"י את הבעלים ואת העשת', ויעבדו את ד' לבדו". וגם משה העיד "כי ידעתי.. השחת תשחיתו".

*

תחכמוני

מי ישקני מים מבור בית לחם?

שאלות מצויות בעניני חו"מ ודיני ממונות

שאלה:

מי שיש לו פועל נכרי מנהיג מכוניתו לעשות הובלות deliveries, והזיק מכונית יהודי אחר, היזק גדול, ויש לו insurance, החייב לשלם?

ת: פטור (ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם)

נא ונא לשלוח כל הערותיכם החשובות, במיוחד, לשאוב מים מבור בית לחם להשקותינו.

ישמע חכם

המשך מעל"ד

להסביר העניין: אם תשאל לכל איש 'נורמלי' על גורל עתידו, כלומר האם יכול לדעת מה יתרחש למחר ואיך להבטיח שיהא לטובתו, מכיר שיש שני "מיני דברים", יש דברים שיענה או יחשוב, בטח או כמעט בטוח שיהיה כך! ויש שיאמר או יחשוב I hope..., אני מקווה שיהיה כך.

דוגמאות לסוג א: יעלה השמש למחר, אוכל לישון הלילה, אוכל ללכת לעבודה למחר, לא אתפטר מעבודתי, יהיה לי בערך כך וכך קונים בשבוע הזאת, אלמוד למחר, כשאזרוק צרור יפול למטה, כשאוכל מאכל לא אקיאנו מיד, כשאדליק את גפרור או הלייט יתהווה אור, והקאר יתנועע ע"י גאז.

סוג ב: אני מקווה ש... תלד אשתי בנים בריאים, הקלייענט שאפגוש למחר יקבל סחורתי, אקבל ציון טוב על המבחן אשר חזרתי והכנתי זה חצי-שנה וכל הצלחתי בפרנסה וכו' תלוי בו, אנצח את יריבי בבית משפט, הניתוח תעלה בשלום, בקיצור כל הדברים שמאחלים עליהם good luck =הצלחה רבה=שיהיה במזל טוב.

*

כל מאורעות העתידיים הם אחד מב' הסוגים. הצורך והדחף לפתרון בעיית סוג ב', הולידה והצמיחה באדם- מיד בתחילת היסטוריה האנושית כאשר נשתכחה "שם ד'"-מושג כזה ""שיש דברים"" שאינם ברשות ובשלטון האדם, ואינו יכול לסמוך על 'עצמו', רק על כח ""על-טבעי"", super-natural, בשלב זה, נוצר מושג האלילות, יש "כח" או אל שאוכל לפייסו ולהעתירו שירדו גשמים בזמנו ויצמח הרבה בשנה הזאת, ישנו אל שנוכל להחניפו בקטרת ובזה ננצח במלחמה, בקיצור, כל דבר שהוא בסוג ב' אין צריך לעמוד חסר-אונים ואבוד ומיואש-שזה נגד טבע ואינסטינקט האדם-רק ישנו solution!, לפנות אל אל מיוחד אשר "ממונה" על זה העסק, ולהתפשר עמו! -יותר מזה ממילא א"א!, מובן שעל הדברים שבסוג א', לא יעלה על הדעת שיש אל לזה!, יש הרבה והרבה לכתוב בנושא, ובייחוד, אם זה נכון, שבזמנינו, רוב העולם, לכאורה, אינם מתטפשים עוד, א"כ נאמר שאנחנו "צדיקים" יותר מבני" שבמדבר ובית ראשון? וכו'... בבקשה להמתין עוד חמש שבועות, וברצון ד' יתבאר הכל היטב.

יוסיף לקח

החידה חדתי, ואותך לא הגדתי:

הבא על אשה ביאה אחת, (וס"ל אחע"א בכל גווני) כמה חטאות אפשר להתחייב? (רמז: לכה"פ 9)

\- - -

תשובה לחידה מגליון י"א:

מי חייב מן התורה בכיסוי הראש?

תשובה: מצורע, (פ"ב דמו"ק)

\- - -

(לכל תשובה שיהיה, כתוב מקור מש"ס וכו'). מי שיפתור החידות במשך חמש שבועות, יזכה לפרס!

*

נא לשלוח הפתרון לכתובת, או לE–Mail הנזכר למטה

~ להעיר ולהאיר ~

מי שנוהג לאכול פת פלטר, ורואה ou-d, אבל אין בingredient שום חלב או whey butter or lactose cream, א"צ לחשוש לאכלו עם בשר, כי וודאי נתבטל, כשעושים הרבה cookies שאין בתוכם כלל חלב וכו', ולמה כותבין d?, מפני שלא יתבעוהו האנשים הרגישים (allergic) לחלב, אבל אין לזה שום תוקף הלכתי. (Commercial chocolate chip oatmeal cookies) הם מסוג זה, ויש לעיין בing.) ובאמת שאר המייצרים היהודיים אין כותבים "חלבי", והצדק אתם).

מרן החפץ חיים זצ"ל (שפת תמים - פרק ה)

...והנה **לעון גזל שהופקר בפני איזה אנשים,** יש כמה סיבות, אך נבאר שתים שהן גלויות לעיני הכל: **א'. ריבוי ההוצאות ומותרי המלבושים שנעשו קבע בעו"ה. ודין גרמא לנו בזמנינו כל הצרות וכל התלאות, מבפנים ומבחוץ.** ובתחלה כשמרגיל אדם את עצמו בזה, אינו מתבונן על אחריתו. והיצה"ר מתנהג עם האדם בזה כציד המשליך מזון במצודה לעיני כל בעל כנף, אשר מרוב רצונה אחר האכילה, וממיעוט דעתה, אינה מבטת כלל במצודה הפרוסה. וכשנכנסת שם, שוב ניצודה ועומדת, ומוכנת לשחיטה:

כן הוא בענין זה, **שבתחלה כשהקב"ה מזמין לאדם מעות בחסדו, כדי שיוכל להחיות את נפשו בזה, וגם לפרוע מזה חובות הבורא כצדקה וגמ"ח והחזקת התורה, וכדומה לזה. היצה"ר מסיתו, שעתה נאות לו להתנהג בעניני הוצאות הבית והמלבושים במעלה הגבוה מערכו והפחות כהמכובד, והמכובד כאחד מעשירי העם]. כדי שיתראה לחשוב ומכובד** לעיני חביריו. והאדם הולך אחר עצתו, מרגיל את עצמו בזה, **עד שבהמשך הזמן הוא נעשה מוכרח לזה להתנהג כדרך הגבוהים, ואח"כ אם תזדמן לו שנה או שנתים שאינו משתכר לפי ערך ההוצאה אשר הרגיל את עצמו בזה, מצא לו היצר מקום להטעות אותו ולפתותו לגזול ולחמוס, ולהיות לוה רשע ולא ישלם, כדי להתנהג באופן הראשון שלא יתבזה לעיני חביריו שבעיר.** וברבות הזמן נעשה גזלן וחמסן שאינו חושש כלל לחיי נפש חבירו:

גם פעמים רבות הוא מביא את עצמו לידי סכנה עי"ז, שנחלה מרוב הדאגה ע"י הקלון והכלימה שיש לו מכל עבריו מסביב. כי תחת מעט הכבוד אשר הנחילו היצה"ר מתחלה ע"י הנהגתו, ינחילהו עתה משנה כפלים קלון, אשר הכל מבזים אותו עבור דמיהם. וזהו עונשו בעוה"ז, מלבד עונשו השמור לו לעוה"ב עבור עון הגזל:

אבל כבר אחז"ל איזהו חכם הרואה את הנולד, דהיינו, **שצריך האדם אפילו בעת שהוא תקיף במצבו, להתבונן תמיד בתהפוכות הזמן המצוי מאוד בעו"ה, ושלא להתנהג בעניני הוצאות ביתו רק בדרך אמצעי, לפי מה שהוא אדם ולפי המקום. ואף אם חננו ה' שהוא עשיר גדול, לא ילבש** בגדי רקמה חשובים מאוד, כי נפש הוא חובל, שמביא לאדם לידי גאוה, גם מגרי ביה יצה"ר בנפשו, **גם גורם שאחרים שאין ידם משגת, יראו ממנו וירצו לעשות כמעשהו, וסוף שלווים ואינם משלמים, או גוזלים וחומסים:**

ומתוך אלו המותרות, רבו בזמנינו הוצאות הנשואין במלבושיהן, עד שרבות בנות באות לידי בזיון בהגיען לפרק נישואיהן. אב ואם בוכים ומבכים, ואין להם מושיע. וכהנה רעות רבות וצרות שעוברים על ראש העניים. ומי גורם לכל זה אם לא ריבוי הוצאות ומותרי המלבושים שנעשו קבע בעו"ה, שגורמים בזה רעה לעצמם בזה ובבא, וגם לכל העולם כולו:

... ובאמת צריך האדם ללמד את עצמו מידות מאבותינו ע"ה, וכמו שכתוב בשיר השירים אם לא תדעי לך היפה בנשים, צאי לך בעקבי הצאן וגו', וכמו שפירש"י שם. **והנה מצינו ביעקב אבינו ע"ה, אף שהיה בן יצחק שהיה עשיר גדול יותר מאבימלך כמו שכתוב בתורה, אף על פי כן לא שאל מאת הקב"ה כי אם לחם לאכול ובגד ללבוש, כמו שכתוב בתורה אם יהיה אלקים עמדי וגו' ונתן לי לחם לאכול ובגד ללבוש.** ולכאורה תיבות לאכול וללבוש יתר הוא, אבל באמת ניחא, דידוע דמדרך העשירים להתנהג בעניני סעודתן בדרך גבוה, כי יותר מתפזר ממה שהוא אוכל. וכהאי גוונא בעניני מלבוש, להיות לו בגדים שהוא לובש על בשרו, וגם בגדים להתראות בו בין הסוחרים, מינים ממינים שונים, וכיוצא בזה הרבה. אבל יעקב אבינו אף שגדל בבית יצחק אבינו שהיה עשיר גדול עד מאד, לא בקש מאת ה' יתברך כי אם ההכרחיות, לחם לאכול ובגד ללבוש ולא יותר:

ובפרט בזמנינו, בודאי אין לו לאדם להיות אץ להתעשר,

.... כן ממש עניני העשירות בזמננו, שמצוי בעו"ה תהפוכות הזמן בכל עידן, והוא נופל אח"כ מאיגרא רמה לבירא עמיקתא, ויותר ממה שהוא שמח עתה על הווייתו, יתאבל אח"כ על העדרו. כי על כן הלא טוב לו לאדם שיתבונן כל זה בתחלתו, ולא יהיה אץ להתעשר אף בדרך היתר, וכל שכן שלא לילך בדרך חריצות ורמאות כדי להרבות הונו, כי בודאי יהיה הסוף כן, וכנ"ל. וה' לא ימנע טוב להולכים בתמים:...

וע"ע ביאור הלכה סי' תקכ"ט ד"ה ואל

אפשר להשיג הגליון ע"י

weeklygilyon@gmail.com

להערות או למודעות על הגליונות הבאות במחיר נמוך נא להתקשר:

646-546-9748

גליון בשבת תחכמוני

1973-60th st. #123

Brooklyn, N.Y. 11204

גליון י"ג • שנה א'

בס"ד

תחכמוני

פר' בהר –בחוקתי תשס"ט לפ"ק
זריחת ירח: 1:19 בבקר
זריחת נוגה: 3:47
זריחת מאדים: 4:04
יציאת כל כוכבים: 9:52

ישמע חכם

• ע"י דוד לעוו

~ **צור ילדך תשי, ותשכח אל מחוללך** ~

המשך מגליון העבר

יש להדגיש כי כל חקירתינו היא: איך "התחיל" ע"ז-כלומר, מה היתה צורך האנושי, צורך חזק ודחף אדיר מאד, אשר בוודאי בא משרש טוב ומועיל, ככל שאר אינסינקטים של בני-אדם שבראם ד' לתפקיד מועיל, רק שניתן בידו ה"בחירה" לעקמו ולעוותו [כגון: תאוות אכילה, כדי להכיר ולדעת את ד' ע"י נחמדות המאכל למראה ולטעם, אך אפשר לשכוח כל זה... וכו'].

*

ותשובתינו: כי עיקר הצמאון לע"ז בא מצמאון וכילוי נפש מקורי ואוריגנלי לייחס "'כל'" הבריאה והמתרחש בו {לרבות-או ליתר דיוק "בעיקר"- מה שאנו קורין "טבע"=סוג א}, לד' לבדו קל יחיד. אדם הראשון ואברהם כשהיו נושמים אויר, היו נושמים 'אויר ד', כשדרכו על הארץ, היו דורכים על הארץ אשר קרע ד'. (לרקע הארץ על המים, כל"ח) כשהלכו בקומה זקופה, ד' זקף קומתם! (גם חז"ל-כמובן-הסתכלו ככה על כל הבריאה. וברכות השחר "כולם", וכן ברכות הנהנין מיוסדים על עקרון זה—אין בשום אומה ולשון בכל העולם העתיק והחדש, ברכה של "מתיר אסורים" כשאדם ניעור משנתו וקם!! או ברכת יוצר המאורות !! בכל יום!!, איזה פורמלה נוראה-אגב אורחא-ל"שמחה"!), וכמובן, שבעת צרה קורים וצועקים לקל שבורא ומנהיג הכל, והוא שומע, ועונה לתפלתי או לא עונה כפי רצונו.

*

אך, לשמור טהרת מחשבה הזאת, עבודה קשה! ויבא השטן מלפני 5000 שנים ויסת את האדם: נלכה ונעבדה אלוקים אחרים! ויאמר לאמר, אכן יש אלוקים ש"ברא בראשית" הבריאה הכל, וכעת הכל נוהג—פחות או יותר—מ"עצמו".. רק לעת ה"צורך", כלומר לסוג ב', יש אלוקימת הרבה-והם בעלי פסל ותמונה that are much more appealing, מרהיבי-עין ונפלאי-חזיון, הרבה יותר מהבלתי-נראה והבלתי-מוגשם ומומחש—שאפשר לעבדם ולשכנעם לצורך פלוני ופלוני, ש"אתה" חסר-אונים לבעיות הללו!

יוסיף לקח

החידה חדתי, ואותך לא הגדתי:

איך אפשר שישלם אדם $1000 בעד גזילת פרוטה

(לא הוקרה הגזילה)?

\- - -

תשובה לחידה מגליון י"ב:

ש: הבא על אשה ביאה אחת, (וס"ל אחע"א בכל גווני) כמה חטאות אפשר להתחייב?

תשובה: לדעת רבנן דריב"ן (במסכת כריתות) שייך תשע: בת-בתו חמותו וכלתו אשת-איש נדה אשת-אח אשת-אחי-אב אחות-אשה אשת-אב, הכיצד: תרח הוליד את נחור והרן. הרן ילד את אביגדור-ואת חושים. אביגדור הוליד יעקב ותרצה. תחכמוני נשא תרצה, ותלד לו את יהודית, גם נשא מהיטבאל ותלד לו את חגלה. יהודית ילדה את שלומית.

אביגדור נשא את שלומית ואת חגלה (אשה ואחות אמה!). יעקב נשא את יהודית (בת-אחותו), כשמת יעקב, לקחה חושים (אחי-אבי-אביה) לאשה, כשמת גם הוא, לקחה נחור, מת נחור וייבמה הרן, ופרסה נדה, ואביגדור בא על יהודית. צא וחשוב כל השמות הללו(ולהרמב"ם שגגות יש רק שמונה דל"ל איסור כולל).

\- - -

(לכל תשובה שיהיה, כתוב מקור מש"ס וכו').

מי שיפתור החידות במשך חמש שבועות, יזכה לפרס!

יש שני convenience בסילוף הזו: 1) אלוקים מומחש ונראה "מתקבל" הרבה יותר לבני-אדם שרגילים appeals לראות ולמשש. 2) יש מקום ל"גאוות" האדם. כלומר יש דברים הרבה—כל הדברים שאנו קורים "טבע"- ש"אני" שליט עליהם. עכ"פ 90% מהדברים המתרחשים בעולם אני כובש ורודה והקרדיט שייך "לי" (וכבר אמרנו שכל ענין קרבנות ומתנות כהונה ושלש רגלים ומצוות אין מספר באים ל"הוציא" מטעות זו).

*

סוף דבר: 'השקפה' מוטעת זו, נותן מקום ל"גם שניהם", לרגש האינסטינקטיבי שאנו קורין לו רגש-השתעבדות, ולרגש-גאווה או מרידה בד'-ראשית כל חטאת (יש לזכור, "גאווה" הנזכרת בתנ"ך=שכחת ד').

*

כל מה שדברנו עד הנה, נצרך רק ורק להבין איך התחיל גרעין הראשון של מהלך או השקפה זו של ע"ז מלפני 5000 שנה. בדור השני, כשכבר התפשטה ברוב עולם הציוילי, שוב אין צריך שום "הסבר" או תירוץ למה עובדים לפסל, התירוץ פשוט עד מאד! ככל הגויים אשר סביבותי. "'כולם'" עושים כך בוודאי הצדק אתם!!

*

זה עיקר גדול להבין כמה דברים.. לעולם תחקור ותדרוש להבין ראשית וצמיחת הענין, איך ולסיבת מה "נהייה" דבר פלוני ופלוני. זכות המשיכה וקיומה לדורות—עד שיבא איזה מצב נורא שמבלבל ומשחית מדינות וקולטורם—היא בגלל עצם קיומה!! ובס"ד בגליון הבא יתבאר יסוד זה בארוכה עם כמה דוגמאות מעשיות.

בשבת תחכמוני

מי ישקני מים מבור בית לחם?

שאלות מצויות בעניני חו"מ ודיני ממונות

שאלה:

חשמלאי electrician, בא לפניו management ואומר לו מכיון ש"אביא לך" הרבה jobs, עשה עמי מלאכה בזול בעד $1700, אך "באמת" המלאכה שווה $2000, וכך שכרך, ותעשה לי bill שעשית לי מלאכה של $2000, (וכזה אגבה מבעה"ב..), סוף דבר "שמור לי ואשמור לך", מה דינו?

תשובה:

לדאבונינו, מצוי מאד נסיון נורא הזה, ומי שעומד בזה נוכל לומר עליו כי 'ירא אלוקים' הוא. אסור לחשמלאי ל'העלות' השכר ולסייע לmanager הזה, רק בדיוק כמה שמבקש מאת הmanager, יחזור ויגבה הmanager מבעה"ב, לא פרוטה יותר. כמובן, דשרי ליתן לו "מכיסו" מתנות וכו' כדי שיהא רגיל לחזור אצלו, אבל רק מדעתו ורצונו ונדיבות לב של החשמלאי, לא בתורת חיוב, דשוב הוי הערמה בעלמא, וע"ז נאמר ויראת מאלוקיך.

נא ונא לשלוח כל הערותיכם החשובות, במיוחד, לשאוב מים מבור בית לחם להשקותינו.

~ להעיר ולהאיר ~

ובגד כלאים שעטנז לא יעלה עליך

להעיר על תרי מילי דשכיחי בזמנינו

- ע"י דוד לעוו

יש בכל suit, כמין 'כסת' על הכתף, וקורין לו shoulder pad, והוא תפור להsuit. ה'מילוי' = stuffing, שממלאין ה'כסת', עשוי מגיזי ונימי כל-מיני 'סחורות', במקרים מועטים- כאשר לא נחתכו=shredded בלאי הבגדים או החוטים הדק היטב-אפשר להכיר חוטין קטנים [כ 1 inch], לפעמים אפשר שיימצא בתוך אותו ה'פסולת', חוטין של פשתן קטנים, וכעת נתעוררו, אם הבגד=suit היא של צמר, אי חיישינן ליה?

נראה דליכא למיחש להו מתרי טעמי: חדא, דאזלינן בתר חזקה (דאתיא מכח רובא) דנחתכו היטב, וזה פשוט לכל, דאי הוי ברירא לן דנחתכו היטב, דגיזי פשתן מועט, בטילי בגיזי קנבוס מרובה (כמבואר בסוף מסכת כלאים), ודינם כקנבוס לכל מילי ושרי ל'מלאות' בהם 'כסת' של צמר, השתא נמי סמכינן אחזקה כיון דאיכא טורח למיבדקיה, (ולא שמענו מעולם מי ש"יחמיר" לבדוק ח"י טריפות...).

אף אי הוי ברירא לן ש"לא" נחתכו החוטין, נראה, דחוטין בחוטין בטלי חד בתרי, ככל איסורי התורה, ויש שטעו בלשון הפוסקים "דחוטין חשיבי ולא בטלי", אך כוונתם אחרת, שאם יש לו בגד מpolyester, וארג חוט קטן של צמר בצד ימין של הבגד, ובצד שמאל ארג חוט קטן (נראה דבעי' מלא הסיט) של פשתן, לא "בטילי" אלו החוטין ואסור הבגד. אבל מעולם לא שמענו דחוטי איסור שנתערבו בחוטי היתר, לא ייבטלו (אינם דבר שבמנין...).

עוד פקפקו: יש suits שמשימין בה collar, "חתיכת בד", כדי שייראה stiff, לפעמים, החתיכה של פשתן ['קשה' וזקוף מטבעו], ובמקרה שגוף הsuit של צמר, חייבים לפתוח את הcollar ולהסיר את החתיכה, ולהחליפו בחתיכה של polyester. כשמסירים אותו, עדיין נשארו נימות וחתיכות קטנות של פשתן דבוקים בבגד [בגלל שנדבקו בglue, וקשה להסיר 'הכל'], וטענו קצת שחייבין ל'חטט' אחריו (כדין גיד הנשה...). גם זה נראה דלא כהלכתא, עיין רמב"ם ושו"ע, בתופר עורות כבשים בחוטי פשתן –אף שנשארו שערות של צמר דבוק על העור-אמרינן ד"בטלי במיעוטן", כלומר "בטלי" אגב העור ולא חשיבי כלל כיון דעיקרו של עור, ואינו מעוניין כלל בהצמר שנשאר, ורואה אני שהדברים ק"ו.

סוף דבר המחמיר לעצמו, עובר משום בל תוסיף ובל תשחית, נוסף עליו המחמיר לאחרים בשכר, דעובר משום בל תונו ובל תגזול.

גֹּדֶל הַחִיּוּב לְהַחֲזִיק לוֹמְדֵי תּוֹרָה
וְגֹדֶל שְׂכָרוֹ עֲבוּר זֶה:

בֹּא וּרְאֵה גֹּדֶל מַעֲלַת מַחֲזִיק הַתּוֹרָה וּמְהַנֶּה לְתַלְמִיד חָכָם מִנְּכָסָיו וּמִתְקָרֵב אֵלָיו, שֶׁמַּעֲלֶה עָלָיו הַכָּתוּב, כְּאִלּוּ מִתְדַּבֵּק בַּשְּׁכִינָה, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲזַ"ל (בִּכְתֻבּוֹת קי"א) עַל הַפָּסוּק (דְּבָרִים ד' ד'), "וְאַתֶּם הַדְּבֵקִים בַּה' אֱלֹהֵיכֶם" וְגוֹ', וְכִי אֶפְשָׁר לוֹ לְאָדָם לְהִתְדַּבֵּק בַּשְּׁכִינָה, וַהֲלֹא כְּתִיב (שָׁם כ"ד), "כִּי ה' אֱלֹהֶיךָ אֵשׁ אֹכְלָה הוּא"? אֶלָּא כָּל הַמַּשִּׂיא בִּתּוֹ לְתַלְמִיד חָכָם וְהָעוֹשֶׂה פְּרַקְמַטְיָא לְתַלְמִיד חָכָם וּמְהַנֶּה לְתַלְמִיד חָכָם מִנְּכָסָיו, מַעֲלֶה עָלָיו הַכָּתוּב, כְּאִלּוּ מִתְדַּבֵּק בַּשְּׁכִינָה. עוֹד אָמְרוּ חֲזַ"ל (בְּרָכוֹת י' ע"ב), כָּל הַמְאָרֵחַ תַּלְמִיד חָכָם בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ וּמְהַנֵּהוּ מִנְּכָסָיו, מַעֲלֶה עָלָיו הַכָּתוּב כְּאִלּוּ מַקְרִיב תְּמִידִין, שֶׁנֶּאֱמַר וְגוֹ'. עוֹד שָׁם (בְּדַף ס"ג ע"ב), פָּתַח ר' נְחֶמְיָה בִּכְבוֹד אַכְסַנְיָא וְדָרַשׁ, מַאי דִּכְתִיב (שְׁמוּאֵל א' ט"ו ו'), "וַיֹּאמֶר שָׁאוּל אֶל הַקֵּינִי לְכוּ סֻרוּ וְכוּ' וְאַתָּה עָשִׂיתָ חֶסֶד עִם כָּל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל". וַהֲלֹא הַדְּבָרִים קַל וָחֹמֶר, וּמַה יִּתְרוֹ שֶׁלֹּא קֵרֵב אֶת מֹשֶׁה אֶלָּא לִכְבוֹד עַצְמוֹ, כָּךְ, הַמְאָרֵחַ תַּלְמִיד חָכָם בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ וּמַאֲכִילוֹ וּמְהַנֵּהוּ מִנְּכָסָיו, עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה. פָּתַח ר' אֱלִיעֶזֶר בִּכְבוֹד אַכְסַנְיָא וְדָרַשׁ (שְׁמוּאֵל ב' ו' י"ב), "בֵּרַךְ ה' אֶת בֵּית עֹבֵד אֱדֹם וְכוּ' בַּעֲבוּר אֲרוֹן אֱלֹהִים", וַהֲלֹא דְּבָרִים קַל וָחֹמֶר, וּמָה אָרוֹן, שֶׁלֹּא אָכַל וְשָׁתָה אֶלָּא כִּבֵּד וְרִבֵּץ לְפָנָיו, כָּךְ, הַמְאָרֵחַ תַּלְמִיד חָכָם בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ וּמַאֲכִילוֹ וּמַשְׁקֵהוּ וּמְהַנֵּהוּ מִנְּכָסָיו, עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה:

וְאִיתָא בְּמִדְרָשׁ רַבָּה שִׁיר הַשִּׁירִים (פ' ו') עַל הַפָּסוּק (שִׁיר הַשִּׁירִים ו' י"א), "אֶל גִּנַּת אֱגוֹז יָרַדְתִּי". אָמַר ר' יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי, נִמְשְׁלוּ יִשְׂרָאֵל כֶּאֱגוֹז. מַה הָאֱגוֹז הַזֶּה נִגְזֶזֶת וְנֶחֱלֶפֶת, וּלְטוֹבָתָהּ הִיא גְזוּזָה, לָמָּה? שֶׁהִיא מִתְחַלֶּפֶת כַּשֵּׂעָר וּכְצִפָּרְנַיִם, שֶׁנִּגְזָזִין וְנִתְחַלְּפִין, כָּךְ, כָּל מַה שֶּׁיִּשְׂרָאֵל גּוֹזְזִין מֵעֲמָלָן וְנוֹתְנִין לַעֲמֵלֵי הַתּוֹרָה בָּעוֹלָם הַזֶּה, לְטוֹבָתָן הֵם גּוֹזְזִין וְנֶחֱלָפִין לָהֶם, וּמַרְבִּים לָהֶם עֹשֶׁר בָּעוֹלָם הַזֶּה וְשָׂכָר טוֹב לָעוֹלָם הַבָּא. וְלֹא עוֹד אֶלָּא שֶׁנִּקְרָא חֲבֵרוֹ הַלּוֹמֵד עַל שְׁמוֹ, וְיֵשׁ לוֹ חֵלֶק בִּשְׂכַר תּוֹרָתוֹ, וְכִדְאִיתָא בְּסוֹטָה (דַּף כ"א.) בְּשִׁמְעוֹן אֲחִי עֲזַרְיָה, וְכַיָּדוּעַ מֵעִנְיַן שֵׁבֶט יִשָּׂשכָר וּזְבוּלוּן,

וְגַם בָּעוֹלָם הַזֶּה אֵין נֶחְסָר לוֹ כְּלוּם מֵחֲמַת זֶה, כִּדְאִיתָא בְּמִדְרָשׁ רַבָּה פָּרָשַׁת תְּצַוֶּה (שְׁמוֹת פ' ל"ו) עַל הַפָּסוּק (מִשְׁלֵי ו' כ"ג), "כִּי נֵר מִצְוָה וְתוֹרָה אוֹר". מַהוּ "כִּי נֵר מִצְוָה"? אֶלָּא כָּל מִי שֶׁעוֹשֶׂה מִצְוָה הוּא כְּאִלּוּ מַדְלִיק נֵר לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא וּמְחַיֶּה נַפְשׁוֹ שֶׁנִּקְרֵאת נֵר שֶׁנֶּאֱמַר (מִשְׁלֵי כ' כ"ז), "נֵר ה' נִשְׁמַת אָדָם". וּמַהוּ "וְתוֹרָה אוֹר"? אֶלָּא הַרְבֵּה פְּעָמִים שֶׁאָדָם מְחַשֵּׁב בְּלִבּוֹ לַעֲשׂוֹת מִצְוָה, וְיֵצֶר הָרָע שֶׁבְּתוֹכוֹ אוֹמֵר, מַה לְּךָ לַעֲשׂוֹת מִצְוָה וּמְחַסֵּר אֶת נְכָסֶיךָ? עַד שֶׁאַתָּה נוֹתֵן לַאֲחֵרִים תֵּן לְבָנֶיךָ. וְיֵצֶר טוֹב אוֹמֵר לוֹ, תֵּן לְמִצְוָה. רְאֵה מַה כְּתִיב, "כִּי נֵר מִצְוָה". מַה נֵּר הַזֶּה כְּשֶׁהוּא דוֹלֵק, אֲפִלּוּ אֶלֶף אֲלָפִים מַדְלִיקִין הֵימֶנּוּ, אוֹרוֹ בִּמְקוֹמוֹ, כָּךְ, כָּל מִי שֶׁיִּתֵּן לְמִצְוָה, אֵינוֹ מְחַסֵּר אֶת נְכָסָיו, לְכָךְ נֶאֱמַר, "כִּי נֵר מִצְוָה וְתוֹרָה אוֹר":

וְזוֹכֶה גַּם כֵּן עֲבוּר זֶה לְבָנִים טוֹבִים וּקְדוֹשִׁים שֶׁיֵּצְאוּ מִמֶּנּוּ עֲבוּר זֶה. כִּדְאִיתָא בַּזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ פָּרָשַׁת מְצֹרָע (מִשְׁלֵי ג' י"ח), "עֵץ חַיִּים הִיא לַמַּחֲזִיקִים בָּהּ וְתֹמְכֶיהָ מְאֻשָּׁר" כוּ'. מַאן "תֹּמְכֶיהָ"? אִלֵּין אִנּוּן דְּמַטִילִין מְלַאי לְכִיסָן שֶׁל תַּלְמִידֵי חֲכָמִים (נוֹתֵן סְחוֹרָה לְתַלְמִידֵי חֲכָמִים לְהִשְׂתַּכֵּר בָּהֶם) וְכוּ', דְּאִנּוּן דְּמַטִילִין מְלַאי לְכִיסָן שֶׁל תַּלְמִידֵי חֲכָמִים, אִנּוּן תָּמְכִין לְאוֹרַיְתָא מֵרֵישָׁא עַד סִיּוּמָא דְּגוּפָא, וְכָל מְהֵימָנוּתָא בֵּהּ תַּלְיָא וְאִתְמַךְ, וְזָכֵי לִבְנִין דְּיִתְחַזּוּן לִנְבִיאֵי מְהֵימָנָא:

ספר שמירת הלשון ח"א - שער התורה - פרק ה

אפשר להשיג הגליון ע"י
weeklygilyon@gmail.com
להערות או למודעות על הגליונות הבאות במחיר נמוך נא להתקשר:
646-546-9748

גליון בשבת תחכמוני
1973-60th st. #123
Brooklyn, N.Y. 11204

בס"ד

תחכמוני

גליון י"ד • שנה א'

פרשת במדבר תשס"ט לפ"ק

זריחת נוגה: am 3:36

זריחת מאדים: am 3:49

זריחת ירח: am 4:23

יציאת כל הכוכבים: 10:00

ישמע חכם

• ע"י דוד לעוו

~ אל תטמאו בכל אלה, כי בכל אלה נטמאו הגויים אשר אני משלח מפניכם ~

המשך מגליון העבר

נסיון גדול ואדיר ליכנס לארץ כנען ו"לא" לעשות כמעשיהם וחוקותיהם---כלומר חוקי האליליות ותועבות החושניות שבאו יחד עם ה"קולט" של אליליות--- גירוי החזק נולד ע"י "ותראו את שקוציהם ואת גילוליהם... פן יש בכם משפחה... שרש פרה ראש ולענה" ומחמת זה, הוצרך משה רבינו להשביע כל ישראל ולהכניסם בברית ובאלה. ככתוב בפרשת נצבים. בני ישראל נצטוו שלא לכרות להם ברית ולא תחנם, ולא תחייה כל נשמה. מצווה קשה מאד! והוזהרו ישראל כמה פעמים ע"י משה ויהושע 'להוריש "כל" יושבי הארץ' אך לצערינו לא עמדו בנסיון, ורק יהודה ובנימין לא הניחו שום ישוב של שבע עממים בתוך נחלתם, ונשתמר בידם אמונה בד' -"ויהודה עוד רד עם קל"—כל השאר, נכמרו רחמיהם ולא יכלו ל"התאכזר" כ"כ ולעקר ולשרש "הכל"! (ואפילו הנשים והטף!!).

*

אמנם ראו מה עלתה בידם! עשרת השבטים נאבדו לגמרי בתוך הגויים! ונתקיים בהם "ואבדתם בגויים, ואכלה אתכם ארץ אויביכם". נמצינו למידים, דרך התורה והאמת: אין דיפלומטיה אין 'פשרות,' tolerance coexistence יש דרך אחד, אם אתה מקבלו מוטב ואם לאוו שם תהא קבורתכם.... (וודאי שמחסדי המקום, שבזמנינו נתן ד' בלב ""האומות"" מושג זו שמועיל לנו ומצילנו מכל הרדיפות והגזירות שסבלו ישראל מלפנים).

*

יש איסור חיתון, שתיית יינם, פתם, בישולם. כל אלו להרחיקנו מאד ממגע ומשא עם אומות העולם. ברגע שאנחנו נעשים "היימיש" אתם,אנחנו לומדים תועבותם="השקפותיהם", ובלי דעת וכוונה "עובדים ע"ז בטהרה" לשון חז"ל על ישראל שבחוץ לארץ.

אף היום, כל מה שנעשה ה'נורם' (the norm) אצל האומות, גם אצלינו (חוץ מיחידים ממש) נהפך ל"מציאות שא"א להכחישה", ומי שחושב או אומר אחרת למטורף ייחשב.

אני מביא כמה דוגמאות חיות, וכל אחד יבדוק בעצמו: אם תתמלא כעס וחימה או תחשוב שזה לא "יושר" וכו', תיבחן ותדע כי גם אתה היית מן האוחזים בשיפולי בגד אחאב ומנשה ורצים אחר הבעלים והאשרות "כזכור בניהם מזבחותם ותחת כל עץ רענן". אלילייות בזמן מנשה, היה ה'נורם' אצל "כל" העולם (יותר מכל הדברים שנזכור למטה!), ואם אתה מצהיר אמון לכל מה ש"מקובל" וציוולי בזמנינו, אין ספק שכך היית נוהג גם ביחס לאלילות אשר היה "מקובל" מאד מאד בזמן התורה ולאחריו 1000 שנה.

*

מכירת בת קטנה או נערה אשר ניתן רשות ביד האדון לעבוד בה ,לקחתה לו או לבנו לאשה, הוא לא 'פרימיטיבי' 'אכזרי' 'וברברי', רק לגימיטי וטוב ומועיל. אפשר לגרש האשה בעל כרחה אם לא מצאה חן בעיניו, ואינו נותן לה כלום (אין כאן "חלוקת נכסים" ומזונות alimony וכל מיני המצאות בדויות אשר לצערינו למדוהו היטב הר....ים) אבל האשה א"א לה "להתגרש" מן האיש (כלשון המשובש של אומה"ע), רק יש מקרים שכופין אותו להוציא -כלומר מכין אותו עד שיתן ""הוא"" הגט מרצונו. יש מצווה להכות הבן ""אע"ג"" דגמיר, (גמרא מכות - משלי) - ואל תקבל כל הפשעטליך שנדרשו מכל מיני בעלי-מחנכים להוציא דברי שלמה וחז"ל מפשוטם ולגלות פנים בתורה (שאכן כוונתם לטובה, שבזמן הזה יש סכנה -כפשוטו- לקיים דברי שלמה, ועל כרחינו צריכין להשתמש עם כל מיני תחבולות וtricks שונים אשר הומצאו ונתחדשו כתוצאה מן "שיטת החינוך הנורמלי והציוולי...", וזה בכלל גזירת ושעבוד מלכויות).

*

סכנת אבר=אם תאבד ידך או רגלך חלילה, אין דוחה את השבת (במלאכה דאו') א.ה. לצערי אני רחוק ממדה זו, והריני מעתיק האמת כפי שהיא. {צא ולמד מה בין עמי-הארץ ובריונים של זמן המשנה, ו'חכמים' שנתגדלו על אדמת המערב, ביוסיפון מובא, שידעו היוונים שאסור לישראל לחלל שבת, ע"כ נתקיף

המשך בעל"ד

יוסיף לקח

החידה חדתי, ואותך לא הגדתי:

ורדפו מכם חמשה מאה, ומאה מכם רבבה ירדופו. עשרה מכם, כמה ירדופו ?

(לתשובתך כתוב הסבר - [יותר נכון] פורמלה מתמתי (mathematic formula).

- - -

תשובה לחידה מגליון י"ג:

ש: איך אפשר שישלם אדם $1000 בעד גזילת פרוטה (לא הוקרה הגזילה)?

תשובה: 1) גזל ונשבע וחזר ונשבע, שומר שנשבע ובאו עדים וחזר ונשבע ובאו עדים.

2) גזל הגר ומשלם לכהנים ויש הרבה כהנים במשמר (חייב ל'השיב' שווה פרוטה לכ"א) ב"ק ק"ח, ק"י.

- - -

(לכל תשובה שיהיה, כתוב מקור מש"ס וכו').

מי שיפתור החידות במשך חמש שבועות, יזכה לפרס!

*

נא לשלוח הפתרון לכתובת, או לE-Mail הנזכר מעל"ד

בשבת תחכמוני

מי ישקני מים מבור בית לחם?

שאלות מצויות בעניני חו"מ ודיני ממונות

המשך מעל"ד

אותם בשבת ולא יוכלו החשמונאים להתגונן. אכן בצעו כל אשר יזמו, וענה 'ראש החברה': נמות כולנו כי אסור לנו לחלל את השבת! ונהרגו כולם למען שמירת השבת.—הנשמע גוי קדוש כזה מקצה השמים ועד קצה השמים! זה בלתי אפשרי רק לעם אשר שמע קול אלוקים חיים מדבר מתוך האש]. אין אומרים לנכרי לכבות-או לצלצל מכבי-אש- רק יישרף כל הבית ותעמוד בעירום וחוסר כל (כמובן במקום פיקו"ן, שרי), א.ה. גם כאן שייך מה שכתבתי לעיל.

*

אין הבת יורשת כלום רק הבן. הבכור נוטל פי-שניים. הנוטל שכר לדון, אף פרוטה, דיניו בטילים (חוץ אם יש לו מלאכה שבטל ממנה מחמת ישיבת הדין). אין צריך לשלם פרוטה לפועל 'נאמן' שנים רבות-כשהחלטת להחליפו באחר. אם למדת איזה חכמה או אומנות אצל אחר, כשיוצא לפעול לעצמו, אין לך שום 'תביעה' עליו. מי שכלה זמן שכירות ביתו חייב לצאת מיד אף באמצע החורף ולא 'מצא' בית או דירה אחר, ואין בעה"ב נותן לו פרוטה רק יצא לחפשי חנם. (לדאבון-נפש, גם בזה 'דנים' כדיני עכו"ם, וכל מי שדן ככה, אסור לציית פסקיו ומצוה לפרסמו, שלא ייכשלו אחרים באבן-נגף וצור מכשול הזה).

*

אפשר לבני-אדם וכלים ואוכלים לקבל 'טומאה'. ואכן קיימת מציאות בלתי-נראית הנקראת 'טומאה'. אחרון אחרון חביב, כי לא נחש ביעקב ולא קסם בישראל. [ולנחיצות העניין וגודל המכשלה שמצוי בזמנינו, יש להעתיק פה מיחזקאל פרק י"ג - ראה למטה].

לסיכום: ראשית החטא של אלילות מוסבר מכח תאוות האנוש למצוא נופש ורגעון למצוקותיו אשר אין לו פתרון, בתליית בטחונו באיזה object אשר מייחס לו בדמיונו כחות על-טבעיים, כאשר נתפשטה זה הצרעת אצל "עולם הציווילי", אין צורך לשום הסבר, אבל ע"י מהפכות מדיניות ולאומיות, הקב"ה מבטל כל ה"מקובלות" והgivens, ועלינו להודות לד' אשר חולל מהפכה נוראה ע"י תנועת הנצרות והאיסלם אשר בגללה נתבטלה יצרא דע"ז. (רמב"ם סוף מלכים). גם לא נשכח: בזמן התורה, כל מי ש'לא' כרע לבעל, והתלוצץ מאלילות מכל וכל, היה נחשב רדיקילי מאד!

בגליון הבא: נעבור על פרשיות התורה, וכשקיים קושי בהבנת פרשה שהוזכר בה ע"ז ואביזרייהו, ננסה ברצות ד' לתת ביאור מספיק.

שאלה:

מי ששאל מכונית של חבירו מלאה גאז, והתנה עמו שיחזירהו לו כזה, מה הדין?

תשובה:

הו"ל סאה בסאה, והוא רבית דרבנן.

ואם נתייקר הגאז, אין ממלא לו רק כפי דמים. הוזל, אינו נותן לו יותר.

(סוף איזהו נשך)

- - -

נא ונא לשלוח כל הערותיכם החשובות, במיוחד, לשאוב מים מבור בית לחם להשקותינו.

לגודל המכשלה המצוי בזמננו, יש להעתיק פה מיחזקאל פרק י"ג

(א) וַיְהִי דְבַר ה' אֵלַי לֵאמֹר: (ב) בֶּן אָדָם הִנָּבֵא אֶל נְבִיאֵי יִשְׂרָאֵל הַנִּבָּאִים
וְאָמַרְתָּ לִנְבִיאֵי מִלִּבָּם שִׁמְעוּ דְּבַר ה': (ג) כֹּה אָמַר אֲד' ה' הוֹי עַל הַנְּבִיאִים הַנְּבָלִים
אֲשֶׁר הֹלְכִים אַחַר רוּחָם וּלְבִלְתִּי רָאוּ: (ד) כְּשֻׁעָלִים בָּחֳרָבוֹת נְבִיאֶיךָ יִשְׂרָאֵל הָיוּ:
(ה) לֹא עֲלִיתֶם בַּפְּרָצוֹת וַתִּגְדְּרוּ גָדֵר עַל בֵּית יִשְׂרָאֵל לַעֲמֹד בַּמִּלְחָמָה בְּיוֹם ה':
(ו) חָזוּ שָׁוְא וְקֶסֶם כָּזָב הָאֹמְרִים נְאֻם ה' וַה' לֹא שְׁלָחָם וְיִחֲלוּ לְקַיֵּם דָּבָר:
(ז) הֲלוֹא מַחֲזֵה שָׁוְא חֲזִיתֶם וּמִקְסַם כָּזָב אֲמַרְתֶּם וְאֹמְרִים נְאֻם ה' וַאֲנִי לֹא דִבַּרְתִּי:
(ח) לָכֵן כֹּה אָמַר אֲד' ה' יַעַן דַּבֶּרְכֶם שָׁוְא וַחֲזִיתֶם כָּזָב לָכֵן הִנְנִי אֲלֵיכֶם נְאֻם אֲד' ה':
(ט) וְהָיְתָה יָדִי אֶל הַנְּבִיאִים הַחֹזִים שָׁוְא וְהַקֹּסְמִים כָּזָב בְּסוֹד עַמִּי לֹא יִהְיוּ וּבִכְתָב
בֵּית יִשְׂרָאֵל לֹא יִכָּתֵבוּ וְאֶל אַדְמַת יִשְׂרָאֵל לֹא יָבֹאוּ וִידַעְתֶּם כִּי אֲנִי אֲד' ה':
(י) יַעַן וּבְיַעַן הִטְעוּ אֶת עַמִּי לֵאמֹר שָׁלוֹם וְאֵין שָׁלוֹם וְהוּא בֹּנֶה חַיִץ וְהִנָּם
טָחִים אֹתוֹ תָּפֵל: (יא) אֱמֹר אֶל טָחֵי תָפֵל וְיִפֹּל הָיָה גֶּשֶׁם שׁוֹטֵף
וְאַתֵּנָה אַבְנֵי אֶלְגָּבִישׁ תִּפֹּלְנָה וְרוּחַ סְעָרוֹת תְּבַקֵּעַ: (יב) וְהִנֵּה נָפַל הַקִּיר
הֲלוֹא יֵאָמֵר אֲלֵיכֶם אַיֵּה הַטִּיחַ אֲשֶׁר טַחְתֶּם: (יג) לָכֵן כֹּה אָמַר אֲדֹנָי ה' וּבִקַּעְתִּי רוּחַ
סְעָרוֹת בַּחֲמָתִי וְגֶשֶׁם שֹׁטֵף בְּאַפִּי יִהְיֶה וְאַבְנֵי אֶלְגָּבִישׁ בְּחֵמָה לְכָלָה: (יד) וְהָרַסְתִּי
אֶת הַקִּיר אֲשֶׁר טַחְתֶּם תָּפֵל וְהִגַּעְתִּיהוּ אֶל הָאָרֶץ וְנִגְלָה יְסֹדוֹ וְנָפְלָה וּכְלִיתֶם בְּתוֹכָהּ
וִידַעְתֶּם כִּי אֲנִי ה': (טו) וְכִלֵּיתִי אֶת חֲמָתִי בַּקִּיר וּבַטָּחִים אֹתוֹ תָּפֵל וְאֹמַר לָכֶם אֵין
הַקִּיר וְאֵין הַטָּחִים אֹתוֹ: (טז) נְבִיאֵי יִשְׂרָאֵל הַנִּבְּאִים אֶל יְרוּשָׁלַםִ וְהַחֹזִים לָהּ חֲזוֹן
שְׁלָם וְאֵין שָׁלֹם נְאֻם אֲד' ה': (כב) יַעַן הַכְאוֹת לֵב צַדִּיק שֶׁקֶר וַאֲנִי לֹא הִכְאַבְתִּיו
וּלְחַזֵּק יְדֵי רָשָׁע לְבִלְתִּי שׁוּב מִדַּרְכּוֹ הָרָע לְהַחֲיֹתוֹ: (כג) לָכֵן שָׁוְא לֹא תֶחֱזֶינָה וְקֶסֶם
לֹא תִקְסַמְנָה עוֹד וְהִצַּלְתִּי אֶת עַמִּי מִיֶּדְכֶן וִידַעְתֶּן כִּי אֲנִי ה':
יה"ר שתצילנו מהם וכיוצא בהם, בכל מקומות מושבותיהם:

מוסר נאה מאד מהרמב"ם ז"ל להרב החכם רבי אברהם בנו, ז"ל:

...הנהיגו עצמכם במדות הטובות כי טבע האדם תלוי במנהג והמנהג יוקבע בטבע. דעו כי שלמות הגוף קודם לשלמות הנפש והוא כמפתח הפותח טרקלין. ולכן עיקר כוונת מוסר על שלמות גופכם ותקון מדותיכם לפתוח לפניכם דלתות שמים. ..

... אהבו החכמה בקשוה ככסף וכמטמונים תחפשוה. הסתופפו בבתי החכמים הלומדים והמלמדים שם יהיה טיולכם. והתענגו שם בשמוע החכמות והמוסרים והחדושים ופלפולי התלמידים. קנאו ליודעים, ובזו בלבבכם הגלמים. כאשר תשאלו או תענו דבר אל תמהרו ואל תבהלו ואל תצעקו ואל תדברו בלעגי שפה.

אהבו האמת והצדק ובהם תדבקון כי תצליחו בהם ההצלחה ההיא כבונה על צור החלמיש. שנאו השקר והעול ואל תתאוו למטעמותיהם כי הוא כבונה על החול .. לכן ינעם לכם האמת והצדק שנראה שתפסידו בו יותר מן השקר והעול שנראה שתרויחו בו. וכן אמר החכם במוסרו. אמת קנה ואל תמכור. דעו כי האמת והצדק הם תכשיטי הנפש ונותנים גבורה ובטח ונצח לגוף. ולא מצאתי רפואה לרכות הלבב כהרכבת האמת והצדק. ...

תחיו בתמות ובתמימות ובנקיות ואל תגעו בשל זולתכם דבר קטן וגדול. ואל תטעמו מאומה ממה שאינו שלכם ברור ומוחזק. ברחו מן הספקות והעמידום בחזקת זולתכם. דעו כי טעימת הדמאי גורמת ליגע מן הודאי והמעט להרבה והנסתר לנגלה עד שיוחזק לעקש כפרן גנב וגזלן.

מאסו הבטלה וגעלו השלוה כי הם סבה להשחתת הגוף ולמחסור ולשעמום ולפטפוט ולעקשות פה ולזות שפתים וסולם לשטן ולעובדיו. והיא היא העצלה המנולה וכל עצב יהיה מותר.

אל תשקצו את נפשותיכם במחלוקת המכלה הגוף, והנפש, והממון, ומה נשאר עוד. ראיתי לבנים השחירו, ופחות נפחתו, ומשפחות נספחו, ושרים הורדו מגדולתם, ועירות גדולות נתערערו וקיבוצים נפרדו וחידים נפסדו, ואנשי אמונה אבדו, ונכבדים נקלו ונתבזו, בסבת המחלקת. נביאים נבאו וחכמים חכמו ופילוסופים חפשו ויספו לספר רעת המחלקת ולא הגיעו לתכליתה. לכן שנאו אותו ונוסו מפניו, והתרחקו מכל אוהביו וגואליו ורעיו. וגם אל כל שאר בשרכם אוהב מדינים התנכרו ורחקו קרבתם פן תספו בכל חטאתם. התפארו בסבל, כי הוא הגבורה הישרה והנצחון האמתי.

... שימו מחסום לפיכם ורסן ללשונכם. דעו כי מעלת הדבור חנן האל באדם באהבתו אותו על כל הברואים נחמד להשכיל וטוב להודות לו ולרוממו ולספר נפלאותיו. ולכן לא יתכן להמיר טוב ברע ולדבר נבלה ושקר ורכלות והבאי כי הוא עון פלילי.

ושעבדו החומר לשכל כלומר הגוף לנפש, כי שעבודו הוא חירותכם בזה ובבא. ... ואם ימשול השכל וישתעבד הגוף ויכנע לא יבקש רק הצריך וישבע מן המעט ויקוץ המותר וינעם בחיים ויתנחם במות. אכלו כדי שתחיו והיותר תחרימום. אל תאמינו שרוב המאכל והמשתה יגדיל הגוף וירבה השכל כשק המתמלא מן המושם לתוכו, כי הוא ההפך, באכול מעט יש כח באצטומכא לקבלו ובחום הטבעי לעכלו אז יגדל ויבריא ודעתו יתישב, ואם יאכל יותר מדאי האצטומכא לא יקבלנו והחום הטבעי לא יעכלנו נכחו יצא פגול הוא לא ירצה גופו ירזה ושכלו יתבזה וכיסו יתרוקן. הזהרו שלא תאכלו עד אשר תעכלו כי הוא הפסד הגוף והכיס, כי הוא סבת רוב תחלואים. ועמלו טרם שתאכלו, ותנוחו אחר שתאכלו. אל תאכלו בבהלה כבעלי בולמוס ... אל תאכלו בדרכים ואל תאכלו כעכברים כי אם לשעות הקבועות ובבתיכם.

דעו כי ההוצאה מתחלקת לארבעה חלקים ריוח. הפסד. מאוס. כבוד. ריוח הוא גמילות חסדים שתאכלו הרוח והקרן קימת. הפסד. הוא השחוק שמפסיד בו אדם מעותיו כבודו ובטול ימיו ואם ירויח קורי עכביש יארוג ואשם הוא אשם אשם. מאוס. הוא מה שנאכל. כבוד. הוא שמלתו לעורו. לכן לבשו כדי השגתכם, אכלו פחות מהשגתכם, רק כדי מחיתכם. מאסו השחוק והתרחקו מן השוחקים. זרעו לצדקה יותר מכדי השגתכם וקצרו לפי חסד. ..

(כתבי הרמב"ם)

אפשר להשיג הגליון ע"י

weeklygilyon@gmail.com

להערות או למודעות על הגליונות הבאות במחיר נמוך נא להתקשר:

646-546-9748

גליון בשבת תחכמוני

1973-60th st. #123

Brooklyn, N.Y. 11204

בשבת תחכמוני

גליון ט"ו
•
שנה א'

שבועות תשס"ט לפ"ק
שקיעת ירח: 12:54
אילת השחר: 3:28
עלות השחר [לענין ק"ש בדיעבד]: 4:15
הנץ החמה: 5:28

ישמע חכם

• ע"י דוד לעוו

~ המה הגבורים אשר מעולם אנשי השם ~

המשך מגליון העבר

כתיב (בראשית ו): **"ויראו בני האלוהים את בנות האדם כי טובות הנה ויקחו להם נשים מכל אשר בחרו... הנפילים היו בארץ בימים ההם...אשר יבאו בני האלוהים אל בנות האדם וילדו להם... המה הגבורים אשר מעולם אנשי השם".**

*

בפסוקים אלו אנו מוצאים לראשונה זכר לאלילות. פירוש דברים: בימים ההם, כשהיה מופיע איזה 'גבור'—מי שהולך וכובש מדינה אחר מדינה בלי הפרעה ועיכוב--- כעין נמרוד אשר עליו תואר 'גבור-ציד לפני ד' או סנחריב, נבוכדנצר, אלכסנדר, ובימים האחרונים-נפוליון, מיד ייחסו לו ההמון איזה כחות "על-טבעיים" וספרו עליו כל-מיני הגזמות והזיות, איך "זכו" שגדלה כוחם כל כך, ופרטו הדברים בסיפורים נפלאים מרתקי-לב לתאר גדולת כוחם. גם אצל ישראל התקיימו "גבורים", כולנו מכירין את שמשון ודוד בניהו –אשר הכה את הארי, ואל נשכח מ'תחכמוני'... מהגבורים אשר לדוד (ועדינו העצני על 800 חללו!). אך הבדל עצום ישנו בין 'גבור' hero, ישראלי ל'גבור' נכרי-הראשון יודע ומכיר 'כי בך ארוץ גדוג, ובאלוקי אדלג שור' ועיין קאפיטל י"ח בתהלים וש"ב כ"ב =שירת דוד, שעקרון הזה, כל תוכנו—אבל הנכרי עובד פסלים וכחות המדומים שב"טבע", אינו ואינו מייחס לפסלו נצחון המלחמה! (כי כבר ביארנו 'צורך' הפסל בארוכה, ובמקרה הזה אין 'צורך' כלל...). רק מייחס –הוא בעצמו וכל בני-מדינתו ועמו—איזה כח אלילי, ונהפך הוא לחצי-אליל, ומספרים עליו איך שנולד –לא מבשר ודם—רק "נפל משמים אליל פלוני ונשא אשה יפה פלונית, ומזה 'השדוך' נולד 'גבור' הזה". נמצא גם הוא 'קצת' אל, ועושים ממנו פסל כאשר קרה בכל אלו (נבוכדנצר וכו') שהזכרנו.

*

יש לזכור-אצל משה רבינו לא מצינו שום סיפורים משונים, להראות כחו ולהרבות פלאו. כל מה שפעל - עשר מכות, יציאת מצרים, מן באר, מלחמות - נזכר עוד ועוד ועוד "למען תדעו כי אני ד'". וזו הסיבה שבחר ד' במשה דווקא, שנלחם בכל כחו מבלי לקחת שום קרדיט לעצמו—מלחמת היצר קשה וכבידה—וכל מגמתו היתה "מי יתן והיה כל עם ד' נביאים". אכן הוכיח את ישראל קשות—ויקצוף משה, ממרים הייתם...למה אתם לא שומעים את "פי-השם", לא פי. ומה נעמו דברי חז"ל על הפסוק "ואת תדבר אלינו את כל אשר ידבר ד' אלוקינו לפניך, ושמענו ועשינו"—תשש כחו של משה כנקיבה, לא יפה לשמוע מרב!!! ומשה לא הסכים בשום-אופן ל'עסק' הזה, הוא התעקש שישמעו כל התורה כולה מפי-הגבורה, ארבעים יום וארבעים לילה, עד שאמר לו ד': שמעתי את-קול דברי העם הזה אשר דברו אליך-היטיבו, כל-אשר דברו. מי-יתן והיה לבבם זה להם, ליראה אתי ולשמר את-כל-מצותי-כל-הימים: למען ייטב להם ולבניהם, לעלם. לך, אמר להם: שובו לכם, לאהליכם ואתה, פה עמוד עמדי

*

יש מצוות עשה ול"ת לזכור מעמד הר-סיני, ומצווה זו אפשר לקיימו בכל יום ועת. בין כשהולכין ברחוב או ממתינין בdoctors office. וזה לשון האזהרה: רק השמר לך ושמר נפשך מאד, פן-תשכח את-הדברים אשר-ראו עיניך ופן-יסורו מלבבך, כל, ימי חייך; והודעתם לבניך, ולבני בניך. יום, אשר עמדת לפני יהוה אלהיך בחרב, באמר יהוה אלי הקהל-לי את-העם, ואשמעם את-דברי: אשר ילמדון ליראה אתי, כל-הימים אשר הם חיים על-האדמה, ואת-בניהם, ילמדון. ותקרבון ותעמדון, תחת ההר; וההר בער באש, עד-לב השמים--חשך, ענן וערפל.

*

כ3,000,000 אנשים התקבצו סביבות הר סיני, אשר כולו עשן ולפידי-אש בוערים עד השמים, רואים חשך ענן וערפל סביבות ההר. שומעים קול שופר חזק מאד בלווי עוד קולות וברקים. כל העם כולל הכוהנים נצבים בתחתית ההר, רק משה ואהרון עולים, ומשה לבדו נכנס בתוך הענן אל ראש ההר. כל העם נחרדים עד-מאד מכל המחזה הנורא הזה. מרוב פחד מתנועעים אנה ואנה. ופתאום שומעים כולם קול אלוקים חיים מדבר מתוך האש, אחר זמן קצר , מתחננים אל משה : דבר אתה עמנו ונשמעה, ואל ידבר עמנו אלוקים פן נמות!

המשך בעל"ד

יוסיף לקח

החידה חדתי, ואותך לא הגדתי:

כמה מצוות נצטוו ישראל בסיני (כלומר מראש חודש עד שמיעת אנוכי)?

(נא לפרוט כולם)

- - -

תשובה לחידה מגליון י"ד:

ש: ורדפו מכם חמשה מאה, ומאה מכם רבבה ירדופו. עשרה מכם, כמה ירדופו ?

תשובה: $G=Y*15.7895+0.8421*Y*Y$.

כלומר, Y=מספר היהודים הרודפים, G=מספר הגויים הנרדפים.

נמצא, אם $Y=5$, הרי $G=21.0525+78.9475=100$. אם $Y=100$, הרי $G=8421+1578=10,000$. נמצא תשובה לחידה כש$Y=10$, הרי $G=84.21+157.9=242.11$,

יש מן העונים שהגיעו קרוב מאד לזה בדרך אחרת. (איך מוצאין התשובה, צריך ביאור רחב וא"א להאריך כאן).

- - -

(לכל תשובה שיהיה, כתוב מקור מש"ס וכו').

מי שיפתור החידות במשך חמש שבועות, יזכה לפרס!

נא לשלוח הפתרון לכתובת, או לE-Mail הנזכר מעל"ד

התחכמוני

מי ישקני מים מבור בית לחם?

שאלות מצויות בעניני חוים ודיני ממונות

המשך מעל"ד

משה מנחמם: אל-תיראו. למה? כי ד' רוצה דווקא שתיראו.... לפעמים "בריא" מאד שנפחד ויהיה לנו הרבה "פרעשור". מן-השמים השמיעך את-קולו, ליסרך; ועל-הארץ, הראך את-אשו הגדולה, ודבריו שמעת, מתוך האש. היה שווה כל הייסורין (מסתמא, כמה לא יכלו לישון כמה לילות מרוב פחד החזיון). ד' בעצמו פסק: היטיבו, כל-אשר דברו. ומשה לבדו נגש אל הערפל והיה שם 40 יום ללמוד כל התורה מפי ד'. אך הוסיף ד': מי יתן והיה לבבם זה.... הלוואי שיישארו בפחד זה לעולם!

*

אין אומה ולשון ורליגיה בעולם-למרות העזותיהם וסילופיהם וכל שקריהם וכזביהם ודמיונות-שוא אשר להם—אשר יכול ל"העיז" ולספר היסטוריה כזה : עמדו 3 מיליון אנשים בתחתית ההר ושמעו קול מדבר מתוך האש. אשרינו, שבחר בנו ד', תחת אשר אהב את אבותיך ויבחר בזרעו אחריו "'כיום הזה"' כלומר בשנת 5769 ולעולמי-עד.

*

לפני קריאת-התורה נוטלין "רשות" ל"תרגם" פרשת בחדש השלישי. עד זמן הגאונים היה נהוג להעמיד מתורגמן ולתרגם כל פסוק שקרא הקורא, בארמית ולהבינם להעם. ברגלים, הוסיפו הרבה מדרשי-חז"ל ואגדות יחד עים תרגום הפשוט, נשתמר בידינו קצת מזה (תרגום יונתן או ירושלמי, וכן בנ"ך מצינו לפעמים אריכות בתרגום).

*

פיוט '**אקדמות**' היא כעין "פתיחה" ורשות אשר נוטל המתורגמן מאת הקהל. ומאריך מאד בספור שבח עם ישראל, אשר מוסרין נפשם על שם-ד'—ושכרינו שמור לנו לעתיד אשר חסר כל משל לתאר גודל העונג והשמחה שישלם ד' כד מטיא שעתא, לאותם הנשארים נאמנים לתורתו למרות כל התלאות שעוברין עלינו.

*

הפיוט כולו ארמית טהורה, ועיין בפירושים. אנסה לבאר מלים זרים שלא מצינו כיוצא בהן:

אוולא=בתחילה, נזכר בתרגום על הפסוק (הושע ט, י) **כַּעֲנָבִים בַּמִּדְבָּר מָצָאתִי יִשְׂרָאֵל כְּבִכּוּרָה בִתְאֵנָה בְּרֵאשִׁיתָהּ רָאִיתִי אֲבוֹתֵיכֶם הֵמָּה בָּאוּ בַעַל פְּעוֹר וַיִּנָּזְרוּ לַבֹּשֶׁת וַיִּהְיוּ שִׁקּוּצִים כְּאָהֳבָם:** ובתרגום: כְּגוֹפַן דִשְׁתִיל עַל מַבּוּעַ דְמַיִן, כֵּין בְּמַדבְּרָא עֲרַע מֵימְרִי לְיִשְׂרָאֵל כְּבַכָּרָא בְּתֵינְתָא **דְבַאֲוַל** מְאַבְּבָה חֲבִיבִית אֲבָהָתְכוֹן אִנוּן אִתחַבָּרוּ לְבַעְלָא פְעוֹר וּטעוֹ לְבַהתָא וַהֲווֹ שִׁקוּצִין כְּדַרחִימוּ: [העתקתי כל הלשון כי נזכר בו מתן תורה! שבתחילה-כעין תאינה בתחילת גידולה- במדבר, אהבתי אותם ודיברתי עמהם].

בברי=בבריאות, כלומר אני מתחיל לדבר "בסייעתא דשמייא", בכח ובעזר של הבורא והעוסק בכל העולם.

סגיאה טרשותא=רב מאד מלאכים, שמחייה בקורנסיה ו"טרשיה", (ב"ק צ"ח), כי בכל יום נולדים חדשים, והישנים "נחרשו", (כלשון טרשא דרב פפא פרק איזהו נשך) **ונאבדו**.

חששתא=אימה ופחד, מלשון למיחש מיהא מיבעי'.

אדוותא=גלי-הים (סוכה נ"א).

נגוותא=איי-הים (אונקלוס בראשית ג, כה).

חמר מרת=יין ושכר (דברים כט, ה).

*

שאלה:

ראובן נתן לשמעון צ"ק בפרעון החוב, ונאבד משמעון, ובא גד ומצאו והוציא מעות מן account שלו בגזילה, האם חייב ראובן לפרוע לשמעון עוד הפעם?

תשובה:

חייב. אין ראובן נפטר מפרעון חובו עד שיוציא שמעון המעות מהaccount. ומה שאבד הצ"ק יש לדונו כמחזיר שטר למלווה דקיימ"ל פטור מדיני אדם, מי יימר דגבי ביה. פסק הזה נראה תמוה בעיני ונא לפרוך אותו. [אפשר שישתנה הדין אם עכו"ם מצאו].

אני מברך לכל אחיי, חג שמח!

- - -

נא ונא לשלוח כל הערותיכם החשובות, במיוחד, לשאוב מים מבור בית לחם להשקותינו.

~ להעיר ולהאיר ~

יש להוציא הטעות שנשתרבבה בפי רבים: שאם ישנו פחות משני אחוזים מאיזה ingredient, אי"צ לכתבו,
וזה לא נכון כלל, צריך לכתוב הכל ממש ואפילו משהו,
כמובן-אם נשתמשו בכלים 'אסורים' אי"צ לכתוב... אבל כבר ידוע סתם כלים אינן בנ"י, ונטל"ג שרי.

תחכמוני

גליון ט"ז • שנה א'

בהעלתך תשס"ט לפ"ק
זריחת מאדים 3:06 am
זריחת נוגה 3:08 am
שקיעת ירח 10:43 am
יציאת כל כוכבים 10:05 pm

ישמע חכם

• ע"י דוד לעוו

~ ויהי בונה עיר, ויקרא שם העיר כשם בנו חנוך ~

המשך מגליון העבר

רבים אומרים: בטלה יצרא דע"ז! ולמה להאריך כ"כ? והאמת, שחייבים להבין דברי תורה, ואין נפק"מ אם זה 'נוגע' או לא. אך כדי להפיס דעת הקוראים, אמרנו להפסיק מזה קצת ולדון במילתא אחריתי.

*

הנושא היא: עיירות עתיקות בעלת-אוכלסין, בזמן המקרא, והמשנה, וראשונים.

*

בזמן המקרא כיצד? מצינו במקרא 'בית-מושב עיר חומה', 'ובתי-החצרים'. לראשון אין גאולה רק עד מלאת שנה תמימה—לתת קצת אפשרות, לעני זו שמכר ביתו לחזור ולפדותו—אחר זמן זו, יש להחליט הבית ללוקח, דסוף סוף נשאר לו למוכר עיקר אחוזתו=שדהו אשר מחוץ לעיר, ויכול להחיות בו נפשו. משא"כ במוכר 'שדה אחוזתו' ='חיי-נפש', השדה חוזרת ביובל. שונה ערי-הלויים שהיא אחוזתם, כלומר אין להם אחוזה אחרת חוץ מזו, כי ניתן להם—מכל שבט ושבט, בעת חלוקת הארץ—רק "ערים", לא 'שדות'. וזה שאמר הכתוב 'ושדה מגרש עריהם לא יימכר', כלומר **המגרש** אשר מחוץ לעיר 2000 אמות ככתוב בפרשת מסעי, וזו היתה לצורך בהמתם וחיתם, מקום לרעות את הצאן, **לא לזרוע**, וע"כ 'לא' יימכר רק ישוב ללויים ביובל כבית שבעירם. במלים אחרות: רק מי שיש לו כבר שדה-אחוזה (לזריעה), אין צורך כ"כ להגן בעד 'בית-עירו', אבל הלויים שהיה להם **רק** בית-עיר ומגרש--לא שדה אחוזה--- חייבים להגן בעדו ושיחזור ביובל.

*

נתאר ערים הבצורות, מוקפי-חומה מימות יהושע, כלומר, בעת שבא יהושע וכבש הארץ, **כבר** היו מוקפין. לראשונה נזכיר יריחו, היא היתה עיר כבת 250 משפחות או 1200 נפשות, שטחו פחות מblock של בורו פארק, מוקפת חומה עבה מאד—רחב הזונה גרה בתוך עובי החומה!—יש לשער כי יריחו היתה נמנית בין העיירות הבינוניות בארץ כנען, בעת הכיבוש. מסופר ביהושע כיבוש 'חצור' ושריפתה באש. חצור היתה עיר גדולה וחזקה, מלכה, יבין מלך 'קשה', 'ראש כל הממלכות'. שטחה=3 sq. miles (מ 18-13 ave. ו 56-50 st.) 40,0001 נפשות!

*

ירושלים מושב ממלכת יהודה במרכז הארץ, ושומרון מושב ממלכת ישראל בצפון בשיא גדלם הגיעו למספר זו ויותר.

*

לאחרונה נזכיר נינוה 'עיר גדולה לאלוקים' כלומר גדול מאד מאד! (כנראה, עיר הכי-גדולה בימים ההם) יש בה 120,000 נפשות! (כדבר ד' אל יונה). היא היתה מושב ממלכת סנחריב אשר כבש כל העולם תחתיו, עד שבא נבוכדנצר ונלחם אתו ונצחו, נצחון מבהיל. שטחה=6 sq. miles (כגודל בורו פארק!)

*

עיר=מלשון עורו ישנים! היו שומרים מיוחדים, 'ניעורים' כל הלילה ותפקידם לשמור העיר. (חמורים קטנים נקראים 'עיירים', כי זה-עתה 'התעוררו' והורגלו ולומדו, לישא משא. יש מליצה נאה ומשחק-מלים בשופטים (ד, י) 'ויהי לו שלושים בנים רוכבים על שלושים עיירים, ושלושים עיירים להם'. 'עיר' הראשון=חמורים, השני=כפר).

*

חצר=עזר=גדר, כולם יש לתרגמם 'מקום מוקף'. {בני-גד אמרו למשה: גדרות צאן נבנה למקנינו פה, וערים לטפינו. מחוץ לעיר נבנה גדרות צאן, שטח מוקף גדר אבנים להגן מקנינו מפני הזאבים ושלא יברחו, וערי מבצר להגן על נשינו וטפינו מפני שודדים, ואנחנו נחלץ חושים!} ח ע ג כולם מתחלפים, ודומים מאד בהגייתם, וכן צ ז ד.

*

'עזרה' היא **היקף** ההיכל. חצר היא שטח פנוי לפני הבתים אשר בנויים בשלשת הרוחות, כצורת חי"ת, וברוח הרביעית יש פתח החצר ושומר הפתח, ומקום ההיא משתמרת ומשתמשים שם כדרך שמשתמשים בבית. בתי-החצרים=בתים שיש להם "רק" חצר, לא חומה, בניגוד ל"בית מושב עיר חומה'.

*

יש לכל עיר 'רחוב'. רחוב העיר היינו מקום 'רחב' פנוי סמוך לכניסת השער, ששם מתקבצים הכל למשא ומתן, למכירת קרקע בפומבי-כאשר עשה עפרון-שם יושבים 'זקני-העיר' ודנים

המשך בעל"ד

יוסיף לקח

החידה חדתי, ואותך לא הגדתי:

כמה קרבנות הקריבו ביום א' ניסן (יום הקמת המשכן)?

(נא לפרוט כולם)

\- - -

תשובה לחידה מגליון ט"ו:

ש: כמה מצוות נצטוו ישראל בסיני (מר"ח עד שמיעת אנוכי)?

תשובה: הגבלה, פרישה, שלמי חגיגה/עולת ראייה (חגיגה ו'), טבילה, הזאת דם על בנ"י, כיבוס בגדים, סקול ייסקל (י"א דבעינן בי"ד של כ"ג אף לסקול השור שנגע בהר), לא יחיה (לאוו), רד העד בעם, ועלית אתה ואהרן עמך. (נא לעורר אם הוספנו או גרענו).

\- - -

(לכל תשובה שיהיה, כתוב מקור מש"ס וכו').

מי שיפתור החידות במשך חמש שבועות, יזכה לפרס!

נא לשלוח הפתרון לכתובת, או לE-Mail הנזכר מעל"ד

מי ישקני מים מבור בית לחם?

שאלות מצויות בעניני חו"מ ודיני ממונות, ועוד

המשך מעל"ד

את העם, חולצין, סוקלין, שורפין שלל עיר הנדחת (לדעה אחת, עיר שאין בה 'רחוב', אינה נעשית עה"ן). נכנסים לעיר, דרך 'השער', אשר ייסגר בלילה. לא יכלו המרגלים ליכנס בתוך יריחו כי 'יריחו סוגרת ומסוגרת' (יהושע ה'). ערים הקטנים יש להם שער אחד בלבד, והגדולים יש להם הרבה שערים סביבות החומה.

*

בזמן המשנה אחר החורבן, נתרבו עיירות וכפרים בכל רחבי הארץ **בלי חומה סביב**, עד שעיירות מוקפות, רבת-אוכלסין, היו מן המיעוט. וקבלו חז"ל -היפך סברת המוני—כי אלו הערים הגדולים המוקפין חומה (עכ"פ אם נעולות בלילה), אינם 'רשות הרבים' (מה"ת), ומותר לטלטל ולהוציא בשבת —לדוגמה—מארמון סנחריב לרחובות נינוה (כן פסק רמב"ם...) כי כל נינוה נקרא 'רשות היחיד'. לאידך גיסא, עיירות וכפרים הפרוזות, אושא, שפרעם, בית שאן, לוד, על אף אוכלסייה המועטת (בממוצע 5000 נפשות), אסור להוציא מבית, לרשות הרבים עד ש"יתקן', (בלשון המשנה "יערב') את 'רה"ר'.

*

נקח לדוגמה מקום מגורי ר' יהודה בן אילעי (סתם ר' יהודה במשנה ובברייתא, כולנו מכירים אותו...). הוא גר בכפר צנועה בגליל ושמו 'אושא' (אפשר לראותו גם היום). אין לו חומה סביב, אבל יש לו "רחוב ראשי" כעין main st., ונקרא בפי חז"ל 'רה"ר'. מתוך רה"ר נכנסים לסימטאות (נודע ל'מבוי') צרות עד מאד 6-8 feet, ומשם נפנה כל אחד לחצירו. לפעמים יכולים להסתובב ממבוי למבוי עד שתמצא מבוי שלך, אבל בדרך כלל המבוי אינו עשוי "לעבור" עליו ולהגיע ממקום למקום, רק כשמו כן הוא "ביאה וכניסה" entrance לחצירך. לפעמים יש גם 'קפידא' מבני המבוי כשאחרים משתמשים בו, ולצורך זה 'סתמו' המבוי באופן שא"א לעשותו קפנדריא shortcut. בניגוד לזה יש רחוב/ות הראשיים, המיוחדים לכל עובר ושב, ורחבים יותר כדי לכלכל אנשי כל העיר.

*

לר' יהודה, אפשר לתקן דרך רה"ר בקלות: מי שיש לו שני בתים בשני צדי רה"ר, וכן גשרים המפולשין=יש קירוי למעלה overpass, עושה לחי מכאן ולחי מכאן ונושא ונותן. אבל לחכמים: אין מערבין רה"ר בכך, כלומר תיקון קל כזה אכן מועיל **למבוי** (אפילו הוא 'מפולש') אך לא לרה"ר, רק דלתות מכאן ומכאן הוי תיקון.

*

יש 'עיר של יחיד'. כלומר כל העיר שייך למשפחה אחת ואין זר יכול לגור בתוכו בלי רשות הבעלים. בזמן המשנה מצינו עיר הכי-קטנה בת 3 חצירות של 2 בתים!!. עיר שיש בה 230 או 120 נפשות ראויה להושיב בה סנהדרין של כ"ג (סוף פ"ק דסנהדרין). מצינו עוד בתענית, כי עיר 'גדולה' מוציאה 1500 רגלי (יוצאי צבא), ועיר קטנה מוציאה 500 רגלי. (יש להכפיל 5 x, לדעת מספר 'נפשות')

*

אכן היו ערים גדולות, אבל חכמי המשנה בחרו לגור בכפרים. 1) מפני רדיפת הרומיים. 2) שלא לגור בין העכו"ם הרומיים שהשפעתם היתה רב בכל התפתחות העיירות הגדולות.

*

יש בדברי הגאונים שרשות הרבים הוא מקום דדוושי ביה ס' רבוא, בגליון הבא ננסה להבין כוונתם, ומה רצו לאפוקי.

*

מצורף פה
צורת מבוי עתיקה, במזרח התיכון.

שאלה:

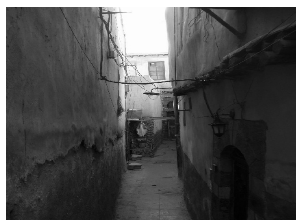
שכיח בבתים הרבה שעולים במדרגות, ויש קצת "מקום" קודם שנכנסים הביתה, (כגון כשנכנסים לבאבוב דרך 15th av) האם נחשב אותו המקום לרה"י?

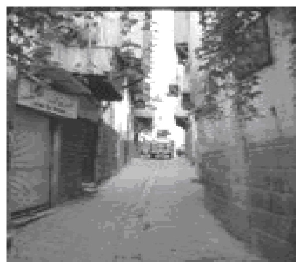
תשובה:

כן!. והוא שרחב אותו המקום ד' על ד' טפחים. [אם המדרגות רחבים מאוד (יותר מג"ט) יש לדון אי הוי כפרוץ לכרמלית].

- -

נא ונא לשלוח כל הערותיכם החשובות, במיוחד, לשאוב מים מבור בית לחם להשקותינו.

אפשר להשיג הגליון ע"י
weeklygilyon@gmail.com
להערות או למודעות על הגליונות הבאות במחיר
נמוך נא להתקשר:
646-546-9748

גליון בשבת תחכמוני
1973-60th st. #123
Brooklyn, N.Y. 11204

שלח תשס"ט לפ"ק

זריחת מאדים: 2:52 ש"ק בבקר

זריחת ירח: 2:56

זריחת נוגה 3:01

יציאת כל כוכבים 10:07

תחכמוני

גליון י"ד • שנה א'

ישמע חכם

• ע"י דוד לעוו

~ **ויהי בונה עיר, ויקרא שם העיר כשם בנו חנוך** ~

המשך מגליון העבר

תיקון טעות: בגליון שעברה שגיתי וכתבתי שטח נינוה 6 מייל מרובעות, ואחד מחברי תחכמוני החזירני, והנכון: 2.7 sq. miles וכזה, שטחה של בורו פארק. גם השמטתי לאוו: לא תגע בו יד (ייש"כ להמעוררים)

*

יש צורך לתרגם איזה מלים שהוזכרו בקשר למבנה עירות גדולות בזמן המשנה.

סרטיא = מלת יוונית ופירושו מקום רחב מאד מתוקן, שחונים שם הצבא. והוזכר בעירובין 26 דאסטרטיא של מלך גדלו כבית כור או יותר, ואגב אורחא זה שיעור עיר בינונית (עולה 75,000 אמות מרובעות או פחות מעט מבלאק), גם הושאל מלה זאת לכל street שמרוצף היטב ומוכן לאנשי הצבא לעבור דרכה בהרחבה בלי עיכוב, ורומיים בנו אלו streetsה ככביש ההולכת מעיר לעיר גדולה. לפני 200 שנה היה לנו בברוקלין Kings highway, Flatbush ave. כבישים רחבים מאד, ותכליתם לחבר חלקי יישובים -עיירות—שהתיישבו אז וקראוהו "דרך המלך"= kings hwy, כלומר מקום רחב שאפשר לחיילי המלך לעבור בנקל. בזמנינו יש לנו BQE וכל מיני כבישים לכוון הדרך מעיר לעיר. במשנה אמרו דדרך הזה "אין לה שיעור" כלומר אפשר שיהא רחב מאד ומלך פורץ לו דרך אף שמשחית שדות וכרמים שבצד.

*

בתוספתא דשבת מצינו הזורק מסרטיא לים/לבקעה/לסרטיא אחרת. גם המוצא אבידה בסרטיא אינו חייב להכריז, כי וודאי נתיאשו הבעלים. מצאנו (באדר"ן כ"ה) שר"ע מצא ארונו של ר"א בסרטיא שבא מקסרי ללוד, כנראה שהיה מנהג לקבור אדם חשוב בצד הסרטיא, וע"כ, אם עשו עכו"ם בשבת ארון וקבר בצד סרטיא לכבוד אדם חשוב, לא ייקבר עולמית (שבת קנ"א {גמרא סתומה, ע' רמב"ם}). עושין ערי מקלט, רק מאלו הערים אשר סרטיא עוברת עליהן, דכתיב תכין לך הדרך (ספרי).

*

יוסיף לקח

החידה חדתי, ואותך לא הגדתי:

והימים ימי בכורי ענבים.
1)איזה חודש היתה?
2) מה מוקדם ומאוחר בביכור פירות אלו: ענבים, תאנים, חטים, שעורים, זיתים ?

- - -

תשובה לחידה מגליון ט"ז:

ש: כמה קרבנות הקריבו בר"ח ניסן?

תשובה: 41 קרבנות! לר"ח + יום רגיל =13. קרבן נשיא= 21. מלואים= 7.

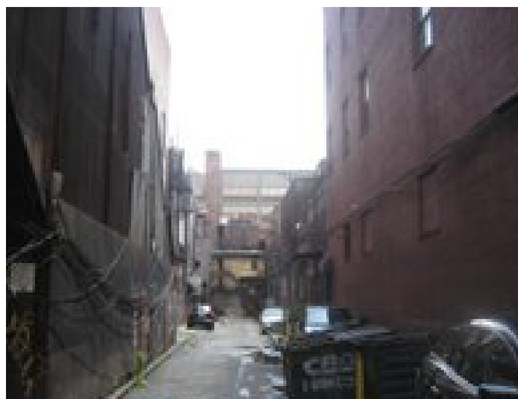
- - -

(לכל תשובה שיהיה, כתוב מקור מש"ס וכו').

מי שיפתור החידות במשך חמש שבועות, יזכה לפרס!

נא לשלוח הפתרון לכתובת, או לE-Mail הנזכר מעל"ד

צילום של מבוי סתום בברוקלין

פלטיא=plateau, מקום רחב באמצע העיר שנאספים שם כל מוכרים ולוקחים, וכל צרכי העיר נחתכים שם—נקרא בלה"ק "רחוב" ובאנגלית square כידוע שקיים עד היום במנהטן כמה squares שרידים מימי קדם. (בימינו, כמעט שנתבטל מנהג זו, רק יש לכל אחד "חנות" קבוע ועומד, ואין מביאין בכל יום "סחורתו" להפלטיא ולצעוק "למכירה" -כאשר נהגו מימי קדם). גם מלה זו הושאלה לכל אורך ה"רחוב הראשי", הנמשכת מזה ומזה לרחוב=square, אשר כל מיני חנויות המוכרים פירות וכסות ובשמים וכו", ובעלי אומניות, נמצאים לאורך הרחוב. כן מי שהולך ממבוי למבוי בתוך העיר, עובר דרך "רה"ר" הזה (חוץ אם רוצה ל"קצר" הדרך ולעבור דרך מבוי מפולש, ואין הקפדה מבעלי המבוי). השווה בימינו, Main st. או 18th ave ₪ 13th ave.. (יש להשים לב, בזמנינו שבונים השכונות שבתוך העיירות ע"פ grid-system, אין הכרח לקשר שני דברים הנזכרים: כי כבר אפשר לעבור ממקום למקום בתוך השכונה, באיזה רחוב שיהיה. באותו—או ביותר—קלות, של רחוב הפלטיא). יש לבעל חנות, איצטבא/תיבהstage, שנותן עליו סחורתו, והוא יושב לו בחנות (שטח קטן מאד)—גבוה קצת מקרקעית רה"ר, וכל סחורתו מונח לפניו על התיבה. בריש שבת פליגי תנאי אי חייב המוציא חפץ מחנות לפלטיא, דרך סטיו=איצטבא. מקום הזה—שהניחו שם האיצטבא—נקרא גם "צדי רה"ר". וקרוב לזה sidewalk, =צדי דרכים, אינו עיקר מקום הילוך רבים---תצייר לפני תקופת האוטומוביל שדריסת כולם היה דרך הstreet, והנחשלים והזקנים או שעמדו לפרק ולכתף ולתת וליתן, על צדי-דרך=side-walk).

*

שתי אלו הוזכרו בברייתא ריש שבת שיש להם תורת "רשות הרבים". גם נזכר מבוי המפולש דדינו כרה"ר (לענין הצלה מפני הדליקה, יש קולא לחד תנא בזה). כבר ביארנו כי "מבוי"-בין סתום בין מפולש- כשמו כן הוא: מבוא וentrance לחצירו, לא "מעבר" no

המשך בעל"ד

תחכמוני

מי ישקני מים מבור בית לחם?

שאלות מצויות בעניני חו"מ ודיני ממונות, ועוד

שאלה:

מי שעושה grill, ומשתמש באסכלא חד-פעמי – disposable (כנהוג, שבא בתוך החבילה) החייב בטבילה?

תשובה:

פטור. דאינו מק"ט. (רמבים כלים פ"ה הלי"ב). [אך אין ללמוד לאיסור לענין קידוש אפר פרה ונטילת ידיים וק"ו לקידוש היום].

נא ונא לשלוח כל הערותיכם החשובות, במיוחד, לשאוב מים מבור בית לחם

המשך מעל"ד

trespassing. בזמנינו, לפי שיטת בניית העירייה הנהוג, בטלה לגמרי מושג "מבוי". (לשבר את האוזן: hallway שיש לפני כניסת הבתים ב apartment building היא מעין מבוי העתיק{אין זה "חצר", ויתבאר עוד}). לפי הברייתא יוצא כי בזמנינו, כל הרחובות כולם הן רה"ר—כי אין לנו מבוי סתום או מפולש כלל, והכל כ"פלטיא" שיד הכל ממשמשין בו.

*

כעת נבא לתירגום מלה שנבוכו בו רבים, והוזכר בראשונה-- בקשר לשבת—בדברי הגאונים "מדינות ועיירות שאין בהם ששים רבוא... אין נעשית רה"ר.." או "דריסת/בקיעת/שליטת ס' רבוא" (לשון גאונים וראשונים). לכאורה נראה התירגום מדי פשוט.... ששים רבוא היא "מספר" כמו שבע אלפים ושש-מאות וחמישים ותשע! אך אחר עיון קל רואים שלא מדברים כלל מ"מספר". חייבים לתרגמו multitude. יש לנו בזמנינו דוגמה קרוב: אדם בא לסעוד אצל מישהו, וכשרוצה לתאר לרעהו איך היה, אומר: היה שם tons of food!, ידוע לכל כי ton=2000 pounds, היחשוב רעהו אף רגע כי היה שם 2000 pounds! אוכל, או אף 500 pounds. ליתר דיוק: אין tons of food "גוזמא", רק "פשוטו" של מלה זו היא "הרבה". בשלמא אם היו אצל הסעודה 50 אנשים ואומר שהיו שם 100, אז נוכל לומר כי איש הזה אוהב ל"גזם" בכל סיפוריו, אבל מי שאומר tons הוא מגיד ה"אמת" ממש!

*

מצינו כמה מקומות בש"ס ומדרש שהשתמשו במליצה נאה של ס"ר, ברכות מ"ד, סוכה נ"א, בכורות נ"ז, גיטין נ"ז, בראשית רבה ע"ג, שיר רבה פ"ד, וכו'. כמובן, נולדה מליצה זו ממספר האמיתי של בני ישראל ביצ"מ ומ"ת, שפרו ורבו בנ"י מאד מאד, ורצה הקב"ה לבחור בעם ישראל ולתת להם תורתו, דווקא אחר שהגיעו לסך עצום—וטעם הדבר ביארנו כבר. מאז ומקדם נעשה מלת "ששים רבוא" לביטוי ומליצה "הרבה מאד" (באידיש יש "א יאר מיט א מיטוואך", לזמן רב) וקיימ"ל דאומר אם לא ראיתי "כעולי מצרים" הוי נדרי הבאי, כלומר כוונתו לסך גדול ותו לא.

*

לאלו שרוצים דווקא לתרגמו כ"מספר", אני עושה החשבון כמה אנשים "עוברין" בכל second ברחוב הדמיוני הזה. יש 43,200 רגעים ביום בת 12 שעה, נמצא קרוב ל14 אנשים חדשים עוברים בכל רגע ממש -ברחוב בת 16 אמות! (מי יתן ואחלמנה בחלום!). עוד צא וחשוב: ירושלים (דיש בה "ס"ר", בזמן התנאים גדלה פחות מsquare mile, נמצא לכל אחד 40 sq. ft. או ד' על ד' אמות !

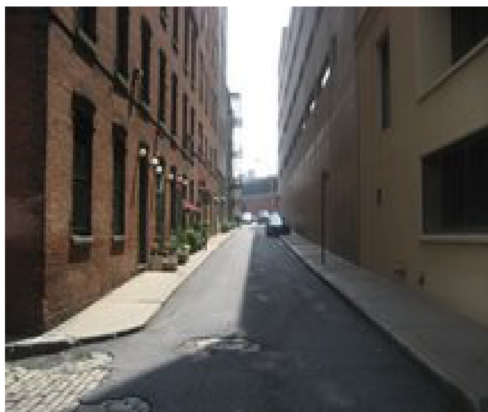
*

לידיעה בעלמא: ממקומות הכי-צפופין בעולם bwy&42 במנהטן, הנקרא times sq. יש ממוצע של 350,000 אנשים ליום, וכדאי מאד לראות רוחב המקום שמסתובבים שם, ואפשר לברך חכם הרזים (שמא בעינן ישראל?). גם יש grand central station, אם תצרף כל האנשים שחונים ונוסעים והולכים ובאים, יגיע ל500,000!

*

נמצינו למידים: אין אנו נזקקין כאן לדקדוקים "בעיר" או "ברחוב", "בכל יום" או "לפעמים", כי הכוונה היא אחת:.. עוברים כאן הרבה אנשים.... (צא ולמד מלשון פיוטי שהשתמשו בו קדמונינו "דשו" "שלטי", שפת הארמית הוה מרחשין שפוותיהו, וטרם נשפעו משפות המערביות שחסרה כל טעם מליצה ואכמ"ל).

צילום של מבוי מפולש בברוקלין

*

נשארת רק לתרגם הוראה זו למעשה, כלומר, מה נקרא "הרבה"? ובסברא אפשר שכוונו הגאונים להוציא עיירות וכפרים הקטנות, ובזמנינו יש לומר כל מה שייקרא village או town נכנס בגדר זה. (אבל לרמב"ן ודעימיה, כל "רחוב" -אף בעיירה קטנה מאד-- שמותר לכול להשתמש, מיקרי רה"ר).

*

להעיר עוד: לשון הגאונים "דוכתא דדשו ביה ס"ר", נראה, דוכתא=עיר, וכן לשון תשובות הגאונים (שע"ת ר"ט) "עיירות", ונפק"מ לדידן, דאף מה שאנו קורין streets הויין בכלל רה"ר ואין צורך שילכו בה "אנשים הרבה"—דאלת"ה, תיקשי לגאונים מברייתא, איך מבוי המפולש הוי רה"ר? אע"כ סגי דיש בעיר אנשים הרבה, וממילא כל מבואותיה המפולשין הויין רה"ר.

גליון י"ח • שנה א'

בעקבת תחכמוני

פרשת קרח תשס"ט לפ"ק
זריחת מאדים 2:39 בבקר
זריחת נוגה 2:54
יציאת כל כוכבים 10:07 מוצ"ש
שקיעת ירח 11:48

ישמע חכם

• ע"י דוד לעוו

~ **מבואות האפילות** ~

המשך מגליון העבר

ואנו שאין לנו רשות הרבים גמור דכל רה"ר שלנו כרמלית היא שהרי אין מבואות שלנו רחבות ט"ז אמה, ולא ס"ר בוקעים בו... (בעלי תוספות)

כדי להבין דבריהם, חשוב לדעת מצב היישוב בערי אשכנז וצרפת בתקופת הראשונים. ונתחיל באשכנז.

*

בימי הראשונים -בערי אשכנז צרפת וספרד—נתמעט מאד רבוי האוכלסין בעיירות, כי רק תחת מלכות רומי האדירה התאפשרה בניית כרכים מפוארים בשווקים ורחובות ע"י תכנית מסודרת לכלל המון רב.

*

בתחילת אלף הששי (סוף תקופת ראשונים) היו יותר מ3,000 כפרים קטנים (פחות מאלף נפשות או 200 משפחות) מפוזר על פני כל ארץ אשכנז. אכן היו גם עיירות גדולות כגון מגנצא וירמייזא וקולונייא. האחרון נזכרת ברש"י עה"ת (איפה?) היא היתה עיר הכי-מאוכלסת. בזמן הרומיים הגיעה ל50,000 ושוב נתמעטה הרבה בתקופת רש"י ושוב נתרבתה והגיעה לשיא גדלותה ל30,000 בסוף תקופת ראשונים. ואך בכל אלו המקומות היה רחוב מיוחד ליהודים והותר להם לגור רק בשכונה ההיא ונקרא "יודענגאססע" (בלשון ראשונים "שכונת היהודים"). וירמייזא נקראת ירושלים דאשכנז, כי על אדמתה גדלו ארזי לבנון אדירי התורה כגון רש"י רוקח מהר"מ מרוטנברג רא"ש ועוד. גם ידוע שם בית-הקברות היהודי העתיקה יותר מאלף שנה.

*

רבינו תם גר ברומרו, כפר קטן בצרפת. וכן היו כמה כפרים אשר היה פשוט בעיני הראשונים שא"א לומר עליהם "ס"ר", או יתר נכון—כוונת הגאונים היה להוציא אלו היישובים הקטנים. כאמור, אותם שגרו בעיירות היה יישובם מוגבל ל"רחוב מיוחד". ואסרו הנוצרים ליהודים לגור בתוך העיר (וגם ליכנס לטיול), בוירמייזא, הרחוב משתרעת לאורך 700 ft. וממנה יצאו מבואות לבתים. בפרנקפורט הגיעה רחוב היהודים לשיאה בזמן השל"ה (ושוב היתה שריפה גדולה) וגרו 3,000 נפשות, אורך הרחוב היתה יותר מ1,000 ft. , ורחבה מ10-20 ft. (שים לב: רוחב ט"ז אמה לא היתה במציאות כלל בזמנים האלו, עד שרא"ז הבין דלכו"ע בעי' ס"ר, וזה אפשר שיימצא בלונדון או פאריז (שעברו דרך רחוב המסחרי-העיקרי כשמונת אלפים ליום!), ולשאר ראשונים בעינן "גם" שיהא ט"ז אמה—דלא סגי בס"ר עוברין ברחוב של 12 ft., רק בעינן ג"כ שיהא ט"ז אמה וזה לא נמצא כלל ברחובות שלנו—(בסרטיות בורו פארק, לעולם יש יותר מט"ז אמה).

*

לסיכום העניין: בתקופת ראשונים ואחרונים מלפני 200 שנה, גרו היהודים בכפרים קטנים או בגיטאות מוקפות

המשך בעל"ד

יוסיף לקח

החידה חדתי, ואותך לא הגדתי:

איזה הלכה ילפינן לענין הזאת מי חטאת מדין זימון על המזון? ומה ילפינן מהזאת מ"ח לברכת כהנים?

- - -

תשובה לחידה מגליון י"ז:

ש: והימים ימי בכורי ענבים. 1)איזה חודש היתה?

2) מה מוקדם ומאוחר בביכור פירות אלו: ענבים, תאנים, חטים, שעורים, זיתים ?

תשובה: שעורים, חטים, תאנה, ענבים, זיתים (פרשת בא, שלח, פ"ד דשביעית פ"ג דבכורים ב"ב פ"ג).

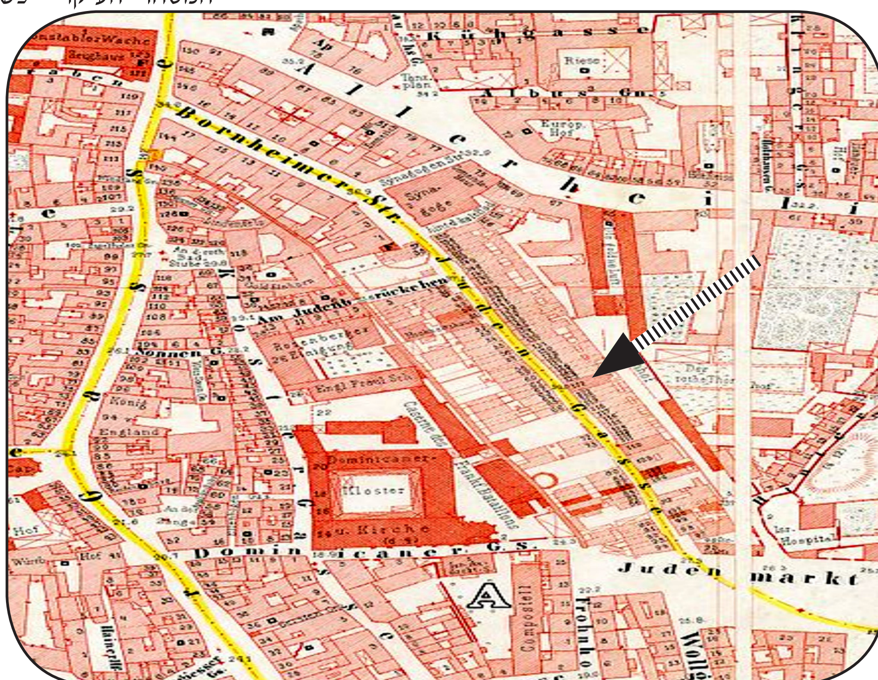
- - -

(לכל תשובה שיהיה, כתוב מקור מש"ס וכו').

מי שיפתור החידות במשך חמש שבועות, יזכה לפרס!

נא לשלוח הפתרון לכתובת, או לE-Mail הנזכר מעל"ד

צילום של יודענגאססע

חכמוני

המשך מעל"ד

חומה. אחר תנועת שוויון הזכויות, הורשה לנו לגור בעיירות גדולות (יותר מ100,000) ומהם לא מוקף (כגון יישוב שניתוסף מחוץ לחומה העתיקה), כי חדל המנהג לבנות חומות.

*

בוורשה גרו 1.3 מיליון תושבים ומהם 400,000 יהודים, בשטח של 200 מייל מרובעות (כברוקלין וקווינס ויותר), נמצא 8,500 לכל מייל מרובע (בטח שבשטחים ידועים היה צפיפות יתירה מזו). השווה ברוקלין: גרים כיום 2.5 מיליון ומהם 700,000 יהודים, בשטח של 70 מייל מרובע, 35,000 לכל מ"מ. באיזור 11219 הצפיפות היא 57,000 למ"מ. 11211 הצפיפות 45,000 למ"מ. במנהטן יש מקומות של 100,000 צפיפות (אבל אין זה מקום מגורם רק מקום מסחרם ביום).

*

סוף דבר: אף אם ייחרב [ח"ו] כל ברוקלין מאין יושב ותישאר רק 11219, יש לנו די והותר (180,000) להכניסו בכלל דוכתא דדשו ביה ס"ר, ויש לנו דרכים מכוונות (יכולים בקלות לנסוע עליהם) {נ. ב. פירוש מפולשות: היכא שיש שער ממזרח העיר דבעינן שער לצאת במערבו, ולא להשתמש בשער אחד לכניסה ויציאה}. אין לנו מבואות כלל רק סרטיות ופלטיות וכולם רחבים כשיעור.

*

מי שהורגל להוציא מרשות לרשות וקשה לפרוש, יש לייעצו באופן שלא יבא לידי חטאת, כגון אם אינו עומד לפוש רק הולך לו כדרכו מבית לבית (אם עומד לשוחח כלפוש דמי). ואם בדעתו לפוש ברה"ר, יעשה לפני ביתו מקום פטור או כרמלית או במדרגות התחתונות שלפני ביתו, ויעמוד לפוש שם, ויתן תודה לד" שזיכהו לדור במקום שווקים ורחובות ורה"ר—כאשר התחנן דוד: אתהלך לפני ד" בארצות החיים! ואמרו חכמים זו מקום שווקים--- דבר שלא זכו רש"י ור"ת לראות בחייהם?. גם אפשר ע"י פח אשפה, ונמצא מוציא ממקום פטור לרה"ר, וכשממשיך דרכו, יניח גופו או החפץ עוד הפעם על מקו"פ, נמצא בכל עת עוקר ממק"פ ומניח ברה"ר, עוקר מרה"ר ומניח במק"פ (אם מטלטל ממקום למקום, גם לפני שייכנס חבירו יעשה כן).

*

מי ששגג במלאכה אחת שסובר אין מלאכה זו אסורה, איהו מביא רק חטאת אחת, אפילו עשה מלאכה הרבה פעמים. גם נעתיק לשון רמב"ם שגגות פי"ב בענין פר העלם דבר של ציבור, כלומר שעשו "רוב ישראל" על פי בי"ד הגדול, דבר שחייבין על זדונו כרת ושגגתו חטאת. וז"ל: הורו בית דין להתיר הדבר האסור בזדון, ועשו הקהל על פיהם בשגגה--בית דין פטורין מן הקרבן, מפני שהן מזידין; וכל אחד מן העושים על פיהם, חייב קרבן בפני עצמו, מפני שהוא שוגג. הורו בית דין בשגגה, וידעו הקהל שטעו, ושאין ראוי לקבל מהן, ואף על פי כן עשו הקהל על פיהם--אלו ואלו פטורין מן הקרבן: בית דין פטורין, שהרי לא עשו הקהל מפני הוריתן שהטעת אותם; וכל העושים פטורין מן הקרבן, מפני שהן מזידין--שהרי ידעו שטעו, ושאין ראוי לעשות. (כמובן שאין לנו בי"ד אך תורה היא). עוד קיימ"ל: "יחיד" שעשה בשוגג מחמת הוראה, חייב קרבן ודלא כר"ש.

מי שעבר והוציא באופן שחייב חטאת (ובמקום ספק 'יש להקל'). יש להקל כר"מ דבשוגג יאכל מיד בין לו בין לאחרים, במזיד לא יאכל כל היום (עבה"ג סימן שח"י). **(צ"ע במי שקרא הגליון ואוחז בדרכו אי מיקרי מזיד).**

*

מעניין הדבר: מקום מחנה ישראל היתה 12X12 מיל או 7.2X7.2 מייל=52 מייל מרובע, אם תנכה מקומות הקברים פה בברוקלין, יגיע מקום היישוב לסכום הנ"ל! (המבלי אין קברים במצרים... כי הקברים אוכלים הרבה!). מספר אנשים ונשים וטף במדבר היו כמספר הזה...

מי ישקני מים מבור בית לחם?

שאלות מצויות בעניני חו"מ ודיני ממונות, ועוד

שאלה:

הנוסע לchina מה תקנתו? ידוע כי בדרך הליכה פורשין מנ.י. בשעה 10 בבקר יום ראשון, ומגיעים לchina ביום שני בשעה 1 אחצ"ה—יתפלל שחרית בנ.י. ואין לו להתפלל מנחה (כי מסופק אי כבר הגיעה חצות במקומו באויר) רק כשירד לchina מתפלל מנחה ליום שני.

תשובה:

בחזרה, נוסע 14 שעות ומגיע בחזרה בנ.י. רק שעתיים אחר יציאתו! באותו היום.

ופשיטא דיש לו לומר ק"ש וברכותיה ולהתפלל, כל פעם כשמאיר ונחשך (ומנחה אחר חצות), וזה יקרה מהר כשנוסע בחזרה.

גם פשוט דאסור לצאת במוצ"ש, דכשיעבור על קו התאריך נמצא נוסע בשבת.

נא ונא לשלוח כל הערותיכם החשובות, במיוחד, לשאוב מים מבור בית לחם להשקותינו.

הנני להכריז שוב:

שהננו מפסיקים בקרוב להפיץ הגליון בבתי מדרשים, ומי שרוצה בהגליון יועיל בטובו לשלוח פקס או אי-מייל שלו, ויקבלנו.

פקס מספר 1-718-301-1771 או אי-מייל

weeklygilyon@gmail.com

אפשר להשיג הגליון ע"י

weeklygilyon@gmail.com

להערות או למודעות על הגליונות הבאות במחיר נמוך נא להתקשר:

646-546-9748

גליון בשבת תחכמוני

1973-60th st. #123

Brooklyn, N.Y. 11204

ובגד כלאים שעטנז לא יעלה עליך

להעיר על תרי מילי דשכיחי בזמנינו

• ע"י דוד לעוו

יש בכל suit, כמין 'כסת' על הכתף, וקורין לו shoulderpad, והוא תפור לה suit. ה'מילוי' = stuffing, שממלאין ה'כסת', עשוי מגיזי ונימי כל-מיני 'סחורות', במקרים מועטים-כאשר לא נחתכו=shredded בלאי הבגדים או החוטים הדק היטב-אפשר להכיר חוטין קטנים[כ 1 inch], לפעמים אפשר שיימצא בתוך אותו ה'פסולת', חוטין של פשתן קטנים, וכעת נתעוררו, אם הבגד=suit היא של צמר, אי חיישינן ליה?

נראה דליכא למיחש להו מתרי טעמי: חדא, דאזלינן בתר חזקה (דאתיא מכח רובא) דנחתכו היטב, וזה פשוט לכל, דאי הוי ברירא לן דנחתכו היטב, דגיזי פשתן מועט, בטילי בגיזי קנבוס מרובה (כמבואר בסוף מסכת כלאים), ודינם כקנבוס לכל מילי ושרי ל'מלאות' בהם 'כסת' של צמר, השתא נמי סמכינן אחזקה כיון דאיכא טורח למיבדקיה, (ולא שמענו מעולם מי ש"יחמיר" לבדוק ח"י טריפות...).

אף אי הוי ברירא לן ש"לא" נחתכו החוטין, נראה, דחוטין בחוטין בטלי חד בתרי, ככל איסורי התורה, ויש שטעו בלשון הפוסקים "דחוטין חשיבי ולא בטלי", אך כוונתם אחרת, שאם יש לו בגד מpolyester, וארג חוט קטן של צמר בצד ימין של הבגד, ובצד שמאל ארג חוט קטן (נראה דבעי' מלא הסיט) של פשתן, לא "בטילי" אלו החוטין ואסור הבגד. אבל מעולם לא שמענו דחוטי איסור שנתערבו בחוטי היתר, לא ייבטלו (אינם דבר שבמנין...).

עוד פקפקו: יש suits שמשימין בה collar, "חתיכת בד", כדי שייראה stiff, לפעמים, החתיכה של פשתן ['קשה' וזקוף מטבעו], ובמקרה שגוף הsuit של צמר, חייבים לפתוח את הcollar ולהסיר את החתיכה, ולהחליפו בחתיכה של polyester. כשמסירים אותו, עדיין נשארו נימות וחתיכות קטנות של פשתן דבוקים בבגד [בגלל שנדבקו בglue, וקשה להסיר 'הכל'], וטענו קצת שחייבין ל'חטט' אחריו (כדין גיד הנשה...). גם זה נראה דלא כהלכתא, עיין רמב"ם ושו"ע, בתופר עורות כבשים בחוטי פשתן -אף שנשארו שערות של צמר דבוק על העור-אמרינן ד"בטלי במיעוטן", כלומר "בטלי" אגב העור ולא חשיבי כלל כיון דעיקרו של עור, ואינו מעוניין כלל בהצמר שנשאר, ורואה אני שהדברים ק"ו.

סוף דבר המחמיר לעצמו, עובר משום בל תוסיף ובל תשחית, נוסף עליו המחמיר לאחרים בשכר, דעובר משום בל תונו ובל תגזול.

Chachmei Leiv

a weekly publication from Khal Lev Avrohom

גליון שבועי חכמי לב
קהל לב אברהם
שע"י

We read in the previous Parsha, the family tree of Noach. We know that all nations and different races known to mankind stem from the three children of Noach. Let us try to trace back today's most common nations, to the one of nations mentioned in the Parsha.

In general, Cham are the African nations. The original meaning of the Hebrew root "Cham" is: "heat" "burnt", when something is burnt it turns black, so all nations with black skin- Ethiopians Libyans, Yemenites, Egyptians- are assumed to be descendants of Cham. It must be noted that at time of Matan Torah-800 years after the Mabul-some of the original nations migrated / pushed out of their original settlement, or they conquered new areas far away from their native homeland (their settlement immediately after the Mabul).

For example Nimrod-natively an Ethiopian-ended up conquering Babel and Ashur (modern Iraq & Iran) making Nineveh as its capital. Mizrayim as well, originally settled in modern Egypt, but then migrated to Pelishtim (modern southwestern Israel) later the כפתורים Kapodkians (modern Turkey) conquered Pelishtim (see Devarim 2:23).The nation "Kapodkia" is mentioned in Chazal נשא אשה בקפוטקיא וגרשה בקפוטקיא נותן לה ממעות קפוטקיא end of Kethubos

Also end of Yevomos תניא א"ר עקיבא פעם אחת הייתי מהלך בספינה וראיתי ספינה אחת שמטרפת בים והייתי מצטער על תלמיד חכם שבה ומנו רבי מאיר כשעליתי למדינת קפוטקיא בא וישב ודן לפני בהלכה אמרתי לו בני מי העלך אמר לי גל טרדני לחברו וחברו לחברו עד שהקיאני ליבשה. Targum of כפתורים, is always קפוטקאי .

Furthermore the Torah tells us that the descendants of Canaan settled in the whole area of Modern Israel, Sidon in the north and Gaza in the south.

Riddles:

who saw his great-great-great-great-great-great-great-uncle?

How is it possible that the twin-baby born first should have a later Bris?

Shem settled on the area that we call the Arabian Peninsula (area between Israel & Egypt) and all of Saudi Arabia, Iraq=בבל, far east- Ashur & Elam (both Iran)

Yefes occupied the northern colder climate of the world-thus fair skin. Modern Europe, Russia, and parts of China.

Greece Rome, Mongols England Spain Germany are nations derived from Yefes. It is very interesting to note that איי הים mentioned numerous times in Tanach (we say Friday night ישמחו איים רבים) refers specifically to the countries of England, France, Italy,Spain & Germany that were considered "islands of water" since people arrived from these countries only by ship trough the "great sea". Even in the times of the Mishnah their proper name was: המביא גט ממדינת הים!

To sum up: Yefes settled

Chachmei Leiv

a weekly publication from Khal Lev Avrohom

גליון שבועי חכמי לב
קהל לב אברהם שע"י

North, Cham: Africa, Shem: Saudi Arabia Iraq and Iran. As you may realize in attached ancient map, Israel may be claimed by all 3! That's what's meant א"י באמצע העולם, & therefore everyone is fighting over it!

Avrohom was born in southern Iraq, Nasiriyah (see map) =Ur Kasdim. Hashem told Avrohom to leave his home and travel to Canaan. At that time, Idolatry in Iraq was far more "sophisticated" and established as government policy, thus impossible for Avrohom to teach the truth about Hashem. Just imagine talking about Hashem in Harvard, it's much easier in Zambia! Their falsehood hasn't been "extensively researched" yet….and definitely no "peer reviews" are available. It's much easier to debunk their myths.

Terach travelled along with Avrohom 425 miles up north to Charan= Gazlentap Turkey. if a camel travels 30 miles per day, this journey took 2 weeks.Terach died in Charan and Avrohom continued south about 370 miles, to his final destination; Beth-El (close to Jerusalem). This was the only route possible; it was an ancient caravan road that bordered with populated cities.

Please note: next week we will write this Gilyon in Hebrew, also, a Choshen Mishpat section, will be added, and much more……

Please be advised: that you can receive this weekly publication via e-mail: *weeklygilyon@gmail.com*, or fax: 718-301-1771, we welcome all of your comments!

Chachmei Leiv

a weekly publication from Khal Lev Avrohom

גליון שבועי חכמי לב
קהל אברהם לב שע"י

גליון ב
פרשת וירא תש"ע לפ"ק

וַאֲחוֹתֵךְ הַגְּדוֹלָה שֹׁמְרוֹן הִיא וּבְנוֹתֶיהָ, הַיּוֹשֶׁבֶת עַל שְׂמֹאולֵךְ; וַאֲחוֹתֵךְ הַקְּטַנָּה מִמֵּךְ, הַיּוֹשֶׁבֶת מִימִינֵךְ - סְדֹם וּבְנוֹתֶיהָ:

וְלֹא בְדַרְכֵיהֶן הָלַכְתְּ, וּכְתוֹעֲבוֹתֵיהֶן עָשִׂית, כִּמְעַט קָט, וַתַּשְׁחִתִי מֵהֵן בְּכָל דְּרָכָיִךְ:

חַי אָנִי, נְאֻם אֲדֹנָי אלוקים, אִם עָשְׂתָה סְדֹם אֲחוֹתֵךְ, הִיא וּבְנוֹתֶיהָ כַּאֲשֶׁר עָשִׂית, אַתְּ וּבְנוֹתָיִךְ:

הִנֵּה זֶה הָיָה עֲוֹן סְדֹם אֲחוֹתֵךְ, גָּאוֹן שִׂבְעַת לֶחֶם וְשַׁלְוַת הַשְׁקֵט, הָיָה לָהּ וְלִבְנוֹתֶיהָ, וְיַד עָנִי וְאֶבְיוֹן לֹא הֶחֱזִיקָה:

וַתִּגְבְּהֶינָה, וַתַּעֲשֶׂינָה תוֹעֵבָה לְפָנָי, וָאָסִיר אֶתְהֶן כַּאֲשֶׁר רָאִיתִי:

(יחזקאל 16)

Please refer to map. Jerusalem, a large city situated in central Israel has two "sisters" Samaria on her left,& Sodom on her right (when facing Jordan). The 5 "cities of the plain" are located along the southeastern tip of ים המלח ,once upon a time extremely fertile soil ,'כגן ד ,also deposits of slime pits בארות חמר a very important and valuable building material .

The Novi further rebukes Jerusalem: "why did you not follow your sisters' ways and do like their abominations"?

The Novi tells us that the sins of the Jerusalem in the time of Churban, are far more advanced and severe than the sins of Sodom And Amorah. As the Novi puts it ותצדקי את אחותך בכל תועבותיך אשר עשית!

And you have "justified" your sister (i.e. Sodom) By all your abominations that you did!

What'smore, the punishment of Sodom was ההפוכה כמו-רגע, ולא-חלו בה ידיים, a sudden and quick volcanic destruction that turned all 5 cities (from Lots fear that the entire world had come to an end, it seems that subsequently, צוער was also destroyed!) into sulfur. The extreme heat that erupted, consumed the entire ערי הככר that spanned over 100 miles and was the most fertile in the region.

Conversely, at the Churban of Jerusalem -ידי, נשים רחמניות בישלו, ילדיהן- the most cruel and torturous form of death—starvation—was their lot.

The sin of Sodom is described above, plainly as being very successful and rich but not very hospitable to wayfarers –in short not following Avrohoms "newly found system" of הכנסת אורחים –being friendly to "illegal immigrants" (please understand that any kind of hospitality extended to non-citizens in the US, is nothing but a result of Christianity that is a offshoot of Judaism)

In ancient Sodom, The prevailing corrupt custom was using power and violence against strangers. When you leave humans unrestrained - without fear of God- human nature seeks "power" and dominion over "others" →

Riddles:

החידה חדתי ואותך לא הגדתי:

How was the עקידה done, and what Halakah do we learn from it?

Answer for last weeks riddles:

Q: who saw his great–great–great–great–great–great–great–uncle?

A: the Midrash says that קין lived for 1656 years; he died right before the Mabul! Hence Shem saw his great….uncle

---

Q: How is it possible that the twin–baby born first should have a later Bris?

A: if A is born Friday בין השמשות And B is born on שבת .A is נמול on Sunday, however B that was וודאי born on שבת, can be נמול on שבת .

Alternatively; Reuben has a שפחה מעוברת and sold one of the twins to Shimon, the baby belonging to Shimon is נמול right away-we only wait eight days when the mother also belongs to the master (see פרק ר"א דמילה

Chachmei Leiv

a weekly publication from Khal Lev Avrohom

גליון ב׳
פרשת וירא
תש״ע לפ״ק

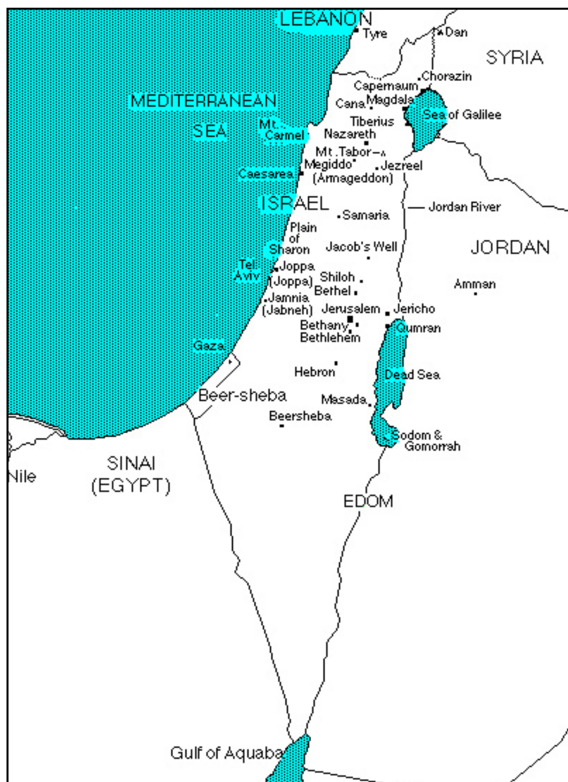
גליון שבועי חכמי לב
קהל לב אברהם שע״י

CONTND: in various forms, depending on availability and style. It varies from: capturing ones money, mind, (more primitive=ancient: body)

Obviously the "law" must allow it. In the ancient times a "stranger" had no protection under law so his body was at the mercy of the citizens, and as you would expect, this spelled danger for every foreigner that was not a the citizen of the land, that where הכנסת אורחים comes in play; protecting and defending the vulnerable wayfarer

The story of Sodom is simply letting loose human instincts and using power over the less powerful (in a primitive way-if we may). They insisted strongly that Lot let them practice their wickedness over those Nebby strangers. Lot had learned from Avrohom the antithesis, namely, to protect and "stick up" with the greatest enthusiasm- to a point of radical extremism- for the weak and unprotected. It has gone so far that we need a Posuk ודל לא תהדר בריבו! .

Now it is well understood that the sin of Sodom is far less evil that the grave sin of Jerusalem. Worshipping all kinds of strange Gods, is the biggest corruption possible, especially for the Jewish people that had experienced the real God and just recently heard his voice at Matan Torah. It is treason in its worst form.

Sodom and Amorah both once fruitful and כגן ד׳, are laid to waste till the end of history. Whenever the Torah warns us about destruction, Sodom is the example. Even today nothing grows; the area is packed with white balls of sulfur. Hashem put them on the map just to teach a lesson for all generations: כי לא בכח יגבר איש .Let us beware on using our power-possession—may it be: intellectual, money, children, political, physical, over others, just for the sake of power, and let us never forget the deep and profound statement of Avrohom: כי אמרתי רק אין יראת אלוקים במקום הזה, והרגוני על דבר אשתי!

יחדיו למשפט נקרבה

שאלה: האם מותר לאדם לבנות קומה נוספת ע״ג קומה עליונה, כשיש לו שכן הדר בקומה התחתונה?

תשובה: אסור. וז״ל רמב״ם פ״ד משכנים: ״וכן בקורות תקרת העלייה-אם שינה אותם לקלים ממה שהיו, שומעין לו; לכבדים מהן, אין שומעין לו. הרבה בחלונות או שמיעט בגובה העלייה, שומעין לו; אבל אם מיעט בחלונות או שהרבה בגובהה, אין שומעין לו.״

Please be advised: that you can receive this weekly publication via e-mail: ***weeklygilyon@gmail.com***, or fax: ***718-301-1771***, we welcome all of your comments!

לעילוי נשמת הבחור ישעי׳ דוב ע״ה בן יבלחט״א הרב יצחק צבי שיחי׳

Layout By: *appledesign@ymail.com*

בחצריהם ובטירותם let us try and understand the structure of ancient cities –especially in the time of Mikra. We find in the Torah several types of cities. A "walled city" בתי ערי חומה, the more common עיר, and the בתי-חצרים open courtyards type. The former type was well protected from foreign invaders such as enemy tribes or foreign nations. The walls in this city where typically 10-20 feet thick. (Rachav (Yehoshua) lived "inside the wall") Sometimes there was a wall within a wall, divided by a ditch (moat) for even more protection.

Each city had בנות, "daughters" (i.e. in case of emergency or war) the surrounding "open courtyards", sheltered themselves in the confines of the "mother " city's walls. To get a rough estimate of the size of a typical ancient city, we can use this week's parsha. When Efron decided to sell his field (that was located outside the city wall) he gathered ALL the people of the city at the city-gate (right at the entrance there was an "open square" where all the important town meetings or serious transactions where done. The public display of real estate transactions were so that the public could witness the event, and then the buyer/seller wouldn't be able to deny the transaction (before a Shtar was invented).

The dialogue between Efron and Avrohom Avinu was in the presence of ALL the city members. We can estimate the crowd at the Meoros Hamachpeila to be 300 (there were no loudspeakers yet). Compare this to the story of Shechem where the city was gathered at the "gate" and "Chamor" gave his speech. The average ancient city was less than a "square block" in Kensigton.

The ancient city of Jerico was excavated and found to contain an estimated 250 families. However, even though it was small by today's standards, it was extremely difficult to capture because of its extremally thick walls and protection. Hashem made a "Nes" that the walls sank into the ground by themselves and the bnei yisroel were able to capture the city.

The ancient city of חצור מלך יבין מלך קשה וראש לכל ממלכות, ,occupied an area of 2.5 sq. miles (about the size of Kensington) and housed 40,000 people!

Jerusalem and Samaria the two capital cities of Israel in times of the "Bayis Rishon", at their peak had aprox 40,000 people as well.

Let us not forget the ancient largest city—Ninveh—עיר גדולה לאלוקים (translation: a "huge large city") had 120,000 people (see Yonah). It was the capital of Sanheriv the king of the known world at the time! Its estimated size: 6 sq. miles.

The word עיר (meaning city) is derived from the description עורו ישנים משינתכם, every city had night guards that stayed "awake" and watched over the city from potential enemies. The root עיר is also used when describing a young donkey that recently "awakened" to being trained in carrying loads. We find a beautiful לשון נופל על לשון in (שופטים ד:י) ויהי לו שלושים בנים, רוכבים על שלושים עיירים ושלושים עיירים להם, the first one means donkeys the second one; cities!

Each city had a רחוב a square, a wide open place at its entrance, close to the "city-gate". All major public affairs trials and notices where conducted there. We find חליצה, סקילה, שריפה, שלל עיר הנדחת, (לדיעה אחת: עיר שאין בה רחוב אין נעשית עה"ן) could only be served in a city with a large square. Most cities had only one entrance that was locked at night. The meraglim (spies) couldn't enter יריחו because יריחו סוגרת ומסגרת (יהושע ה) Yericho was closed. As the cities grew larger, the multi-entrances and opposite-side-gated (or opposite side entrances) cities where introduced, commonly known as מפולש משער לשער

In the times of Mishnah after the Churban, open villages כפרים, became the standard. Only a few ancient walled cities remained. Chazal dictated that those ancient large walled-cities, are NOT considered a Reshus Harabim—at least when the gate was locked at night--,and one may carry an object (say from Sanherivs palace) into the

busy streets of Nineveh on shabbos!!(Rambam so…) The reason for this was that all of Nineveh was considered a huge Reshus Hayachid. On the other hand, small towns and villages (non-gated) אושא, שפרעם, בית שאן, לוד in spite of their small population (average of 5000 people or less) one may not carry an object from a house onto the main street unless one made the prescribed תיקון בדלתות (Eruv).

As an example of this we find that R. Yehudah the son of Ilai (סתם ר"י במשנה ובברייתא), we all heard of him, lived in the small village of אושא in the upper Galil (size and location we still know). It had no surrounding wall, but it had a "main street" and that was known as the Reshus Harabim. From the main street one could enter many narrow and winding alleys (from 6-8 feet wide) and from these alleys=מבואות, one could enter a courtyard=חצר. The חצר lead to many rooms (called בית). One could wander the city via the many winding passagways that snaked through the many מבואות until one would arrive at their alleyway. In general the מבוי was a "no trespassing area" as its name signifies מבוי=entrance. In some cases the people of a מבוי would decide to "block it" so no one else could use it as a קפנדריא=shortcut. When this would happen the resulting entity would be called a מבוי סתום a dead end. Contrast this setup with the previous description of a רשות הרבים.

Main streets that were built to be accessible and for the public to use freely.

According to R' Yehudah we can "fix" a רה"ר easily (so that one may carry objects on shabbos): one that has two houses on both side of the main street, and wishes to carry from one house to the other, may post a לחי on both ends of his house attach them to his counterpart (the other house). This allows everyone to carry between the houses on shabbos. The Chachamim argue and maintain: אין מערבין רה"ר בכך!, we will grant you that "this" is a "good fix" for a מבוי-even a מפולש, but not for רה"ר!. Only doors from both ends will suffice.

The smallest recorded city in Mishnah had 3 courtyards, each one with two rooms!!! This is the עיר של יחיד where the whole city belongs to one family and no "stranger" may enter the city without owner's permission. A city that has 120-230 people is worthy of housing a Sanhedrin. Furthermore, a city that has 1500 people is considered a "large city". A small city has less than 500 people. see Taanis

We find in the Geonim: a Reshus Harabim is a place that "600,000 people step upon" in the next issue we will try to understand this form of speech.

For trivia sake: as you drive down 18th ave towards the lower streets heading to Khal Lev Avrohom, you will realize that it slants slightly at 47th street and continues this way till Flatbush avenue. (it changes into "Ditmas avenue") This was a very ancient road that appears in very early maps of Brooklyn it predates the grid system of Borough Park! So we can be sure that we are talking of a 150 year Reshus Harabim!

Answer to last weeks question: The עקידה was יד ורגל and that's how we tie the קרבן תמיד

Question: What interesting story did אליעזר tell שם?

Choshen Mishpat B lent money to A, B did not ask A for the money for 37 years, can B still ask for the money? Absolutely!) Choshen Mishpat צ"ח (And if A refuses to return the loan he is a רשע, also B is allowed to try and grab any assets that he finds, that belong to A. Warning :B shall NOT call A to any so-called "בית-דין", he is wasting his time and money and further supporting the false and corrupt בתי-דינין of our times. They are פסול for דין and for עדות. It's a big חילול השם if anyone answers their Hazmonos, also a חילול כבוד הבריות, to lower yourself and sign "arbitration agreement" for those רשעים.

ישמע חכם

~ יושב בשבת תחכמוני ~

רבים תמהו מה זה תחכמוני? מי שמעיין בשמואל ב' קפיטל כג, יראה שהוא שם של אחד מגבורי דוד, שהיה לדוד כמה גבורי חיל אנשי אבירי לב שהצליחו ללחום ולהרוג כמה אויבים כהרף עין בלי שום פחד ועיפות כח.

מעניין לדעת כי בדברי הימים מופיע שם זה בשנוי קצת שם כתוב **ישבעם בן חכמוני** ד"ה א' י"א 11 אגב אורחא רואים מזה כי השם שלו היתה **יושב בשבת תחכמוני** כי שם אביו היה חכמוני ושמו ישבעם ונעשה קיצור מזה יושב בשבת תחכמוני כעין שהיה מנהג לקרות לייבל אברהסס, ללייבל בן אברהם.

*

אך צריכין לדעת כי כל שם בכל לשונות יש להם פירוש ונקרא כך בשעת הלידה ע"י אביו או אמו משום איזה דבר שעלה בדעתם בעת לידת הבן ורוצים לבטא מחשבתם על כן קראו לו כך וכמו שידענו מכל השבטים ויעקב ועשיו... עיין בתורה.

והנה תחכמוני או חכמון קל לדעת כי שורשו הוא חכם והתיו נוסף אשר ידוע שדרכו לבא בתחלת המלה כמו תורה משרש ירה, תהלה משרש הלל, תימן משורש ימין, תפארת משרש פאר. והנון בסוף ג"כ נוסף כמו ראובן שמעון נחשון אמנון וכו'.

אבל מה זה יושב בשבת? או ישבעם? יש להקדים כי **יושב וחכם** הם כשני שמות הדומים מאוד זה לזה. ולוט יושב בשער סדום הפירוש של **יושב** הוא כינוי לישיבת משפט כמו **וישב** משה לשפט את העם מדוע אתה **יושב** לבדך. ויותר מבואר ברות ויאמר שבו פה **וישבו.** כלומר אם בועז רצה לעשות איזה קנין לפני זקני העיר צוה להם שישבו בשער העיר כי שם היתה מושב הבי"ד כאשר עוד נבאר בגליונות הבאים. ומזה נשתרבב עוד שם **ישיבה** שקורין היום לכל בית תלמוד ותלמוד תורה. וטעם הדבר כי בזמן העתיק כל עבודת החיים היו **בגוף** לחרוש לזרוע לילך ממקום למקום. על כן כינו לכל עבודת **המוח** שרק המוח נצרך לזה בשם ישיבה כלומר אין שום physical work בזה. ומזה יצא שכל מי שיושב ושומע אל ריב אנשים ונשים ושופטם ומורה להם מה יעשו, נקרא יושב משפט או יושב בשבת. ורצה לבטא בזה, בני יהא ברמה זאת של יושבי שער. היוצא מזה, **יושב שבת ישבעם תחכמוני** כולא חדא מילתא.

*

מה בדיוק פירוש מלה של **חכם** כאשר נזכר בתנ"ך-לא בלשון בני אדם- ע"ז צריך ביאור רחב מאוד ובס"ד יבא בגליון הבא.

*

בגמרא מסכת מו"ק דרש להאי קרא על מדותיו ומעלותיו של דוד המלך, יושב בשבת שהיה דוד יושב על גבי קרקע בשעה שהיה מלמד לאחרים ולא כדרך הרב לישב על כרים וכסתות תחכמוני אמר לו הקב"ה הואיל שהשפלת את עצמך תהא כמוני שאני גוזר גזירה ואתה מבטלה חז"ל דרשו תחכמוני=תהא כמוני. כי ידוע שאנשי בבל הגו אות חית כאות הא ועל כן אמרו בשעה שר' חייא אומר וחכיתי לשם הרי זה מחרף ומגדף שאומר והכיתי רח"ל ועל כן תמצא כמה וכמה דרשות חז"ל שמחליפים את חית באות הא. על עצם הדרשה חז"ל החשיבו מאוד מדת ההשפלה והענווה כלומר אם יש מנהג מדור דור לעשות איזה תפארת חיצוני לשם כבוד התורה וכו' אף שהעם מתכוונים לטבה בזה אם הרב רוצה לקנות מדת הענוה אשר חשובה מאוד בעיני חז"ל יש לו לוותר ולמאן ולסרב שיתנו לו הכבוד וזה היתה מדת דוד המלך וזכה בגלל זה שיבטל גזירות רעות ח"ו יה"ר שיבטלו כל גזירות רעות. אמן.

*

ורבקה שומעת

בפרשה זו נזכרה רבקה יותר מ10 פעמים, ושוב לא נזכר בתנ"ך רק פעמים אחדים (כמה?) . הבה נחקרה ביאור מילת "רבקה"

ידוע לכל, כי כל שם אדם או מקום, נגזר מביטוי רגש של מאורע היסטורי או מתופעת הטבע. הרבה מהם מפורשים במקרא כגון שמות השבטים/שמות אברהם יצחק יעקב /ישמעאל (עשו שנולד כולו "עשוי") אדום וכו'. נתעכב עתה על ביאור שם "רבקה"

שרשו היא "רבק" ועיקרו לשון חיבור ודיבוק, כמו מת**רפק**ת (שיר השירים). והיינו שמחברים וקושרים עגל באופן שא"א לו לילך אנה ואנה, כדיי שיתפטם ויהיה שמן מאד
מצינו בשמואל 1:29:24 אשה בעלת אוב, זובחת ומאכילה לשאול "עגל-מרבק" עים מצות
.מה זה "עגל-מרבק"? עגל מפוטם שמגדלים אותו באופן מיוחד שיתעבה ובשרו טעים מאד. לא נותנים לו "לרעות" על פני השדה עים עגלים אחרים, כי זה מכחישו.

מעניין, באנגלית STALL פירושו *לעכב* ולמנוע איזה דבר. כעין STALL שמעכב העגל לצאת ולרעות בשדות
בירמי' 46:21 נזכר. **גם שכריה בקרבה כעגלי מרבק, כי גם המה הפנו, נסו יחדיו לא עמדו, כי יום אידם בא עליהם, עת פקדתם** כי גם החיילות שמצריים שכרו להם ב"ממון" שיושבים ואוכלים ומשתמנים (לא עבדו כלום, רק נטלו PAYCHECK בכל חודש מאוצר המלך להיות "מוכן" לעת הצורך...) גם המה ינוסו בבושת פנים מפני חיילי בבל

בעמוס 6:4 נזכר על העשירים היושבים בשומרון השוכבים על מטות שן ואוכלים "עגלים מתוך מרבק"
עגלים כעין אלו, חיו כל ימיהם ב"שטאל" STALL כלומר מקום מצומצם (ר ציור) שיאכלו וישתו (ועל בעה"ב לנקותו מפעם לפעם...) וקושרים הרבה עגלים יחד בעצים וחבלים סביב ראשיהם באופן שא"א להם לזוז רק ביחד לאט לאט
כנראה, שאף שלפעמים הניחו אותם לצאת החוצה--היתה קפידא שילכו דווקא קשורים יחד,-- באופן שא"א להם להתנועע מהר ויאבדו השומן!!!

נעבור עתה ללשון המשנה. בעירובין נזכר ההרחק בין הפסים היא כשתי "רבקות" של בקר שכל אחת מהם, בת ארבע בקר (סה"כ 8 בקר=13.33 אמה)
לאחרונה נביא ב"מ 30 והיא תוספתא פרה. מי שמכניס עגל לרבקה כלומר שרצונו לגדלה

כעגל מפוטמת, אך בדרך מקרה-- בעת הליכתן על פני השדה-- עברו על איזה תבואה, ודשוהו, אין זו "מלאכה" הפוסלת, וכשירה לעגלה ערופה. אבל אים התכווין בפירוש שתדוש התבואה, ולכן קשרו אף פרות באחרות---כי כשרוצים לדוש, גם אז המנהג לקשור הרבה פרות ביחד(ע ציור) והולכים סביב סביב באופן שיטתי על התבואה עד שכולה נידושת---והוא, כשקשר את העגלה עים האחירות, אף אים כוונתו גם כן לקרבו אל אימו, מכיון שרוצה גם שתדוש עים פרות האחירות, הרי פסלה במחשבתו.
סיכום הדברים: יש ב' סיבות ל"קשירה ולצמידת הבקר" 1)כדיי שיתפטמו וישתמנו 2) שימושם לצורך דישה (כנראה זה נעשה בעיקר ע"י פרות הגדולות)

בתואל קרא שם בתו, רבקה. כלומר שתהיה שמינה ופטומה כעגלי מרבק!!
יה"ר שיתקיים במהרה דברי נביא האחרון "ויצאתם ופשתם כעגלי מרבק" (סוף מלאכי) תצאו ותתגדלו שמנים ועבים כעגלי מרבק, כי מלאכתם נעשית ע"י אחרים!

שור בדישו

עגלי-מרבק

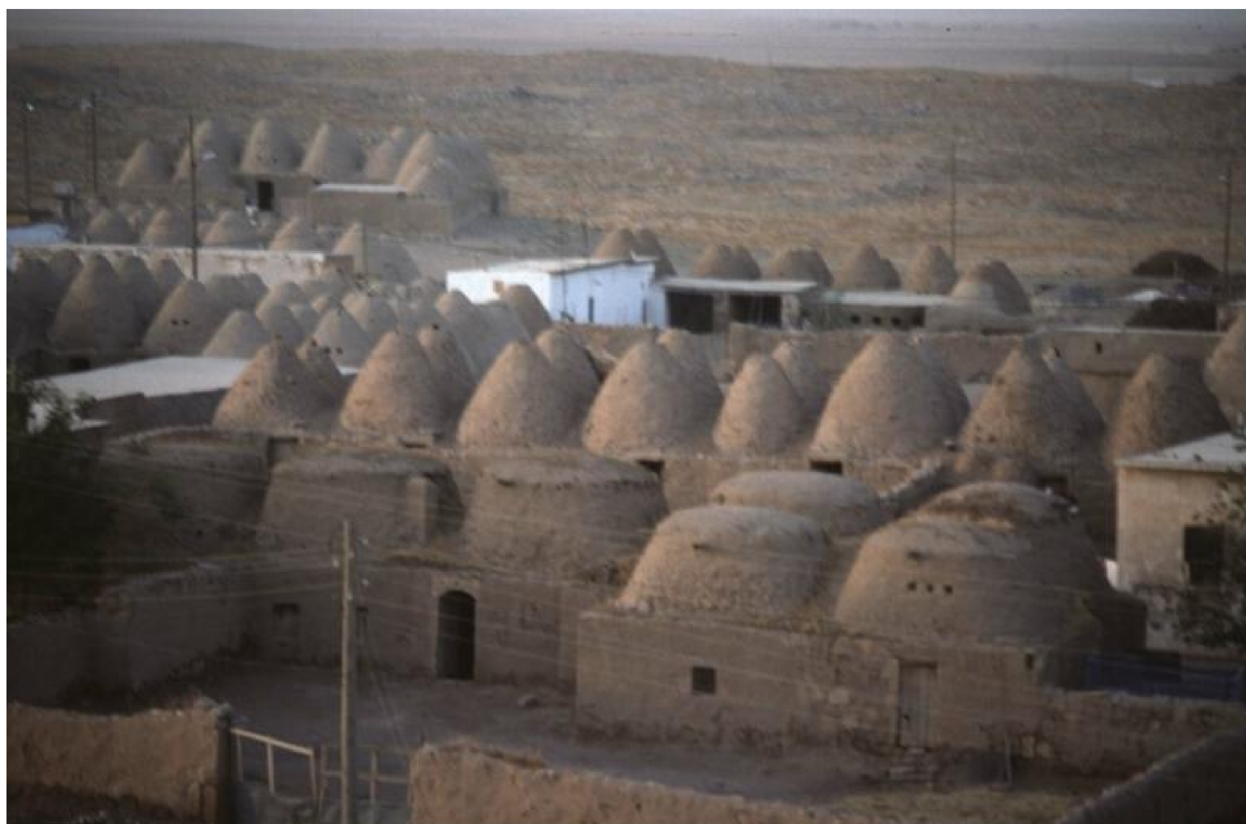

ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה
ידוע דברי חכמינו שלמדו שקפצה לו הארץ. יש לשאול כמה זמן לוקח להגיע מבאר שבע--אשר היא בקצה הדרומי בא"י, לחרן (עיר עתיקה מאד ב turkey ונקראת עד היום harran!)

הנסיעה--אשר עוברת כמה מדבריות מסוכנות וכו'--היא בת 450 מייל! (רחוק יותר מברוקלין למונטריאל!) ואים נחשוב 20 מייל ליום (הליכה ברגל!) יוצא, שמגיעים לחרן ב23 יום--ובוודאי א"א ללכת בכל יום וכו'.

מבאר שבע עד בית אל היא רק 50 מייל (שני ימים)

חרן היא ארץ חריבה מדבר שממה. אך יש שם רעיית צאן ובארות מים ראה ציור. וזה פרנסתם. חרן היתה עיר של ע"ז כבר בימי אברהם עד לפני 900 שנה! (היו עובדים לירח..)ראה ציור של "חצירות ובתים פתוחים לתוכו" גרים כך כיום הזה בחרן-ולא נשתנה כ"כ מימי יעקב! אבל משפחת אברהם גרו שם ויצחק צווה ליעקב לא לקחת אשה מבנות הכנעני כי הם גרועים יותר! תועבות הכנענים והמצריים שהיו "מקושרים" בפולחן, היו מכוערים למדי, קצתי בחיי מפני בנות חת!

ציצים ופרחים
על פרשת השבוע

חכמוני

נערך ע"י
ר' יהושע גליק הי"ו

בפרשה הקודמת קראנו כי יעקב בורח מפני עשו, אך בפרשה הזאת אנו קורין, שעשו בורח מיעקב! כנראה, מי שרודף, סופו להירדף.

בשעה שיעקב זכה בארץ כנען, עשו זכה בארץ- אדום. אך עשו זכה בחלקו הרבה שנים לפני יעקב, והיה לו 7 דורות של מלכים, לפני כיבוש יהושע. כי עם ד' זכה בארץ כנען רק בהקדם כור הברזל, כצדיקים שתחילתן ייסורים וסופן שלווה

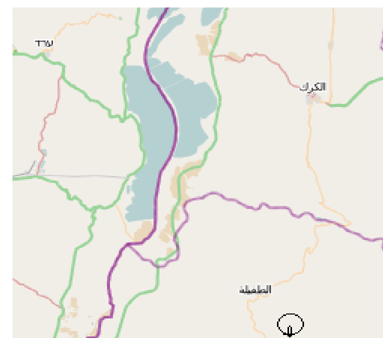
כמו שיעקב הוריש 7 עממים, כן עשו הוריש אומה ישנה ותקיפה, שישבו בהר שעיר (חלק חשוב מארץ אדום) ושמה "חורי". (זמן קצר היתה ביד כדרלעומר-עיין לך)

כל כיבוש והורשה של אומה פלונית מפני פלוני, אינו אלא תכנית של קורא הדורות מראש: כשנתמלא סאתה של אומה א—באת אומה ב תחתיה. זה הסיסטעם אנו מוצאים בכל התנ"ך

כשנכנסו ישראל לארץ היו האדומיים אומה שלימה שנתיישבו במקום חשוב של Jordan, וכן של א"י של היום (עיין ציור) ורק דוד הצליח לכבשם לזמן קצר (מלכים 11:14). כל זמן בית ראשון היו האדומיים כקוץ בפני ישראל

ועמוס צווח: על שלשה פשעי אדום וכו' על רדפו בחרב אחיו! ושלחתי אש בתימן, ואכלה ארמנות בצרה. גם בעת החורבן שמחו על צרת ישראל ואמרו לכשדיים: "ערו ערו עד היסוד בה!!"

הדרך הבאר-שבע לבצרה(כיום עיר חשובה ב Jordan ונקראת Basiriah, היא כ70 מייל—עיין ציור) יש קבלה ביד חז"ל כי מלכי-רומי הראשונים הם מזרע אדום, וע"כ ידוע, כי אנחנו נמצאים עתה בגלות "אדום"

יש קושי (שאבקש מאת קוראי העלון, לפתור) מתי "הלך" עשו אל הר שעיר "כי היה רכושם רב ולא יכלה....וילך אל ארץ מפני יעקב אחיו". אים זה היה "לפני" שהלך יעקב לבית לבן, לא מצינו שהיה ליעקב נכסים עודו בבית אביו— ואדרבה, משמע שברח יעקב מאת עשו (שהיה גר עים יצחק אביו בבאר שבע). ו"אחר" ששב מבית לבן, אי-אפשר, שהרי שלח יעקב מלאכים מארצה שעיר שדה אדום, הרי שכבר היה בשעיר.ציור 1 רואים גבולות של א"י וJordan של היום ואפשר לראות שארץ אדום מגיע עד ים המלח !!ו עוד נכנס הרבה לצד מערב. ציור האחרון- העיגול היא "בצרה" (לצד שמאל "ערד", ועוד 30 מייל לשמאל, באר-שבע!)

ציצים ופרחים
על פרשת השבוע

חכמוני

נערך ע"י
ר' יהושע גליק הי"ו

מאי חנוכה?

חנוכה היא חלון קטן של התגלות ממ"ה הקב"ה בהיסטוריה של עם ישראל, באמצע ימי חושך ודכאון, מלפניה ומלאחריה. אך דווקא מהתגלות בצורה כזו, יכולים ללמוד דרכי ד' אשר קיים במלא מובן.....ואף גם זאת בהיותם בארץ אויביהם לא מאסתים ולא געלתים לכלותם

מלפניה כיצד? א"י נתונה תחת ממשלת אנטיוכוס 4# הסורי, השנה שנת 3600 לבריאה, חוניו משמש בכהונה גדולה בבית ד' , פה ושם צצים ועולים בירושלים, כת חדש הנקראת "מתייוונים", יהודים עשירים אשר אוהבים יופי הייוני וקולטור שלהם :השפה השיר המשחקים הגימנסיום גם מרחצאות וכל מיני בידור בנויים לתלפיות בבניינים גבוהים ומהודרים אשר יקסם עיני כל רואה. כמובן, עדיין שמרו תורה ומצוות דאורייתא ודרבנן קלה וחמורה אבל בדרך של מצוות אנשים מלומדה. בית המקדש וכל מוסדות הציבוריים, כולל הסנהדרין, עדיין ביד החרדים לדבר ד' אלו חכמי ישראל.

ותצץ הרעה.איש מתיוון ושמו "יאסון" (שמו העברית יהושע) "קנה" את הכהונה גדולה מיד אנטיוכוס בעד הרבה כסף, ובזה "זכה" בכהונה גדולה= שליטה בכספי המקדש, שררה הכי-גבוהה ששייך, אפשרות ל"הפוך" את ירושלים לעיר יוונית מובהקת כפי אוות נפשם של המתיוונים. זו פעם ראשונה ש"מכרו" את הכהונה! ועוד והיא העיקר מסרו היהודים את מינוי ראשיהם, ביד עובדי אלילים!!! (א"א להדגיש את זה מדי חזק!)

אך אל נשכח הכלל כל המשנה ידו על התחתונה... כי לעולם יבא אחר וישנה "יותר טוב" ממנו, וכך הוה, אחר 3 שנה בא איש בליעל ורע מעללים ושמו מנלאוס (כהן לא "ממשפחת הכהונה") ועבור ממון ששילם (כנראה הציע מחיר גבוה יותר) העביר את יאסון והוא נהיה כה"ג. הוא היה קיצוני, לקח כל כלי המקדש ומכרם, העמיד אלילי יווניים בתוך המקדש, והקריב להם דברים טמאים, בקיצור "גוי-גמור", והתיישבו חיילי יוון בתוככי ירושלים ובנו להם את ה"חקרא" (עיין מגילת תענית) והתגשם חלום יאסון הרבה יותר ממה שתכנן... בא אנטיוכוס וטבח טבח רב בירושלים והחרים הרבה מאחוזתם לטובת החיילים, הטיל מסים כבדים בכוונה להשפיל את שומרי דת יהודי עד עפר, ולכפות עליהם כל אלילי ותועבות יווניים, מי שמל בנו, הוצא להריגה, אסר עליהם לשמור המצוות וחייבים ללכת בתהלוכת אלילי היווני בעטרה על ראשם..

רוב העם ברחו מירושליים והתיישבו בכפרים הקטנים בצפון. אשר לא השתלטו שם היוונים כ"כ

ה"חוקרים" למיניהם אינם מבינים כלל וכלל איך זה "טבעי" למלך יווני ליברלי וסובלני, לרדוף באכזריות בלי רחמנות, יהודים אשר לא עשו שום דבר "נגד החוק" ושילמו כל המסים היקרים אשר הוטלו עליהם—זו ממש לא טבעי ולא נורמלי! אנחנו מבינים היטב כי מיד ד' היתה זאת מפני ההתבוללות, בדיוק ממש כהיטלר ימ"ש שבא כתגובה לרוח ההשכלה ואכמ"ל

מרד החשמונאים

בעיר קטנה בצפון התגוררו משפחה חסודה וצנועה ושם ראש המשפחה מתתיהו המקבי ולו ד' בנים, הם לא שייכים למשפחת כהונה-גדול. כאשר בא איזה פקיד יווני להקריב זבח לאליל היווני והכריז בצחוק: מי יבא ויקריב? ניגש חנף אחד מתיוון, עכשיו, כבר לא יכול מתתיה להתאפק על חילול ד' הנורא וקם בחרבו ורצח את המתייון והפקיד גם יחד, ותיכף ומיד ברח לו עים בניו, לתוך מערות ובא לו למקומות אחרים והלהיב לבבות ישראל ללחום נגד חיילי היוונים, וכך נתמשכה מלחמה אחר מלחמה במקומות שונים ורובם ככולם ניצחו החשמונאים וכמו שאומרים בתפילה... רבים ביד מעטים ...

יש לציין כי חג החנוכה נקבע רק כאשר הצליחו לחזור בתוך ירושליים ולטהר ולנקות את בית המקדש מן האלילים, אך עדיין היתה החקרא קיימת, ולאחר עוד 5 שנה הצליח לשרש אחר כל מעמד ומושב של יוונים/ מתיוונים והיתה א"י ביד ישראל הנאמנים לתורת ד' (מעניין, שהרבה מן יהודים "הסתפקו במועט" ולא ראו בעין יפה המשך המלחמה, כי טענו די לנו שנוכל לשמור תורה ומצוות, ולמה לנו "שלטון עצמאי")

משנת 3618 עד שנת 3698, כל א"י שייך ליהודים, (תקופת יוסי בן יועזר ויהושע בן פרחיה) אבל סופו נסתיים במלחמת אחים הורקנוס ואריסתובלוס, שניהם גם יחד ביקשו "עזר" מאת הרומיים, הם פתרו הבעיה בנקל....כולה שלי!

דור שלישי של מלכי החשמונאים, נהפך למתיוונים!! הוא הנגע אשר זקינם נלחם נגדו

אישיות מפורסם הוא הורדוס, הוא מזרע אדום! אשר הוכרחו להתגייר ולמול תחת שלטון יהודי, ולבסוף קם "עבד" זה ונטל המלוכה לעצמו ורצח כל שארית וזכר למשפחת חשמונאי, וכן הרג כל חכמי ישראל (חוץ משמעון בן שטח) לבסוף עשה תשובה ושיפץ את בית המקדש באופן נהדר ומעולה

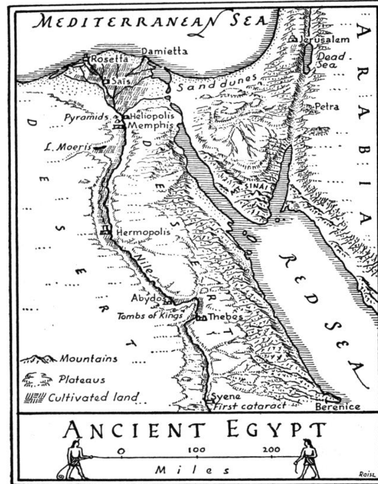
ציצים ופרחים
על פרשת השבוע

חכמוני

נערך ע"י
ר' יהושע גליק הי"ו

והנה עומד על היאור

אחד מקוראינו הנכבדים הציע שיש לברר מה זה יאור, נהר, אגם נחל וכו'. ויפה העיר (מי שרוצה להציע איזה נושא או שום הערה שיהיה, נא שלא להסס רק לשלוח ל weeklygilyon@gmail.com)

״יאור״ זה נילוס.nile ״נהר״ הכי גדול river בעולם.יותר מ4000 מייל! כמרחק שבין נ.י. לאלסקא!! ״נהר״ פירושו: מי-מתוקים (לא מלוחים!) שהולכים ושוטפים בחוזק או בנחת ממקום גבוה למקום נמוך, עד שכלים ונשפכים לתוך ה ocean (מי מלוחים)

מי-נהר הם קיבוץ מהפשרת שלגים/מי גשמים/מעיינות שכוּרם כאחד נקבצים, נתרבים, שוב נקבצים ונתרבים עד שנתהוו מהם ״נהר״ כלומר נהר הוא כעין ״קיבוץ גלויות״ של הרבה ״מקורות״ של מי גשמים.- כמובן בעונת הגשמים, הנהר מתרבה ולפעמים פורץ גדותיו.

במצרים כמעט שאין יורד גשם (ככתוב בפרשת עקב) אך עים כל זה—או יותר נכון, בגלל זה—יש בה ברכה מיוחדת, כגן ד' כארץ מצרים, ולא היתה מקום בעולם שהיתה בה חקלאות כה משוכללת כבארץ מצרים.

פעם אחת בשנה-עונת הקיץ- כשיש גשמים מרובים נגרם שהנילוס פורץ על גדותיו ומשקה כל שדות הסמוכות-ויותר חשוב- הנהר מעלה ״שרטון״ טיט שחור שמועיל מאוד לגידול הקרקע ולגידול התבואה.

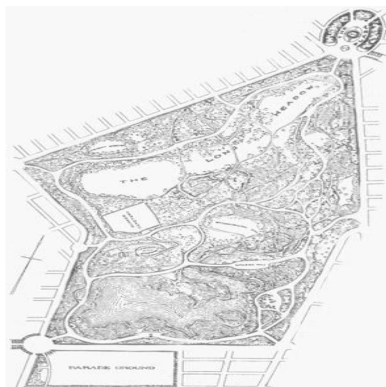
יאור- היא כינוי לנהר נילוס.

אחו- מקום סמוך מאד לנהר שאין זורעין בתוכו בטיפול מיוחד, רק גדל שם הרבה קנים באופן טבעי

נחל-brook או creek –שביל קטן שמי גשמים או מעיינות(גשמים הנובעים ומבצבצים מתחת לקרקע) מהלכים בו

נחל איתן-היא נחל ששוטף בחזקה (כגון שיש מדרון במקום הליכתה)

נחל ״כוזב״-ש״מכזב״ בבעליו, לפעמים יבש ואין בנחל כלום(רק אבני-נחל שדרכן להימצא על קרקעית הנחל)

אגם-מי כשמים מכונסים באופן טבעי במקום ״אשבורן״(״בור גדול״) נקרא גם swamp או lake .מי-אגם אינם זזים ממקום למקום. ואים תאמר איך זה קשור לחנוכה? יש במדרש שגזרו על טבילת בנות ישראל, ונעשה נס והזמין הקב״ה ״מעיין״ סמוך לבתיהן וטבלו בו.הרחמן הוא יעשה לנו נסים ונפלאות כאשר עשה לאבותינו

צירפנו ציור של נהר נילוס גם ציור של ״אגם מים״ lake שבפרוספקט פארק

חכמוני

ציצים ופרחים
על פרשת השבוע

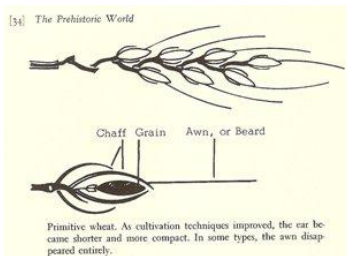
נערך ע"י
ר' יהושע גליק הי"ו

הבה לנו לחם!

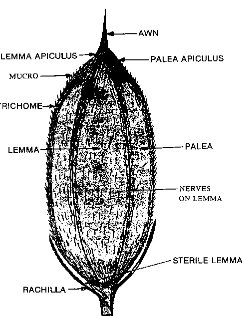
בשבועות הבאות נלמוד קצת "סידורא דפת"

פת באה מחטים, חטים באים משיבולת, (ראה ציור) כל שיבולת מורכב מכמה חלקים: קנה, עלים, חטה, מלעין.

מבואר בעוקצין 1:4 קנה של שיבולת 3 טפחים היא שיעור "יד" שמביא טומאה להחטים, "מלעין" של שבלין glumes (ראה ציור) ג"כ הוי "יד" אבל לא מצטרף לשיעור.

Primitive wheat. As cultivation techniques improved, the ear became shorter and more compact. In some types, the awn disappeared entirely.

בחולין 17 מבואר סכין דדמיא ל"סאסאה" פירוש רש"י: זקן השבלים שאינו חלק, כך סכין שאין פיה חלק, אבל גם פגם אין בו, מותר לשחוט בו לכתחילה, חלק זה נקרא ה awn של החטה (ציור) והיא שפיץ של המוץ

גם בסוטה 5 ת"ח צריך שיהא בו אחד משמיני שבשמינית גאווה, ומעטרא ליה כי סאסא לשבולתא

א"א לאכול החטה (כולל מה שקוראין whole wheat) לפני שמסירין המוץ (זה ה"מכסה" או הלבוש של החטה וכמו שאמרו חז"ל כתובות 111 מה חטה שנקבר ערומה יוצאת בכמה לבושים...)

המוץ מסירין ע"י דישה וזרייה, השבלים נדרסים תחת רגלי בהמה, ושוב זורקין את הכל לרוח מצוייה ע"י "רחת", והמוץ שהיא קלה, הולך למרחוק, וגרגירי החטים נופלין למטה . בקוהלת רבה איתא:

דבר אחר: כי לא לקלים המרוץ, זה עשהאל. שנאמר (שמואל ב' ב') ועשהאל קל ברגליו כאחד הצביים וגו'. ומה היה קלותו? שהיה רץ על סאסי שיבוליא, ואינן משתברין. אתמול, ועשהאל קל ברגליו. והיום, (שם) ויכהו אבנר באחרי החנית וגו'.

מוץ אין בו שום צורך (אפילו בהמות אין אוכלים אותו) על נאמר על רשעים: כי אים כמוץ אשר תדפנו רוח וכו' בבבא בתרא לא יעשה אדם גרן קבוע בתוך שלו אא"כ י"ל 50 אמה לכל רוח, והטעם כי הרוח מוליך המוץ ומזיק נטיעות חבירו.

על האלילים אמר ישעיהו: תזרם ורוח תשאם וסערה תפיץ אותם, ואתה תגיל בד' בקדוש ישראל תתהלל!!

תחכמוני

ציצים ופרחים
על פרשת השבוע

נערך ע"י
ר' יהושע גליק הי"ו

תַּהֲרוּ חֲשַׁשׁ, תֵּלְדוּ קַשׁ. ישעי' לג:יא

איר טראָגט שפּריי, וועט איר געבערן שטרוי.

מה זה קש או תבן? מוזכר פעמים רבות בתנ"ך, פרעה גזר על ישראל: אתם לכו קחו לכם תבן מאשר תמצאו --- ויפץ העם בכל ארץ מצריים לקושש קש לתבן.

מתחילה היה פרעה מספיק להם תבן (הפסולת שנשאר אחר הדישה –חוץ מן המוץ אשר תדפנו רוח- והם גבעול היבש של החטה ועליו) וכדיי לתקן לבנים חזקים, צריכים לערב בהחמר קצת תבן, עכשיו יקחו להם "קש" stubble והיא מה שנשאר בשדה אחר הקצירה בין תלוש בין מחובר , לקושש "קש" **שיהא במקום** ה"תבן" שניתן להם בעבר

בקיצור: קש ותבן היינו הך, והחילוק רק באופן ה production. כנראה ש**חשש** מוזכר בישעי' היא עוד פחות ערך מקש, והמשל: אים תהרו "חשש" איזה וולד כבר אפשר לצפות ממנו? לא יותר מקש!!

אפשר להשתמש בהם לצורך הסקה, וזה כירה שהסיקוה בקש ובגבבא(היא מספוא או שחת עי' להלן) גם לצורך שכיבה או לצורך מאכל בהמה הגם שאין ערך תזונתי כל כך, מועיל לעיכול המזון (כעין פייבער שאנחנו אוכלין)

במשנה שנינו קש שעל גבי המטה לא ינענעו בידו אלא בגופו, כי בזמן המשנה עיקר תשמיש הקש היתה לצורך הסקה (לא לשכיבה או למאכל בהמה) ואע"פ שכבר נתנו על המטה, לא מספיק! עד שישים עליו כר=סדין, או אם **כבר** ייחדם למאכל בהמה, ועתה שם אותם על המטה, אז יכול לטלטלו בידו. והא דתנן מפנין אפילו ד או ה קופות של תבן, צ"ל במיוחדים למאכל בהמה(ויותר נראה שתבן שאני מקש)

גם אפשר לעשות כוורת של קש [ובזמנינו אפשר לראות הרבה קש בהצגות של haloween]

אין לערב בין מספוא / חציר [מצמיח חציר לבהמה]/ שחת לבין תבן. מספוא היא hay. עיקר מאכל בהמות הטהורות, היא חציר=עשב השדה, ירק השדה יש בו מזון יעיל ותקין וערך תזונתי גבוה. וכשא"א להם לרעות בשדה ולאכול עשבים לחים, מאכילין להם hay. אשר נאסף בקיץ מאת פני השדה **ויש בהם ירק אחוז גבוה** ומאכילין אותו בחורף (ומוסיפין קצת תבן כאמור לעיל)

לבן הציע ליתן תבן ומספוא (כמי שאומר אתן לך לאקשען ובשר!) כשפתח ראובן את שקו נתן **מספוא** לחמורו. וכן כשהובאו האנשים ביתה יוסף נתן **מספוא** לחמוריהם.

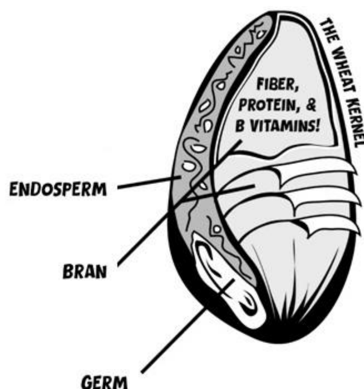
חידון השבוע: מה שכיח יותר ע"פ בשבת או עשרה בטבת בע"ש? (תשובה בשבוע הבאה) אפשר לשלוח התשובות ל weeklygilyon@gmail.com

ועשירית האיפה סלת למנחה

רבים שואלים מזה סולת?

התשובה: כל חטה אחר שהוסר ממנה "קליפתה החיצונה" (מוץ) יש לה עוד "קליפה" שנקראת bran, וקשה להסיר קליפה זו, בזמן חז"ל שרו החטים במים (לתיתה) וזה גורם שיתרכך קצת ה bran=סובין, כדיי שאחר הטחינה--שנעשה בריחיים של "שיניים גדולות"--יתפרדו הסובין מעל גוף החטה, ויתאפשר, לנפות הקמח, עד שיישאר למעלה "גרגירי הסולת" (שיוחזר עוד הפעם בריחיים לעשות מהם "קמח סולת" -מה שעשה אברהם להאורחים) ולמטה יפלו "אבק הסובין" .

אך כמובן שקצת מהסובין לא נתהפך ל"אבק", ואדרבה, גדולה וארוכה מ"גרגירי הסולת" ונשאר יחד עים הסולת , ע"כ יש נוהגין לתת הכל מה שנשאר, בנפה שנייה שיש לה נקבים דקים, כדיי שירד הסולת למטה, ויישארו "סובין הגדולים", למעלה

במנחות פה מבואר שחייבין לנפות העומר יפה יפה מאת "אבק הסובין" ...מביא אצל גזבר, וגזבר מכניס ידו לתוכה, אם עלתה בה אבק, אומר לו חזור ונפה אותה שניה!

ושם עו תנו רבנן בדקה בגסה, בדקה בגסה. ר' שמעון בן אלעזר אומר שלש עשרה נפות היו במקדש זו למעלה מזו, וזו למעלה מזו, עליונה קולטת סובין, תחתונה קולטת סולת. כל המאמר מוסבר מאליו... [רק שהפכנו הסדר... בהתאם למשנה באבות ועוד]

רשב"א סובר שהיה בפועל 13 נפות, ולא שהיו רק שתיים (נקבים גסים-דקים) להשתמש בהם בסירוגין 13 פעם!

באבות פרק ה: ארבע מידות ביושבי לפני חכמים--ספוג, ומשפך, משמרת, ונפה: ספוג, שהוא סופג את הכול; משפך--שהוא מכניס בזו, ומוציא בזו; משמרת--שהיא מוציאה את היין, וקולטת את השמרים שומע מחכם רק הפסולת...; ונפה--שהיא מוציאה את הקמח, וקולטת את הסולת. יודע איך "לברור" ולשמוע רק האוכל=הסולת!

כל המנחות באות סולת חוץ ממנחת סוטה שבאה קמח-כלומר טוחנים הכל יחד whole-wheat

לשון "הרקדה" היא שגרגירי הסולת "מרקדים" בתוך הנפה בשעה שהאבק יוצאין דרך הנקב

נראה שיש לחלק בין מורסן לסובין שיש קצת "עובי" בהקליפה וכל מה שקרוב יותר לצד פנים, יותר ראוי לאכילה- ואינו "גס" כ"כ--ומורסן היא קרוב יותר לצד החיצון. אפשר לראות בציור, שיש כמה layers של bran וכמו שכתבנו. (endosperm היא הסולת)

תשובה לחידת השבוע : י' בטבת חל בע"ש כ20 אחוזים (או אחת לחמש שנים בממוצע) במקום שערב פסח חל בשבת רק 11 וחצי אחוזים (אחת לשמונה וחצי שנים בממוצע!)

חידת השבוע: למה הרעותה לעם הזה למה זה שלחתני. מה ההבדל בין למה ולמה, ולמה...?

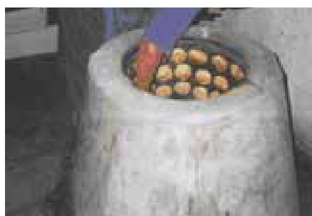
איפה יש מקרא כעין זה (בספר שמותhint) נא לשלוח לweeklygilyon@gmail או לשלוח ע"י פקס ל718-301-1771 מי שזוכה בתשובה הנכונה יפורסם שמו בגליון הבא!

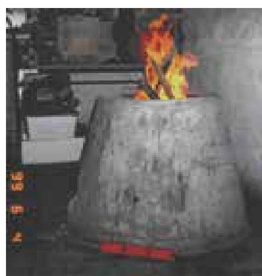
ושרץ היאור צפרדעים....ובתנוריך ובמשארותיך

בתנ"ך וכן במשנה מוזכר פעמים רבות "תנור" . מובן כי עיקר תשמיש התנור היה לשם אפיית לחם—עד שאמרו (פסחים) לחם שאין עשוי בתנור אין קרוי לחם. תנור עשוי מחרס בצורה של cone ראשו צר, ותחתיתו רחב, זה כדיי שיישמר חומו. מסיקין את התנור בכל מיני חומרי הסקה—ויש לדעת כי ה"חומרים" האלו לא היו זולים כלל!! אנו מוצאים ואפו עשר נשים לחמכם בתנור אחד מפני חסרון עצים וכו' . אפשר להסיק בקש ובתבן בעצים וכו' (עיין סוף במה מדליקין) ולמעשה רצו להפיק כל תועלת שאפשר מהסקה אחת! ושלא ילך "לאיבוד" דמי העצים.. ע"כ בתחילת ההסקה-כמובן אחר ששקעה האש קצת- אפו בה לחם (שצריך טמפרטורה גבוהה) כל לחם היה כעין עיגול של בצק שנערך על דופני התנור כעין "פיתה", וב30 שניות (או יותר כשהתנור "קר" עיין פסחים לא כל התנורים שווים...) נגמר הפת ויש אומנות קצת ל"רדות" להפרידו מדופני התנור בלי שיפול ארצה ויישרף! או שייפרס הלחם. וזה רדיית הפת שאסור לעשות בשבת (רק בשינוי)

כשצולין הפסח בתנור, צריך לוודא שאין נוגע בגחלים רק ש"תולין" אותו באופן שנתבשל מחום בתנור

אפשר לעשות תנור של אבן או מתכת גם כן אבל רוב תנורים של חרס

אים שרץ נופל לתנור יש בעיה גדולה כי אין לה תקנה אלא שבירה, ע"כ היה תנור של עכנאי—כלומר שלש "מסגרות" של חרס, ועפר ביניהן ושוב טיט לכסות את כולה. עיין ציורים,תנור שנדבק בו פת-עין התנור הַשֶּׁרֶץ שֶׁנִּמְצָא בָעַיִן שֶׁל תַּנּוּר (כלים פרק ח)-ועוד

התנור בדרך כלל נמצאת ב"חצר" – יש גם עין התנור (מוזכר באהלות) והוא חור קטן בדופן התנור למטה.

הזוכים בחידה...הרב אלעזר בריעגער ר"מ בישיבה תורה ודעת

הרב יוסף גליק ר"מ בישיבת קראסנא

למה הרעותה לעם הזה למה זה שלחתני."למה" הראשון, מלרע (כלומר מטעימים על המ"ם, "למה" השני, מלעיל (כלומר מטעימים על הלמ"ד)

והטעם: משום שהראשון סמוך לאות הא"ע -וי"א משום שהראשון מתפרש "מה התכלית" והשני כפשוטו (רש"ר הירש). שני הפירושים מתאימים גם בפרשת תשא ...למה ד יחרה אפך...למה יאמרו הגויים...

חידת השבוע: אהרון ומריים נשאו להם זוגתם , איזה קירבה היה ביניהם?

החודש הזה לכם ראש חדשים, ראשון הוא לכם לחדשי השנה

בזמן שאנחנו שרויין על אדמתינו, יש לנו "לוח" מיוסד על שני דברים: "חדשים" "שנים".

חדשים כיצד? כשרואין ירח "חדש" קטן מאד בקצה המערבי מיד אחר השקיעה, אותו היום (יום שעבר—אים הספיקו להעיד קודם צאת הכוכבים, יום הבא—כשלא הספיקו להעיד [עיין ריש ראוהו בי"ד]) נקרא "ראש חודש" ומונין יום א יום ב יום ג "לחודש" כלומר ליום ראיית ה"חודש" (לבנה ה"חדשה"). וכשאמרה תורה ארבעה-עשר לחודש פסח לד'= יד יום לראיית ירח החדשה תקריבו את קרבן הפסח.

אך יש כמה "חדשים" והתורה קבעה למנות חודש ראשון, בחודש "הזה". מה "הזה"? הוא החודש בו יצאנו ממצרים, חודש זה ניקב בשם "ראשון". (ניסן,אייר, סיון.. לא ניתן לנו עד שגלינו לבבל)

מיכאן ואילך ימנו ראשון שני שלישי וכו' עד שנים עשר, ושוב יתחילו למנות ראשון שני שלישי וכו' עד שנים עשר וכו' וכו'. עד לעולם ועד (וכעת [כלומר בחודש "אדר" שני דהאי שתא] כבר מנינו 3326 פעם 12---3-2-1!!)

[ובזה קשה לי דלכאורה מזכירין יציאת מצרים אף לימות המשיח (ודלא כר"א ריש ברכות) כי גם אז, "חודש השביעי" יהיה חודש השביעי לאותו "ראשון" בו יצאנו ממצרים!]

פה ושם מוסיפין "ומעברין" את השנה, כ מוסיפין עוד חודש לפני שנתחיל למנות עוד הפעם ראשון שני שלישי. אותו החודש שמוסיפין, אין לו שם,כ לא "נקרא" שלשה-עשר, רק קורין לו "חודש העיבור" וזהו!

וא"ת למה עושין פורים בחודש הזה, הלא אינו חודש "שנים-עשר"? תשובה: מיסמך גאולה לגאולה עדיף (ריש מגילה)

טעם שמוסיפין...ידוע לכל מפני שאנחנו חייבים להקפיד שיחול חודש הראשון בזמן "אביב", ואים לא יוסיפו (קרוב אחד לג שנים) נמצא חודש ראשון חל לפני אביב ואכמ"ל

יום שנקבע בו "ראש חודש" הוא יום חשוב מאד, ובעבר היה יום ביטול מלאכה קצת אף לאנשים (על כן קורין בו ארבעה גברי כחוה"מ) גם התאספו העם—נשים ואנשים—לשמוע דברי נביא, ככתוב באשה השונמיתף למה את הולכת היום? לא חודש היום ולא שבת היום! כ למה את הולכת לחכם=אלישע, אין היום (ראש) חודש ולא שבת (גם בשבת דרשו החכמים, בתקופת המקרא והמשנה)

למה אותו היום חשוב כ"כ? לפי ש"מונין" כל ימי החודש, ל אותו היום. וכשאומרים שבחמשה-עשר יום לחודש השביעי, לוקחים פרי עץ הדר, היינו שמונין חמשה עשר יום, מיום החודש (יום שנראית בו לבנה החדשה)

נמצא יש שני "מניינים" שאנחנו ""מונין"". מונין שני שלישי לחודש הראשון= חודש בו יצאנו ממצרים. מונין "ימי החודש" ליום ראש חודש. לישנא אחרינא: יחס ימי החודש לראש חודש, הוא אותו היחס של חדשי השנה לחודש הראשון (וכמדומה שיש רמז לזה במס' ר"ה)

החודש הזה לכם ולא לאומות העולם!! כל אומה ואומה יש לה סדר או אי-סדר..."לוח" משלה. וברוך אלוקינו שבראנו לכבודו והבדילנו מהם.

מלכות רומי העתיקה מנו גם כן ללבנה אבל בדרך זה: השנה הוחל מחודש march , ירח הראשון הנראה אחר תקופת האביב נקרא בשם march 1 וכן הלאה עד December [נשאר זכר לדבר: sep. oct. nov dec. הם בלטינית 7.8.9.10]. כל חודש היתה בת 29 או 30 יום, והתחילו למנות יום ראשון לכל חודש מעת ראיית ירח החדשה וקראו לאותו היום "קלנדא". דבר מוזר מאד! ה"שנה" נגמר בתקופת טבת... ולא היה שום מניין עד אביב הבא (וזה היתה בערך dec 25) ואז עשו שני "חגים" אחת לפני התקופה ואחת לאחר התקופה (עיין ריש ע"ז—אך יש לדעת כי כל דבר נשתנה וחזר ונשתנה, כדרך כל יצירת אנושי, וקשה לסדר הדברים על בוריים)

חידת השבוע: קרבן פסח בא זכר בן שנה מן הכבשים או מן העזים, איזה קרבן יחיד (חובה) בא רק מן הכבשים בן שנה/ בן שתים (תן 3 דוגמאות לכל אחד!)

פתרון חידת וארא: אשת אהרן=אלישבע בת עמינדב בן רם בן חצרון בן פרץ . בעל של מרים=כלב בן חצרון בן פרץ) בני-דודים-twice removed)**!! עיין דבה"א ב.**

הזוכים בפתרון: הבחור יוסף זילבער ישיבת מאור התורה

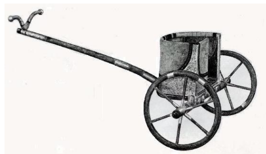
חידה נוספת: בתנ"ך נזכרו חודש הראשון חודש השני וכו'. איזה חודש נזכר פעמים הכי-מעטים? ואיפה?

מרכבות פרעה וחילו ירה בים, ומבחר שלישיו טובעו בים סוף

מלת "רכב" נזכרה פעמים רבות בפרשה זו ובייחוד בשירה , וזה חייב לעורר תשומת לב שיש משהו חשוב מאד ב"רכבי-פרעה"!!

מצריים בדיוק היה כמו אמריקה (לפני חמישים שנה...) שפיץ של ציוולזציה בכל המובנים. היה להם סיסטעם לכל דבר, וחכמה נפלאה בבניין ובעבודת האדמה. דברים שחוקרי זמנינו נלאו מהבין איך הגיעו ליצירות כאלו. יצירה של הרכב היא אחד מהם: זה מאשין שנבנה רק ע"י אומנות יתירה ובמשך כמה ימים. האופנים נעשו מעצים שנתעקמו בצורת עיגול! ה spokes (שיש מהם בת -6-4 8) נעשו מעצים מ6 עצים ישרים שנשתנו ע"י כח עצום לצורת V ! וכו' יש לדמיין כי כל רכב ורכב הוא כמו F16 של זמנינו! ויותר מזה, כדיי להראות את עשרם וגאוותם ולהרים המאראל של החיילים, עשו המרכבה של כסף וזהב ותלו בו מיני רקמה, ציירו בו מיני ציורים וכו' שש מאות רכב בחור = זה המרכבות ששייכים ל elite division של הארמיי, והם זכו לרכב בת ג אנשים! (שלישים) אחד מנהיג הסוס, אחד אוחז החצים והחניתות, ואחד יורה. פרש=איש אחד יושב על הסוס ומנהיגו וגם לוחם ממנו--יורה בקשת או כשמתקרב דוקר בחנית. וגם זה תועלת גדולה שיכול להילחם ממקום גבוה על הנלחמים שעומדים על הקרקע-- גם יכול לנוס במהירות ולחזור במהירות והכל ע"י האימון של ה"איסור" harness (ויאסור את רכבו) . ק"ו כשמחברים לזה הרכב, שזה מקל על הסוס, גם אפשר לב' אנשים לעמוד שם, ועוד כמה תועליות שלא נודע לנו--אנו יודעים שה"רכב" היה כל גאוותם ותפארתם,(דוגמת אטום באמב לנו) ורק בגללו, זכו לרדות בכל הממלכות עד סוריה, עד שהיו לאיפריה גדולה. כי בכל כתבם ציירו את הרכב! (והיה להם ספר מיוחד שמבאר בפרטות איך בונים את הרכב)

ובזה נבין כי היתה מפלה גדולה עד מאד כשנתהפך להם המרכבה לרועץ! וינהגהו בכבדות...

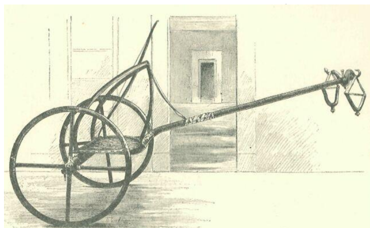

אשירה לד' כי גאה גאה! סוס ורוכבו ירה בים

אף בזמן שלמה היו הסוסים "תוצרת מצריים" manufactured in egypt וַיְהִי לִשְׁלֹמֹה, אַרְבָּעִים אֶלֶף אֻרְוֹת סוּסִים--לְמֶרְכָּבוֹ; וּשְׁנֵים-עָשָׂר אֶלֶף, פָּרָשִׁים. ועיין מלבי"ם שמצדיק ריבוי הסוסים של שלמה וז"ל מלבי"ם : ריבוי הסוסים שלשלמה היה מעשה ראוי ונכון , כי הסוסים היו מוכנים למלחמה בעת הצורך ועל ידם רדה בכל ממלכות כיוון שידעו שיש לו חיל רב ויראו מלפניו ועל ידי כך לא הצטרך למלחמה ! ולכן ישב ישראל ויהודה לבטח

מרכב- הזב טמא. אף שאין יושבים בה, רק עומדים, יש לה חשיבות יתירה ונעשה אב הטומאה. צירפנו כמה ציורים כדיי להבין היטב מרכב מהו

חידת השבוע: מתי קראו את השירה במקדש? באיזה מסכתא (משנה) נזכרה איזה פלוגתא אודות השירה?

פתרון חידת שבוע שעברה: ע"י הרב דוב הלברשטאם

אשם מצורע, עולת יולדת, אשם נזיר טמא, עולת נזיר טהור.

בני-שתיים דווקא= איל נזיר טהור(שלמים), אשם גזילות, אשם שפחה חרופה, אשם מעילות, אשם תלוי. [עשתי-עשר חודש נזכרה רק 2 פעם] לשלוח הפתרון ל weeklygilyon@gmail.com **או 718-301-1777**

ציצים ופרחים
על פרשת השבוע

חכמוני

נערך ע"י
ר' יהושע גליק הי"ו

וישמע יתרו כהן מדין

מדין היא אומה עתיקה [ואים אפשר להגיד- אומה הכי קרובה לישראל!! יש להם "רק" 605 מצוות פחות ממנו. כי הם חייבים גם במצוות מילה (רמב"ם)] מוצאם מבני קטורה אשת אברהם. מכמה מקומות נראה שהתערבו היטב עים חצי-אחיהם הישמעאלים, גם מקום מגוריהם סמוך למדבר פארן, עד שהכתוב (וישב) קורא להם מדיינים וישמ' כאחת.

חוץ מפרשה זו אנו פוגשים בהם עוד בפרשת וישלח (המכה את מדין בשדה מואב). והם המה ה"סוחרים" אשר "לקחו" את יוסף, והורידוהו מצרימה. (מלת "סוחר" =הולך ממקום למקום [כגון לוקח צרי ולוט מאינדיאה, ומוליכם למצריים—מקום אשר אין שם דברים אלו]) כ250 שנה אחר זה, הרעו לנו, הלא המה מסרו-מעל-בד' על דבר פעור וכזבי, המה הראשונים בהיסטוריה אשר החטיאו את ישראל בעצה ובמזימה. "נכליהם". ידעו היטב שבחרב וחנית אי-אפשר להחלישם, רק הערימו, ובדברי חיבה ורעות הצליחו להחטיא את ישראל ולהביא עליהם את המגפה.

כשנכנסו ישראל לארץ, היו גוזלים וחומסים היבול, והוצרכו ישראל לחבוט הגורן בגת...של ענבים כדיי שלא יראו ויחטפו. עד שהקים ד מושיע ושמו גדעון. ותשקוט הארץ(עיין שופטים ח)

אך מי יתן טהור מטמא! יתרו כהן מדיין כומר חשוב ונכבד של אלהי מדיין (ומסתמא גם עשיר) הלך ועזב את מקומו ואת אליליו, ובא לקראת ישראל המדברה, להתגייר.

יש מבוכה גדולה איפה נמצא הר סיני? ובעקבות זה, איפה היתה קריעת ים סוף (כי הא בהא תליא, אי אפשר להצביע מקום הר סיני שהיא "לפני" מקום קריעת ים סוף ! ובדברי חז"ל לא נמצא שום רמז עליהם (ואפשר לומר כי רמז רומז לנו הקב"ה: אין התורה מוגבל לשום "מקום". אפשר לקנות תורה בבריסק ובחבד ובסטמר וכו' וכמו שאמרו: כתר תורה--הרי הוא מונח ועומד ומוכן לכול, " כל מי שירצה, יבוא וייטול". אין לאף אחד copyright על התורה....)

אבל משום דרוש וקבל שכר יש לנו לדעת מקום האמיתי של הר סיני. בעולם מקובל שהיא ב Sinai אשר שייך היום למצריים (אחר 1979) ואף היום הרבה טוריסט הולכים למקום "המקובל" שהיא הר סיני. אבל אחר הרבה חקירות ודרישות רואים כי אין זה רק שקר ופרופגנדה. ועושי המפות העתיקות "עיקמו" הכל רק כדיי ל"קיים" את הר סיני במקום הנ"ל, אבל באמת היא בSaudi Arabia

וכמו שאנחנו מציגים. ובזה מובן היטב סגר עליהם המדבר, וכן צורך קריעת ים-סוף (אשר לפי דבריהם היה נס על חנם!) וכן מובן שבא יתרו ממדין סמוך להר סיני ומשה רועה צאן שם סמוך להר אלוקים חורבה –ועוד הרבה דברים אשר אי אפשר להולמם לפי דבריהם

חידת השבוע: מי מבני בניו של יתרו עזר את ישראל? יתרו אמר "ברוך ד'" מי עוד אמרו? (עוד 4)

פתרון : במנחה בשבת היו אומרים שירת הים (ר"ה). סוטה ה ד נזכר השירה

הזוכה בפתרון:

הרב י. קריצלר

לשלוח הפתרון ל weeklygilyon@gmail.com **או 718-301-1777**

ציצים ופרחים
על פרשת השבוע

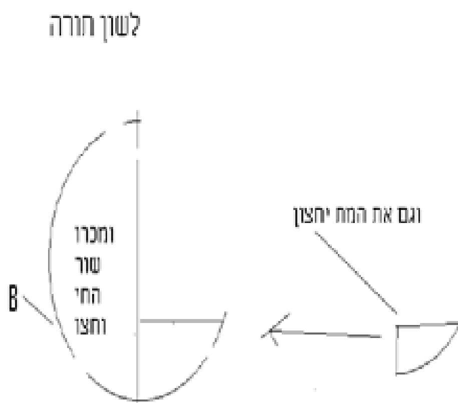
הספד חכמוני

נערך ע"י
ר' יהושע גליק הי"ו

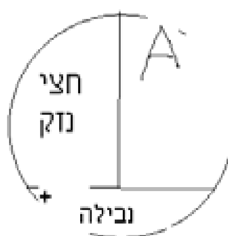
ומכרו את השור החי וחצו את כספו וגם את המת יחצון

ידוע לכל שזו פרשה של "שור תם" והדין הוא שמשלם "חצי-נזק". כלומר אים שור ראובן נגח שור של שמעון, ומתחילה היתה שווה 200 ועכשיו שווה רק 44 , א"כ נפסד שמעון סך של 156=200-44 אין אומרים שישלם ראובן כל הסכום של 156, [וכן באמת הדין בשור "מועד"] רק משלם ראובן 78=156/2. נמצא שמעון יש לו עכשיו 122=44+78, והפסיד שמעון 78 , כי אין ראובן חייב "לפצות" לו רק "חצי-הפסדו" דהיינו 78.

טעם הדבר פשוט כי אין ראובן "פושע" כל כך שלא נודע לו מעולם כי שורו "שור נגח" ומיחשב כקצת "אונס" על כן פטרתו התורה מלשלם הכל, ומספיק שישלם חצי (מצאנו כעין זה בבבא מציעא פג אתקין רב חייא בר יוסף בסיכרא, הני דדרו באגרא ואיתבר, נשלם פלגא. מאי טעמא? נפיש לחד וזוטר לתרי. קרוב לאונס וקרוב לפשיעה. ופירש רש"י: דדרו באגרא - מוט כפוף באמצעו ונותנו על כתפו ונושא שני בדין בשני ראשיו, ונושא בו משא כבד:משלם פלגא- פועל שקבל עליו להוליך חביות ממקום למקום ונשאם באותו מוט ונשבר משלם פלגא:מאי טעמא נפיש לחד - ולא היה להטעינו לבדו:וזוטר לתרי - וכיון דאינו ראוי לשני משאות דרך בני אדם להתחזק ולטוענו כאחד, הלכך דמי נמי לאונס:)

אך לשון תורה לחוד ולשון חכמים לחוד! יש ליתן לו חצי שור החי. וחצי שור המת (כלומר חצי הנבילה) וכמובן שמדובר ששני השוורים שווים (200) כדיי להבין ולהמחיש ששני הדברים עולים בקנה אחד ציירתי שני ציורים. אחד "לשון תורה" ואחד "לשון חכמים" ורואים בחוש שאין שום נפקא מינא בין שני הדרכים—בשניהם משיגים אותו ה area של כל ה"עיגול" a או b כלומר 156, (כל העיגול היא 200)

חידת השבוע: מתי נאמרה פרשת עבד עברי?

איזה פסוק יש בו תרגום שמופיע חמשה פעמים! מלה אחת בשינויים קלים (במובנים שונים)?

פתרון החידה: פינחס ויעל אשת חבר הקיני (בני בניו של יתרו שעזרו את ישראל) .

נח, אליעזר, יתרו, דוד, אחימעץ, חירם, שלמה, עזרא (כולם אמרו ברוך ד'!)

הזוכים: ר' אלעזר בריעגער (ר"מ בישיבה תורה ודעת) ור' י. וועבער

שני אדנים תחת הקרש האחד לשתי ידותיו

כולנו יודעים שהמשכן עשוי מ48 עצי שטים , ולפי קבלת חז"ל זה "ארזים" cedar .wood

מה שחשוב לדעת היא משקל עצים הללו ובזה נדע כמה חשוב לטפל ולעסוק בבניין בית ד' כי א"א "לדעת את ד'" על בורייו, או במילים אחרות "ושכנתי בתוכם", בלי עשיית בית ד לכל פרטיה וזה כוונת כל הפרשיות שלפנינו. כיום, אין לנו בית ד' אך ע"י לימוד הדברים לפרטם ודקדוקם אפשר לעמוד על חשיבות העניין.

כל קרש וקרש היא בת 10X1.5X1 אמות מעוקבות cubic amos . אים ננקוט שכל אמה בת 1.5 feet, נמצא כל קרש

וקרש50.625= 10X1.5X1X1.5X1.5X1.5.

אים מנכים החריץ שהיה בכל קרש, יוצא (בערך) 48 cubic feet לכל קרש וקרש. לפי הידיעה, כל "רגל מעוקב" של עצי-ארז, משקלו כ30 פונד נמצא 1440 פונד לכל קרש--כמובן שנצרך הרבה בני אדם להקים קרש כזה. יש במשכן 48 קרשים וכל עגלה (של בני מררי) נשא 12 קרשים=17,280 פונד! (ידוע, שאפשר לצמד בקר [שני שוורים קשורים בעול] לגרור משא יותר מעשרת אלפים פונד!)

אך עדיין לא גמרנו! יש מאת אדנים, ככר לאדן! כל ככר משקלו 3000 שקל (רש"י פקודי). כל "שקל כסף" משקלו, 4. אונס (קצת פחות מחצי אונס) או 025. פונד. נמצא 3000 שקל= 75 פונד. זה היתה משקל כל אדן ואדן. (קשה להבין, איך "יסוד" של 150 פונד, מעמיד 1440 פונד. למ"ד קרשים כלין והולכין -עיין שבת-- ניחא, שיש רק 720 פונד)

אים נחלק את ה7500 פונד של האדנים לד' העגלות, הרי ניתוסף עוד 1875 פונד לכל עגלה (סה"כ 19,155) אך יש לחשב גם הבריחים ועמודי החצר וכו' אך בשבת משמע שהעגלות היו מיוחדים רק לקרשים- עיין בסוגיא.

ונתת על השלחן לחם פנים

צורת השולחן ידוע בחומשי זמנינו. וכן בר"מ פירוש המשניות למנחות. אך יש בהם בעייה, שאינם לפי הסוגיא דמנחות. שם מבואר שלא הקנים העמידו את הלחם, רק הסניפין. תכלית הקנים, אך ורק להבדיל בין הלחמים, כדיי שייכנס בהם אויר, ולא יתעפשו. מן הסניפין היו יוצאים כעין "ידות" שעליהם הלחם מונח (ולמ"ד, הלחם כמין ספינה רוקדת, היו הידות "משופעות" קצת-עיי"ש)

שני עשרונים לחלה האחת. כל עשרון היא 43.2 ביצה ,הרי 86.4 לשני עשרון. ואים נחשוב שיעור הכי-פחותה דהיינו 2 אונס לביצה! יש 173 אונס לכל לחם! דהיינו גאלון ושליש של קמח (בערך 7 פונד) וממילא מובן היטב מה שהיה שכיח שיישבר הלחם מחמת הכובד (איידי דיקרי..) לא נשכח כי הלחם היה גדול במדה 10X5 טפחים (גדול מחלת חתן...) לחם הפנים

חידת השבוע: מה עשו הכהנים עים הלחם בכל מוצאי שבת?

מדרש של ספר שמות נקרא "מכילתא" . הבא מאונקלס תירגום על מילה זו

פתרון :והיה כי יצעק אלי שמוע אשמע צעקתו. ותרגומו ארי אים מקבל יקבל (לשון "צעקה וקובלנא") קדמי , קבלא אקבל, קבילתיה!!!

ישראל נצטוו על "שילוח עבדים" בפרשת וארא כפי ירושלמי ראש השנה ג:ה

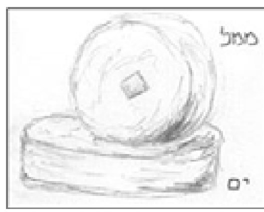
הזוכים בפתרון (א) י. זילבער ישיבת מאור התורה

<u>שמן זית זך, כתית למאור, להעלות נר, תמיד</u>

בתורה נזכרת עץ הזית ושמן זית ועלה הזית. שמן זית נזכרת פעם ראשונה בפרשה זו וגם מרומז קצת אופן תעשייתה. בדרך כלל, השלבים להפקת שמן-זית הם: טחינה הזיתים בריחיים, אחר כך נותנים ה"עיסה" בסלים, וכבישה תחת אבנים כבידות והשמן יורד ל"בור" ולאחר כמה ימים "מסננין" השמן מתוך המים.

ארץ שיש בה כרמים וזיתים אשר לא נטעת! בשביעית חייבים להשמיט (כלומר לא לתקן ולטפל בה) בין השאר, הכרם והזית(משפטים) כי תחבוט זיתך- ליקוט זיתים לפעמים נעשה ע"י מקל, שחובטין הענפים ומשירין הזיתים, והתורה אמרה שלא ללקט הפוארות (הענפים) אחריך, רק לעזבם לגר... תורה שבעל פה מלמדינו שיש כאן "הלכה" של: שכחה ופיאה (עיין רש"י)

במנחות פו מבואר שרק שמן המופק "ראשון" מהזית, כשר. ולפי תהליך המבואר שם, יש שלש "סחיטות" לכל סאה וסאה. (כמי שמשתמש בטי-באג שלש פעמים!) תחילה "כותש" במכתשת, שוב משתמש בקורות, שוב טוחן וטוען בקורות, כלומר בכל פעם, מפיק עוד טיפת שמן שחבוי פה ושם בה"גפת"=פסולת הנשאר אחר כל הכבישות הללו, וגם זה לא הולך לאיבוד ח"ו, רק היא חומר חשוב להסקה (ריש כירה)

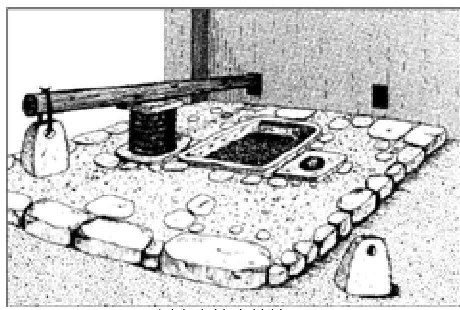

אים לא תשמעו לי...זיתים יהיו לך..ושמן לא תסוך כי ישל זיתך כאן מוזכר לשנייה [איפה הראשונה?] (שהשמן עשוי לסיכה, וזה היה תשמיש חשוב מאד בימי קדם, וכל המשנה מליאה מזה)

מעניין, כי שכיח שזמן כתישת הזיתים יחול בדיוק בחול המועד סוכות. כי אז זמן גמר בישולם ולקיטתם, ומיד אחר זמן קצר של fermentation חייבים לעצרם מיד(עיין מועד קטן)

למנחות, כשר אף מה שאינו "זך-כתית"=(הפקה-ראשונה). ואדרבה, התורה חסה על ממונם של ישראל, ויש ליקח גם הפקות אחרות. מצינו במשנה (שבת) שמותר ל"טעון" קורת בית הבד בע"ש, והשמן זב מאליו כל השבת ראה ציור איך שטרחו להשים על השקים (גם סלים או עקלים)'אבנים כבידות כדיי להכביד כל מה ששיך על הקורה (הנתחבת ראש אחד בכותל של אבנים, וראשה השני תולים עליו כל מיני כובד שאפשר, והשקים מונחים תחת הקורה, וממילא נסחט השמן מה"עיסה", וזב אל "בור" חפור בקרקע סמוך להמתקן.

בב"ב סז: המוכר בית הבד, מכר את הים=מקום שנכנס בו זיתים הטחונים (וקצת שמן שזב מחמתו, ונכנס משם לבור [ע"י צנור וכו']) (עיין ציור) ואת הממל = מפרכתא, היא האבן הגדולה שמרסקין וטוחנין בו את הזיתים לפני הכבישה.

קורות בית הבד

חידת השבוע: פרשה "תצווה" ופרשת "צו" דומים בשמותיהם, איזה דמיון תוכני יש ביניהם?

איזה בגד כהונה היה של כמה מיני חוטים אבל לא היתה כלאיים?

פתרון החידה: במוצאי שבת, כהנים נכנסים ונותנים הקנים בין לחם ללחם, מפני שאין נטילתם ונתינתם דוחה שבת (מנחות)

תרגום וקשותיו=ומכילתיה, דהיינו כלים שמודדין בו (מכילתא="מדות" שמדדו חכמינו =נתנו לכל דבר סתום, "מדה")

עץ הזית חי זמן רב (יש מהם יותר מ2000 שנה!) גם אין צריך מים הרבה לחיות. והקב"ה הבטיחנו

ציצים ופרחים
על פרשת השבוע

פרשת
רז חכמוני

נערך ע"י
ר' יהושע גליק הי"ו

וכל אשה חכמת לב בידיה טוו

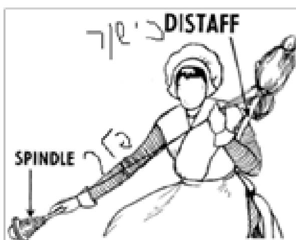
"טווייה" היא מסוג "מלאכות-מחשבות" הכי-עתיקות בהיסטוריה, אשר מילא אלוקים ליבינו(our brains) בחכמה ובתבונה לעשותו. אי אפשר ללבוש שום בגד בלי טוויה. התחלה כל הדברים היא "גזיזת הצאן" [יהודה עלה תמנתה, לגזוז צאנו עים חירה רעהו העדולמי]

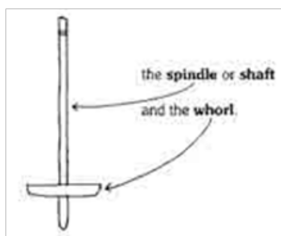
אחר הגזיזה יש לנו "צמר" מלא צואה וטינופת, וחייבים לכבסו ולהלבינו, אחר כך בא מלאכת הצביעה: נותנין הצמר המכובס לתוך יורה גדולה של מים אדומים או תכלת או ארגמן [הצבעים משיגים לרוב, ע"י מיני צמחים שונים, או חלקים מבעלי-חיים שונים, שמפיקים צבע פלוני ופלוני] ולב"ש אין נותנין צמר ליורה, אלא כדיי שיקלוט הצבע מבעוד יום.

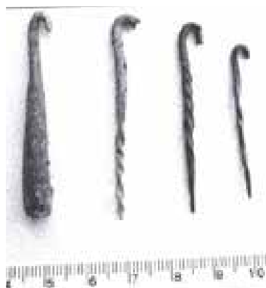
אחר שקלט הצבע, מנפצים אותו במסרק של עץ/ברזל, ובזה מכינים אותו לטוויה-א"א לטוות צמר שאינו סרוק היטב! בכלים יג:ח- ושל צמר שנטלו שניו אחת מבינתים, טהור .נשתיר בו שלש במקום אחד, טמא.

עכשיו מתחיל הטוויה! יש לנו צמר שוע (כלאים צריך שיהא שוע טווי ונוז) והוא כעין קאטון באללס שלנו, גדולים פי כמה. האשה אחראי לטוות צמר [כתובות ה:ה

ועושה בצמר... כופה לעשות בצמר]

עקרון כלי הטוויה היא: עץ ארוך (פלך) ובסופו איזה כובד (כגון אבן), לוקח הצמר שמונח על ה"כישור" [ידיה שלחה בכישור, וכפיה תמכו פלך-עיין ציור] ופושטה מידה השמאלית עד מקום ידה הימנית-עיין ציור- מסובבת העץ [כמו שמסובבים דריידל] ומחמת תנועת ההסתובבות, נוצר חוט שזור, ושוב מסובבת החוט על העץ, ושוב לוקחת עוד קצת מן הצמר המונח...וחוזרת חלילה, עד שגומרת...[חמש סלעים] בכלים פרק ט מבואר: כוש (עץ הארוך) שבלע את הצינורה (זה כמין הוק של ברזל שיש בראש הכוש, ומעבירים ראש הצמר שרוצים לטוות, בתוך אותן ההוק, ואחר כך מסובבים....) והיו טהורין--נכנסו לאוהל המת, נטמאו.(כי כלי מתכת בלועה, מיטמאה באוהל המת [העץ, לא נטמא משום דהוי פשוטי כלי עץ]

חידת השבוע:

בשנה הזאת שהיא מעוברת, ויקהל ופקודי נפרדים, האים אפשר שיהיה שנת פשוטה כן? האים אפשר שנת מעוברת, שלא יהיה כן?

פתרון שבוע שעבר: בשם-בשם,ענות-ענות,ואדעך ואדעך.

ראשית ביכורי אדמתך תביא בית ד"א..(במשפטים ותשא)

הזוכים בפתרון: ר' אליעזר בריעגר ר"מ בתורה ודעת. הבחור יוסף זילבער, מאור התלמוד. ר' משה דוד גליק, ביתר

חכמוני

ציצים ופרחים
על פרשת השבוע

נערך ע"י
ר' יהושע גליק הי"ו

כל הזהב העשוי למלאכה....

לצורך בניית המשכן השתמשו בשלש מיני "מתכות": זהב כסף ונחושת.

סך כל הזהב=29.24 כסף=100.6 נחושת=---70.8 ככר.

כבר ביארנו שמשקל weight של שקל, היא בערך 10 גרם (כמשקל של 2 ניקעלס של זמנינו-מומלץ לנסותו!) וידוע שככר היא 3000 שקל, נמצא ככר= 30000 גרם או 66 פאונדס. יוצא לפי זה:סך כל הזהב=1933, כסף=6654, נחושת=4863 ---פאונדס [שים לב: החשבונות מעוגלים קצת]

יש לדעת כי ד' ברא כל חומר וחומר ב density מיוחד. כלומר 1 פוס מעוקב one cubic foot של מים, משקלו 62 פאונדס. של עץ=40 פאונדס [כמובן, תלוי איזה עץ--ועכ"פ כולם "קלים" ממים, על כן, עץ לעולם צף על פני המים]. זהב היא הכי כבידה! מכל מיני מתכות שבעולם . 1 פוס מעוקב של זהב, משקלו....1206 פאונדס (יותר מחצי טון!) של כסף=653 . של נחושת 550 . [של "סטיל" 489]

לפי כל זה יוצא שיש ב1.6 פוס מעוקב,[דהיינו 1x1x1.6 feet] סך כל הזהב העשוי למלאכה! ולצורך המנורה שגבהה ח"י טפחים וכל מיני ציורים וכו' הכל עשוי מככר אחד שהיא פחות מ5x5x4 inches! ובזה מובן היטב מה שנתקשה משה כ"כ על מעשה המנורה, איך אפשר "לטוות" הזהב כ"כ דק, עד שאפשר ליצור מ"חתיכה" קטנה מאד, מנורה גבוהה ח"י טפחים וכפתוריה ופרחיה וירכה וקנה וכל כליה!

סך הכסף=10.16 פוס מעוקב [מזה נעשו מאת אדנים ועוד, נמצא כל אדן, פחות מעשירית פוס מעוקב! 12x12x1.2 inches)s) (וצריך לומר שאדנים חלולים היו ודוק)]

סך הנחושת=8.4 פוס מעוקב. לאור כל זה, מתחילים להבין אומנות יתירה שנצרך לכל הדברים האלו, לרקע המתכות הדק היטב עד שאפשר לעשות מהם כל מיני כלים ציפויים ווים חשוקים מזלגות מחתות.

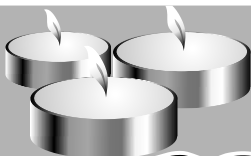
לידיעה בעלמא : אים מישהו רוצה היום לנדב כל הזהב למלאכת המשכן, יעלה 37,729,417 דולר !! 37 מיליון דולר! יה"ר שייבנה בית המקדש במהרה בימינו

חידת השבוע: משה הקים הכל בראש חודש ניסן, איזה דבר הקים תחילה לכל? איזה אחרון לכל?

מ:כג ויערך עליו ערך לחם לפני ד'... מתי אכלו הלחם הזה? (תשובה חמורה...)

פתרון החידה: ויקהל-פקודי לעולם מחוברים בשנה פשוטה, חוץ מ"השא" כלומר כשחל ר"ה ביום ה, ומרחשון וכסלו שלימים [בני 30 יום]. בשנה מעוברת- לעולם הם פרודים. [השכיחות שיהא שבת פקודי+שקלים יחד היא בדיוק 2/19 או בערך, אחת, לעשר שנה!- כמובן שבשנה פשוטה, א"א כלל, שהרי קראו כבר זכור! ומגילת אסתר!]

הזוכים בפתרון: הרב פלטיאל טויב מבורו פרק, והרב שפארן

יארצייטן

כח' אדר

רבי שלמה ב"ר אריה לייב יורבארגער מווילנא - באר שבע - א - **תקפ"א**
רבי חיים מאיר ראזענבוים ממאשלוי ב"ר ישכר בער מסטראזניץ - **תשס"א**

ואם עז קרבנו והקריבו לפני ד'

נתעוררתי ע"י אבי שליט"א לבאר קצת תורת העזים. ידוע שיש בבהמות הטהורות [טייטש של בהמה=חיה תרבותי domesticated animal] שני מינים- בהמה גסה, בהמה דקה. בהמה גסה היא ה"בקר" [שור פר עגל פרה] ולא נדבר מזה. בהמה דקה [נקרא גם "צאן"] יש בתוכו שני מינים-כבשים ועזים.

לראשונה, מוצאים עז בברית בין הבתרים-עז משולשת- לצורך ברית. עובדה זו מלמד אותנו דבר חשוב מאד: צורך העז בבריאה היא רב-גווני, לאכילת בשרו, חלבו, עורו, שערו, לעשיית ברית, לקרבן אשה לד' [הרי שש...] וקשה לערוך היטב איזה מהם תופס מקום חשוב יותר בהרשימה.

וולד העז נקרא "גדי" או גדי-עזים [פעם אחת שה-עזים!] לפעמים קשה להבדיל בין כבש לגדי, לשניהם "שער" [בחז"ל נקרא "נוצה" ואינו חשוב כל כך] לשניהם חלב, וטעם בשר שניהם קרובים זה לזה, עד שהוצרכו המלך והמלכה לשאול לכהן גדול איזה מהם טעים יותר, והשיב בטעות "הכבש" והא ראיה, שמקריבים ממנו תמיד. אבל לאידך גיסא יש קרבנות שכשרים דווקא מן העזים: כגון יחיד נשיא וכהן, בעבודה זרה, מביאין עז בת שנתה! [שלח] גם ביום הכפורים יש שני שעירים דווקא [ומעניין הדבר שבפרשה זו, בעולה ובשלמים הוקדם הכבש להעז, ובחטאת יחיד הוקדם העז! ובעולה ויורד שוב הוקדם הכבש]

יש סימן מובהק להכיר בין כבש לעז, והוא הזקן, שיש לעז גם נקיבה, וכן מה שאמרו חכמים דזוטר גנובתיה [האליה קצרה, ואינו נקרב על גבי המזבח]. נקיבת העז שמולדת נקרא "עזים" והזכר "תישים" [עזים מאתיים ותיישים עשרים-זכר אחד ל10 נקיבות] ביידייש מתרגמים תיישים "באקען" והיא מלה עתיקה מאד, ותרגומו זכר מן העזים שתפקידו להעמיד וולדות [כשרוצים לאכול את בשרו, המנהג לסרסם כי הבשר טעים יותר- וזה נזכר בחז"ל]

מעניין הדבר כי מצינו כמה פעמים שהשתמשו בגדי-עזים כ"מתנה" ודורון לפיוס וכו' ואביא כמה דוגמאות: רבקה עושה שני גדיי-עזים מטעמים, בעבור שיברך יצחק את יעקב. תמר שואלת אתנן, ויהודה משיב אנכי אשלח גדי-עזים מן הצאן. דומה מאד, שמשון לוקח גדי ורוצה לפייס הנערה שברחה לבית אביה, ואביה אינו מניח לו ליכנס! [ויהי מימים בימי קציר חיטים, ויפקוד שמשון את אשתו בגדי עיזים, ויאמר: 'אבואה אל אשתי החדרה'; ולא נתנו אביה לבוא. ויאמר אביה: אמור אמרתי כי שנוא שנאתה] שופטים טו. כשמשח שמואל את שאול למלך מנבא לו שמואל ואומר לו: , וּמְצָאוּךָ שָּׁם שְׁלֹשָׁה אֲנָשִׁים, עֹלִים אֶל-הָאֱלֹהִים בֵּית-אֵל; אֶחָד נֹשֵׂא שְׁלֹשָׁה גְדָיִים, וְאֶחָד נֹשֵׂא שְׁלֹשֶׁת כִּכְּרוֹת לֶחֶם, וְאֶחָד, נֹשֵׂא נֵבֶל-יָיִן והם יתנו לך כל זה כדורון וזה סימן שנמשחת למלך.

יותר מפליא: בגמר מלכות שאול כשהיה עליו רוח רעה ביקש נער יודע נגן, הלא-הוא דוד בן ישי! וכמנגן המנגן ותהי עליו רוח ד'. ישי שלח דוד בנו לעמוד לפני שאול וזה לשון הפסוק: וַיִּקַּח יִשַׁי חֲמוֹר לֶחֶם, וְנֹאד יַיִן, וּגְדִי עִזִּים, אֶחָד ; וַיִּשְׁלַח בְּיַד-דָּוִד בְּנוֹ, אֶל-שָׁאוּל. כא וַיָּבֹא דָוִד אֶל-שָׁאוּל, וַיַּעֲמֹד לְפָנָיו; וַיֶּאֱהָבֵהוּ מְאֹד, וַיְהִי-לוֹ נֹשֵׂא כֵלִים. כב וַיִּשְׁלַח שָׁאוּל, אֶל-יִשַׁי לֵאמֹר: יַעֲמָד-נָא דָוִד לְפָנַי, כִּי-מָצָא חֵן בְּעֵינָי. וכן במנוח וגדעון קרבו גדי-עזים כדורון לפני המלאך

הגדי אוהב מאד לקפוץ ושונא הצמצום והוא פלקסיבל מאד, אים יש שלשה טפחים בין המחיצה להקרקע, כבר אפשר לגדי להזדקר ולהיכנס [הגם שגובהה הגדי הוא פי כמה מזה!] וכן מצינו בבבא קמא כמה סיפורים של גדי קופץ מראש הגג וחשבינן ליה אורחיה. בסנהדרין כה פסלו רועה עזים אף שמגדלן בבית, דעבידי דמשמטי ונמצאו אוכלין משדות אחרות והזיקן רב.

יש עז-בר, wild-goat והוא מה שנקרא אקו ibex . בעבר, השתמשו בעיקר בחלב-עזים, לא חלב-פרה . [לא תבשל גדי בחלב אמו- ודי חלב עזים משלי כז] חמאת בקר, וחלב צאן [החמאה עשו מבקר כמו אצלנו, והחלב מן הצאן=העז]

חידת השבוע: כמה עזים (קרבנות ציבור שקבוע להם זמן) הקריבו בכל שנה (מר"ה עד ר"ה)?

איזה מנחה/ות לא הוזכרו בפרשה זו?

פתרון חידה שעברה: דבר ראשון שהקים משה במשכן=אדנים, האחרון=מסך שער החצר.(פרשת פקודי)

הלחם הושם על השלחן ביום ראש חודש ניסן--יום א'. והדין (עיין מסכת מנחות) שאים לא הושם הלחם בשבת, הוי מחוסר זמן, וימתין עוד שבוע שלם, עד שיקריב את הבזיכין ויאכלו הלחם. נמצא בי"ד ניסן (ערב פסח שחל בשבת!) הקריבו את הבזיכין ואכלו את הלחם (שהיה מצה-כדין כל המנחות חוץ משתי הלחם) כל הלילה עד חצות! [אך א"א לצאת בו חובת מצה (למה?)]

נא לשלוח פתרונות החידה ל weeklygilyon@gmail.com **(גם אפשר להימנות לקבל הגליון דרך אי-מייל) או לפקס 718-301-1771**

ציצים ופרחים
על פרשת השבוע

ביתר חכמוני

נערך ע"י
ר' יהושע גליק הי"ו

אגרת הפורים

בתורה מצינו כמה פעמים שצריך ל"קרות" משהו, ואלו הם: מקרא ביכורים (ארמי אובד אבי...), וידוי מעשר (ביערתי הקודש מן הבית...), פרשת סוטה, ברכות וקללות, ... ,קריאת שמע, תפילה, קריאת הלל, מקרא מגילה. חשוב מאד להבין כי כמה מצוות מתקיימות רק על ידי קריאה. כלומר אים ביטא המלים באיברי הפה [ולכתחילה-השמיע לאזנו--אגב, קשה מאד לבטא כמה consonants בלי השמעת איזשהו קול] יצא ידי חובתו. אף שאינו מבין כלל מה שהוא אומר. כי כשם שיש מצווה בלקיחת לולב או ישיבת סוכה, כך יש מצווה בהנעת שפתיו בביטוי מלים אלו שאמרה תורה או חכמינו. ועל כן חייב כל אחד לפי מיטב ידיעתו ויכלתו לבטא כל syllable כראוי. וכשאדם מדבר עים חבירו אינו מבטא רק מחציתם, אבל מה שחייבים ל"קרוא" אינו יוצא במלמול! [דוגמא אים יש מצווה לשורר איזה מלים, ואמרו בדיוק רב, לא יצא!] על כן באתי לכתוב קצת ממה שאפשר לטעות בקריאתם--ואחזור עוד הפעם: מי שאינו רגיל לקרות קשה לו מאד הקריאה כדרך מי שאינו יודע לשיר, קשה לו השירה...

ובמלאות [א:ה] הקרי [להברה פולנית] על פי המסורה היא. אי- בים- לות.ee-vim-lois או-בים-לות ew-vim-lows [להברה ליטאית].

רק שתי תיבות יש ספק בספרים איך לקרותם והם (ח:יא) ולהרוג/להרוג. (ט:ב) בפניהם/לפניהם. כל השאר, חייבים לקרותם כמו שמנסר לנו הקרי, ואסור לקרות הכתיב.[שו"ע אורח חיים קמא]

והעיר שושן צהלה tsu-ha-lu לא tsu-hu-lu [רבים טועים בזה]

ששה chu-doo-shim לא cha-doo-shim

[האחרון פירושו new ones!!]

יש בפרק ד פסוק ה ותצוהו ע ל מרדכי. ולקמן פסוק י ותצוהו א ל מרדכי. יש עוד כמה וכמה דברים וראיתי חיבורים שיצאו לצורך זה.

ציור של אחשורוש מלך פרס היושב בשושן [הבירה] עיר עתיקה מאד באיראן נקרא susa

והילך מפה של התפשטות מלכות אחשורוש, 127 מדינות! היא היתה הכי-גדולה בהיסטוריה! מאינדיא[הודו] של היום עד ליביא[כוש] עיין מפה. וכנראה שיהודים כבר גרו בכל התפוצה.

תאריכי המגילה:שנת 3 משתה. שנת 7 ותלקת. חודש ניסן שנת 12 הפיל פור. סיון אותו שנה כתב מרדכי להקהל ולעמוד על נפשם. בחודש אדר ביג, ונהפוך הוא אשר ישלטו..

חידה לפורים
האים היה המן בנו של המדתא?

חידה מטימטי- אני לא מכין "משלוח מנות". למה? כי יש לי חמשה ידידים שמביאים לי בכל פורים בשעות הבוקר. אחר צהרים אני לוקח אותם החמש מנות ואני מחזירים לאותם החמשה שנתנו לי בבוקר. שכחתי לרשום מי נתן את מה...ואני חושש שלא אהיה כי חוכא שאחזיר לראובן את מה שנתן לי, אך קיימ"ל בכל התורה דסמכי" ארובא, האים אפשר לי לתת לכל אחד איזה מנה שיהיה, ועל פי רוב לא יהיה בעיה!

תשובה לשבוע שעברה מאת אחי משה דוד המתגורר בביתר לא הוזכר מנחת כהן גדול (חביתין), מנחת חינוך (פרשת צו)לכהן הדיוט, ומנחת סוטה, ומנחת דל של יולדת, מנחתם ונסכיהם כמשפטם

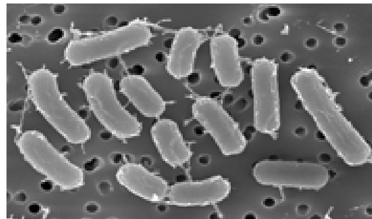
חלות תודה ורקיקי נזיר עשאן לעצמו אינו יוצא. דכתיב ושמרת את המצות יצא אלו ששמרן לשם קרבן. מסתבר דכמו כן לחם הפנים.

מניין השעירים בכל שנה: 12 לראש חודש ר"ה 1 יוכ 3 סוכות 8 פסח 7 עצרת 2 =33

כל מחמצת לא תאכלו-בכל מושבותיכם תאכלו מצות

אך ביום הראשון תשביתו שאור מבתיכם!

בכל בית ישראל היה מצוי שאור. שאור נעשה ע"י עירוב מים וקמח שנשאר מכוסה במקום שמצוי בקטוריה, ואחר שבוע ימים, וטפול מיוחד, נתהפך הזה ל ש א ו ר. משהו חשוב מאד, שיש בו רבבות בקטוריה(מיני בעלי חיים שונים) וyeast (מין fungus צומח הנמצאת סמוך לקליפת בחטה) אשר בא זה ומסייע לזה, ושניהם כאחד מועילים מאד לעיסה. מערבין השאור בעיסה. לא כולה--כי אסור להשחית את הכל! רק מניחים קצת לאפייה הבאה, ויכולים להוסיף קמח ומים לתוך "כלי השאור" [בלשון המקרא: משארותם. ברוך טנאך ומשארתיך=שלא יופסד השאור שבכלי מחמת מזג-אויר או בקטוריה לא-טובים] בלשון חכמים:בית שאור [עיין פסחים]. כ25 אחוז מהעיסה היא מן השאור. אך כדיי שיתחמץ העיסה-כפשוטו- מחמת פיתוח והתרבות הבקטוריה, נשאר טעם חמוץ כעין מה שיש ביוגורט, בגוף העיסה. וכן הבקטוריה מפיקים גז, וע"י זה, העיסה "נתפחה" הרבה. מניחים העיסה במקום חם בלי שום טיפול כארבע או חמש שעות- ויש מחמירים עד 12 שעות כדי שתהא חמוצה יפה יפה. אחר כך נותנו לתנור שנתחממה יפה, ויוצא מזה לחם נאה ותפוחה --כעין שלנו!!

כֻּלָּם מְנָאֲפִים כְּמוֹ תַנּוּר בֹּעֵרָה מֵאֹפֶה, יִשְׁבּוֹת מֵעִיר מִלּוּשׁ בָּצֵק עַד חֻמְצָתוֹ. הנביא מוכיח את ישראל כי תאוותם לעשות רע אינה פוסקת אף רגע! ואים תקשה הלא פעמים הם "שובתים" מעשות רע? התשובה: הם כמו תנור אשר הוחם כל כך שפשוט אי אפשר לאפות בו ו"חייבין" להמתין, ולא "לעורר" עצי התנור [לחתות בגחלים] ושיעור ההמתנה היא מן הלישה עד האפייה!

חשוב להבין שמלבד איסור אכילת חמץ, ומצוות אכילת מצה, יש עוד חיוב "השבתת שאור" והיינו לבער מן הבית את ה"כח" של חמץ פרודוקשן. ולאחר הפסח יש טירחה לייצר עוד batch חדש של שאור למשך השנה הבאה. יתר על כן: קיבלנו בסיני שלא רק לחם שנתהפך לחמץ [כפי שנתבאר לעיל] אסור, אלא כל שלא "נשתמר" בשמירה מיוחדת [ויש בזה הרבה פרטים כידוע] כבר נכנס בגדר חמץ. ועניין איסור חמץ וחיוב מצה וכו' נזכר יותר מ15 פעם רק בפרשת בא! וכל כך למה? משום שהנקודה המרכזית ביציאת מצרים היא "בחפזון יצאת ממצרים" "בחוזק-יד הוציא ד' אתכם מזה!" כלומר יציאת מצריים ל א ה י ה מה שאנו קוראים "ט ב ע י". אף אנחנו לא היינו "מוכנים" לצאת באותו הלילה, רק גורשנו משם ביד-חזקה, נגד רצוננו ורצון פרעה כאחד!!

.

חידת השבוע: באיזה דבר חמור מצורע מוסגר, ממוחלט?

פתרון החידה: דרש דרש . יצא יצא. עצר עצר. שאול שאל. הזוכים: ר' אליעזר בריעגר. ר' אברהם כרמל.

אפשר לשלוח הפתרון לweeklygilyon@gmail.com

חידת השבוע: כתוב בפרשה זו דרש דרש משה [עיין בחומש בנקודותיו] איפה יש עוד פעם במקרא, צירוף זו ?
[כמובן, בפעולה verb אחר]
פתרון שבוע שעברה: המן לא היה בן המדתא! כך מבואר בירושלמי יבמות פ"ב ה"ו, ובמדרש אגדת אסתר פרשה ג. ולא נזכר שם אביו.

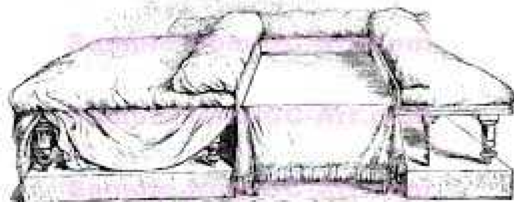
יש סיכוי גבוה מאד, שיגיע לכל הפחות לאחד מהם, את המנה ששלח! (63 ושליש אחוז!) הדרך לחישוב, נא שלח הודעה לweeklygilyon@gmail.com

יין ושכר אל תשת אתה ובניך

התורה מתרת לנו לשתות יין. כמו שמותר לאכול בשר וליהנות מכל מיני מטעמים ומעדנים בעולם, שבראם הקדוש ברוך הוא אך ורק כדיי להנות בהם בני אדם, ולמען נספר תהילתו בכל עת ועונה. וברור, שכל דבר בבריאה לשיעורין ניתנו, ומי שעובר הרבה על הגבול, או ממעט הרבה מן הגבול, מכניס עצמו להשלכות לא-רצוייות. אבל חכמינו ז"ל קבעו שעיקר השקפת האדם חייב להיות פאזיטיוו. כלומר כשלוקח כוס יין בידו, אינו אומר:...אוי לי, ווי לי, אהה לי, שאני שותה יין, אנא שא נא פשעי וחטאתי ברוך אתה ד' חנון המרבה לסלוח. אלא אדרבה שמח מאד, שברא ד' פרי הגפן (פרי היינו הgrape. [גפן=עץ הגפן] ומודה ומשבח לד' שברא פרי כזה שיוצא מעץ הגפן [שיכולים לסחוט ממנו מיץ שנתהפך למשהו מיוחד, וכששותין אותו, מקבלין הנאה מיוחדת שנקרא "היי" ובלשון הקודש "שמחה")

והנה כשנחקור בכתבי הקודש, אנו רואין הרבה אזהרות והרחקות משתיית היין. וכאילו הכתוב מלמד אותנו "השותה יין אין רוח חכמים נוחה הימנו..." וזה נזכר בפרשת נח שנשתכר ומשהו לא-טוב קרה. וכן בבנות לוט. בפרשת נזיר. פרשתינו . בני יונדב בן רכב לא שתו יין ושיבחם הנביא [ירמי' לה]. בספר משלי וקוהלת מדובר כמה פעמים על גנות היין. עים כל זה יש לדעת כי "משתה" פירושו שתיית יין [יחד עים שאר מאכלי-סעודה, אבל עיקרו הוא היין!!] וכן ביוסף הצדיק, וישתו וישכרו עמו. נמצינו למידין: מי ששותה יין במדה, בזמנים ומקרים מיוחדים, הרי זה משובח. כי נהנה ושמח מחמתו, ולתכלית זה [שייהנו בני-אדם] בראו הקב"ה. אבל מי שעובר על המדה, משחית חייו ובא לידי דברים מקולקלים. ונכון להתרגל להזדהה עים כל פרט ופרט ממיני הנאה שברא הקב"ה. כגון כשנכנס למקווה חמה, יסב פניו אל הכותל [כדיי שלא יבא לידי ריב ומצה...] ויאמר: [לא יחשוב!] כמה טובה מקווה זו! ברוך המקום שבראו [יכול לאמרו ביידיש- אך גם בלשון הקודש שרי] כששותה קפה חמה וטובה, כמה גישמאק קפה זו! וכן כשמתעורר משינה ארוכה וטובה ומרגיש גוט אוסגעשלאפען, יהלל לד' בפה בכל לשון שרוצה. וזה בדיוק "המאה ברכות" שתיקנו חז"ל, רק מחמת ההרגל וקביעות המטבע, נתהפך כל אלו הברכות לפורמלטי, עד שהפסקנו לחשוב ש"מתיר אסורים" שיכולים להניע כל מוסקל ומוסקל, וכו' על כן אים נתרגל לברך על הנייות העולם שעולים למאות [אך יש לעשות לאט לאט כמו כל exercise חדש] אפשר במשך הזמן לשלב "ולהכניס" הכל, או רוב, בק' ברכות [כגון בברכת יוצר המאורת, אפשר ל"הכניס" כל מין "כח האש" וכן כח אלקטרי או בטרי. ויכול להסתכל על הסלפון, ולהודות לד' שהמציא דבר כזה]

קצת הלכות: בכריתות יג יש מחלוקת בפירוש הכתוב "יין ושכר אל תשת" לת"ק אסור אפי' גרייפ דזוס, ואפי' כל שהוא. אך אין חייבין מיתה [כשעובדין] רק רביעית יין. לר' יודא אסור אפי' שאר דברים המשכרין ולדוגמה: דבש, תמרים, חלב [נראה: דברים המעייפים משמע ליה לר"י]
ומיתה חייבין רק על יין. עוד נזכר בתענית יז שבני משמר אסורין לשתות יין כל השבוע, ביום [ובני בית-אב, אפי' בלילה] ומי שמכיר משמרו, אסור אפי' בזמן הזה! שמא ייבנה בית המקדש.

חידת השבוע: כתוב בפרשה זו דרש דרש משה [עיין בחומש בנקודותיו] איפה יש עוד פעם במקרא, צירוף זו ?
[כמובן, בפעולה verb אחר]

פתרון שבוע שעברה: המן לא היה בן המדתא! כך מבואר בירושלמי יבמות פ"ב ה"ו, ובמדרש אגדת אסתר פרשה ג. ולא נזכר שם אביו.

יש סיכוי גבוה מאד, שיגיע לכל הפחות לאחד מהם, את המנה ששלח! (63 ושליש אחוז!) הדרך לחישוב, נא שלח הודעה לweeklygilyon@gmail.com

יין ושכר אל תשת אתה ובניך

התורה מתרת לנו לשתות יין. כמו שמותר לאכול בשר וליהנות מכל מיני מטעמים ומעדנים בעולם, שבראם הקדוש ברוך הוא אך ורק כדיי להנות בהם בני אדם, ולמען נספר תהילתו בכל עת ועונה. וברור, שכל דבר בבריאה לשיעורין ניתנו, ומי שעובר הרבה על הגבול, או ממעט הרבה מן הגבול, מכניס עצמו להשלכות לא-רצוייות. אבל חכמינו ז"ל קבעו שעיקר השקפת האדם חייב להיות פאזיטיוו. כלומר כשלוקח כוס יין בידו, אינו אומר:...אוי לי, ווי לי, אהה לי, שאני שותה יין, אנא שא נא פשעי וחטאתי ברוך אתה ד' חנון המרבה לסלוח. אלא אדרבה שמח מאד, שברא ד' פרי הגפן (פרי היינו הgrape. [גפן=עץ הגפן] ומודה ומשבח לד' שברא פרי כזה שיוצא מעץ הגפן [שיכולים לסחוט ממנו מיץ שנתהפך למשהו מיוחד, וכששותין אותו, מקבלין הנאה מיוחדת שנקרא "היי" ובלשון הקודש "שמחה")

והנה כשנחקור בכתבי הקודש, אנו רואין הרבה אזהרות והרחקות משתיית היין. וכאילו הכתוב מלמד אותנו "השותה יין אין רוח חכמים נוחה הימנו..." וזה נזכר בפרשת נח שנשתכר ומשהו לא-טוב קרה. וכן בבנות לוט. בפרשת נזיר. פרשתינו . בני יונדב בן רכב לא שתו יין ושיבחם הנביא [ירמי' לה]. בספר משלי וקוהלת מדובר כמה פעמים על גנות היין. עים כל זה יש לדעת כי "משתה" פירושו שתיית יין [יחד עים שאר מאכלי-סעודה, אבל עיקרו הוא היין!!] וכן ביוסף הצדיק, וישתו וישכרו עמו. נמצינו למידין: מי ששותה יין במדה, בזמנים ומקרים מיוחדים, הרי זה משובח. כי נהנה ושמח מחמתו, ולתכלית זה [שייהנו בני-אדם] בראו הקב"ה. אבל מי שעובר על המדה, משחית חייו ובא לידי דברים מקולקלים. ונכון להתרגל להזדהה עים כל פרט ופרט ממיני הנאה שברא הקב"ה. כגון כשנכנס למקווה חמה, יסב פניו אל הכותל [כדיי שלא יבא לידי ריב ומצה...] ויאמר: [לא יחשוב!] כמה טובה מקווה זו! ברוך המקום שבראו [יכול לאמרו ביידיש- אך גם בלשון הקודש שרי] כששותה קפה חמה וטובה, כמה גישמאק קפה זו! וכן כשמתעורר משינה ארוכה וטובה ומרגיש גוט אוסגעשלאפען, יהלל לד' בפה בכל לשון שרוצה. וזה בדיוק "המאה ברכות" שתיקנו חז"ל, רק מחמת ההרגל וקביעות המטבע, נתהפך כל אלו הברכות לפורמלטי, עד שהפסקנו לחשוב ש"מתיר אסורים" שיכולים להניע כל מוסקל ומוסקל, וכו' על כן אים נתרגל לברך על הנייות העולם שעולים למאות [אך יש לעשות לאט לאט כמו כל exercise חדש] אפשר במשך הזמן לשלב "ולהכניס" הכל, או רוב, בק' ברכות [כגון בברכת יוצר המאורת, אפשר ל"הכניס" כל מין "כח האש" וכן כח אלקטרי או בטרי. ויכול להסתכל על הסלפון, ולהודות לד' שהמציא דבר כזה]

קצת הלכות: בכריתות יג יש מחלוקת בפירוש הכתוב "יין ושכר אל תשת" לת"ק אסור אפי' גרייפ דזוס, ואפי' כל שהוא. אך אין חייבין מיתה [כשעובדין] רק רביעית יין. לר' יודא אסור אפי' שאר דברים המשכרין ולדוגמה: דבש, תמרים, חלב [נראה: דברים המעייפים משמע ליה לר"י]
ומיתה חייבין רק על יין. עוד נזכר בתענית יז שבני משמר אסורין לשתות יין כל השבוע, ביום [ובני בית-אב, אפי' בלילה] ומי שמכיר משמרו, אסור אפי' בזמן הזה! שמא ייבנה בית המקדש.

תשובה על חידה שעברה: רמב"ם פסק כספרי דאין יובל משמטת כספים. אבל בירושלמי ר"ה איתא, דיובל משמטת כספים בסופה! [שילוח עבדים וחזרת קרקע מתחילתה]

משנכנסו לארץ בימי יהושע, עד הושע...[אז גלו רוב ישראל מארץ, ושוב לא נוהג יובל, כיון שאין רוב יושביה עליה] יש 600 שנה [בערך] דהיינו 12 יובלות

תוקעין במוצאי יו"כ זכר ליובל [שחייבין לתקוע ביו"כ עצמו] תו' שבת

חידת השבוע: האים מותר לשחוט ולאכול בקר וצאן לפני שהפריש מעשר בהמה?

למה אין מעשר בהמה נוהג בחו"ל?

עיין רש"י שהביא דברי חז"ל סבא בביתא פחא בביתא וכו'
איך אפשר להוכיח מפרשת ערכין, איפכא [כלומר "יתרון" הזכר על הנקיבה] ?

בפרשה זו נאמרה ונשנית כמה פעמים [כמדומה 7] מלת "קרי". ושוב לא נזכר אף פעם בכל תנ"ך! אך במשנה [וידוע שבמשנה ישנם כמה מלות עבריות עתיקות, שנשתמרו רק במשנה ולא בשום מקום] נזכרה כמה פעמים בעל-קרי, ועדיין לא ידענו בדיוק פירושו. והנה נשאר לנו ברייתא עתיקה [מובא בגמרא ר"ה] תבואה שאירע בו קרי או אונס וכו'. ושם אין ספק שפירושו mishap [עיין במילונים...] קרה משהו לא- נעים, לא כדבעי. וידוע שעל דבר לא-טוב נוהגים "לכנות" ועל כן אים "קרה" משהו לא טוב, אומרים "קרה משהו".. והמבין יבין.
[גם תדייק אשר "קרך" בדרך --פגע בך, לא בדרך נעים...גם:וכי יהיה בך איש אשר לא יהיה טהור, מקרה לילה]
אים כן, יהיה פירושו: אים הליכתכם אתי, יהיה אי-הילוך!! [מליצת "הילוך עים ד'" או "אחרי ד'" שכיחה מאד בתנ"ך, [את האלוקים התהלך נח] ופשוטו, כאדם ההולך אחר חבירו ומחשיבו ו"מתאבק בעפר רגליו"] כלומר אני הולך בדרך בכוון זו this direction ואתם מתכוונים ללכת בכוון הפוך!! opposite direction .you keep on bumping into me !!......מען קאפעט זיך איינער דעם צוויטען...
מי שלמד קצת היסוריה, יודע כי לצערינו היה זמנים כאלו--ובייחוד תקופת ההשכלה שהגיע לשיאה בעת פרוץ מלחמת העולם השנייה. ברוך ד' היום הזה אין פרץ ואין יוצאת ואין צווחה, וכמעט שנתבטלה יצרא דעבירת להכעיס. וצריכים להכיר ולהעריך את זה.

התורה מארכת מאד בהרבה פרשיות בעניין "שכר ועונש" אים תשמעו....יהיה טוב . ואים לא וכו' [פעם ראשונה הלא אים תיטיב שאת וכו' פעם אחרונה בתורה כ ל פ ר ש ת האזינו!] ידוע, שכל דבר שחביב וחשוב בעיני הקב"ה, מגיע לו הרבה פסוקים בתורה--[כגון בפרשה זו...לפי שחביבין, מונה אותם..] יש ללמוד מזה איך שחייבים אנחנו להקדיש הרבה זמן על חישוב שכר ועונש. ולא להזכירו בהבלעה בעלמא, רק לשנן בפה מלא [לדבר לעצמו...] "מי שיעבור על מצוות ד', ייענש, בכל מיני פורעניות" "מי שיעשה ויקיים מצוות ד', יגיע לו שכר הרבה מאד!!"

הבעיה הגדולה היא, איך עושים "מצוות"? איך לא עושים "עבירות"? יכולים לענות באופן כללי מאד תלמוד תורה כנגד כולם. מקובל בתושבע"פ שאין לך מצווה חשובה לפני הקב"ה כתלמוד תורה. גם גמילות חסדים, המצוי בכל צעד ושעל. על שאלה השנייה --עוד הפעם באופן כללי-- לא להזיק אחרים!! [בדיבור--אונאה, לשון רע, רכילות, בגניבה בהטעאה וכו'] וזה כולל הרבה מאד [בוודאי צריך לשמור שלא לעבור על לאווין דאורייתא ודרבנן--אבל מי שמזלזל בהיזק הרבים, יכול לעבור על מאות לאווין ביום אחד..וזה מעציב מאד] יה"ר שייבנה ביה"ק

הלילה הזה, כולנו מסובין

כבר אמרו רבותינו שאין דרכינו להסב בזמן הזה, ואין זה דרך חירות אלא דרך חולים. ועל כן אין לחזור ולשתות כוס ג' או ד' כששכח להסב.

סדר אכילה כיצד

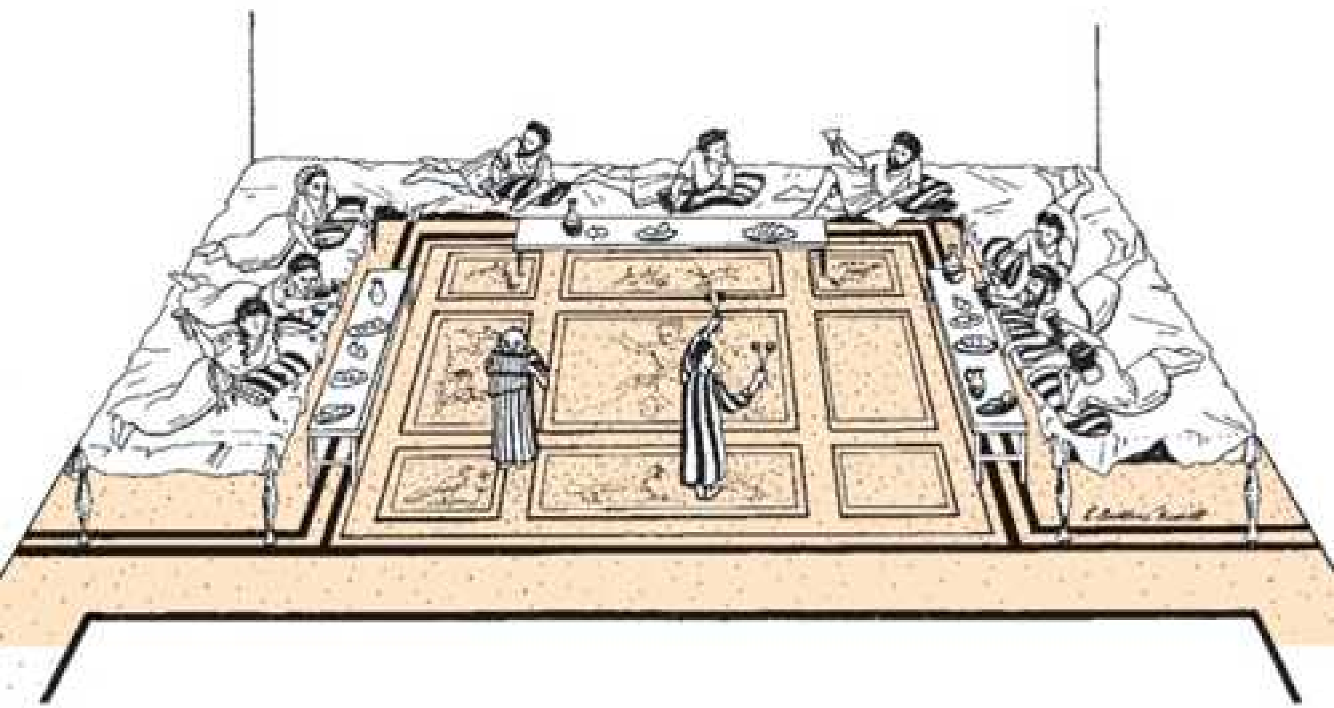
בזמן המשנה היה נהוג אצל רומיים בני-חורין להסב בסעודה [לאפוקי "עבדים", יש לזכור, שהיה אז ב סוגי בני-אדם, עבדים ובני-חורין--דבר שקשה מאד מאד לצייר בזמנינו שנשרש בנו, חוק השוויון equality] והם לקחו המנהג מהיוונים.

סעודה היינו banquet כלומר אדם "מזמין" כמה ידידים ואנשים [לאפוקי נשים!] "חשובים" לאכול ולשתות ולהתענג יחד.הסעודה נמשך כמה שעות, העבדים עמדו ושמשו מביאים כל מיני פרפראות שלפני המזון ושלאחר המזון, והכל נעשה בלי מהירות כלל וכלל. גם יש משורר ובדחן ופייטן וכו' שעומד ומראה חכמתו להאורחים. הסיבה נעשה על מטה couch שיש לה אלכסון. כלומר מקום הראש, מוגבה קצת ממקום הרגל [כעין beach-chair] ולעולם מסב על צדו השמאלי, ולוקח האוכל מעל שולחן קטן העומד באמצע "חדר-האוכל" בידו הימנית. עיין בציור: יש שלש מטות מסודרים בשלש רוחות החדר. ובאמצעי יושבים אנשים הכי חשובים [זה "המזרח" של הbanquet]

אנחנו מוצאים בברכות סדר הסיבה כיצד? בזמן שהן שתי מטות, גדול מסב בראש ושני לו למעלה הימנו, ובזמן שהם שלש, גדול מסב באמצע, שני לו למעלה הימנו, שלישי לו למטה הימנו. וזה מבואר היטב בציור שלפנינו ואכן היה המטות שבצד ימין "למעלה" כלומר גבוה מאמצעי, ושל שמאל, היה נמוך מאמצעי. והנה אפשר לנו לאכול מצה בהסיבה [הגם שקשה מאד לקיימו על chair רגיל] אבל מה שקשה יותר היא שתיית היין! כי מפחדים שלא יישפך, אך אפשר לשתות קצת, ולהמשיך בהסיבה. ויש להדגיש שא י ן להטות רק ה ר א ש לצד שמאל, רק כל גופו באלכסון לצד שמאל-עיין ציור.

כשרוחצים בטבול הראשון יש להקפיד בכל חומר נטילת ידיים, מכיון שהיא מדינא דגמרא, שחייבו חכמים נטילה, כשאוכלים דבר שמטבלים במשקה.

חידות לפסח: האים שרי לבשל קרבן פסח?
ואכלתם אותו בחפזון. האים יש מצווה לאכול הפסח מהר?
איפה נתנו אבותינו במצריים דם-הפסח? [כל השיטות בחז"ל]
מה עשו עים אימורי-הפסח?[כנ"ל]
למה אין מברכין על אכילת מצה, כל ז' [כמו בסוכה]?
מי סובר שמותר למכור את חמצו לנכרי באמצע הפסח?
מי אוסר למכור חמצו לנכרי אף קודם הפסח?
פתרון חידת שבוע שעברה: לאווין שעובר: השחתת זקן, פאות הראש, לא ילבש גבר, נזיר[סך הכל 9 לאווין]
בסוטה טז מבואר דלר' ישמעאל תגלחת ראשונה כדלעת, ושנייה רק במקום כינוס שיער, וגלוי
הזוכה בפתרון שניהם, אהרן משה עלפער

הלילה הזה, כולנו מסובין

כבר אמרו רבותינו שאין דרכינו להסב בזמן הזה, ואין זה דרך חירות אלא דרך חולים. ועל כן אין לחזור ולשתות כוס ג' או ד' כששכח להסב.

סדר אכילה כיצד

בזמן המשנה היה נהוג אצל רומיים בני-חורין להסב בסעודה [לאפוקי "עבדים", יש לזכור, שהיה אז ב סוגי בני-אדם, עבדים ובני-חורין--דבר שקשה מאד מאד לצייר בזמנינו שנשרש בנו, חוק השוויון equality] והם לקחו המנהג מהיוונים.

סעודה היינו banquet כלומר אדם "מזמין" כמה ידידים ואנשים [לאפוקי נשים!] "חשובים" לאכול ולשתות ולהתענג יחד.הסעודה נמשך כמה שעות, העבדים עמדו ושמשו מביאים כל מיני פרפראות שלפני המזון ושלאחר המזון, והכל נעשה בלי מהירות כלל וכלל. גם יש משורר ובדחן ופייטן וכו' שעומד ומראה חכמתו להאורחים. הסיבה נעשה על מטה couch שיש לה אלכסון. כלומר מקום הראש, מוגבה קצת ממקום הרגל [כעין beach-chair] ולעולם מסב על צדו השמאלי, ולוקח האוכל מעל שולחן קטן העומד באמצע "חדר-האוכל" בידו הימנית. עיין בציור: יש שלש מטות מסודרים בשלש רוחות החדר. ובאמצעי יושבים אנשים הכי חשובים [זה "המזרח" של הbanquet]

אנחנו מוצאים בברכות סדר הסיבה כיצד? בזמן שהן שתי מטות, גדול מסב בראש ושני לו למעלה הימנו, ובזמן שהם שלש, גדול מסב באמצע, שני לו למעלה הימנו, שלישי לו למטה הימנו. וזה מבואר היטב בציור שלפנינו ואכן היה המטות שבצד ימין "למעלה" כלומר גבוה מאמצעי, ושל שמאל, היה נמוך מאמצעי. והנה אפשר לנו לאכול מצה בהסיבה [הגם שקשה מאד לקיימו על chair רגיל] אבל מה שקשה יותר היא שתיית היין! כי מפחדים שלא יישפך, אך אפשר לשתות קצת, ולהמשיך בהסיבה. ויש להדגיש שא י ן להטות רק ה ר א ש לצד שמאל, רק כל גופו באלכסון לצד שמאל-עיין ציור.

כשרוחצים בטבול הראשון יש להקפיד בכל חומר נטילת ידיים, מכיון שהיא מדינא דגמרא, שחייבו חכמים נטילה, כשאוכלים דבר שמטבלים במשקה.

חידות לפסח: האים שרי לבשל קרבן פסח?
ואכלתם אותו בחפזון. האים יש מצווה לאכול הפסח מהר?
איפה נתנו אבותינו במצריים דם-הפסח? [כל השיטות בחז"ל]
מה עשו עים אימורי-הפסח?[כנ"ל]
למה אין מברכין על אכילת מצה, כל ז' [כמו בסוכה]?
מי סובר שמותר למכור את חמצו לנכרי באמצע הפסח?
מי אוסר למכור חמצו לנכרי אף קודם הפסח?
פתרון חידת שבוע שעברה: לאווין שעובר: השחתת זקן, פאות הראש, לא ילבש גבר, נזיר[סך הכל 9 לאווין]
בסוטה טז מבואר דלר' ישמעאל תגלחת ראשונה כדלעת, ושנייה רק במקום כינוס שיער, וגלוי
הזוכה בפתרון שניהם, אהרן משה עלפער

צ חכמוני
ציצים ופרחים
על פרשת השבוע
נערך ע"י
ר' יהושע גליק הי"ו

יוסי בן יועזר....גזרו טומאה על כלי זכוכית(פ"ק דשבת)

הקב"ה ברא בעולמו הרבה מיני חומרים- שונים זה מזה בסגולותיהן- שאפשר לייצר מהם "כלים". ויש השלכות הלכתיות בידיעת מאיזה חומר עשוי כלי זה או זה. להזכיר: "טומאת כלים" (פרשת שמיני) "הגעלת כלים" "טבילת כלים". ואסור לערבב הנושאים, כי יש לכל אחד מהם הלכות שונות.

אנחנו נעכב על "כלי זכוכית". עשיית כלי זכוכית עתיקה מאד, ונזכר כמה פעמים במשנה. אופן עשייתה היא: לוקחין חולsand שעל שפת הים, ומחממין אותו חימום נורא עד שנתהפך לחומר נוזל [כעין דבש עב], ובעוד חם לוקחין "כדור" של ה"דבש" הזה, ונופחין אותו בקנה [כמו שעושין bubbles לתינוקות] ולכשיתקרר, יוצא ממנו כלי זכוכית! עיין ציור. אמרו בירושלמי (שבת) הנופח בכלי זכוכית בשבת, חייב חטאת[משום בונה].

כלי זכוכית הם recyclable, וכמו שאמרו חכמינו: הואיל וכי נשברו, יש להם תקנה, שווינהו רבנו ככלי מתכות. כי אפשר לחמם שוב את שברי הזכוכית, ולחזור עוד הפעם על כל הפרוסס. חז"ל המשילו את ידיעת התורה לכלי זכוכית, שקל לאבדן ככלי זכוכית, על כן צריכין לחזור תמיד עד מאה פעמים ואחת. עוד אמרו:

מה כלי זכוכית על ידי שנעשה בנפיחה על ידי בשר ודם, אם נשבר יש לו רפואה, אדם שנעשה בנפיחתו של הקב"ה, עכו"כ שיש לו תקנה [יכול לחזור בו כל זמן שחי]

גזרו טומאה על כלי זכוכית כיון דדמי לכלי חרס שבא גם כן מן "החול"= clay [אפשר לקנות clay בכל חנות- לומבר] . אך כלי זכוכית מיטמא גם מגבו-בנגוד לכלי חרס- משום דדמי גם למתכת "שיש לו תקנה אף משנשברה" [וכמו שכתבנו] וכן חייבים להטביל זכוכית בברכה מדרבנן, בנגוד לכלי חרס שאינו חייב בטבילה כלל. [שרק מיני מתכות נזכרים בפרשה] למעשה: מה שאנו קורין china או porcelain [והם בדרך כלל סטס החשובים] עיקרן מclay וכדומה. רק מה שנקרא corelle [חידוש של "זכוכית"] חייב בטבילה בברכה.

חידת השבוע: מצורע חייב בשתי תגלחות, היש איזה הבדל בין שניהם?

כמה לאווין נידחין מפני התגלחת?[המקסימום שאפשר]

תשובה לשבוע שעברה: מצורע מוסגר אסור בתשמיש, משא"כ מוחלט[לר"י במו"ק]

עומדים עתה בתקופה של "אחר הפסח". יש בה עניין מיוחד שאין בשאר חגים "אחר סוכות" או "אחר שבועות" . והוא מה ששנינו :חמץ שעבר עליו הפסח אסור בהנאה [פסחים ב:ב] . ולעניין כמה מוצרים שיש בהם תערובת חמץ, ועבר עליו הפסח, זה לשון מ"ב ריש תמ"ב (לעניין תערובת חמץ אחר הפסח) ...מכל מקום לענין בל יראה ובל ימצא עובר עליו, כיון שכל חלקיו מונחין בכלי אחד, הרי הן מצטרפין זה עם זה כיון שיש שם ביחד כזית חמץ, ודוקא מין בשאינו מינו דאינו בטל מדאורייתא ברובא, לדעת הסוברין דטעם כעיקר מדאורייתא...

וראיתי לברר איזה מוצרים יש בהם תערובת חמץ: כל דבר שיש בו malt או malt extract [מצוי בקארן פלעקס רייס קריספיעס וכו'] [מאלט עשוי משעורים]

עלינו לשבח לאדון הכל, שרוב דברים שהופקו בעבר מחמשת מיני דגן, נשתנה כעת ובאים ממיני קטניות [קארן סאי וכו] וע"כ אין בעייה בvinegar modified food starch dextrose maltodextrin כל אלו אין בהם בעייה [דברים אלו מצויים בהרבה מוצרים, ויש לעיין בingedient כדיי שיהא בקי בהם]

סתם קמח, וכן barley שמשימים בטשולענט הם חמץ גמור [כי שורים החטים במים זמן רב]

licorice יש בו הרבה קמח. כמובן יין שרף ושכר לאקשען פערפעל, יש לקנות רק ממקום שאין לחשוש לחמץ שעע"פ.

יש לדעת כי אין שום בעיה לקנות ב pathmark, shoprite מכיון שאין ידוע בבירור שבעליו ישראלים, יש לילך בתר רובא [כדקיימ"ל בפירוש לעניין חמץ שעע"פ בריש חולין]

וכן לעניין הdistributors של מיני חמץ, כל שאין ידוע לנו שבעליו ישראל, אין לחשוש.

תשובות על החידות:

לבית שמאי אסור למכור לנכרי כותח הבבלי 30 יום ל פ נ י פסח. לריה"ג מותר למכור לנכרי חמץ ב פ ס ח עצמו! [ס"ל שחמץ מותר בהנאה] בני ישראל במצרים אכלו את החלב עצמו של קרבן פסח [פסחים צו]. זרקו את הדם על שתי מזוזות ומשקוף, ויש אומרים אף על הסף. [ירושלמי פסחים ט:ה]

חידה על פרשת קדושים: איזה הלכה מחודשת ומשונה יש בבא על שפחה חרופה?

ואהבת לרעך כמוך זה כלל גדול בתורה. איזה "כלל" גדול מזה? ולמה?

ציצים ופרחים
על פרשת השבוע

חכמוני

נערך ע"י
ר' יהושע גליק הי"ו

כהן שעלתה לו יבלת במתניו, חבירו חותכה לו בשניו, במקדש אבל לא במדינה. אם בכלי כאן וכאן אסור

בפרשה זו נתבארו מומין הפוסלין בכוהנים. רמב"ם [ביאת מקדש פרק ז] מונה 50 מומין הפוסלין באדם ובבהמה. ארבע מהם ראויין להיות בכל הגוף: יבלת גרב ילפת וחרוץ. במשנה נראה שיבלת היתה שכיחה מאד. ידוע מחלוקת רע"ק ור"א אים חתיכת יבלת שנמצא בקרבן פסח [ע"פ שחל בשבת] לר"א דוחה שבת, ולרע"ק אינו דוחה. אף שהיא רק משום שבות. ובירושלמי מבואר שכהן שעלתה לו יבלת, חבירו חותכה, מיירי אחר שכבר פייסו- ומפני קלקול פייסות התירו.

יבלת נקרא wort והיא מין גידול שיוצא מן העור ולפעמים חוזר וגדל אף לאחר שקוצצין אותו. וגם היא מדבקת, כלומר מי שנוגע ומטפל באיש שיש לו יבלת, גם הוא אפשר להשיגו.

אך בבכורות מ ע"ב מבואר שאין יבלת פוסל בבהמה בכל הגוף , רק אים יש לו "עצם" וז"ל גמרא שם תלמוד בבלי מסכת בכורות דף מ עמוד ב ולית לה עצם בגופא פסולה?! הרי תלתול בעלמא הוא! דתנן, ר"א אומר: בעלי התילולין פסולין באדם, וכשירין בבהמה!

גרב או ילפת גם הם ממחלות infections של העור eczema

יש בגמרא שלא בנקל מוצאים בהמה נקי מכל מום, ובכור בזמן הזה אין שוחטין עד שיפול בו מום גמור, כלומר לא מום ש"פוסל" מעל גבי מזבח, רק מום קבוע וחזק.

כשאדם קורא בתורה פרשת מומים, חייב להודות לד' שאינו עוור פסח חרום שרוע וכו' עוד יש בזה מסר: העבודה לד' היא בגוף בריא ושלם - לא המתים יהללו י-ה ולא כל יורדי דומה!---וודאי מי שייסורין באים עליו או שהוא זקן או חולה, חייבין לסעדו ולתמכו, והרי הם מזבח כפרה-- אבל לא על אלו הקב"ה משרה שכינתו. כלומר אין זה הפרדוקט שהקב"ה "מתגאה" בו. שמו של הקב"ה מתעלה על ידי גבור חכם בעל קומה ועשיר ש מ ו ס ר הכל --לא במובן של "מסירות נפש"-- ומשתמש בכל, לשרת את ד', דוד המלך היה גבור חיל, לבו כלב הארי, טוב רואי, יודע נגן, וכשיוצא למלחמה צווח "בך ארוץ גדוד" עושה משפט בארץ, כי המשפט לאלוקים היא. עורך שולחן בכל מיני מעדנים ומטעמים ואומר ת ע ר ו ך לפני שולחן---נגד צוררי!!! יש לו הנאה מיוחדת שצורריו רואים גדולתו ונצחונו, במפח נפש, ומשבח לד' על הנייה זו. כי הוא יודע להעריך כל הרגשה וחוויה אנושית, ולקדשו לד'. מי יתן ונזכה ללמוד ממנו!

חידת השבוע: איזה דבר, אים עשאו זר, אינו חייב עליו--עשאו כהן חייב עליו. [התשובה נמצא בפרשה זו (לקצת ראשונים)]

תשובה על החידה: הגבר שבא על שפחה חרופה חייב קרבן אשם. אבל האשה, לוקה.

לבן עזאי "זה ספר תולדות אדם" כלל גדול מ "ואהבת לרעך כמוך" לפי שיש בו המקור והטעם של חיוב לאהוב את הריע, ...בצלם אלוקים ברא אותו... כיון שכל אדם נברא בדמות אלוקים, על כן חייבים לכבד את האנוש

שש עגלות צב ושני עשר בקר, צב הוא turtle ומנהגם היה לעשות כיסוי להעגלה כעין turtle [עיין ציור] על כן נקרא "עגלות-צב" -turtle like-wagons.

איש כי יפליא לנדור נדר-נזיר...גדל פרע שער ראשו..

"נזירות" היה דבר מצוי בזמן המקרא והמשנה עד חורבן בית שני [מסופר במשנה שהרבה נזירים עלו מבבל להתגלח ולא ידעו שכבר חרב הבית..ומי שנדר אחר החורבן, יש לו היתר. אבל מי שנדר קודם, ואחר כך חרב הבית, אין לו היתר עולמית! [אסור לו לגלח עולמית] מכיון שאין "פותחין בנולד".] ידוע לנו משמשון, שמואל, אבשלום. גם כשמתאונן ירמיה אומר: זכו נזירה משלג! לא ידוע לנו בדיוק כמה נפוץ היה, אבל יכולים לראות מכל מיני כינויי נזירות [עיין ריש מס' נזיר], וממעשה של 300 נזירים ששמעון בן שטח טיפל עמהם [ירושלמי ברכות ז] שהיה "מיעוט המצוי".

נזיר אסור בג': תגלחת, טומאה,יין. ואחר תשלום "ימי נזירותו" מגלח על ג קרבנות, ומותר ביין. והנה קל להבין שכל אלו, יש בהם צד השווה מה שקורין בזמנינו "פרישות". וכבר מצינו משפחת יונדב בן רכב [ירמי' כה] שפרשו מן היין כי כן צווה להם אביהם. וכן כהן אסור ביין כשבא למקדש. וכן "פרישות" מטומאה [ובזמן חז"ל מצינו פרושים על שם שנזהרו לאכול חוליהן בטהרה]. וגידול שיער בלי שום סדר ["פרע"=ווילד, כמו כי פרוע הוא גבי עגל, ראשיכם אל תפרעו-כי מנהג אבל לא לגלח שערו, ולהניח אותו ווילד, אבל כהן אסור] יש בו כעין הכרזה שאני לא איכפת לי לייפות את עצמי [עיקר היופי שייך בשיער, שאפשר לסדרו באופנים שונים. והקב"ה בראו לשם זה] ואני "פורש" מן סדר היופי הרגיל.

אך כל זה הוא subcategory מן כלל גדול שאנחנו רגילים לכנות בשם פרישות. או סיגוף תענית [אגב: בזמן המקרא מצינו "תענית צבור" ומפטירין בו ביום הכפורים, גם אחאב צם, ועצת איזבל היה לקרוא "צום" ולהעיד שברך נבות] וכאן עלינו להכיר היטב חשיבות דבר זה.

מה תועלת יש בדבר לפרוש מן היין, או לגדל פרע שלושים יום? התשובה: מה תועלת ללכת בgym לשעה! כמו שיש exercise לבנות את כח הגוף, כן ב ד י ו ק יש עקסרסייז לכבוש את יצר לב האדם. נמצינו למידים מי שפורש מן היין 30 יום, קל לו לכבוש את יצר-סיפור לשון-רע. מי שאינו מגלח 30 יום, trains himself שלא חייבים לנקום וליטור. ברור הדבר, אים אינו רואה שום results אחר פרישות מן היין, הרי שלא עשה העקסרסייז כמשפט [ויש לו לשכור trainer שילמיד לו "איך" לעשותו" כלומר להסביר לו שכל פעם שחושק לו יין ומצטער בעצמו ואינו שותה, יאמר לעצמו yes i can! וכשיבא לידו שמיעת חרפתו מאשתו, לא ישיב, ויקבל שכר על זה [שומעין חרפתן ולא משיבין ועונים עליהם הכתוב אומר ואוהביו כצאת השמש בגבורתו]

הרי שאין שום חשיבות כ ל ל בעצם אי-שתיית יין. אדרבה, יש להתאונן עליו, הקב"ה מוזג לו כוס= יין. והוא ממאן לקבלו! אך כיון שעושהו לשם עקסרסייז, שרי. כמו שהתירה תורה להשחית עץ מאכל כשיש תועלת יותר important כן מותר לו ל"השחית" היין, כדיי לתקן גופו..

חידות השבוע:

כמה אותיות נמחקו במי-המרים?

מי שהיה נזיר, ונצטרע מה הדין?

תשובה על החידות: מותר לשחוט ולמכור בהמותיו אף קודם שיעשרם, עד שעת "הגורן" [עיין בכורות פרק בתרא] אחד מהם היא ר"ח סיון!

מעשר בהמה אינה נוהגת בחו"ל [לרע"ק], משום דאיתקש מעשר בהמה למעשר דגן [בכורות פרק בתרא]

יש להוכיח יתרון הזכר מהא שעולה מ5 ל20 [בן חמש שנים] ונקיבה מ3 ל10. נמצא הזכר פי 4 והנקיבה פי 3.33

ויוצא פרח ויצץ ציץ ויגמול שקדים

הקב"ה צווה למשה שיתן כל שבט "שבט" . ומי שיפרח מטהו, הוא אשר בחר בו ד', וזה יהיה למשמרת לאות. והנה פרח מטה אהרן לבית לוי! איזה עץ פרח? לא תאנה לא רמון רק almond tree ונזכר כמה פעמים בתנ"ך ובמשנה

יעקב אבינו שלח שקדים מנחה [כעין שוקולד יקר !] ליוסף. האילן עצמו קרוי "לוז" גם זה אצל יעקב בבית לבן, אשר שם מקל לוז אצל הצאן. השקד גדילה בעיקר בארץ ישראל ובמקומות הסמוכים. וגדילה בשני אנפין: מרה ומתוקה. בחיצוניות דומים מאד זה לזה, שניהם יש להם "פרי" דומה מאד לsmall green peach כלומר מכסה החיצונה היא כעין וולוועט ירוק, [מסירים אותו בשדה--אך לפעמים אפשר לקנותו עים המעטפה ב65 & פורט המילטון] תחת מכסה הירוק יש קליפה קשה [זה שמונח על האלמענד שקורין shell ותחתיו היא ה"פרי" שקורין nut

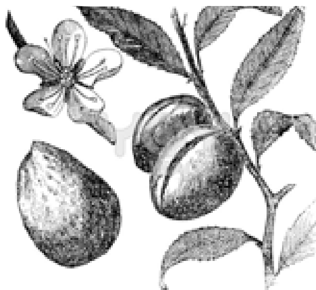
שקד מר יש בו מין סם cyanide ומי שרוצה לטעום מעט! יכול לבקע גרעין של פיטש או פלאם, וימצא בתוכו כעין אלמונד קטן, ימללנו בידיו ויצא ממנו ריח מיוחד [ומערבין מזה הריח--אחר הוצאת ה"מרירות"--בהרבה מיני אופה amaretto וכו'] . במשנה חולין נזכר ששקדים המרים ראויים כשהם קטנים, אז אין בהם רק cyanide מועט [במדינתינו אסור למכור שקדים מרים..] גם נזכר בהלכות ברכות הפירות שאים "מיתקן ע"י האור" שפיר ראויים אף כשגדלו [זה תהליך עתיקה להסרת הסם] . משא"כ מתוקים, עיקר אכילתם כשגדלו כל צרכם--ואגב אורחא צריך לזה הרבה סבלנות, כי למרות ששקד כשמה: ששוקה וממהר להפריח לפני כל אילן, ומוציא פ ר ח י ם אף לפני ר"ח אדר! לא נגמר הפרי עד אמצע החורף!

אגב נתקשיתי מאד להבין דברי רבותינו במדרש [הובא רש"י ריש ירמי'] א"ר אבונה: סימנא (ירמיהו א) מקל שקד אני רואה. מה הלוז הזה משהוא מוציא את ניצו ועד שהוא גומר את פירותיו כ"א יום, כך מיום שהובקעה העיר ועד יום שחרב הבית כ"א יום. וזה אינו תואם כלל עים המציאות של זמנינו

[שו"ר בשם הרב פליקס לתרץ דברי רבותינו בשקדים המרים שנאכלים כשהם קטנים וממילא אפשר לאכלם 21 יום אחר הפריחה- ומובן מקל שקד לרעה ודוק]

שקדים עים אפרסקים כלאיים זב"ז אע"פ שדומים זל"ז [ריש כלאיים] וכל הני ממשפחה אחת הם:plums,prunes,peaches,apricots,almonds,cherries

חידת השבוע: יש 24 מתנות כהונה, איזה מהם נוהגת מן התורה בזמנינו [לכל הדיעות]?

איפה נזכר עוד הפעם מעשה קרח במקרא?

הזוכים בחידה: אבי שליט"א ור' חיים יהושע שטערן

ישראל הקריבו בהר סיני עולות ושלמים ככתוב ויעלו עולות ויזבחו זבחים שלמים לד' פרים.

סיני נזכר בפר' פינחס ...עולת תמיד העשוייה בהר סיני.

נערך ע"י
ר' יהושע גליק הי"ו

חכמוני

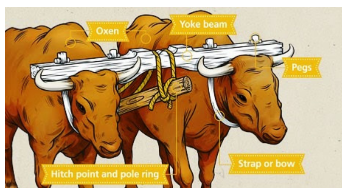
ציצים ופרחים
על פרשת השבוע

אשר לא עלה עליה עול

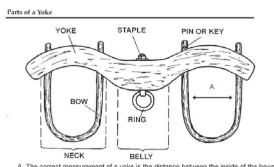
"עול" נזכר הרבה במקרא [יותר מ50 פעמים] רובם נזכרו לשם משל כמו ..ופרקת עלו מעל צווארך. או ושברתי מוטות עלכם. ובדברי המשנה: כדיי שיקבל עליו עול מלכות שמיים תחילה [ברכות ב:ב] אך שני פעמים יש בתורה עול כפשוטו, והם בפרה אדומה ובעגלה ערופה. [פר' שופטים] וכן חרישה בשור וחמור יחדיו מובן מאליו שהיא ע"י "עול"

במשנה יש כמה הלכות שנזכר בהם עול. וידוע לכל בבבא בתרא [דנזיקין] ה:א מכר את הצמד [עול], לא מכר את הבקר. מכר את הבקר, לא מכר את הצמד. רבי יהודה אומר: הדמים מודיעין כיצד? אמר לו מכור לי צימדך במאתים זוז, הדבר ידוע שאין הצמד במאתים זוז. [מאתיים זוז כמו 20,000$ וא"א שישווה עץ בעלמא עים קצת חבלים יותר מ10 זוז. ועל כרחך מכר לו השוורים+העול] וחכמים אומרים אין הדמים ראיה. [סבירא להו שמא רצה ליתן לו מתנה בדרך כבוד...][מוכח מכאן שאף שכל אחד יודע שאין צמד שווה 200 זוז, אכתי כשמקבל בעדו 200 זוז אינו נתבזה כל כך כמי שמקבל 190 זוז בתורת צדקה, וחשיבא נותן צדקה בדרך כבוד]]

מובן שלא שייך למימר איפכא: מכר לו הבקר ב200 זוז, הדבר ידוע שאין הבקר ב200 זוז [רק 190] ועל כרחך מכר לו גם הצמד.... ומובן.

וזה לשון תוספתא [הובא שבת ס] בבא מציעא [דכלים] ג:ג טבעת של מתכת וחותם שלה של אלמוג ר' נחמיה מטהר. שהיה ר' נחמיה אומר: בטבעת הולכין אחר חותם. בעול ובסממנין הולכין אחר הרוב הסממנין. ע"כ. פירוש: העול היא עץ ארוך [ארכו כשני שוורים ואוויר בינתיים-עיין ציור] ויש רצועות מקיפות. אים רוב הסיממנין=סמלונים, הbars [עיין ציור] ממתכות, הרי כל העול מקבל טומאה [ולא אמרי' פשוטי עלי עץ] ואים לא, לא. [אין פירושי ברור, ואבקש מהקוראים לעיין ולפרש]

והא לך דברי אגדה בעניין עול: ספרי פרשת בחוקותי

משלו משל למה הדבר דומה: לבעל הבית שהיה לו פרה חורשת והשאילה לאחר להיות חורש בה. והיה לאותו איש עשרה בנים; זה בא וחרש וישב לו, וזה בא וחרש וישב לו; עד שנתיגעה הפרה ורבצה לה. לא הספיק בדעתו לקבל פיוס מאותו האיש אלא בא מיד ושבר את העול וקצץ את הסמלונים. כך ישראל בעולם הזה -- שולטן אחד בא ומשעבדם והולך לו, ובא שולטן אחר ומשעבדם והולך לו; והמענה ארוכה שנאמר על גבי חרשו חורשים האריכו למעניתם. למחר כשיגיע הקץ אין הקדוש ברוך הוא אומר לאומות "כך וכך עשיתם לבני..." אלא מיד הוא בא ושובר את העול ומקצץ הסמלונים שנאמר "ואשבור מוטות עולכם". וכן הוא אומר "ה' צדיק קצץ עבות רשעים".

חידת השבוע: עד מתי [לכה"פ] השתמשו באפר פרה לטהר טמיאי מת [הבא גמרא]

extra credit **איפה נזכר מצורע בפרשתינו?**

פתרון החידה: מתנות הנוהגות בזמן הזה מן התורה לכל הדיעות: בכור בהמה טהורה. פטר חמור תפדה בשה. פדיון הבן. חרם של מטלטלי או קרקע חו"ל [ערכין כ"ט]

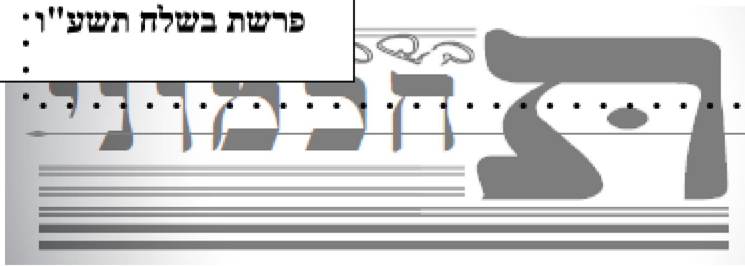
הזוכים החידה: ר' אהרן משה עלפער-ר' חיים יהושע שטערן

גליון שבועי

פרשת בשלח תשע"ו

זמן הדלקת הנרות

זמן מוצאי שבת

חידה לפרשת השבוע:

מאיזה חומר עשוי ארונו של יוסף?

מי היה בעל של מרים, ומי גדול [בשנים] ממי? וכמה שנים?

שטו העם ולקטו וטחנו בריחיים או דכו במדוכה

בפרשתינו נזכר עניין נפילת ה**מן** במדבר ארבעים שנה. וידוע כי "לחם" זה אשר אכלו עד בואם אל קצה ארץ כנען, היה מאכל נסיי שנפל אך ורק פעם אחת בהיסטוריה, והיה כהמשך לעיצוב ושכלול עם ישראל אשר קיבלו את התורה זה עתה [אשר זה האחרון, היתה event הכי-חשובה בהיסטוריה **העולמית**, שנית לבריאת העולם.]

בפרשה זו אין התורה נותנת תיאור מלא על המן. אך בפרשת בהעלותך מפורט הרבה תיאורים אודותיו. 1) גודלו וshape שלו כזרע-גד coriander seed [אפשר לראותו בכל חנות אצל התבלינין] 2) גוון שלו transparent [כעין הבדולח] 3)אפשר לטחנו בריחיים או במדוכה--

ואנחנו נעמוד על עבודת טחינה בריחיים; היא נחשבת כעבודת פרך אשר מסרוה לעבדים. וגם אמרו בסוף יומא כי רק הרשעים, הוצרכו לטחון את המן. בתורה נזכר "ריחיים" עוד שני פעמים, בכור שפחה אשר אחר הרחיים, ויש לאוו מיוחד מי שחובל [לוקח למשכון בעד חובו] ריחיים ורכב. ריחיים היא אבן התחתונה, ורכב היא העליונה [ש"רוכב" על התחתונה] בתקופת המקרא, היה ריחיים פשוטים מאד. ראה ציור ועל כן נזכר אצל מדוכה, כי שניהם שווים בעיקר יסודם.

בתוספתא ריש בבא בתרא איתא: מרחיקין את **הריחים של יד**- שלשה מן השכב שהן ארבע מן הרכב. של חמור- שלשה מן האצטרוביל שהן ארבעה מן הקלת. ומפרש לה בירושלמי שמדובר כאן בשני סוגי ריחיים שהשתמשו בהם במקומות שונים. ובציור רואים ריחיים של יד [אין זה ריחיים של יד שלנו!] ואופן הפעלתה: מניעים את עץ [2] היוצא, הלוך וחזור, ובזה מתנועע האבן העליון אילך ואילך, וכמובן שיש באבן התחתון גם העליון חריצין כדי שיתפורר החיטה [ששופכים בתוך חור קטן הנראה בציור כמספר 3 [4 ו5 הם שני האבנים שמתחככים זו בזו]

של חמור: הפעלתה ע"י חמור! שקשור לעץ pole וכאשר מסתובב החמור, מסובב את האבן הכבד עימו. ומאשין זה, כבידה מאד ונעשה למלאכה מרובה. איצטרוביל נקרא אבן העגול התחתון [שדומה לפרי שנקרא כן] [שים לב בריחיים דידא, *אין* אבן התחתון עגול, וע"כ לא נקרא "איצרובל" רק "שכב"] ואבן העליון יחד עים מקום ששופכין החטים, נקרא "קלת"

ידוע מה שאמרו בע"ז שסוס זקן "כודנו" בריחיים. כלומר הולך "סביב סביב". גם אמרו יש מטחין אביו בריחיים ובא לידי עולם הבא. אף

שהיא עבודה קשה מאד! עבודת חמור! אים עושהו *לטובת* אביו, כי מצילו מדבר שקשה ממנו! הרי"ז בן עולם הבא. בקינות אומרים "בחרים טחון נשאו" שהשתמשו בבני אדם במקום בהמות. גם שאלו בגמרא כתובות [אלו המלאכות שאשה עושה לבעלה..מטחנת. מטחנת ס"ד?! כלומר זה עבודת שפחה, לא אשה!! ומתרץ "מטחנת" כ. היא supervises את הטחינה שנעשה ע"י עבדים. אי נמי בריחיא דידא [שאפשר להניעו בקל]

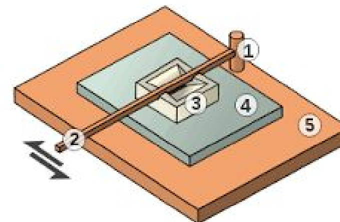
כשטוחנים, יש רעש גדול [גם נדנוד, כשמשמשים ברחיים גדולים--עיין ריש ב"ב]

נ.ב. לא דברנו מ"רחיים של מים" הנזכרת בתוספתא דשבת

מכיון שגדלה הוצאת ההפצה, ע"כ מי לקבל את תחכמוני, נא שישלח בקשה

שרוצה ל weeklygilyon@gmail ונשלח לו בס"ד

זריחת ירח 10:49 ליל שבת
שקיעת ירח 10:27 שבת בבוקר

בס"ד
תל חכמוני

גליון שבועי
פרשת יתרו תשע"ו

אשר הוא חונה שם הר האלקים

בני ישראל חנו אצל הר סיני הנמצאת במדבר סיני, כ45 יום אחר צאתם מארץ מצרים. מקום המדוייק של הר סיני, אינו ברור כלל. לרוב דיעות היא ב sinai peninsula וגם בזה רבו הדיעות איפה בדיוק. ויש אומרים בסעודיה [מקום שכתוב land of Midian] מקום "המקובל" אינו כי אים "קבלת הנוצרים" [אשר הוחלט על ידם לערך שנת 500 למספרם]

כנראה, מכיון שבמשוך היובל המה יעלו בהר, ואמרו בפ"ק דביצה שנתבטלה לגמרי קדושת המקום, ע"כ לא נשתמרה שום מסורת נאמנה בדבר הזה.

משה רבינו היה שם במקום כלפני שנה [שמות 3]. עברו יותר מ550 שנה והנה אליהו התשבי הלך מיזרעאל להר האלוקים חרב. [הפטרת פינחס] בזמן שעמדו ישראל כ600000 גברים לבד מטף סביבות ההר, אים נחשב אמה לעמידת כל אחד, וגם נחשב רוחב ההר כ500 אמה. נמצא 1500 עומדים בהקיפו, ועושים 400 הקיפות, יש מקום לששים רבוא! [ובאמת יש הרבה יותר, כי כל שההיקף יותר חיצוני, נתגדל ההיקף ויש מקום לעוד 6 אנשים ואכמ"ל] נמצא רוחב כל העגול ה"גדול" היא 400+400+500=1300 אמה. והיא כ2000 feet . נמצא כל השטח של "מעמד הר סיני" היתה יכולה להיות במקום כמרחוב 48 עד 56 , ומ12 עד 15 [והרבה פחות מזה, כי עגול פחות ממרובע, כידוע]

ואים תאמר למה הארכנו כל כך בתיאור מעמד הר סיני? התשובה: התורה מזהירנו "השמר לך ושמור נפשך מאד..." [ואתחנן] אזהרה כפולה ומכופלת שלא לשכוח מעמד הר-סיני. והודעתם לבניך ולבני בניך, כלומר, כל דור, ימסור לדור הבא, שהתקיימה מעמד הגדול והנורא הזה אשר שמענו קול אלוקים חיים מדבר מתוך האש. וזה הדרך היחידה אשר אנחנו מובטחים מכל מיני חיקויים וזיופים אשר **הוגד מראש** שאכן יקומו במשך היסטוריה האנושית, והתשובה הפשוטה לכל אלו: מאן יימר דהכי היא? כל שקר או הפלגה נוצר על ידי יחידים שיש להם איזה אינטרסה בזה, **ושוב** נתפשט אצל אלפים ורבבות [שרוצים להאמין באיזה דבר כדיי לשכך את ייסור מצפוניהם] אבל אים תשאל את האלפים ורבבות, הראיתם **אתם** את **המופת** הזה? מיד ישובו: **אני** לא ראיתי, אבל איש פלוני, עד שתמצה לעומקו ותראה שכל האמונה מיוסד על **שנים ושלשה** אנשים שיש להם החוצפה והאומץ לומר **אני אני** ראיתי. [וכדלעיל: יש להם איזה אינטרסה גדולה] על כל אנחנו **מוזהרים מראש**. איזה גוי ואומה אומרת claims שעמדו שש מאות אלף במקום אחד ושמעו **כולם יחד** קול מדבר מתוך האש?

<u>חידת השבוע</u>: איזה נביאים הזכירו תיאורי מעמד הר סיני בשירי הנבואה אשר שרו?

עולת תמיד העשוייה בהר סיני. מה פירושו?

כמה אחוזים percent מכלל ישראל היו להם איזה שררה כל דהו?

תשובה לשבוע שעברה: ארונו של יוסף מברזל [סוף פ"ק דסוטה]

מרים היתה בעלה של כלב, והיתה זקינה ממנו יותר מארבעים שנה! [כלב בן ארבעים ביצ"מ, ומרים לכל הפחות בת 80!] [ג"ז פ"ק דסוטה]

נא לשלוח תשובות החידה ל:
weeklygilyon@gmail.com
אי נמי טקסט ל (347)762-8145
ואשמח מאד בכל מיני הערות והארות והשגות

שקיעת מאדים: ליל שבת 11:04

תל חכמוני בבבא

גליון שבועי

פרשת משפטים תשע"ו

חידת השבוע:

♦ איזה איסורים נאמרו ביתרו ונשנו במשפטים? [יש 4 לכה"פ]

♦ מתי נאמרה פרשת "כי תקנה"? [רמז: עיין הפטרה]

תשובות על שבוע שעברה: עולת תמיד העשוייה בהר סיני. 3 פירושים 1) הקריבו בני ישראל עולת **תמיד** בהר סיני [סוף פרשת זו] ושוב לא פסקה [המשיכו להקריבה כל מ שנה] 2) **מעשיה** נאמרו בסיני, והיא עצמה לא קרבה! [עד שנכנסו לארץ] 3) הקריבו עולת **ראייה** בהר סיני, אך עולת תמיד לדורות עולם, חייב להיעשות כעולת הר סיני בכלי שרת [עיין ריש חגיגה]

סך הכל 13 אחוזים היו להם איזה שררה כל דהו [דוק ותשכח]

הר סיני נזכר, בשירת וזאת הברכה, שירת דבורה, שירת דוד תהלים סח

כי תקנה עבד עברי

הפרשה מתחלת בעניין "עבדים" ושוב נאמרו כמה הלכות מיוחדות אודות עבדים [כמה?]

ראשית כל יש להבחין בין "עבד עברי" לעבד סתם [ובלשון חז"ל "עבד כנעני" [מעניין: עבד *כנעני* אסור! רק מעמים אשר *סביבותיכם* מהם תקנו] עבד עברי אינו נוהג אלא בזמן שהיובל נוהג, ומשגלו עשרת השבטים [כ140 שנה לפני החורבן] בטלה יובל. נמצא דיני עבד עברי כבר נתבטלו באמצע בית ראשון.

איך אדם מישראל נהפך לעבד עברי? התורה מרמז "ונמכר בגניבתו" כ. שיש לבי"ד למכור מי שאין לו לשלם גניבתו, ונותנין הכסף ישיר להנגנב. גם אפשר למכור "עצמו". עיין פרשת בהר וראה. באופן זה, העבד אין לו מזון לחיות, ולפרנס אשתו ובניו, האדון נותן לו כסף [נגיד 500000 דולר] ובעד זה, חייב לעבוד ולשמש את אדונו בכל מיני מלאכות [שאינם של פרך] וכשיוצא אחר שש שנים, או ביובל, לוקח איתו הכסף, ויכול להתחיל "חיים חדש". [כל זמן שהוא תחת יד רבו, רבו מפרנסו בכל, כי זה החיוב של האדון]

מכיון שיש חידוש עצום זו, שאצל יהודים, אין מושג של "עבד עולם" --בנגוד לעבד כנעני-- נמצא שבאמת אין הוא "עבד" במובנו המילולי שהוא קניין גופו כמו שקונין חמור או car שא"א לדמיין תשלום לגוף הזה [האים שמעת פעם, חמור מוכר את עצמו, ומקבל תשלום?] רק או שנלקח בשבי ע"י מדינה זו, או שעבד הוא imported ממקום אחר, ומוכרים אותו בשוק, כמו שמוכרים חמורים וגמלים. והנהו רק "כשכיר כתושב" שעובד קצת, ומשלמים לו שכר פעולתו, ויוצא. אך מושג זה היה קשה מאד להחדיר בין בני ישראל בזמן ירמי'. ועל כן כשבא שנת הששית לא רצו לשלח את עבדם העברי לחרות לגמרי.

יש במקרא הזה שני "חידושים" בנגוד לעבד כנעני. 1) יצא לחפשי, כלומר יש אפשרות "לפדות" את העברי הזה שנמכר, ורבו חייב להניחו ולא לכבשו תחת ידו, אים "פודים אותו".

דוגמה לדבר, בתי ערי חומה. כשאדם מוכר ביתו בעד עניותו, ולאחר זמן השיגה ידו או יד קרובו ובא ל"גאולי" הבית, והמוכר אומר: אני אחזיר לך כל מה שנתת לי בשביל בית זה [500,000 דולר] והלוקח טוען: המכירה היא *מוחלטת* ואף אים תתן לי מיליון, אינני מחזיר לך כלום, בא הכתוב וחידשה שעד מלאת שנה תמימה, הדין עים המוכר, ויש לו *זכות הפדיון*. כמובן, בעבד כנעני אין דבר כזה. א"א לפדות העבד, על כרחו של אדונו, אף אים תשלם לו כל מה שהוציא מכיסו כשקנהו. ורק האדון עצמו *מרצונו הטוב* יכול להוציאו לחרות. [דבר זה היה מצוי *מאד* בזמן המשנה שהרבה יהודים *רצו* להוציא עבדיהם הכנענים לחרות, וביקשו עילות ותחבולות לזה, ופעמים הניחו "צוואה" בדרך רמז, שיתנו *כל נכסיהם לעבדיהם!* [דוגמה אחד מני עשר: אין האפוטרפים רשאין להוציא עבדי היתומים לחרות, אלא מוכרן לאחרים [כ בעד פרוטה..] ואחרים מוציאין אותן לחרות-ריש הניזקין] [לומדי דף היומי: שימו עין על זה!]] עכ"פ זה חידוש 1: יש לו "גאולה" אים קרובו רוצה לפדותו, או הוא עצמו מוכן להחזיר הכסף שקיבל בעת המכירה [כמובן, בעבד כנעני לא שייך שיקבל הוא עצמו כסף, כי למה לו כסף, אים הוא קנוי מוחלט!]

חידוש 2#...**חנם** כלומר, אחר שעבר זמן חשוב [שש שנים] שכבר עבד עמך. אתה חייב להוציא חפשי... **בחנם.** בלי שום compensation כעין מצוות שמיטת כספים או יובל בקרקע [פרשת בהר] וזה היה קשה להם לישראל בימי ירמי'. ננקוט לדוגמה אדם קנה אחיו העברי בעד 500,000 [נראה שלא שילמו פחות, מאם היו קונים עבד אחר] ואחר שש שנים יוצא לו לחפשי...ולא יקשה בעינך בשלחך אותו חפשי. [אך נראה לי כי לפי התכנית התורני, לא היה להם לשלם כל כך...]

התורה מאפשרת שיהיו עניים בבני ישראל, ופרשת עבדים ועוד כמה פרשיות, הם פתרון למצב זה. עם ישראל חייבים לרחם על אחיהם העניים ולטפל בהם במלוא כבוד האנושי=צלם אלוקים + בנים למקום . בפרשת בהר נאמרה הטעם ליציאת יובל: כי עבדי הם אשר הוצאתי אותם...לא יימכרו ממכרת עבד. כלומר אין אתה **העבד** "בעל-הבאת" על עצמך! למכור את עצמך "ממכרת-עבד". נפלא מאד, בא התורה ונטלה האיסור מהאדון, והושם על העבד! אף אים **תרצה** למכור ממכרת-עבד, אין **בידך** לעשותו. משל למה"ד, מי ששכר בית ל20 שנה, ורוצה "למכור" את הבית לעולם! מכיון **שכל** בני ישראל הם **עבדי** ד', איך אתה "מוכר" את עצמך?!! [דוגמה לזה: איסור רבית הוטלה גם על **הלווה.** לא **תשיך** do not give your brother to bite! [from you

מי שרוצה להשיג הגליון נא לשלוח בקשה
weeklygilyon@gmail.comל
נא לשלוח תשובות החידה ל:
weeklygilyon@gmail.com
אי נמי טקסט ל (347)762-8145
ואשמח מאד בכל מיני הערות והארות והשגות
יהושע גליק

בעזהי"ת
חכמוני
גליון שבועי

חידת השבוע:

- אים נותנים כזית לכל כהן, לכמה כהנים יתחלק לחה"פ?
- האים היה המעיל עבה או דק?

תשובה לחידת משפטים:

- אלו שנאמרו ונשנו-רציחה, עשיית פסלים, עבודת אלילים, גניבת נפש, עדות שקר, שביתת שבת.
- פרשת כי-תקנה נקרא גם פרשת "שילוח עבדים" ולפי ירושלמי ר"ה פ"ג נאמרה במצריים !
- לפי רש"י גיטין פח: [עיי"ש] נאמרה קודם מ"ת

שש משזר

כל הבגדים חוץ ממעיל, וכן "יריעות המשכן" ופרוכות [שלש במשמע, צא וחשוב..] היו בהם קצת שש. ואלו שכולם שש: מכנסי-בד, כתונת, מגבעות ומצנפת, אבנט של כהן הדיוט [לחד מ"ד] קלעים לחצר סביב, בגדי כה"ג ביו"כ. נמצא שהצורך לשש גדלה פי כמה מהחומרים הנזכרים.

חז"ל [יומא] דרשו ששש זה מה שנקרא בלשון במקרא "פשתים" או בלשון חז"ל "פשתן". ובפירוש כתיב ביחזקאל פארי פשתים יהיו על ראשם ומכנסי פשתים יהיו על מתניהם, אלמא שש, פשתים הוא. וקרוי גם "לינען" והצמח שמפיקים ממנו החוטים, קרוי "פלאקס".

כמה מלאכות נעשו עד שרואים חוט של פשתן! תחילה, קוצרים את הגבעול stalk] אשר הוכה במכת ברד...כי כבר הגיע ל stage של גבעול, ומכיון שהוקשה כבר בזמן [כחודש שבט..] אשר בא הברד, על כן שיברו הברד] אחר זה, מייבשים אותו קצת , ושוב שורים אותו במים עד שמסריח מאד [מרחיקין ה"משרה" מן הירק. וכן מי שרוחץ במי משרה לרפואה [שלא בשבת עיין שבת 109] אסור לקרות את שמע בתוכה. ברכות 3] מטרת השרייה היא לרכך ולעפש את העץ, כדי לאפשר הוצאת הסיבין אחר ייבוש שנית. [דוגמה לדבר celery יש באמצעיתו "סיבים" אך הסיבים מהודקים היטב לגוף הcelery, אבל כששורים במים את העץ, העץ מתעפש, ושוב כשמייבשים אותו, אפשר בנקל להכותו ולשבור את העץ ולהוציא ממנו הסיבים]

יש זמן מדוייק מתי להוציא הפשתן מן המשרה, אים ממתינים עוד יום אחד, אפשר שכולו ילך לאיבוד. ועל כן התירו חז"ל במועד להעלות פשתנו [כשהיה אנוס מקודם]

מצינו כמה פעמים בחז"ל "כלי פשתן" [כ"פ] ומי שיעיין ימצא שלפעמים זה לשבח ולפעמים לגנאי. לגנאי: ר"ג נהג קלות בעצמו להוציאו בכ"פ. לוקחין מן הנשים כ"פ בגליל. כ"פ מותר לכבסן בחוה"מ. והוציאו ספלים מלאים כ"פ מימה של טברי' בחוה"מ. נראה מכל אלו שבגדים אלו זולים מאד, ואין אדם מקפיד על יופיים כל כך [דוגמה לבגדים שלנו הסמוכים לבשר] מאידך גיסא מצינו לשבח: הרוצה שיעדן את אשתו ילבישנה כ"פ. הרוצה לאבד מעותיו יקנה כ"פ. עיין סנהדרין 106 ועוד כמה. ומוכרחים לומר שהיה אפשר לעשותו בזול או ביוקר [והעיקר תלוי בדקות החוטין אשר נצרך לזה חכמה יתירה לטוות החוטין דק מאד ונקראים "כ"פ דקים" ירושלמי קידו' 2:4 גם אמרו ביומא שאם כה"ג עשה לבנה כלי פשתן יקרים מאד לעבוד בו ביוה"כ אך לא הניחוהו לעבוד כי נראה ערום, כנראה מפני דקות התעשייה]

יש כמה דרגות בתעשיית manufacturing הפשתן, ואנו נעמוד על שניים: "אונין של פשתן" מוזכר בשבת ובנגעים שנותנים אותם לתוך תנור ו"מהבילים". פירוש: אחר ששרו את הגבעולים במים, יש צורך לייבשם, ויש מייבשים אותם בתנור [כמובן זה קודם ההכאה והניפוץ והפרדת הגבעול מן הסיבים] בשלב זה כבר מיטמא בנגעים [שבת 27]

אניצי פשתן-היא דרגה האחרונה קודם הטוויה [מי זוכר את החומר ששמו את האתרוגים כלפני 20 שנה?] נזכיר שני מקורות: בנדרים. שערותיה כאניצי פשתן כלומר אחוזים ומסובכים זה בזה. בסוכה. סיככה באניצי פשתן פסולה. גם כל ילד יודע משנה ראשונה של אלו מציאות: מצא אניצי פשתן, הרי אלו שלו.

נא לשלוח תשובות החידה ל:
weeklygilyon@gmail.com
אי נמי טקסט (347)762-8145
ואשמח מאד בכל מיני הערות והארות

גליון תַחְכְּמוֹנִי

ע"י הרב
יהושע גליק
שליט"א

זמנים

זמן הדלקת הנרות	5:20
זמן מוצש"ק	6:49

פרשת תצוה תשע"ו | גליון מ"ז

בגדי כהונה

פרשה זו חצייה עוסקת בבגדי כהונה, וחציה בקרבנות מלואים. אנחנו נתעכב על חצייה הראשון. הראשונים כולם ובראשם רש"י האריכו הרבה בתיאור מפורט של כל בגד ובגד. ובמקום שחז"ל קצרו מאד בזה--כי אים נחפש בש"ס לא נמצא רק תיאורים קצרים מברייתות שונות [כגון: ציץ- סוכה ה שתי אצבעות ומוקפת מאוזן לאוזן. מעיל- זבחים פח שהיו לו 36 רמונים מכל צד. מכנסיים- עיין ריש פ"ב דנדה] אך שאר הבגדים לא נזכרו כלל תיאורם. בנגוד לזה, יש הרבה סוגיות עוסקות בכלי המשכן. כגון יריעות וקרשים בפרק הזורק [שבת] אופן עשיית מזבח בזבחים. ושלש ארונות ביומא. השולחן ומנורה במנחות בפירוט גדול! ודבר זה מעורר קצת תימה, כי האריכו במעשה המשכן שאינה נוהגת רק בזמן המדבר [עכ"פ רוב דברים אינם מעכבין לדורות] וקיצרו בבגדי כהונה, שנהג גם בבית שני בדיוק כמו שהיתה בבית ראשון ובמדבר! וכידוע שביקשו אבן ישפה וקנוהו בדמים יקרים מאת דמה בן נתינה [גוי שגר בא"י בזמן התנאים] ויש לתרץ, ואניחנו לקוראים הנכבדים.

מלאכת המשכן] ועל פיו נעשו הציורים בספרי זמנינו. ועל פי בגדי זמנינו נוכל לתארו כ"שירצל" שיש לנשים בשעת הדלקת נירות. אך צריך להפכו, שיהא כל חתיכת הבגד אחורה.

אבל יש גם שיטת רמב"ם ור"ח וחינוך [חכמי ספרד] ולהם צורה אחרת לגמרי. לפיהם, האפוד והחושן אחת היא. כלומר שניהם יחד הם כעין "טלית-קטן" שלנו, רק "חושן" נקרא חלק הפנים front , ואפוד היא חלק האחור the back of the same garment . ושניהם מאותו המין [זתאתש] מחוברים אצל הכתפות, ושוב למטה [כעין טלית קטן שעושים היום, שיש להם snaps למטה מן הצד] ויש אזהרה לא יזח החושן מעל האפוד. כלומר אסור "לפתוח" ה snaps. כי הם בגד אחד [...שניים שהם אחד!] ואסור להסיר ה"פנים" מה"אחור". וכשפושטו, פושטו כדרך מי שפושט טלית-קטן, [מעל לראשו] ואינו מתיר הפתיל שמחבר למטה את החושן אל חשב האפוד [חשב האפוד- משל למי שכבר snapped האחור לפנים, ושוב לוקח שתי רצועות היוצאות מן הבגד, ומהדקו סביב בטנו]

חידת השבוע

תשובות לחידה שעברה:
אים נאמר שכל ביצה היא 2 זיתים, גם מפורש באמור, שיש שני עשרונים לחלה האחד, נמצא 24 עשרונים יש בהם 1036.8 ביצים [כל עשרון 43.2 ביצים -מג וחומש] 2073.6 זיתים. יותר מאלפיים כהנים!

מפורש בזבחים 95 מעיל "עבה היא" ועל כן אין בו טומאת ג על ג אצבעות

חידות לפרשה תצווה:
איזה מאבני החושן הם גם שמות עיירות [נזכרות בתנ"ך]?

אים חלקו לחם-איל-המלואים בשווה, כמה זיתים הגיע לכל כהן [כל יום]? tricky

נא לשלוח תשובות החידה
וגם כל מיני הערות והשגות
ל-WeeklyGilyon@Gmail.com
אי נמי טקסט ל-347.762.8145

אני רוצה להתעכב על מעשה החושן והאפוד. תחילה על החושן: החושן נצטייר לעינינו [עכ"פ אצלי] וכך היא בספרי הציורים, כאילו היא plate גדול של י"ב אבנים טובים ומרגליות, שנתלה ונתפר באיזו אופן אל בגד כפול, אך הבגד כולו או רובו נתכסה ע"י ה plate. אך זה אינו. כי החושן היא בגד בפני עצמו חשוב מאד [כי עשוייה מזהב תכלת ארגמן תולעת שני שש] ואף כפולה היתה! רק תפרו עליה אבנים קטנים, כאדם שיש לו בגד ועליה תפור איזה pearls [גם על האפוד יש שתי אבנים!]

האפוד: כידוע, פירשהו רש"י בצורתו באריכות נפלאה [כמדומני שזה רש"י הכי ארוכה בכל

לפי דברי רמב"ם מובן היטב ועשו את "מעיל האפוד" [עיין רש"י שם] כי מעיל היא בגד ארוך, ואפוד קצרה [מגיע רק עד הבטן] נמצא שהמעיל, היא הbackground לה"אפוד" [נראה שזה גם כינוי להאפוד והחושן כשכבר מחוברים יחד] כמי שלובש vest קצר ויפה מאד, מגוון בכל גוונים שונים, על גבי בגד פשוט--נעשה מגוון אחד. [מה שיש לובשים היום הvest תחת בגד הארוך [שקורין רעקל] בלתי מובן לי]

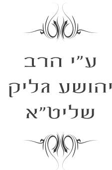
גם מובן מה שכתוב שגדעון לקח את התכשיטים מאת מלכי מדין ועשה אותם "לאפוד" כלומר אפוד היא "ווּעסט" שממולא באבנים טובות ויקרות. וכן מיכה עשה אפוד. כי

האפוד היא הבגד הכי יקרה ומפוארה מכל הבגדים. והיה מנהג שכל מי שמשרת לפני ד' היה לובשו ועל כן חגרהו שמואל ודוד כאשר שרתו לני ד' באפוד בד [כלומר לא של זתאתש] וכן בתוכחת איש אלוקים לעלי "וּבָחֹר אֹתוֹ .. לְכֹהֵן לַעֲלוֹת.. מִזְבְּחִי לְהַקְטִיר לָשֵׂאת אֵפוֹד לְפָנָי "]

כידוע, תכלית החושן היא חושן המשפט. וכאשר ביארו הראשונים, לדעת מה משפט בני ישראל כלומר מה עליהם לעשות, איך להתנהג [מלשון ויקרב את העולה ויעשה כמשפט] אנחנו גלינו מארצנו ואין לנו חושן להגיד לנו המשפט. אך יש לנו שיור התורה הזאת, וממנו יודעים משפט כל דבר ודבר.

גליון תַּחְכְּמוֹנִי

ע"י הרב יהושע גליק שליט"א

זמנים

זמן הדלקת הנרות	5:28
זריחת ירח ליל ש"ק	9:35
שקיעת ירח ש"ק בבקר	8:59
זמן מוצש"ק	6:57

פרשת כי תשא תשע"ו | גליון מ"ח

כופר נפש

בפרשה זאת [שים לב: אנחנו משתמשים במונח [term] "פרשה", כמו שהשתמשו בתלמוד ובראשונים: [לדוגמה רמב"ם הלכות תפילין] כ"מ שיש ריוח ט' אותיות בספר תורה, מתחיל "פרשה חדשה"] יש בו כמה מונחים חדשים הטעונים ביאור. ואלו הם: "נשא את ראש" "כופר נפש" "נגף" ונבארם אחת אחת בס"ד.

מונח "נשיאת ראש" מוזכר כמה פעמים בתנ"ך. וא"א לתרגם כולם בחדא אנפי. ברוב מקומות התירגום יהיה "ציילען" count. לדוגמה פרשתינו, נשא את ראש בני ישראל, שא את ראש מלקוח השבי באדם ובבהמה [מטות], עבדיך נשאו את ראש אנשי המלחמה, ולא נפקד ממנו איש. [גם "פקוד" כל בכור זכר, גם "ספר את העם" [ש"ב 24] הם "ציילען" והם synonyms עים "נשא את ראש"].

יש בעיה איך "נשא את ראש" מתחבר עים "ציילען". יש מפרשים כי בעת המניין, כל אחד מגביה ראשו קצת כדיי שיכירו אותו, וגם רוצה לפרש, שבגלל זה יש חשש נגף כי מתגאה, וד' משפיל גאים. אך לא נראה, כי כשיש הרבה אנשים מקובצים יחד, איך ידע כל אחד מתי להגביה ראשו? וגם איך שייך בבהמות הגבהת ראש? גם לא נראה טעם הנגף. עוד כתב רש"ר הירש שמלת "ראש" אינו "קאפ" כי כבר מצינו ושלם אותו בראשו. על כן נראה פירושו משהו כזה:bring up the total כי "ראש" היינו total [ושלם אותו בראשו] ושא דומה לverb של bring . כלומר: איך מונים אומה שלימה? כל בית אב מונה את אנשיו, וכל בית אב ובית אב כותב את המספר על נייר. "מקבצים" כל המספרים יחד, ויודעים מניין השבט וכו'. נמצא דרך של addi-tion [מונח מתימטי] נקרא בלשון הקודש "שא".

יש מקומות שפירוש "נשיאות ראש" היא "כיבוד וחשיבות" כגון יוסף אמר לשר המשקים בעוד שלשת ימים ישא פרעה את ראשך, בתילים יש ומשנאיך נשאו ראש, ולא יספו לשאת ראשם, נשא אויל מרודך את ראש יהויקים. [אגב: שם בפרשה, נזכר גם ישא פרעה את ראשך מעליך.... לשון נופל על לשון. אך על פי שאין לו שום שייכות עים נשיאת ראש שנזכר בתחילת הפרשה].

עכשיו נשאר לבאר למה יהיה נגף בעת שמונין את העם? [וכמו שהיה בימי דוד, שמתו 70000 מבני ישראל מדן עד באר שבע] גם מה זה נגף? בהרבה מקומות נזכר נגף=מגפה=דבר, כמיתה שהורגת אנשים רבים מאד. ונקרא גם epidemic והיא שהקב"ה שולח איזה microorganism והולכת מאיש לאיש במהירות כה נפלאה עד שאפשר שימותו מליוני אנשים בשנים מועטות. [הכי קטלנית בהיסטוריה הנודעת היתה ב1918 שמתו כ100 מיליון אנשים בכל קצווי תבל מflu virus. כידוע לפני שנים היתה ebola וב"ה שהגין בעדנו] וטעם שישלח ד' נגף בפקוד אותם, ולכך צריך כל אחד

חידות השבוע

א) איזה מילה בפרשתינו משתנה משמעותו לגמרי כשמטעימים את הנגינה שלא במקומו?

ב) כמה זמן נאסרו בנ"י לרעות בהמתם מול הר סיני?

תשובות לחידות שעברה:

א) יש עשר עשרונים ב30 לחמי מילואים. 3 לחמים=עשרון אחת. נטלו 3 לחמים תרומה, והקטירם ע"ג מזבח! נמצא 9 עשרונים=388.8 ביצים לאהרן ובניו. נמצא לכל אחד [מחולק לחמש] 77.76 ביצים שהם 155 וחצי זיתים! [כמעט כפל ממדת אכילת אדם בינוני ביום שהיא מג ביצה וחומש] [עיין מנחות 77 ו78 למקורות].

ב) לשם [יהושע 19] תרשיש [יונה] שמות עיירות בארץ ישראל, זהים לאבני חושן.

נא לשלוח תשובות החידה
וגם כל מיני הערות והשגות
ל-WeeklyGilyon@Gmail.com
אי נמי טקסט ל-347.762.8145

כופר נפש (המשך)

ליתן "כפרה", ולנדב מחצית השקל לצורך מקדש ד', מפני שמניית אנשים היא מילתא דתמיהי מאד, ואינו דבר יום-יומי, וכשבא הפקיד ומונה את בני הבית וכותבו על נייר, והולך לו מבית אל בית "למנות", וכן לכל האומה, עד שיודעים מספר כולם, קורה כאן דבר בלתי-רגילה. ויש זחיחות הלב של כל האומה יחד, וצריך לזה "כפרה" [כמו שחשש איוב בבניו, והביא קרבן בכל פעם שעשו משתה. וכן כשנצחו ישראל במלחמת מדיין, שלא נחדר אף אחד מבני ישראל! על כן הוצרכו לנדב אצעדה טבעת עגיל וכומז לכפר על נפשותינו וכן במדה מועטת: כשאשה יולדת בן או בת, צריכה כפרה] וזה idea של תורה: ככל שאדם מוצלח יותר, יש לחשוש להתנשאות ושכחת ד'. על כן צריך reminder שלא לשכוח את ד'. ועל ידי קרבן [או נדבה לצורך משכן ד'] הוא נזכר שלא להרים את לבבו, רק לומר ולהבין מה שכתוב ב "ויברך דוד" [נא לעיין בסידור...] יש לזכור מתי אמרו דוד? בשיא גדלותו ורוממותו והצלחתו בחיים!

מה זה כופר-נפש? מכיון שאמרנו שיש כאן חשש מגיפה ומיתה, ע"כ נקרא זה הממון שנותנים למקדש, בדרך מליצה, "כופר נפש" כאילו פודה את נפשו בזה הממון [עיקר המונח "כופר נפש" היא: מי שרוצח את ראובן, באים בני משפחתו גואלי-דמו, ומחפשים את הרוצח ומבקשים להרגו. היה מנהג עתיק בכמה אומות, שאפשר לתת ממון הרבה -כפי אשר יקצוץ השופט או זקני העיר- ובזה פודה את נפשו מידי גואלי הדם. כופר היא מלשון "כיסוי" to cover up his crime. והתורה מזהירה אותנו "לא תקחו כופר לנפש רוצח" רק בשני מקרים הותר "לקיחת כופר": ראשי איברים ב"ק 83, ועל המתת שורו. כמובן, שאים יכולים לפדות החטאים והפשעים ע"י ממון, נשתרבב הדבר שגם השופטים והדיינים בעצמם לקחו ממון מאת ה criminals ובזה הקלו או מחלו לגמרי את פשע העבריין. עד ששמואל התפאר בסוף ימיו וְאֶת מִי עָשַׁקְתִּי וכו' וּמִיַּד מִי לָקַחְתִּי כֹפֶר וְאַעְלִים עֵינַי בּוֹ.

ראיית צדק ליל ש"ק:

11:30
128אזמט. 42 אלט.

[העומד בבורו פרק, מסתכל על הסטריט ופניו כלפי 20 אווניו ומגביה ראשו 42 מעלות]

אפשר לשמוע שיעורים בעניינים שונים דרך קול תחכמוני 641-715-3800 ext 44661#

ראיית מזלות ש"ק בבוקר בשעה 6:30
מאדים: 26 אלט. 205 אזמט [225 היא לצד 86 סטריט. ו135 היא לצד 20 אוועניו]
שבתאי: 28 אלט. 187 אזמט
[מאדים mars, שבתאי saturn]

תל חכמוני בשבת

גליון שבועי
פרשת ויקהל תשע"ו

חידות השבוע:

- אנחנו קורין השבוע פרשת תשא [שקלים]. האים זה כרב או כשמואל [עיין מגילה **29** ו**30**?]
- כמה דרשות שונים לומדים מפסוק לא תבערו אש וכו'? [יש לכה"פ **4**]

תשובות לשבוע שעברה:

- ולא שתו איש עדיו עליו. אים אומרים שתו מלרע [מטעימים על התי"ו] פירושו אין זיי האבן נישט געטרינקן!
- בני ישראל נאסרו לרעות בהמתם מול הר סיני מו' סיון עד **20** אייר לדעת רש"י. ולדעת תוספות הותרו בו ביום! [ביצה **5**]

חל להיות בפרשה הסמוכה לה, בין מלפניה **בין מלאחריה**, קורין אותה וכופלין אותה! [תוספתא מגילה **3:1**]

קריאת פרשת שקלים בשבת שלפני ר"ח אדר, היא תקנה עתיקה מאד, ונתקנה בזמן המקדש [שמא ע"י אנשי כנסת הגדולה] אך כנראה שלא פירשו מה נקרא "פרשת שקלים" עד שבזמן האמוראים איפלגו רב ושמואל. לרב היא פרשת צו את בני ישראל את קרבני לחמי. ומעניין, שזו קריאה היחידה שנזכר במשנה, ונחלקו אמוראי בפירושה.

בבבלי אין גמרא על מסכת שקלים, אך יש ירושלמי, ומדפיסי הבבלי הכניסוהו, כדיי להשלים את סדר מועד. [גם הכניסו ירושלמי על מסכת הוריות, אפשר לראותו בש"ס שנדפס בשנים שלפני תש"ם [בזמננו כבר חזר והושמט!] ולא ידעתי למה?]

יש מילה חדשה הנזכרת בקשר למצוות תרומת מחצית השקל, והיא "קלבון". עיין שקלים **1:6–7** ונבאר בס"ד. מן התורה חייב כל אחד לתת מחצית השקל, ובזמן המשנה היה מטבע מיוחד והיא "סלע צורי" כלומר מין שקל שהוטבע במדינת צור [צפון א"י] גם מחציתה נקרא בלשון המשנה "שקל" [כל הלומד פרק המפקיד יודע מזה!] וקיבלו חכז"ל ששיעור מחצית השקל הנכר בתורה, הוא חצי סלע–צורי. שהוא שקל–צורי. אך רוב בני ישראל לא השתמשו במטבעות צוריים, רק מטבעות אחרות רומיים. ועל כן הוצרכו להעמיד "שולחנות" בחמשה עשר בו, אשר תפקידם להחליף to exchange את מטבעם הרגיל, לשקל צורי. כמובן שיש גם אפשרות לתרום סלע צורי [עיין שקלים **1:6–7**] אים תורם עבור חבירו או שותפו או בשביל עני.

קולבון היא מילה יוונית. ופירושה "שכר החלפה". בימים ההם כשרוצין להחליף איזה מטבע בשביל מטבע אחר [כגון רוצה להשיג סלע, עבור **4** דינרים. או בלשוננו: **1** דולר בשביל **100** פענים] חייב לשלם איזה surcharge עבור ההחלפה. כגון ישלם **4** דינרים פלוס שנים או שלש פרוטות עבור הסלע. [או בלשוננו: ישלם **103** פענים, עבור דולר].

אנחנו מוצאים המילה "קולבון" בקשר לשדה אחוזה. כשבא לפדותו תיכף אחר שהקדישו [כגון שהקדישו מיד אחר יובל] משלם **50** סלע. אבל אים רוצה לפדותו, לדוגמה, **10** שנה לפני יובל ישלם **10** סלע ו**10** פונדיון [יש **48** פונדיון בסלע] ואים תחשוב ל**49** שנה. תמצא **49** סלע ו**49** פונדיון שהוא **50** סלע + **1** פונדיון! והתשובה: שנותן "קלבון לפרוטרוט" כלומר כיון שמשלם במטבע של פונדיון, משלם קצת יותר מן הראוי [כעין surcharge] ובמקום שלפי האמת היה חייב **1** סלע ו **48/49** פונדיון לשנה, [שאפשר לתרגמו בפרוטות..] משלם פונדיון שלם

נעבור להלכות קולבון. לדברי ר"מ, **כל אחד** חייב ליתון קלבון! אף מי שנותן שקל [=מחצית השקל] פשוט. וכך אמרו בירושלמי: כשם ששקלו דבר תורה כך קלבנו. וס"ל שהוציא הקב"ה כמין מטבע של אש והראה למשה כדכתיב **זה** יתנו, אלמא חייבים לתת שיעור זה בדיוק, ע"כ חיישינן שמא יחסר קצת משקלו [כגון שקל ישן שנישוף] וכדי שלא יפחות, התקינו חז"ל שכל אחד **יוסיף** קצת [לדברי ר"מ–מעה [שהיא ששית דינר]] נמצא השם "קלבון" היא לשון מושאל. כי אין כאן "שכר החלפה" כלל וכלל! ועל כן התירגום הנכון יהיה surcharge. לדברי חכמים: דווקא מי ששוקל סלע שלם [כגון עבור חבירו] ובדעתו לחזור ולתבעו "ער האט אוסגעלייגט", חייב ליתן סלע+קולבון [והיא לדעת חכמים:פונדיון!] אבל מי ששוקל סלע שלם, בשבילו, ובשביל עני או בשביל אשה או קטן, מכיון שאינם חייבים כל כך, לא חייבוהו חכמים אף הם בקולבון.

מי שבא להחלפן [exchanger] ובידו סלע שלם, ורוצה ליתן סלע ולקבל בחזרה change שקל, חייב ליתן שני קולבנות!! שקלים **1:6** [פליגי בירושלמי אי ר"מ היא או חכמים]

האחין השותפים, כלומר שירשו מעות מאביהן ועדיין לא עשו חלוקה, יכולין ליקח סלע שלם ממעות אביהן עבור שניהם, ואין חייבין בהוספת שום קלבון [כמובן, זה אליבא דחכמים] אבל אים הם **שותפים** [שני אנשים **זרים** שנשתתפו] חייבים בקלבון. והטעם: לפני חלוקה, רואים כאילו **אב המת** תורם בשביל שניהם, וכבר אמרנו שמי שתורם בשביל אחר, פטור מקלבון [ועל כן משנה זו היא גם לר"מ!] אבל שני שותפין דעלמא, הם כמי שתורם עבורו ועבור חבירו שחייב בקלבון אחד [גם זה נראה אף לר"מ מספיק בקלבון אחד ודוק] [מעניין: משנה זו נאמרה בשקלים נשנית בחולין ונשתלשה בבכורות!]

נסיים בירושלמי ריש שקלים: א"ר ביבא אין את יכול לעמוד על אופיא [מהותו וטיבו] של אומה זו, נתבעין לעגל ונותנין, נתבעין למשכן ונותנין! בני ישראל אוהבים ליתן. אבל יש לבדוק היכן נותנין? יש לחשוב אים נותנין הכוח או הממון, לעגל הזהב [אשר היא **תחליף** a cheap subsitute, ועולה בנקל] או להתמסר לאמונה ולהשתעבדות לד', הצריך עבודה ומסירות יום יום, אבל היא **אמיתי!**

הודעה: אפשר לשמוע שיעורים בעניינים שונים דרך קול תחכמוני **641-715-3800** ext 44661#

זה צורת סלע צורי. שקל שהוא מחציתו, דומה מאד בצורתו לזה רק קטן מעט. שים לב: מה שמוכרין היום "מחצית השקל" זה זיוף וערמה. כי כל אלו נטבעו **אחר** חורבן בית המקדש בזמן מרד בר כוכבא. ואין אלו דומים כלל וכלל לאלו שהשתמשו בבית המקדש לצורך מחצית השקל

מי שרוצה להשיג הגליון נא לשלוח בקשה
לweeklygilyon@gmail.com
נא לשלוח תשובות החידה ל :
weeklygilyon@gmail.com
אי נמי טקסט ל **(347)762-8145**
ואשמח מאד בכל מיני הערות והארות והשגות
יהושע גליק

ע"י הרב יהושע גליק שליט"א

גליון תתחכמוני

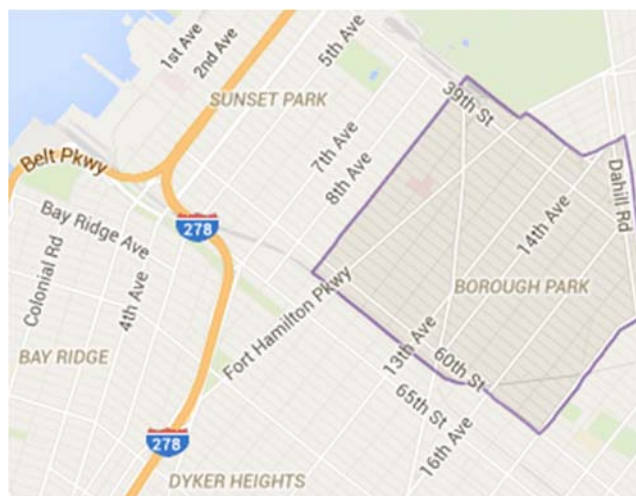
פרשת פקודי

זמנים

ראיית צדק jupiter ליל ש"ק 8:30 אלט=33. אזמט 113

מפה הזאת נועדת כדיי לידע הרוחות. הכוון direction למעלה היא north [אזמט של 0]

ימין=אזמט 90. למטה=אזמט של 180. לצד שמאל=אזמט של 270

חידות לפרשת פקודי:

- יש מצוות עשה מדברי סופרים לקרות המגילה. איזה מ"ע מדברי סופרים קדמה לזה?
- מה הזמן הראשון, שבדיעבד גדול, יכולין לקרות המגילה בשנה זו?

תשובות לחידה שעברה:

- מפסוק לא תבערו אש בכל מושבותיכם ביום השבת נלמד:
- אבל אתה מבעיר בבית המוקד [בבית המקדש לא חיישינן לשמא יחתה]
- אסור להרוג בת כהן שזינתה, בשריפה, ביום השבת
- הבערה ללאו יצאת [אין חייבים עליו מיתת בי"ד כשאר מלאכות]
- לחלק יצאת [לומר לך שאים עשה כל **39** מלאכות בהעלם אחת, חייב עכא"ו]
- מה שקרינו בשבת שעברה, פרשת שקלים היא דלא כחד! לרב היה לנו לקרות פרשת צו את בני ישראל את קרבני לחמי. ולשמואל, כיון שר"ח אדר חל בערב שבת [כשנה הזאת!] היה לנו לקרות פרשת שקלים **בשבת הזאת!** [אך כמובן שאין שני המחלוקות תלויין זו בזו, ע"כ עבדינן בחדא כמר ובחדא כמר]

<u>ונחושת התנופה...</u>

"נחושת" נמנה שלישי לחפצי התרומה אשר תקחו מאתם. נחושת נמצא בהרבה מקומות בעולם וגם ארץ ישראל נתברך בנחושת – ומהרריה תחצוב נחושת. כדיי להפיק נחושת, יש כמין אבנים קטנים הנמצאים בקרקע, טוחנים אותם, ומכניסן בכור [כלי גדול של חרס, ותחתיו בוער אש חזק] ואחר שמגיע לטמפרטור גבוה, הנחושת יורד למטה בצורת נוזל, ושאר הפסולת נתגבש, ונוטלין הפסולת, ונשאר הנחושת, וכשנצטנן, שוב מתקשה. אך ידוע, שנחושת טהור, אינו קשה כל כך [copper wire יוכיח!] על כן שוב מהתכין אותו ומערבין בו שאר מיני ברזל כדי להקשותו וזה נקרא bronze [בלשון הקודש אין מילה מיוחדת לזה, רק מבינים מהתוכן אים מדובר מנחושת טהור, או מנחושת מעורב. [כן הוא ברוב פעמים. אדני נחושת ויתדות נחושת וכן בדוד נאמר וַיַּלְבֵּשׁ שָׁאוּל אֶת דָּוִד מַדָּיו וְנָתַן קוֹבַע נְחֹשֶׁת עַל רֹאשׁוֹ, כל אלו הם bronze ואז הם חזקים ביותר

מסגולת נחושת בנגוד לחרס, שאינו מניח מים לצאת מתוכה כלל. ולזה נאמר בתוכחה: שמיך אשר על ראשך נחושת. גם בדברי חז"ל בריש נדה כשבודקין הזב. אמר אביי: ושל נחשת. כדתניא, רבי יהודה אומר: רואין אותן גבעולין של אזוב כאילו הן של נחשת. [שאינו בולע כלום]

משקל נחושת קלה ביותר כמשווים אותו עים כסף וכל שכן עים זהב. **560** פאונדס לכל cubic foot [זהב היא כמעט כפול!] מפורסם ים של שלמה, היא כלי גדול מאד של נחושת שעמדה על **12** בקר–של–נחושת. והיא עמדה בעזרה והיתה מקווה טהרה לכהנים בבית ד'. לפעמים נזכרה "נחושת" כמליצה לדבר תפל ומתועב. כגון יען השפך נחושתך ביחזקאל. [ואפשר, שגם נחש, שלאנג, נגזרה מזו] מכיון שנחושת נחשבת כפחות cheap שממיני זהב וכסף ונחושת. מי שמצרף נחושת מעיקרו יש לו ריח רע וכופין אותו להוציא. ופטור מלעלות לרגל [כתובות וחגיגה]

איסר ופונדיון הם של נחושת. אך מעה היא של כסף. [מעה היא שני פונדיון, פונדיון שני איסר, איסר **8** פרוטות]

מי שרוצה להשיג הגליון נא לשלוח בקשה לweeklygilyon@gmail.com

נא לשלוח תשובות החידה ל :

weeklygilyon@gmail.com

אי נמי טקסט ל **(347)762-8145**

ואשמח מאד בכל מיני הערות והארות והשגות

יהושע גליק

ותתחכמוני
ע"י הרב יהושע גליק שליט"א
זמנים

פרשת ויקרא

חידות לפורים:

- יש ד' פרשיות הסמוכים לפורים, איזה עוד שתי "פרשיות" קשורים עים מגילת אסתר גופא?
- איזה ארבעת תיבות רצופות נזכרים במגילת אסתר, וגם סמוך לפרשת זכור? [חכמה יתירה בחידה זו: א"א להשתמש בגוגל כדיי לפתרה!]

תשובות לחידה שעברה:

- תשובות חידות שעברה: מצוות עשה מד"ס לצום ד' תעניות קדמה למצוות עשה של מקרא מגילה.
- ע"פ ירושלמי אפשר לקרות המגילה כל החודש, נמצא מיום ה' פרשת פקודי [שבוע שעברה] כבר אפשר לקרות [כי חודש אדר מתחיל מיום אדר"ח כמבואר בפוסקים לעניין בר מצווה]

ראשית גויים עמלק, ואחריתו עדי אובד [פרשת בלעם]

עמלק הוא עם קדום, ונקרא כן על שם מייסדה, הלא הוא נכד עשו. בזמן מתן תורה התגוררו בארץ אדום, [כיום: חלק הנגב שבארץ ישראל [באר שבע ערד וכו']] והיה להם "אלופים" [ראש של ה tribe]

שם עמלק נזכר בתורה אצל מלחמת ארבעה מלכים "ויכו את כל שדה העמלקי" אך כבר פירשו המפרשים שנקרא כן ע"ש העתיד, כי בימי אברהם עדיין לא נוסד אומה זו. אנו נפגשים הרבה באומה זו במשך תקופת שופטים ונביאים, עד שנאבדה לגמרי בימי חזקי'.

ונעתיק כל המלחמות שנערכו איתם. ראשון, בצאתם ממצרים ועם ישראל עיף ויגע, ועם עמלק

"לא ירא אלוקים". אני רוצה להתעכב על ביטוי זה. קודם לתרגמו: he did not fear the Elokim. כאילו חסר כאן תיבת "את" . מלת "ירא" היא verb ועל כן המתרגם he was not Elokim-fearing, אינו אלא טועה [עיין בתרגום אונקלס]. עכשיו יש לבאר מה פירוש ביטוי זה? [עכ"פ אחד מהם] אנחנו מוצאים ביטוי זה אצל אבימלך "רק אין יראת אלוקים במקום הזה והרגוני על דבר אשתי". אצל יוסף: זאת עשו וחיו את אלוקים אני ירא. אצל נחמי 5 וְהַפַּחוֹת הָרִאשֹׁנִים אֲשֶׁר לְפָנַי הִכְבִּידוּ עַל הָעָם וַיִּקְחוּ מֵהֶם בְּלֶחֶם וָיַיִן אַחַר כֶּסֶף שְׁקָלִים אַרְבָּעִים גַּם נַעֲרֵיהֶם שָׁלְטוּ עַל הָעָם וַאֲנִי לֹא עָשִׂיתִי כֵן מִפְּנֵי יִרְאַת אֱלֹהִים.

הצד השווה שבהם: מי שיש בכחו to take advantage מאת החלש ממנו [בין בגוף בין בממון בין בחכמה=ערמה] כלומר השני הוא vulnerable. ומונע מלעשות כן, הוא הנקרא "ירא–אלוקים". והמתנהג להיפך, כלומר שרואה חבירו חסר–אונים, בלתי יודע איך ומה לעשות, והוא מכיר בחולשת חבירו, אין ער נוצט עס אויס להרע לו [בזמן הזה, על פי רוב: לקיחת רכושו..] פלוני זה נקרא "לא ירא אלוקים". עמלק ידע שישראל חלשים וחסר אונים הם במדבר unprotected. על כן באו ללחום ולזנב הנחשלים. גר מארץ נכריה אין לו שום "הגנה" מחוקי המדינה no citizenship rights על כן אים אין יראת אלוקים במקום הזה, אפשר להרוג את יצחק על דבר אשתו [כי אף אלו הפראים חששו מפני איסור אשת איש, [מסתמא היה איזה bad luck וכו' מי שנושא אשת איש. וח"ו להם להיכשל בסימנא ביש...] כמובן שאין זה כל הdefinitions, שהרי אחר העקידה נאמר לאברהם עתה ידעתי כי ירא אלוקים אתה, וכן באיוב "ירא אלוקים וסר מרע" ושם, "יראת אלקים" כולל הרבה יותר מפירוש המצומצם שביארנו.

שוב אנו נפגעים בעמלק בשנה השנית כשניסו המעפילים ללחום את העמלקים אשר ישבו בעמק, וד' צווה את משה שלא ללחום איתם, רק לנסוע דרך המדבר, והם העפילו לעלות ההרה וללחום איתם, ונענשו, ויכום ויכתום עד חרמה.

בימי השופטים הציקו לישראל, כל מה שזרעו ישראל השחיתו. ואכלו את יבול ארצם גם לקחו שה ושור וחמור. עד שהושיעם ד' על יד גדעון. בשירת דבורה נזכר מני אפרים שרשם בעמלק. גם ויקבר בארץ אפרים בהר העמלקי. רואים שהתפשטו קצתם עד חלק של אפרים [שהיא רחוקה מדרום]. שמואל אמר לשאול בנבואה מאת ד' כי הגיע העת והזמן למחות את זכר עמלק. ועל מוטל עליו לערוך מלחמה ולחפש אחר כל יישובי עמלק [כנראה שכבר התיישבו בהרבה מקומות בא"י] ולעקרם ולשרשם. שאול אכן הכה את רוב עמלק לפי חרב, אך חמל על אגג מלך עמלק [כנראה, היה סבור שעצם הבושה שנתפש חי, זה "מיתתו" [גם מצינו אצל עמים הקדמונים שתפשו את המלך ושמו אותו במאסר, אך לא הרגוהו [נבוכדנצר לצדקי' וליויכין]] אך זה נחשב לחטא גדול, שלא שמע את דבר ד' ובשביל זה נלקח המלוכה מזרעו אחריו.

בימי דוד פשטו העמלקים ושרפו את צקלג באש. דוד בא אחריהם והכם מנשף עד ערב. ולא נותר כי אים **400** איש אשר ברחו. בימי חזקי' עלו **500** מבני שמעון והכו את שארית הפליטה אשר לעמלק. [דברי הימים **1:4**] אך בימי מרדכי ואסתר עדיין נשאר המן! ואף מצינו מבני בניו שלמדו תורה בבני ברק.

לפי הרמב"ם [יש סתירה בדבריו] שכתב שאחר שבא סנחריב ובלבל את כל העולם "וכבר אבד זכרם" נמצא שאין לנו עוד שבט עמלק, ונמצא שכבר נתקיים "תמחה את זכר עמלק" כי מכיון שלא נמצא בעולם tribe מיוחד אשר מתייחסים וקוראים עצמם על שם עמלק, אף שאים יבא אליהו ויאמר שאיש הזה הוא בן אחר בן **23** דורות מעמלק, אין שום חיוב להרגו.

אך קשה לפי זה שקבעו חכז"ל קריאת פרשת זכור [והוא מה"ת] לאיזה צורך? וגם במכילתא נזכר מלחמה לד' בעמלק מדור דור. עד דורו של משיח. ועל כרחינו, שקיבלו חז"ל בתורה שבע"פ, שחוץ ממצוות מחיית שבט עמלק מן העולם, וזה נתקיים בזמן דוד, יש עוד "עמלק" שכל מי שנלחם עים גופם bodies של ישראל שבאותו דור, [בין בגופם כגון ערבים סביב א"י או איראן בזמננו, או נאציס לפני **70** שנה או נוצרים בתקופת ראשונים וכו' וכו' וכו'.] בין בתורת ד' [כגון ראשי מדברי אבלוציה בזמננו או מתפקרי ומלעיגי תורה שבכתב ובע"פ, המתיימרים לדבר בשם science ומדע] הרי הם בכלל תמחה את זכר עמלק [וזה פירוש תורה שבע"פ, וקצת נרמז כן בתורה שבכתב, דאל"כ מה זה "מדור דור"] וכמובן שאין בכוחינו למחות את שמם של אלו. אבל יש לנו לשנוא אותם ולעורר איבה בליבנו, עד שנזכה בביאת משיח לעקירתם כפשוטו.

מי שרוצה להשיג הגליון נא לשלוח בקשה
לweeklygilyon@gmail.com
נא לשלוח תשובות החידה ל:
weeklygilyon@gmail.com
אי נמי טקסט ל (347)762-8145
ואשמח מאד בכל מיני הערות והארות והשגות
יהושע גליק
אפשר לשמוע קול תחכמוני
ext.#44661 641–715–3800

קול תחכמוני
ע"י הרב יהושע גליק שליט"א
זמנים

פרשת צו

תשובות לחידות שבוע שעבר:

- ככה ייעשה לאיש אשר... נזכר במגילה, וגם בפרשת תצא אצל חליצה.
- יש שני פרשיות הקשורים עים המגילה, ואלו הם: פרשת הכסף, ופרשת גדולת מרדכי!

קצת חקירות בהלכות פורים

♦ מי שהתחיל לקרות את הוי"ו של ויהי אחשוורוש קודם עלות השחר, והאריך בוי"ו, עד שעלה השחר, והמשיך בקריאתה, מי אמרי' דבעינן תחילת התיבה בזמן חיובא, או לא [בשופר אמרי' בכה"ג דלא יצא ר"ה 29]

♦ מי שנזכר **20** מינוט לפני השקיעה שלא קרא את המגילה, וגם לא עשה משתה ושמחה, הי מינייהו עדיף? את"ל מקרא מגילה עדיף, דעיקר מצוות היום, מהו שיקרא אחר לפניו, ויאכל הוא את הסעודה? מי אמרי' משתי וברוכי בהדדי אי אפשר [דומני שכ"כ בעה"מ גם לעניין קריאת ההגדה]

♦ מי שעומד בניו יורק וקורא את המגילה ביום יד, אבל בירושלים כבר היא יום ט"ו, [אי נימא דאפשר להוציא דרך הטלפון] מי אמרי' האי חיובא לחוד והאי חיובא לחוד, או"ד שם קריאה חד

♦ מי שהלך לבית המשתה, ונתאחר לקרות עד אחר עלות השחר, מהו שיקרא קודם הנץ החמה לצאת חובת לילה? את"ל שיכול לקרות, מהו שיוציא אחר חובת קריאת היום, מי אמרי' אכתי לא מטא זמן חיובא דיום לגבי דידיה, ואיך יוציא אחרים, או דילמא שם קריאה חד הוא?

מבואר בגמרא [מגילה יד] מ"ח נביאים עמדו להם לישראל, ולא פיחתו או הותירו שום דבר, חוץ ממקרא מגילה. כלומר: וודאי שיש **גזירות** הרבה שנתקנו בזמן הנביאים [נטילת ידיים עירובין וכו'] אבל לתקן **קריאה** של טקסט, ולהפכה ל"מצווה" זה חידוש עצום. ועל כן מצינו במגילה יט: מלמד שהראהו הקדוש ברוך הוא למשה דקדוקי תורה ודקדוקי סופרים, ומה שהסופרים עתידין לחדש, ומאי ניהו – מקרא מגילה. גם: מבטלין תלמוד תורה למקרא מגילה. ולא תמצא מבטלין ת"ת להדליק נר חנוכה או לנר שבת או לעשות עירובי חצירות, כי פשיטא שחז"ל [בעיקר אנשי כנסת הגדולה] הוסיפו הרבה תקנות וגזירות. אבל מצוות **קריאה** מיוחדת לקריאת התורה. ועל כן לחדש **קריאה** חדשה, נראה כמוסיף על התורה. ועל כן הוצרך אסתר לבקש רשות לקבוע קריאה זו לדורות

מכיון שחל עלינו חובת קריאת מגילה, על כן יש לנו לזכור שאין זה כעין סיפור מעשה והכאת המן ולפזם ...להיות כל איש שורר וכו', רק יש לקרות כל תיבה בפני עצמה [כמו קריית שמע] רק אין מדקדקין באותיותיה כגון יהודים או יהודיים. אבל אים משתנה פירושה, לא יצא ידי חובתו. על כן באתי לפרט קצת תיבות המעכבות.

1:17 להבזות בעליהן בעיניהן [אים לא משימים לב כראוי, ייאמר בעליה**ם**]

1:17 ולא בְאא–אה. יש להטעים ולהאריך על תחילת התיבה [מלעיל] ואז פירוש and she did not come אבל אים יטעים בסוף, פירושו: and she is not **coming**

2:3 **וְיפקד המלך פקידים**. שמעתי אחד מפזם **וַא יפקד המלך** ..בפת"ח תחת הוי"ו. וזה טעות גדולה! כי אז מתפרש and the king appointed ופירושו האמיתי [בשב"א תחת הוי"ו] and the king **shall** appoint

2:6 כמובן שיש לומר **הָגלה הֶגלה** כמנוקד בספרים [מי שקורא לאשתו, אפשר שלא תרגיש ולא תתקנהו!]

2:12 **ששה חֳדשים** קמץ קטן תחת החי"ת. אים יאמר בפת"ח מתפרש six new-ones!

2:14 **בערב היא ב–אאה.. ש–באאה** מטעים בסוף. ומתפרש at the evening she **is coming** and in morning she **is returning**

2:23 **וַיִתָּלוּ שניהם על עץ** כמו שמנוקד. and they **were hanged** אבל **וְיתלו** בשו"א תחת התי"ו, פירושו and they hanged x

4:11 את שרביט הזהב וח–יָאה. אבל כשמטעימים על החית, פירושו and he lived

6:1 דברי הימים וַיהיו נקראים בפתח תחת הויו. ופירוש הפסוק כך: אחשוורוש צוה להביא את ספר הזכרונות, [**ומובן מאליו** שרצה שיקראו אותו לפניו] ואכן נעשה רצונו, **וַיהיו נקראים לפני המלך** and they were read before the king אבל כשקורין בשו"א תחת הוי"ו פירושו: המלך צווה להביא את ספר הזכרונות ולקרותו...

8:15 והעיר שושן צהֲלה ושמחה. בפתח תחת ה"א של **צָהֲלָה**. ופירושו and the city of Shushan, **she rejoiced** אבל אים אומרים בקמץ תחת הה"א, אז מתפרש : and the city of Shushan **was joyful**

נא לשלוח תשובות החידה ל:
weeklygilyon@gmail.com
אי נמי טקסט ל (347)762-8145
ואשמח מאד בכל מיני הערות והארות והשגות
יהושע גליק
אפשר לשמוע קול תחכמוני
641–715–3800 ext.#44661

ונהי תחכמוני
ע"י הרב יהושע גליק שליט"א
זמנים

פרשת שמיני

חידת השבוע:

- כמה בהמות הקריבו ביום ראש חודש ניסן? [שהוא שמיני למילואים]
- איזה קרבן [בעל-חי] הקריבו ביום השמיני, שחייב לבא דווקא מין פלוני, שלא מצינו לו חבר בכל התורה כולה?

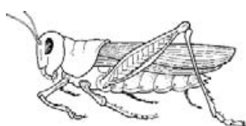
תנור וכיריים יותץ

חלק שני של פרשתינו עוסקת בטומאה או שקץ הקשורים לבעלי חיים. בלשון התורה יש הבדל בין **טמא לשקץ**. כל דבר שהוא טמא הוא גם שקץ, אך לא כל שקץ היא טמא. מושג הטומאה [עכ"פ אצל בעלי-חיים] יש לה שני תוצאות: איסור אכילה, וחיוב טבילה במים, [לפעמים גם בגדיו] לנוגע [או נושא] נבלתם. בתורה לא מצינו מלת "אסור" ואים חכמינו יאמרו שדג שאין לו סנפיר וקשקשת "אסור" באכילה, בתורה נאמרה "שקץ" או ואת אלו "תשקצו".

מקפיטל **11** עד סוף הפרשה, יש לראות סדר מיוחד של **7** עניינים: **1)** "בהמות טמיאות מיוחדות" [יש להם עניין מיוחד: שיש להם סימן טהרה אחד ולא השני, וקמ"ל שאפ"ה הם טמאים [טמא+אסור]] ואיידי דחביבא ליה פתח ביה קרא. וגם חכמינו במשנה, נהגו להתחיל מסכתא או פרק, לא בדבר הפשוט יותר [כמו שרגילים בזמן המודרני] רק בדבר **החביב והמחודש** יותר. [דבר מעניין: אין בלשון הקודש מלה מיוחדת של "חאטש" או "אף-על-פי" [בעברית המודרני יש "על-אף"] רק אומרים "כי" כגון שכל את ידיו כי מנשה הבכור=אע"פ שמנשה הבכור. ויותר מעניין שגם בארמית although אין מלה לזה! ואף כשאמרו כי משמש בד' לשונות, לא מנו את "כי"!!] ומתפרש **אף על פי** שמעלה גרה היא **מכיון** שאיננו מפריס, לא תאכל את הגמל. נמצא שכי=even though ו וי"ו של **ו** פרסה=since

2) "בריות שבמים" וזה כולל דגים או חיות קטנות הגרים במים [=שרץ המים] כגון lobster crab. ונתנה התורה שני סימנים. ואים חסרים אלו הסימנים אז **שקץ** הוא לכם=אסור [אבל אינו מטמא כלל!]

3)"עופות המשוקצים" [שוב הפעם, לא "טמאים"!] וזה כולל **20** עופות, וכן כל "שרץ-העוף" =בעלי חיים **קטנים** המעופפים **כולם** אסורים, לבד אים יש לו כרעיים ממעל לרגליו מלבד **4** רגליו הפשוטים. grasshopper.

4)בהמות טמאות שאין להם **שום** סימן טהרה [עיין בחומש]

5) שרצים **הטמאים**. כלומר רק אלו השמונה שמנה הכתוב, **מטמאין** אדם הנוגען [לא הנושאן] ומשום איזה סיבה בלתי ידועה לנו, האריך כאן הכתוב לבאר פרטי דיני "טומאה". ואלו הם: **1)**נגיעת כלים, **2)**תוך כלי-חרס, [כלי-חרס אינו classified ל"כלי" במובנו הרגיל, משום שאין לו חשיבות והוא כעין plastic בזמננו]**,3)** נגיעת אוכלין ומשקין [בתנאי מיוחד, שכבר נפל מים על האוכל], **4)** חזרה ודוגמאות מפורטות על האמור לעיל, ביתר ביאור [כגון **תנור וכיריים** וכן דוגמה לאוכלין ומשקין, גם הוסיף הכתוב לבאר, שאים המשקים מונחים בבור, אינם מיתטמאין.]

6)מיתת בהמה טהורה. אף בהמה טהורה, אים מתה מאליה, הרי יש לה כל החומרות של **4&1**

7) כל שרצים [בנגוד ל5] הם **משוקצים**=אסורים באכילה [והתורה חוזר על איסור זה כמה פעמים]

מדברים ארמית: לַעֲגָל קאתית! במהרה אתה בא אצלנו! [ברכות יח]

נא לשלוח תשובות החידה ל: weeklygilyon@gmail.com
אי נמי טקסט ל 8145-762(347)
ואשמח מאד בכל מיני הערות והארות והשגות
יהושע גליק
אפשר לשמוע קול תחכמוני 3800-715-641 ext. 44661

תתחכמוני | זמנים
ע"י הרב יהושע הליק שליט"א

פרשת תזריע

תשובות לחידות:

- 41 בהמות הקריבו בו ביום ואלו הם: 2 לתמיד, 11 מוספי ר"ח, 7 ליום השמיני, 21 קרבנות נחשון.
- לא מצינו בכל התורה חיוב להביא "עגל" דווקא, חוץ עגלים הנזכרים ביום השמיני

[הזוכים בתשובת החידות: הרב ש.י. לווינגר. הרב ש. ברוק] [כעבור זמן מה, נגריל בס"ד איזה ספר מעניין, [לא נמצא בדפוס] להזוכים]

חידת השבוע:

- בגד המוסגר או המוחלט, כמה שיעורו לטמא?
- מצורע מניח תפילין או לא?

ובן יונה או תור לחטאת

רק שני עופות אלו כשרים לקרבן. ויכול להביא בין זכר בין נקיבה. שם הכללי למינים אלו הוא dove. גם pigeons הנמצאים בכל פינה ופינה, הם ממשפחה זו. תור הוא מין בר wild. ובן יונה הוא ביתי domesticated . בן יונה כשר רק כשהוא צעיר, ותור רק כשגדל קצת [משנה חולין].

סדר גידול היונים. מתחילה הזכר בונה קן מעצים וענפים שונים באופן עראי מאד, ויכולים למצוא קן בכל מקום שאפשר להעלות על המחשבה [עיין סוף חולין קן על ראשו של אדם!] ובלבד שיחשוב היון שהוא מקום מנוחה וצנוע בלי הפרעות מבני אדם וחיות. כאשר יזדווג עים בת מינו [וכבר אמרו חז"ל שהם נאמנים לבני זוגם. מה יונה זו משעה שמכרת בן זוגה עוד אינה ממירה אותו באחר. כך ישראל משעה שהכירו להקב"ה לא המירוהו באחר] בעוד 10 יום, מטלת ב או ג ביצים, ואחר דגירה [ישיבת האב או האם על הביצים כדיי שיתחממו] של שלש שבועות יוצאים האפרוחים, אך הם קטנים מאד, ואין עיניהם נפתחים [עיין ריש ביצה שאסור באכילה] עד עבור כמה ימים, ובכל אותו הזמן הם ניזונים מ"חלב" שמקיא האב או האם. ועדיין האם/אב רובצת עליהם כדי לחממם. כעבור 30 יום כבר נתגדלו עד שיש להם הכח לפרוח החוצה, ולאכול מזון שמוצא [מיני זרעונים וקצת יתושים] רק **אחר** שיצא "בריכה הראשונה" [עיין ב"ב פרק המוכר פירות] כלומר אחר ל' יום מעת שנוצרו או 60 יום מעת הזווג, הם מזדווגים שוב, וחוזר חלילה. בסך הכל אפשר להם להטיל כ4 או 5 בריכות לשנה. והם מתחילים בעת האביב [עתה!] עד תקופת טבת [בערך]. כשנתגדלו הוולדות והם בני ששה חדשים, הם כבר ראויים להוליד.

היונים כשהם צעירים, טעימים מאד לאכילה, ומצינו שהזמינו את היונים לפני יו"ט כשאומר זה וזה אני נוטל, כדיי שיגמר דעתו איזה מהם השמינים, ולא יטריח ביו"ט ולטלטל שלא לצורך. גידול היונים קל מאד, ובייחוד אים בונים איזה מקום מיוחד הנקרא שובך, שיכולים היונים להטיל ביציהם במנוחת הנפש.. בחדרים הקטנים שמספקים להם. כל בן זוג יש לו חדר מיוחד!. ועל כן היה מנהג לבנות שובך בכמה חצירות בזמן המשנה [עיין ב"ב] מכיון שאין שום הוצאה וטורח לטפל בגידול היונים, א"כ אין לראותם כקניין גמור של הבעלים. [כלומר מי שנמצא היונה בשובכו או בעלייתו=גגו] ואסורים בגזל רק מפני דרכי שלום.

לאחרונה ראיתי איך כמה אנשים "מהדרין" למצוא קן ולשלוח האם. וסוברים שיש בזה מצווה. אך הדבר פשוט שלא רק שאין מקיימין מצווה, אלא עוברים על צעב"ח שי"א דהיא דאורייתא. כי מיד שרואה האם שמישהוא טלטל את קנה, שוב אינה חוזרת, ונוטשת את קנה לעולם [אף אים תחזיר הביצים] ועניין שילוח הקן היא שאים אתה רוצה לאכול או להשתמש בהקן, אל תקח את כולו, בלי שיור שריד ופליט, רק תשייר את האם. ותקח האפרוחים או הביצים. גם הדבר מובן מאליו שאין זו מצווה שקורין **חוקית**, רק מצווה "מוסרית" כלומר שאנחנו "מבינים" הטעם.

ומרגישים שיש כאן איזה "מדה אכזריות". ויש שטועים בפירוש הגמרא מגילה ...לפי שאינם אלא גזירות... וכאילו נאמר כאן שאין הטעם משום מדת אכזריות. רק גזירת המלך. אבל זו שיבוש, דא"כ איך לומדים צעב"ח דאורייתא, מחמור רובץ תחת משאו, נימא שאינו אלא גזירה! והרי מצינו שנענש רבי שלא חס על עגל העומד לישחט [כלומר שלא הראה **שום** מדת רחמים עליה--אף דפשיטא דלכך נוצר, היה לו להראות איזה הרגשה של רחמים כלפיה]

וע"כ פשט בגמרא שם, היא שהיה כת של מינים בזמן התנאים, שרצו להראות **שכל מצוות התורה** הם לוגיים ושכליים, ואפשר להסביר הכול, עד שמה שאין מבינים, איננו חייבים לעשות [דוגמה אריסטו וחסיריו] וכדיי **להוציא מליבם של אלו** ולהתריע עליהם, ולהרחיקנו מכת ההיא, אסרו לומר בנוסח התפילה, מה **שנהגו הם לומר** כדי שלא נשתייך ונזדהה אליהם כלל.

בדרך כלל מביאים שני תורים או שני בני יונה וזה נקרא "קן" [חוץ מקרבן נדבה שאפשר להביא אחד] יולדת עשירה מביאה רק עוף אחד לחטאת והיא קריבה ראשונה, וכבש לעולה. ענייה מביאה קן, אחד לעולה ואחד לחטאת. זב, זבה, עולה ויורד [עיין סוף ויקרא] וכן מצורע עני, כולם מביאין קן האמור.

מדברים ארמית!

- **מטול** דמסאב הוא **because** הוא טמא
- **אמטול** להכי, בעל חוב גובה [פסחים 32] למד חסר, ונבלע במלת "להכי"

קול תתחכמוני

זמנים

ע"י הרב יהושע פליק שליט"א

אפשר לשמוע קול תחכמוני -641
715-3800 44661#

פרשת מצורע

תשובות לחידות:

- כזית מן הבגד המנוגע **או** שלש על שלש מטמא. [רמב"ם טומאת צרעת 13]
- איבעי' דלא איפשטא במועד קטן אי מצורע מניח תפילין.

[הזוכים בתשובה: ר' א. כרמל ר' ש.י. לווינגר]

חידת השבוע:

- מי טומאתו יותר חמורה זב או מצורע?
- מה הדין בצפור החיה, האים נאסרה בהנאה לפני השילוח?

זאת תורת הצרעת

התורה מקדישה **116** פסוקים [צא וחשוב כל פרשת תזריע [חוץ מ**8** פסוקים ראשונים] ויותר מחצי פרשת מצורע] לפרט בפירוט רב כל "הלכות נגעים" וכן בתורה שבע"פ יש **14** פרקים במשנה ו **9** פרקים בתוספתא בעניין שלא מצינו שהיה "נוגע למעשה" בזמן המשנה [כלומר לא מצינו איך שר"מ או ר"ש אמר לאחד שבגדיו או ביתו טמא, והלה הלך ושרפו או נתצו--אף דפשיטא שנוהג אף בזה"ז ואף בחו"ל, לבר מנגעי בתים שנוהג דווקא בא"י ואפי' בזה"ז, ומובן שאף הצפרים יכולים לעשות בזמן הזה כדיי לטהר בית המנוגע. ואדם המוחלט יכולים לטהרו ע"י גילוח וצפרים, ואחר **7** יום מותר [אחר הערב שמש] מותר אף בתרומה--אך כמובן שאינו יכול להביא קרבנות להתירו בקודש--אך גם יולדת בזה"ז יש לה בעייה הלז] עד שבא הכתוב לעשות כעין "סיום גדול" לכל "מסכתת נגעים" בפסוקים של **54-57**.

להראות contrast, נביא עניינא דיומא, והיא "הלכות פסח". **כל** הלכות פסח נכללים בפרשת בא ב**27** פסוקים [בערך] עיי"ש. [נכון שנאמרה **ונשנית** עוד פעמים [כמה?]] נמצא מה שיש לנו **50** סימנים בשולחן ערוך ו**120** דפי גמרא, הספיקה תורה שבכתב לכתוב במעט פסוקים. ואין כאן "חסל סידור פסח..." כמו שיש **בתורה עצמה** "חסל סידור נגעים" [**54-57**] גם הלכות שבת כבר אמרו חז"ל כהררים התלויים בשערה. שיש מקרא מועט והלכות [=תורה שבע"פ] מרובה [חגיגה **10**]. מעניין לדעת שפרשה הכי-ארוכה [חוץ מתורת צרעת] היא פרשת טמאים [**11:1-47**] והיא בת **47** פסוקים לבד... כלומר פחות ממחצה של צרעת!

פרשה היחידה שארוכה מזה של צרעת, הלא היא פרשת הקרבנות, שנמשכת מתחילת פרשת ויקרא עד אמצע צו גם שם יש כעין "סיום" זאת התורה לעולה למנחה וכו' **170** פסוקים! וכבר רמזו חז"ל הדינין והעבודות ...יש להם על מה שיסמוכו. כלומר יש במקרא, הרבה פסוקים לפרש ולבאר היטב כל דיניהם.

מה כוונתינו בכל זה? אפשר להוכיח [וכן שמעתי מר' אביגדור מילר זצ"ל] שבכל מקום שיש אריכות בתורה שבכתב, זה מראה "חביבות יתירה" שיש להקב"ה לדבר בעניין הלז. ובניין אב לכולם פרשת נשיאים דתני ביה קרא תריסר זימני. וכן שיחת עבדי אבות בפרשת חיי, שהתורה חוזרת ומספרת כל סיפור של אליעזר. והנה בפרשת קרבנות, הדבר מובן היטב. מכיון ש**עבודה** חשובה **מאד** בעיני המקום [ואף פרשת מלואים נאמרה ונשנית תצווה וצו וכן כל פרטי מלאכת המשכן באריכות **רב** תרומה תצווה ויקהל פקודי] ואף שכיום הזה אין לנו עבודה, וקשה מאד **עלינו** להבין מה זה ועל מה זה, אבל מהרה ייבנה בית המקדש ונזכה לדעת מהות **העבודה**, אשר היא משלשה עמודי העולם [תורה עבודה גמילות חסדים] אבל בזמן הזה יש לנו **תפילה** אשר היא כעין "ממלא מקום" [כלבנה בפני החמה] לעבודת הקרבנות.

כבר הוכיחו חכמי הפשט האחרונים שאין לנגעים **המוזכרים בפרשתינו** שום הסבר הגיוני וטבעי. [וראי' הכי גדולה: השמר בנגע הצרעת לשמור מאד ולעשות, ככל אשר יורו אתכם הכהנים וכו' וסמיך ליה מריים, פשוט מאד שצרעת מרים בא אך ורק על שדיברה במשה. ויורו אתכם כהנים לווים אינו מוזכר רק כשמדברים אודות complicated הלכות שצריך "רב ומו"צ" לפסוק ולא כשצריך "רופא"] וכולו מבוסס על הנהגה נסיית, שהיה אמור להתגשם ולהתמשש אך ורק בזמן שעם ישראל נוהגים באופן הכי-מעולה ומשופר, וכל גורלם ומצבם מונהג בהנהגה על-נסיית [כעין שהיה בזמן יהושע ושמואל] ואין הנגעים איזה disease או infection רק היא direct result מהנהגה בלתי רצוייה המשתייכת לדיבור שלילי שגורם איבה והפרדה ושנאה כבושה, בין איש ואחיו. הנקרא בלשון חכמינו ז"ל לשון הרע ובלשון ארמי "לישנא בישא".

יש שתמהו על החפץ חיים זצ"ל שחיבר "ספר שלם" על "הלכות לשון הרע" למה אין ספר על הלכות גאווה, כעס, אכילה יתירה, אונאת דברים, חנופה, שקר וכו' אך הדבר פשוט שהוא ז"ל דרך בדרך של חכמי הש"ס. כי אך ורק בלישנא בישא מצינו "הלכות" בגמרא. כגון היכי דמי לישנא בישא [ל"ב] [בערכין] כל מילתא דמיתאמרא באפי תלתא לית בה משום ל"ב [בבא בתרא וערכין] גם מצינו תנאים שהוכיחו זה את זה שיש בזה משום ל"ב [עיין פרק גט פשוט] גם הרי"ף הביאו ב"הלכותיו" [עיין פרק במה מדליקין] אלמא שיש לראותו לא רק כמדה טובה או עצה טובה, רק כמו שיש הלכות טריפות, יש הלכות לישנא בישא. הבעייה הגדולה, היא, איך לתרגם ההלכות המוזכרות, לחיי יום יומיים **שלנו**, ולשפה של בן זמננו. וכבר נתמלאה הגליון ועוד נשוב לנושא הלז בס"ד בל"ן

מדברים ארמית: **איתרע** לה רובא/ שכיב **מרע** : הרוב **נחלש**/ a **weakened** person about to die

ותחכמוני
זמנים
ע"י הרב יהושע אליק שליט"א
אפשר לשמוע קול תחכמוני - 641-
#44661 715-3800

פרשת שבוע שחל בו פסח

תשובות לחידות:

- **חומרות של זב**: צריך מים חיים, מטמא בהיסט, משכב ומושב [מצורע אינו מטמא מו"מ רק טו' קלה]
- **חומרות של מצורע**: מטמא בביאה, משתלח חוץ לג מחנות
- צפור החיה אסור בהנייה עד שעת שילוחו [תו' קידושין]

חידות לפסח:

- איזה לאו א"א לעבור רק בליל פסח[2]?
- איזה אמורא הלך לטבול ע"פ, ולמה?

'השיר יהיה לכם כליל התקדש חג.
תושבחא תהי לכון, כליליא דאתקדש ביה חגא [ישעיה 30]'

חג המצות היא החג אשר נתרבה בהלל ושיר, כי בו יצאנו ממצרים. והיה נהוג מימות משה, לשורר בשעת אכילת פסחיהן בליל החג. עד שבא ישעיה לתאר מפלת סנחריב בעת בואו לכבוש ירושלים, שבני ישראל ינצחו חיילי אשור, ועתידים לאמר שירה על נצחון זו, כעין השירה שאומרים בליל הפסח.

אין אומרים שירה אלא על היין. כי יין משמח לבב אנוש. ומימות עולם נתיחד היין בסגולותיו להרנין לבבות, ולשכך דאגות, עד שנוכל לצאת ממצוקה וקטנות המוחין, ולהתרומם ולראות ולהבין דברים באספקלריה הנכונה, שלא ראינו עד הנה.

תיקנו חז"ל לשתות ד' כוסות של יין בליל פסח. וכל כוס וכוס עבדינן ביה מצווה חדא. ידוע לכל שיש ביין אלכוהול והיא המשכר. בזמן חז"ל היה דרך ל"מזוג" היין, כלומר להמעיט כוח האלכהול ע"י מזוג מים. עד שיש אומרין שאין מברכין על "יין חי" כי אין דרך לשתותו כך בלי **שום** מזוג. גם אמרו "כל חמרא דלא דרי על חד תלת מיא, לאוו חמרא הוא" כלומר אים האלכהול שביין חלש כל כך [בגלל שלא הספיקו כל הסוכר שבענבים להתחלף לאלכהול, מפני שמתו הyeast באמצע. אי נמי שלא היו ענבים מתוקים מעיקרא] שאינו יכול ל"טעון" [דרי] שלש פעמים מים כנגדו. א"כ אין זה יין!! כלומר מוכח שsomething went wrong במהלך התסיסה.

לפי טבע הדברים, אי-אפשר שיהיה ביין יותר מ**15** אחוז אלכוהול. והיינו אף שיש ענבים הכי-מתוקים, **וכל** הסוכר הנמצא בתוך הדזוס נתהפך לכוהול-- מאחר שמגיע לאחוז גבוה, כבר א"א לyeast לחיות, וכבר מתו כולם. וממילא שאין הסוכר--אף את"ל שנשאר עדיין קצת-- מתהפך עוד לכוהול. בזמננו, בגלל שיפור המצב, אפשר לcontrol הרבה דברים, וממילא יש לנו רוב יינות עד **13** אחוז. אף אים נאמר שהיין בזמן חז"ל היה לפי תנאים הכי-מוכשרים, וממילא היה להם יין חי בת **15** אחוז, הרי אחר מזיגת שלשה-חלקי מים, נשאר פחות מ**4** אחוז, כוהול.

יין מבושל. כידוע, שנזכר בפוסקים בין לעניין קידוש, בין לעניין יי"ן. יש להבין מה היה תכלית הבישול בזמן המשנה? גם יש סתירה אי הבישול משביחו, או מגרעו. וכפי הנראה, הבישול, ממעט חלק הכוהול שבו [כי boiling temp שלכוהול, פחות ממים] והיו שרצו כל הtaste שיש ביין--אך לא להשתכר, ע"כ המציאו "חכמה" הזאת, לבשלה ולהמעיטה [כך נזכר בכל הפוסקים דבעינן שיבשלה עד שממעיטה] דהיינו ל"הוציא" קצת הכוהול. נמצא שמה שבני זמננו קורין "מבושל" אינו אלא "מפוסטר", ואינו עניין כלל למה שדיברו בו חכמי המשנה. [דהתם נשתנה לגריעותא, שעשה מעשה להוציא הכוהול] וע"כ יוצאין בכל יינות שלנו אף לכתחילה, וה"ה שיש בעייה כשנכרי מטלטל בקבוק יין פתוח [יו"ד **124**]

יין מתוק. גם בזה יש לבאר שהוא יין **שנשאר** מתוק בגלל שאירע איזה ריעותא באמצע התסיסה. וע"כ פסול למזבח [עיין מנחות] אך יין **שהוסיפו** בו סוכר, **אחר** שנגמר התסיסה, הרי פליגי בזה. רמב"ם סובר שפסול בגלל שאסור ע"ג המזבח. ולדעת ירושלמי "קונדיטין" [מלשון candy] כשירה.

סוחט אדם אשכול של ענבים ואומר עליו קידוש היום.[ב"ב] זוהי חידוש עצום מאד! כי grape juice אין לו שייכות כלל לסגולת היין [משל למה"ד: לאדם האומר לחבירו קנה לי yoghurt והלך וקנה לו חלב!] אך קיבלו חז"ל כי כמו שמצינו בנזיר שאסרה תורה כל אשר ייעשה מגפן היין. אלמא החשיבה תורה כל היוצא מן הכרם, וע"כ ה"ה שמקדשין עליו [מצאתי סברא זו בתש' הגאונים] וע"כ כל דבר שחייבו חכמים לעשות על "כוס של יין" הרי "יין מגתו"=grape juice, בכלל.

על מצות ומרורים יאכלוהו. חז"ל מנו כמה מינים שיוצאים בהם מצוות מרור. [עיין פסחים] ויש פלוגתא בזיהוי כמה מהן. הדבר הברור בלי שום פלוגתא הוא הlettuce ויש כמה מינים שונים. הצד השווה שבהן, כשתולשין אותם מעל פני האדמה, יוצא כעין שרף מר "חלב" [גם dandelion המצוי בכל המקומות, היא ממשפחה זו]

אני מאחל חג כשר ושמח לכל אחיי ורעיי כל בית ישראל!

קול תתחכמוני
זמנים
ע"י הרב יהושע אליק שליט"א
אפשר לשמוע קול תחכמוני - 641
#44661 715-3800

פרשת קדושים

חידות לפרשת אחרי

- הבא על אחותו, כמה הוא לוקה? [כל השיטות]
- כי ביום הזה "י"כפר עליכם, ער וועט, מי זה?

תשובות לשבוע שעבר:

- רב חמא טבל לקריו בעי"פ, כדיי להוציא ההגדה לבני ביתו [ברכות פרק שלישי]
- בליל פסח ורק בליל פסח אפשר לעבור על: שבירת עצם, אכילת נא, אכילת מבושל, הוצאה מחוץ לחבורה [4]

חמץ של ישראל שעבר עליו הפסח, אסור בהנאה [משנה פסחים]

יש מחלוקת בין התנאים אים חמץ שנשאר ברשות יהודי בפסח. אסור **מן התורה** בהנייה אחר הפסח [ר"י] או מ**דרבנן**. [ר"ש] והלכתא כר"ש. והוא מפני קנס שהיו אנשים שחסו על חמיצן [או שאור שהיה מוכן להם, וקשה לעשות batch חדש של שאור] ולא ביערו כהלכה, ע"כ ראו חכמים לקנוס, שלא ירוויח כלום, כי אף אחד מאנשים הכשרים לא יקנה ממנו את החמץ [על העבריין גופא לי"ש קנס כ"כ, כי ממילא אינו מציית!]

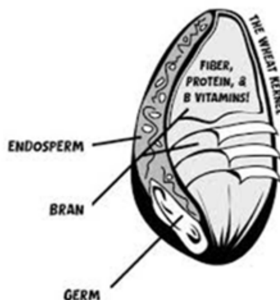
והנה בזמננו נפוץ מאד מה שקורים "מכירת חמץ", וידוע שהיו הרבה אחרונים שפקפקו בזה, ובמיוחד בזמננו שמוכרים כמות גדולה מאד לנכרי אחד, בשווי של עשרות אלפים דולר, שיש "אנן סהדי" שאינו מעוניין לקנות ולזכות **ולשלם מכיסו** בעד כל חמץ הלז. וכל סיבה שלוקחו מאת היהודים, הוא בגלל שיודע **שהם יחזרו ויקנו ממנו** אחר הפסח, נמצא שמעולם לא גמר בליבו שיצא החמץ מרשות בעלים, וייכנס לרשותו. והנה ברוך השם שיש תקנה גדולה היום כי מעטים הם הדברים שאסור להשהותן.

יש מבוכה אים קמח flour שלוקחים מן השוק הוא חמץ. והנה בזמן חז"ל היה "לתיתה" דהיינו שורים החטים במים [חמים] קצת זמן, ושוב טוחנים אותם. וכבר פסקו הגאונים שאסור ללתות בזמן הזה. אך אינו חמץ עד שייאסר מלהשהותו. ועל כן אף שבזמן הזה לותתין החטים לפני טחינתן זמן מרובה כ24 שעה או יותר [וזה מקל להפריד הbran מהendosperm=[סולת] בלי לפורר את הbran=[סובין] כי הסולת נפרד מאת הסובין, וכשבאים להפרידם זה מזה ע"י אבן המתגולל עליהם, נפרד כמעט כל הסובין בבת אחת, ומה שנשאר דבוק על הסולת, עובר עוד תהליך עד שמנקין [כמעט] כל הקמח מאת הbran . משא"כ בלי לתיתה הנקרא tempering, יקשה מאד מלאכת ההפרדה, ויתערב הרבה bran יחד עים הendosperm] עכ"פ ידוע שאין החטים מתבקעין מחמת תהליך זה. ואינו דומה לנפלו גשמים מרובין על חטים שדרך החטים לבקוע. על כן יש להתיר להשהות קמח בפסח. גם מה שקורים bleached flour אינו אלא להלבינו יותר ואין מטילין מים לתוכו [רק chemicals]

הרבה מיני cookies ו super snacks snackers croutons אין בהם מים כלל! רק שמן וסוכר [ונתעוררתי לזה ע"י אחי משה דוד] ומותר להשהותן. ואלו שיש בהם מים [יש להסתכל על הingredients] בדרך כלל אינם טריים לזמן ארוך, וניכרים שעבר עליהם הפסח. גם קיי"מל דכל תערובת חמץ שעבר עליו הפסח, שרי. ע"כ soy sauce שרי בדיעבד, כשעבר עליו הפסח [לכאורה בלא"ה שרי, מכיון שהחטים קלויים כבר בעת נתינתן לתוך המים]

גם לאקשען ופערפעל אינם שוהים במים כדיי להחמיץ, רק נותנים קצת מים עד שנעשה עיסה, ומקפידים לייבשם מהרה. וא"א שיבאו לידי חימוץ. Barley גם כן עובר תהליך tempering אבל כבר ביארנו שאין זה אלא לתיתה.

אבל grain vodka וכן beer הם חמץ שלא ע"י תערובת. כי נותנים החטים או השעורים לתוך מים, ושוהה שם עד שמחמיצין. על כן יש ליזהר לקנותם מא"י אחר הפסח עד שעכ"פ ראוי להסתפק שאפשר שלקחום היהודים אחר הפסח [וכן מצינו לגבי ירק בשביעית]

בשנים הקודמות כתבתי אחרת, וטעיתי, כי סברתי שיש לדמות קמח שלנו לההיא ארבא דטבעה בחישתא. אבל נראה יותר דדמי ללתיתה.

קול תחכמוני
זמנים
ע"י הרב יהושע אליק שליט"א
אפשר לשמוע קול תחכמוני - 641
#44661 715-3800

פרשת אמור

קול תחכמוני 44661# 641-715-3800 לשלוח תשובות weeklygilyon@gmail.com

אי נמי טקסט ל 347-762-8145

תשובה לפרשה שעברה

- [א. כרמל] לאוו של אוב וידעוני גם העונש שניהם נזכרים בפרשת אחרי
- המנשק לאליל לוקה משום אל תפנו [רש"י סנהדרין]

חידה לפרשה זו:

- איך אפשר לכהן ללקות 11 מלקיות בביאת אשה אחת?
- קרבן פסח שנמצא בו יבלת wort מה עושין אים ע"פ חל בשבת?

ופאת זקנם לא יגלחו- ולא תשחית את פאת זקנך

יש אומרים שהיה מנהג קדם לעשות כן בשביל אבילת מת. כעין לא תשימו קרחה, לא תתגודדו שנתבאר שהיה מנהג להתאבל ע"י שריטת בשר עד שפך דם, וכן מריטת שער הראש [ורע"ק עשה כן כשנפטר ר"א, ותוספות מתרצים שעשה כן בשביל התורה שנאבד, ולהכי שרי] אבל אבל קשה למה נאסר להתאבל הרבה? גם נזכר אצל עובדי הבעל "ויתגודדו כמשפטם בחרבות וברמחים עד שפך-דם". אך נראה יותר שהיה מנהג פולחן אלילי, כל אלו הדברים שנזכרו: קרחה, שריטה, הקפת ראש, הקפת זקן, כתובת קעקע. ובשעת צרמוניה של קבורת מת, **גם אז,** עשו דברים אלו למען פיוס האליל.

והנה אין להקשות למה עשו זה או זה? כי על "פולחן אלילי" אין להקשות קושיות. כי כולו נולד מדמיון ופנטזיה. אך התורה אסרה עלינו לעשות כל דבר שי"ל איזה שייכות לאלילות--וכמובן אף שאין לנו שום **כוונה** לשם אלילות. כי אין לנו להתדמות להם בשום פנים

והנה "הקפת הראש" מובן, שהוא style מיוחד אשר נהגו אז, [וכיום רואים ג"כ קצת נכרים עושים כן] לגלח סביב, ולהניח באמצע. [כמובן, שיש הלכות מסויימות ומפורטות [יורה דיעה 181] איך עוברים על איסור הקפת הראש] אף מצינו ירמי' 9 ועל כל קצוצי פאה הישבים במדבר שהיה אומה או שבט, שכולם נהגו בstyle זו

יש גם הקפת פאת הזקן. ונראה שזו היה חוק לפרעה ולכהני אלילי מצריים [דרכם היה לגלח את **כל** הזקן, ולתלות במקומו זקן מלאכותי artificial [ממש כמו שהילדים עושים בפורים!] וזקן הזה, היה תלוי בפתיל וירד רק למטה מהסנטר [ראה תמונה]

מעניין הדבר שיש גם לאוו של "הקפת פאת שדה" אבל כמובן שאין זה אלא שווי השם בלבד. ומדרך התורה [והמשנה] לקבץ הלכות ששווים **בשמם בלבד** אך שאין להם שום שייכות בתכנם. גם יש לדעת שבלה"ק פאה=side לא corner [כגון לפאת צפון, לפאה האחת וכו', ולפי"ז פשטא דקרא היא שלא לכלות the 4 sides של השדה. אבל קיבלנו בתושבע"פ, שיכול להניח קצת בקצה השדה, ולקיים בזה מצוות פיאה

כבר ביארנו כמה פעמים שאליליות, הוא תחליף זול a cheap substitute

לאמונה בק-ל יחיד, שמתכנן לך **כל מצביך** בחיים, בין טוב בין רע. ואפשר ביום אחת שישלח לך אושר וכבוד והצלחה, וביום אחר להיפך ח"ו. והכל בא מק-ל אחד. לחיות עים הבנה זו, דורש הרבה יגיעה ומחשבה. גם ברגע שיש ק-ל **יחיד** יש responsibilities וא"א לעשות דברים רעים [כגון מרמה, גזילה, להתנהג כבהמה..] כי הוא שליט בכל, ויכול להענישך. משא"כ כשיש הרבה אלילים, אפשר לפייס אליל זה כדיי להשיג ממון, אליל זה להשיג ילדים, וכו' כל האלילים הם כאותו שבא לקנות בvending machine אים משים בתוכו מה שצריך, גם מקיש על כפתור הנכון, הרי משיג מה שרוצה...יתר מכאן: כיון שהאליל הוא פרי דמיון אנושי, נמצא שיש לו תכונות אנושיות, ומכיר בחולשות אנושיות ואינו מקפיד על חמס ועוול, כי גם האליל עצמו חומס וגוזל [כמסופר אצלם]

קול תחכמוני
ע"י הרב יהושע אליק שליט"א
זמנים
אפשר לשמוע קול תחכמוני -641
715-3800 44661#

פרשת אמור

קול תחכמוני 641-715-3800 #44661 לשלוח
תשובות weeklygilyon@gmail.com
אי נמי טקסט ל 347-762-8145

חידות השבוע

- מה הבדל [הלכתי] בין עבד עברי הנמכר לגוי לנמכר לישראל?
- איזה פסוק בפרשה הזאת נכפל [בדיוק] בפרשה אחרת?

תשובה לחידה שעברה:

- יבלת יבישה מותר לחתוך גם בכלי. ויבלת לחה דווקא ביד [רמב"ם הלכות פסח]
- משכחת לה 15 מלקיות בביאת אשה אחת! [ע"י א. כרמל והוסיף הרבה מדיליה]

[כדיי להבין הדברים, מומלץ ליקח עט ולכתוב...]

ואלו הן: ראובן ושמעון שני אחים כהנים [מאב אחד]. רחל ולאה שני אחיות. [מאב אחת ושמו לבן] לאה היא אחות ראובן מאם אחת. ראובן נשא רחל. שמעון נשא לאה. הרי לאה אסורה לראובן משום אחותו [מיד כשנולדה] . כשקידש ראובן את רחל, מתוך שנאסר ראובן על שאר אחות רחל, [שאר בנות לבן] נאסר גם על לאה משום אחות-אשה. קידש שמעון את לאה, מתוך שנאסר לוי ויהודה על לאה, [משום אשת-אח] נאסר גם ראובן.

מת שמעון, הרי לאה אלמנה, מתוך שנאסרה על כהן משום מלחמה [משום אלמנה] נאסרה גם על ראובן [איש הוא כהן גדול].

ליעקב [אבי ראובן ושמעון] אח, ושמו עשו. כשמת שמעון, הלך עשו ונשא [את לאה] מתוך שנאסרה על אחי יעקב האחרים [משום אשת אח] נאסרה גם על ראובן [משום אשת-אחי-האב]

עשו גירש את לאה. הרי נאסרה לשאר כהנים משום גרושה. נאסרה גם על ראובן. הלכה לאה אצל כהן ושמו אביתר ובא עליה, הרי נעשית חללה [כיון שיש לו איסור כהונה עליה] ונפסלה מתרומה

לאה ניסת ליתאל, וזנתה תחתיו ונבעלה לראובן, הרי נעשית זונה ונאסרה לראובן משום סוטה שאסורה לבעל ובועל [מגו שנאסרה ליתאל וכו'] גם שם זונה חיילא לגבי שאר כהנים, מגו דשם זנות פוסל בישראל

מת יתאל, והיא נופלת לייבום [עכ"פ לחליצה...] לגוני [אחי יתאל] נאסרה על כל העולם משום יבמה לשוק

ראובן נשבע שלא לבא על כל נשי עירו [איסור כולל]

שוב אסר עצמו בקונס [ר"ן נדרים יח דחייל קונס על שבועה]

לאה פירסה נדה [מגו דנאסרה על כל העולם [גם גוני] , נאסרה על ראובן]

ראובן נעשה פצוע דכא, הרי נאסר הוא, על כל נשי העולם [חוץ מגיורות]

כל אלו הביאות נעשו שלא כדרכה. ועדיין היא בתולה. ובא עליה ביו"ט מגו שנאסר לעשות חבורה בביו"ט, נאסר גם בלאה [ריש כתובות אליבא דר"י]

הרי לפניך: אחותו, אחות אשה, אשת אח, אשת אחי אב, אלמנה, גרושה, חללה, זונה, סוטה, יבמה לשוק, שבועה, נדר, נדה, פצוע דכא, יו"ט.

[שיש לב לא נחשבו חייבי מיתת ב"ד. דקיימ"ל [פרק אלו הן הלוקין] דאין לוקין עליהם, גם הכל באופן שיש איסור כולל או מוסיף]

אם הושמט איזה איסור, נא לכתוב.

<u>**ושבתה הארץ שבת לד'**</u>

מצוות "שמיטת קרקעות" נזכרת בתורה שני פעמים בלבד. ראשונה בפרשת משפטים [23:10-11] ושנייה פרשתינו. ועוד נזכר פעם שלישי, אך לא מצוותיה [איפה?]

מעניין הדבר, שבפרשת ראה נזכר **רק** שמיטת כספים. גם הטרמנלוגיה "שמיטה" נזכר רק שם, לא בפרשתינו! התורה נותנת שני טעמים שונים למצוות הזאת: 1) אכילת עניים ואביונים "שיהא יד כולם כולם שווים" ביבול השדה. [זה מתאים עים "שמיטת כספים" שהיא לטובת העניים והאומללים] 2) שבת לד' [נזכר 5 פעם בפרשתינו] כלומר הפסקה והחדלה מעבודת הארץ הנורמלי והרגילה. [יש לדעת כי "שבת" אינו rest, רק יותר קרוב ללשון "ביטול" כעין והשבתי חיה רעה, תשביתו שאור, והשבתם אותם מסבלותם. . שכולם אי אפשר לתרגמם rest רק disturb וגם כשבא יום השבת אינו בעיקר "יום מנוחה" [הגם שזה **גם** נהיה ממילא] רק יום שאתה חייב ל**בטל** ממלאכתך **הרגיל.** כלומר אתה **רגיל** לבשל דגים בכל יום לארוחת-בקר. וביום השבת אתה שובת מזה. הקב"ה רוצה שאנחנו לא נעשה כל יצירה-עצמית, כל דבר שמראה פקחותינו וכח-היצירה שלנו [כגון בישול וזריעה וכו'] **ונחדל** מדברים ה**סטנדריים,** ובזה מגלים שהוא ה**יוצר**]

כאשר באים לארץ, צריכים לעשות זכר והיכר שהארץ אינה "שייכת לנו". רק ד' הוא הלנדלורד. ועל כן כששובתים=מבטלים מכל דבר נורמלי שדרך לעשות בשדה "שלוי", הרי"ז גילוי דעת שאין זה הקרקע שלי. משל למה"ד, ראובן שכר בית משמעון, כעבור זמן הרבה, ראובן רוצה להוסיף חדר חדש, ולשפץ את כל הבית כולו. וכאשר התחיל במלאכתו, עובר שמעון ורואה את כל הנעשה, שואל מה זה? משיב ראובן אני **מכיסי** משפץ ומחדש את כל הבית, גם אתה תרוויח! עונה לו שמעון **אין זה שלך** תפסיק מיד!

המצווה היתה יכולה להיות בצורה כזו: בשנה השביעית תזרע ותחרוש כמה שתרצה, אבל חצי מכל היבול, אתה חייב להפקיר לעניים ! אבל זה היפך כוונת המצווה. כי עיקר הדבר ש**תפסיק** מלהראות בעלותך בזה השדה! ואה"כ אסור לזרוע. וממילא לא יצמח הרבה [כמו שכתוב הן לא נזרע ולא נאסוף] רק זעיר פה זעיר שם [ספיח קצירך...] ואותו **המעט,** אסור לך "לקצור" כלומר להראות בעלותך בשעת האסיפה. נמצא שאין כאן טובת עניים [ואדרבה אמרו חכמים ש**אין** לנהוג שביעית בעמון ומואב, כדיי שיהיה יבול הרבה, ויסמכו העניים על מעשר עני!] רק באופן צדדי ואגב אורחא, שיש להם שוויון זכות ללקט בשדה, אותם המעט מן המעט שגדל, ואין אחד מפריע.

מעניין מאד שבמצוות שבת אנו מוצאים גם את שני הדברים האלו: וינפש בן אמתך והגר. וזכרת כי עבד היית וכו' = טובת עניים ואומללים [טעם 1]. כל מלאכה לא תעשו--שבת הוא לד' [טעם 2]

רש"י מביא תורת כהנים: מה שביעית נאמרו כללותיה ופרטותיה ודקדוקיה בסיני, אך כל המצוות. וזהו שיטת ר' עקיבא בחגיגה ו. לר' ישמעאל נאמרו בסיני למשה רק "כללות" של כל מצווה [כגון והשביעית תשמטנה ונטשתה-פרשת משפטים, אך לא "נתפרט" זריעה וזמירה] וכשחזר הקב"ה ולימד כל התורה למשה באוהל מועד, ושוב בערבות מואב על ירדן ירחו, [משה לימד לישראל] אז נאמרו גם הפרטים. אך אנן קיימ"ל כרע"ק.

יש לדעת מה ההבדל בין "פרטות" ל"דקדוקין"? יש ספרי פרשת שלח להוציא דקדוקי-ע"ז שאין חייבין עליה. משמע שהוא דבר שאין מפורש במקרא רק לומדים ממילה יתירה וכו'. ולפי"ז מה שנאמר על ריב"ז שלא הניח דקדוקי תורה ודקדוקי סופרים, היינו שלמד הלכות הרבה מייתור מילה וכו' בין ממקרא, בין ממשנה [שכבר היו משניות מסודרות בזמנו]

קול תתחכמוני
ע"י הרב יהושע גליק שליט"א
זמנים

אפשר לשמוע קול תתחכמוני
641-715-3800 ext#44661
תשובות לחידות טקסט 347-762-8145 או
weeklygilyon@gmail.com

פרשת בחקותי

חידת השבוע:

- ורדפו מכם חמשה מאה וכו' כמה ירדוף אחד מכם? כמה ירדוף עשרה מכם?

תשובה לשבוע שעברה:

- פסוק האחרון את שבתותי תשמורו וכו' כתובה גם בפרשת קדושים בדיוק.
- עבד עברי הנמכר לגוי אינו יוצא בשש. אינו עובד את הבן. נגאל ע"י קרובים. נגאל לחצאין. משא"כ בנמכר לישראל

וכל מעשר הארץ ...קודש לד'

בפרשה זו הוזכרה לראשונה מה שאנו קורין "מעשר שני". [בנגוד ל"מעשר ראשון" שזה משהו אחר לגמרי-- "שכר ללויים חלף עבודתם" עיין סוף קרח] דהיינו שמפרישים עשירית מהיבול, והוא קודש לד'. ובאופן מעשי זה מתפרש, שחייבים לאכול בירושלים הפירות עצמן, או פירות שנלקחו במעות פדיונו, כמפורש באריכות בפרשת ראה. [נראה לי שגם פרשה זו היא דוגמה לכללותיה בסיני, ופרטותיה אחר כך]

העיד רבי יהודה בן גדיש לפני רבי אליעזר: של בית אבא היו לוקחין ציר בכסף מעשר [עירובין כז] אמרו חכמינו הכל ניקח בכסף מעשר חוץ מן המים ומן המלח. כשבאו אבותינו לירושלים, וכסף מעשר בידם [מפני רחוק המקום וטורח הובלת הפירות, כמעט כולם באו עים מעות, לא עים פירות!] יש הגבלה הלכתית מה מותר לעשות עים הכסף. ויש כמה משניות ובריייתות העוסקין בזה. אנחנו נעמוד על "ציר" מה טיבו?

ציר, הוא brine. בימים הקדמונים לא היה מקרר וכו' freezer ואחד מן הדרכים להאריך ימי הדג או החגב או הבשר לבל יתעפש, היה למלחו היטב ולמלא את החבית כולו בדגים או חגבים מלוחים עד פי החבית, וסותמין אותו. ובזה הדג מתקיים לזמן מה [חודש כנראה] וכשרוצין לאכול הדג, שורין אותו במים להסיר קצת טעם המלח, ושוב מבשלין אותו. כל משקה זאפט היוצא מן הדג בעת שהייתו במלח --אשר טעמו מיוחד מאד!-- נקרא ציר, ויכולים להשתמש בו כאשר אנו משתמשים בdressing או mayonnaise

נעבוד קצת הלכות ציר: אים מצאו בחבית דג טמא מעורב עים דגים טהורים, יכולים לזרוק את דג הטמא, ולאכול את הציר [אים יש 16 פעם דגים טהורים] אירע זה בחגבים- לא נאסר כלל. [תרומות 10]

אסור לתת תבלין [כגון black pepper] בשבת, לתוך קערה שיש בו potatoes רותחין [או איזה ירק] מעורב עים ציר [שבת 3].

השותה ציר עצמו [צייר השותה Vinaigrette] ביום הכיפורים, פטור מחטאת וכרת

מותר לשלוח ביד עכו"ם חבית של ציר, אים חתמו, [כגון שכתב על הטיט שמירח על כיסוי החבית, אותיות בכתב ידו] ומכיר את החותם, כשבא לפתחו. [אבל בלי זה, אסור. כנראה שציר דגים טהורים יקרים מציר דגים טמאים, וחיישינן שהחליפו הגוי]

אים בא ליקח מאת הגוי can של ציר, ורואה דגה כילכית [איזה דג טהורה] משוטטת בו. הרי"ז סימן שציר זה נעשה מדגים טהורים

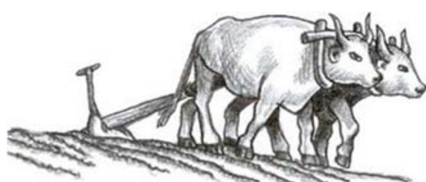
מורייס [נזכר הרבה במשנה ובברייתא] נזכר הרבה אצל ציר. מאכל זה נתחדש ע"י היוונים באמצע בית שני. ונמשך אצל הרומיים כל זמן המשנה ואמוראי ארץ ישראל. לוקחים מעי הדג ועוד דגים קטנים [או חתיכות קטנות של דגים גדולים [כנראה השתמשו רק בטהורים]. מולחין אותם ונותנים אותו בחבית אצל החמה, עד שהenzymes של הבני מעיים מתחיל לתסוס ferment וכעבור שבוע, בוחשין ומערבין כל התערובת. וכעבור כמה חדשים, הרי לפניך כעין paste של דגים מעופשים מלמטה, ומים מלמעלה. וריחו נודף מאד. מוכרין את המים בפני עצמה, ויכולין לערבה עים יין = אניגרון. עים מי ירקות= אכסיגרון. והיה לו כמה סגולות רפואיות. במקום שהיין זול מן הferment הזה. אסור לקחת אותו מן הגוי, שמא מערב יין כדיי להרוויח. גם השתמשו בו לתת טעם בבשר דג ירקות, כעין catsup שלנו

יש הבדל עצום בין תהליך תסיסה [מורייס]. לסתם preserve במלח. [ציר] השני, דומה להערינג שרוי במלח או חומץ. שלא נשתנה כלום מעצם הדג, רק שמחמת המלח/חומץ הוא משתמר לזמן ארוך. הראשון דומה לעשיית יין או sauerkraut שהבקטריה מהפכין את האוכל לפנים חדשות לגמרי!

הרוצה לטעום טעם מורייס בזמן הזה, ילך לסופרמרקט [shoprite וכיוצא בהן] ויקנה anchovies . דג טהור שעבר תהליך התסיסה כמה חדשים והילך ציור

ואשבור מוטות עלכם
ואולך אתכם קוממיות!

קול תחכמוני

זמנים
ע"י הרב יהושע אליק שליט"א

אפשר לשמוע קול תחכמוני
641-715-3800 ext#44661
תשובות לחידות טקסט 347-762-8145 או
weeklygilyon@gmail.com

שבועות

תשובה לחידה של שבוע שעבר

16/19 x^2 + 15 & 15/19 x [for x=5 this is 100, for x=100 it is 10000]

שאלות ותשובות לחג שבועות

ש כמה שעירי חטאת מקריבים בעצרת, ולמה?

ת שניים. כדיי לכפר על מי שנכנס למקדש או אכל קודש בטומאת הגוף, ולא נודע לו טומאתו בתחילה, ולא ייודע לו לעולם. ומקריבים שניים, לכפר על מי שנטמא בין הקרבת הראשון לשני! [ריש זבחים]

ש באיזה מועדים אחרים מביאים גם כן שני שעירי חטאת
ת ראש השנה ויו"כ. ראש השנה יש שעיר של ראש חודש ושעיר של היום [פינחס], וביו"כ שעיר לד' [בפנים] ושעיר מוסף היום [יש גם שעיר לעזאזל הנקרא חטאת]

ש כמה בהמות [סה"כ] הקריבו בעצרת שחל בחול? [כשנה הזאת]

ת 26 [צא וחשבם!]

ש באיזה יום בשנה הקריבו גם כן 26 בהמות?

ת יום שביעי של חג הסוכות [צא וחשבם!]

ש היש איזה קשר בין שני ימים אלו?

ת כן! לפי סימן א"ת ב"ש ג"ר, יוצא, שיום שחל בו שבועות, יחול בו יום שביעי של סוכות הבא [כי ביום ג של פסח יחול ראש השנה ושמיני עצרת, הרי ביום ב יחול "הושענא רבא"]

ש כמה עשרוני סולת הקריבו בו ביום?

ת 36 עשרונים [בערך 38 גאלון שהם 1266 פאונדס או 21 בעגס הגדולים שמשתמשים בו המאפייות] [צא וחשוב קרבנות של אמור ושל פינחס--גם כבשי עצרת [אך **לא** חטאות] עשרון לכבש. 2 עשי' לאיל. 3 עשי' לפר. + מנחת חביתין+ תמידין+שתי הלחם]

ש כמה שמן ויין הקריבו?

ת 7 הין [כ8 גאלון] של שמן ו7 הין של יין. החשבון: אחד וחצי בשביל הפרים. 1 בעד האלים. 18 רביעיות שהם 4 הין וחצי, בשביל הכבשים.

another 3 Log for Chavitin!

ש כמה פעמים הוזכרה בתורה את יום העצרת, או קרבנותיו?

ת 15 פעמים! יתרו, משפטים 2, תשא 2, ויקרא, אמור, בהעלותך [ולזבחי שלמיכם, אין זבח שלמי צבור חוץ מעצרת!], פינחס, ואתחנן 3, עקב, ראה, שופטים [ביום הקהל...]

ש מי הראשון שהתענה באסרו חג של שבועות?

ת משה רבינו [ויהי שם עים ד'.. לחם לא אכל ומים לא שתה]
ש כמה ימים שהה משה בהר סיני?

ת פליגי תנאי 40 או 36 [ריש יומא]

ש השמעו בני ישראל במדבר קול ד' חוץ ממעמד הר סיני?

ת לחד תירוצא שמעו קול קריאה [איך ד' קרא למשה] יומא ד [עיין שם כי לא ברירא לי כוונת הגמרא שם]

קול תתחכמוני
ע"י הרב יהושע הליק שליט"א
זמנים

אפשר לשמוע קול תחכמוני
641-715-3800 ext#44661
תשובות לחידות טקסט 347-762-8145 או
weeklygilyon@gmail.com

נשא

- שאלה: כהן ששוחט בפנים, וציצת שער ראשו יוצא לחוץ מה הדין?
- איזה הוראת שעה היה בקרבנות הנשיאים?

גדל פרע שער ראשו

פרשת נזיר היה מתבצע למעשה עד סוף בית שני. יתירה מזו: היו שנדרו בנזירות קודם החורבן, ונודע להם שחרב הבית, ולא יכלו להביא קרבנותיהם [עולה חטאת שלמים] וא"כ אסורין לשתות יין וליטמא ולגלח לעולם! ורצו לשאול על נדריהן אך היה בעיה של "נולד". [עיין מסכת נזיר מעשה בנחום המדי שטעה בזה] גם הילני המלכה [שעשתה כל דבריה ע"פ חכמים-עיין ריש סוכה] נדרה 7 שני נזירות אים ינצח בנה במלחמה.

אחד ממצוות נזירות היא לשלח פרע. כלומר אסור לגלח השערות של הראש עד שיעברו ימי נזירות. ואים גילח אף שערה אחת [וי"א אף אים "קיצרו", חייב מלקות] עיין נזיר 40.

ש ע ר היא שורש לשון הקודש שיש לה כמה פירושים וננסה פה "לאחדם". עיקרו היא כמובן hair כמו שכתוב כולו כאדרת שיער. עשו יצא ממעי אמו, והיה לו הרבה שערות, עד שנראה שהיה לו coat עשוי מעורות גדיי העזים מליאה שערות. אך יותר נראה שאדרת שיער היא מלבוש שנעשה משערות העזים ונקרא ג"כ "שק" כי שערות העזים אינם comfortable על הבשר כצמר. רק שיש לו מעלה שהיא חזקה ועומד לימים רבים. ע"כ השתמשו בו לאצר חטים ושעורים. אך הנביאים [כגון אליהו] לבשו בגד זה [כנראה לאות על פרישות] ומוזכר בזכרי' שלעתיד ..לא ילבשו אדרת שיער למען כחש...[כדיי לרמות בני-אדם כאילו הוא צדיק...]

גם עושים יריעות משערות העזים [כגון במשכן] נחזור לענינו: שעיר-עזים נקרא "שעיר" על שם השערות

גם שעורה חטה שעורה..יש לה "שערות" ארוכות [בנגוד לצמר כבשים שאינה נראה כשערות, רק כגוש אחד] שדים נקראים בלשון הקודש "שעירים" כמו שכתוב ולא יזבחו עוד לשעירים. כי השד היה בדמיון שעיר [כמו שהשתמשו בשאר מיני בהמות וחיות לדמות איזה רוח או אליל] והוא מסמל destruction ושאיה ושממה [כמש"כ ושעירים ירקדו שמה] וכשזובחים לשעירים, מ"פייסים" את השד שלא ישחית.

מכיון שמלאך המשחית נקרא שעיר, נעשה תיבת שעיר=חורבן. כמו שכתוב ושערו חרבו מאד [הפטרת חזון] כמו חי כמו חרון ישערנו [תילים] יקם שערה a destructing storm לדממה [שם] כשעירים עלי דשא [האזינו] שם בפרשה חדשים מקרוב באו, לא שערום אבותיכם. כלומר אתם קיבלתם על עצמכם "שעירים חדשים" אשר אבותיכם לא "נתפעלו" מזה !it did not "storm" them ויש בזה מליצה כפולה כי מדברים שם מיזבחו לשדים וכו' ע"כ נופל לשון שעיר.

אולי יש לומר שבחרו בדמות שעיר לדש המשחית. כי השעיר כשיש לו שערות ארוכות גדילות בפראות. היא נראה scary . וכאילו הוא בוחר באי-סדר ובתהו. וכל אדם כשאינו מתקן ומסלסל שערותיו לזמן ארוך, רק מניחו לגדל כמות שהיא, כבר נראה וניכר כאיש מאויים. ועל כן חייב הכהן ל**תקן** שערותיו [לא לגלח!] אחת ל30 יום, כי אין כבוד לבא לשרת בקודש בפראות [כעין שתויי יין]

אבל נזיר, אדרבה יש עליו להתנהג בפרישות. כאילו הוא מואס בדברים שעלולים לגרות יצר-הרע. [וכעין הנביא שהיה לבוש אדרת שיער] וכן אבל ומצורע משלחים פרע= מניח שער ראשו ליגדל בלי שום סדר כדיי להראות צערו.

קול תתחכמוני
ע"י הרב יהושע פליק שליט"א
זמנים

אפשר לשמוע קול תחכמוני
641-715-3800 ext#44661
תשובות לחידות טקסט 347-762-8145 או
weeklygilyon@gmail.com

פרשת בהעלותך

חידת השבוע: באיזה יום נעשה "טהרת הלווים"?
תשובה לשבוע שעבר: שעיר נחשון אין טעונה צפון. גם קטורת נדבה.

כי נתונים נתונים המה לי

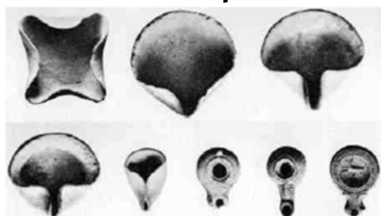
בא הכתוב ללמדך ששבט לוי נבחר מתוך בני ישראל לעזור ולסייע לאהרון ולבניו, אך לא נתפרש במקרא בדיוק מה תפקידם, ומה זה "לצבוא צבא" או "לעבוד את עבודת בנ"י באוהל מועד" ודבר זה נשנה כמה פעמים [פרשת קרח שופטים] ומפי חז"ל למדנו שאין זה אלא שירה ופתיחת ונעילת שערים. ודבר פלא שהסתירו הכתוב כל כך, ובוודאי יש טעם לדבר, ונעלם מאיתנו. [ובמדבר היה להם גם תפקיד של פירוק ומשא של אוהל מועד וזה נתבאר באריכות בפרשיות שעברו]

מבן **25** עד **50** "יבא לצבוא צבא בעבודת אוה"מ"= פירוק ומשוי [גם זה נכתב באופן סתום ונסתר] ואחר כך "ושרת את [עים] אחיו באוהל מועד **לשמור משמרת**" to do his **job** [כעין **ומשמרתם** ביד איתמר בן אהרן הכהן and their **jobs** were. מלת משמרת משמרתו משמרתם שומרי משמרת נזכר כמה פעמים בפרשיות אלו. וכולם אפשר לתרגמם job. גם נאמר הרבה פעמים וישמור משמרתי, לא שמרו משמרתי. שם צריך לתרגמו my command אך אין זה דחוק. כי מלה זאת משמשת לשני דברים, אחד–מצד מי שנצטווה לעשות משהו והוא חייב לעשותו וזה נקרא שיש לו איזה job. וגם מצד מצד **המִצְוה** [בפתח תחת הצדי] על כל נאמר מלת "משמרת" אצל קיום התורה והמצוות. [משמרת תרומותי [פרשת קרח] תתרגם "מצוות השייכות לתרומה"

אגב נתרגם מלת ושרת את אחיו, וילוו עליך וישרתוך, וישרת אותו. כולם to serve כאיש היושב לו ליד השולחן, ויש waiter המשמש ומביא לו המאכלים, והוא אינו זז ממקומו. הכהן "משרתים" את ד' [כי מקריבים לפניו עולה ומנחה זבח ונסכים] ולווים משרתים את הכהנים [=מסייעים ועומדים לפניהם הכן, לכל דבר]

יש לדעת ששבט לוי נבחר לעשות העבודה. אבל לעניין **תורה** אין שום בחירה. וחז"ל הדגישו את זה הרבה פעמים. כתר תורה מונחת לפני כל אחד ואחד [ואפי' לפני גוי! סנהדרין **59**] ובכל דור ודור היה לימוד התורה "עסק" אשר לא ידע הבדל בין עשיר לעני מיוחס או ממזר גר עבד. ותפקיד של נשיא או חכם היה רק **למסור** התורה **לכל יחיד ויחיד** בדיוק כמו שאב מלמד את בנו איך לקשור סרוך הנעל. היעלה על הדעת שהאב רוצה להיות הרעבבע של בנו כל ימי חייו?! אדרבה כל שאיפותיו הוא, שבנו ידע מאליו לעשותו. כמו כן תכלית החכם בישראל הוא לוודא ולעשות כל השתדלות שהוא **לא** יישאר **החאכאם**. וכמו שאמר משה מי יתן **וכל העם הזה נביאים!** [ובדבר הזה נשתבש קרח שעירבב הכהונה עים **לימוד תורה**, אבל בעיקרון הוא צודק "כל העדה כולם קדושים"] או ממלכת כהנים a nation of priests! בנגוד לכל אומות ורעליגיות שיש משפחות מיוחדות או שבט מיוחד אשר המה ה"יודעים והמבינים" את הלכות הרעליגיה, וכולם באים לשמוע ולהאזין את דבריהם, עומד משה וצווח! תורה צווה לנו משה **מורשה קהלת יעקב**. [הארכתי בזה, כי נראה שמחמת אורך הגלות נשתרבב קצת [כבר באירופה] מאומות העולם [נוצרים ומוסלמנים] שיש איזה איש מיוחד הנקרא ראביי, ולו כחות מיוחדים לתת "הכשר" לסדר גיטין וקידושין למכור חמץ לעשות עירוב. וזה לא שייך לסתם אדם [אין לו לייסענס על זה] והנכון כי זה מושג לא–יהודי, וחייבים לשנן שאין הדבר כן.]

בהעלותך את הנירות

קול תתכמוני
ע"י הרב יהושע חליק שליט"א
זמנים

אפשר לשמוע קול תתכמוני
641-715-3800 ext#44661
תשובות לחידות טקסט 347-762-8145 או
weeklygilyon@gmail.com

פרשת שלח

החל משבוע הבא עד סוף הקיץ, אכתוב בס"ד ב
thetorahfire.blogspot.com
ואני מאחל לכל אחיי ורעיי קיץ נעים ומבורך!

חידות לפרשת שלח

- איזה מנחה, הפרפרציה של-סולת שמן היא כמנחת נסכי כבש? [שלש לוג לעישרון]
- איזה מנחה פרופרציה הנ"ל היא הכי גדולה?
- איך מצינו ששוגג בע"ז, קרבנו זול משוגג בשאר עבירות [כגון חלב]?

תשובה לשבוע שעבר:

- הקב"ה כהן היה והוא סגר את מרים [גמרא זבחים]
- בא' בניסן נאמרה פרשת הלויים [ביום שהוקם המשכן, גיטין ס']

דבת–עם

לאחרונה חזרו וניעורו אלו שרוצים לתקן את בורו פרק ע"י צורת הפתח. וכמובן שהביאו כמה ראיות לדבריהם למען יוזילו כל אחד מכיסו מעות לצורך מצווה רבה זו. [כנראה שצריכים להוציא כמה הוצאות שונות כי מתקלקל בכל שבוע ושבוע, או שמא צריכין לשכור מחדש בפחות משווה פרוטה מכל נכרי ונכרי [או מלקיטו] המתגורר בשכונה]

עיקר התיקון, מבוסס על דברי הגאונים שעליה סומכין בני אשכנז, שכתבו דבעינן דוכתא דדשו ביה ס' רבוא. וזה נקרא רשות הרבים בכל הש"ס, אבל המעיין בפנים בתשובת הגאונים, רואה בהדיא דקאי על העיר. ואף שפלפלו רבים על זה, אין כי אים סגירת עיניים [או סמיכה על העתקה, במקום לעיין במקור] על המפורש בדבריהם [אשר היתה קבלה בידם מחכמי בבל]

כמה מבחינה מציאותית אין דבר כזה בעולם [אפי' בטיימס סקוועה--מקום הכי בוזי בניו יורק, יש "רק" 120,000 אנשים לכל היותר, והגע בעצמך שמישהו יערב בצורת הפתח את 42 נד 51 ט אוועניו!! ואלו המוציאים את העלונים, יראים מלגלות זה, כי אז ידעו ההמון ...כשם שאין מערבין 5ט אוועג, כן אין מערבין את 18 אוועג. ואלו שסומכין על המתירין, יקבלו עליהם בנדר מצווה [כי מצווה רבה היא לטלטל בשבת ע"י תיקון צוה"פ] לטלטל ב5 אוועג [חושבני כי בנקל אפשר לתקוע שם דף ולצבעו בצבע ירוק!

יש הטוענים כי מכיון שיהודים בירושליים מטלטלין, ע"כ אסור להוציא לעז עליהם, וגם אנחנו מחוייבים להחזיק ידיהם. ולפי לוגיק זה, חייבים כל אלו גם לשתות חלב beyer וכו' מק"ו 1) שיש הרבה יהודים יותר העושים כן, וכדיי שלא להוציא לעז עליהם2.) ומה איסור סקילה [החמורה מאיסור אשת-איש ונדה] התרת למען החזקת ידי בני- ישראל, איסור דרבנן [ולדעת כמה אין אף איסור דרבנן] על אחת כמה וכמה! וכן יש להקפיד ללכת במקווה של זריעה בעלמא [מק"ו הנ"ל] ועוד כמה וכמה "חומרות" יצמח לנו מלוגיק הנ"ל [כגון חייבים לאכול בשר שאינו חלק, מצה מאשין, לקנות דווקא ממוצרי היתר מכירה]

יש רוצים לסמוך על היתר מורווח של חזון איש. שכתב כיון שיש עומד מרובה על הפרוץ מחמת מחיצת הבתים, א"כ מן התורה יש מחיצות, ושפיר מהני צורת הפתח. אך קשה מאד איך אפשר ש**בכל** ירושלים בזמן המשנה [שהיה רה"ר אלמלי דלתות] לא היה אף **מבוי אחד** שארכה קצת יותר מרוחה רשות הרבים [וגם מוכרח שהיה, שהרי מצינו מבוי שרחבה יתירה על כ אמות, וע"כ ארכה היא יותר מזה [דאל"ה אין ניתר בלחי וקורה] וא"כ כבר יש לך "מחיצה" של כ"א אמות, שהיא עומד מרובה לרה"ר בת ט"ז] ונראה דלחדודי בעלמא כתבו, או ללמד זכות על המקילין.

גם אלו שרוצין לסמוך על שלש מחיצות, צריכין לסמוך על סברת חזון איש הנ"ל. כלומר שיכולין לומר עומד מרובה אף שנעשה לכתחילה לשם רחוב, ולא שנתהווה שם איזשהו "פירצה" בלי כוונה. כי לא מצינו דבר כזה בגמרא. א"כ אין כאן שני היתרים נפרדים, רק הכל מבוסס על חידושו של חזון איש ששייך לסתום את הפירצה, שרצוני בדווקא שיהיה פתוח.

סוף דבר: חידשנו כאן, מי שמתבייש מפני המלעיגים שאומרים עליו הגם אתה מן הליטוואקס, אינם מודים בעירוב וכו'? אף הוא ישיב אמריו ויאמר: לא ולא ח"ו! אני גם כן נוהג להקל ממש כמותך, אך לעת עתה עדיין לא מצאתי חייבי סקילה להקל, ע"כ אני מקל בשבותים, אני משים חלב שאינו מבושל, בכלי שני, ואני טורח בכל כחי למצוא עוד כמה דברים להקל כדיי שלא אהיה ח"ו שוטה, אך לעת עתה אני מסתפק במועט, ועוד שטורח לי להשים לב לטלטל איזה שוקלד בכל שבת ושבת ומה גם דחיישינן שמא ימס בכיסי, ע"כ אין זה "עונג שבת" כ"כ בשבילי.

http://www.timessquarenyc.org/do-business-here/market-facts/pedestrian-counts/index.aspx#.V3K1svkrLbg

הקדמה לראיית כוכבים

הקדמה קצרה לראיית כוכבים: בכל יום אפשר לראות איזה כוכבים שונים בשעות ידועות, ואנחנו נשים מבטינו אל הplanets שנקראו בלשון חכמינו כוכבי-לכת. ויש שבעה מהם. בשבוע הזאת רואים צדק jupiter שהיא לבן ובהיר מאד ברקיע, בשעה 10. אלט- היינו altitude כלומר כמה מעלות היא "גבוה" מעל האופק [אים היא 90, אז היא ממש על גבי הראש!] אזמט- azimuth היא כמה מעלות היא רחוקה מנקודת צפון. אים יש לך compass ואתה יודע היכן צפון, אז אתה מסתובב clockwise כך וכך מעלות.
בנדון שלפנינו: כדיי למצוא את צדק [כמובן בברוקלין] בשעה 10, עליך להסתובב 114 מעלות מנקודת צפון. ולהגביה ראשך כלפי מעלה, 32 מעלות
[כדי להקל: אים עומדים על 13 אוועניו, ומסתכלים ישר כלפי 36 סטריט, נקודה הזאת היא בערך 45 אזמט. עומד על 50 סטריט ומסתכל כלפי 23 אוועניו, הרי זה 135 אזמט [הוספתי 90]. עומד על 13 אוועניו ומסתכל כלפי 62 סטריט, הרי"ז 225 אזמט. עומד על 50 סטריט ומסתכל כלפי 9 אוועניו, הרי"ז 315 אזמט. וכן הלאה.

הקדמה זו חשובה מאד, ועליה נבסס כל דברינו להבא.

ראיית צדק: ליל שבת קודש בשעה 10. 32 אלט 114 אזמט

גליון תחכמוני

ע"י הרב יהושע אליק שליט"א

זמנים

אפשר לשמוע קול תחכמוני
641-715-3800 ext#44661
תשובות לחידות טקסט 347-762-8145 או
weeklygilyon@gmail.com

פרשת לך לך

שאלות:

- אברהם יצחק ויעקב ויוסף ירדו או רצו לרדת מצריים. בן כמה היו [לכל הפחות] כשאירע זה?
- אברהם אמר "בלעדי..." מי עוד אמר "בלעדי" ?

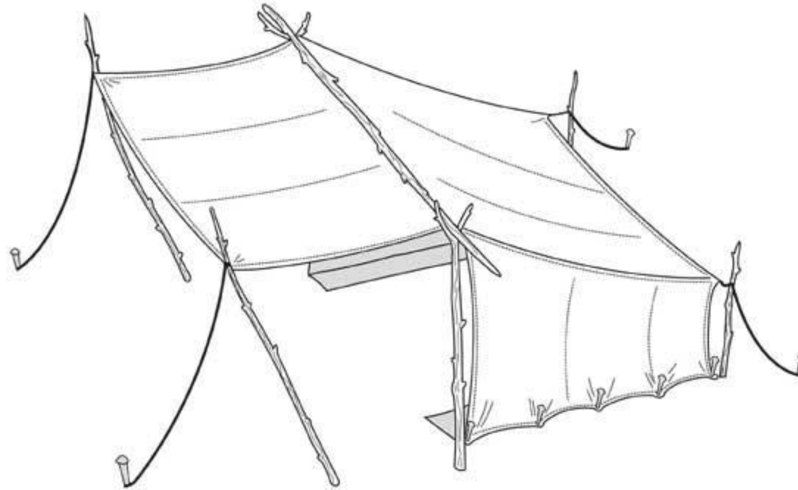
ויט אהלה

אבותינו אברהם יצחק ויעקב גרו באוהלים. וכן בני ישראל במדבר ואף כשנכנסו לארץ, היו הרבה שעדיין גרו באוהל [וכן הארון היו מונח באוהל עד שבא שלמה]

ישיבת אוהל קשור ברעיית צאן ובקר. יבל היה אבי יושב אוהל ומקנה [בראשית] כלומר עסק הרבה בגידול צאן ובקר, ולצורך זה שיפר ותיקן את המצאת ה"אוהל". כי האוהל הוא דבר המיטלטל ממקום למקום, ואפשר לגדל צאן ולהוליכם ממקום למקום, כשאין עשבים במקום זה, פורק אהלו, והולך לו למקום אחר ומוצא מרעה.

האוהל הוא מבנה פשוט מאד. בגד גדול עשוי משערות עזים או מצמר, ופורשין ["נוטים"] אותו על עמודי עץ וחבלים ויתדות [ראה ציור] ועשוי באופן שיזוב הגשם, וגם מגין מפני קור ורוח. קל מאד לנטותה ולפרקה, וכשפורקין אותה, הרי הוא כטלית שנקפל! ומשימה על גבי החמור, ונוסע. אין באוהל שולחן כסא מטה או פורניטשער. רק מיני מפות ובגדים שאפשר לישב או לישן עליהם. הקדירות וכלי האוכל מונח בתוך האוהל, אבל אפשר גם חוצה לו. סוף דבר: עיקר דירתם וישיבתם הוא בחוץ! האוהל מגין מפני החמה והצנה והגשם. גם הנשים יש להם אוהל בפני עצמם [כמו שמצינו אוהל רחל ולאה וכו', ומגדלים שם התינוקת ושאר צרכיהם] האוהל עצמה מקבל טומאה ככתוב בפרשת חוקת, בגלל שהוא כמו בגד גדול ולא נחשב כמחובר לקרקע.

המשכן קרוי גם "אוהל" מועד. אבל אין זה רק דרך העברה. כי מבנה הקרשים והאדנים אינם שייכים כלל לאוהל במובנו המילולי. אבל מכיון שהגג עשוי מיריעות [במקום עצים] על כן נקרא אוהל [עיין משנה סוף זבחים שגם משכן שילה נקרא אוהל]

יעקב איש תם יושב אוהלים. בנגוד לעשו שפרנסתו מצידת חיות, יעקב הלך בדרך אבותיו [אברהם ויצחק] והיה עוסק במרעה הצאן והבקר [דהיינו יושב אוהל] וכן מצינו אצל משה ודוד ושאר צדיקים שהיו רועי צאן. כנראה שאפשר להיות דבוק בד' יותר כשעוסקין ברעיית צאן משאר דברים [המצריים שנאו את רועי צאן. כי הם אחזו שצריך לעסוק בעבודת האדמה. כידוע שעשירות מצריים היה תלוי באספקת החטים והלחם]

יש מליצה נאה כאהלים נטע ד'. "אוהל" הוא שם אילן [מור ואהלות...] . ולשון נופל על לשון: מה טובו "אוהליך" יעקב! וגם "נטע" יש לו שני פירושים: לשון נטיעת אילן, ולשון נטיית אוהל [ויט שם אהלו]

האוהל ואורח-חיים הכרוך בו הוא: אין האדם תלוי בהמקום שהוא יושב בה. אין הוא "נאחז" ו fixed באיזה ארץ מסויים. רק כל ימיו נוסע ממקום למקום. וזה מאפשר לו ליצור קשר הדוק עים ד'. כי אין לו "תלייה" במקום. והמבין יבין.

נא לשלוח תשובות ל347-762-8145

הזוכים בחידה:
ר' אריה ליבער
ר' יוסף לוינגר

ע"י הרב
יהושע
גליק
שליט"א

אפשר לשמוע קול תחכמוני
641-715-3800 ext#44661
תשובות לחידות טקסט 347-762-8145 או
weeklygilyon@gmail.com

פרשת וירא

חידת השבוע:

- כמה מלים שונות עים פירושים שונים אפשר לעשות משלש אותיות אלו י-ש-ב?
- כמה נכדים [אייניקלעך] היה לו לתרח? והאים היה להם באב"ע אחד?

תשובה לשבוע שעבר:

- אברהם בן 75 יצחק גם בן 75 !! [כשביקש לירד מצרימה, שהרי 15+60=75 ששים שנה בלדת אותם ובני ט"ו היו כשמכר עשו הבכורה, ואחר כך רצה יצחק לרדת מצריים--ונתעוררתי לזה ע"י קורא נכבד] יעקב 130 יוסף 17
- יוסף אמר גם כן בלעדי, אלוקים יענה את שלום פרעה

ויקח חמאה וחלב

"חמאה וחלב" נזכרים יחד, גבי יעל אשת חבר הקיני שנתנה לפני סיסרא. גם בישעיה: מרוב עשות חלב יאכל חמאה. כלומר שיהיה כל כך חלב, עד שיזלזלו בו ויאכלו רק החמאה. במשלי כתיב: מיץ חלב יוציא חמאה ומיץ אפים יוציא ריב. כלומר אים תמצה את החלב--כדבעינן למימר קמן--יצמח מזה חמאה, כמו כן אים תכעוס על מישהו, יוולד מזה ריב.

חמאה, חלב, גבינה, מי-חלב, נסיובי דחלבא כיצד? תכף כשחולבין את הפרה, הכל מעורב יחד ואפשר לשתותו כך [ויש בו הרבה שומן]. כשממתינין יום, השומן צף למעלה והוא הנקרא קריע"ם. לוקחין הקריע"ם ומכין אותו הדק היטב [ובזה פועלים שינוי במהות הקריע"ם] ונעשה גרעינין גרעינין של "חמאה", והשאר, נקרא buttermilk [אין זה מה שלוקחין היום!] יש ספק אי חמאה שנזכר בתנ"ך היינו <u>אחר</u> שערכו הכאות הנ"ל ונשאר רק הבוטטע"ר, או הכוונה לכל הקריע"ם כמות שהוא צף למעלה אחר יום [ומסתברא כלישנא בתרא] [בלשון <u>המשנה</u> וודאי הכוונה לבוטטער]

מה שיורד למטה, הוא ה"חלב". ובלשוננו skim milk. ולמה נקרא שמו סקי"ם? על שם ש"נוטלין" את השומן מעל גבו. והחלב שלנו [אדום או כחול] היינו <u>ששוב</u> עירבו בו קצת מן הקריעם! ע"י homogenized דהיינו ש"מכריחין" את הקריע"ם <u>שלא</u> יצוף למעלה. עכשיו נוטלין את החלב הזה skim milk שכבר ניטל ממנו כל או רוב השומן [שצף למעלה] ואפשר לעשות מזה החלב "גבינה". כיצד? נותנים לתוך החלב אנזיי"ם מבטן עגל יונק, ונקרא רענע"ט. [ובלשון חז"ל "קבהּ" כיון <u>שנמצא</u> בקיבת=בטן הוולד] וזה האנזיי"ם גורם, להפרדת הגבינה ממי-חלב או cheese from the whey , אותו הגבינה אפשר לנקותו מכל שמץ מים ולהעמידו לזמן רב. וזה נקרא גבינה או בלשוננו hard cheese [מה שאנו קורין cottage cheese היא <u>לפני</u> הפרדת המי-חלב, כלומר שמעורבין יחד מי-חלב ואת ה"מעותד להיות גבינה".

מבואר בחולין שמותר לבשל במי-חלב, מכיון שאין עליו תורת חלב. והקשו ראשונים מהא דמבואר ד"נסיובי דחלבא" אסור לאכלו עים בשר. וחד תירוצא [מובא בשו"ע] שגם את המי-חלב אפשר לנקות יותר [כלומר <u>אחר</u> שכבר נפרדו חלקי הcheese מן הwhey, לוקחין את מים הללו, ומבשלין אותו, ושוב צף למעלה קצת חלקי חלב, ואת מים הנשארים [שאין בו אף שמץ חלב] <u>הוא לבדו</u> נקרא "מי-חלב" שמותר לבשלו עים בשר].

מעניין שיטת ראשונים שאסור לגמרי לאכול מי-חלב. דהוי כאבר מן החי. ולא התירה תורה אלא כשיש "שם חלב" עליה. [רמב"ם ורבינו שמחה]

בנדרים איתא הנודר מן החלב מותר בקום. ופירשו ראשונים דהיינו מי-חלב. שאין עליו שם חלב [כמובן שלא היו זורקין אותו, אחר תעשיית הגבינה, רק עירבוהו בשאר מיני אוכלים [כגון כותח הבבלי]

בעזהשי"ת

גליון תתחכמוני

ע"י הרב יהושע אליק שליט"א

זמנים

אפשר לשמוע קול תחכמוני
641-715-3800 ext#44661
תשובות לחידות טקסט 347-762-8145 או
weeklygilyon@gmail.com

פרשת וירא

חידת השבוע: אים לא רצו בני משפחת אברהם ליתן אשה לאליעזר, או שהאשה אינו רוצה ללכת אחריו, האים יש אלה על אליעזר אים לוקח אשה מבנות הכנעני [ליצחק]?

תשובה לשבוע שעברה:
הזוכה בחידה: ר' שלום יוסף הלוי לאווינגער

- נכדי תרח: לוט מלכה יסכה יצחק ישמעאל עוץ בוז קמואל כשד חזו פלדש ידלף בתואל זמרן יקשן מדן מדין ישבק שוח [ולחד שיטה בת לאברהם] הרן נולד, מאשה אחרת אשר לתרח, [עיין רש"י אך לא בת אמי]

- יִשְׁבְּ [ער וועט פנגן] יֵשֶׁב [ער וועט זיצן] יָשָׁב [ער וועט זיך אומקרן] יָשַׁב [ער איז געזיצן] י◌ֹשֵׁב [ער זיצט] יַשֵׁב [ער וועט בלאזן] יָשֶׁב [ער וועט צוריקערן]

פרשת קבורת שרה

20 פסוקים ראשונים [וכן שני פסוקים בסוף הפרשה] עוסקים בעסק והיטפלות עים המת. ועניין זו נזכר עוד כמה פעמים בתנ"ך. בפרשת ויחי נזכרו עוד פרטים. "קבורת המת" נזכר יותר מ100 פעם בתנ"ך.

הקבורה בזמן המקרא נעשה במערה.

בתוך המערה היו חופרין כוכין [כעין חדרים שמשימין בו גוף המת] וכל מערה היה שייך למשפחה מיוחדת, וכל בני המשפחה מונחין באותו מערה. ומכיון שיש טירחה מרובה ל"חצוב" קבר [מלה מיוחדת על חקיקת וחטיטת ונטילת האבן מדופני המערה, כדיי להשים שם מת] על כן היו שחצבו להם קבר בעודם חיים [כן עשה שבנא, חקק לו קבר במערה אשר היה שייך רק לבני המלוכה. ובסנהדרין מבואר אי נאסר מיד]

אברהם אבינו ביקש לקנות מערה כעין זו מאת בני חת. ואין זו כקונה בית בעלמא. כי בית שייך רק לו, משא"כ מערה הזה יהיה לו ולזרעו אחריו לדורות עולם. [דוגמה לדבר כשבא הרבי מבובוב לקנות ביהכ"ן בבורו פרק, היה זה קנייה ובניין אשר ישתמשו בו בניו ובני בניו וכו' ויתרחב עוד, ויוסיפו עוד קומות] בני חת אמרו: איש ממנו את "קברו" כלומר אנחנו ניתן לך [לאשתך] חדר מיוחד free room בתוך <u>מערתינו</u> אך אברהם לא היה מעוניין בזה! הוא רצה לקנות האטעל גדול שיהיה שייך "למשפחת העברים" [כן נקראו בני ישראל בפי הגויים] ואברהם ידע שיש בשדה עפרון בקצה שדהו "מערת מכפלה" [הכוונה לשני מערות זו לפנים מזו או לשני קומות] ורצה לקנות את <u>כל</u> השדה [אשר היתה לה "גבולות סביב"] כדיי שיהיה בידו בלי שום פקפוק וערעור. וכל זה עבור חשיבות המת וכבודו. ובשביל זה שילם כסף הרבה [צא וחשוב: חמישים שקל כסף שיעור מוהר בתולה--הוא מחיית אדם לשנה, ארבע מאות שקל כסף מחיית אדם ל8 שנה!]

למה חשובה כל כך לקבור את המת באופן נאה ומכובד? כמובן אין זה בשביל המת. כי אין שום נפק"מ <u>לו</u> איפה גופו מונח וכו'. הכל רק <u>בשבילנו</u> כלומר בשביל <u>*החי!!!*</u> כדי שנכבד היטב את החיים. אך "כיבוד החי" אינו פשוט כל כך, משום דלפעמים אתה מתעלם, ושאר סיבות מוצדקות [ולפעמים בלתי מוצדקות]. על כן אנחנו משתמשים בגוף המת, כדוגמה ומאדעל ללמד את עצמינו, עד היכן חשובה גוף האדם בעיני ד'. ואים יוטל כנבילה בשדה עד שיאכלנו הכלבים, הרי מראה בזה שאין חשיבות לבריות <u>החיים!</u> עודינה. וכופר בייעוד האדם שנברא בצלם אלוקים. לבחור בטוב.

מכירת שדה המכפילה נעשה בפומבי לכל באי שער עירו. וכן קניית שדה נעמי. כי במקום שאין כותבין את השטר, צריך פרסום רב למען יעמוד ימים רבים וידעו כולם שהקרקע שייכת עתה לפלוני. וע"כ נעשתה בפני כולם דאוושא מילתא. וכן נשאר עד היום נוסח שטר מתנה "כתבו בשוקא ברייתא..." ומתנתא טמירתא ל"ה מתנה [עיין ב"ב] ומפרסמים את החלוצה [בפני י'] ואת המגורשת. כל אלו המנהגות נשארו מימי קדם [מזמן המקרא] שהיו עושים <u>כל</u> מיני קניינים בשער העיר [בפני הזקנים והעם]

תתחכמוני קול
ע"י הרב יהושע אליק שליט"א
זמנים

אפשר לשמוע קול תחכמוני
641-715-3800 ext#44661
תשובות לחידות טקסט 347-762-8145 או
weeklygilyon@gmail.com

פרשת תולדות

שכחתי לכתוב עוד ד' נבדי תרח אשר נולדו מראומה פילגש נחור: טבח גחם תחש מעכה [נתעוררתי לזה ע"י ר' יוסף לאווינגר]

תשובה לחידה שעברה: בקידושין פרק האומר מבואר שמותר לו לקחת מבנות הכנעני אים לא יתנו לו בני ארצו [כן הוא לרש"י שם ותו' חולקין] ע"י הרב כץ ממונסי [מגיד שיעור בנייטרא]

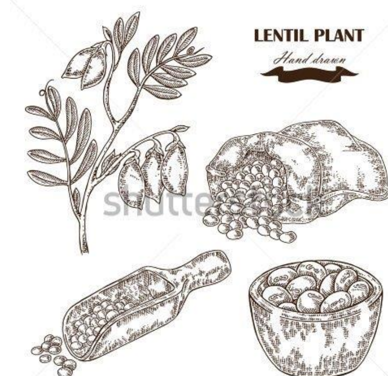
חידת השבוע:

- איפה מצינו בתורה שתי תיבות דומות לגמרי סמוכים זה לזה [כמו הלעיטני נא מן "האדם האדם" הזה] [לא שמות בני אדם!]
- איתא בב"ב עשו בא על נערה המאורסה. איזה מיתה חייב בן נח הבא על נערה המאורסה? והאים עשו בן נח הוא?
- מה הטייטש "משמני הארץ יהיה מושבך"? והביא ראיה לדבריך

לחם ונזיד עדשים

נזיד-עדשים מתורגם a pottage of lentils . מילת נזיד נזכר אצל בני הנביאים שאכלו אצל אלישע, והיה שם סיר גדול של נזיד [שמא של עדשים?] גם חגי שאל לכהנים מה הדין אים בגד שנטמא בשרץ, נגע בנזיד, היטמא?

למה נתייחד שם "נזיד" לעדשים [או לכיוצא בו במשפחת האפונים]? בגלל שמבשלים את הלענטילס עד שלא נשאר בו מים, ונהפכו כל העדשים לגוש אחד מוצק, וזה תכונה מיוחדת ששיך אצל עדשים, וכששופכין אותו לקערה "יוצקין" אותו [עיין מלכים ב-ד]. מכיון שתוצאת הבישול ניכר היטב בשינוי גמור שפעלה בהעדשים, שנשתנו כ"כ. ע"כ נשאל "זדו" "מזיד" ל prepare. כלומר לוקח דבר פשוט וחושב מחשבות ומתכן עצות בשכלו עד שיש לו "פלאן".

משום איזה סיבה משתמשים בו רק לדבר שלילי. אבל התירגום הוא: וכי יזיד איש if a person will prepare a plan . וממילא שוב הושאלה המלה לכל מי שחוטא ב"מזיד". אבל לא לשכוח שהכל התחיל בעדשים!!!

עדשים הוא ממאכלים הכי עתיקים והכי פשוטים וזולים. ובכתובות איתא שהאכילו לעני אחד עדשים ומת, כי היה מפונק ורגיל בבשר. גם מצינו שמאכילים אותו לאבלים [בבא בתרא] יש לדעת שלעולם משימים תבלינין שונים בתוכן, כגון שום כוסבר וכל מיני תבלינין ועלים, כי אינו טעים בלא"ה. ואחד מבני הנביאים ליקט מן השדה איזה תבלין להשים בתוך הסיר של עדשים, אך לא ידע כי מוות בידו! [מלכים שם] ובמס' טהרות [הובא בחולין] שמותר להשים תבליני חולין שהם שלישי. בתוך נזיד הדמע [נזיד של תרומה, דמע היא מלת פיוטי ל"תרומה"]

"גריסין של פול" דומה מאד לעדשים, ואפשר שיתערבו זה בתוך זה [ערלה 2] אך מכיון שאין טעמיהן דומות, ע"כ יש לילך אחר נותן טעם. "מקפה" הוא תבשיל של גריסין [פולים שנחלקו לכמה חלקים, ושוב נתבשלו בקדירה] ו"נזיד" הוא תבשיל של עדשים. מסתמא היה להם רעספעיעס מיוחדות לכל אחד מהם [עיין ע"ז יין לתוך עדשים, וחומץ לתוך גריסין]

בארמית נקראו "טלופחי". גם יש כלים עגולים הנקראים "עדשה" [עירובין, ע"ז] על שם שצורתם עגולה כעדשה. בירושלמי תרומות 10 איתא שאים השים בצל של חולין בתוך גריסין של תרומה, אין הבצל נאסרת. וז"ל: כשהוציאו העדשים מימיהן, שהעדשים צופדות אותו שלא יבלע. כלומר אחר שלא נשאר מים בקדירה, ונצטברו כל העדשים כולם כגוש אחד, אינם מבליעים טעמם בהבצל.

בנדרים איתא הנודר מן העדשים אסור באשישין. ומבואר בירושלמי שצולים העדשים וטוחנין אותם, ושוב מערבין בו דבש ע"י טיגון. דומה מאד ל gluten free cookies !

יש לעיין כשאמר עשו מן האדם האדם הזה. מה הכוונה? כי כשמבשלים עדשים אדומים כשהם חיים, אינם אדומים לאחר הבישול. ולמה קרא להם "האדם האדם" ואולי בגלל זה קרא שמו אדום. כי השתמש בביטוי כה מוזר. והיה לבדיחותא בפי כל.

תתחכמוני
ע"י הרב יהושע אליק שליט"א
זמנים

אפשר לשמוע קול תחכמוני
641-715-3800 ext#44661
תשובות לחידות טקסט 347-762-8145 או
weeklygilyon@gmail.com

פרשת ויצא

תשובה לחידה שעברה:

- [מלות דומות סמוכות זו לזו] בבקר בבקר, יום יום, מאד מאד, הקרב הקרב, עשרה עשרה, חמשת חמשת, מעלה מעלה, מטה מטה, אמן אמן, נתונים נתונים, שניים שניים, שבעה שבעה, כה כה, עשרון עשרון,אני אני, בארות בארות, מעט מעט, צדק צדק
הזוכים בו: ר' שמואל שווארץ. ר' ליפא אייזיקאוויטש. הרב הורביץ. הבחור משה מאיר אוברלנדר מנהרדעא. ר' יוסף לאווינגר. ר' אברהם כרמל הרב אלי' כץ ר"מ בנייטרא ועוד [אשר אתם סליחתי בשכחת שמם!]
- משמני הארץ יהיה מושבך, צריך לתרגם fat of the land shall be your dwelling לא from the fat etc. כי מ"ם היא שורש. וראיה לדבר ויהרג במשמניהם [תהילים] ישלח ד' במשמניו רזון [ריש ישעי'] גם אפשר להוכיח כי אין דגש בשי"ן, כדרך כל האותיות הבאות אחר מם של "מן".
- מבואר בסנהדרין שגוי הבא על נערה המאורסה לישראל, נהרג בסקילה! [וזו מקום היחידי שעכו"ם נהרג שלא בסייף!!] אך אים בא על נערה המאורסה לגוי, פטור מכלום [שאין אירוסין וחופה לעכו"ם]. בקידושין נקרא עשו "ישראל מומר"

חידת השבוע

- יעקב הציב אבן בבית-אל/לוז, ויצק עליה שמן, כמה שנים אחר כך, חזר עוד פעם לאותו האבן? ומה עשה שם בפעם השני כשחזר?
- מה הבעייה אם ידבר לבן עם יעקב רק דברים טובים ונאים? [עיין גמרא]

ויצק שמן על ראשה.

"יציקת שמן" היא עבודה. כלומר יש פעולות מיוחדות שעושים לצורך עבודת ד' [כגון נסוך, זריקה, הקטרה, שחיטה?] ואחת מהם, אשר מסמל שעבוד והכנעה לד', היא יציקת שמן. לאחר מתן תורה, עושים יציקת שמן בתוך כלי של סולת. אבל אפשר לעשותו גם על אבן.

"שמן" בגלל היותו דבר חשוב, נתייחד גם למשקה אשר אפשר לעבוד בו. וכן סולת [קמח במקרים מיוחדים] ויין ולבונה. הם דברים יקרים וחשובים. [וכמובן שיש גם בעלי-חיים, אבל הם קטגוריה אחרת] כשמביאים קרבן לד', צריך להביא <u>דווקא</u> מדברים יקרים וחשובים, אחרת, לא זו בלבד שאינו עולה לרצון, רק יש גם <u>חטא</u>. [כמו בקיין ועיין ריש מלאכי באריכות] בן זמנינו יכול לחשוב, איך לוקחים דבר יקר וחשוב, וזורקים אותו על גבי האש, או משימים אותו על אבן שילך לאיבוד! [צייר לעצמך אדם סטעיק יקר וחשוב ומקטירו, ומשייר לעצמו, איזה דבר כחוש] אבל האמת שזו היא חפצא ד"עבודה". ועל שלשה דברים העולם עומד...על העבודה.... עבודה היא היא אחד מתכלית הבריאה כולה.

כהיום אין לנו קרבנות וכל המסתעף מזה. וחסר לנו מאד מאד. וכמעט שאי אפשר לנו להבין מה צורך יש בה, ומה בדיוק חסר לנו. אבל כמו שאר דברים, אין בשר המת מרגיש, וכבר הורגלנו, לחיות בלי עבודה. אבל מעט מן המעט יש לו דמיון בתפילה, אשר מרגישים כעומד לפני המלך ומשמשים לפניו.

שמן זית [הלא הוא שמן סתם הנזכר בכל תנ"ך] משתמשים בו לדברים הרבה. אחת מהם היא סיכה. כמו שכתוב ושמן לא תסוך כי יישל זיתך. מה זו סיכה? יש סיכה שבא לתת לחות בעור יבש [כעין vaseline בזמן הזה] זכר לדבר ותבא כמים בקרבו וכשמן בעצמותיו. גם יש סיכה שתכליתו לתת ריח טוב באדם כמו ורחצת וסכת ושמת שמלותייך. [כעין perfume בזמן הזה] דניאל לא סך ולא אכל בשר ויין במשך 21 יום. רואים מזה שהיה דרך לסוך שמן כמעט בכל יום. ואחת מעינויים של יום הכפורים ושל אבל, היא מניעת הסיכה. נפלא הדבר אשר השיבה אשת בן-נביא: אין לי רק "אסוך שמן" כלי קטן של שמן המיוחד לסוך בו.

במשנה מצינו גם סיכה לצורך רפואה. והיו רגילין לסוך מתניים. בשמן, חומץ, יין, ומבואר בשבת שאסור לסוך בשמן וורד כלומר שמן זית שנכבשו בו עלי-וורד rose petals . כי אין דרך לסתם בני אדם להשתמש בשמן כה יקר, רק לצורך רפואה. ורפואה אסור בשבת.

יש מקומות שנזכר סיכה <u>אחר</u> רחיצה, ויש סיכה לפני רחיצה. עיין שבת פרק כירה. ויש אומרים שהיה <u>שני</u> סיכות. אחת לפני רחיצה, סכו כל גופם באיזה שמן זול, וחיככו עורם בברזל כדי להסיר כל הזוהמא [כעין זייף], שוב רחצו בחמין ובצונן, <u>ושוב</u> סכו בשמן חשוב, כדיי לעדן ולצחצח העור [או למען היות מבושם]

יש עוד צרכים בסיכה. והוא לרכך המנעל. לחזק תנור. לגמור בישול פרי. [עיין כל זה במשנה ובתוספתא]

נ.ב. אפשר להוריד הגליון גם באתר "לדעת"

בעזהשי"ת

גליון תתחכמוני

זמנים

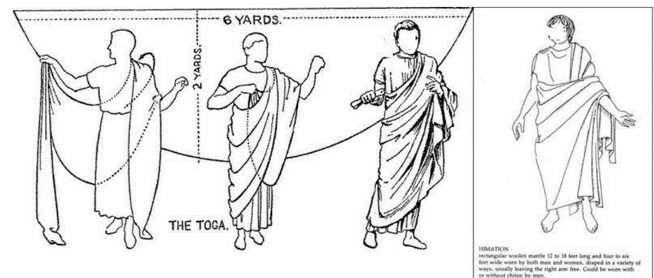
ע"י הרב יהושע גליק שליט"א

אפשר לשמוע קול תחכמוני
641-715-3800 ext#44661
תשובות לחידות טקסט 347-762-8145 או
weeklygilyon@gmail.com

פרשת וישלח

חידות השבוע:

- שם המקום שיעקב צלע בו על ירכו. נקרא פנואל גם פניאל. מי עוד יש לו שני שמות דומות כזה? [כלומר מלואפום מתחלף עם חירק]
- והחליפו שמלותיכם. איזה מן הבנים חילף שמלותיו פעם אחרת, זמן רב אחר זה?

תשובות על שבוע שעבר.

- 22 שנה שהה בבית לבן [רש"י סוף תולדות] ובפרשה זו, שב אל אותו האבן אשר הקים מצבה לפני 22 שנה, ובפעם הזאת נסך יין ושמן.
- הקב"ה אסר על לבן לדבר עם יעקב אפילו דברים טובים, שמא יזכיר שמא דעכו"ם. ואסור לישראל לשמעו [יבמות קג. כן נראה לפרש שם] [כנראה, לבן לא ציית, ועבר על הציווי, ודיבר טוב ורע!]

הזוכים: ר' שלום יוסף לאווינגער

הרבו עלי מהר ומתן ואתנה

"מהר" נזכר בתורה כמה פעמים. והוא ה"מחיר" price אשר החתן משלם עבור הכלה. בזמן התורה היה המנהג לשלם לאבי הכלה או לאחיה. ועל כן אמר חמור: הרבו עלי מאד מוהר ומתן, ואתנה. כלומר אתן לכם או ליעקב, עבור נישואי דינה. גם אליעזר נתן מגדנות. לפעמים "משלמים" ע"י עבודה, כמו ששילם יעקב את המוהר, ע"י עבודה בבית לבן 14 שנה. שאול אמר לדוד כי אינו רוצה שום מוהר עבור בתו, רק 100 ערלות פלשתים. עתניאל שילם המוהר לכלב ונתן לו את עכסה בתו, כשכיבש את קרית ספר [עיין שופטים]

מי שמפתה בתולה חייב ליתן מוהר לאביה ולישאנה. אים אביה אינו מרוצה בחתן הלז, חייב לשלם את המוהר "כאילו" נשאה. למעשה היה נהוג, שנותן החתן גם מתנות הרבה להכלה עצמה כמו שמצינו אצל אליעזר. אך לא מצינו לפני מתן תורה את המושג של "כסף קידושין" במובן של קיחת שדה.

קיימ"ל כתובה דרבנן. מה זו כתובה? היא כעין "תולדה" והשתלשלות של מוהר. כסף וכלים נאים אשר החתן "מכניס" לכבוד הכלה. וסתמא דמילתא כשאדם נושא אשה, מייחד כלים וכסף "לכבודה". אך עניין זה הוא סמלי symbolic בלבד. שהרי אין האשה יכולה להוציא הכלים והכסף לצרכה. רק מונחים בארון ובארגז, וכולם רואין ואומרים: ראו כמה חשובה אשה זו! ש"ייחד" בשבילה כלים יקרים וחשובים כאלו, וכסף זה. נמצא למעשה אף אחד אינו מוציא הכסף לצרכו/ה. והכלים, שניהם משתמשים יחד.

כשמת הבעל או האשה מתגרשת, יכולה היא "לגבות" דברים הללו. וממילא עולה ערך האישות. כי אינה כזונה בעלמא או פילגש שמשלחה כשירצה, רק היא "בעלת ערך" ואין לו לסרוח נגדה, כי יחייבוהו להוציא ולשלם הכתובה! אך כמובן שאין זה עיקר כוונת הבעל. [הגע בעצמך: הוא העומד לישא אשה ומיד חושב על מיתתו! או על גירושין!!] כוונת הבעל הוא "לכבד את אשתו". אך ממילא יש למנהג זה תוקף חוקי, שיש לה רשות לגבות, במצב שאין הבעל כאן או שחייבוהו להוציאה מחמת פשיעתו. יש גם סברא בגמרא [כתובות] אי ניתנה כתובה לגבות מחיים [עיין סוגיא בפרק האשה] ולפי זה יש אפשרויות במקרים מיוחדים שיכולה היא או יורשיה לתבוע הכתובה אף שלא נתגרשה או מתה. גם חז"ל החשיבו את כסף הכתובה המונחת בארון, כנכס האשה [מתה, מה יעשו בכתובתה, ובנכסים הנכנסין ויוצאין עמה] יש סברא שא"א לגבות כתובה מיורשין בלי שבועה חמורה, מטעם "צררי אתפסה" כלומר שכבר נתן לה הכל מחיים. [כי באמת אינו חוב שמשתלם רק לאחר מיתה]

שמעון בן שטח תיקן [עיין ריש שבת, וכתובות] שלא ייחד כסף ומטלטלין [כאשר היה מנהג הקדום] רק כל נכסיו משועבדים. וממילא, נתהפך כל עניין הכתובה כחוב בעלמא, שזמן פרעונה היא לאחר מיתתו. אך אף אחר התקנה, היה שדה מיוחד לכתובתה וכו'.

אים מת החתן לפני החופה [כלומר בין אירוסין לנשואין] כמובן שאינה גובה כל אלו הדברים שהבטיח להכניס מחמת חיבת חופה. אבל יש לה המינומום [מאתיים זוז] כי לא רצו חז"ל לחלק. ועכ"פ כל אחד אחד, אף שלא הבטיח כלום, חייב להכניס משהו בשבילה.

רק בדרך טפל נסתובב הדבר שלא קל לאדם לגרש את אשתו, אם יש לה כתובה מרובה. אבל אין להעלות על הדעת שאשה אומרת לאיש: לא אתקדש לך רק אים תבטיחני שאם תגרשני תתן לי עשרת אלפים דולר!! או אני רק מתקדש לך אם אתה קונה לי אינשורנס שאם תמות מגיע לי $10000. רק כמו שביארנו: כוונת הכתובה היא "לכבוד האשה מכניס כך וכך" וממילא יש לה זכות תביעה במקרים מיוחדים.

יש גם תקנה של כתובת בנין דכרין. כלומר את כל מה שהכנסתי בשבילך, אים את לא תיהנה ממנו שתמותי לפני שאמות אני, עכ"פ בנך ייהנה ממנו.

יש עוד מנהג עתיק לפני מתן תורה, והיא שאדם נותן נדוניא לבתו. כלומר כשם שהחתן "מכניס" דברים לכבוד הכלה, כך הכלה [כמובן ע"י אביה] מכניסה בהמות שפחות בגדים כסף וזהב לכבוד החתן. כי החתן דעתו לעבוד ולטרוח ולפרנס כל ימיו עבור הכלה והילדים, וממילא טבעי הדבר שאבי-הכלה "יעזור" לבניין בית זה. [כמדומה שמצינו פעם אחת בתנ"ך עניין זה, והיא העיר [ארץ הנגב] שנתן כלב נדוניא לעכסה בתו בעת שמסרה לעתניאל] ונתחלק הדבר ל"נכסי מלוג" וצאן ברזל. הראשון אינו יוצא לגמרי מרשות האשה, רק הבעל אוכל הפירות. והשני הרי הם לגמרי שלו [אך כמובן שחייב להחזירם, במקרה שמסתיים הנשואין] והדרך לכתוב בתוך שטר מיוחד כל מה שהכניסה היא בשביל הבעל [צאן ברזל] , וכן לכתוב מה שמכניס הבעל בשבילה. וסך הכל. [וכמובן, שבתיאוריה, זה נוגע אים ימות הוא או יגרשנה, אך מי מדבר מזה בעידן חדוותא!] באירופה היה נפוץ מאד מנהג הנדן, עד שאמרו שמי שיש לו כמה בנות היא שלמזל, כי יתחייב הרבה נדן. והיו בנות שנשארו גלמודות, בשביל שלא סילק אבי הכלה את הנדן לפני כניסתם לחופה. ארצות המערביות מתקיפים מאד את מנהג זה, כי אומרים שזה זלזול גדול בבנות, כאילו אינם שווים כלום, רק אים מכניסים הרבה כסף. אך יש בזה פנים לכאן ולכאן. וכמה קולמסים נשתברו על נושא זה.

יש תקנה לתת עישור נכסי, לבת הניסת. וכן תיקנו כדיי שהאב ירצה להרבות הנדן, שאף אים תמות היא, שילך הממון לנכדיו [כתובת בנין דכרין]

לבן הארמי קיבל את כל המוהר מיעקב, [ע"י עבודה] ויעקב בא ריקם ולא נתן שום נזם וצמידים על ידי רחל. גם לא נתן לבן שום נדן לבנותיו. וזה מה שאמרו: העוד לנו חלק ונחלה בבית אבינו?! כלומר דרך האב לתת "נחלה" לבנותיו מחיים. שהרי כשמשיאן, נותן להם נדוניא. אך לנו לא נתן כלום! נמצא מכרנו [=קיבל את המוהר] וזה לא נורא, אבל גם אכל את כספנו [=הכסף שהיה מיוחד לנדוניא שלנו, אכלם, ולקחם לעצמו!] על כן עליך לברוח ממנו!

גליון תחכמוני
זמנים
ע"י הרב יהושע אליק שליט"א

אפשר לשמוע קול תחכמוני
641-715-3800 ext#44661
תשובות לחידות טקסט 347-762-8145 או
weeklygilyon@gmail.com

פרשת וישב – חנוכה

בגליון זה יופיע שאלות ותשובות לחנוכה. מקצתן שאלות, ומקצתן שאלות+תשובות

תשובה לשבוע שעבר:

- מחוייאל מחייאל [פרשת בראשית]
- יוסף חילף שמלותיו עוד הפעם, כשעמד לפני פרעה [פרשת מקץ]

הזוכים בחידה: הרב י זילבר ר"מ בפאפא, ר' ליפא אייזיקאוויטש, ר' שלום יוסף לאוינגער, ר' שמואל שווארץ, הבחור יוסף גרין והבחור מאיר כץ מנהרדעא.

מי שיענה 10 מהשאלות, יזכה בכמה פרקים מספר תחכמוני.

1 איזה חומר שמדליקין בו נירות חנוכה, מוזכר בפרשתנו?

2 איך ייתכן שיקראו בתורה 10 ימים רצופים? [ב דוגמאות]

3 איך יצוייר שיקיים אדם שלש מצוות נפרדות של "הדלקת נירות" זו אחר זו?

4 איזה שבט נזכר שמו ב7 פרשיות זו אחר זו?

5 גדי העזים שנשלח ביד חירה, האים מותר להקריבו ע"ג מזבח?

6 איזה שתי נשים התכסו בצעיף?

7 כלי של חצי לוג שמן היה במקדש, שבו נותנין שמן לכל נר ונר, מה עוד צריך חצי לוג?

8 מתי מדליקין הנירות במקדש, לפני השקיעה, או אחר השקיעה?

9 כמה ימים יש בין שבת ערב חנוכה לערב שבת חנוכה?

10 אדם חשוב צריך נר אחרת, עוד דין של אדם חשוב לעניין נר?

11 איזה משנה נשנית תחילה, בתולה ניסת ליום הרביעי [ריש כתובות] או רי"א בנר חנוכה פטור [בבא קמא]?

12 פרט כל אלו ש"הכירו" או "לא הכירו" מפרשת ויצא-מקץ?

13 ראובן אומר לשמעון: אני אספק לך נרות בעד שלשת ימי חנוכה. שמעון משיב לו: אני אספק לך נרות בעד ג ימים <u>אחרים</u>, איך ייתכן ששניהם יצאו שווה בשווה [כלומר אף אחד אינו נפסד כלום]?

14 איזה פועל verb נזכר בפרשת ויצא וישלח, מקץ ויגש, ושוב רק פעם אחת בתורה?

ת ויצג יעקב. אציגה נא עמך. והצגתיו לפניך. ויציגם לפני פרעה. צאנכם ובקרכם יצג

15 כמה ימים יש מזאת חנוכה עד חנוכה? [כלומר מסוף הדלקה עד תחילת הדלקה בשנה הבאה]?

ת בשנה הזו, חנוכה מסתיימת בג' טבת, ולשנה הבאה [תשעח] חשוון חסירה, [כלומר יש לה רק 29 יום] נמצא יש "רק" 345 ימים שאין מדליקין [הכי פחות שאפשר]

16 לפי איזה תנא שחי קודם נס חנוכה, מותר לכתחילה להדליק בשמן שנגע במת?

ת יוסי בן יועזר ס"ל בריש פסחים שאין דם או שמן מקבלין טומאה כלל!

17 זר שנכנס בבית המקדש והדליק נירות של מנורה, וישב לו וקרא לאור הנר, כמה מלקיות לוקה?

ת אינו לוקה כלל! אין איסור לזר ליכנס במקדש [רק בשעת הקטרת קטורת--עיין יומא]. הדלקה לאוו עבודה היא ואינו לוקה משום זרות [יומא]. אין מעילה בקול מראה וריח [פסחים].

18 יש ג' אנשים המוכרים נירות חנוכה בעיר קראקא, וטובי העיר אינם רוצים לקפח פרנסתו של אף אחד מהם. מנהג קראקא, שכל אחד מבני העיר, לוקח לו נרות הצריכים לאותו הלילה, תכף אחר תפילת ערבית, איך יסדרו הדבר שלא יקופח אף אחד, באופן שפלוני ימכור בליל זה וזה וזה, ופלוני בליל זה וזה וכו' [נ. ב. אינם לוקחים ה"שמש"]?

ת ראובן מוכר נרות בליל 1 3 8 . שמעון מוכר בליל 2 6 4 . לוי מוכר בליל 5 7 . נמצאו כולם מוכרים 12 נרות

19 שאלה דלעיל כשיש 4 אנשים המוכרים?

20 מה שכיח יותר, ליל א דחנוכה מוצאי שבת, עשרה בטבת ביום ששי, או שבת ערב פסח?

ת עיין בטור [מוסד שירת דבורה המקורי הארוך דף רפט בהלכות ראש חדש] רק שנה שראש השנה חל ביום ב, וגם חשוון חסר, אז חל יום א דחנוכה ביום א.

ובכללים שם תראה שזה שייך, רק כשמולד ר"ה היא מז-יח, עד א-ט-רד כלומר 15 שעות ורד חלקים. או 16404 חלקים, מתוך 181440 [שהם חלקים שיש בשבוע שלם]. נמצא משהו יותר מתשעה אחוזים! [כלומר פחות מפעם אחת בעשר שנה!]

עשרה בטבת חל בע"ש כ 20 אחוזים [קצת יותר] או אחת לחמש שנים--נא לשמוע בקול תחכמוני באריכות ההסבר לזה

ערב פסח חל בשבת יותר מ11 אחוזים וחצי [או אחת לתשע שנה] גם זה מוסבר שם

21 אים יבא המשיח באמצע חנוכה, ויפסקו סנהדרין הלכה כבית שמאי, באיזה יום יבא, באופן שמספר הנרות שידליקו באותו שנה, יהיה הכי-פחות שאפשר להיות?

22 בעיר ווארשא יש 1000 בעלי-בתים . 500 הם מן המהדרין, ו500 מן מהדרין מן המהדרין. [כשיטת התוספות ודלא כרמב"ם]

עוד דבר ידוע, ש200 אנשים הם רווקים, 200 אנשים יש להם אשה, 200 יש להם גם ילד אחד, 200 יש להם שני ילדים, ועוד 200 יש להם שלש ילדים.

אדם מעיר אחרת בא לבקר את ווארשא ביום ב דחנוכה, ורואה בחלון של איזה בית, ב נרות דולקות, אך אינו יודע אים זה בגלל שאיש הלזה יש לו אשה, והוא מן המהדרין לחוד. או שהוא רווק והוא מן המהדרין מן המהדרין. מה מסתבר יותר? ולמה?

23 יש לאדם ארבעה דריידלעך, אבל אחד מהם הוא פסול. כלומר כולו גימעלס! הוא מערב כל הדריידלעך יחד, ולוקח אחד מהם ומסבבו, ויוצא לו גימל, מה מסתבר יותר? שעלתה בידו דריידיל הפסול, ומשו"ה יש לו גימל. או שעלתה בידו דריידל הכשירה ואפ"ה יש לו גימל? ומה הדין כשיש לו חמש או שש דריידליך [ורק אחת פסול]?

ת מכיון שעלה גימל, אנחנו צריכים להתחשב רק עים הגימעלס. ונראה כמה "כח" גימל יש לכל אחד. דריידל הפסול יש לה כח בת ארבע [כי יש לה ארבע גימעלס מכל צדדיו!] דריידל כשר אלף, יש לה כח אחד. [כי יש לה רק גימל אחד]. דריידל כשר ביית, יש לה גם רק "כח" אחד של גימל, וכן דריידל כשר השלישי. נמצא יש לך 4 כחות של גימל מדריידל הפסולה, ולעומתם 3 כחות [המצטרפים משלש דריידלך הכשירות] הרי "יותר מסתבר" שבא הגימל, מן הפסולה! [ובדיוק: 4/7 שבא מן הפסולה, ו 3/7 שבא מן הכשירים]

בדרך זו תוכל לחשב שאם יש לו ארבע דריידלך כשירים, יש בדיוק 4 כחות כשירים, ו4 פסולים. הרי זה ספק השקול. אבל כשיש לו חמש כשירים, הרי יש 5/9 כשרות, ורק 4/9 פסלות. והבן כל זה.

ואפשר לפתור שאלה 22 בדרך זו. ולדעת הfraction של הסתברות probability של מהדרין, ושל מהדרין מן המהדרין.

חנוכה שמח!!!

קול תחכמוני
ע"י הרב יהושע אליק שליט"א
זמנים

אפשר לשמוע קול תחכמוני
641-715-3800 ext#44661
תשובות לחידות טקסט 347-762-8145 או
weeklygilyon@gmail.com

פרשת מקץ

הרבה אברכים ובחורים חשובים ענו על החידות.
ויהיו נא בעינך כאילו הייתי פורטם!

תשובות לחידות שבוע שעבר

1 נכאת היא שעווה. ומדליקין בו נרות חנוכה

2 אפשר לקרות 10 ימים בחנוכה של שנה זו. גם כשחל סוכות ביום ה' [והעירוני ידידיי שאפשר גם 11 כשחל סוכות ביום ג]

3 כהן מדליק בבית המקדש נרות, הולך לביתו ומדליק נרות שבת, ושוב מדליק נרות חנוכה. הרי שלש הדלקות של מצווה

4 ראובן יוסף נזכרים בכל הפרשיות מן ויצא עד וארא [שמונה פרשיות!] ואים תאמר איפה נזכר יוסף בפרשת וארא? אל יוסף פרעה התל לבלתי שלח העם!

5 בע"ז מבואר שאתנן לגוי נקנה בכסף ולא בעינן משיכה, נמצא לבסוף כשהודה יהודה לתמר הרי מסתמא נתן לה הגדי. וממילא נאסר

6 רבקה ותמר התכסו בצעיף

8 חייבין להדליק נרות מקדש מבעוד יום כי עבודות ביהמ"ק כשרות רק מבעו"י [אך יש תוספות מנחות פט שכתב אחרת]

9 יש 6 ימים בין שבת ערב חנוכה [שבת וישב] לערב שבת חנוכה!

10 אדם חשוב מותר לקרות לאור הנר ול"ח שמא יטה

11 משנה של בתולה ניסת ליום הרביעי נשנית קודם. ולאחר גזירה שתיבעל להגמון תחילה [שזה היה בימי חנוכה] הקדימו זמן הנשואין ליום שלישי [עיין כתובות]

12 יעקב אמר ללבן נגד אחינו הכר! [ולבן לא הכיר שום דבר] הכר נא למי החותמת. ויכירה ויאמר כתונת בני. ויכר יוסף את אחיו והם לא הכירוהו.

13 יש לזה הרבה פתרונות 156 -237 , 716 - 248, 245 - 137, 157 -346, 256 -148, 168 - 357,, 248-536

21 אם יבא המשיח ביום ד' אחר ההדלקה, הרי ויפסקו הלכה כב"ש, הרי ידלקו באותה השנה ביום ה' רק ד נרות. ביום ו' ג נרות. סך הכל 20 נרות בלבד!

22 מכיון שיש בוורשא 500 אנשים שמדליקין 2 נרות בגלל שעכשיו יום שני [שהרי הם מהדרין מן המהדרין] ורק 100 אנשים מדליקין שתי נרות בגלל שהם מהדרין סתם, אבל יש להם איש ואשה [כי רק חמישית העיר הם בני שתיים] נמצא 5/6 שאיש הזה היא מן מהדרין מן המהדרין. ו 1/6 שהוא מן המהדרין לחוד

חידה לשבוע זה

- יוסף אמר את האלוקים אני ירא. על מי עוד נאמרו תואר "ירא אלוקים" ?

אנכי אערבנו, מידי תבקשנו

בפרשת וישב מוזכר שאמרה תמר ליהודה: אם תתן ערבון עד שלחך. כלומר אני לא מאמין לך שתשלח לי גדי עזים, על כן אני מבקש "משכון" [חותמך ופתילך], עד שתשלם לי ה"חוב" [גדי]

מושג המשכון מוזכר הרבה בתורה ובש"ס. עד שסתם הלוואה נקרא בלשון הקדש "העבט תעביטנו" כלומר "קח ממנו משכון"! ויש הרבה עשין ולאווין קשורים בזה [השבת העבוט, לא תבא אל ביתו, לא יחבול ריחיים, לא יחבול אלמנה] ורואים שהיתה נפוצה כל כך, עד שיש לה שלשה שמות: חבול, עבוט, ערבון. ובלשון המשנה יש הרהין, משכון [פסחים, כתובות]

שלמה המלך בספר משלי מרבה לדבר שלא לרחם על הערב! ושם נאמר: לְקַח־בִּגְדוֹ כִּי־עָרַב זָר וּבְעַד [נָכְרִים כ] (נָכְרִיָּה ק) חַבְלֵהוּ: כלומר אל תרחם על הערב, רק הפשט את בגדו מעליו, כי אתה לא רצית ללות לאיש הזר, [כי אינך יודע אם ישלם...] ורק משום שהבטיח לך הערב ש"אל תדאג", נתת לו ההלוואה. אך אפשר לומר שלא כוון רק "לעשות

מצווה" [וכן קיי"מל לעניין ערב דכתובה, או שלא בשעת מתן מעות וראה הערב את המלווה חונק את הלווה בשוק, וריחם עליו ואמר: "הנח לו", דלא משתעבד] אך עכשיו שאין ללווה לפרוע, ואתה רוצה לגבות מן הערב, הוא מתאונן "בשביל שרציתי להיות "גוטטער" הפסדתי"! לא כוונתי רק "לעזור" ללווה!" על כן הזהירך שלמה don't feel bad רק תחבול [מלשון השחתה וחבלה] בגדו. ואל תאמר, מה הוא חייב לי? הלווה באמת חייב לי! לא! כי רק בגללו הוצאת את המעות מכיסך, נמצא שהוא [הערב] באמת חייב לך.

הרבה סוגיות בש"ס ובשו"ע דנין על חיוב הערב ואיך ומתי משתעבד. והכל בנוי על העיקרון שהיה מנהג מימות עולם כאשר איש אומלל ועני מבקש הלוואה, או כבר קיבל הלוואה, ואין לו לשלם, ובא רעהו, ו"מבטיח" באופן סתמי don't worry! אבל לא היה מפורש כל כך בדיוק מה מתחייב איש הזה. גם היה המנהג לתקוע כף to shake hands אַל תְּהִי בְתֹקְעֵי כָף בַּעֹרְבִים מַשָּׁאוֹת. אל תהיה ערב התוקע כף בשביל "משאות" =הלוואות [בנגוד ל"קבלן" אשר נעשה באופן מפורש כגון "תן לו ואני אתן" [סוף ב"ב] או כאשר מתחייב בקניין סודר, או בבי"ד]

יש ערב אשר כל הבטחתו הוא "להביא" את האיש. כלומר שביום הפרעון אני מבטיח לך שיהיה כאן בעיר הזאת. אך אם אין לו לשלם, אין זה בעיה שלי. [עיין סוף ב"ב. ובשו"ע] ויש להבין כי אם הלווה בעיר, ישנה אפשריות למלווה לאסרו במאסר או לענותו עד שישלם [אף שאין זה ע"פ תורה]. גם יש ערב שהיה נהוג בדיני עכו"ם, כדיי למנוע כל חשש של טענת "לא ידעתי" "לא התכוונתי באמת להתחייב" וכו'. הנהיגו הגויים סיסטעם חדש: שילך המלווה ישר לערב, והערב יטריח לגבות מן הלווה [עיין ב"מ עכו"ם בתר ערבא אזל] נמצא המלווה אין צריך להכיר הלווה כלל ואינו בוטח רק על הערב, נמצא אין כאן שום "אי-הבנה".

בלשון השאלה, משתמשים במלת "ערב" לכל "הבטחה" i promise you כגון אנכי אערבנו של יהודה. כמובן שלא שייך כאן לווה וערב. רק יהודה "מבטיח" באופן חזק ביותר, שהוא ישמור על בנימין. וכן ערבון שנתן יהודה לתמר, אינו אלא מה שאנו קורין "משכון" כלומר, באמת אני חייב לך גדי, אך אני נותן לך "הבטחה" מסויימת [חותם ופתיל] שאכן אתן לך את הגדי.

יש גם ערוב עבדך לטוב בל יעשקוני זדים. זה משל כאילו בא המלווה לחטוף כלים מתוך בית הלווה או לחטוף גופו ולאסרו, ובא ידידו ואוהבו, ומניח את כעס המלווה: ואומר לו: אך תעשה כן אני מבטיח שיהיה טוב וכו' ומדבר על לבו עד שמניחו. כך דוד מבקש: אם יש קטוגריא עלי, אתה תהיה ה"ערב"!

"עבוט" היא מלת לה"ק שאחותה בארמית היא "יש עבד" [השין נוספת כאשר מצינו שחרר מן חורין, שכלל מן כלל] טית ודלת מתחלפין. כאשר אדם לוקח את העבוט, "יש לו ממה לגבות" באופן שאין ללוה מעות בבוא זמן הפרעון. והרבה הלוואות נעשו בדרך זו משעה ראשונה. שהלווה נתן איזה בגד או כלי ל"שעבודא". כלומר "אפשר לי למכרו אים אין לך מה לשלם" וכאילו הרי"ז "במקצת" שלי [עיין סוגיא אי בע"ח מכאן ולהבא או למפרע גובה] אך התורה מזהירה כל זמן שלא בא עת הפרעון, אתה חייב להחזירו ללוה בערב, ושכב בשלמתו וברכך. כי אין הטלית שלך ולמה תמנע ממנו השתמשות הנצרכת לו ביותר. בשבוע שעבר קרינו בעמוס שמוכיח את ישראל וְעַל בְּגָדִים חֲבֻלִים יַטּוּ אֵצֶל כָּל מִזְבֵּחַ.

כלומר שהם אוכלים את בשר קרבנותיהם כשהם מסובין [יושבין] על בגדי העניים שחבלו את בגדיהם [בשביל שלא פרעו החוב] נמצא גם בשעה שהם עוסקים במצווה [אכילת קרבן] הם עוברים עבירה [השת תשיב את העבוט]

נראה לי שיש נפק"מ בין "חבל" לעבט. כי חבל הוא כשלוקחין הבגד שלא בשעת הלוואה. [ונראה כמשחית ומחבל את העני, כי נכנס לביתו ו"חוטף" ממנו משהו] ועבט, הוא כשמלווהו לכתחילה בתנאי שיתן לו איזה "שעבוד" לגבות ממנו.

יש לדעת איך לאזן to balance היטב את חובת העשיר לעני. מצד אחד יש מצווה לתת הלוואה לעני. אך גם רצוי לקחת ממנו משכון. גם להשיב לו את המשכון. גם לגבותו אים אין לו לשלם. כל זה הוא לטובת העני! כי אם אין שום פרוטקציה להעשיר, וכשבא לגבות חובו, אינו מוצא כלום ובקושי גדול עולה לו לגבות משהו, סוף דבר אין אדם מלווה לעני כלל!! נמצא עקרת כל מצוות הלוואה [לא מדברים מ"צדקה" זה משהו אחר] וכמדומה שכך הוא היום אצל אומה"ע בארצות המערב שהרבו מאד לטובת הלווה, וממילא אין אדם רוצה להלוות [רק עם רבית גבוה--שזה בא לממן הוצאות "גביית החוב"] ועלינו לדעת, שסיסטעם התורה היא הכי-טובה וישרה ודרכיה דרכי נועם וכל נתיבותיה שלום.

קול תחכמוני

ע"י הרב יהושע אליק שליט"א

זמנים

אפשר לשמוע קול תחכמוני
641-715-3800 ext#44661
תשובות לחידות טקסט 347-762-8145 או
weeklygilyon@gmail.com

פרשת ויגש

חידות השבוע:

- איזה פועל verb נזכר רק בפרשיות מקץ ויגש ובמגילת אסתר?
- כמה שנים מויצא יעקב מבאר שבע, עד ויקם יעקב מבאר שבע?
- למי 10,11,12,13 בנים [רק בספר בראשית]?
- איזה דבר קרה לאברהם וליצחק גם שניהם בבאר שבע?
- איזה דבר קרה ליצחק וליעקב גם שניהם בבאר שבע?
- מה מספר ה average [ממוצע] של בנים שהיו להשבטים?

תשובה לשבוע שעבר:

איזה אנשים נקראו יראי אלוקים/ד'? שבעה ואלו הם: אברהם, יוסף, עובדיה [מלכים 1-18] אשה מנשי בני הנביאים [מלכים 2-4] חזקיה [ירמיה 26] יונה, איוב

הזוכים: ר' נתן דוד בלום. ר' יוסף לאווינגר. ר' אליי כץ.

כי תועבת מצריים כל רועה צאן

יוסף תכנן תחבולה שלא יתערבו משפחתו עם המצריים. עם מצרים הגיע לשיא האליליות בעת ההיא. כל דבר נהפך לאל ואליל. בכל פנה שאתה פונה אתה פוגש באליל ממין זה וממין זה. ופסלים images מכל מיני חיות שונות חציים אדם חציים שור פיל נחש עוף ולא הרי אליל זה כאליל זה. זה דרכו לעזור ליולדת וזה ליבול מבורך וחטים שמינות. כדיי שלא ילמדו מקולטור שלהם [אשר עיקרו תוכנו ומהותו היא: obsession של אלים שונים] רצה יוסף שלא יגורו במקום המטרופולוטין רק בקונטרי [משל למה"ד יהודים היגרו לאמריקה, ב1900 ותחת לשבת במנהטן וללמוד מקולטור של אמריקה, יושבים במונסי]

ארץ גשן הוא בארץ מצריים. כלומר אזור מיוחד שנקרא גשן [כמו שייאמר שברוקלין היא בניו יורק--אך בלשון בקדש אין הבדל בין boro או city שניהם נקראו "ארץ"] אזור הזה "הקצוי" לשם רעיית צאן. זה ברור שמצריים גידלו ואכלו צאן ובקר [הבא ראי' מפרשה זו!] ואף במכת ברד "הנה יד ד' הויה במקנך... בבקר ובצאן" וכן אכלו המצרים בשר ככתוב: וטבוח טבח והכן ...ולמצרים האוכלים אתו. ומה שאמר משה לפרעה [פרשת וארא]: הן נזבח את תועבת מצרים לעיניהם ולא יסקלנו!! כי כבר ביארנו שהם עשו מכל בעל חי איזה פולחן אלילי וייחסו לו כח מיוחד, ולא ינוח דעתם ששוחטים את הצאן ל"אלוקי העברים" אשר היה כמו זר בעיניהם. אבל פשיטא שהיו אוכלים את הצאן והבקר והיו לוקחים אבנים מן ההר ושותים מים מן המעיין [אף שהיו עובדים כל אלו דברים עיין סוף פ"ק דחולין] גם משה רבינו ביקש תואנה להוציא את ישראל [ורואים מזה עד כמה גברה "חובת ההשתדלות" כי היה צווי מפורש "להוציא את ישראל ממצרים" אבל משה רבינו היה חייב לבקש כל מיני המצאות ותחבולות להוציאם ע"י הערמה, ובזה יקויים מצוות ד'. ולא לסמוך על הנס ולומר: אני אגיד "כל האמת" ואם אין ד' עושה "נס" הרי שלא היה "באשערט" כל זה הוא היפך דרך התורה. אף אם ד' מצווה מפורשות לנביא לעשות איזה דבר, חייב הנביא להשתמש בכל מיני "דרך הטבע" כמו ביזנסמאן, להשיג מבוקשו. ויש להביא כמה דוגמאות לזה] על כן השתמש ב"תירוץ" זו שהרי "יסקלוני" אף שהיה רחוק שיהיה כן--הרי אם פרעה "יקבל" אותו, היה שווה!! והצלחתי להוציא בני ישראל בערמה!

בפרשה זו נאמר גם כן כי תועבת מצריים כל רעה צאן. וכאן צריך לפרש פירוש אחרת <u>לגמרי</u>. כי ידוע שעיקר עסקם של מצריים היה בחקלאות agriculture והם פיתחו את שיטת החקלאות באופן שלא היה כזה בכל האזור. ע"כ מי שעדיין היה old-fashioned ועסק ברעיית צאן ובקר, היה מבוזה בעינים [משל למה"ד שבאים 1000 יהודים מאירופה לאמריקה בספינה, ובעת צאתם החוצה, שואל להם המפקד: מה מלאכתכם? האם יש כאן איזה דוקטור, לויער, פרופסר, משורר בנבל וכנור, איזה דיגרי? וכל אלף האנשים עונים בשלילות. אחד תופר בגדים, מתקן נעליים, מנקה בתים, וכו' ברור שכל היהודים יהיו "מבוזים" בעיני המפקד. כן הדבר אצל יוסף ואחיו. הוא רצה שכולם יגורו יחד בארץ גשן. לא במנהטן. אם יאמרו שהם רועי צאן, ממילא יאמר פרעה שארץ גשן הוא הכי-מוכשרת לאלו שרועים צאן, כי שם לא פיתחו את החקלאות עדיין. וכן באמת אמר להם: תשבו בארץ גשן--ואם תרצו תוכלו להיות "מפקדים" גם על צאן ששיך לי <u>שיש לי שם בארץ גשן!!</u>

נמצא "תועבת מצריים כל רעה צאן" הוא <u>מאמר המוסגר</u> by the way המצריים לא החשיבו כל כך את עסק רעיית הצאן. אבל אין זה מעלה ומוריד כלל לגבי איפה יגורו. הסיבה שיגורו בגשן הוא משום <u>ששם</u> יש כר נרחב לרעיית צאן.

נמצא תועבת מצריים על רעה צאן. ותועבת מצריים נזבח. הם לשון נופל על לשון לחוד. ואין להם כל קשר בתוכנם.

אפשר להוריד באתר "לדעת"

תתחכמוני
ע"י הרב יהושע גליק שליט"א
זמנים
קול תתחכמוני 641-715-3800#ext 44661
תשובות לחידות טקסט 347-762-8145 או weeklygilyon@gmail.com

פרשת ויחי

תשובות לשבוע שעבר

- כשיצא יעקב מבאר שבע היה בן סג [רש"י סוף תולדות] כשעמד לפני פרעה, בן קל. נמצא מן ויצא יעקב מבאר שבע עד ויקם יעקב מבאר שבע, 67 שנה!
- יעקב ויצחק שניהם בנו מזבח בבאר שבע. גם נאמר להם: אל-תירא. [תולדות ויגש]
- אברהם ויצחק שניהם נשבעו בבאר שבע [וירא תולדות]
- ויתאפק יוסף--ולא יכול יוסף להתאפק--ויתאפק המן
- בנימין-כנען-יעקב-יקטן היה להם 10-11-12-13 בנים
- ממוצע average של מספר הבנים היא: [סידרתי לפי סדר המקרא] 4+1+10+2+5+7+3+4+5+3+6+5=55. עכשיו עושים 55/12=$4\frac{7}{12}$ [כלומר קצת קרוב יותר ל5, מאל 4]

הזוכים חידת שבוע שעבר

ר' נתן דוד בלום עורר שגם דוד נקרא ירא אלוקים [דברי הימים 1:14:12] וגם המילדות / ר' יודל זילבר ר"מ בישיבת פאפא / ר' אלי' כץ ר"מ בישיבת נייטרא / ר' יעקב ראזנר ר' י. טריגר [עורר שנמצא 7 פעם בתנ"ך פועל א'פ'ק'] / הבחור משה זילבר מישיבת אור יוסף נייפעסט

חידות לפרשת ויחי:

- כמה שנים מלך יוסף על אחיו? [ונתקיימה נבואתו המלך תמלך...]
- מספד גדול וכבד...מה היה גדלותו?
- גור-אריה יהודה. מי עוד נמשל לגור-אריה?
- "שפיפון" הוא נחש גדול או קטן או בינוני?
- יוסף עסק בקבורת אביו. איך שילם לו ד' שכרו?
- מה הטייטש "התחת אלוקים אני" לפי אונקלס?

וישתחו ישראל על ראש המטה--ויתחזק ישראל וישב על המטה

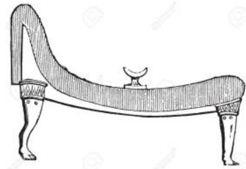
מעניין הדבר ששם "מטה" bed נזכרת בתורה רק בפרשת ויחי שלשה פעמים! במלכים ב פרק א מצינו עוד שאמר אליהו לאחזיה מלך ישראל: הַמִּטָּה אֲשֶׁר עָלִיתָ שָּׁם לֹא תֵרֵד מִמֶּנָּה. כלומר דרך החולה לשכב במטה מחמת חולשתו ו

אך מצינו גם מטה שמתפרש 'כסא' chair כמו שכתוב אצל שאול בשמואל א פרק כח וַיָּקָם מֵהָאָרֶץ וַיֵּשֶׁב אֶל הַמִּטָּה. או והמן נופל על המטה אשר אסתר עליה [שהיה בשעת סעודה שכל אחד מסב על מטתו couch ואוכל] אבל אם נכתב סמוך לכסא כגון אצל אשה השונמית שעשתה לאלישע [מלכים ב פרק ד] מִטָּה וְשֻׁלְחָן וְכִסֵּא וּמְנוֹרָה, מתפרש מטה bed.

מה בדיוק הטייטש "על ראש המטה"? [התוכל להראות לחברך- על מטתך- איך השתחוה יעקב?] גם מה זה "על"? כמדומה ש"על" מתפרש 'מעל' untop כעין ושני צמידים על ידיה. או "סמוך" כמו הנה אנכי נצב על עין המים. אבל כאן זה מתפרש [כמדומה] 'לכיוון' [towards] וגם זה אינו עולה יפה.

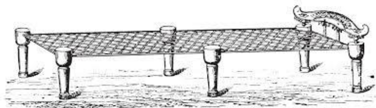
כנראה, ש"ראש המטה" היא כ"ראש ההר". כלומר לא ירד יעקב מהמטה, והשתחווה על הארץ [כאשר היה נורמלי] רק נשאר לשבת "על ראש המטה" untop of the bed, ושם השתחווה [עקב חולשתו, לא ירד מן המטה]

מטה, אגב דאתא לידן נימא בה מילתא. מטות מצריים. היו עשויים באופן שמשפע ועולה. וכשישינים, הראש מוגבה קצת [עיין ציור] גם הכר היה עשוי מחתיכת אבן ועץ [עיין ציור] ששם משימים צווארם או ראשם כשישינים. כאשר בא יעקב לברך את בניו, התחזק, וישב על המטה. איך ישב? אפשר לומר שהגביה ראשו יותר, עד שהגיע לגובהה של 'ראש המיטה' - headboard. אך לפי זה קשה לפרש ויאסוף רגליו אל המטה [שנאמר בסוף כשגמר ברכותיו] הלא רגליו מונחים כל הזמן על המטה! [מי שיש לו תשובה, נא לשלוח]

גם יעקב כשישן, שם אבן מראשותיו. כלומר ראשו מונח על גבי אבן! [במקום כר] אך מסתבר כי לא ראשו ממש, רק צווארו

בזמן המשנה המטה היה ממסגרת - frame של עצים ועל גבו שטיח של עור או של חבלים מסורגים שתי וערב ועל גבו כסת 'מזרון' =!!matress מליאה קש ותבן. ובתוספתא מסכת אהלות פרק יב כר מלא תבן, כסת מלאה מוכין [שים לב אין זה השמיכה - blanket רק המזרון - mattress!]. ידוע שיש דין כפיית מטה, והיינו להפוך המטה באופן שרגליו בולטים למעלה והשטיח [או חבלים המסורגים] נוגעים בארץ. וזה היה סימן אבילות מובהק. ויש בזה משמעות כפולה: ישן על גבי קרקע [צער הוא--אבל מותר לישון על גבי תבן שעל גבי קרקע]

גם חייב להפוך כל מטות הבית אך שאינו ישן עליהם כלל [עיין מועד קטן פי"ג] משום סימן אבילות.

בעל חייב לתת לאשתו מטה מפץ ומחצלת [כתובות פרק ה] כי המנהג להשים מפץ או מחצלת [עשויים מחומרים שונים] על גבי המטה [חבלים המסורגים] ועליה היא ישינה [ובגמרא כתובות סה. פליגי תנאי אי חייב ליתן לה כר וכסת]

ע"י הרב
יהושע גליק
שליט"א

גליון תחכמוני

קול תחכמוני 641-715-3800 ext#44661
תשובות לחידות טקסט 347-762-8145 או
weeklygilyon@gmail.com

פרשת שמות

חידות השבוע

- בתחילת הפרשה נאמרו שמות השבטים על סדר מיוחד. תן עוד 4 אופנים שונים איך שנסדרו בתורה. ואיפה עוד יש דומה לזה?
- ויבן ערי... מי הראשון אשר בנה עיר?
- וילך איש מבית לוי ויקח את בת לוי. עמרם חזר ולקח את יוכבד. האם נתעברה?
- משה רבינו הציל את ישראל ממיתה הרבה פעמים, מתי היתה פעם הראשון?

תשובות לשבוע שעבר:

- יוסף מלך על אחיו [ונתקיימה נבואתו] 71 שנה [מ39-110]
- מספד גדול וכבד שאפילו סוסים וחמורים בכו [פ"ק דסוטה]
- גם דן נמשל לגור-אריה [וזאת הברכה]
- שפיפון הוא נחש קטן עד מאד [ירושלמי הובא בתוספות חולין י]
- מכיון שיוסף <u>הגדול</u> עסק בקבורת אביו. שילם לו ד' שמשה <u>הגדול</u> יעסוק בקבורתו [פ"ק דסוטה]
- לפי אונקלס התחת אלוקים אינו לשון תמיהה רק בניחותא: אני ירא וחת מד' [ירא אלוקים אני] עיין בראשית 17:17 ברש"י

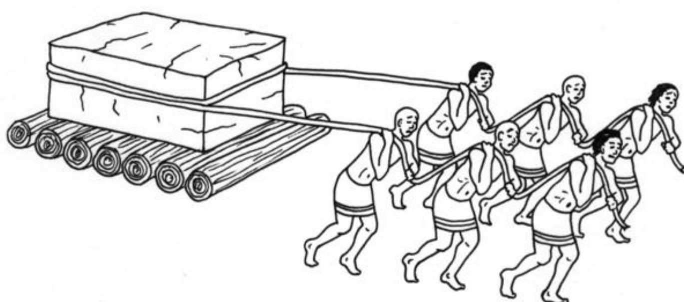
הזוכים בחידה: ר' יוסף זילבער ר"מ בפאפא. ר' בנציון רוזנצוויג. ר' אלימלך פרידמאן. הבחור אריה זילבר מישיבת אור יוסף נייפעסט [ועוד אנשי שם אשר שכחתי ואתם הסליחה]

וישימו עליו שרי מסים, למען ענותו בסבלותם

"מס" נזכר בתורה רק שלשה פעמים. בפרשה שעברה קראנו: ויט שכמו לסבול, ויהי למס עובד. וכן בשאר מקומות נסמכו "מס" ל"סבל". ופירושו: כדי לבנות חומה או בניין גדול ואדיר לצורך המלכות יש צורך בהסעת אבנים גדולות וכבידות [עיין גבי בניין בית המקדש ובית שלמה מלכים א פרק ה וַיְהִי לִשְׁלֹמֹה שִׁבְעִים אֶלֶף נֹשֵׂא סַבָּל וּשְׁמֹנִים אֶלֶף חֹצֵב בָּהָר] וכל בני המדינה חייבים לסייע בבניין שהיא לצורך המדינה. אך לעולם משאירים מלאכה כבידה כזו לעמים הנכבשים וה"גרים" שאינם אזרחים אמתיים not full citizens. ועל כן כל עם [שאינו מז' עממים האדוקים מאד בעבודה זרה] שעונה שלום, ואינו רוצה ללחום, "יהיו לך למס ועבדוך" וכן עשה יהושע עם הגבעונים. וכן עשו הרבה שבטים [שופטים 1:28] אך זה היה נגד רצון ד' שצווה בפירוש על ז' עממים: לא תחיה כל נשמה. וזו היה נסיון גדול [דוגמה לדבר: אמריקה כובש איזה מדינה שיש לה הרבה מפעלים, מכונות ומטוסים factories, machines and airplanes ומיד כשנכנס, הוא שורף את כולם!! [במקום להשתמש בכל דברים הללו] כן הדבר אצלנו: מדינה ועם הנכבשת תחת ישראל, יש לה ערך value גדול מאד, כי הם במקום הרבה מכונות machines ואנחנו מצווים מפי הקב"ה להרס ולשבר ולהרוג שיווי של מליוני דולרים! הכל בשביל שלא ללמוד מתועבותם] [יש לחשוב בזה...]

ביארנו, שמס היינו עבודה של הובלת אבנים [מה שמנוף crane או מכונית עושה היום] ואף שלמה העלה מס ככתוב מלכים א פרק ה וַיַּעַל הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה מַס מִכָּל יִשְׂרָאֵל וַיְהִי הַמַּס שְׁלֹשִׁים אֶלֶף אִישׁ. יעקב בירך יששכר שהרבה עמים [שמא משאר עמים] יטו שכמם לסבול, ויהיו למס עובד תחתיו. ובזה יוכלו הם לנוח ולא לעבוד עבודת סבל. מלך חדש קם בערמומית ואמר לבני ישראל [שהם היו כעין "גרים" אשר לפי ה"חוק" הנהוג בימים ההם, הם קודמים לשלם המס!] שנצרך לבניית ערים בצורות מוקפות חומה גבוהה דלתיים ובריח, ובהם בונים בניינים גדולים וחזקים מוקפים בכמה שורות של אבנים, ומשימים שם [אוצרים שם] הרבה חטים ושעורים לצורך המלכות.

שרי מסים כעין IRS ממונים מצד הgovenment לגבות המס. אך אינו מס כספי וממוני, רק מס "עבודת המלכות בכפייה" [עכשיו זה בלתי ליגאל בארצנו, אך היה ליגאל בתחילה] ושרי מסים הם פקידי המלכות אשר מוודאים שכל אחד עובד עבודתו כראוי ואינו משתמט. ובאמת אין בזה שום עוולה מצד עצמו, כי כן המנהג בימים ההם. אך יודע מחשבות ידע "כי בדבר אשר הזידו עליהם" כלומר שהם "המציאו עבודה בזדון" created work אך ורק כדיי להקשות על ישראל [וזה שאומרים: כי ידעת כי הזידו עליהם. הקב"ה ידע האמת!]

ע"י הרב
יהושע גליק
שליט"א

גליון תחכמוני

קול תחכמוני 641-715-3800 ext#44661
תשובות לחידות טקסט 347-762-8145 או
weeklygilyon@gmail.com

פרשת וארא

חידות לפרשת וארא

- כמה פעמים נזכר בפרשה זו ש**פרעה** הכביד לבו, וכמה פעמים נזכר ש**ד'** הכביד לבו?
- אפרש כפי אל ד'. איפה מצינו עוד פרישת כפים כלפי מעלה? [בדרך תפילה]
- מה הטייטש של "דגה"?

תשובות לשבוע שעבר

- קין הראשון שבנה עיר [פרשת בראשית]
- משה רבינו **לא** נולד מנישואין זו [רק **כבר** נתעברה יוכבד לפני זה] עיין סוטה יב.
- **מיד** כשנולד משה הציל את עם ישראל! כי נתבטלה הגזירה סוטה יב:
- בפרשת במדבר נשא שלח פינחס:

♦ראובן שמעון יהודה יששכר זבולן יוסף בנימן דן אשר גד נפתלי
♦יהודה יששכר זבולן ראובן שמעון גד יוסף בנימן דן אשר נפתלי
♦ראובן שמעון יהודה יששכר בנימן זבולן יוסף דן אשר נפתלי גד
♦ראובן שמעון גד יהודה יששכר זבולן יוסף בנימן דן אשר נפתלי
בפרשתינו וכן בוישלח:
♦ראובן שמעון לוי יהודה יששכר זבולן בנימן דן נפתלי גד אשר
[יש לכה"פ עוד שלש אופנים בתורה!]
הזוכה בחידה הרב נתן דוד בלום

קחו לכם מלא חפניכם פיח-כבשן

"פיח" מיתרגם קטמא [תרגום יונתן] ובלשון הקדש: אפר. אך כנראה שהיא מיוחדת לאפר שנוצרה בתוך הכבשן. ולא נמצאת עוד בתנ"ך חוץ מזו. "כבשן" היא תנור מיוחדת להפקת מיני מתכות, ומעלה עשן הרבה באמצע התהליך כאשר נבאר בארוכה בס"ד. [רק עוד ב' פעמים נזכר בתורה [איפה?] ושוב לא נמצא בכל תנ"ך]

למה נקרא פיח? מפני שאפר קל מאד, וכשמפיחים blow, מיד פורח באויר. עיקר מלת פיח היא לתאר פעולת הblowing כמו עד שיפוח היום. כל צורריו, יפיח בהם [רשע המצליח [דהיינו רשע וטוב לו] מפיח על צורריו, כלומר, בפעולה קלה של הפחה, כולם מתפזרים ונהיו כאין ואפס]

כבשן, מלשון ונכבשה הארץ. כי לוקחים חתיכות של נחושת וברזל [אשר אבניה ברזל, ומהרריה תחצוב נחושת] וכובשים אותו בכבשן subdue או ליתר דיוק reduce it "ממעיטים אותו" כאשר נבאר לפנינו. [גם כל ירק הכבוש, נתמעט ונפחת מכמותו המקורי]

מלאכת הכבשן כיצד? הקב"ה ברא בעולמו מקורות אשר חוצבים ממנו אבנים שמראיהן ירוק קצת, ונמצאים בהם נחושת. אך אי אפשר ל"הוציא" הנחושת הטמון בהם, רק ע"י מלאכת הכבשן. בונים כבשן של חרס עם דופן עבה מאד למען ישמור את החום. מקיפים אותו בחול ואבנים. טוחנים את אבנים הירוקים הדק היטב. [מלאכת טוחן!] ומכניסים עצים דקים לתוך הכבשן. מאחיזים בהם את האש. מכניסים פחמים של עץ [במקום אחר בל"ן נרחיב ע"ז, איך עושים פחמים?] הרבה. מכניסים את "טחינת האבנים". וכשנתמלא הכבשן בפחמים ובאבק הלז, מכסים את פי הכבשן בכיסוי שיש בו חור קטן [כי יש הרבה גזים הנוצרים שחייבים לצאת, באמצע התהליך] ואחד עומד בצד הכבשן ומנפח אויר לתוך הכבשן [סמוך לתחתיתו] ע"י נאד של עור שיש לו צינור pipe הנכנס לתוך הכבשן למטה [עיין ציור אדם העומד בצד שמאל. כלי זה נזכר גם ביצה לד] וזה מרבה החמצן oxegyn וממילא נתרבה החום, ואפשר להפוך את אבק הלז לנחושת! אשר נראה כשינוי והיפוך הטבע. [עיין חובות הלבבות אשר היו מחשבים לאיש היודע מלאכה זאת לאיש חשוב מאד] וכשמוציאים את הפחמים וכו', רואין חתיכות של נחושת מעורבים עם אפר [פיח] ופחמים.

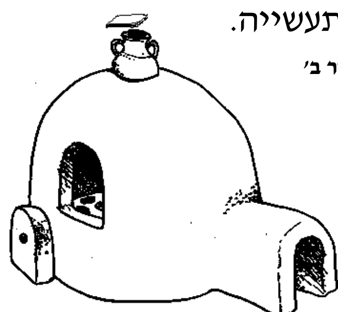
כששופכין הפחמים לתוך האבק, עולה עשן הרבה. וזה: ויעל עשנו כעשן הכבשן.

מי שמלאכתו לחתוך נחושת מעיקרו כופין אותו להוציא. [כתובות עז] כי מסריח. גם פטור מלעלות לרגל [ריש חגיגה]

יש לדעת כי כבשן הנזכר במשנה, הוא כציור ב' ואינו אלא תנור חם מאד שמייצרים שם כלי חרס. בפתח הסמוך לקרקע מכניסים העצים והאש, והפתח שבצד שמאל, מכניסים קדירות של clay וכשנתייבש, בתנור, ראוי להשתמש ולבשל בו. אבל "עשן-הכבשן" הנזכר בתורה נראה ששייך לכבשן של תוצרת מתכות אשר מעלה עשן הרבה בעת התעשייה.

ציור ב'

קול תחכמוני 641-715-3800#ext 44661
תשובות לחידות טקסט 347-762-8145 או
weeklygilyon@gmail.com

פרשת בא

חידות לפרשת השבוע:

- כמה שעות [בערך] יכולים לאכול הפסח? ופי כמה זמן יש שיכולים לאכול שלמים?
- והיה כי יביאך...נאמרו בשתי פרשיות. האם הניחו ישראל תפילין במדבר?

תשובות לשבוע שעבר:

- דגה- משמע בין גדולים בין קטנים בלשון המקרא, אבל בלשון בנ"א משמע רק קטנים [נדרים נא]
- שלמה המלך פרש כפיו כשהתפלל [מלכים 1: 8: 22] [גם במשה נזכר כאשר ירים ידו בסוף בשלח]
- פרעה הכביד- צפרדע, ערב, דבר, ברד. אף פעם לא נזכר שד' הכביד לבו!

הזוכה: הרב נתן דוד בלום

ושחטו אותו...בין הערביים

ה term [המונח] בין הערביים נזכר יותר מי' פעם בתורה. וזו פעם הראשונה. והרבו מפרשי המקרא לבאר מונח זה.

זה ברור שמדובר בזמן שבין חצות היום לשקיעת החמה. [היו קראים ש"פירשו" בין הערביים=בין השמשות. אבל כמובן שאין זה אלא עקשות וטפשות, כמו כל פירושם בכמה מקומות, שאינו פשוטו של מקרא. רק אדרבה עיקושו של מקרא. כלומר הם ישבו וחטטו מה אפשר לעקש ולעקם and to sell it as פשט. השמעת פעם אדם אומר לחבירו: לסעודת בוקר אתן לך לחם, ולבין-השמשות אתן לך בשר. [פרשת בשלח 16: 8] גם מפורש בצו 13: 6 גבי מנחת חביתין, מחציתה בבקר ומחציתה בערב. ושם בוודאי ערב היינו afternoon וזה דומה לקרבן תמיד ...בבקר ...בין הערביים. אלמא בין הערביים ג"כ מתפרש **אחר הצהריים** afternoon וזמן הלז יש לה שם מיוחד בכמה לשונות, וכן בלשון הקדש [ביידיש: נאכמיטאג]

עכשיו נפרש מלת "בערב" ונראה שיש לו שני פירושים. ויבאו שני המלאכים סדמה בערב [19: 1] ויבא יעקב מן השדה בערב [30: 16] מתפרש <u>בהתחלת</u> הלילה כאשר מחשיך at nightfall. ובניין אב לכולם: בתשעה לחדש בערב. מערב עד ערב, תשבתו שבתכם. [אמור 23: 32] הכתוב מדגיש שחייבים להתענות ולשבות <u>כל</u> היממה [24 שעות שלימות!] וחייבים להתחיל <u>תכף</u> כשמתחיל הלילה [שכידוע, אז מתחיל ומתחלף היממה החדשה לפי התורה, כמפורש בבראשית: ויהי ערב ויהי בקר יום אחד. כלומר כל מה שסיפרתי לך עד כאן, התרחש בזמן של ערב או בקר של יום הראשון. ועכשיו נעבור לספר מה שקרה ביום "<u>החדש</u>" והולך ומספר, ומסיים: ויהי ערב ויהי בקר יום שני, כלומר גמרתי לספר מה שהתרחש בשעות הלילה או של היום של יום שני וכו']

וכן בפרשתנו התורה מדגשת שבנגוד לחג הסוכות שיש מצוות <u>עשה</u> לשמוח לפני ד' ולשבת בסוכה <u>שבעת ימים,</u> וממילא לא שייך לומר ש"מתחיל בערב", כאן בחג המצות שיש <u>איסור אכילת חמץ</u> שייך לומר בראשון בארבעה עשר יום לחדש בערב [שים לב: השוואה גמורה לתשעה בחדש בערב!] תאכלו מצות, עד יום כ"א בערב. כלומר "מערב עד ערב" שבעת ימים <u>שלמים</u> אסור לאכול חמץ. הרי מצינו "בערב" מתפרש at nightfall **כאשר מחשיך**.

אבל גם ברור, בערב תאמר מי יתן בקר. [תבא 28: 67] ובערב יהיה על המשכן. [בהעלותך 9: 15] בערב ילין בכי. כולם מתפרשים בלילה during the night **במשך הלילה**. וכן מחציתה בבקר ומחציתה בערב. אבל בראה כתיב שם תזבח את הפסח 'בערב'. מתפרש "בין הערביים" afternoon = אחר הצהריים. נמצא שלשה פירושים ל "בערב": א. כאשר מחשיך. ב. אחר הצהריים. ג. במשך הלילה.

ולעצם המלה. בין-הערביים. יש לדעת שיש הרבה שמות עצם nouns בלשון הקדש שמסתיימים -יים. כגון מצריים ירושליים צהריים מיים שמיים שחליים [לשון משנה] ארך-אפיים. ולא הבאתי דוגמאות שהם זוגות [כגון ידיים רגליים וכו'] להראות שיש עוד שמות הבאות בדרך זו בגלל איזה סיבה בלתי ידוע. נמצא בין-הערביים הוא בדיוק כמו בערב. בין=ב. וכשיש קמץ תחת בערב הרי זה כמו ב--הערב. ו"יים" היא תוספת בעלמא. גם באנגלית אומרים <u>in the</u> afternoon [דייק in the] "בין" אינו מתפרש in<u>between</u> [באמצע] רק סתם in [בתוך].

מה שנאמר שם ראה 16 תזבח את הפסח בערב--כבוא השמש--מועד צאתך ממצריים. כבר פירשוהו חכמים ברכות ט. שהתורה מדבר כאן משלשה <u>זמנים שונים</u> וזה מוכח מתוכו, שהרי מפורש בקרא שלא יצאו רק <u>בבקר</u> [ואתם לא תצאו איש מפתח ביתו עד בקר. ומה שכתוב הוציאך לילה, היינו שפרעה נתן רשות שיצאו בלילה] ועל כרחך שיש כאן קיצור והכי קאמר: תזבח את הפסח ביום י"ד afternoon אחרי הצהריים. וכבוא השמש יש משהו שצריך להיעשות [אכילת פסח] עד מועד צאתך [ואז כבר חייבים לשרוף].

בעצם היום הזה

מונח זה מוזכר כ10 פעמים. והצד השווה שבהן שכבר מזכיר את היום לעיל ומדבר ממנו. וחוזר ואומר ביום <u>**הנ"ל**</u> קרה כך וכך. בעצם=<u>הנ"ל</u> [נא לבדוק היטב בזה כי קצרתי מאד]

קול תחכמוני 641-715-3800 ext#44661
תשובות לחידות טקסט 347-762-8145 או
weeklygilyon@gmail.com

פרשת בשלח

חידות

- בכמה דרכים שוותה אכילת מן לאכילת פסח? [שני דברים]
- איזה נס הוקש לקריעת ים-סוף? [לפי רחב]
- כמה פעמים מצינו שהתלוננו בני-ישראל "למה יצאנו ממצריים.."?
- איפה עוד נזכר בתורה שישראל עברו את הים?
- כמה זמן היה אפשר ללקוט המן?

תשובות לחידות שבוע שעבר:

- פסח נאכל פחות משש שעות [מצאת הכוכבים עד חצות] ושלמים נאכל 36 שעות [פי ששה]
- הניחו תפילין במדבר [סוף פ"ק דקידושין]

הזוכה רב נתן בלום

לא ימיש עמוד הענן יומם ועמוד האש לילה

עניין עמוד הענן נזכר יותר מעשר פעמים בתורה. בפרשה זו נאמר שכל זמן שנסעו במדבר, היה "עמוד ענן הולך לפניהם לנחותם הדרך" וכן כתוב בסדרת שלח-לך 14:14. גם במקומות אין מספר נזכר "ענן" סתם. [סוף פקודי באריכות וכן בהעלותך] וכפי הנראה שאין לתרגם ענן cloud רק smoke-cloud כי בלשון המקרא [עיין יתרו ועוד] ענן מתפרש כcloud שנוצר מחמת אש דהיינו עשן smoke. לפי זה יש קירבה יתירה בין יום ולילה. בלילה היה עמוד-אש כעין אש קולחת שעולה גבוה [צייר אש של מירון!] וביום היה עולה עמוד-עשן גבוה, כמו שנראה אחרי שמכבין האש....

וכמובן שכל זה להראות שהשכינה שורה בתוך בני-ישראל. ויש שני דרכים לזה 1)אש 2)ערפל black-smoke . עמוד=pillar והוא כמו שנראה בציור וכל

דבר שעולה בגובה ואינו מתפשט ברוחב, נקרא עמוד. ואנחנו לומדים בגמרא שיש להם "עמודים" כי בכתבי יד העתיקים וכן בתחילת הדפוס עשו הרבה columns ארוכים אבל לא רחבים [כעין שירת האזינו...] וכשרצו לציין איפה זה נמצא אמרו על "דף" board plank דהיינו היריעה שכתבו עליו, ועמוד=column פלוני. והיו בכל דף ודף 3 או 4 עמודים [שים לב אין שום סיבה שיהא <u>רק</u> עמוד א ועמוד ב... ובאמת בזמננו, קשה לקראם כך, כי אינם עמודים באמת...] מעניין, שcolumn יש לה גם שני פירושים האלו : עמוד עץ גבוה, או של עתון...

מבואר בפרשה, שבשעה שעברו את הים -דהיינו כל הלילה- היה הענן הולך לפני מחנה מצריים כדי להרבות החושך והערפל, ומפני האפל הזו לא יכלו המצרים להגיע לבני-ישראל [עיין יהושע 24:7] והאש הולך לפני מחנה ישראל להאיר להם. אך כאשר הגיע אשמורת הבוקר ולא הוצרכו עוד בני ישראל לעמוד האש, אז נתחברו יחד עמודי אש וענן לפני מחנה מצריים, ומזה נתהווה בלבול ומהומה גדולה כעין שהיה במתן תורה שהיה גם אש גם עשן [יתרו ואתחנן] וחששו בנ"י פן נמות.

כאשר נסעו מים סוף שלשת ימים, וכן אחר כך מאלים למדבר סין היה שם עמוד ענן נוסע לפניהם. אך <u>כאשר שכנו לא היה שם עמוד</u>. אך כאשר התלוננו שאין להם מה לאכול, ראו פתאום שחזר העמוד-הענן [16:10] בסדרת תשא נאמר שמשה נטה לו אהל הרחק ממחנה ישראל, וכאשר הגיע משה לאוהל ההיא <u>ונכנס לתוכו</u> היה שם עמוד-ענן <u>על-יד</u> [על פתח] האהל! וזה דבר נפלא מאד שכביכול הקב"ה התנהג עם משה כאילו הוא האורח ובא לדבר עם "בעל-הבית", ובעל הבית יוצא מביתו לפתח ביתו לדבר עם האורח! [עיין וילך 31:14 ממש אותו הדבר]

תכף בגמר הקמת המשכן היה הענן <u>בכל</u> המשכן. כלומר אי אפשר ליכנס בתוך המשכן מפני העשן שמילא את <u>תוך</u> אוהל מועד. אך זה לא היה רק על זמן קצר כדי להראות שרצה ד' את מעשה בנ"י. אבל אחר זה, היה הענן רק <u>על גבי</u> המשכן, לא <u>בתוכו</u>. כאשר הגיע העת לנסוע , נסתלק מעל גבי האוהל, והתחיל ללכת לאט לאט בכוון שהיו צריכים לנסוע. [כ"ז מבואר סוף פקודי ובהעלותך]

נמצא כל זמן היותם במדבר אחר שהוקם המשכן, יש שני דברים : 1) ועננך עומד עליהם [על אוהל מועד] 2) ובעמוד ענן אתה <u>הולך</u> לפניהם [שלח]

גליון תחכמוני

קול תחכמוני 641-715-3800 ext#44661
תשובות לחידות טקסט 347-762-8145 או
weeklygilyon@gmail.com

פרשת יתרו

תשובות לשבוע שעבר

- רחב אומרת ששמעה קריעת ים סוף ומלחמת סיחון ועוג ונמס לבבנו [יהושע 1]
- לכל הפחות 7 פעמים התלוננו מי-יתן והיינו בארץ מצריים. בשלח 3 פעם, בהעלותך, שלח, חקת שני פעמים
- בפרשת מסעי כתיב: ויעברו בתוך הים המדברה
- באכילת פסח ובאכילת מן ישנם לאוו דלא תותירו ממנו עד בקר. ודין "איש לפי אכלו"
- זמן לקיטת המן היה רק בשלש שעות ראשונות [ברכות כז.]

הזוכים ר' נתן בלום ר' ישעי' עדל

שאלות השבוע:

- מי שמשתחווה לאליל מה חייב [בשוגג/במזיד]
- האם מותר להשתחוות לפרעה?
- איזה לאוו נאמרה בסדרא זו שנוהגת לדורות, אבל אין לה שום תוספת ביאור ופירוש במשנה בתוספתא בגמרא?
- זכה יתרו שיצא ממנו לוויים [נכדי משרע"ה] האם זכה גם שיצאו ממנו כהנים?

לא תשתחווה להם ולא תעבדם

אין לך נושא שהתורה מרבה לדבר ולהזהיר עליו כעבודה זרה. בסדרא זו נזכר שתי פעמים [אחת בעשרת הדברות ואחת אחר כן-עיין חומש] וכן במשפטים מופיע בשני מקומות שונים. לא מניתי, אבל כמדומני שנזכר יותר מ50 פעם בתורה. יש לדעת שעבודת אלילים היה נהוג אצל <u>כל</u> יושבי תבל. כלומר כל מקום בכדור הארץ שהתישבו שם אנשים, היה גם אלילים! ואמרה תורה: כל מה שאתה רואה סביבותיך פגול הוא. שבר תשבר הרס תהרס לא תכרת להם ברית לא ישבו בארצך וכו' וכו' everyone is wrong and crazy!! ואתה חייב להיות משונה מאד מאד מאד מכל <u>העולם כולו</u> [חשבתי משל הכי-טובה לזה--הגם שאין לו שחר--לכל אומה ולשון בעולם יש מוזיקה ושירה מיוחדת, ואיך תרגיש אם לבני ישראל אסור לשיר בכל צורה ואופן שיהיה?!]

מה זה אלילים? יש באדם כח הדמיון. ויכול ליצור במוחו איזה ציור של שור עם קרניים או נחש עם סנפיר או אדם עם כנפיים וכו' וכו' עד אין מספר של ציורים מוזרים ומוגזמים. ומצייר בלבו שיש אל [בלשון חול] למעלה [כלומר הוא גר אלפי מייל רחוק מהארץ] בצורה כזאת וכזאת, ושוב עושה פסל statue מחתיכת עץ או אבן או ברזל או שחוקק בקיר או על עץ צורה הלז, ו"עובד" כלומר מקטיר קטורת, זובח בהמות, מנסך יין, לפני הצורה שפסל. וכן יש שבונין בית גדול שמשימין שם הפסל, ומקשטין ומעטרין הבית, וכל מי שרוצה לעבוד הפסל ההיא, נכנס לשם, ושוחט עוף או משים סולת לפניו.

וכמובן, שהאמינו שעל ידי עבודתם לאלים אלו, יכולים להתברך בכל מיני דברים שונים, ילדים, מטר, שלום, בריאות הגוף, חכמה, עושר וכו'. קשה <u>מאד</u> להסביר למה סברו כן, ואיך נתהווה אמונה זו. ובאמת כל תיאוריה שיש, אינו אלא מגדיל הקושיא. ואין לנו לדעת אלא שזה היה <u>המציאות</u>. נקודה! יותר מ4000 שנה!

מכיון שציורי האלילים אינם נקיים. ושמא אסור אף להסתכל בהם, על כן לא רציתי להעתיק פה שום ציור. אך נעבור על הסדרות מספר בראשית שיש בהם רמז או דיבור אודות אלילים. 4:26 אז הוחל לקרא בשם ד'. כלומר בזמן אנוש כבר נתפשט עבודת אלילים כל כך, שהיה צורך לקיים אנשים מיוחדים שהקדישו כל חייהם למען "קרא-בשם ד'" [כשם שעשה אברהם אלף שנה אחר-כך] ולהודיע לאנושות שיש ד' כלומר <u>שאין ממש</u> באלילים שאתם עובדים ["קרא בשם ד'" אינו אלא <u>ביטול אלילים</u> כי כולם ידעו שיש אלקא דאלקא רק שניטשטש לגמרי מחמת ריבוי האמנת וטיפוח האלילים. והבן את זה היטב]

11:1 הבה נרדה ונבלה שם שפתם. התורה לא מספרת לנו מה הבעית שכולם דרים יחד? אך מובן מאליו ש<u>כולם</u> היו עובדי אלילם, ולא רצה הקב"ה לתת ביצור וחיזוק כזה לאליליות, עד שיהא קשה מאד לדור הבא או ליחיד לעשות תשובה [דמיין, אם <u>כל</u> העולם היה קומוניזם, היה קשה מאד מאד שתיקרס ותיפול]

לך-לך מארצך. למה? כי בארץ כשדים אי-אפשר לעשות "בעלי-תשובה". שיא הציבולזציה היה שם, ואיך תשנה דעת אמריקה? [באיזה יסוד שהם מאמינים בו הרבה] רק לך אל מדינה קטנה בלתי מיושבת [ארץ כנען] ושם יש אפשרות לשנות בני-אדם ולהוציאם מכזביהם.

חשוב לדעת, ד' <u>לא</u> מעניש את האומות בגלל עבודה זרה, רק בגלל עברות אחרות. כגון גזל שפיכות דמים חמס, כי כל זמן שאינו רע לשמיים ורע לבריות, אין הקב"ה מענישם. אבל כשמגיעים לידי מעשי חמס ובצע [וזה נתגלגל אחר כמה דורות של אליליות ואכמ"ל] אז נתמלא סאתם והקב"ה מביא כליון [כמו שעשה למצריים בבל פרס יוון רומי]

"אשירה" מוזכר הרבה בתנ"ך. ויש מתרגמים לינדען בוים. ואינו נכון כלל. כי אשרה הוא שם אליל. כדמוכח בתנ"ך מלכים 16 :2 :17 :3 :21 :2

עיין שופטים 6:25 שהיו משימים האשירה <u>על גבי</u> המזבח. רק שהיו עושים פסל של עץ בצורת האליל ותוקעים אותו חזק בארץ [וזה נקרא "נטיעה" בלשון המקרא] ויש חיוב לכרות את האשירה כעין שכורתין אילנות [סמוך לקרקע] אבל בזמן המשנה שפיר מצינו שהיו מניחין את הפסל תחת אילן מיוחד והיו נוטעין אילן מיוחד להגן על הפסל. עיין ע"ז 3

ע״י הרב יהושע גליק שליט״א

גליון תחכמוני

קול תחכמוני 44661 ext#641-715-3800
תשובות לחידות טקסט 347-762-8145 או
weeklygilyon@gmail.com

פרשת משפטים

חידות השבוע

- הגונב מחבירו קופסת טונה, האם משלם כפל?
- אוזן ששמעה [literally] על סיני לא תגנוב האם אפשר שתירצע?
- מי שנשבע שבועת מודה במקצת, ואחר כך באו עדים שחייב הכל, האם חייב לשלם?

תשובות לשבוע שעבר.

- בני אלעזר הכהן היו גם נכדי יתרו
- לאוו לא תעלה במעלות על מזבחי. אין שום משנה או גמרא העוסקת בו
- משתחווה לאליל במזיד פליגי אי נסקל או לוקה. בשוגג פליגי אי מביא חטאת או פטור [סנהדרין 62 65]
- משתחווה לאדם שנעבד כהמן, אסור סנהדרין 61

הזוכה ר׳ נתן בלום

להבנת המאמר, מומלץ מאד ללמוד היטב
כתובות קד, ב״ק קיב, ב״מ טז לה

ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם

ידוע שמשפטים היינו מה שאנו קוראים היום ״דיני-ממונות״ ובתורה שבע״פ יש לנו מסכת נזיקין [שיש לו שלשה ״שערים״ בבא קמא, מציעא ובתרא] קצת סנהדרין ומכות. גם קצת מסכת כתובות. סך הכל בערך 400 דפים העוסקים במשפטים. גם הגאונים וגדולי ראשונים כתבו חיבורים על זה, כגון רב האי ׳שערי שבועות׳. בעל העיטור. ספר התרומות. וכן הרבה תשובות בספרי גאונים וראשונים.

אנחנו נתמקד כאן על אחת מנוהג משפטי אשר הונהג בזמן אמוראי בבל, ונהג בזמן סבוראי, אבל בזמן הגאונים כבר נתבטל לגמרי, עד שכבר שאלו את הגאונים להסביר מה טיבו של זה. והוא מה שנקרא בלשון הגמרא ״אדרכתא״. נזכר כ5 פעמים בש״ס אך קשה להבין בדיוק מה זה.

כפי הסבר רב נטרונאי בתשובה, עיקרו הוא כעין הרדפה. כלומר מדובר במי שכבר הוזמן לדין, וכבר פסקו שחייב לשלם. והלה אינו ציית דינא, אז נוקטים צעד שני, שכותבין להמלווה [או מי שמגיע לו מעות] שיכול ״לדרוך״ על נכסי פלוני [כמובן, דאיירי שידוע לכולנו שיש לו שדות או בתים]. והוא כעין statement של בי״ד, שמכיון שהלה אינו רוצה ליתן ״מדעתו״, על כן ניטול ממנו ״בע״כ״. אך התהליך עדיין לא נגמר! תכף אחר כתיבת האדרכתא, הולכין בית דין ורואים

איזה שדה שווה לכל הפחות כשיעור החוב. [ואפשר ששווה הרבה יותר] ושמין ע״י שלשה מה שוויו של שדה זו. [לדוגמה: שדה זו שווה 1000] ומכריזין 30 יום בבתי כנסיות כל הפרטים של השדה ועושין auction. אם מצאו מי שמוסיף על 1000, נותנין לו השדה. ופורעין למלווה מה שמגיע לו, והיתרון חוזר להלווה [או למי שנתחייב] אם לא מצאו שום אדם, הרי נותנין השדה להמלווה בעד 1000 [ואם החוב רק 900, חייב הוא להחזיר 100 ללוה]

יש פרט מעניין: מיום שמתחילין ה״הכרזה״ נותנין זכות מיוחד להמלווה: יש לו רשות לירד בכל השדה ולאכול פירותיו. וזה בגלל ל״החזיק״ השדה ברשותו. כלומר אף שאפשר שאין מגיע לו כל השדה ועוד אפשר שסוף סוף יגיע השדה לידי אחר [ע״י הוספה ביומי דאכרזתא] עכ״פ בזה שאוכל פירות מאלמים זכותו. ומראים שפלוני [הלווה או החייב] הוא ״מורד״.

לפעמים, יש בעייה, שנראים הדברים לבית דין שאין כאן חוב [כגון שהלווה בא מיד לבית דין, וטוען שיש לו שובר או עדים שכבר פרע. ויש לו טורח למצאם. [זה מובן רק בזמן הגמרא ואכ״מ] ויש לכה״פ 50% שהצדק איתו. מצד אחד, מכיון שהמלווה מוציא שטר מקויים, חייבים להאמינו, [ואם אין הלווה נותן מעות, לכתוב אדרכתא] אך יש צד גדול שהצדק עם הלווה, שאומר ״תן לי זמן עד שאראה לכולכם שהוא שקרן״ [וניכרין דברי אמת] באופן זה נוהגין כך: ממתינין לו בה״ב. [זמן קצר] אחר כל כותבין שמתא [נידוי] על שאינו משלם. [כדיי להפיס דעתו של מלווה, ועוד שמא המלווה צודק!] ונותנין לו עוד 90 יום! כדי להאריך ״צו שלעפען״ הזמן [וגם נותנים אמתלא ומתרצים את הלווה ששמא שאכן טורח לפרוע! [אף שאמר בפירוש שהמלווה שקרן]

ורק לאחר 90 יום, כותבין אדרכתא ומניחין למלווה ״לירד״ לתוך השדה. וכל כך חושדין למלווה, שאין מניחין לו לירד רק בקרקע, שאפשר בחזרה, אם ימצא הלווה הוכחתו. לא במטלטלי שאפשר שיאכלם המלווה. גם אים המלווה גברא אלמא, מחמירין עמו יותר.

לפעמים כשכתבו אדרכתא [בבא בתרא קסט] ולא מצא המלווה שום נכסים ללוה [עני ואביון] והמלווה עושה research ונודע לו שהלווה מכר איזה שדה אחר זמן ההלוואה. הולך המלווה לבית דין, וקובל לפניהם שפלוני [לוי] יש לו שדה שלקח אחר זמן שטרי. בי״ד מכריחים אותו להוציא שטר מקחו. ורואים הוא מאוחר. מיד כותבים ״טירפא״ כלומר יש רשות להמלווה ״לטרוף״ הלקוחות. ושוב עושים ״שומא״ כמה שווה שדה זו, ומכריזין וכו׳ כדלעיל. [הסברנו לפי גירסת הגאונים הרכבי 105]

קול תחכמוני 641-715-3800 ext#44661
תשובות לחידות טקסט 347-762-8145 או
weeklygilyon@gmail.com

פורים

חידות

שאלות שלפנינו, [חוץ מג' ראשונות] אין צריך שום ידע חוץ ממסכתא מגלה

ש מרדכי אמר להמן "רשע! עבד שקנה נכסים, עבד למי? נכסים למי? "האם קיימ"ל כוותיה?

ש אדם שחייב ממון לשני פועליו, אחד עני ואחד אביון, מי קודם?

ש איזה תיבה [בלתי שכיחה] אנו מזכירין בימים אלו: פורים, יום כפורים, פסח, שבועות. במגילת אסתר, במפטיר יונה, בשיר השירים, ובמעשה מרכבה? ובשנה הזו גם ביום שלפני פורים [כלומר בפרשת תצוה] וביום שלאחר פורים [ביום שני]

ש מי הוא זה ואי זה הוא אשר בנו מלך, ובן בנו נביא? [נזכר במסכת מגילה]

ש כמה "סיבות" שונות נאמרו למה רצה המן להשמיד את היהודים? [במסכת מגילה]

ת 5. השתחוו לצלם. נהנו מסעודת רשע. לא עסקו בתורה. לא השמידו עמלק. מרדכי התגרה בהמן.

ש הכפרים מקדימין ליום הכניסה. דהיינו יום ב' או יום ה'. אם פורים יכול לחול בכל אחד מימי השבוע בשווה, [כמו שהיה בזמן המשנה] אם תבחר באקראי random שנה, מה מסתבר probability יותר, שיקראו ביום ב' או ביום ה'? וכמה ההסתברות לזה ולזה?

ש בשנה זו קראו הכפרים [כלומר עיר או כרך שיש בו מיליון אנשים, אבל אין עשרה אנשים שמתפללין בכל בקר בבית הכנסת [כגון tokyo או delhi או mexico city שיש בהם יותר מ20 מיליון אנשים--ומה שאנחנו בבורו פרק קורין בי"ד ולא בי"א [בשנה הזו] אף את"ל שאין לנו בית הכנסת [שנוהגין בו קדושת בית הכנסת [מגלה כח]] שמא בית הכנסת לאוו דווקא] גם קיימ"ל כר"י שאם אין נכנסין בב' וה' אין קורין אלא בזמנה]] ביום חמישי, [תענית אסתר המוקדמת] מה ההסתברות שגם בשנת תשעח ותשעט יקראו ביום חמישי? [בהנחה שיש הסתברות שווה equal probability לעניין חלות פורים] יותר משליש, או פחות ממנו?

ש לפי ההווא אמינא שבלילה קורין את המגילה וביום שונין את המשנה, אם קריאת המגלה נגמרת ב45 מינוט, וגם נימא ששונין את המשנה בזמר, כמו שכתוב מגלה לב, [והזמר דמי לזמר של טעמי המגלה] כמה זמן יקח שניית המשנה? [בערך?]

ש איך אפשר שלא יקראו פרשת זכור בשבת שלפני פורים?

ת 1) כשחל פורים בעש"ק ויש אומרים אפילו בשבת, מאחרין את קריאת זכור [עיין מגלה ל] לחד מ"ד. 2) אם קראו זכור לפני פורים, ואח"כ נתעברה השנה

ש איזו מגילות מטמאין את הידיים <u>לכל</u> הדיעות

ת רות ואיכה

ש מי היה מלך וגם נביא? מי משנה למלך ונביא? [מסכת מגלה]

ש דת של תורה אכילה מרובה משתייה. פי כמה מרובה האכילה משתייה? והאם ה"ריבוי של אכילה משתייה" שווה בפר כבש ואיל?

ת רמז. צא וחשוב כמה ביצים יש בנסוך היין, וכמה יש בסולת של מנחת נסכים. של כל אחד מהנ"ל

ש שתר- כלום הביאו לפניך שתי תורים?! מי מביא שתי תורים?

ת זב. זבה. מצורע עני. יולדת שבעלה עני. מטמא מקדש / קדש. נשבע לשקר לעדות / ביטוי. גר שמתגייר

ש מי משבע הנביאות נישאו למלך?

ת אביגיל ואסתר [בעוד איזה דבר הושוו שניהן?]

ש איזה בגד או כלי וכו' במשכן היה <u>רק</u> כחול, סגול, אדום, שחור, לבן blue purple red black white [מלת "רק" קאי על כל אחד מהגוונים הנזכרים]

ש מגלה יא. רב אשי פתח לה פיתחא או הנסה אלוקים וגו'. למה נכתב וגו' ומה רוצה רב אשי?

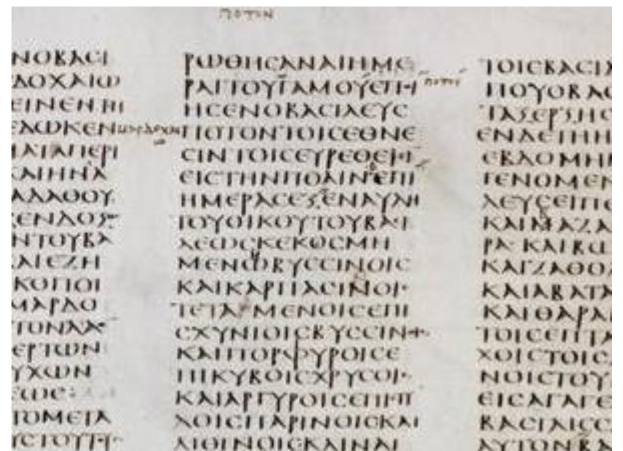
ת מכיון שנהגו כגויים [שהשתחוו לצלם] על כן נתקיים בנו לקחת לו "גוי" מקרב "גוי". הקב"ה בחר בנו אע"פ שנהגנו כגויים. אך אסור לספר בגנותן של ישראל. ע"כ לא נתבאר

ש מגלה יג: והלא אין משמרתי ומשמרתך שווה!

בבקשה תפרש לי את הגמרא [נ.ב. ארטסקרול ומתיבתא לא יעזרו לך...]

ת בגתן שומר הפתח משעה 12–6 בלילה. תרש מ6–12 עד הבוקר. שניהם רוצים להמית המלך ע"י הטלת סם בכוסו. אך יש בעיה: כשימות המלך, יהרגו גם את המטיל הסם. העצה: שניהם יביאו המים אל המלך, נמצא א"א לדעת מי הטילו ושניהם פטורים מחוסר הוכחה innocent until proven guilty אומר בגתן אני אאריך זמני ואעבוד 'שעות נוספות' and i will work overtime ואז שנינו יחד "נכבד" את המלך בכוס של מים and the rest is history...

ש מגילה זו [נכתבה ביוונית] כשירה לקרות בה? למי?

ש נכתבה בלשון בקודש אבל באותיות אלו?

ש איזה נס גדול קרה למלך יהודה בחודש אדר, 25 שנה <u>לפני</u> נס פורים ביום 25 לחודש?

ש איך אפשר שיהיה 389 יום בין קריאה לקריאה?

ת כגון כרך מוקף חומה מימות יהושע שאין בה עשרה בטלנין, וקראו בו בי"א, ושנה הבאה היא מעוברת ויש 30 יום בחשון, והתיישבו בכרך 10 בטלנין––נמצא קורין בה בט"ו. הרי 389 יום

ש מי כתב מגלת אסתר? ת אנשי כנה"ג [ריש ב"ב]

ש ראובן מעיד לאשת שמעון שרצח את שמעון, וממילא מותרת להינשא לעלמא. מהו? מי אמרי' כיון שאומר שהוא רוצח, ורוצח פסול לעדות, א"כ לא רצח אשת שמעון. אך א"כ אינו רוצח, וכשר לעדות וא"כ "נאמן" לומר שרצח! [דוגמה לדבר אדם שאומר "אני שקרן" האם נאמן לומר זה?]

ת ר' יהודה העיד שקרא מגלה כשהיה קטן. אמרו לו: קטן היית! ואין מביאין ראי' מן הקטן. (דף כ) ואידך פירושא, זיל גמור...

ש מה הטייטש המדוייק של "ויאמר להביא את ספר הזכרונות דברי הימים ויהיו נקראים לפני המלך"

ש כתוב ביחזקאל 14 וְנֹחַ דָּנִיֵּאל וְאִיּוֹב בְּתוֹכָהּ, איך נקשרים דניאל ואיוב במגלת אסתר [נח כבר ידוע...]

ש מעשה בבית הכנסת בבני ברק שקראו את המגלה ואחר שגמרו את קריאתה, בא אחד והסתכל במגלה שקראו ממנה, וצעק, גיוואלד לא יצאנו ידי קריאה. שוב נגש אחד ממתפללים וראה שצירפו למניין איזה נער שחבש כובע [לכבוד פורים] אבל לא היה בן יג עדיין, צעק ואמר אוי! 25 ברכות לבטלה [יט של שמונה עשרה ועוד 6 של קריאת התורה]

השיב הצועק הראשון, ניחמתני בני. ברוך השם שיצאנו ידי קריאת מגלה! מה היה הספור?

פורים שמח לכל עם מרדכי!

ע"י הרב
יהושע גליק
שליט"א

גליון תחכמוני

קול תחכמוני 641-715-3800 ext#44661
תשובות לחידות טקסט 347-762-8145 או
weeklygilyon@gmail.com

פרשת כי תשא

שאלה לפרשת תשא

כאשר שב משה אל המחנה לבני ישראל, האם הלך יהושע אתו וליווה את מזה, או נשאר באהל מחוץ למחנה?

תשובות לפורים [אבקש מחילה מאת קוראים הנכבדים אשר השיבו כהוגן, ומחמת התרשלותי שכחתי מלפורטם]

יואש היה הסבא של ישעיהו הנביא, והאב של אמציה מלך יהודה [מגלה י:]

אים חל פורים בימי הוזא קרין בני הכפרים ביום ה. אם חל בימי בגד, קורין ביום ב. נמצא יש 4/7 הסתברות שיקראו ביום ה. א"כ ההסתברות שיחולו שני שנים זה אחר זה ביום ה היא 4/7 כפול 4/7 והיא 16/49 משהו פחות משליש [שליש היא 16/48]

מבואר במגלה יט. מגלה הכתובה בין הכתובים [כלומר שאינה מגלה מיוחדת כמו שיש לנו, רק היא נכרכת יחד עם שאר כתבי הקדש] אין יוצאים בה רק ביחיד! נמצא אחר שנתוודע לביה"ן שבבני ברק, שאותו האיש קטן היה, איגלאי מילתא דשפיר יצאו ידי חובתם במגלה הזה שהיה כתובה בין הכתובים

דת של תורה אכילה מרובה משתייה. פר יש לו 3 עשרונים סלת= 130 ביצים. [43 וחומש ביצה לעשרון] ורק 6 לוג יין שהיא 36 ביצים נמצא יותר מפי שלשה וחצי. משא"כ כבש יש לו 43 ביצים [עשרון סלת] ויין 3 לוג דהיינו 18 ביצים, פחות מפי שלשה

תרשיש נזכר במגלה במפטיר יונה במרכבת דיחזקאל בשיר של יום ב [שושן פורים דהרי שתא] בפרשת תצווה [שקראו בשבת, יום לפני פורים דהאי שתא]

קיימ"ל דיש קניין לעבד בלא רבו [קידושין כט] דלא כסוגיא דמגלה [נמצא אפשרות שיהא להמן עשרת אלפים ככר כסף]

מבואר בבא מציעא שיש לשלם לעני לפני אביון מכיון שהעני בוש יותר לתבוע שכרו [בבא מציעא קיא]

יוסף ומרדכי היו משנה למלך וגם נביאים

אביגיל ואסתר הושוו שהיו שניהם יפות. גם שניהם הראו דם לחכמים [מגלה יג: יד:]

קריאת המשנה [כל מסכת מגלה] אינו רק כשליש של קריאת המגלה! נמצא אם קריאת המגלה היא 45 מינוט. זה רק 15 מינוט!

מעיל כליל תכלת. כיסוי מזבח הנחשת בעת הנסיעה ארגמן [סוף במדבר]. יריעות עזים שחור [כי שערות העזים שחורות] עורות אילים מאדמים אדום. כתונת לבן.

ויאמר להביא את ספר הזכרונות דבה"י ויהיו נקראים לפני המלך. הם שני פיסקאות נפרדות: המלך צווה להביא את הספר כדיי שייקרא לפניו. וממשיך ממגלה לספר: אכן נתמלא רצונו ונתקיים דבריו, וכאילו כתוב "ואכן נקראו לפני המלך" [ולא תפרש: המלך צווה להביא את דבה"י למען ייקראו לפניו!]

התך זה דנייאל. וי"א דאיוב היה בימי אחשורוש [עיין ב"ב טו]

יהויכין יצא מבית האסורים בכ"ה באדר 25 שנה לפני נס פורים [אגדתא דמגלה]

י"א דלשון יווני כשר לכל. וי"א רק ללועז יווני. כתב עברי וודאי פסול. [פרק שני דמגלה]

וקדה חמש מאות בשקל הקדש

בפרשה זו מפורש המתכון = recipe של שמן המשחה. יש בו ד' מיני בושם, והרביעי היא "קדה".

משקל הקדה היא 500 שקל שעולה 248 אונס. [או 15.5 pound או 7 קילוגרם] אם נחשוב כל שקל בערך חצי אונס. סך משקל כל הבשמים היא 54 pound [כמו שקית גדולה של תפוחי-אדמה 24.5 קילוגרם] ולחד תנא שלקו כל העיקרים במים, ואח"כ שפכו לתוכו שמן זית הין [12 לוג. בערך 1 gallon כמעט 4 ליטר] ואחר זמן מה, קלטו את השמן שצף למעלה, ומשמן המבושם הלז משחו את אוהל מועד וכל כליו. גם כהנים גדולים ומלכים עד שנגנז בימי יאשיהו [כ900 שנה אחר משה] . לא מפורש בקרא אם משחו את הקרשים [וא"כ כל קרש וקרש] או רק את היריעות [וגם זה צ"ע אם משחו כל ארבע השכבות של היריעות, או רק את העליון]

משיחה זו אינו אלא נתינת שמן בדרך קינוח על הבגד או על הכלי בצורת X [זה נקרא בלשון חכמינו 'כִּי' יוונית] ובזה נתקדש הכלי או הבגד ונעשה ראוי ומוכשר "נתחנך" לעבודה.

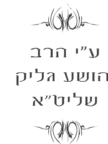

אנחנו נתמקד על קדה. יש המתרגמים אותו 'קינמון' cinnamon וידוע לכולנה מה זה. אך יש מין אחר דומה מאד לזה ונקרא cassia (קסיה, קציעה) וגדילה בchina וindia (בסין ובהודו) וזה קדה הנזכרת בתורה.

קולפים את גזע האילן, וממנו יוצא ריח טוב מאד דומה מאד לcinammon (קינמון) שלנו.

יש לדעת שאין זו קידה לבנה שנזכרת במשנה במסכת כלאיים שהיא מין אחר לגמרי.

גליון תחכמוני

קול תחכמוני 44661 ext#641-715-3800
תשובות לחידות טקסט 347-762-8145 או
weeklygilyon@gmail.com

פרשת ויקהל–פקודי, החודש

חידות השבוע

- הכותב חח בשבת האם חייב חטאת?
- מה ההבדל [בתירגום] בין חכמת-לב לחכמת-לב [פסוק 25/35]?

תשובה לשבוע שעבר:

- הכתוב מעיד ושב אל המחנה, ומשרתו יהושע בן נון לא ימיש מתוך האוהל [כלומר אף כששב משה אל המחנה לדבר עם בני ישראל, אפ"ה לא מש יהושע מן האוהל אשר מחוץ למחנה [נא לעיין היטב 33:11 ולדייק איפה האתנחתא]]

לא תבערו אש בכל מושבותיכם

ידוע לכולנה שיש ל"ט מלאכות האסורות בשבת וכולם נמנו במסכת שבת פרק כלל גדול. ובין **המניין** ל"ט, בין **אילו** הן הל"ט? נמסרו למשה בסיני במ' יום שעמד שם. וצד השווה של מלאכות אלו: creativity של האדם בתוך עולמו של הקב"ה. יש להבין שיש "חכמה" וערמה "איך" לחרוש. "איך" לזרוע. וכו' כל אלו הם פרי יצירת genius של האדם שנברא בצלם אלוקים. [דוגמא מה שקרוב אל הדעת בעתו ובזמנו: הוא "יודע" איך וועלגער [יש בזה "אומנות" שצריך ללמוד] או איך לקחת המצה מתוך התנור לבלתי יישבר [שיבער] כל אלו הדברים נקראים "מלאכה", בנגוד לגרר משאות גדולות ממקום למקום גם "בהמה" [במובנו היידיש] יכול.

הקב"ה רוצה שביום השבת נשבות ממלאכה כלומר נפסיק מלהראות כח יצירתינו וגאונותינו וכשרונותינו איך שאנחנו יכולים ליקח זרע ולהשימה באדמה באופן שנראה "לבהמה" שלא עשינו כלום ואדרבה הפסדנו הזרע, אבל אנחנו חכמים ונבונים ויש לנו חשבון שמזה נעשה שבולת שיש לה כמה וכמה חטים. זוהי צורת השבת "השלטת הקב"ה על הכל"

יש שני מלאכות שאינם בכלל זו, ואף בדברי חז"ל מצינו שיש משהו מיוחד בהם. ואלו הם: הוצאה, והבערת אש. [לפי שיטה אחת אין שום איסור ביו"ט לעשות אלו אף לבטלה--אך לא קיימ"ל כן] חז"ל קראו הוצאה מלאכה גרועה. גם הוצרכו להרבה כתובים מפורשים לאסור. וגם ירמי' הוצרך להזהיר את בני ישראל: לא תוציאו משא מבתיכם ביום השבת. וכל זה מפני שלא רואים בו את ה"כשרון" וה"מלאכה" שהרי אף ילד שאין לו שום experience יכול להוציא מרשות לרשות. [ואף יש שיטה שאין איסור הוצאה ביום הכפורים--אף שנאסרו כל המלאכות [יומא פו]] ובאמת איסור הוצאה יותר שייך לאיסור תחומין שנכלל ב"אל יצא איש ממקומו" שיש

עוד עניין שמכיון ששבת הכלי ברשות זה. אין להעבירו לרשות אחר [ואכ"מ]

השני היא הבערה. מה זה "הבערת אש"? אין פירושו "הוצאת אש" כגון שמוציא אש חדש מן העצים ומן האבנים. רק מדובר שיש כבר אש באיזה מקום שיהיה [כגון גחלים לוחשות בבית ראובן] ובא שמעון ותוחב קיסמים ועצים דקים ומשליך אותם אל עצים גסים עד שכולם נאחזים באש--אך איזה יצירה יש כאן? אין כאן אלא הגדלת אש המקורי בכמות. לא נעשה כאן שום שינוי איכותי. משל למה"ד [לשבר האוזן--אך אינו מדוייק כאשר יתבאר לפנינו] לשופך חבית מים על הארץ, והמים "נתפשטו" על פני כל הרצפה. היש בזה "יצירה"?! לפיכך בא הכתוב ופירט לך שגם זה אסור [ונחלקו חכמינו אם יש בו כרת או לאוו בעלמא פסחים ה]

ידוע שבזמננו בכל פנה שאתה פונה תמצא עצמך משתמש בכח האלקטרי. וכבר האריכו רבותינו להגדיר האיסור בדיוק. ויש להבין שכל המבוכה נוצר בגלל שגם איסור "הבערת אש" קשה להבין. אבל כשנניח שיש גזירת הכתוב שאסור to expand להרחיב כח האש שכבר נמצא אף שאין אתה עושה שום יצירה חדשה. לדוגמה: לו יצוייר שיש חומר בעולם שאין האש אוכלתו כלל, רק האש נאחז בו והולך ממקום למקום כמה וכמה מילין עד שמגיע למקום פלוני ומחמת כח האש מתנועע איזה גלגל והדלת נפתחת. גם זה נכלל באיסור לא תבערו. כי אין האיסור "לשרוף ולכלות חומר פלוני ופלוני באש" רק האיסור הוא הגדלת והעברת האש ממקום למקום. וזה בדיוק נעשה גם ע"י אלקטריק. ויש מקשים הבל א"כ למה מותר לפתוח צינור מים שמחמתו יתגלגל משהו ויפתח הדלת? אך הדבר פשוט שאין אתה מגדיל ומרחיב המים כשאתה פותח הצינור, רק אתה מטלטל המים ממקום למקום, מאש"כ באלקטריק, כשאתה ממשיך הזרם אל החוטין, נשאר הזרם גם במקור הראשון. [כמשל חז"ל מה נר זה אתה מדליק בו כמה נרות ואינו חסר כלום...]

על כן יש לדון כל מי שמביא זרם אלקטרי אל מקום אשר לא היה שם עד עכשיו, כמבעיר אש הנזכר בפרשתנו.

ע"י הרב
יהושע גליק
שליט"א

גליון תחכמוני

קול תחכמוני 641-715-3800 ext#44661
תשובות לחידות טקסט 347-762-8145 או
weeklygilyon@gmail.com

פרשת

חידות השבוע

- באיזה קרבנות שונות עושין עבודת "זריקה" בהיכל, ומה ההבדל ביניהן?
- נשיא שחטא אך אינו רוצה שמי שנכנס למקדש ורואה שמקריבין שעיר, ידע מזה, באיזה יום יביא את קרבנו ? ועל איזה חטא [של הנשיא] אין עצה זו מועילת?

תשובה לשבוע שעברה:

- הכותב חח בשבת חייב כיון שהוא שם של תכשיט [אך אפשר דלר"י שבת פרק י"ב, פטור. כיון שהם אותיות דומות]
- מלא אותם חכמת לב. מיתרגם he filled them with wisdom וכל אשה חכמת לב בידיה טוו and every wise woman...

הזוכים בחידה: הרב נתן בלום מבובוב, ר' שלמה לאנדא, ר' אליהו מוזוסון.

חומש ויקרא

ספר זו נקראת בפי חז"ל "תורת כהנים" והסיבה מובנת בגלל שיותר ממחציתה [עד פרשת קדושים תהיו] עוסקת במצוות השייכות בעיקר לכהנים. בסדרא זו התורה מפרטת לנו משפטי הקרבת 20 מיני קרבנות ואלו הן:

[עולות] עולת בקר, עולת צאן, עולת עוף,

[מנחות] מנחה סתם, מנחת מאפה-תנור, מנחת מחבת, מנחת מרחשת, מנחת בכורים,

[שלמים] שלמי בקר, שלמי כבש, שלמי עז,

[חטאות] פר כהן משיח, פר העדה, שעיר נשיא, שעירת יחיד, כבשת יחיד, עולה ויורד

[אשם] מעילות, תלוי, גזילות

הרבה תורה שבעל פה נאמר על סדרא זו, ונכללו במסכתות: זבחים מנחות, כריתות, מעילה, הוריות, שבועות. כהן העובד חייב להיות בקי בעבודות כולן. אם אינו יודע ולומד "תורת העולה והמנחה

והחטאת..." אינו רשאי לעבוד. גם בימינו יש חשיבות מיוחדת לעוסקים במסכתות אלו. [וידוע שיש ישיבות וכוללים שעוסקים רק בזה] מלבד מה שאמרו חכמינו כל העוסק כאילו הקריב, יש גם תועלת גדול שמלמד אותנו לקבל הדברים כמות שהן מפי הגבורה ולא לחפש טעם וסברא לכל [כמובן שיש מקום גם לזה, אבל צריך להכיר גם את ההגבלות, ועת לחשוב, ועת לקבל הדברים כנתינתן מסיני] יש ללמוד כל פרשה ולהכיר שיש "עבודות" כלליות ששיך בכל הקרבנות. ויש פרטיות ששייכים דווקא בזו. גם יש דינים מיוחדים מה לעשות אחר שנגמרו העבודות במה "שנשאר". אגב אורחא נפרטו שני "עבירות" שאפשר לעבור עליהן: שבועת שקר [ויש בזה כמה דרכים שונים: כפירת ממון חבירו, כפירת עדות שיש בו עזר-ממוני לחבירו, נשבע להרע או להטיב ועובר] מטמא מקדש או קדש.

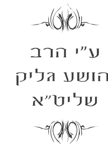
קצת ענייני פסח.

אחר בדיקת חמץ אומרים "כל חמירא" מה הטייטש של "חמירא"? כשנעיין במסכת פסחים, נזכר מלת חמירא כשלש פעמים. רבא אמר לבני מחוזא: בעירו חמירא דבני חילא מבתייכו [ה.]

בדף ל אומר: רבא פוקו זבינו חמירא דבני חילא. גם נזכר אגני דמחוזא הואיל ותדירי למילש בהו חמירא [צריך הגעלה] נראה מכל אלו שבני חילא הם החיילים שגרו במחוזא והיה חוב על היהודים להספיק לחם ומזון. אך הממשלה היה מספקת הקמח [או החטים] ועל היהודים לתת להם לחם חם יום יום. בני חילא אהבו לחם חמץ ולצורך זה היה "חמירא" sourdough שהיו משיירין מכל עיסה ומכל אפייה, ומניחין אותו בעיסה של מחר כדי להחמיצו נקרא a starter כעין yeast שלנו. לפני פסח חייבין לאבד את הstarter הלז, אע"פ שאינו ממש שייך לישראל כי הקמח שממנה נעשית שאור הלז, שייכת לגוי, מכיון שהם חייבים בגו"א, הרי"ז נחשב ברשות ישראל.

אחר הפסח אמר ר' נחמן שתכף אחר הפסח מותר ליהודים בני מחוזא לקחת חמירא מיד הגויים הדרים שם, לצורך חילא, ואינם צריכים להתחיל מחדש בתעשיית השאור. כי קיימ"ל דחמץ של נכרי שעעה"פ, שרי.

למעשה, מצינו שחז"ל משתמשים ב"חמירא" גם לעיסה שנילוש עים שאור [הואיל ותדירי למילש בהו חמירא...] גם במסכת ע"ז נזכר שנתערב חמירא דחיטי וחמירא דשערי. ומשמע שם דאיירי בעיסה. בתקופת הגאונים קוראים חמירא גם ללחם האפוי שיש בו שאור. ועל כן כשאומרים כל חמירא היינו לחם שנחמץ ע"י הטלת שאור בתוכו. וחמיעא היינו חמץ בעלמא כלומר שלא הוטל בו שאור כדיי להחמיצו, רק נחמץ מאליו.

קול תחכמוני 641-715-3800#ext 44661
תשובות לחידות טקסט 347-762-8145 או
weeklygilyon@gmail.com

פרשת

חידות לפסח

- מאיזה פסוק של פרשה זו [צו] ילפי' דחמץ אסור בהנייה?
- איזה שני דברים הנוגעים לפסח נלמדים מספר משלי?
- איזה מאכל זה? לחד תנא חייבין עליו כרת, ולחד אמורא מניחין אותו על ה"קערה" בליל פסח?
- יוסף בן שמעון מטבריה קנה לו ארגז של ענבים כשר לפסח לעשות ממנו מאסט, נשתייר לו קצת ענבים בהארגז שלא הספיק לעשות ממנו מאסט. אומר לו ברוך בן לוי חבירו: תיזהר לבער הענבים לפני כניסת החג! יוסף תמה: למה?! "הלא הם כשרים לפסח ואין בהם חשש חימוץ כלל" למה צווהו ברוך לבערם?

הזוכה בחידה: ר' נתן דוד בלום

תשובה לשבוע שעבר

- נשיא יכול להביא שעיר חטאתו בראש חדש, ולא ידעו אם שעיר של ר"ח הוא או של חטאת הנשיא הוא. אבל אם חטא בעבודה זרה--חייב להביא שעירה--וממילא יודע הדבר...
- זריקה בהיכל נעשית בפר יום כפור ופר כהן משיח וצבור ושעיר ע"ז ושמן של אשם מצורע. אך ביו"כ הכהן עומד לפנים מן המזבח, משא"כ באינך [יומא נח]

הביאו לפניו מצה וחזרת וחרוסת...[משנה ערבי פסחים]

"חרוסת" נזכר רק שני פעמים במסכת פסחים

פעם אחת במשנתינו [פרק י] ופעם אחת בפרק שני: אין נותנין קמח לתוך חרוסת או לתוך החרדל. מעניין מאד שלא נזכר אף פעם בכל המשנה או תוספתא! והיה נראה מזה שהיה מאכל מיוחד שאוכלין רק בליל הסדר. אבל בגמרא [דף מ] נזכר דברי רב חסדא: בית חרוסת כבית שאור שחמוצו קשה. כלומר היה להם כלי מיוחד [כמו שיש לנו salt shaker] שמטבילין בו dip את הירקות או הלחם או הבשר שאכלו, ואותו הכלי נקרא "בית חרוסת". בחרוסת רגילה [קרי כאן: שאינו "כשר לפסח"] משימין בה שלשה דברים עיקריים: חומץ, מיני תבלינין spices, וקמח [כדי לעבותו קצת] דומה מאד לכל מיני dips שמוכרין בזמן הזה שיש להם mayonnaise [שהוא חומץ vinegar וחומר המעבה] וגם תבלין יהיה מה שיהיה [מר מתוק חריף וכו']

מכיון שיש בכל מין חרוסת שיהיה, חומץ, הרי הכלי בולע החמץ [הקמח], [הראשון בוי"ו והשני בלי וי"ו....] ואסור להשתמש בו בפסח [בנגוד לשאר כלים שמשתמשים בהם חמץ צונן] וזה דברי ר"ח. [שים לב: בנגוד לשאר מי פירות שאין מחמיצין, חומץ, אדרבה ממהר להחמיץ [ופליגי תנאי בזה]]

המשנה בפרק ב [מ:] מלמדנו מה שצריכין ליזהר בעת שמכינין האוכל לליל הסדר. 1) להשמיט את ingredient השלישי מתוך החרוסת 2) לא לבשל את הפסח במשקין.

מבואר בגמרא [קטו] שיש צורך מיוחד לטבול החזרת בתוך החרוסת משום קפא, והיא תולעת שנמצא בתוך החזרת, ויש סכנה אם אוכלה כשהיא חיה, ע"כ משימין את החזרת בתוך החרוסת [מעניין שגם בימינו אומרים שחומץ ממיתה את התולעים] ובזה מתים מיד, ומצד איסור אכילת שרצים ליכא, כמו שכתבו התוספות דכשאינם שורצים על הארץ ליכא איסור [אנן קיימ"ל דאסור כשהתליע באיביה--עיין תוספות]

גם מבואר שם שאסור להשהות החזרת זמן רב משום שיש "חולייה דתבלין" חלייה=מתיקות. משמע שמשימין דברים מתוקים בתוך החרוסת, אך אין זה פירוש הנכון. כי "חלייה דתבלין" משמע שהתבלין עצמו מתוקה! והנכון שיש מיני תבלינין שיש להם איזה "מתיקות" כגון cinammon cloves ginger anise licorice כל אלו הם בכלל לא "מתוקים" כמו שוקולד או סוכריה! רק יש בהם hint של מתיקות בלבד. ואלו נקראו "מיני מתיקה" [עיין ע"ז סו שבת צ] אך גם נכון הדבר שמשימין בתוך החרוסת תאנים ותמרים [תשובות הגאונים]. בזמננו יש להשים חומץ [כשר לפסח] או לימון כדיי שיהא בו רכיב הכי עיקרי the main ingredient שעל שמו נקרא "חרוסת"

מוזגין לו כוס שני וכאן הבן שואל.

יש תמהין "ושואלין" איך הבן "שואל" בכל שנה ושנה! הרי כבר שאל פעם אחת בחייו---נניח שלא הלך הבן לחיידר ולא לימדוהו את ה"מה נשתנה"--ושוב בשנה הבאה אינו שואל עוד... הוא כבר יודע את הכל...והתשובה נמצאת במשנה עצמו: אביו "מלמדו" כלומר יש כאן תקנת חכמים שהבן או האשה או שני ת"ח המסובין יחד, ישאלו את ה"שאלות" המבוארים במשנה. ושוב יאמר אחד [מי שמוציא הרבים את ההגדה--כמו שהיה בזמן הגמרא קטז:] את כל ההגדה. חז"ל תיקנו שיהא התינוק חלק מאמירת ההגדה כדיי להחדיר בילדינו הרכים את הכרת ד' וחיוב עבודתו, ע"י נסים שעשה עמנו ביצ"מ. [וק"ו שאנחנו חייבים להחדיר בעצמנו את התודעה הזאת, ע"כ טוב מדי פעם בפעם לומר [או לחשוב]: אני בורח מחבורת לישנא בישא הדין בדיל דעבדית עימנא במיפקנא ממצראי]

גליון תחכמוני

קול תחכמוני 641-715-3800 ext#44661
תשובות לחידות טקסט 347-762-8145 או
weeklygilyon@gmail.com

זוכים בחידה: ר' יוסף לעווינגר ר' אברהם כרמל ר' נתן בלום

תשובה לחידות
רבא הוה מהדר אארוזא [לתת על הקערה בפסח] ולדעת ריב"ן, הוא חמץ גמור [פסחים 114]

אם היא שנת השביעית, חייב לבער ענבים לפני הפסח [פרק מקום שנהגו]

ילפי' יין אדום ובדיקה בנר, מאל תרא יין כי יתאדם, נר ד' נשמת אדם [שניהם במשלי]

חידות השבוע: מצורע מגלח ביום הראשון וביום השביעי. איך ייתכן שיהא חייב לגלח עוד פעם שלישי, ביום השביעי?

רק כהן יכול להורות בעניין נגעים. איזה הוראה יכולה להינתן רק ע"י מי שאינו כהן [לחד מ"ד]

אדם כי יהיה בעור בשרו

הלכות נגעים מקרא מרובה והלכות מועטות [חגיגה יא]

התורה מארכת מאד בפרטי דיני נגעים. [השווה הלכות שבת, כמה פסוקים נאמרו לבאר פרטי הלכות שבת?] אבל עם כל זה עדיין יש "הלכות" כלומר ביאורים אשר נמסר למשה מסיני, ואף שתמצא מחלוקת תנאים בדין זה או זה, יש לדעת כי יש משהו יותר עקרוני משותף ביניהם, אשר נמסר לכולם איש מפי איש ונביא דוגמה:

התורה אומרת "שאת או ספחת או בהרת" לפום ריהטא נראה שיש כאן ג' מיני "מראות שונות" שאפשר שיוולד בבשרו, ועל כולם נאמרו כל הדינים שבפרשה. [ואף שבפרשיות הבאות לפעמים נזכרה רק "בהרת" או "שאת" או "ספחת", חדא מינייהו נקט] כל זה היה נראה לפום ריהטא, אבל ה"הלכה" היא: משנה ראשונה במסכת נגעים [והובא עוד במסכת שבועות] "מראות נגעים שנים שהם ארבע" כלומר יש כאן הללמ"ס שיש 4 מראות לובן של נגעי עור בשר! לא 3. עוד היה מוסכם בפי כולם שד' מראות הלובן שיש בבריאה, הם: שלג, צמר, סיד quicklime, קרום ביצה. שלג היא הכי לבן, ואחר כך צמר וסיד, וקרום ביצה הכי שקוף transparent . כהן הרואה את הנגע ורוצה לטמאות את האיש, חייב לדעת לאיזה סוג שייך מראה נגע הלז. ואינו מספיק שיודע שזה "יותר מקרום ביצה". [כי יש הכרזת כהן: "יש לך "בהרת" "שאת" וכו'" ואם אינו יודע מה להכריז, א"י לטמאותו [דוגמה לדבר במלאכת שבת אינו נסקל רק כשמתרין בו משום...אב מלאכה. ולא סגי שיאמר אתה עושה "איזה מלאכה"]]

על מה נחלקו? איך ל"סדר" את 4 מראות האלו בתוך המקרא. מהלך אחד [נזכר בבלי וירושלמי ריש שבועות] הוא זה למעלה מזה, וזה למעלה מזה. כלומר יש כאן 4 מדרגות במלכות אחת [דוגמה לדבר: ראש ישיבה, משגיח, מגיד שיעור, שואל ומשיב] ולפי זה לומדין מ"ספחת" [לשון טפילה] שיש "עוד" מראה, נמצא מרבין עוד שני מראות [חוץ מבהרת ושאת] וכשאתה מרבה עוד שניים, הרי יש לך 4 מראות. [בפשטות: בהרת=שלג, שאת=צמר. רבוי בהרת=סיד, רבוי שאת=קרום ביצה.]

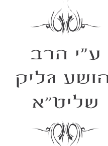
מהלך אחרת: יש שני ראשי-ישיבות, ולכל אחד יש לו משגיח. [אבל ישיבה אחד יש לה 500 בחורים, והשנייה רק 200] שלג וצמר לבן הם ראשי הישיבות, סיד וקרום הם המשגיחים. כמובן, שראש ישיבה של 200, חשוב יותר ממשגיח של 500. [עיין כל זה בגמרא שבועות]

נפקא מינה בין שני הדרכים היא: אם אפשר לצרף שלג עם סיד [כגון חצי גריס מזה, וחצי גריס מזה]. לדרך א' אי אפשר. כיון שהם מרוחקים זה מזה 2 דרגות [דוגמה: אין ראש הישיבה מדבר עם המגיד שיעור! רק עם המשגיח] לדרך השני שפיר מצטרפים. שהרי ראש ישיבה של ישיבה הגדולה, וודאי מדבר עם המשגיח שלו!! [וכמובן שגם מדבר עם ראש ישיבה הקטנה]

כל זה הבאנו להראות איך שלכל התנאים היה מסורה אחת: יש ד' מראות נגעים. שני "אבות" ושני "תולדות"--אף שאין זה מקרא מפורשת כלל. לא נחלקו אלא איך להבין את אופיים: כדרך א' או כדרך ב'.

זאת תורת המצורע דרשו חז"ל מוציא שם רע.

כשם שאסור להוציא שם רע על ישראל, כך אסור להוציא שם רע על פירות ואילנות ואוכלין ומשקין. לצערינו עדיין מייצרים חלב "כשר לפסח" אשר אינו אלא זיוף ושקר. אשר מרמים את ההמון כאילו יש חלב שאינו כשר לפסח. ואם תשאל להם מה זאת? יבא התשובה התרמיתי והנוכלי "אינך יודע כמה אלפי רכיבים נמצאים בכל משקה ומאכל" "ומעשה שהיה...." [או שלא היה מעולם או שאינו מעניינא אבל מספיק להפחידך] ד' יזכנו לישמר מן עוולה וכזב. כמו שנאמר שארית ישראל לא יעשו עוולה ולא ידברו כזב

קול תחכמוני 44661 ext#641-715-3800
תשובות לחידות טקסט 347-762-8145 או
weeklygilyon@gmail.com

פרשת תזריע מצורע

זוכים בחידה: ר' יוסף לעווינגר ר' אברהם כרמל ר' נתן בלום

תשובה לחידות

- רבא הוה מהדר אארוזא [לתת על הקערה בפסח] ולדעת ריב"ן, הוא חמץ גמור [פסחים 114]
- אם היא שנת השביעית, חייב לבער ענבים לפני הפסח [פרק מקום שנהגו]
- ילפי' יין אדום ובדיקה בנר, מאל תרא יין כי יתאדם, נר ד' נשמת אדם [שניהם במשלי]

חידות השבוע

- מצורע מגלח ביום הראשון וביום השביעי. איך ייתכן שיהא חייב לגלח עוד פעם שלישי, ביום השביעי?
- רק כהן יכול להורות בעניין נגעים. איזה הוראה יכולה להינתן רק ע"י מי שאינו כהן [לחד מ"ד]

אדם כי יהיה בעור בשרו

הלכות נגעים מקרא מרובה והלכות מועטות [חגיגה יא]

התורה מארכת מאד בפרטי דיני נגעים. [השווה הלכות שבת, כמה פסוקים נאמרו לבאר פרטי הלכות שבת?] אבל עם כל זה עדיין יש "הלכות" כלומר ביאורים אשר נמסר למשה מסיני, ואף שתמצא מחלוקת תנאים בדין זה או זה, יש לדעת כי יש משהו יותר עקרוני משותף ביניהם, אשר נמסר לכולם איש מפי איש ונביא דוגמה:

התורה אומרת "שאת או ספחת או בהרת" לפום ריהטא נראה שיש כאן ג' מיני "מראות שונות" שאפשר שיוולד בבשרו, ועל כולם נאמרו כל הדינים שבפרשה. [ואף שבפרשיות הבאות לפעמים נזכרה רק "בהרת" או "שאת" או "ספחת", חדא מינייהו נקט] כל זה היה נראה לפום ריהטא, אבל ה"הלכה" היא: משנה ראשונה במסכת נגעים [והובא עוד במסכת שבועות] "מראות נגעים שנים שהם ארבע" כלומר יש כאן הללמ"ס שיש 4 מראות לובן של נגעי עור בשר! לא 3. עוד היה מוסכם בפי כולם שד' מראות הלובן שיש בבריאה, הם: שלג, צמר, סיד quicklime, קרום ביצה. שלג היא הכי לבן, ואחר כך צמר וסיד, וקרום ביצה הכי שקוף transparent. כהן הרואה את הנגע ורוצה לטמאות את האיש, חייב לדעת לאיזה סוג שייך מראה נגע הלז. ואינו מספיק שיודע שזה "יותר מקרום ביצה". [כי יש הכרזת כהן: "יש לך בהרת" "שאת" וכו' ואם אינו יודע מה להכריז, א"י לטמאותו [דוגמה לדבר במלאכת שבת אינו נסקל רק כשמתרין בו משום...אב מלאכה. ולא סגי שיאמר אתה עושה "איזה מלאכה"]]

על מה נחלקו? איך ל"סדר" את 4 מראות האלו בתוך המקרא. מהלך אחד [נזכר בבלי וירושלמי ריש שבועות] הוא זה למעלה מזה, וזה למעלה מזה. כלומר יש כאן 4 מדרגות במלכות אחת [דוגמה לדבר: ראש ישיבה, משגיח, מגיד שיעור, שואל ומשיב] ולפי זה לומדין מ"ספחת" [לשון טפילה] שיש "עוד" מראה, נמצא מרבין עוד שני מראות [חוץ מבהרת ושאת] וכשאתה מרבה עוד שניים, הרי יש לך 4 מראות. [בפשטות: בהרת=שלג, שאת=צמר. רבוי בהרת=סיד, רבוי שאת=קרום ביצה.]

מהלך אחרת: יש שני ראשי-ישיבות, ולכל אחד יש לו משגיח. [אבל ישיבה אחד יש לה 500 בחורים, והשנייה רק 200] שלג וצמר לבן הם ראשי הישיבות, סיד וקרום הם המשגיחים. כמובן, שראש ישיבה של 200, חשוב יותר ממשגיח של 500. [עיין כל זה בגמרא שבועות]

נפקא מינה בין שני הדרכים היא: אם אפשר לצרף שלג עם סיד [כגון חצי גריס מזה, וחצי גריס מזה]. לדרך א' אי אפשר. כיון שהם מרוחקים זה מזה 2 דרגות [דוגמה: אין ראש הישיבה מדבר עם המגיד שיעור! רק עם המשגיח] לדרך השני שפיר מצטרפים. שהרי ראש ישיבה של ישיבה הגדולה, וודאי מדבר עם המשגיח שלו!! [וכמובן שגם מדבר עם ראש ישיבה הקטנה]

כל זה הבאנו להראות איך שלכל התנאים היה מסורה אחת: יש ד' מראות נגעים. שני "אבות" ושני "תולדות"--אף שאין זה מקרא מפורשת כלל. לא נחלקו אלא איך להבין את אופיים: כדרך א' או כדרך ב'.

זאת תורת המצורע דרשו חז"ל מוציא שם רע.

כשם שאסור להוציא שם רע על ישראל, כך אסור להוציא שם רע על פירות ואילנות ואוכלין ומשקין. לצערינו עדיין מייצרים חלב "כשר לפסח" אשר אינו אלא זיוף ושקר. אשר מרמים את ההמון כאילו יש חלב שאינו כשר לפסח. ואם תשאל להם מה זאת? יבא התשובה התרמיתי והנוכלי "אינך יודע כמה אלפי רכיבים נמצאים בכל משקה ומאכל" "ומעשה שהיה...." [או שלא היה מעולם או שאינו מענייננא אבל מספיק להפחידך] ד' יזכנו לישמר מן עוולה וכזב. כמו שנאמר שארית ישראל לא יעשו עוולה ולא ידברו כזב

גליון תַחְכְּמוֹנִי

ע"י הרב
יהושע גליק
שליט"א

קול תחכמוני 641-715-3800#ext 44661
תשובות לחידות טקסט 347-762-8145 או
weeklygilyon@gmail.com

פרשת אחרי קדושים

תשובות לחידות שבוע שעבר

- כהן פסול להורות במומי בכור לר"מ [דחשודין להטיל מום] בכורות לה
- נזיר שנצטרע, ושוב נטמא, חייב קודם ליטהר מצרעתו, נמצא מגלח ביום הראשון וביום השביעי. ומונה עוד שבעת ימים לתגלחת טומאה [כי אין תגלחת צרעתו עולה לו לתגלחת טומאה] עיין כל זה בנזיר ס

הזוכה: הרב נתן בלום

חידות השבוע

- אזהרתן של עריות בפרשת אחרי, ועונשן בקדושים; איזה עבירה [שאינו בכלל עריות] אזהרתו באחרי ועונשו בקדושים? אזהרתו ועונשו באחרי? אזהרתו וענשו בקדושים?
- מי השלשה באחרי שטמאין הם ובגדיהם מחמת עסקיהן באיזה דבר?
- איזה 2 קרבנות מכפרים על המזיד [אחרי קדושים]
- מי שנשבע שיאכל גבינה למחר, ולא אכל, האם עובר על "ולא תשבעו בשמי לשקר"
- מי שנשבע שאכל גבינה אתמול, ולא אכל האם עובר וכו'?
- איפה מצינו אדם ההורג בהמה חשוב כשופך דם? ...בהמה ההורג אדם?
- איך מתרגם אונקלס "מולדת-בית או מולדת חוץ"?
- איזה קולא מיוחדת יש לערוות אשת אחי אביו, שאין ב: אחות אב, אחות אם, אשת אח, אחותו, אחות אשתו?

גחלי אש מעל המזבח

גחלים בלשון המקרא היא פחמים בלשון המשנה. ושניהם נעשו מחומרים שהובערו במקצת אבל רק החיצון הושחר והפנימי עדיין קיים---ויש בו חום גבוה מאד. ואף אים נכבה הגחל מבחוץ, עדיין אפשר שיהא חום ואש מבפנים, על כן צריך להמתין זמן רב עד שברור שנכבה הגחל מבפנים [וזה נעשה ע"י דרך מיוחד שנקרא עשיית פחמים [ולדידן אין מלאכת מכבה בשבת רק במי שמייצר פחמים] ע"י הבערת העצים במקום סגור שאין אויר נשימה oxygen מספקת כדיי שיתבער לגמרי, רק נשאר חלק מיוחד מהעץ עד שאפשר להשתמש בו לאחר זמן כחומר הדלקה מרוכז]

מבואר בתוספתא שבת מי שחותה גחלים בשבת חייב שתיים: משום מכבה ומשום מבעיר--שהרי מכבה העליונות [ע"י ש"קוברן" ונוטל מהם הoxygen אף שלא מוכרח שהם כבים לגמרי] ומבעיר התחתונות [ע"י שמוסיף להם oxygen ובוערין יותר]

היה דרך לשום גחלת חמה לתוך חרדל כתושה כדיי ל"מתקה" כלומר להסיר הtannins שיש בחרדל, וקיימ"ל דאסור לעשותו ביו"ט מפני שאפשר מאתמול [דהו"ל מכבה] שבת קלד

כה"ג חייב להביא גחלים "לוחשות" כלומר שנראה היטב שיש בתוכם אש--אך אין שום אש ניכר מבחוץ [פסחים עה]

המודר הנאה מחבירו אסור בגחלתו ומותר בשלהבתו [ביצה לט] כלומר מותר לו להצית קיסם משלהבת חבירו העולה מן הגחלת, דשלהבת אין בו ממש. אבל אסור לו להצית קיסם מן הגחלת גרידא, כשכבר אין בו שלהבת, משום דהוי כמי שנוטל מן הגחלת שיש בו ממש!

גליון תחכמוני

קול תחכמוני 641-715-3800 ext#44661
תשובות לחידות טקסט 347-762-8145 או
weeklygilyon@gmail.com

חידות לפרשת אמור: כהן בעל מום אסור לעשות עבודה. איזה חומרא יש לזר על פני בעל מום? ואיזה חומרא יש לבעל מום על פני זר?

תשובות לשבוע שעברה:
אשם שפחה חרופה, ושעיר ופר של יו״כ, מכפרין על זדון [ריש שבועות]
מי שנשבע שיאכל גבינה ולא אכל עובר על לא יחל/לא תשבעו בשמי לשקר
מי שנשבע שאכל גבינה ולא אכל עובר משום לא תשבעו/לא תשא..שוא [שבועות כא]
דם ושחוטי חוץ נאמרו אזהרתן וענשן בפרשת אחרי-אוב וידעוני אזהרתן וענשן בקדושים
המוציא פר ושעיר מחוץ למחנה, השורפן, האוכל נבלת עוף טהור, שלשתן מטמאים אותן ואת בגדיהם [פרשת אחרי קדושים]
השוחט בהמת קדשים בחוץ חשוב כשופך דם אדם [אחרי] בהמה שהרגה אדם חשוב כשופך דם [נח]
אשת אחי אביו אינו חייב עד שיהא אחי-אב מאב אחד [ולא סגי מאם אחד] משא״כ בשאר [אחותו, אשת-אח, אחות אשה, אשה אל אחותה, אחי אב, אחי אם] [יבמות נה]
מולדת בית=שנולדה מאביך מאשה אחרת. מולדת חוץ=שנולדה מאמך מאיש אחר [אונקלס]
הזוכה בחידה: ר׳ יוסף חיים רוזנברג

כל מלאכה לא תעשו שבת היא לד׳

אחת ממלאכת שבת היא הוצאה. ובימינו מזלזלים מאד באב מלאכה זו. ומגבבים כל קולות שאפשר כדיי להתירו, בעוד שמחמירים חומרות יתירות על דברים שהתירן מפורש ודוחקים עצמן למצוא בעיה כדיי להחמיר. וכמובן שזה בא מחוסר תלמוד תורה.

אחת מן הקולות היא שברוקלין ״מוקף שלש מחיצות״. ואאריך בזה. בריש עירובין מבואר שיש נפקא מינה בין ״רה״ר״ ל״מבואות המפולשות לרה״ר״, בעוד שהראשון צריך דלתות כדי להתירו. האחרון מותר בצורת הפתח לחוד. מה זה רה״ר, ומבואות המפולשות לרה״ר? יש לדעת כי הרומיים בנו רשות הרבים streets והיינו שכל עיר גדולה, היתה לה ״כביש ראשי״ או יותר מדוייק ״כבישים ראשיים״ ולמה נקרא שמה כביש? מפני שכובשין את העפר ומחפין אותו באבנים [לא היה להם asphalt] למען יוקל על צבא הרומי ועל אנשי העיר לעבור את הכביש בלי לטבוע בבוץ, כמובן שזה היה עבודה קשה לחצוב אבנים הרבה ולכסות את כל אורך הכבישים שהיה נראה להם צורך לעשותו דרך כבושה לצורך הציבור [וכמובן כל מה שעשו לצורך עצמן עשו כמבואר ריש ע״ז]

כל שאר בנייני העיר [חוץ מן המרחץ] היה מונח לאיש הפרטי לעשותו ולבנותו כרצונו. לא היה שום roads וכו׳ ששייך לעירייה. מי שרצה, עשה לו שביל קטן וממנו נפתחים פתחים רבים, שנכנסים לחצר. לפעמים, קרה מקרה ששביל הזה חוצה מכביש ראשי א׳ לכביד ראשי ב׳ ויכולים לעשות shortcut להיכנס מכביש א׳ דרך המבוי ולצאת בסופו לתוך כביש ב׳. שים לב: לא היה שום סדר או צורה לכבישים הראשיים! אפשר שיהיה להם כל מיני עקמומיות [עיין בstreet map של staten island ותבין] כי הכבישים נבנו לפי צורך השעה. והלכו בארחות עקלקלות [שמא בדרך מקרה היה להם גם איזה street שהיה ״מפולש משער לשער״ כלומר ישר! [כמו כל הstreets בברוקלין [חוץ מ kings hwy]]]

אים מפני איזה סיבה שיהיה החליט האיש הבונה את השביל והחצירות, שאינו מעוניין לסתום את המבוי [השביל], הרי שעשה כאן חסד גדול להרבה בני-אדם, שיכולים להשתמש במבוי הצר הזה, כדיי להגיע מרשות הרבים א׳ לרשות הרבים ב׳ [ואין בני המבוי יכולים למחות--כי מצר שהחזיקו בו רבים, אסור לקלקלו--שיש בזה צורך רבים]
אך בגלל convenience זה, נוצר בעייה הלכתי לעניין שבת. כי כבר ידענו שסתם מבוי [סתום] אפשר לתקנו בקל [לחי או קורה] משא״כ מבוי זה, כבר יש לו ״ריח״ רשות הרבים. כי רבים שאינם מבני המבוי משתמשים בו מצד הshortcut. על כן יש להחמיר בו קצת ולהצריכו צורת הפתח משני צדדים. אך אין להחמיר בו ככביש הראשיים [קרי: רשות הרבים] שא״א להתיר זה האחרון רק בדלתות משני הצדדים.

שים לב: בזמננו קשה מאד לתאר מצב זה. כי כמעט כל road שייך לרשות העירייה. ואם היא רכוש אדם פרטי, לא יניח שום אדם להיכנס! [וק״ו שיסתום אותו, ורק בידו המפתח לפתחו כשירצה לצאת דרך זו או זו]

מדין זה [של מבוי המפולש] שאפשר להתירו בצוה״פ, יש אחרונים שלמדו להקיש ולומר: כל שיש לנו איזה מקום שאינו רשות הרבים מן התורה, אפשר ג״כ להתירו בצורת הפתח. [אף שאינו מפורש בגמרא רק ציור זה] וא״כ יש לומר עיר שמוקף חומה ויש לה הרבה שערים ופתחים גדולים אך כמובן שיש עומד מרובה על הפרוץ, יש לומר: כיון דמן התורה יש לנו כאן רשות היחיד, ממילא אין צורך לסתום את הפתחים רק בצורת הפתח. כמובן שיש קושי: איזה רשות הרבים מדובר בגמרא שכן צריך דלתות?

לפי היתר זה, נמצא מנהטן שמוקף גדר סביב סביב, אך יש לה כמה גשרים לצאת ממנה החוצה, אפשר להתירה בצורת הפתח [כיון ״דמן התורה״ אינו רשות הרבים] אך להדגיש שאין היתר זה מובא כלל בגמרא.

לפני עשר שנה נתחדש לאיזה למדן שגם ברוקלין יש לה ״שלש מחיצות״ נמצא כי היא רה״י מן התורה, ולפי סברא דלעיל, מועיל לה צוה״פ. איפה המחיצות? קל לך street map של ברוקלין, ותראה שצד השמאל broadwalk ולמטה seagate coney island ולמעלה יש ג״כ מחיצות. אך יש בזה בעייה, כי ברוקלין מחובר לlong island ובאמת אין שום היכר מיוחד בין ברוקלין ל long island רק באמצע הרחוב מתחלף מזה לזה. ואנשים גרים לכל אורך ורוחב long island משך 60 מייל. ובשאר צדדים הכל פתוח לגמרי שיש שם beaches רק במקום שאנו קורין ברוקלין, אפשר ״להכניסו״ בתוך שלש המחיצות. [נא לפתוח מפה ולראות!] לפי זה יוצא שבאמצע איזה רחוב [באיזה מקום בqueens] מי שמנדנד עלה ממקום למקום, חייב סקילה, כי מנקודה זו לזו משתנה ״מקום השלש מחיצות״ למקום הפרוץ! ויש לנו להביא מהנדס engineer

מיוחד כדיי לחשב איפה עובר קו המדומה הלז שמבדיל את ״שטח השלש מחיצות״ משאר long island

ידוע שלפני מלחמת העולם השנייה שגברה יד ההשכלה והזלזול במצוות, והקילו הרבה במלאכת הוצאה [מפתח ומטפחת אף] היו גדולי ישראל שחשבו למצווה לעשות תיקון כל דהו, למען הציל הצלה פורתא מחטא והיה בגדר לימוד זכות. אך כהיום שכולנו מחמירין ומדקדקין בקלה כבחמורה, אין שום צורך לדקדק להוציא בכל שבת...

מי שכבר הורגל להוציא, קשה מאד לפרוש, משני טעמים: קל יותר. צד פסיכולוגי-הוא נצרך לשנן לעצמו ולהצדיק את אשר כבר עשה שאין בו ח״ו שום מכשול--וככל שגדלה המכשול, הוא צריך יותר את השינון. ע״כ יש עצה טובה למי שרואה את עצמו נופל בפח השני לומר לעצמו: אני רק ״מחמיר״ בעלמא שלא להוציא בשבת זו, אבל באמת אין שום בעייה--הלא גם רבנים המתירים מחמירים לעצמן! ועכ״פ מיחזי כי חוכא ואיטלולא מי שמחמיר לשתות רק חלב golden flow אוכל רק פת ישראל אינו שותה יין שנגע גוי בהצלוחית וכשבא לאיסור סקילה הוא מחפש כל קולא שאפשר

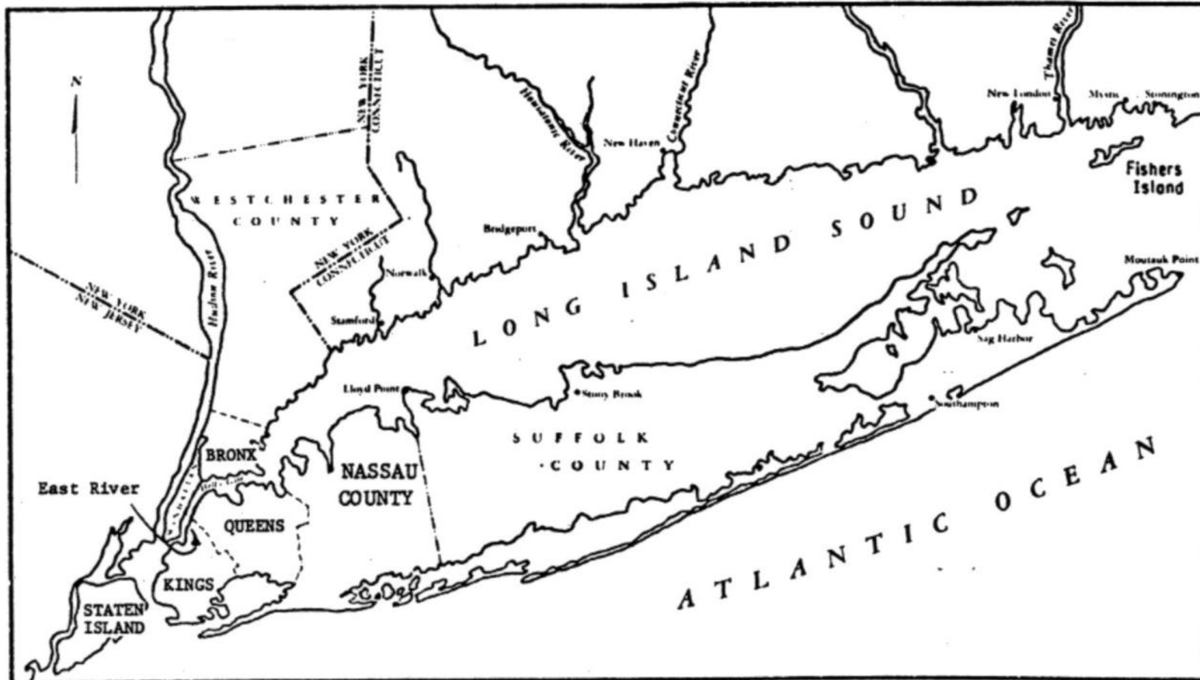
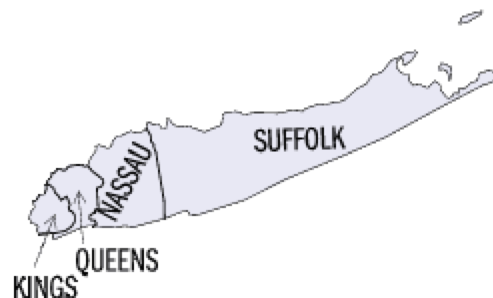

Figure 1. Regional map of Long Island Sound showing its relation to the Piedmont province of Connecticut and Atlantic Coastal Plain province of Long Island.

גליון תחכמוני

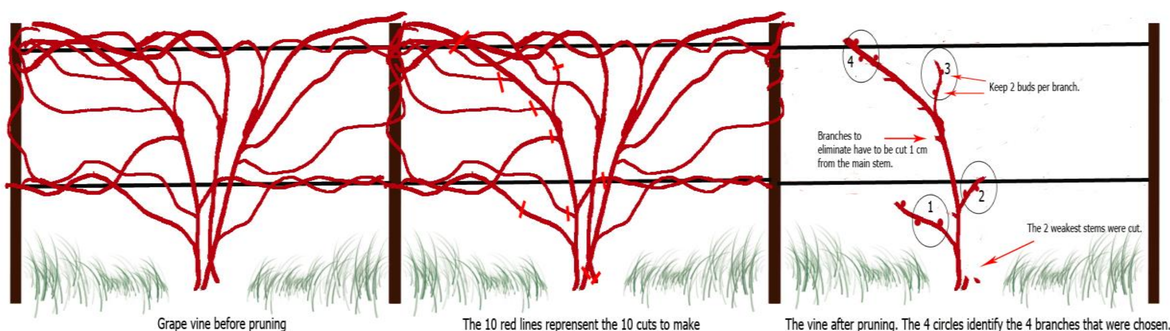
קול תחכמוני 641-715-3800 ext#44661
תשובות לחידות טקסט 347-762-8145 או
weeklygilyon@gmail.com

חידה: ישראל הנמכר לגוי, איזה חומרא יש לו על פני ישראל הנמכר לישראל, ואיזה קולא?
אם בחוקותי תלכו...ואם בחוקותי תמאסו... איזה דברים נאמרו בברכה, והיפוכם בקללה [כגון: בברכה: יהיה לכם הרבה כסף. בקללה: יהיה לכם מעט כסף]
תשובות לשבוע שעברה:
כהן בעל מום אוכל קדשי-קדשים משא"כ זר.
זר כשר לעבודת במה משא"כ כהן בעל מום.
הזוכים בחידה: הרב נתן בלום. הרב חיים רוזנברג
איש כי יפליא...
פרשה האחרונה שבתורת כהנים דנה "באדם שנותן משהו לד'" זוהי הגדרה הכי-מדוייקת שאפשר להגדירה. ואפשר ליתן לד' 3 דברים: 1) גוף של מישהו--אף של אדם אחר! 2) בהמה [טהורה או טמאה--חוץ מבכור טהורה שא"א ליתנו] 3) שדה [אחוזה או מקנה]. כל אלו השלשה, אפשר גם ל"החרימם" לד' [פסוק כח] ואז יש להם דינים אחרים. כי כל "נתינה לד'" יש בו שני פנים: 1) מהנה ומכבד את ד' 2) אוסרו מהניית בן-אדם. וכשמשתמש בלשון "חרם" לד', הרי עיקר כוונתו ותכליתו הוא "החרמה" [בפתח תחת ההא] מבני-אדם, ועל כן כשמחרים את שדה-אחוזתו [כמובן שאינו יכול להחרים את שדה-מקנה, כי אינו שלו שיהא בידו לאוסרו איסור מוחלטת] אין בו פדיון או מכירה, כי דומה מאד למי שאוסר עליו איזה ככר בקונם ובנדר, שאינו יכול "לפדות" את הככר, רק אסור הככר עליו, כמו כן בחרם נאסר השדה על כל העולם, כתוצאה וכאגב אורחא שמסרו לד'. למעשה מצינו שיש "חרם" שמותר לכהנים, ואף יש סוברים שסתם חרמים לכהנים. ופירוש הנכון היא כעין כהנים משולחן גבוה קזכו, מה שהכהן נהנה ומשתמש בזה, הוא כמו שד' משתמש בזה ואכתי יכולים לדונו כאילו אין שום בן אדם נהנה מזה, כי זוהי עיקר הdefinition של חרם.

נחזור לבאר בפרוטרוט את שלשה הדברים הניתנים לד' בלי לשון חרם. יכולים לתת גוף של מישהו לד' וכמובן שאין מקריבים גוף האדם, כמו שאמר הנביא: האתן בכורי, פשעי, פרי בטני, חטאת נפשי?! אך מעיקרא כשאומר גוף פלוני לד' הרי"ז כאומר שרוצה לתת ערך value של פלוני, לד'. והתורה קבעה שיעור לכל גיל וגיל, ולזכר ונקיבה. וכל כן אין מוסיפין "חומש" כי הוספת חומש באה כשרוצה כאילו "לחזור בו" ולקחת בחזרה את מה שהבטיח [אף שאין זה נכון...אבל מיחזי, ומשום דמיחזי כי הכי, קנסינן ליה [בדרך העברה]]

פרשה שנייה עוסקת בנותן בהמה לד'. ונחלקת לבהמה טהורה, בהמה טמאה. טהורה-אין שום חידוש, שזה כבר נתבאר בריש פרשת ויקרא, רק בא הכתוב להוסיף לך שאסור להחליפו באחרת---בנגוד למקדיש טמאה שמותר להחליפו ולתת מעותיו כפי אשר יעריך הכהן + חמישית. בהמה טמאה:יש לה שני דינים-הגבאי ["כהן"] מעריכה ששוה 500$ ומוכרה למי שירצה בעד סך הנ"ל, נמצא יש ביד "בדק הבית" סך 500$. אם המקדיש עצמו רוצה לחזור ולהשתמש בו [זה נקרא בלשון התורה "גאולה", בנגוד ל"מכירה" כשאיש אחר קונהו,

ומשלם להגבאי $500] אז חייב ליתן $625 [שים לב: מוסיף רביעית מסך 500 שהיא 125, ו<u>אחר</u> ההוספה, היא חמישית [125 היא חמישית מ625]]

Grape vine before pruning
The 10 red lines represent the 10 cuts to make
The vine after pruning. The 4 circles identify the 4 branches that were chosen.

כרמך לא תזמר!

בית: גם בזה יש אפשרות של מכירה, או גאולה בהוספת חומש [פסוק יד-טו]

שדה אחוזה: שתי אפשריות הנ"ל [פסוק טו-כא] אך בשדה אחוזה יש בעייה נוספת: התורה מקפידה שלא להעביר נחלת שדה מאיש לאיש אחר וכבר נתבאר בריש פרשת בהר שהמוכר שדה אחוזתו, א"א למכרו לצמיתות, וחוזר לבעלים ביובל [קפידא זו אינו אלא בשדה אחוזתו אשר ירש מאביו והיא נחלתו-לא בבית] נמצא כשנותן את שדהו לד' ו<u>הוא בעצמו</u> אינו פודהו, רק איש אחר, אי אפשר כלל שיישאר ביד איש זר אחר היובל. גם אי אפשר שיחזור לבעלים, שהרי לא גאלו, ואינו בדין שיהא שווה הדין גאלו ללא גאלו, על כן כשלא גאלו, השדה נעשית "שדה החרם" כשמגיע יובל.

נזכר בתורה "חרם-האדם" כמובן, שאין ראובן יכול ל"החרים" שמעון ולהמיתו! חרם-האדם מוגבל רק למלך ישראל שיכול להחרים מי שיעשה כך וכך, ואם עובר על דבריו, חייב פלוני מיתה--לא מצד מורד במלכות--רק בגלל שהוא מוחרם לד' וא"א לפדותו [ככל חרם יוצא מן הכלל הוא יונתן בן שאול שעבר על גזירת המלך [טעם מן הדבש] ו<u>פדאוהו</u> העם [כלומר נתנו סך ממון לגבוה] ולא מת [שמואל 1-14-45]

אפשר להקשות, והרי אפשר ליתן לד' כמה דברים אחרים? כמו בגדים כלים מכלים שונים. התשובה: אין אדם נותן לד' רק דבר חשוב ויקר, ורק אלו השלשה הנזכרים, חשובים והם בעלי ערך. משא"כ שאר דברים. [בזמננו היינו משלימים את הautomobile במקום בהמה, [כמובן אוטו ששייך לו לגמרי בלי שום ליעס וכדומה]

קול תחכמוני 641-715-3800 ext#44661
תשובות לחידות טקסט 347-762-8145 או
weeklygilyon@gmail.com

גליון תַּחְכְּמוֹנִי

יהושע גליק

חידות לכבוד זמן מתן תורתינו: איזה מצוות שנוהגות לדורות ניתנו על תנאי [כלומר אים לא קרה משהו, אחר מתן תורה, לא היינו מקיימים מצוות אלו עכשיו]

מה קרה לבהמתן של ישראל בשעת מתן תורה?

איזה שם-דבר noun נזכר לראשונה בתורה פרשה שעברה, ונזכר גם בפרשתינו פעמיים? [hint שייכות להמאמר הבא לפנינו]

תשובה לחידות שבוע שעברה: נמכר לישראל יוצא בשש משא"כ נמכר לגוי. נמכר לגוי יש לו גאולת קרובים, לווה וגואל, גואל לחצאין משא"כ נמכר לגוי.

ואכלתם לחמכם לשובע-ואכלתם ולא תשבעו. וחרב לא תעבר-ושילחתי אחריכם חרב. ונתנה הארץ פריו- לא יתן פריו

זוכים בחידה: ר' נתן בלום. ר' שמואל זינגר. ר' יוסף לווינגר. הבחור יצחק מנחם שווארץ מישיבת אלכסנדר.

ונתנו על המוט...

בפרשה זו מוזכרת בפרטות אופן הובלת והסעת המשכן וכל כליו ממקום למקום. יש אופן מיוחד של "נתינת מוט" אשר היה נפוץ מאד בימי קדם, ובזמננו משתמשים בו רק ארצות מועטות. מצינו בגמרא ב"מ פב שיש שני מיני מוטות, אחד נקרא "דגלא" [או רגלא] השני "אגדא" [או אגרא] [מעניין מאד איך ששני הכלים גם יחד, מתחלפים רי"ש ודל"ת, ולפעמים נקראים ברי"ש ולפעמים בדל"ת! ובכלל יש להבין ולדעת אם יש עוד מלים ארמיות אשר מתחפלים דל"ת ורי"ש]

בגמרא שם מבואר [לפי פירוש רש"י] שבדגלא אפשר לשאת יותר. ואפשר להרבות עליו כמשוי של שני בני אדם. ואדם שנשא משוי של דגלא, ונשבר המוט והחבית גם יחד, הרי הוא פושע ומשלם כולו. אבל אגדא אי אפשר להרבות בו כל כך, רק כמשוי של אדם ומחצה. וא"כ כשנשאו אדם ונשבר במוט והחבית גם יחד, אי אפשר לדונו כפושע גמור [שהרי אין בו "מספיק" משוי לשני בני אדם אף אם היה מטלטלו לפניו כרגיל] ועל כן הדין שמשלם רק מחצה.

במסכת ביצה [ריש מביאין] נזכרו ד' אופנים של הובלת משוי: דוחקא, אגדא, רגלא, אכפא. דוחקא היינו שלוקח את המשוי מלפניו כמו שאדם פשוט בזמננו עושה. וזה "דוחק" גדול, שאין לו שום סיוע והקלה. אגדא ורגלא שניהם הם צורת מוט pole ידוע, והבאתי שני ציורים: אחד הוא משוי גדול ואחד של משוי קטן ממנו. אכפא הוא מלשון אוכף. והוא משוי שנותנין כעין backpack על הגב, ומשימין בו כמה דברים והכל נישא על הגב [לא הבאתי ציור]

גליון תחכמוני

קול תחכמוני 44661 ext#641-715-3800
תשובות לחידות טקסט 347-762-8145 או
weeklygilyon@gmail.com

חידות השבוע: איפה מוזכר בפרשה זו קרבן שמקריבין רק בשבועות?

באיזה דבר שוו מנחת סוטה וחוטא לשתי הלחם?

בפרשה זו נזכרו חצצרות ומנורה, מה הקשר [או הניגוד] ביניהן?

תשובה על שבוע שעברה: פרשת יבמות ונחלות ניתנו על תנאי, אם ישראל לא חטאו בעגל, לא היה מיתה בעולם [ריש ע"ז]. פסקה זוהמא מבהמתן של ישראל. לפיכך חביבה על עכו"ם בהמת ישראל יותר מנשותיהן [ע"ז כב:]

עשה לך שתי חצוצרות כסף

בפרשה זו נזכרה ד' תכליות שונות לחצוצרות: סימן אסיפת העדה [סנהדרין] או ישראל, מסע המחנות, צעקה לד' בעת מלחמה, דרך שירה וזמרה בעת הקרבת קרבן.

שניים הראשונים התקיימו רק בימי משה. ואף בימיו נתבטלה [ספרי] חצוצרות הם כלים פשוטים מאד עיין ציור, שאפשר לעשותן מכסף, זהב, עץ, או קרנות של בהמה [קינים פרק ג] רק <u>הכהנים</u> מריעין בחצוצרות בעת הקרבת קרבנות ציבור, הלויים מנגנים בשאר כלי שיר. מעניין שבזמן בית שני מעיד ר' טרפון שראה כהן חגר מריע בחצוצרות של <u>זהב</u> ורצה להביא ראי' שבעל מום כשר להרעת חצוצרות לקרבן [ליתר דיוק: בזמן נסוך היין] עד שהשיבו רע"ק שזה היה בהקהל

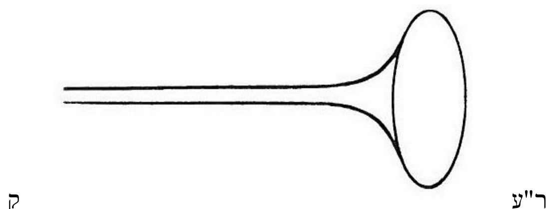
שהיה <u>מנהג</u> לכל כהן להריע בחצצרות [תוספתא סוטה ז] אבל בשעת הקרבה, רק כהן תם כשר [ספרי]

מקובל בפי חז"ל שבכל מקום שנזכר "תרועה" בקשר לעבודה או למצווה, אינו אלא עם תקיעה מלפניה ומלאחריה ו<u>באמצע</u> יש תרועה. ואף כשנסעו המחנות היה תקיעה תרועה תקיעה. נמצא אפשר לתקיעה בלי תרועה [כגון אסיפת ישראל ללמדם תורה] אבל אין תרועה בלי תקיעה. עד שלפי ר' יהודה [סוכה] אין מונין תר"ת אלא ל"תקיעה אחת" שזה צורת התרועה שקיבלו חז"ל.

יש תרועה הבאה לשם "צעקה" כלומר דרך תפלה לד' לעזור מכל מיני פורעניות. והשייך לסוג זו הם: תקיעת ראש השנה [במקדש היו חצצרות+שופר] תקיעת יום הכפורים של יובל [מכיון שמצינו שהיה בעת אמירת מלכיות זכרונות שופרות [עיין ר"ה] אלמא ש<u>אינו</u> כעין "הכרזה" של חרות, רק כעין תקיעת ר"ה [ועדיין צ"ע]] תרועת תעניות [מסכת תענית] כשגזרו תענית ציבור על כל צרה שלא תבא, הריעו <u>אחר</u> כל ברכה וברכה [שהוסיפו על שמונה עשרה] וזה לשון ספרי: ר' עקיבא אומר אין לי אלא מלחמה שדפון וירקון ואשה מקשה לילד וספינה המטרפת בים מנין ת"ל על הצר הצורר אתכם על כל צרה וצרה שלא תבוא על הצבור.

מצינו כשהלך אביה ללחום עם ירבעם דברי הימים ב פרק יג וַיָּרִיעוּ אִישׁ יְהוּדָה וַיְהִי בְּהָרִיעַ אִישׁ יְהוּדָה וְהָאֱלֹקִים נָגַף אֶת יָרָבְעָם וְכָל יִשְׂרָאֵל לִפְנֵי אֲבִיָּה וִיהוּדָה ומצינו שהכהנים הריעו בחצוצרות [לא הלויים] וזה לשון אביה: וְהִנֵּה עִמָּנוּ בָרֹאשׁ הָאֱלֹקִים וְכֹהֲנָיו וַחֲצֹצְרוֹת הַתְּרוּעָה לְהָרִיעַ עֲלֵיכֶם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אַל תִּלָּחֲמוּ עִם יְקֹוָק אֱלֹקֵי אֲבֹתֵיכֶם כִּי לֹא תַצְלִיחוּ! תרועה הואיל ואתא לידן נימא בה מילתא:שורש של תרועה היא "רעע" והוא מלשון שבירה כמו תרועם בשבט ברזל או בלשון חז"ל סולם רעוע מפני שהקול היוצא הוא קול "שבור" כי אפשר להוציא שני מיני קולות משופר/חצוצרה קול פשוט או קול שבור [ע"י שמנענעים את החצוצרה בעת התקיעה] קול השבור מורה על עת צרה או זעקה לעזרה וקול הפשוט היא לסימנא בעלמא כגון אסיפת העם. בעת נסיעת המחנה זקוקים לעזרה יתירה כמו שכתוב: קומה ד' ויפוצו אויבך וינוסו משנאיך מפניך.

ע"כ מריעין יש מליצה במסכת ר"ה:כל שנה שאין מריעין בתחילתה, מריעין בסופה. כלומר אם אין משימים לב לזעוק לד' <u>לפני</u> שיבא הצרה, אז ח"ו יצטרכו לזעוק ולהריע בסופה כשיטת

קול תחכמוני 641-715-3800 ext#44661
תשובות לחידות טקסט 347-762-8145 או
weeklygilyon@gmail.com

גליון תַחְכְּמוֹנִי

איזה מנחת נסכים היה יותר oily של כבש פר או איל?

צבור שעבדו ע"ז מחמת העלם דבר של עיני העדה, מביאין שני קרבנות, איזה דבר מיוחד שלא מצינו לו בכל התורה כולה, יש בעניין סדר הקרבת קרבנות אלו?

תשובות לשבוע שעברה: חצוצרות באה כסף אבל לא מקשה. מנורה באה מקשה אבל לא זהב [תוספתא חולין] בפרשת בהעלותך נזכר ותקעתם בחצוצרות...ועל זבחי שלמיכם. וזה קאי על כבשי עצרת שהקריבו בשבועות! [זבחים נה]

הזוכים בחידה: חמי שליט"א הרב ישראל טויב, הרב נתן דוד בלום, ר' שלום יוסף הלוי לאווינגער.

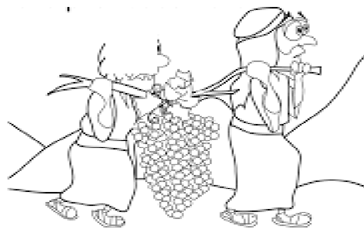
בסוף פרשת שלח מפורש עניין "נסכים" ושם זה כולל סולת שמן [שנבללים יחד] ויין שבאים עם כל קרבן נדבה [עולה או שלמים או תודה] וכן קרבנות ציבור [חוץ מחטאות] מעניין שיש "יוצא מן הכלל" והוא מצורע [עיין חומש] שמביא אשם עולה וחטאת [כולם כשבים] ומביא שלשה עשרונות ושלשת לוגין שמן וגם יין. [אולי מפני שכולם כבשים, יש כאן כעין "גרירה", מגו דמביא נסכים לצורך כבש העולה, מביא גם בשביל החטאת והאשם]

עניין "נסוך על מזבח" נזכר לראשונה בפרשת תצווה [יעקב כבר נסך שמן ויין על מצבה] אצל תמיד של שחר ובין הערביים, וכן בסוף הפרשה נאמר איסור מיוחד לנסך יין על מזבח הקטורת 1) לא תעלו עליו קטורת זרה. 2) ועולה 3) ומנחה 4) ונסך=יין

פעמים הרבה נזכרו "עולה ומנחה" יחד . כגון ויעל עליו את העולה ואת המנחה [סוף פקודי] וכן בפסוק שהזכרנו. יש לזכור ש"מנחה" זה היא מה שקורין חז"ל "מנחת נסכים" כלומר אין זה מנחה שנזכר בפרשת צו [חמשה מיני מנחה] רק זה מנחה מיוחד שמביאין יחד עם עולת הנדבה [או השלמים, וחדא מינייהו נקט קרא] ובפרשת אמור מרמזת התורה שיש להקריב בכל רגל עולה ומנחה זבח ונסכים. ופסוק זה אומר דרשוני! בשלמא עולה ומנחה היינו כל קרבנות הנזכרות בפרשת פינחס שנקראים "מוספי הרגל" כגון פרי החג, 14 כבשים אילים [כולם עולות] אבל מה זה "זבח ונסכים"? אך כשנעיין בסוף פרשת פנחס, נראה "לעולתיכם ולמנחותיכם, ולנסכיכם ולשלמיכם" דאיירי בקרבנות נדבה שמביאים בני ישראל כשעולין לרגל. ובאמת כל עולה ושלמים [שלמים איקרי "זבח" בלשון התורה] צריך מנחה+יין. וכאילו נאמר: לעולותיכם ולשלמיכם—מנחותיכם ונסכיכם! [אך דרך השירה לחלקם וד"ל] נמצא שבפרשת אמור נאמר שצריך להביא דבר יום ביומו [זה קרבנות צבור שנכתבו בפרשת פנחס, וגם אפשר להביא עולה ומנחה, זבח ונסכים [קרבנות נדבה שבאים עם המנחה והנסך]

קיבלו חז"ל שבשעת נסוך היין בכל יום בבקר ובערב [שבאה תכף אחר הקרבת המנחה] וכן ברגל כשנסכו היין בשביל הפרים והאלים והכבשים [כנראה שנסכו הכל בחדא זימנא] הלויים משוררים בנבל וכנור ובפה ובמצלתיים וכו'. וזה מה שאמרו "אין אומרים שירה, אלא על היין" כלומר שירת הלויים לא היה בשעת זריקת הדם, הקטרת אימורין, וכו' רק בשעת נסוך יין. וזו דוגמה יפה ל"תורה שבעל פה". כי לא נזכר בכל התורה שהלויים משוררים! ואף על פי כן, לא נחלק אדם מעולם שהלויים משוררים וכן כתוב במלכים ובדברי הימים והרבה פעמים בנ"ך. אלמא שמשה רבינו לימד לעם ישראל הרבה יותר ממה שכתוב בספר ויקרא אודות הקרבנות.

מכיון שיין חשוב יותר משמן וסולת. על כן נקרא "מנחת נסכים" כלומר מנחה שבאת "עים" היין. אך באמת שניהם יחד באים בשביל העולה או הזבח.

אשכול

גליון תחכמוני

קול תחכמוני 641-715-3800 ext#44661
תשובות לחידות טקסט 347-762-8145 או
weeklygilyon@gmail.com

יהושע גליק

חידות השבוע: נדב ואביהוא ו250 אנשי קרח מתו בהקטירם קטרת, האם היה מיתתם שווה?

באיזה זמן מתו הרבה אנשים יחד במדבר [הכי-הרבה]

בעוד כמה שבועות נפגוש עם ה"שקד" עוד הפעם?

תשובות: נסכי כבש היא הכי שמני [שלשת לוג לעשרון אחד]. פר העולה קודם לשעיר החטאת של העלם דבר של ע"ז

הזוכים בחידה: אבי שליט"א, ר' שלום יוסף הלוי לאווינגר, ר' ליפא אייזיקאוויטש, ר' נתן דוד בלום, ר' יחזקאל שרגא גראסס

בקשה: מי ששולח תשובה—נא לשלוח גם שמו ודלא כמלאך דמנוח

על צצית-הכנף פתיל תכלת.

לאחרונה נתרבה העסק בעשיית פתיל התכלת, וע"כ באנו בס"ד להרחיב הדיבור בנושא זה.

כלל גדול במחקר ובהבנה דבר על בוריו, בין שהוא מסכת תמורה או ברכות, או הלכות נדה, בין שהוא—להבדיל אלף הבדלות—חכמה או מדע אחרת, שאי אפשר להבין רק את אותו הדבר ואותו "הנקודה" שאתה מתעניין להבין. כדיי להבין את ה"נקודה", חייבים להבין את ה "ארים אין ארים" [סביב סביב] ומי שמתיימר שלמד "רק מה שנוגע לסוגיא" ותו לא מידי, אינו אלא משלה את עצמו [ולפעמים אחרים עמו... אם הוא אדם חשוב] ועל כן כשבאנו להתעמק בנושא זה צריך לתת הרבה זמן לדעת את ארים מיט ארים.

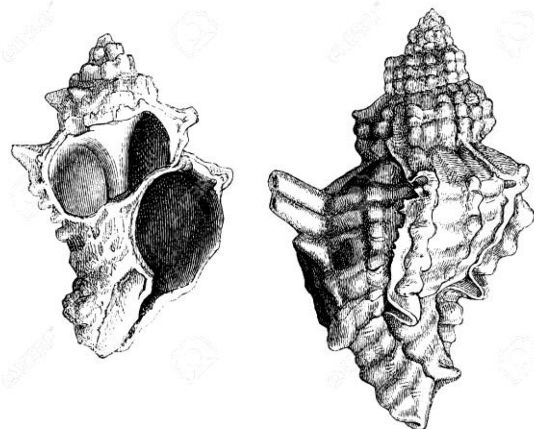
בלשון התורה אין מלה מיוחדת למה שקורין באנגלית color . והנה הנגע לא הפך את "עינו" [תזריע] או ועינו כעין הבדולה [בהעלותך] כעין נחשת קלל [ריש יחזקאל] מיתרגם its color אבל "עין" יש לו משמעיות אחרות. גם לא מצינו שיהא list של כל מיני colors מסודרים יחד. מצינו בתורה ירקרק או אדמדם. צהוב. כל שמות אלו באים מ"מקור" הטבעי של הcolor כגון דם=אדום. ירק השדה=ירוק. זהב=צהוב. וכאילו תאמר אני רוצה לקנות חלוק-- לא red רק bloody!

יש לדעת כי מלאכת הצביעה היא אומנות וחכמה ויש בה כמה "סודות" שנמסרו מן הרב לתלמיד. כל התהליך מהכנת החומרים לצביעה—בין שיהיו מן הצומח מן הדומם או מן החי. הפקת את חומר הנדרש בתהליכים שונים כגון שריפת שרייה וכו' עד שמשיגים את האבק או הנוזל, ושוב משימים אותו במיים יחד עים סממנין שונים ומרתיחין אותו עד שמגיע לטמפרטור מדוייקת, ושורין את הצמר או הפשתים בתוכה לזמן ידוע [כמה שעות] וכשמוציאין אותו יש דרך מיוחדת איך להוציאה! [כגון באיטיות יתירה, לסחוט כמה שאפשר וכו'] ואחר שנמצא בחוץ לאיזה זמן, משתנה הגוון לאיזה צבע כפי הנדרש.

מעניין שהתורה לא הזכירה כלל אומנות הצביעה במלאכת המשכן. [נזכרו חכמת הטוויה, החרש woodworking, אריגה, רקיעת פחים של זהב---כל אלו נעשו ע"י פראפעשינל אנשים כלומר חכמים ואומנים שקיבלו איש מפי איש ולמדו ב"ישיבה" איך לעשותן!! משה רבינו מכריז: מי יודע אלו החכמות, ונתקבצו כמו מאה אנשים או יותר, פחות מעשירית של פרוצנט, שלמדו אלו הדברים, וסתם בן-אדם אין לו שום מושג איך "מהפכים" חתיכת ברזל לפחים, כמו ש plumber אין לו שום ידיעה בprogramming!]

נראה מזה, שבני ישראל לקחו לשונות של תכלת וארגמן ותולעת שני [שלשה colors שהשתמשו בהם במשכן לצביעת אריגים שונים] מן הנכרים [תגרי עכו"ם] שמכרוהו בדמים הרבה. כי אין במדבר החומרים [חלזונות ותולעת שנמצא על אילו מסויים שמפיקים ממנו צבע האדום] הדרושים לצבעים הללו. גם

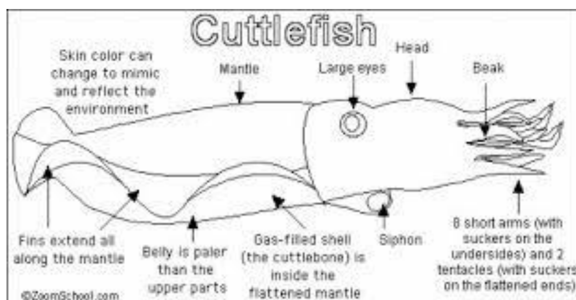
אחד מן הצבעים הכי-עתיקים בעולם היא צבע "קלא-אילן" ונקרא באנגלית indigo [איזה גוון של בלויא] ואופן תעשייתן כדלהלן: אוספין את ירק הנקרא איסטיס [עיין מגילה כד שביעית ז] woad ויש לו עלין ירוקין וגדל בכל מקום חורבה weeds בארץ-ישראל. חותכין את העלין לחלקים, מייבשין אותו בשדה עד שנעשה קשה כעץ. שורין אותו במים עד שמסריח ferment, מייבשין אותו. וזה כעין powder. כשהצבע מוכן לצבוע את הצמר, מרתיח את היורה עם מי-רגליים או אפר ומשים בו את powder הנ"ל. לאחר ג' יום, היורה מוכן. הcolor של מי הצבע היא green! . משים הבגד בתוך מי צבע, וכשמסירו, עדיין הבגד green עד שמשתנה אחר קצת זמן לblue וזה "קלא אילן" שהזכירו חכמינו ז"ל שעתיד הקב"ה ליפרע ממי שתולה קלא אילן בבגדו, ומרמה הבריות כאילו הוא חסיד ומוציא הרבה מעות [כמו שיתבאר בס"ד בשבוע

הבאה] ובאמת אינו אלא קלא-אילן הזול

בתוספתא מנחות פרק ט מבואר כמה דברים שצוותה תורה ליקח, או לעשות. מאיזה מקום או מקור היא כשירה. לדוגמה: מלח האמורה בתורה, היא מלח סדומית, הביא איסתרקונית [מדינה בארץ רוסיא עיין רש"ש], כשירה. תולעת [של תולעת שני] אינה באה אלא מן ההרים, הביאה שלא מן ההרים פסולה. תכלת אינה כשירה אלא מן החלזון הביאה שלא מן החלזון פסולה. כלומר במקום שצוותה תורה "תכלת" [בגדי כהונה וציצית ופרכת] על אף שעיקר הטייטש של "תכלת" היא blue, וא"כ הו"א דיכול לצבוע את המעיל בwoad , קמ"ל שבעינן דווקא blue המופק מחלזון.

מלת "חלזון" לא נזכר בכל תנ"ך, אך היא לשון המשנה והבריתא. ומקובל לתרגמו snail. ועד היום קורין בערבית חאלזון לsnail ומכיון שקורים לו כן בהרבה שפות שמיות עתיקות אחרות, אלמא שזה תירגומו הנכון. ומה זה snail? ידוע לכולנו בצורתו החיצונה, יש לו shell וכורך עצמו בתוך הshell ולפעמים יוצא ממנו, אך עדין הם מחוברין קצת להshell [בעת הגשמים סנהדרין 91] עיין דברים רבה תבא: החלזון הזה כשהוא גדל, מלבושו גדל עמו. משנה בכורות פרק ו מונה מומי עין: חלזון נחש כנראה שיש בעינו כעין נחש או חלזון [שניהם נראים שווים כשהם בצורת spiral =כריכה] ידוע שהרב מראדזין בקש למצוא התכלת והציע הcuttlefish ויש לתמוה איך זה מתאים לדבר הכי-ברור, אודות תיאור חלזון שצובעין בו תכלת לציצית, ובלתי מתפרש לתרין אנפין והיא: שצריך להיות חלזון ולית מאן דפליג מה זה חלזון. זה מין ברייה הגדילה בתוך הshell ויוצא ממנו רק לעתים מזומנים. ובוודאי אין זה המציאות עם הcuttlefish.
בס"ד נמשיך בשבוע הבעל"ט

גליון תַחְכְּמוֹנִי

חידות השבוע: לטהר טמאים לטמא טהורים. תן דוגמא איך מי-חטאת "מטמא טהורים"?

איזה מלה בפרשה זו, כשמטעימים אותו שלא כהוגן, משתנה פירושו לגמרי?

איזה דין הלכה למעשה [נוגע בכל יום] לומדים מנחש הנחושת?

איזה דבר שהיה במלאכת המשכן, שלא השתמשו בו יותר מ38 שנה, ובפרשה זו השתמשו בו?

תשובות: מקל שקד אני רואה [הפטרת פינחס]. 24000 מתו במגפה סוף בלק. פליגי אמוראי בסנהדרין: לחד מתי קרח גוף קיים נדב ואביהוא גוף נשרף, ולאידך איפכא [נב]. נא לסלוח על השמטת שמות הזוכים, בשבועות הקייץ נשבות את שבת התחכמוני. ואנו מאחלים לכל אחיי בני ישראל קיץ נעים ומתוקה

אמר ליה אביי לרב שמואל בר רב יהודה: הא תכילתא היכי צבעיתו לה? מנחות מב

רב שמואל בר רב יהודה היה מאמוראי א"י שבאו לבבל [כאשר היה נפוץ הרבה בתקופת תנאים ואמוראים, לשנות מקום מבבל לא"י או איפכא] בזמן אביי. אמוראי בבל לא הכירו כלל את החלזון או אופן ותהליך עשייתן. כי כל הפרודקציה של תכלת נעשה על חוף הגליל בעיירות צור וצידון [חלק זבולון] שם היה ציידי חלזון, ואף כשהגלה נבוזראדן את עם ישראל השאיר את היוגבים [אלו הבקיאים במלאכת התכלת—עיין שבת כו] כי היה מעוניין להשאיר זכר לfactories האלו. [ודלא כמו שעשו הערביים כאלף שנה אחר זה כשכבשו את א"י שהיה תחת שולטן הרומי, שהשחיתו את כל גאוות רומי, וממילא השכיחו את חכמת החיים ו

הטכנלוגיה של רומי, והנהיגו בכל עריהם שכבשו, רק הידע והחכמה שלהם, ועל כן בתחלת תקופת הגאונים כבר הושכחה לגמרי את תוצרת the production התכלת והארגמן מבני ארץ ישראל [שהיה כבר תחת שלטון האיסלם] וק"ו מבבל שכל מקור תכלתם היא מא"י. וע"כ במדרש רבה שלח ובתנחומא שנכתבו בא"י בזמן

קול תחכמוני 641-715-3800 ext#44661
תשובות לחידות טקסט 347-762-8145 או
weeklygilyon@gmail.com

הגאונים נאמר שבזמננו אין לנו תכלת. ונגנז=נשתכח חכמת עשייתם. כעין משמת ר"א נגנז ס"ת [סוטה מט]

מכיון דבעינן צביעה לשמה, א"כ א"א ליקח לשונות של תכלת מן הנכרי. רק צריך שיהא יהודי יודע "סוד" הכנת צבע התכלת. רב שמואל שבא מא"י, היה מן המתי המעט שנמסר לו את אופן הפקת התכלת מן החלזון

צידת החלזון יש בה אומנות יתירה, ומקצתה ביאר אריסטו בספרו. חייבים לפצוע את הgland תכף כשמוציאין אותו ממים, נותנין אותו בתוך בור והשמש זורח עליו כשלש יום, שוב מבשלין אותו במים עם מי רגלים ועוד סממנין ובישול הזה נעשה דווקא לעיני השמש וזה גורם שישתנו חומרים שבתוך המים, [שים לב: גוון המים לעת עתה, אינו כחול או פורפל רק שקוף transparent] כשמשימים את לשונות הצמר לתוך היורה [לא רתיחה ממש] ושולין אותו, וממיתינין קצת זמן, מיד, נתהפך צמר הלבן לתכלת! סוף דבר: התחלנו בפציעת הgland אשר כשיוצא מן החלזון יש בו צבע הארגמן או הכחול, ואחר תסיסה fermentation מרובה במקום חם, מכניסין לתוכה סממנין ומשתנה לצבע כהה, ושוב לאחר הבישול בסממנין, לאור היום מכניסין לשון של צמר, ומוציאין אותו עד שנתהפך לתכלת. יש גם עניין של בדיקה [עיין מנחות שם] דהיינו שלוקחים מעט מן מי-החלזון באמצע בישולו [אשר עושים דייקא בחוץ לאור היום] ומנסים אם כבר הגיע למצב של תכלת, והיא ע"י שטובלין קצת צמר לתוך במים [שים לב: אין במים זכר לתכלת, רק כולו שקוף! ורק אחר ההוצאה וההמתנה, אפשר לידע] וממתינים קצת, ורואים אם אכן מתהפך לתכלת. ואם לא, אז צריך "לתקן" קצת הrecipe ע"י secrets אשר לא נודע לנו. וקיימ"ל שאם התמזל לו שעלה בידו גוון תכלת בפעם ראשון, אין זה הצמר כשר.

מכיון שרק יחידים יודעים ה"סוד" א"כ כשבא יהודי ליקח לשונות או חוטי תכלת, מיהודי אחר. שייך רמאות בדבר, ונצרך הרבה trust שאכן הוא מוכר לי תכלת genuine לא משהו אחר בצבע הלז . ע"כ קיימ"ל שאינו נקח אלא מן המומחה [בכמה מקומות בש"ס מתפרש: פון אן ערליכער] וכן מי ששולח תכלת ביד נכרי, צריך שיהא לו סימן של חותם בתוך חותם [כמו השולח בשר] ע"ז לט

חלזון הזה נמצא לאלפים ורבבות בהרבה חופי ים ופליני הייווני מתאר איך לצודו ולבשלו, ובאמת אפשר שיש הרבה מיני חלזונות שאפשר לעשות מהם צבע הכחול blue ומכיון שתנאי היחיד שאמרו חז"ל [תוספתא מנחות] היא שחייבת לבא מן החלזון אשר תרגומו היא

ידוע לכול snail נמצא שאם מצליחים להפיק צבע כחול אשר בא מתוך טבע החלזון עצמו, כשהוא פוגש עם הבריאה. [כמובן, אם יקח אדם קלא אילן ויערבבנו עם ליחה של חלזון, לא עשה ולא כלום!]

עכשיו נעבור לתיאור ברייתא אשר נאמרה בתקופה אשר עדיין ראו והכירו את התכלת כי רוב בני ישראל הוציאו ממון רב ליקח תכלת "מחצר שמוכרים בו תכלת" [ע"ז שם] אך 99.99 אחוז מן האנשים לא ראו מימיהם מאיכן צבע זה בא? מן האילן, מתחת לארץ, מן האש או מן המלח [וק"ו שלא היה להם שום ידע באופן הפקתם, אך אין זה עניינינו עתה] [דוגמה לדבר כולנו אוכלים בכל יום לחם, האם ראינו בעינינו חטה? ואם ישאלך בנך, טאטי תגיד לי מה המקור של לחם הלז, אתה צריך להסביר מה זה שבולת, איך צורת החטה וכו' ותשתמש בדברים אשר הוא מכיר]

מנחות דף מד ת"ר: חלזון זהו - גופו דומה לים, ובררייתו דומה לדג, ועולה אחד לשבעים שנה, ובדמו צובעין תכלת, לפיכך דמיו יקרים. גופו camouflages עם הים ונראה כחלק מן הים כשהוא שוכן בקרקעית הים [שפוני טמוני חול-זה החלזון מגלה ו] מלת "דומה" מיתרגם it may be mistaken ועל כן רחל שילדה מין עז נקרא "נדמה" כלומר וולד זה is mistaken וסוברים שהוא עז אבל באמת אינו עז רק כבש ביידיש אומרים "עס דוכט זיך". באנגלית יש similar ויש mistaken בלשון הקדש שניהם יחד "דומים".

מה זה "בררייתו"? נראה לי שמיתרגם he "looks" like the sea, however in "reality" he is a fish כי קשה לפרש ההבדל מה בין "גופו" ל"ברייתו" ומצינו כמה פעמים בברייתא מלת "ברייה" [שמיר זה "ברייתו" כשעורה סוטה מח. ברייתו כעדשה נזיר נב] ומוכרחני לפרש כן, כי מכיון שמשתמשים הרבה במלת חלזון [לתאר דברים אחרים] אלמא ידעו מה זהsnail כי היא דבר מצוי . א"כ כשבא לתאר את החלזון שממנו מוציאין התכלת מה לו לומר ש"דומה לדג" כולנו יודעים מה זה snail!!! אלא על כרחך שבא רק לומר שחלזון הזה [שכולנו מכירים מה זה...] קשה מאד להכירו בתוך הים, כי he camouflages עם קרקעית הים, וקשה להכיר שהוא דג!!

בזמננו יש הרבה שאף אחר שראו כל המחקר והאינפרמציה שיש על נושא זה, מוכנים לעקם ולעקש ולפטפט, תחת להודות כי יש לו בעיה צדדית למה אינו מוכן לתת תכלת בבגדו [מתבייש בפני חביריו, אביו אמו אשתו חביריו אינם מניחים לו וכו', יש לו אגו שלא הניחו עד עתה] ויש אשר בוחרים להיות כבת היענה ולעצום עיניים ולא להסתכל באינפרמציה. ואפשר שכל הדברים צודקים ואינו חייב להיות משונה וכו' וכו' [והרי קיימ"ל דאין התכלת מעכב] אבל למה צריך לסלף הכל??צירפנו פה הרבה חומר לקריאה וממנו לקוחה הרבה דברים שכתבתי.

https://www.academia.edu/373048/Reconstructing_Murex_Royal_Purple_and_Biblical_Blue_in_the_Aegean

http://www.tekhelet.com/pdf/0188.pdf

http://www.roaldhoffmann.com/sites/all/files/blue%20as%20the%20sea.pdf

תחכמוני

תשובות לחידה שעברה: קיימ"ל [ריש יומא] רק מי שנוגע או נושא באפר פרה או מי חטאת שלא בדרך הזייה, נטמא. הא טהור שהזו עליו ללא צורך לא נטמא

שמן המשחה לא השתמשו בו כל 38 שנה! עד שמשחו בו את אלעזר כשמת אהרן כדקיימ"ל בהוריות [שאף כה"ג בן כה"ג צריך משיחה]

המה מי מריבה אשר רבו ruvee [אם אומרים רבו מלעיל roovy, הפירוש משתנה זיי האבן זיך פארמערט]

חידה לפרשת בלק

ויאמר, ללמד בני-יהודה קשת, הנה כתובה, על-ספר הישר. שמואל 2:1 איזה ספר זה, ולמה נקרא כן?

זה שלש רגלים...

בלשון הקודש משמש ר ג ל לכמה דברים שונים שאין קישורם ניכר כל כך. ידוע שעיקרו הוא foot פשוטו כמשמעו! דוגמאות לזה: ולא מצאה היונה מנוח לכף רגלה. ולינו ורחצו רגליכם. וישא יעקב רגליו. בהשאלה קרובה: ויברך ד' אותך לרגלי becasue of.... לרגל המלאכה in accordance... כל אלו הם משל לרגל ממש. כמו שאדם הולך אחר רגל של אדם אחר. "He follows his "footsteps" כפי וכשיעור וכקצב המלאכה אשר לפניך, כן אסדר את עצמי. משל לאדם זקן וחולה שהולך לאט לאט, ופלוני הצעיר הולך אחריו כ"רגל" של הזקן. כן יש "רגליים" למלאכה שלך...ואני אהלך אחריו בסבלנות

מרגלים אתם! וישלח משה לרגל את יעזר. [פרשה שעברה] spy וכמובן שזה נובע מהעובדה שהמרגל "הולך ברגליו" אבל אין זה מספיק, כי גם מי שאינו spy הולך ברגליו!!! אך יש בזה כינוי שכמדומה ביידיש אומרים: ער דרייד זיך ארום צי סאך. כלומר הולך ושב ובא והולך ואין נראה מ"הליכתו" שיש לו איזה יעד מסויים לאן להגיע. הוא הולך "סתם אזוי". ומזה יש להוכיח כי אינו אלא spy ואין כוונתו "להגיע" למקום פלוני. רק "לראות את ערוות הארץ" לדעת איפה מקומות החלשים שאפשר להתחיל הכיבוש מהם, ומשם להמשיך הלאה. כידוע שמלאכת המרגלים נוהג עדיין בזמן הזה! ואפשר לומר שהיא מן האומנות הכי-עתיקים!

לא רגל על לשונו--לא תלך רכיל. כידוע ש כ' וג' מתחלפים. בכמה לשונות יש קשר בין מוציא דבה או מספר לשון הרע, ובין הולך ברגליו [השווה: ער טראגט און ברענגט. Tale-bearer] ואפשר שגם זה כמו שאמרנו גבי מרגלים. כי מי שהולך ללא צורך ברגליו כדיי לספר משהו על אחרים [ויש לזכור היטב כי זה היה דרך היחידה לספר משהו... לא היה להם טלפון, אגרות היה יקר מאד, לא וואטסאפ וכו' וכו'.] נקרא רוגל spreading rumors מוצר משהו מעניין [דברים לא נעימים כל כך]

שקרה למישהו, והוא הוא המגיד הגדול והנורא שהולך ממקום למקום להפיץ את השמועה.. כמובן שהיום אפשר לעבור על זה בלי "הילוך" ובלי דיבור. רק כששוכב על מטתו.

אל תרגילני לדבר עבירה [נוסח התפלה] הרגיל אומר הבדלות הרבה [תוספתא ברכות ה] כדיי שיהא רגיל בעבודה [יומא] אין לי תירגום אנגלי או יידיש שיתאים לכל אלו המקומות שאמרו במשנה ובברייתא "רגיל". וכנראה שבלשון חז"ל יש להם שורש אחד. אבל בלשוננו מתרגמים אל תרגילני לדבר עבירה "אל תמשכני" שלא יקרה דבר "שימשוך" אותי לדבר ערווה. מאך אז איך זאל נישט אריינגעשלעפט וערן .... אבל במקומות אחרים התירגום היא: היימיש, געוואינט, used to וכדומה..

יש מליצה נפלאה בע"ז כ"ב רגלא ברגלא ידע. כלומר השקרן [רגלא בארמית=שקרן, קרוב למספר לה"ר...] יודע ומכיר היטב את "חבירו" השקרן.... אם אתה למכור את שקרך, אתה חייב למצוא את איש האמת... שעדיין אינו מכיר בקורופציה שאפשר לאדם להגיע אליו. אך אל תנסה למכרו לשקרן כמותך... הוא כבר יודע היטב מה זה שקר ואיך מוכרים אותו. בלשון הקודש "שקרן מכיר את השקרן"

אחרון והיא: אין מרגילין בבכור [בכורות לג] והוא שיש דרך מיוחד איך להפשיט את הבהמה כדיי לעשות ממנו נאד של יין וזה עבודה קשה וחכמה. והרבה מן הבשר נפסד בדרך זו. נקרא גם case skinning . שמפשיט את העור כמו שאדם פושט את גרביים שלו. מתחיל מן הרגל והולך לו עד שמגיע לראשו. ונזהר מאד שלא לעשות שום קרע אחר חוץ ממקום שהתחיל [הקרע שקרע בין הרגליים] ואז יכול להשתמש בו לנאד להשים בו מים וחלב [עיין ציור]

במשך הקיץ לא יופץ העלון, ואפשר להשיגו רק ע"י אי מייל. קיץ נעים ומבורך!

הכיתני שלש רגלים=שלש פעמים. ואם היינו מתרגמים אותו באנגלית היה: three steps ובלשון הקדש. Steps וtimes שוו להדדי. כעין מה שאומרים: two easy steps to success הרי שsteps קרוב ל time ודוק כי קצרתי

גליון תַחְכְּמוֹנִי

קול תחכמוני 641-715-3800#ext 44661
תשובות לחידות טקסט 347-762-8145 או
weeklygilyon@gmail.com

פרשת תבא --- יהושע גליק

חידות השבוע: כמה מלקיות אפשר ללקות מי שאוכל זית [literally!] של בכורים?

איזה שלשה דברים חשובים שאדם עושה בחייו, נזכרו יחד, בפרשת שופטים ובפרשתינו. [אך לא באותו הסדר]?

איזה ערווה אינו במיתה, אבל ישנו בארור?

ונתן ד' לך שם לב רגז תן דוגמא לזה [נזכר בגמרא]

ושדת אותם בשיד

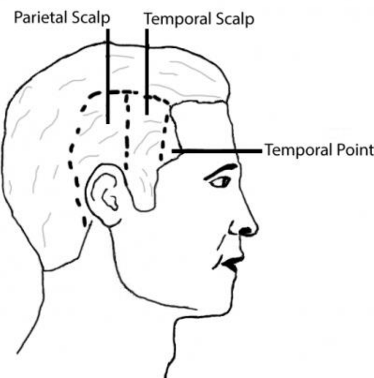
שיד הוא chemical עתיקה מאד. ונעשית ע"י הסקת אבני-גיר limestone [אבנים מיוחדים שנמצאו לרוב] ומה שנשאר מהאבנים אחר שהוסקו [בחום גבוה מאד] מערבים אותו במים ועושין ממנו paste ויש בו שימושים הרבה. אחד מהם שהוא לבן מאד [אחד ממראות הנגעים] וגם היא sticky ועל כן אפשר ל"לבן בו" את המזבח [עיין מסכת מדות] גם כשרוצים לכתוב על אבנים, וודאי שיש בזה תועלת רב. שמשימין coating של סיד, ואח"כ כותבין עליו [יש גם שיטה, שכתבו על האבנים [שמא בחקיקה?] וכיסו אותו בסיד, ולפי זה היה כעין "סוד" שחייבים הכנענים ל"גלות"— כי עליהם לחשוב מה כתוב "אחורי" הסיד! עיין מסכת סוטה]

בשבת פ. שיעור הוצאת "סיד" היא כדי לסוד אצבע קטנה. שהיה דרכן לסוד הבנות והנשים, כדיי להשיר השער [ופליגי במועד קטן אי שרי לעשותו בחול המועד] ורבי יהודה אומר כדי לסוד "כלכול" ולרבנן כדי לסוד "אנדיפי". ולפי ההו"א כלכול, היא צידעא דהיינו איפה שכתוב בציור temporal scalp , ואנדיפי היא temporal point . שהנשים הקפידו לסוד בשני המקומות כדי להסיר כל שערות. ומקשה, לפי זה, שיעור של רבנן קטנה משל ר"י! ועוד קושיא, שלשם זה משתמשים רק ב"חבוט" כלומר paste של סיד [כמו שביארנו לעיל] ולא ב"ביצת הסיד" a lump of Sid ! ומסקינן, מאי אנדיפי? אפותא, דהיינו המצח עצמו forehead . ובזה שפיר השתמשו בביצת סיד, והיו משפשפים rub את האבן על גבי המצח---לא להסיר שום שער!!-- כדי לצחצחו ולרככו [כמו שעושים גם היום]

במשנה ג המוציא חול הגס, כדי ליתן על פי כף של סיידין.

כף אינו spoon רק trowel והיה הדרך לערב קצת חול כשטחין את האבנים בסיד, וזה מקשה הסיד. ועושהו כעין cement שלנו. ולפי ר"י אסרו לאחר החורבן לסוד ביתו בסיד—ואע"פ שמערב בו חול [וא"כ אינו לבן כ"כ, והו"ל להתיר] מכיון שיש בו מעלה אחרת [שהוא

"טרכסיד"] שמתקשה ונעשית cement ע"כ חשוב ביותר, ואסור.

גליון תַחְכְּמוֹנִי

קול תחכמוני 641-715-3800#ext 44661
תשובות לחידות טקסט 347-762-8145 או
weeklygilyon@gmail.com

תשובות לשבוע שעברה:

ערוות אחותו והותנתו לחד מ"ד [סנהדרין עו:] אינם במיתה, וישנם בארור

זר שאכל זית של בכורים אחר שראה פני הבית: לפני הנחה. זרות. חוץ לחומת ירושלים. בטומאה. לוקה 4

כרם בית ארש אשה נזכרו גם בפרשת שופטים

יהודי בבלי הרג איש סמוך לירדן, ותמה ריו"ח [נדרים כב] הרי עדיין נמצאים בארץ ישראל, ולמה יש לו "לב רגז"?

הזוכים בחידה: הרב נתן בלום ועוד.

חידות השבוע: מנלן דר"ה הוא יום הדין?

בשעת הקהל האם קראו פרשת וילך?

בכמה דברים שוו ר"ה ליו"כ [רק מה שנזכר בגמרא!]

באיזה דבר שווה יו"כ, ליום ראשון של חול המועד? [סוכות]

גפרית ומלח שרפה כל ארצה

הקב"ה מזהיר לבני ישראל: אתם נכנסין לארץ ישראל, על מנת שתהיו נקיים מכל שמץ של גלולים [וכבר ביארנו שזה לא תנאי קל להשלים] אם תעברו על זה, [כמו שאכן קרה בתחלה לעשרת השבטים ולבסוף ליהודה ובנימן] יש שני עונשים: גפרית ומלח, גלות ע"י אומות הכובשים.

גפרית ומלח הם volcano eruptions שהביא הקב"ה בהרבה מקומות בא"י ונשמדו הרבה מהחום והאש שיוצא מאת הvolcano וכן מהgases . גפרית מיתרגם sulfur והוא נמצא לרוב על פני הארץ סמוך למקומות של volcanoes ועוד, ואך כשהקב"ה מביא קללה יש בו ברכה, כלומר שהגפרית היוצא מאת טבור הארץ, יש בו שימוש רב. מלקטין האבנים הקטנים ומדליקין בו אש, ומניחין אותו תחת הבגדים כדיי שייהרגו הכינם מעל הבגדים. כי גפרית בוערת יש בו כדיי להמית שרצים ורמשים, ומשתמשים בו עד היום לצורך זו. גם אפשר לנקות בו בגדים מלוכלכים וללבנן. כעין bleach של זמננו. ונקרא בארמית "כבריתא" [נדה סב] ומקשה שם כבריתא מי איתא בשביעית?! כל שאין לו עיקר, אין לו שביעית! כלומר: גפרית אינו גידולי קרקע, רק נמצא בקרקע! בגיטין פו יש רפואה שאחת ממרכיביו היא גפרית. וכיום כל penicillin יש בו גפרית שהורגת את החרקים

שבת פרק ח. גפרית כדיי "לעשות" נקב. לעשות=to fix . כשיש נקב בכלי, אפשר לתקנו ע"י היתוך אבן גפרית, שנעשה נוזל ע"י חום, ושוב מתקשה, הרי הנקב מתוקן. יש לגפרית ריח מאד לא נעים. כעין ריח של ביצים סרוחים. ובמדרש בראשית רבה פרשת וירא פרשה נא א"ר יודן מפני מה אדם מריח ריח גפרית ונפשו סולדת עליו, למה שהיא יודעת שהיא נידונת בה לע"ל. כלומר הקב"ה בראו עם ריח רע להזכיר שיש גיהנם של גפרית. כי גפרית היא אבן שבוערת בלי שום עזר של עצים. וכן כשתדקדק תראה שיש ריח מעין זה לpenicillin וכן לראש הmatch שיש בו קצת

גפרית. וכל sewer שיש בו ריח, היא מגפרית שנוצר מהרקבה של בשר וכו'.

בסוטה מבואר שהיו עושין עטרות חתנים מגפרית ומלח. וכנראה שהיו תולים אבנים אלו סביב העטרה מפני חשיבותם

בכתובות עט נחלקו באשה שהכניסה לבעלה מחצב של גפרית אי שרי לבעל להשתמש בו ולהוציא ממנו כל מה שיכול—אף שיכלה במשך הזמן—או שחייב למכור וליקח ממנו קרקע והוא יאכל רק הפירות. כנראה דפליגי אי שכיח שיכלה. ובמלח לכו"ע שרי.

אני מאחל לכל אחיי ורעיי בני ישראל שנה צלחה ודשינה!

אפשר לשמוע בקול תחכמוני, עצות ותחבולות לעשות מלחמה.

גליון תחכמוני

קול תחכמוני 641-715-3800 ext#44661
תשובות לחידות טקסט 347-762-8145 או
weeklygilyon@gmail.com

ר"ה תשעה

זכרון-תרועה מקרא קדש [אמור] יש קושי מסויימת לתרגם מלת "זכרון". בפרשת בהעלותך מפורש קצת יותר: ותקעתם בחצוצרות...ונזכרתם לפני ד' אלוקיכם. אך מה זה בדיוק? האם זה כמו בעל הבית שיש לו גן החיות zoo ויש לו 401 מיני חיות שונות, ובכל יום ויום נותן מזונות ומים לכל אחד ואחד. ויהי היום, והנה בעל הבית שכח מלפרנס אותו העכבר שהוא טמון תחת העצים ושכח לגמרי שיש לו את העכבר הלז, עד שצעק העכבר בקול גדול, ונזכר בעל הבית שיש לו גם את העכבר! כמובן שזה משל רחוק מאד מאד, אבל האם זה משל רחוק, או אין לו שום שייכות עם "זכרון" שנאמר בתורה?

אפילו בסקירה שטחי בתורה, נראה שאין זה כלל התירגום. ויזכור אלוקים את נח ואת כל החיה.... האם שכח ממנו? הלא צווהו לבנות תיבה ולהכניס שמה מכל מין ומין כדי להינצל מן המבול. וזכרתי את בריתי יעקב...הקב"ה אומר שיזכור את ברית שעשה את יעקב. איך שייך לומר זוכר על דבר שמעולם לא שכחו. שהרי אם שכחו איך יזכרנו?! רק הדבר ברור שזכרון לפני ד' אינו אלא לשון "זיך וויסענדיג מאכן" כלומר כשהקב"ה עוזר ומושיע ומגן את בריותיו באופן שאינו "דרך הטבע" אומרים "שפלוני נזכר לפני ד" ומצידינו: אנחנו מזכירים we invoke עצמינו לפניו. מתחננים לו: אנא תושיענו על אף שאין נראה לנו "האיך" . ויזכור אלוקים את רחל. שם לבו אליה לעזרה. [והיה אפשר לומר בזמננו: ויזכור טראמפ את רובשקין ויוצאהו מבית הכלא. ויוסף ביקש משר המשקים שיזכרהו" לפני פרעה] נמצא זכרון-תרועה היא: אנחנו מריעים בשופר ומתאמצים מאד בתפלה ובתחנונים כדיי שיזכרנו ד' that he shall pardon us ויתן לנו את כל צרכינו אף שלא מגיע לנו, ואף שאין לנו "דרך סלולה" איך זה יתמלא. כי אין לפניו מעצור להושיענו.

חידות לר"ה: התשובות מעבר השני.

1) התוקע ביום ב' של ר"ה ומכוון לצאת מצווה דאורייתא של תקיעת שופר, האם שפיר קעביד?
2) יהודי נמצא לבדו בעיר ואין איש אתו. ויש לו שופר כשר, וחייב בתקיעת שופר, ותקע מאה קולות כהלכה, אך לא יצא ידי חובתו. למה?
3) יש לי זמן 3 שניות עד השקיעה, ואני יכול לתקוע רק תקיעה תרועה תקיעה, מה הדין?
4) בשנה זו [שר"ה ביום ה] יש אפשרות שסדר עבודת ביהמ"ק בר"ה יהיה קצר בכמה דקות משנה רגילה, למה?
5) ראובן בא להתפלל שבת פרשת האזינו בעזרה, בשעת קריאת התורה נתנמנם ולא שמע קצת מן הקריאה והוא עצב מאד שלא שמע כל שירת האזינו [אין לו חומש או ס"ת בבית...שים לב זה קרה לפני המצאת הדפוס...] חבירו מרגיע לו, תמתין עוד כמה דקות ותשמע את השטיקל הזה. איך?

שוו ר"ה ליו"כ של יובל לתקיעה, ולברכות [מזכירין בתפלה מלכיות זכרונות ושופרות]

שווה יו"כ, ליום ראשון של חול המועד סוכות של שנת הקהל [שנה שאחר שמטה] שמברכין אחר קריאת התורה שמונה ברכות! [לא ברכה אחת כרגיל] [משנה סוטה שם]

שופר של

ר"ה של יעל פשוט [אך לא קיימ"ל כסתם משנה!]

תשובות לחידות: לפי אביי ר"ה כח: אינו עובר בבל תוסיף כיון שאינו זמן המצווה. לפי רבא אם מכוון לקיים מצווה [כנוסח השאלה] עובר בבל תוסיף!

2) חציו עבד וחציו בן חורין אף לעצמו אינו מוציא [כט.]

3) לפי מאן דאמר שרק תרת היא דאורייתא ותו לא, חייב לתקוע. אבל לפי מה דקיימ"ל מן התורה בעינן תשע קולות, אין לו לתקוע [כי אינו מקיים שום מצווה] ר"ה לד.

4) כשבאו עדים בבקר לפני תמיד של שחר ביום ה'. אז אומרים רק חצי השני של שירת יום ה' בבקר. וחצי הראשון אומרים במוסף. כי אין לכפול שני פעמים ביום אחד אותו השירה, ע"כ מחלקין את שירת יום ה, לשניים [ל:]

5) שיר של מוסף של כל שבת ושבת היא חלק מפרשת האזינו. על כן אם נתנמנם באותו החלק, שבמקרה היא שירת מוסף של שבת-פרשת האזינו שנת תשעה, הרי יכול לשמוע אותו תכף אחר קריאת התורה מאת הלוויים!

.

אני מאחל לכל אחיי ורעיי בני ישראל שנה צלחה ודשינה! יהושע גליק

אפשר לשמוע בקול תחכמוני, עצות ותחבולות לעשות מלחמה.

תשובות לשבוע שעברה :

תקעו בחדש שופר בכסה ליום חגינו כי חוק לישראל וכו' מכאן שר"ה יום שנותנין בו מזונות [חוק=מזונות] לכל באי עולם [ביצה טז].

לא קראו וילך בשעת הקהל [משנה סוטה מא]

גליון תַחְכְּמוֹנִי

קול תחכמוני 44661 ext#641-715-3800
תשובות לחידות טקסט 347-762-8145 או
weeklygilyon@gmail.com

יהושע גליק

קץ כל בשר בא לפני

בפרשה זו התורה מספרת מה שקרה בשנת אלף תרנו ליצירה, והוא ה"מבול" . בספר בראשית מסופר על הרבה אירועים לא-נעימים היסטוריים שקרה לאנושות, בשני אלפים הראשונים. וכמדומה שפרשת המבול נכתבה באריכות מכולם. כשהתורה מספרת על אירוע היסטורי, צריכים להבין כי זה נכתב ממבט-אלוקי. כלומר אם עוג מלך הבשן [לאוו דווקא] היה כותב איזה היסטורי-בוק, על מה שקרה במשך שני אלפים שנה שהיה חי, היה נראה א ח ר ת <u>לגמרי!</u> נניח שמביאים שני ניוס ריפורטרס, או כותבי ביוגרפיה וכו' שיכתבו 10 דפים אודות ברוקלין מה שקרה במשך 3 שנים האחרונות. ומושיבים כל אחד בחדר לבד [באופן שאינם יכולים לדבר זה עם זה] פשיטא, שכל אחד יכתוב מה שחושב הוא לדבר חשוב, וישמיט את דברים ש ה ו א ח ו שב שהם זעירים. גם <u>יתרגם</u> כל האירועים השונים באופן cause and effect כמו שיעלה על <u>לבו</u> נמצא אפשר לכתוב אלפי היסטורי-בוקס שונים על מקום אחד וזמן אחד---כל זמן שיש לך אלפי "כותבים" writers. התורה

נכתבה ע"י אלוקים. כמו שהוא "רואה הדברים" the way he “sees it” וע"כ כשהיה מבול והציף את כל הארץ. ומתו כולם לבד מנח וכל אשר אתו בתיבה. נניח שהיה שם איזה בן אחר בן אחר בן של מהללאל ושמו גזר. והוא נמלט בדרך פלא [כגון שהיה לו איזה ספינה הפורח באויר] ועכשיו חוזר לארץ וכותב מה שקרה בשנה הזה. אפשר שהיה כותב כך: ארצנו כבר ראה כמה וכמה hurricanes וtsunamis לשעבר, אך במידה זו של אבדון נורא כזה, מעולם לא היתה. גם, לשעבר היה לנו איזה סימן טבעי, לידע שיבאו הרבה מים למען נוכל לברוח. אבל בזה הפעם היה shock שבאו המים במהירות נפלא. היה בינינו איש אחד שהיה טוען שאלוקים דיבר לו, וע"כ בנה את התיבה כדיי להינצל מן המבול. אך היה לנו עוד הרבה

"נביאים" שאמרו להיפוך: שאליל פלוני דיבר להם שאין לפחד כלל. ויהיה טוב ושפע גדול בעולם כל זמן שמקריבין ומקטירין לפני אותו האליל. וכל מי שאינו מאמין ומקטיר לו יבא עליו <u>ל ב ד</u> רע! [חשוב לדעת: כל זמן שהיו נביאים <u>אמתיים</u> בעולם, כלומר שהיה מציאות בבריאה, שד' מתגלה ומדבר לבן-אדם---באותו התקופה <u>גם</u> היו נביאי-שקר. ומשקל הבחירה <u>היה ממש שווה בשווה</u> להאמין להאמיתי או להשקרן. ולא היה "קל יותר" להיות עובד ד' בימים ההם <u>כלל!!</u> אך ע"י <u>בחירה חפשית</u> כלומר יראת אלוקים אשר בלב אנוש. היה אפשר ללחום עם החטאת אשר רובץ] למעשה, במקרה הזה היה אותו הנביא צודק, ואכן כנראה שהתגבר אלוקיו על כל האלילים האחרים [שהרי נביאים האחרים ניבאו "בשם" אלילים אחרים <u>שלא</u> יהיה מבול!] והביא מבול והציף את כל העולם. על כן אין לנו להזניח לגמרי את האלוקים של הנביא ההיא, רק חייבים גם להקטיר לפניו כדיי לפייסו וכו'. עד כאן ה report של גזר. וזה נדפס בכל ה news papers בכל העולם.

לבד- להבדיל אלף הבדלות- בספר תורת אלוקים כתוב report אחרת: הארץ מלאה חמס. הjustice system אינו כדבעי. העשירים מוגנים היטב. אבל מי שאין לו פרוטקציה, כגון פועל ושכיר יום אשר עובד בשדה העשיר. ומשום איזה סיבה החליט העשיר שלא לשלם משכורתו, אין לו <u>אל מי לפנות</u> אין בתי דינים רק לשני "גבירים" שיש להם סכסוך, אבל עני שרוצה לתבוע $100 שמגיע לו, זה צחוק! למה הוא "מטריד" את הcourt בסכומים קטנים כאלו! ק"ו שאין לו lawyer ל"הציע" את מבוקשו כדבעי, רק בא לו בבגדיו הקרועים והבלויים אל הcourt זה בזיון! אנחנו שומעים רק ל sophisticated אנשים שיש להן שעון זהב וחליפה יקרה ויודעים לדבר בצחות לשון. עד כאן דברי הציוויליזציה. והקב"ה צווח ואומר: אתם [כלומר הelite] גזלנים! חומסים! אין לכם זכות קיום בארץ אשר בראתי—וכמובן כיון שבא מבול, הורגת רעים וטובים. ואני רוצה בריאה חדשה עם אנשים חדשים!

אל יהיה לנו שום טעות שה"חמס" שהתורה מדברת היה אחרת מזו. [בספרי הילדים יש ציורים כאילו יש

חנויות וכל אחד נכנס לחנות וחוטף מה שרוצה! אבל כמובן שזה nonsense כי כמו למה יחטוף בעל חנות א מבעל חנות ב, כשיודע שלמחר יחטוף בעל חנות ב מבעל חנות א!!]

פרשה זו מלמדת אותנו חשיבות ממון ורכוש חבירו. ובייחוד לשלם את פועלים [כי זה פירוש הפשוט של חמס כי הוא שם נרדף על עשק כלומר לא ליתן לאדם מה שמגיע לו ונראה לי שיש לתרגמו corruption]

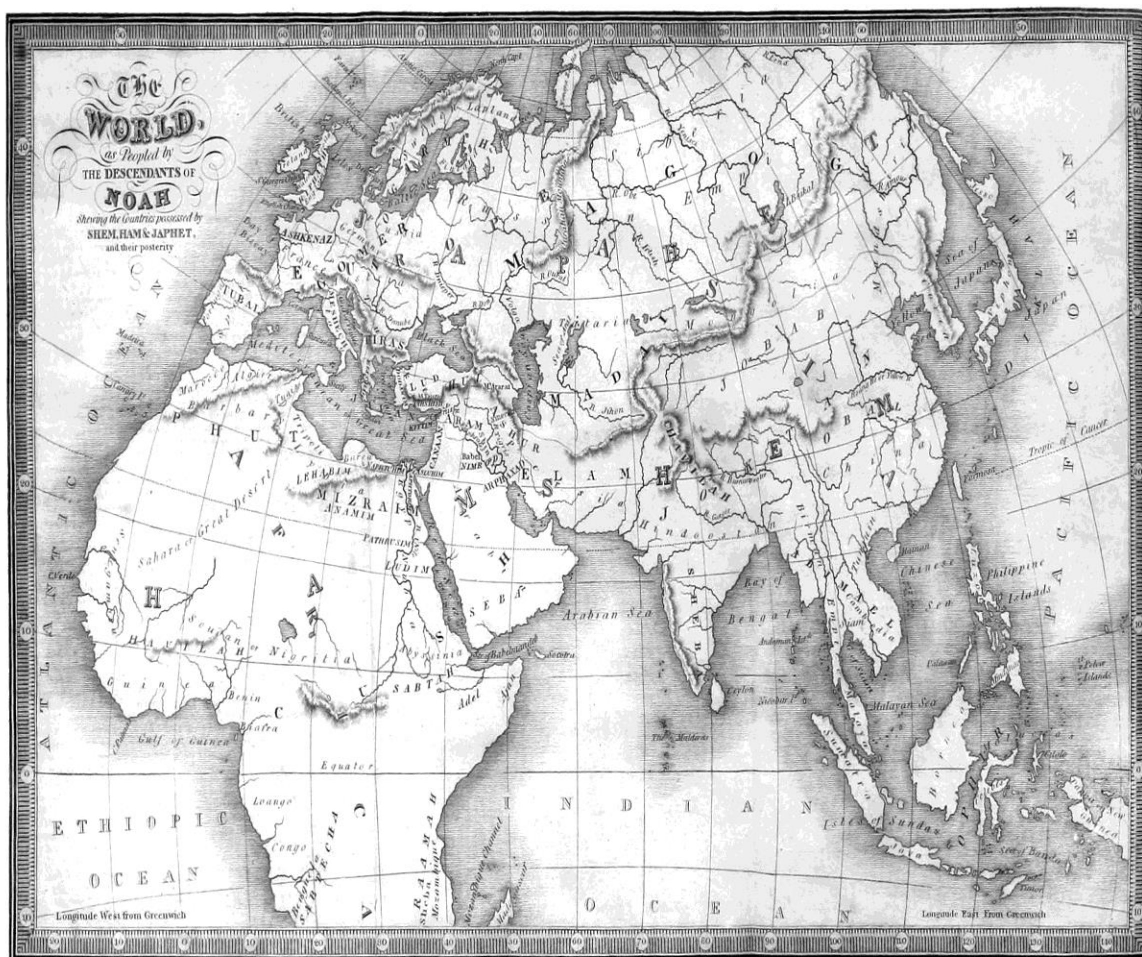
שאלות לפרשת נח

איך אפשר לדעת המשקל של כל התיבה? Hint התיבה היתה שוקעת 11 אמה במים [עם ידיעת קצת פיזיקה...משקל המים וכו']

יש צער גדול לאב כשמתים הבנים בחייהם. איזה אנשים [מ20 דורות אדם-אברהם] מתו הבנים על פני אביהם?

איזה אנשים [כנ"ל] חיו בדיוק אותם שנים [כגון נח ושם חיים בדיוק 657 שנים]

ידוע שיעקב זכה עוד לראות את שם. מי עוד מהעלטער זיידעס, היה יעקה רואה?

קול תחכמוני 641-715-3800 ext#44661
תשובות לחידות טקסט 347-762-8145 או
weeklygilyon@gmail.com

גליון תחכמוני

בס"ד פרשת לך יהושע גליק

לפי כללי פיזיקה, משקל התיבה היא כמשקל המים אשר התיבה שוקעת בהם. נמצא 50X300X11 556875=1.5X1.5X1.5X cubic feetשל מים [כשנחשוב כל אמה, 1.5 feet] וכל cubic foot של מים חמים משקלו 59.83, פאונדס. הרי סך הכל=33317831 פאונדס שהיא 16659 טון! בערך המשקל של ברוקלין ברידז [14680 טון!]

פלג ורעו שניהם חיו בדיוק 239 שנה

קין והבל. חנוך. למך. ארפכשד. פלג. נחור. הרן. כל אלו מתו על פני אביהם.

יעקב ראה את שם שלח עבר [שים לב: לא ראה את תרח נחור שרוג רעו פלג! רק את אבי פלג הלא הוא עבר]

הזוכים בחידה: ר' שלום יוסף הלוי לאווינגר. ר' נתן בלום

חידות השבוע: איך ייתכן שיש חיוב מילה על תינוק בן יומו?

נביות וקדר זמרן יקשן [אנשים בסוף חיי] חייבים במילה?

מתי יש דין שלא ימול האב את בנו, רק דווקא אחר?

מה הטייטש של "הזוזים בהם" [לפי אונקלס]

אם מחוט ועד שרוך נעל

"נעל" הוזכרה לראשונה בפרשה זו. [ישנם שתי מצוות שא"א לקיימם בלי נעל, אחד מהם לשעה ואחד לדורות, איזו?] נעל שהוזכר בתורה, עשוי מחתיכת עור leather בתחתיתו, ורצועות [גם הם של עור] ["שרוך" בלשון המקרא] שקושרין בהן את חתיכת העור, להרגל. [עיין ציור] לבישת נעל אין בו צורך כל כך, ונחשב כluxury. וכבגד של אנשים מכובדים. יחזקאל 16 מוכיח לישראל את כל הטובות שעשה להם בצאתם ממצרים: ....ואנעלך תחש. כמו שכתוב "ונעלך לא בלתה מעל רגלך" בני-ישראל היו להם נעליים במדבר [אולי מהכלים אשר לקחו ממצריים] 40 שנה. ולא נתקרעו מחמת רוב השימוש. הנעל מגין את הרגל ומצילו מן הקוצים ואבנים ובייחוד כשהולך בדרך חוץ לעיר [וקיימ"ל דאבל ובט"ב מותר בנעילת הסנדל כשהולך חוץ לעיר] גם מי שלובש תמיד מנעליים, אין כף רגלו קשה [והעשירים והמכובדים, מעולם לא "נסתה כף רגלם הצג על הארץ, מהתענג ומרוך" כלומר מעולם לא יצאו החוצה בלי מנעליים!! [ועל כן נשאר כף רגלם רך, כמו שאר עור הגוף]]

אנשי מלחמה יש להם הרבה מלבושים "מיוחדים". מצינו בישעי' 5 שיבאו צבא אשור על ארץ ישראל במהירות ובקלות ולא ייכשלו בלכתם ...ולא נתק שרוך נעלו. [אין עוד צירוף "שרוך-נעל" חוץ מזה] כלומר אף שילכו במהירות, ומצוי שיינתק השרוך the shoelace won't untie . אבל חייב לחלוץ מנעלו, וזה נלמד מיחזקאל 24 ונעליך תשים ברגליך. מכלל דסתם אבל חולץ מנעלו. וזה

כדיי להפחית מכבודו וממלבושיו, ולהביע בזה צערו ואבלו. [גם חליצת כתף היה נהוג ואכ"מ]

עמוס 8 מוכיח את ה"עשירים" שסוחטים את העניים ומייקרים השער, ומרויחים הרבה על חשבון העניים. [ובעיקר במכירת החטים] ...לקנות בכסף דלים, ואביון בעבור נעליים..שמעשירים את עצמם בכסף של העניים, עד שקונים בהכסף, זוג של נעליים חדשים [בזמננו: a new car!] ורואים מזה כי נעליים היה יקר expensive לפי הערך [והטעם כי יש עבודה קשה ואומנות יתירה "לתקן המענליים" כדבעי. אי נמי, כל כלי עור, היו יקרים]

דוד אומר תהלים 10 על אדום אשליך נעלי. ויש מבינים שזו מליצה בעלמא [כעין מואב סיר רחצי] אבל נראה יותר שהיה איזה מנהג קדום ש"השלכת נעליים" על קרקע חבירו, היא קניין [השווה ריש ב"מ: עני שפירש טליתו על פאה, מעבירים אותו] גם סמוכים לזה הוא פרשה של בועז: וזאת לפנים בישראל שלף איש נעלו...ע"י נתינת הנעל לחבירו, יכול לקנות דבר מאת חבירו. [וזה כמ"ד כליו של קונה והכי קיימ"ל] ומי שאינו רוצה לבנות בית אחיו, כלומר שאינו רוצה לבעול ולישא את אשת אחיו, עושה עכ"פ קניין שקונה את האשה ע"י שהיא לוקחת את המנעל מעל רגלו [וידעתי שרבים יחשבו זה לחידוש בהבנת מצוות חליצה—אך יש רמזים לזה בגמרא יבמות [לרע"ק אחות חלוצה אסור כאחות אשה, ועוד בירושלמי יש שחליצה קניין]]

גליון תַחְכְּמוֹנִי

קול תחכמוני 641-715-3800 ext#44661
תשובות לחידות טקסט 347-762-8145 או
weeklygilyon@gmail.com

בס"ד פרשת וירא יהושע גליק

הזוכים בחידה: ר' נתן בלום. ר' לייבוש אנגלנדר. הרב ברוך רבינוביץ. ר' זלמן גרינברגר.

איך ייתכן שיש חיוב מילה על תינוק בן יומו?

קונה עבד בן יומו חייב למולו תכף.

נביות וקדר זמרן יקשן [אנשים בסוף חיי] חייבים במילה?

נביות וקדר הם בני ישמעאל. ותליא בשני תירוצים בארבע מיתות. אי בני ישמעאל קודם מ"ת חייבים [אבל לאחר מ"ת, וודאי פטורים [ודלא כטועים בזה]] זמרן יקשן חייבים [קיימ"ל שם בסנהדרין, דבני קטורה לעולם חייבים]

מתי יש דין שלא ימול האב את בנו, רק דווקא אחר?

כשיש צרעת במילה [כדיי שלא יהא ניח"ל לחד מ"ד [אביי] עיין שבת

מה הטייטש של "הזוזים בהם" [לפי אונקלס]

את הגיבורים כבהמות! [לפי הפשט היו עיר או מקום ושמו "הם"]אם מחוט ועד שרוך נעל

מצוות שצריכים נעל: חליצה, ונעליכם ברגליכם גבי פסח מצריים

שאלות לפרשת וירא:

משתה ביום הגמל את יצחק. באיזה יו"ט נעשה משתה זו?

איפה מזכירין בברכה, שאברהם גמל חסד?

איזה שלש תיבות קטנות רצופות זא"ז, נזכרו שני פעמים בפרשה הזאת?

האם עשה לוט כדין? [שמסר את בנותיו תחת האנשים]

השב את אשת האיש כי נביא הוא. האם פירושו כמו ירמיהו ה"נביא"?

ויהי רובה קשת.

רובה או רומה קשת. היא אחד מן הלימודים skills הכי עתיקים. מקובל שלמך הרג בטעות את ילדיו ע"י משיכת קשת לתומו. גם ה"קשת שנראתה בענן" נקרא על שם שצורת הrainbow היא כצורת חלק העץ של הקשת [עיין ציור] והרבה דברים נקראו על שם צורה הזאת [כמו עיר העשוייה כקשת .עירובין. או חלב הקשת. חולין.] כל מי שלומד trained להיות קשת kashus [בפתח קוף וקמץ שין. כמו גנב] צריך הרבה אימון והרגלה. וכשמת שאול במלחמה, קונן עליו דוד שמואל ב פרק א וַיֹּאמֶר לְלַמֵּד בְּנֵי יְהוּדָה קָשֶׁת הִנֵּה כְתוּבָה עַל סֵפֶר הַיָּשָׁר שצריכים לאמן את בני ישראל יותר ויותר במשיכת הקשת. שהרי במלחמה זו נצחו הפלשתים כמו שכתוב שמואל א פרק לא וַתִּכְבַּד הַמִּלְחָמָה אֶל שָׁאוּל וַיִּמְצָאֻהוּ הַמּוֹרִים אֲנָשִׁים בַּקָּשֶׁת וַיָּחֶל מְאֹד מֵהַמּוֹרִים: כל רובה קשת היה לו כלי מיוחד תלוי על אזורו ונקרא "אשפה" והיא מליאה חצים. יש מליצה נאה כחצים ביד גבור כן בני-הנעורים. כלומר הילידים שנולדו לאדם בנערותו, הוא מחנכן ומייסרן ומכוונן לדרך הטוב והישר—כמו שגבור מורה את החץ ויודע איך לכוונו היטב לנקודה המבוקש. אבל בעת זקנה, אין לאדם

הכח והעוז להדריך את בניו כל כך. ובזמננו, מחמת התבוללות והתערבות בגויים, כמעט שנתרוקננו לגמרי מחצים. והוצרכנו לדרכים

שונים ומשונים. ויבאו ימים ויצחקו על "שיטת החינוך של זמננו" אשר כולו מושפע משקר ובלוף של עולם המערבי המודרני. אך פשיטא שכל זה הוא פרט מפרטי הגלות, וגם על זה הוזהרנו שלא לדחוק את הקץ, וחייבים אנחנו להשתמש בכל המטודים אשר המציא הקב"ה לנו. וכפי יכלתנו, לנצל את הכל לטובה.

ה"ראש" של החץ לעולם של ברזל היא. ויש שני מיני חצים: זכרים ונקיבות [עיין סוכה] חצים זכרים תוחבים את עץ החץ, לתוך נקב הברזל. ונקיבות- להיפך: את חברזל לתוך נקב שיש בעץ החץ. לשון הרע נמשלה לחץ כי כמו חץ הורגת מרחוק, [הולכת יותר מחצי מייל!] כן לשון הרע נאמר כאן, ומזיקה במקום אחר. ובזמן אחר. ע"כ יש ליזהר מאד [ויש אשר הורגלו כ"כ בזה, עד שקשה להם לשוחח 10 מינוט בלי לגנות איזה אדם או עדה, ומה תקנתן? יתרגלו לישב בחברת בני-אדם אשר יכולים לדבר, בלי לגנות. ויראו שאפשר להמציא שיחות אשר אינם מסתובבים על גינוי בני-אדם---אך באמת כל שיחה ארוכה ומיותרת אשר אין לה שום כוון ותועלת, וכולה רק לשם הנאת ה"שיחה" , כמעט שא"א שלא יבא לידי לה"ר.]

יש קושי לתרגם ויהי רובה קשת. מכיון שקשת הוא שם הפעולה. ודומה לאומר: ויהי חוטף גנב. אבל אפשר שלפעמים בא כעין זה כדיי להגדיל את פעולת האומנות. ולומר שהיה בקי מאד באמנותו

רובה=רומה מלשון רמה בים "ווארפן" ובארמית: איכא דרמי ליה מירמא. שסותר את הדברים. אך לא מצאתי דוגמא לזה [שיתחלף מ"ם ובית]

מעניין הדבר [היה אפשר להיות חידה....] תרגום על 21:20 ....והוה מימרא דד' בסעדה <u>דרביא, ורבא,</u> ויתב במדברא, והוה <u>רבי</u> קשתא!

הראשון =ילד. השני=ויגדל. השלישי= יורה!

[יש גם בארמית עבידי לרבויי נזכר כמה פעמים בש"ס ופירושו לפי העניין שמשתמט כשתופשים אותו. אך לא נתברר כל צרכו השורש של המלה. ובדרך רחוק: כמו ילד שקופץ ובורח ממקום למקום....]

קמתם תחת אבותיכם <u>תרבות</u> אנשים חטאים. אין מלה כזו בכל תנ"ך [אף שבגמרא ומשנה מצוייה הרבה, כמו תרבות רעה, או בני תרבות] וכנראה שיש לתרגמו ב<u>מקרא זה</u> כמו שאומרים ביידיש א באנדע ... [רובעררס] כי כשבאים לעשות איזה דבר רע, דרך לקבץ אנשים הרבה ולעשות מהומה riots [זכר לדבר ותקרבון אלי כולכם במרגלים] יש אומרים גם א <u>חברה</u> גנבים! [מה שאומרים בעברית המודרני "תרבות" היינו culture ואין לזה שום מקור בחז"ל!]

גליון תחכמוני

קול תחכמוני 641-715-3800#ext 44661
תשובות לחידות טקסט 347-762-8145 או
weeklygilyon@gmail.com

בס"ד פרשת חיי יהושע גליק מי שרוצה להשיג ע"י
אי-מייל נא לשלוח הודעה לweeklygilyon@gmail.com

משתה ביום הגמל את יצחק. באיזה יו"ט נעשה משתה זו? בפסח [שנתיים אחר הלידה]

איפה מזכירין בברכה, שאברהם גמל חסד?

בברכת אבלים. אחינו גומלי חסדים המחזיקים בבריתו של א"א [כתובות ח:]

איזה שלש תיבות קטנות רצופות זא"ז, נזכרו שני פעמים בפרשה הזאת? כי על כן

האם עשה לוט כדין? [שמסר את בנותיו תחת האנשים] כן. קיימ"ל בסוף הוריות [ג:ז] דבקלקלה, האיש קודם לאשה

השב את אשת האיש כי נביא הוא. האם פירושו כמו ירמיהו ה"נביא"? לא. נביא=חכם ומבין [מכות ט.]

הזוכים ר' שלום יוסף הלוי לאווינגר. הרב נתן דוד בלום ועוד

חידות לפרשת חיי:

פרט שש דרכים שונים שאפשר לקשר את יצחק לרבקה. [ע"י קירוב משפחתי]

מה הדין אם בתואל היה חי. והיה אומר אי אפשי שתלך ותינשאי רק תמתיני עוד זמן, והיא אומרת אני רוצה ללכת?

מה הדין איפכא?

ויברך אלוקים את יצחק בנו [24:11] תנחומי אבלים. בפרשה זו הוזכרו קצת מנהגי אבילות ומת. "סיפוד" "בכי" קבורה. כשלומדים תנ"ך, רואים שהיה הרבה מנהגי אבילות קבועים מאז ומקדם לפני מתן תורה . כגון הספד, קבורה,

בכי 30 יום, עטיפה, קריעה, חליצת כתפיים, מקוננות [נשים המרבין בבכייה ע"י אמירת איזה פזמונים וכו'] במשנה גם כן נזכרו הרבה מנהגים אשר יש מהם שכבר פסקו מלעשותן בזמן האמוראים, כגון מעמד ומושב, ב"ב 100 ואנחנו נעמוד על מנהג הנקרא "ברכת אבלים"

במשנה מגלה: אין עושין מעמד ומושב, ואין אומרים ברכת אבלים, ותנחומי אבלים, וברכת חתנים, ואין מזמנין בשם פחות מעשרה. גם במועד קטן: אין אומרים ברכת אבלים במועד.

מה זה ברכת אבלים? יש לפשר מתוך תוספתא ברכות פרק ג מקום שנהגו לומר ברכת אבלים שלש. כולל את הראשונה בתחיית המתים וחותם בה מחיה המתים. שניה בתנחומי אבלים וחותם בה מנחם עמו בעירו. שלישית בגמילות חסדים ואינו חותם. גם בריש כתובות מסופר שנפטר בן של ר' חייא בר אבא, ובא מתורגמן של ר"ל למחרת, ובירך 4 ברכות [גם חתם בגומל חסדים ודלא כתוספתא] ובמסכת סופרים פרק 19 שאומרים אותו על כוס, תכף אחר ברכת המזון. אך צריך כוס אחר לפי שאין אומרים שתי קדושות על כוס אחת. מכל זה נוצר ציור שהיא ממש כמו "שבע ברכות"

שאנו עושין היום כל שבעה לחתן-כלה. כלומר נכנסו אנשים לבית האבל [דומיא לבית החתן—מעיקר הדין אי אפשר לברך "שבע-ברכות" רק בבית החתן! לא ב!!hall] מביאין הרבה אוכל ומשקה [מ"ק 3:7] [עשרה כוסות תקנו בבית האבל-כתובות שם] וכשגמרו לאכול, מברכין ברכת המזון [ויש ברכת זמון מיוחדת "ברוך מנחם אבלים שאכלנו משלו"—גם משנים ברכת "רחם" ל"נחם" .שכל טוב פרשת ויחי] לאחר שגמרו לברך, קם אחד מן החבורה שבקי בברכות [כי אין להם "סידור" רק כל הברכות נאמרים בעל-פה דווקא. כמו שאמרו: כותבי ברכות כשורפי תורה] והוא מברך על הכוס אלו השלש [או ארבע ברכות] ורק כשיש 10 אנשים חוץ מן האבלים, אפשר לברכם [ריש כתובות—אך לא נתבאר הטעם]

ברכת אבלים הוא "כבוד" להאבלים לא להמת

וע"כ אפי' במאבד עצמו לדעת רח"ל שאין מספידין אותו ואין קורעין עליו, אכתי אומרין ברכת אבלים [שמחות פרק ב] גם משמע שהיו אומרים ברכת אבלים תכף מיד אחר הקבורה. אחר ש"עמדו בשורה" [אחר הקבורה היו להם מקום רחב בעיר [רחבה] ועומדים אנשים שורות שורות והאבל עובר ביניהם, ואנשים אומרים דברי נחמה, עיין סנהדרין פרק ב] וזה דומה קצת לשבע ברכות שאומרים אותו תכף אחר החופה [אף שאין אוכלין שם את הסעודה, או לזמן מרובה אח"כ]

הרבה פעמים נזכרו "ברכת אבלים" ו"תנחומי אבלים" גם יחד. וקצת נראה ש"תנחומי אבלים" הוא ברכה השנייה שהוזכרה לעיל [ואין זו מה שאנו קורין היום "נחום אבלים"] וראי' לדבר ממשנה מגלה אין אומרים ברכת אבלים ותנחומי אבלים פחות מי'. [בגמרא שם איתא: מאי ברכת אבלים? ברכת רחבה. כלומר גם ברחבה [square of town] אמרוהו. תכף אחר הקבורה] במועד קטן כה. ארון העובר ממקום למקום אין אומרים עליו ברכת אבלים. כלומר האבלים נושאים את המת מבבל לא"י, ועוברים דרך איזה עיר, אין חיוב על בני העיר לצאת כנגד האבלים ולכבדן באמירת ברכות אלו [או בעמידה בשורה] שהרי אין זה עיר המיתה או הקבורה, רק דרך מקרה, עובר שם.

לפי מדרש רבה וישלח 35:9, ויברך אלוקים את יצחק זו ברכת אבלים. במדרש אחרי מות פרשה כג: ר' יונה היה מלמד את תלמידיו ברכת אבלים, כדיי שיהו בקיאין בכל דבר [כי גנאי הוא אם תלמיד חכם אינו בקי גם בדברי האלו]

גליון תַחְכְּמוֹנִי

קול תחכמוני 3800-715-641#ext 44661
תשובות לחידות טקסט 347-762-8145 או
weeklygilyon@gmail.com

בס"ד פרשת תולדות יהושע גליק מי שרוצה להשיג ע"י אי-מייל נא לשלוח הודעה לweeklygilyon@gmail.com

פרט שש דרכים שונים שאפשר לקשר את יצחק לרבקה. [ע"י קירוב משפחתי]

יצחק בן אברהם אחי נחור אבי בתואל אבי רבקה

יצחק בן אברהם אחי הרן אבי מלכה אם בתואל אבי רבקה

יצחק בן שרה אחות מלכה אם בתואל אבי רבקה

יצחק בן שרה בת הרן אחי נחור אבי בתואל אבי רבקה

יצחק בן שרה אחות מלכה אם בתואל אבי רבקה

יצחק בעל רבקה

מה הדין אם בתואל היה חי. והיה אומר אי אפשי שתלך ותינשאי רק תמתיני עוד זמן, והיא אומרת אני רוצה ללכת?

מה הדין איפכא?

קיימ"ל בכתובות נז: דקטנה בין היא בין אביה יכולים לעכב שלא תינשא עד שתגדל

הזוכים: הרב נתן דוד בלום. הבחור אריה זילבר מישיבת נייפסט

חידות לפרשת תולדות.

ויזרע יצחק...וימצא מאה שערים. כמה אמות מרובעות square amos היה יצחק צריך לזרוע, כדיי להספיק מזון עבור 4 אנשים [יצחק רבקה יעקב עשו] לשנה תמימה [עיין כתובות סד: קיב. עבור המידע שתשתמש בהם!]

א כ ל ה   כמה מלים שונים [כלומר שיש להם טייטשים שונים] יכולים לעשות מאותיות אלו? [פרט חמש לכה"פ]

למה נקרא פרשת נח "נח" ופרשה זו "תולדות" ולא "יצחק"? [תן תשובה משלך!]

וישמור משמרתי מצוותי חקותי ותורותי

יש לדעת כי מצוות ד' כבר היו לפני מתן תורה. מיום ברוא ד' אדם על הארץ—תכף ממש—ניתן לו מצוות. ודוגמה לזה: כלאים שעטנז אבילות נשואין ייבום עריות כתובה [מהר ומתן] משפטים [הלכות גנב גזלן שומר וכו'] קרבן מעשר תפלה. כל אלו מצינו לפני מתן תורה. והתורה מרמזת אותה תכף "לעבדה ולשמרה" עולם הזה הוא גן-עדן. אך יש לך תפקידים שונים מה לעשות ומה לא לעשות! אין אתה כפר בן בקר או כצבאות ואיילות השדה!

יש הרבה שמות שונים בתנך איך קורים את הדבר הזה [שאנחנו חייבים לעשות או לא לעשות] וידוע שתהלים קיט נמצאים כל השמות. בפסוק זה יש רק שלשה: מצווה.

תורה. חוקה. יש להבין שאין הפירוש [כמו שרצו איזה לפרש] שקצת מן המצוות נקראו חוקים. קצת נקראו "תורות" וכו'. רק כולם יכולים להיקראות בשם כולם. משל למנהל ישיבה שאומר לבחור זה ה rules שבישיבה הזה. או פעם אומר זה ה instructionsשאתה חייב to follow או אומר כאן בישיבה you must listen!__כלומר יש דרכים שונים איך להמחיש ולהבהיר את התכלית האחת הנרצה.

חק. מלשון חקיקה. מה שאני מצווה אותך הוא חקוק על האבן לדורי דורות ולנצח נצחים ואינו נמחק. Its etched in stone ועל כן מצינו הרבה "חק-עולם" "חקת-עולם". אל תחשוב שמצווה זו אינו אלא מפני סיבה זו או זו, וממילא, כשבטלה הסיבה, בטלה המצווה. ומפני זה נרדף המילה [כמו שאנו רגילים בו] לדבר ש"אין בו טעם" כלומר. לפי שכלנו "אין טעם" לצוות דבר לדורי דורות. [משל למלך שאומר לבני מדינתו: שאני רוצה שכל שנה ביום פלוני תעשה דבר זה. אחר עבור קצת זמן, אין עוד הסיבה לעשות הדבר וכו'] יש לתרגמו rule [כי גם ruler הוא כלי שחוקקין בו על העץ. כן נראה]

תורה. מלשון ירה בים. Instruction על פי הדבר אשר יורוך. ואל תטוש תורת אמך. האב מייסר את בנו. אבל האם ברוך לבבה נותן instruction כאיש פלוני שרוצה ללמוד איך לנגן על guitar והולך לאיש מומחה, והלה מורה אותו איך ומה לעשות. אנחנו מסתכלים על איסור אכילת שקצים [דוגמה בעלמא] כמו שאנחנו נמצאים בזה העולם, ואין לנו ידע, איך ומה וכמה לעשות. ע"כ אנחנו הולכים לבקש instructions מאת ה **instructor** הגדול! כל מי שלוקח instructions יודע, שה instructor מלמד לנו איזה דבר, ואנחנו practice על מה שהורה לנו בשעה אחת, כמה וכמה שעות. ועל כן נמשל הרה, להריון אשה, שיש בה רק טפה אחת אך לוקחין את ההוראה, ולמידים מזה הרבה מאד, עד שמהוראה קטנה, יש לנו לימוד גדול! וכל זה נכלל במלת "תורה"

מצווה. מלשון צווי "באפעלען" כי כן צוותי. Commandment כשעושין או לא עושין. יש לנו לזכור גם את חלק הזה: זה מה שנצטוינו! לא יודע למה, אזוי האט מען מיך געהייסען [באפוילען ביידיש הישן..]

וישמור משמרתי. מה שמר? את "מצוותי-חוקתי-תורותי". שמר מלשון שמירה. Guard

היה ער לדבר הזה. לא הסיח דעתו ממנו.

יה"ר שנזכה לשמור את כל התורה והמצווה כאשר צוונו ד'

מפרשת ויצא ואילך יפוצו העלונים רק במקומות אלו: [ומי שיש בידו איזה מקום טוב. נא יודיעני ואכיר לו טובה]

שומרי-שבת בקומה שנייה בשעלף שליד הקאפי.

באבוב 48 בשעלף למטה [תכף כשנכנסין מ15 ויורדין למטה]

באבוב 45 סמוך לשאר העלונים.

פעלדערס 18 49 למטה. בשעלף שמונחים רוב הספרים

בלייקווד מניין. מיד שנכנסים. יש שם ספרים בודדים ששיכים ליחידים [באותו השעלף]

קול תחכמוני 44661 ext#641-715-3800
תשובות לחידות טקסט 347-762-8145 או
weeklygilyon@gmail.com

גליון תחכמוני

בס"ד פרשת ויצא יהושע גליק מי שרוצה להשיג ע"י
אי-מייל נא לשלוח הודעה לweeklygilyon@gmail.com

תשובות לפרשת תולדות.

הזוכים: הרב נתן דוד בלום.

ויזרע יצחק...וימצא מאה שערים. כמה אמות מרובעות square amos היה יצחק צריך לזרוע, כדיי להספיק מזון עבור 4 אנשים [יצחק רבקה יעקב עשו] לשנה תמימה [עיין כתובות סד: קיב. עבור המידע שתשתמש בהם!]

מבואר סד: שאדם אוכל 2 קב לשבוע, הרי 100 קב לשנה [בערך] ועבור 4 אנשים=400 קב.

קיב. איתא שבברכותיה של א"י [שהיא בזמן יצחק עיי"ש] בית סאה מוציאה 50,000 כור. בית סאה היא 2500 סקווער אמות. הרי 20 כור לכל סקווער אמה.

20 כור היא 3600 קב. אבל אנחנו צריכים רק 400 קב [תשיעית מ3600] הרי שמספיק תשיעית אמה [או שליש על שליש אמה!]

א כ ל ה כמה מלים שונים [כלומר שיש להם טייטשים שונים] יכולים לעשות מאותיות אלו? [פרט חמש לכה"פ]

אוכל שלה [מפיק הא.] she ate [עבר נקיבה]. צווי !eat [אכלה מצידי]. I will eat [ואוכלה מציד בני]. ...A consuming [אש אכלה הוא]. She was consumed [והסנה איננו אכל בלשון נקיבה]. אכלה I will finish [טרם אכלה]

למה נקרא פרשת נח "נח" ופרשה זו "תולדות" ולא "יצחק"? [תן תשובה משלך!]

הרבה תשובות נמסרו...הפרשה מדברת גם מיעקב ועשו. לא מתאים שיהא פרשת בשם יצחק ולא בשם אברהם [ופרשת לך, א"א שייקרא "אברם"!] נח נח תרי זימני. ועוד

חידות לפרשת ויצא:

כמה דרכים אפשר ליצור קשר משפחתי יעקב ורחל?

אברהם יצחק ויעקב כולם כרתו ברית, עם מי ועל מה?

אליעזר ויעקב שניהם הלכו חרנה. מי הלך יותר פרסאות? [לפני קפיצת הארץ כשנתן דעתו לחזור]

מה הטייטש של "הבנות בנותיי והצאן צאני" לפי הגמרא?

טריפה לא הבאתי. לאיזה תנא חייב שומר להביא את הטריפה?

והאבן גדולה על פי הבאר.

מפרשת לך עד פרשתינו אין לך פרשה שלא הוזכרה בה "באר" "עין מים" פעם אחת או יותר! בארץ ישראל ובחרן במקומות הרבה, א"א לחיות בלי באר מים-חיים. כלומר חופרים בקרקע כעשר אמות ויותר , עד שמגיעים

למים. [שיש מים רבים מאד מתחת לארץ שנבלע בעת הגשמים, אך יש חכמה ובינה איך להעלותו] ובנות אנשי העיר יוצאות בכל ערב לשאוב מים לצורך יום הבא. שתייה. בישול. רחיצה. כבוס בגדים. כשאין העיר סמוך לנהר אז א"א לחיות בלי באר.

במי המבול נאמר "נבקעו מעינות תהום רבה" כלומר כל המים שמתחת לארץ התגבר ועלה למעלה.

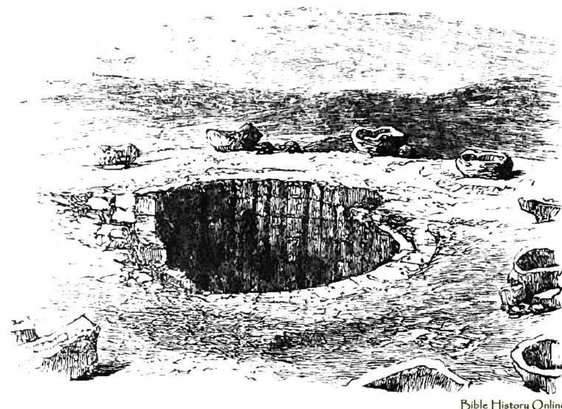
אברהם אמר לאבימלך: תקח שבע כבשות מידי למען תהיה לי לעדה כי חפרתי את הבאר. כעין "קניין חליפין" ש"מודה" שאין הבארות שלו רק של אברהם. כמובן שהיה עבודה רבה לחפור באר. לחפור ולהוציא את העפר להעלותו למעלה. אליעזר אמר הנה אנכי נצב על עין המים [כינוי לבאר] והיה הנער וכו' העלאת המים מן הבאר ג"כ יש בו עבודה רבה. כי מים הם כבדים כידוע. ולא ידוע אם היה להם crank או משהו להקל העבודה. כשיורדים גשמים הרבה, יש מים מספיק בבאר [לא מחמת הגשמים ישיר! רק שנכנסים בהקרקע, ומשם, מבצבצים לתוך הבאר]

חייבים לשמור את הבאר שלא ייכנסו לתוכו דברים זרים ויקלקלו מי-הבאר. וע"כ בונים "פה" לבאר [עיין ציור] לבל ייכנסו מי שופכים וסרוחים שעל פני האדמה. גם לעולם מכסים את הפה, באבן גדולה. [לימוד לכסות את פינו!] כדיי שלא ייכנסו שם דברים זרים. באמצע היום נאספו כל הרועים לגלות את האבן הכבידה מעל פי הבאר יחד, ולהשקות את צאנן. יש להניח, שגם לעת ערב נאספו יחד אנשי העיר לגלות את האבן כדיי להביא מים לצרכי הבית. וכנראה שחששו שלא יגזול אחד מים רבים יותר מן הראוי.

מכסים את כותלי הבאר בפנים באבנים כדיי שלא יפלו הכותלים.

אין לערב do not confuse באר מים עם "בור". בור הוא חפירה בקרקע אשר אוספים שם מי גשמים. ונקרא בלשון התורה "בור-מקווה-מים" a pit that gathers water . אך מעיין [דהיינו "באר-מים חיים" אשר נובעים המים מאיליהן, מתחת לארץ] אי נמי, "בור-מקווה-מים" = חפירה בקרקע אשר נאספו שמה מים רבים, יהיה טהור= המים אשר בתוכם אינם מקבלין טומאה מן השרץ והנבילה

רק לשלשה מצוות צריכים מים-חיים [טהרת צרעת אדם או בית, זב, אפר חטאת] כל שאר חייבי טבילות, טובלין במקווה-מים. בור שנתמלא ממי-גשמים כפשוטו. יש דין ידוע: מקווה אינו מטהר רק באשבורן. כלומר מי-גשמים שהולכין ממקום למקום, [כגון שלגים נפשרין ויורדין מן ההר במהירות רב] א"א לטבול בהם. אבל מעיין, שהיא מים הנובעים מתחת לקרקע. שפיר טובלין בהם. כי כן דרכם לנבוע תמיד

גליון תַּחְכְּמוֹנִי

קול תחכמוני 641-715-3800#ext 44661
תשובות לחידות טקסט 347-762-8145 או
weeklygilyon@gmail.com

בס"ד פרשת וישלח יהושע גליק מי שרוצה להשיג ע"י אי-מייל נא לשלוח הודעה לweeklygilyon@gmail.com

תשובות לפרשת ויצא.

הזוכים: הרב נתן דוד בלום.

כמה דרכים אפשר ליצור קשר משפחתי יעקב ורחל? 5 ואלו הן:

יעקב ^ רבקה – לבן^רחל

יעקב^יצחק^אברהם-נחור^בתואל^לבן^רחל

יעקב^יצחק^שרה-מלכה^בתואל^לבן^רחל

יעקב^יצ^אבר-הרן^מלכה^בתואל^לבן^רחל

יקב^יצ^שרה^הרן-נחור^בתאל^לבן^רחל

אברהם יצחק ויעקב כולם כרתו ברית, עם מי ועל מה?

אברהם ויצחק על בארות מים עם אבימלך. יעקב עם לבן שלא לעבור את הגל לרעה

אליעזר ויעקב שניהם הלכו חרנה. מי הלך יותר פרסאות? [לפני קפיצת הארץ כשנתן דעתו לחזור]

יעקב הלך יותר [באר שבע הוא בדרום א"י, וחייב ללכת לצפון, ומשם לחרן. משא"כ אליעזר הלך מחברון אשר גר שם אברהם [35:27

מה הטייטש של "הבנות בנותיי והצאן צאני" לפי הגמרא?

ביבמות סב. מפרש לה "דקנית מנאי"

טריפה לא הבאתי. לאיזה תנא חייב שומר להביא את הטריפה? אבא שאול [ב"ק י]

חידות לפרשת וישלח

כמה שמות נשים הוזכרו בפרשה זו [מנה אותן]

כמה תחנות stops עשה יעקב מבית לבן עד "וישב יעקב.." מנה אותם

עשו הוריש את החורי מהר שעיר [עיין דברים כמה שנים לפני שהורישו בני יעקב את הכנעני

מנלן [מפרשה זו] שהיה ליעקב ממון הרבה <u>לפני</u> שעזב את בית אביו ללכת חרנה?

כמה שנים [לכל היותר] בין ראובן לבנימן?

הוא מצא את הימים במדבר ע"פ חז"ל זה הפרדה. ולא נזכר מלה זו בשום מקום חוץ מזו. פרד הוא כלאים הבא מן החמור וסוסה. [שייך גם איפכא, אבל זה שכיח יותר] פרד זכר א"א לו להוליד משום נקיבה. ועל כן מכנים גבר עקר בשם פרד [עיין ב"ב מה שאמר אבצן על בועז] יש מעלות הרבה לפרד על פני החמור והסוס. בין בכבדות המשא, בספוק המזון [שאינו "מקפיד כ"כ"] עצם הלוכו—מהירות והיציבות—מעולים. ועל כן בחרו הקדמונים להשתמש בו במקום חמור או סוס.

בבית רבינו הקדוש היו פרדות. ר' פנחס בן יאיר לא רצה להיכנס מפני "מלאך המוות" בבית זה. כלומר כשפרדה בועט, יש בו היזק רב, כי כחו גדול! ידוע גם שהפרדה הוא "עקשן גדול" דהיינו כשמחליט "לא לעשות" איזה דבר, קשה מאד לפתותו. אך בעצם הוא מוכן יותר לעשות דברים כבדים על פני חביריו. ויש לו "שכל" יותר מחמור....

בתוספתא כלאיים ה יש שיטה שאסור לרכוב ע"ג פרדה [מכיון שנולד מן האיסור—שהרי הרבעת בהמה אסורה אף לבני נח-סנהדרין] ולפי זה עשה דוד איסור כשאמר "והרכבתם בני שלמה על הפרדה" אך חכמים פליגי ע"ז

[מעניין, יש מלה אחרת לגמרי פרידה. ונזכר כמה פעמים בש"ס. ופירושו "ברעקל" פירור. ומי שמביא עוף אחת לקרבן נאמר שמביא "פרידה" גם פרידה אחת של רמון [תוספתא ברכות] או פרידה אחת יש לי ואתם רוצים לאבדה ב"מ פד --ומשו"ה יש טועים ואומרים פרידה בצירה, וצ"ל pirdoo כאשר נאמר במקרא]

יש במדרש וישלח שאף הפרדה נבראת מששת ימי בראשית. כלומר שהקב"ה שם כח זה—שיצא מן הסוס והחמור בריה כה נפלאה וחזקה שיש לו המעלות של שניהם [לא החסרונות!]–מיד בעת בריאת העולם. ובאמת תמהו חכמי האומות מקדם על פליאה זו

אנחנו מזכירים את הצבור החשוב. את המקומות שאפשר להשיג את הגליון [חוץ משבוע זו!] לייקווד מנין בכניסה. שומרי שבת קומה שנייה ליד הקפה. בובוב סמוך למקווה. בובוב 45. פלדר למטה בארון הספרים. שבת שלום!

גליון תחכמוני

קול תחכמוני 641-715-3800 ext#44661
תשובות לחידות טקסט 347-762-8145 או
weeklygilyon@gmail.com

בס"ד פרשת וישב יהושע גליק מי שרוצה להשיג ע"י אי-מייל נא לשלוח הודעה לweeklygilyon@gmail.com

תשובות לפרשת וישלח.

הזוכים: הרב נתן דוד בלום.

כמה שמות נשים הוזכרו בפרשה זו [מנה אותן]

רחל לאה דינה רבקה בלהה זלפה עדה אהליבמה ענה [יש גם זכר!] בשמת תמנע מהיטבאל מטרד 13

כמה תחנות stops עשה יעקב מבית לבן עד "וישב יעקב.." מנה אותם

גלעד מחניים מעבר יבק פניאל/פנואל סכת עיר-שכם לוז/ביתאל אפרת/ביתלחם מגדל עדר חברון 11

עשו הוריש את החורי מהר שעיר [עיין דברים] כמה שנים לפני שהורישו בני יעקב את הכנעני

יעקב ברח בן 63 [רש"י סוף תולדות] ובערך אז הלך עשו לשעיר. מלידת יצחק יש 63+60=123 . נמצא 400-123 שנה, מבריחת יעקב עד יציאת מצריים. ועוד 40 שנה במדבר. הרי 317

מנלן [מפרשה זו] שהיה ליעקב ממון הרבה <u>לפני</u> שעזב את בית אביו ללכת חרנה?

וילך אל ארץ מפני יעקב כי היה רכושם רב. וכשבא עשו למלחמה נגד יעקב, כבר גר בשעיר. הרי שהלך שם <u>קודם</u> שוב יעקב. ועל כרחך היה רכושם רב, קאי על רכוש שהיה ליעקב עוד לפני עזבו את אביו. [אך ח"א הראני, כי רמב"ן וחזקוני מפרשים אחרת]

כמה שנים [לכל היותר] בין ראובן לבנימן?

14 ראובן נולד אחר 7 שנה נמצא ראובן בן 13 ובנימין נולד בדרך אחר שנה וחצי

מה זכה יהודה בשכר שהודה לתמר?

יהודה נשא אשה בדרכו לתמנת. מי נשא אשה "ב"תמנת?

פרץ שבא על תמר, כמה חטאות הוא מביא?

כי ראתה כי <u>גדל</u> שלה. כמה הוי <u>לכל היותר?</u>

<u>ותכס בצעיף ותתעלף</u>

כאשר קוראים מעשה יהודה ותמר יש הרבה דברים בלתי-מובנים. ובעיקר מחמת שינוי <u>המנהגים</u> כל כך, עד שאין מבינים מה "ראוי" ומה בלתי-ראוי. ובזמן המשנה כבר אמרו ז"ל שנקרא ולא מיתרגם. כנראה שאנשים חסרי-דעת, יוציאו אותו לרעה.

ראשית: מנהג ייבום <u>לפני</u> מתן תורה. חל על <u>אחד</u> מבני משפחת המת. לכתחלה, על <u>אחי</u> המת. אך אפשר להתקיים גם ע"י <u>אבי</u> המת [דהיינו חמיה] ופשיטא דאין כאן "ערווה", דאדרבה, מקיים בזה מצווה שבונה משפחת המת אשר לא הניח זרע של קיימא, ובא האב, <u>וגואל ופודה</u> את בנו המת, ע"י שנושא את אשתו, ומוליד בנים <u>שנקראו על שמו</u> [כמובן שאין זה literally שהרי פרץ לא "נקרא"

"אונן" , רק המשמעות ש"נחשב" כאילו היה שייך זרע זה [דהיינו פרץ וזרח] לאונן, ונמצא לא "נמחה שמו מישראל". [וכן נחשב כאילו נולד עובד למחלון עיין סוף רות ותבין]]

מכיון שחשש יהודה למיתת בנו השלישי [שלה] ע"כ רצה שתמתין תמר [כדין שומרת יבם שצריכה להמתין, אם מת בעלה ויש כאן תינוק בן יומו, שאסורה לשוק עד שיגדיל, ותתיבם] עד אשר יגדל שלה, כלומר שיגדל בדעת ולא יהא כסיל ואוויל כאחיו. ולא יעשה הרע בעיני ד'.

תמר כבר חכתה מדי הרבה [ובייחוד שהיתה אסורה על כל העולם, והיתה יושבת בית אביה [מסתמא לא נעים כ"כ כבית זרע-יעקב!]] וחשבה עצה טובה [מאד דומה לרות] איך להתחפש, ושמא יהיה לה סייעתא דשמייא, לתפוס את יהודה בלי-דעת, וממילא ממנ"פ, אם ירצה לישאר אתה, מה טוב ומה נעים, להיות אשת-יהודה!!! ואם לא, הרי כבר קיימה מצוות ייבום—שהרי מיד כשבא על אשת המת, כבר נפקע הזיקה---ומצד החוק מותרת לעלמא [וכדקיימ"ל בריש הבא על יבמתו—בין שוגג בין מזיד, קנאה, ונפקע הזיקה, ומותרת לעלמא] אך כמובן שעיקר, מחשבתה הייתה כעין מחשבת רות---שאחר שיבא עליה, תודיע לו "אני כלתך"!! וממילא, מסתמא יישאר אתה, שהרי באמת גם הוא ראוי לה! [מצד קיום המצווה]

למעשה, כדי להוציא מזימה זו. הוצרכה להתחפש בבגדים נאים—גם לכסות פניה, כדי שלא יכירנה יהודה בעברו. ישבה לה בפרשת דרכים—מקום מיוחד לזונות

יש לדעת שלפני מתן תורה לא נאסר על בת ישראל להיות "זונה" [כלומר אשה מיוחדת לביאה לשם זנות, ומשלמים לה שכר על זה] גם לא נאסר על בן-ישראל לבא על זונה. וראי' שהתורה אסרה להביא אתנן-זונה, לבית המקדש. אלמא שהיה אפשרות לבת ישראל להיות זונה [כמובן, באיסור לאחר מ"ת] כי חידוש מקרא הוא לא תהיה קדשה. ורק על כהן נאסר "אשה זונה וחללה" כלומר אשה שעברה והפקירה עצמה לזנות, אסור לכהן לישא אשה כזו—אלמא אף לאחר מ"ת היו נמצא דבר כזה. אך, כמובן שלא היה דבר "ראוי ומכובד" [דוגמה לדבר בזמן הזה ההולך לרסטורנט וממלא כריסו ושומע כלי-זמר ומחפש לו "ערב-נעים"]

מכיון שכסתה פניה, לא הכירה יהודה שזו כלתה!, רק חשב כי היא סתם אשה זונה. והקב"ה הביא לידי כך, שיהודה יסכים להטות מני-דרך, ולבוא אליה. ועדיין לא הכירה!! ע"כ ביקשה "שכר—אתנן" שיהא "ערבון" לגדי-העזים. ובזה הערימה עליו. שיהא לה סימן מובהק, שאכן הוא!!! יהודה, כבר בא עליה, וממילא, אך אם לא ירצה להישאר איתה, הרי כבר נפטרה, בביאה זו!

יהודה חשב שיש כאן שומרת-יבם שזינתה, והדין [לפני מ"ת] כא"א שזינתה. ועל יהודה [ראש-המשפחה] מוטלת החיוב לדונה. עד שהוציאה את ה"סימנים" להראות, שאכן לא זינתה! אדרבה, קיימה מצוות ייבום על ידי ביאת"'ו"" !!! ויהודה הודה [כלומר היה יכול להכחיש ולומר אין זה חותמת ופתילים שלי רק של איש אחר, ובזה יינצל מן הבושה, שבא על זונה]

גליון תחכמוני

קול תחכמוני 3800-715-641#ext 44661
תשובות לחידות טקסט 8145-762-347 או
weeklygilyon@gmail.com

בס"ד פרשת מקץ-חנוכה יהושע גליק מי שרוצה להשיג ע"י אי-מייל נא לשלוח הודעה לweeklygilyon@gmail.com

תשובות לפרשת וישב.

הזוכים: הרב נתן דוד בלום.

מה זכה יהודה בשכר שהודה לתמר?

זכה למלכות [סוטה פ"ק]

יהודה נשא אשה בדרכו לתמנת. מי נשא אשה "ב"תמנת?

שמשון

פרץ שבא על תמר, כמה חטאות הוא מביא?

אשת-אח, אמו, אשת-איש, אשת-אב [4]

כי ראתה כי גדל שלה. כמה הוי לכל היותר?

יוסף בן 30 בעמדו לפני פרעה. ובשעת מכירה היה 17. נמצא לכל היותר בן 13

יוונים נקבצו עלי....

אחר ירידת מלכות מדי ופרס מן המפה, כלומר שנשארו אומה קטנה ובזוייה תחת היותם מושלים בכיפה, עלה מלכות יוון. ובזמן אלכסנד מוקדון שהיא קרוב לתחילת בית שני, כבר משלה יוון בכיפה, כלומר בכל מקום שהיה יישוב חשוב של אנשים.

ככל יתר העמים הקדמונים היתה יוון מליאה אלילים ופסלים. והאמינו בשתים עשרה אלים הגרים בפסגת הר אולמפוס. הם בנו היכלים מפוארים ומזבחות, הקריבו פרים ולחם ונסכו יין לפני הפסלים האלו שהוקמו בהיכלי פאר. והיה להם אליל מיוחד לכל צורך ולכל מצב וכן בכל עיר היה אלילים שונים. וכולם ידעו מתי ללכת לזה, והגלחים "לימדו" לעם איך לעבוד ולהקריב לכל אליל. ובדבר הזה אינם שונים מכל מלכות עתיקה. אך נתייחדו בשני דברים: בניית הגוף ע"י ספורט—וגם זה נעשה לשם כבוד אליל [כי יש לזכור כי כל מין ספורט או פעסטיוול או פלעי וכו' כל אלו ששיך ל"אומה היוונית" הוקדשה לשם איזה אליל] גם הם החשיבו לימוד חכמה---כלומר מתימתקה לוגיקה ושפה. וע"כ נכתבו הרבה ספרים ע"י סופריהם [כגון ספרי המירוס נזכר כמה פעמים במדרש, נכתבה בזמן בית ראשון!] ספריהם כוללים: סיפורים אודות מלחמת האלים וכל מיני הזיות ודמיונות איך שנולדו האלים השונים, היסוטריה [של יוון העתיקה], פילוסופיה כגון אריסטו וחביריו [ומעניין הדבר שהיה אז כעין freedom of speech שהיה מותר לכתוב שכל האלים של היוונים הם שקר!! אך כמובן שאף אחד מן ה"אנשים הפשוטים" לא קרא ספרים אלו וק"ו שלא שינה כלל את עמידתו אודות האלים] מתימתיקה

באמת לא היתה שום סיבה "טבעית" שיהיה שום גזירת שמד על בני ישראל שגרו אז בארץ הצבי. כי הרי היוונים לא איכפת להם כל כך איזה א-ל אתה עובד. העיקר להם שתשלם המכס וזהו! אדרבה אפשר שסברו כי כל אזור ואזור [מהעולם הרחב שכבשו] יש לו אל

אחרת, וצריך להניח להם לבחור במה שצריך לאותו המקום

וכידוע מכותבי ההיסטוריה, שהכל התחיל ע"י מה שאנו קורין "מתיוונים" כלומר **יהודים** שפקרו מעליהם עול התורה, ורצו להשתלט על כספי המקדש ושל עם ישראל, ולהחניף להיוונים, והסיתו בכל **כחם ומרצם** את אנטיוכוס שיהפוך את יהודה ואת המקדש למקום פולחן יוני. נמצא נצחון החשמונאים אינו אלא נצחון נגד הרשעים האלו. יהודים מומרים ששנאו בכל תוקף את יהודים ששמרו את התורה והמצוות בצורה שנמסר להם דור דור עד משה. הם בחרו להם אלהים חדשים, ונתייפה להם דרכי היוונים. אך כדרך כל אלו שהפרו ברית והלכו למחנה אחרת---לא ינוחו ולא ישבותו עד אשר ידרסו וישמידו וישחיתו את המקום אשר עזבו.

מפליא הדבר שבעת שכל העולם היה חשוך באמונות תפילות ואליליות אשר קשה להבין איך אפשר שמליוני אנשים האמינו בשטויות כאלו. בו בזמן היה **גוי אחד בארץ** כלומר **אין שום אומה אחרת בכדור הארץ** ש**לא** האמין לשטויות אלו. רק **עם ישראל** בעת שאמרו נעשה ונשמע. עזבו את כל אלהי הנכר, ובערו כל הפסילים והאלילם **אשר היה מצוי בכל פנה ופנה!** ועבדו את אלוקים. ועד שבאו הנוצרים והשמידו כליל את אלהי היוון, עדיין היתה יוון עיר אלילי! [בערך שנת 600

כבר ביארנו בכמה מקומות שפולחן אלילי אינו רק "טעות" או שטות ילדותי. לא ולא! פולחן אלילי מביאה עימה כל מיני השחתה אנושות כי היא מורידה את האלים לחולשות ותאוות אנושיות, וממילא אין כזה דבר של **חטא**. כי אין שום מוסר או תורה שיכול **לצוות** לבן אדם משהו. אדרבה, הכל מושחת האלים גונבים ורוצחים ומנאפים, ולמה שלא יעשו כן בני האדם? יש רק **תכלית אחד:** לזבוח ולהקריב לפני האלים השונים למען יתפייסו כולם ויתנו לנו שנה טובה ומתוקה!! זה כל החיים **חנופה לאלים** אין שום חוב מוסרי או "מושג של חטא" כמובן שיש להם "ספר חוקים" אבל אין זה **צווי האל** רק חוק המדינה שהיא "לטובת יושביה" ותו לא. נמצא אם אני חושב שטוב לי אחרת---למה שלא אגנוב?

אמונת הנוצרים היא שיפור רב על הקודמים. כי היא מבוססת עלך התורה. רק יש בה הוספה של קצת פגניזם שהוסיפו תלמידי ישקא, כדיי שימצא חן בעיני האומות [הרומיים של אז] שנהנו מסיפורים שיש בהם אמונה באדם שהוא גם אל [זה נמצא גם בסיפורי יוון] אך מכיון שלמעשה יש להם התורה, נמצא שיש להם איזה "מוסר" אנושי. עכ"פ מעולה משל שאומות האליליים

בשעת הדלקת הנרות יש לומר: ברוך הוא אלוקינו שבראנו לכבודו והבדילנו מן התועים! מן האליליות ומן האתיוסטס של זמננו. הצד השווה שבהם: פריקת עול, וחיים חסרי תכלית ומשמעות.

קול תחכמוני 641-715-3800 ext# 44661
תשובות לחידות טקסט 347-762-8145 או
weeklygilyon@gmail.com

גליון תַחְכְּמוֹנִי

בס"ד פרשת ויגש יהושע גליק מי שרוצה להשיג ע"י אי-מייל נא לשלוח הודעה לweeklygilyon@gmail.com

"אראה ברע" איפה בתורה נמצאו שתי תיבות

אלו סמוכות זה לזה [עם שינוי קצת]

אשר אין "חריש וקציר" איפה מצינו שתי תיבות אלו?

קחו לכם מארץ מצרים עגלות...

עגלות wagons היה חידוש גדול. ורק ארץ כה-חשובה advanced כמצרים היה להם עגלות בימים ההם. נקרא "עגלה" בגלל שהיה לו wheel ע ג ו ל ה. וצריכים אומנות יתירה לעשות wheel של עץ [זמן רב אחר כך אנו מוצאים אצל סיסרא "רכב ברזל" כלומר הwheel עשוי מברזל!] מעניין הדבר שאנו מוצאים עוד פעם עגלות אצל הנשיאים [שאנו קורין בחנוכה!] כל שתי נשיאים תרמו עגלה אחת [רואים כמה יקר היה] לצורך עבודת המשכן. בשמואל מבואר שהובילו את ארון אלוקים על "עגלה חדשה".

בלשון הקודש wheel הוא "אופן". בישעי' נאמר שאין צורך לאופן העגלה כדי לדוש קצח [מין זרע] ישעיהו פרק כח וְאוֹפַן עֲגָלָה עַל כַּמֹּן יוּסָּב. אצל מרכבת יחזקאל אנו מוצאים שיש אופנים אשר הכרובים רצים ושבים עליהם.

כשמשתמשים לצורך מלחמה, נקראת "רכב" כי בא סוס פרעה ר כ ב ו .. שש מאות רכב בחור והחייל יושב על מקום שבין האופנים [עיין ציור] ומלמדים אותם לירות חצים ולדקור ברמחים ב ש ע ת שהרכב רץ חזור ושוב. ועל כן מאריכה התורה כל כך בשירת הים אודות רכב-פרעה [זה היה "גאוותם" f-16 במסכת שבת יש: מוכני שלה דהיינו שהיה אפשרות לפרק את האופנים מעל התיבה [כמו שאפשר לפרק הcarriage seat מעל האופנים]

Bible History Online

קול תחכמוני 641-715-3800 ext#44661
תשובות לחידות טקסט 347-762-8145 או
weeklygilyon@gmail.com

בס"ד פרשת ויחי יהושע גליק מי שרוצה להשיג ע"י אי-מייל נא לשלוח הודעה לweeklygilyon@gmail.com

תשובות לפרשת ויגש.

הזוכים: אחי ר' משה דוד גליק, ר' זלמן גרינברגר הבחור אריה זילבר מישיבת נייפסט.

בחריש ובקציר תשבות. ואל אראה ברעתי [פרשת בהעלותך] ראיתי את העם הזה כי ברע הוא [פרשת עגל]

שאלות לפרשת ויחי

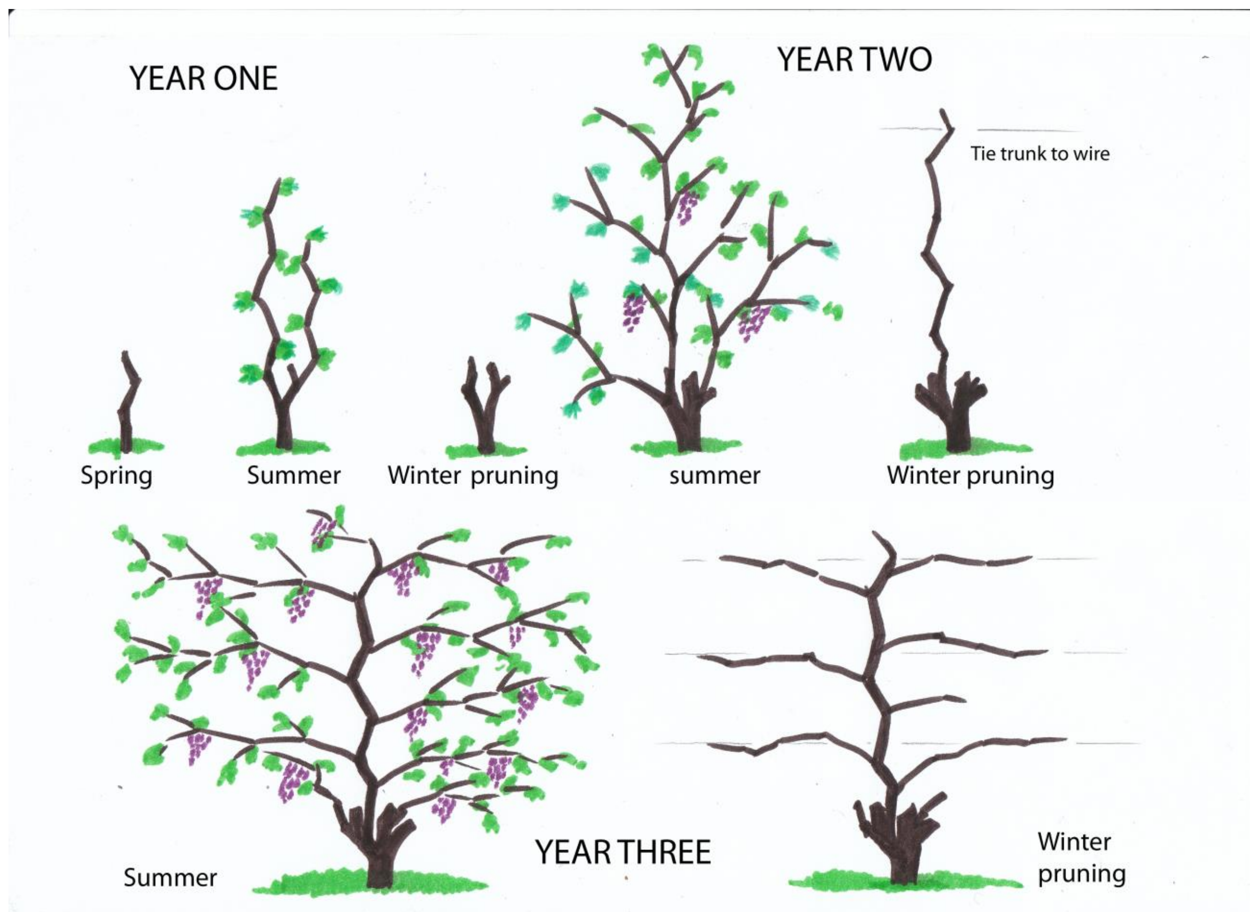
איזה מלים שאמר יעקב לעשו לפני מאה שנה, חזר עתה ואמרם ליוסף?

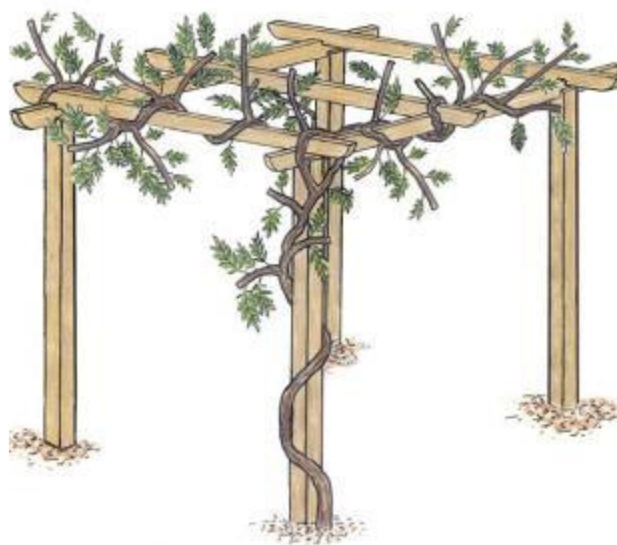
דן ידין עמו כ א ח ד שבטי ישראל. מה הטייטש על פי פשט [הבא ראי' מספר בראשית]

קל שדי נראה אלי בלוז...כמה שנים עברו מאז?

אסרי לגפן עירו ולשרקה בני אתונו. עץ הגפן נזכרה כמה פעמים בתורה ועוד יותר במשנה. משקה היין היה כה חשוב עד שאמרו שכל הרפואות תלויין ביין. וכן לפעמים היה יין יותר מצוי ממים [זכר לדבר אי שרי ליטול ידיו עם יין!] במשנה יש שני מיני כרמים דליות ורגלייות. וקיימ"ל דאין מביאין נסכי יין אלא מן הרגליות. כלומר מגפנים שאינם מודלין ע"ג כלונסאות. כנראה שכרמים הרוגליות נטועים במקום "טבעי" שאין צורך לשום "טיפול מיוחד" רק גוף הקרקע עשירה כ"כ, שמוציאה ענבים משובחות.

בכל חורף חייבים לחתוך [זמירה] כל ענפי הגפן ולהשאיר רק מעט כדי יצמח מזה בניסן עוד

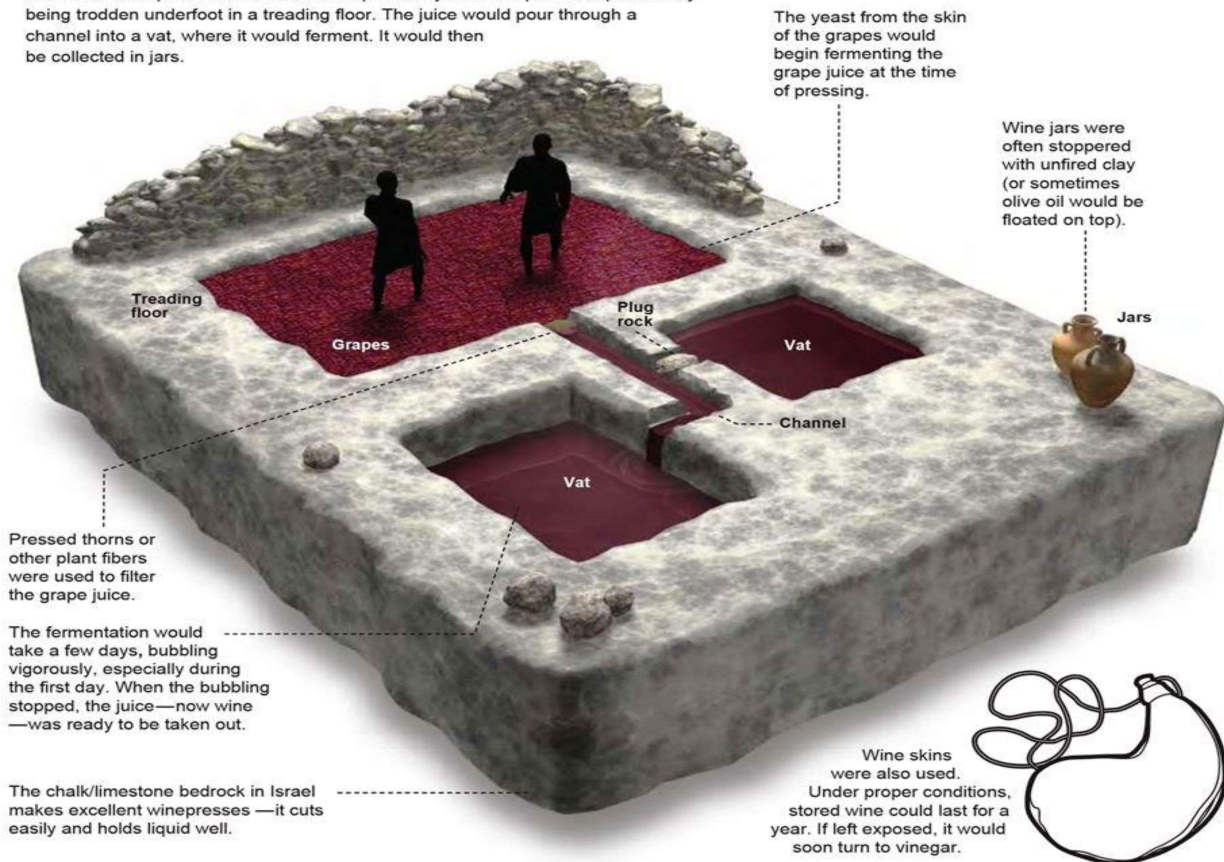

YEAR ONE
YEAR TWO
Tie trunk to wire
Spring
Summer
Winter pruning
summer
Winter pruning
Summer
YEAR THREE
Winter
pruning

© 2007 Taunton Press
www.finegardening.com

A Winepress in Ancient Israel

An ancient winepress was a rock-hewn open-air system. Grapes were pressed by being trodden underfoot in a treading floor. The juice would pour through a channel into a vat, where it would ferment. It would then be collected in jars.

גליון תַחְכְּמוֹנִי

קול תחכמוני 641-715-3800 ext#44661
תשובות לחידות טקסט 347-762-8145 או
weeklygilyon@gmail.com

בס"ד פרשת שמות יהושע גליק מי שרוצה להשיג ע"י אי-מייל נא לשלוח הודעה לweeklygilyon@gmail.com

יעקב אמר לעשו השבעה לי! וחזר ואמרן ליוסף

קל שקי נראה אלי בלוז. עתה יעקב 147, כשיצא מבית לבן בן 91 הרי 56 שנה

כאחד שבטי ישראל—כהחשובים [כמו הן האדם היה כאחד ממנו לדעת טוב ורע]

איזה שבועה נשבע משה ליתרו? ואיך התיר אותו?

ויסתר משה פניו... האם עשה כהוגן?

ויהי כי יראו המילדות....

במשנה כתובות ואלו יוצאות שלא בכתובה..העוברת על "דת-יהודית" ביטוי זה לא נזכר אף פעם במדרשי חז"ל חוץ מזו. ויש ג דוגמאות מה זה דת-יהודית? ראשה פרוע, טווה בשוק, מדברת עם כל אדם.

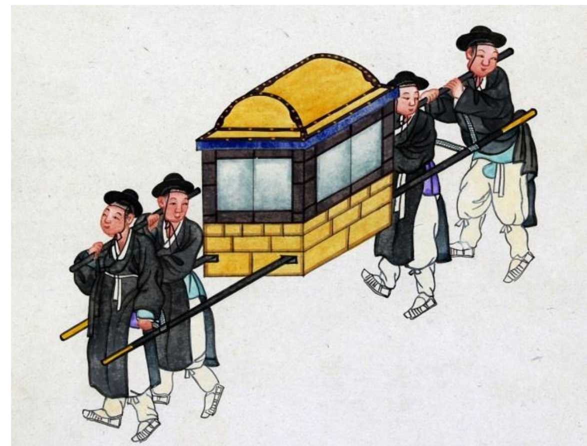
ראשה פרוע כיצד? כשאשה יוצאת לרשות הרבים [ויש לזכור כי הא גופא אינו מילתא דשכיחא, כי אשה יצאנית= נפקת ברא= זונה. כלומר בנות ישראל הצנועות נמנעות מלצאת לשוק או לטייל סתם ברשות הרבים, וכל ה"שאפינג" בשוק, נעשה ע"י הבעל] חייבת לכסות שערותיה. יש לזכור כי דרכן של בנות ישראל לגדל שערות ארוכות מאד! כמו שאמרו נתעטפה בשערה [כתובות ס"ו] כלומר כסתה כל פניה בשערותיה! [כדי שלא יסתכל בפניה] וכן מגדלת שער כלילית [ערובין ק] וכן דרכן לקלוע בדרך של בונה ואשה המגדלת שערה בשבת חייבת משום בונה. ובשיר השירים מאריך הכתוב בתיאור שערות האשה כפי שהיה נהוג בזמן שלמה בבנות ישראל. אך אסורה לצאת לרשות הרבים בלי ש ו ם כיסוי כי זו פריצות יתירה. ואמרינן בסוף גיטין שמי שרואה אשתו יוצאת וראשה פרועה, ואינו אומר דבר, דומה לזבוב שנופל לתוך כוסו, ומוצצו ושותהו. כלומר שאינו מקפיד על שום דבר...אך בחצר אינה צריכה כיסוי רק ממדת חסידות [ועל זה אמרו "א"כ לא הנחת בת לאברהם!"]

כשיצתה הכלה מבית אביה לבית בעלה. וזה היה אירוע מיוחד וחשובה. כי היה נשמע ברחובות עיר קול ששון וקול שמחה קול חתן וקול כלה!!! היו נושאין את הכלה ברחובות עיר, בהינומא—ומפרש בירושלמי litter דהיינו כסא שחברותיה נושאות אותה עליה. ודבר זה עושין רק לבתולה. עוד סימן היה לפרוע ראשה לפני כניסתה לחופה [חופה בזמן המשנה אינו אלא room בבית החתן, שישבו שם החתן והכלה במשך שבעת ימי המשתה, ואותו הroom מצוייר ביריעות שונות וכו'] ואמרו בתנחומא תשא : באת להיכנס לחופה, מגלה פניה, כלומר ראה פניי! לא נחשדתי לכלום! ועל כן כשיש עדים שיצתה בlitter מביתה לבית החתן, ***אי נמי*** יש עדים שפרעה ראשה= גילתה שערות ראשה לעין כל, טרם כניסתת לבית החתן, הרי דבר ברור שבתולה ניסת, וממילא כתובתה 200.

בסוף ב"ק מסופר על אחד שפרע ראש האשה בשוק ודבר זה נקרא בשת. כלומר דומה למי שהולך ערום בשוק. אך שבר את הכד לפני פתח חצירה, ומיד גלתה את ראשה וטיפחה את השמן הנשפך על שערותיה! הרי שאין לה בשת כלל, וטען שאינו חייב לשלם כלום! ורע"ק סובר שהיא עצמה יכולה לבייש את עצמה. אבל אתה אינך רשאי!

יש נשים [כנראה עשירות..] שרצו להוסיף שערות על שערותיהן, על כן השתמשו בשער נכרית, כדיי להאריך שערותיהן. ואשת רע"ק מכרה שערותיה,לאותן הנשים, כדי להתפרנס ממנו. במסכת שבת מבואר דאסרו חז"ל לאשה לצאת בתכשיטיה לרה"ר דגזרו שמא תסירם ותטלטלם. ואסרו אפילו בחצר. כלומר ביטלו לגמרי תכשיטי אשה בשבת! משום גזירת הוצאה. אבל התירו פאה נכרית בחצר [לא ברה"ר] כלומר מותר לאשה לחבוש בשבת, את שערותיה היתירות, כדי שלא תתגנה על בעלה. ובפשטות איירי שאינה מכסה אותם כלל, שהרי בחצר אינה צריכה כיסוי מצד הדין. ועוד שאין סברא שתלבוש שערות כדיי ליראות יפה, ושוב תכסם?!

כשאשה צנועה יוצאת לחוץ, יש לה בגד מיוחד

שמתעטפת בו. ומשמע שבגד הזה כיסה את השערות וגם את כל פניה [חוץ מעיניה] ועל כן אמרו בעשר קללות שנתקללה חוה, מתעטפת כאבל.

יש תמונה איך שמוליכין את הכלה ברחובות עיר. וכשמתקרב הכלה לבית החתן, החתן יוצא לקראתה לקבלה ברוב שמחה והדרת פנים! ודוד המלך ממשיל את השמש כשיוצא בכל בקר להאיר על הארץ, ---והוא כחתן יוצא מחפתו <u>from his room</u> ישיש כגבור..

קול תחכמוני 641-715-3800 ext#44661
תשובות לחידות טקסט 347-762-8145 או
weeklygilyon@gmail.com

גליון תחכמוני

בס"ד פרשת וארא יהושע גליק מי שרוצה להשיג ע"י אי-מייל נא לשלוח הודעה לweeklygilyon@gmail.com

איזה שבועה נשבע משה ליתרו? ואיך התיר אותו? שלא ילך אל ארצו מפני פחד האנשים המבקשים את נפשו. ע"י שירדו מנכסיהן [ואין להם השפעה על המלכות] עיין נדרים

ויסתר משה פניו... האם עשה כהוגן? פליגי אמוראי במסכת ברכות

לשחין פרח אבעבעות...

מכה הששית היא "שחין". כולנו מכירים קצת מה זה שחין. כל מי שהיה לו איזה פעם pimple יודע צורתו, ומהלכו. מתחלה הוא קשה אחר יום נעשה רך ואדום. וitchy שוב נעשה לבן ושוב yellow pus עד שנוקרין אותו כדי שיצא. שחין-מצריים [כאשר נקרא בלשון התורה] היא מין ממיני השחין [יש בגמרא שיש 24 מיני שחין!] אשר קשה מאד להרפא ממנו—כלומר שהולך וחוזר. או שאינו הולך כל עיקר רק הinfection שנעשה ע"י בקטוריה מסויימת, אינו מתייבש. אחת ממכות איוב [אשר ניסהו אלוקים] היה מכת השחין, ומוכח שדרך הרפואה היה להתגרד בחרס דווקא. ולשבת באפר [כנראה לייבש את העור כל צרכו, ובזה אין הבקטוריה יכול לחיות] כאן, עשה הקב"ה נס בתוך נס, שדווקא ע"י זריקת אפר שנתפזר על פני כל הארץ, מזה נולד השחין [כלומר הבקטוריה שמצוי ממילא על עור של כל אחד ואחד—אך אינו מזיקו כלום!! נהפכו עכשיו ע"י דבר ד', למזיקים] מכת השחין כואב מאד מאד!! וגם לפעמים נכנס ל bloodstream ואז אפשר להזיק את איברים הפניים ויש בו כדיי להמית [וכיום נותנים אנטיבוטיקה למקרים כאלו] גם לפעמים נשאר הboil במקום אחד לבד, אבל אפשר שיפוצו על פני כל הגוף. מצינו בחז"ל שמוכה שחין כופין אותו להוציא—כי היא מחלה מדבקת. ואין אדם רוצה לעמוד אצל מוכי-שחין—כשרוצים חז"ל ליתן דוגמה עבד שאינו שווה כלום זה : מוכה שחין.

יש דיני נגעים של שחין—כלומר שנולד נגע דהיינו עור לבן, במקום שהיה בו שחין ונרפא [עיין במשנה איזה דרגה של רפואה נצרך] בתוכחה כתיב 4 מיני שחין: שחין מצרים. גרב. חרס. טחורים. גם כתיב על הברכיים ועל השוקיים. כי על מקומות אלו מצוי השחין לבא.

רק במכת שחין כתיב "ולא יכלו החרטמים לעמוד לפני משה" נראה דה"ק: ולא יכלו החרטומים לעמוד..... [לפני משה= בגלל מעשה-משה] החרטומים היה להם עבודה מיוחדת חשובה בבית פרעה [שמא הסופרים? כותבים דבר המלך וכו'] והם לא יכלו לעשות את הjobs שלהם מפני גודל הכאב אשר בא עם השחין. וזה בזיון גדול שהoffice של פרעה נתבטל!

בישעי' 38 מפורש כי גם חזקיהו המלך הוכה בשחין [וכנראה שזה גרם חוליו—כי אפשר שייכנס למחזור הדם] ולבסוף כאשר התפלל לד', בא ישעי' ושם תאנים על מקום השחין ונרפא—גם זה נס בתוך נס. כי תאנה היא לחה ומתוקה, והו"ל להרבות השחין!]

איתא בכתובות שמאנס אשה שותה בעציצו. כיצד אפילו האשה מוכת-שחין, אינו יכול להוציאה.

וקשה ממה דאיתא דאם הבעל מוכה שחין כופין אותו להוציא מפני שסכנה הוא לה

והתירוץ פשוט. הבעל חייב לקיים אשה-מוכת-שחין----ולפרנסה וליתן לה מזונות ולייחד לה חדר שתגור שם [וכמובן שאינו בא עליה מפני הסכנה] אבל כשהבעל מוכה שחין, חייב להוציאה, כדיי שהיא תוכל לישא איש אחר! אי נמי יש כמה מיני מוכי-שחין.

לפעמים היה צורך למוכי שחין לקטוע אבר שלם כדיי להציל שאר האברים והיה מקום שהיו קוברין את אבריהם [כתובות כ

שחין הוא לשון ארמית שפירושו חום heat ויש מאמר ופתגם בגמרא לפום גמלא, שיחנא, כלומר לפי גודל הגמל מרבים המשוי [ו"מזיעים" אותו! We make him sweat from heat] בערכין 31 יש אנא קדים שחין נורא! אני הסקתי את התנור קודם לך!! זה מליצה למי שבוגר מחבירו... i am older than you!

אפשר לראות את ה mummies שהוציאו מימי פרעה מוכי שחין ממכת השחין עיין

http://www.biblehistory.net/Exodus_Evidence.pdf

שאלות לפרשת וארא

איזו מכות לא הוזכרו בתהלים?

כמה פעמים כתיב בפרשה ויכבד בחריק וכמה פעמים בפתח?

בפרשה זו ובפרשה שעברה כתיב הא בלי מפיק [במקום שהיה לו ליכתב במפיק] איפה?

גליון תַחְכְּמוֹנִי

קול תחכמוני 641-715-3800 ext#44661
תשובות לחידות טקסט 347-762-8145 או
weeklygilyon@gmail.com

בס"ד פרשת בא יהושע גליק מי שרוצה להשיג ע"י אי-מייל נא לשלוח הודעה לweeklygilyon@gmail.com

במכסת נפשות תכוסו על השה

תשובות לפרשת וארא

איזו מכות לא הוזכרו בתהלים? שחין

כמה פעמים כתיב בפרשה ויכבד בחריק וכמה פעמים בפתח? 1- 3

בפרשה זו ובפרשה שעברה כתיב הא בלי מפיק [במקום שהיה לו ליכתב במפיק] איפה?

מיום הוסדה. ותחמרה [הבחור משה זילבר מישיבת נייפסט]

שאלות לפרשת בא

ושמרת את החקה הזאת.. איזה חקה?

קרבן פסח-מצריים טעונה אגודת אזוב. איזה מצוות לדורות טעונות אגודת אזוב?

מה הטייטש ולא יתן המשחית? [איזה אות כאילו נחסר?]

"מכס" נזכר רק בפרשת מטות במלחמת מדין. שנתחייבו ישראל [בין היוצאים למלחמה בין הנשארים] ליתן מכס מאת האדם בקר צאן וחמורים ששללו מאת המדינים. בפרשת בחוקותי מוצאים: וחשב לו הכהן את מכסת הערכך. שם מתפרש "את מניין הערך" די צאל. [ביידיש] גם אנחנו מכירים "הכוסס חטה" ועוד הרבה נזכר בגמרא מלת כס. ופירושו ללעוס היטב לפירורין דקים. [שהרי חטה חייה צריך ללעוס היטב ולפררו בשיניים, לפני שאפשר לבלעו]

ונראה [אפשרות...] שעיקר המילה היא לפרר לפירורין דקין [ונשאר השימוש לעניין אכילת מאכל בהמה שדרכה ג"כ ללעוס הרבה—עד שנעשה אימרה: הוא לועס כבהמה..] וכשיש הרבה צאן ובקר לפנינו, ומישהו מעוניין לדעת מנינם he wishes to count them הוא "מפררם" לפירורין. כלומר הוא "מפריד" את כל אחד ואחד ובזה יודע מניינם [השווה: כשאדם מונה דולרים הרבה, הוא חייב להפרידם אחד אחד, ורק עי"ז יודע מניינם]

כשבא פקיד הממשלה לקחת tax הוא לוקח [בדרך כלל כן היה המנהג] איזה percent מכל הצאן. וממילא, כשבא לקחת, הוא מוכרח למנות את כל הצאן, כדיי לדעת כמה צאן לגבות בשביל הtax . וע"כ נקרא כל tax בשם מכס, כי אי אפשר לקחת מכס בלי מכסת!!

כידוע, שאי-אפשר לאדם אחד לאכול שה שלם! ע"כ כשבאים בני ישראל להקריב את קרבן-פסח, ואין הרבה בני-אדם בבית [כלומר אין לו הרבה אנשים הגרים אתו ממש באותו הבית] הוא הולך לשכן, ובזה הוא מעלה את "מספר הנפשות" נמצא הפסוק מיתרגם: and he shall include his neighbor, in order to add the number of people…

אך כשבא "להוסיף נפשות" הוא צריך לדעת אם באמת יש אפשרות להוסיף כל כך אנשים.. התורה מזהירה: איש לפי אכלו תכוסו—

כשבאת למנות to count him in באכילת השה, תוודא, לדעת כמה איש הלזה אוכל [האם הוא בריא או חולה וזקן] ובזה תדע באמת כמה אנשים להוסיף ולמנותם על הזה

יש במשנה ובברייתא הרבה מעניין "מוכסין" מי הם?

מלכות רומי [וגם יוון] היה להם סיסטעם איך לגבות הרבה ממון [אומרים הב הב..] מאת המקומות אשר שלטה בהם. היה פקידם רומיים עשירים אשר קנו המכס מאת השלטון כלומר הם אמרו להשלטון: אנו נותנים לכם $100,000 לשנה תכף. ואתם תרשו לנו לגבות מכס מאת האנשים. [היה להם צבא ואי –אפשר להתנגדם..] פקיד הלז, היה רוצה לגבות כל כמה שאפשר [שהרי כל היתר מ100,000 היא profit שלו] אך כמובן שנעשה ב"קצת" שכל, הוא היה גובה מעשירים יותר מעניים וכו'. פקיד הזה לא היה מכתת רגליו לכל בית ובית לגבות, רק ממנה אנשים אחרים לעשות המלאכה בשבילו... ובכל אזור ואזור, יש אנשים הגרים שם, שיודעים היטב "איך וממי" לגבות. בארץ ישראל היו יהודים כאלו "שהתנדבה לבם" לעשות מלאכה הבזוייה הלז. [וכמובן הם עושים קצת פערצענט ממה שגבו]

בעיני החכמים, נחשבו אלו האנשים כגרועין מאד. שהרי גוזלים ונוטלין ממון הרבה יותר מן הקצוב. ועוד מי ביקש מידם לשתף פעולה עם הרומיים?

נעתיק סוגיא סוף ב"ק: אין פורטין לא מתיבת המוכסים ולא מכיס של גבאין [כשבא להחליף את זוזיו לפרוטות, אסור לו לילך למוכס או לגבאי [מוכס נוטל מכס מכל דבר ודבר שאפשר לחלום...כגון כשעובר על הגשר. כשמרוויח. כשחמורו טעון יותר מדיי. גבאי מיוחד רק לקרקע וכסף גלגלת] וכיון שכל תיבתם מליאה גזל ועושק, אסור ליהנות מהם כל שהוא

מקשה גמרא: והאמר שמואל דינא דמלכותא דינא! מכיון שרבים נכשלו בהבנת קושיא זו רציתי להאריך

זה פשוט עד מ א ד שאין שום "איסור" לעכב מכס ממלכות רומי הרשעה! הרי אין לך מדרש וחז"ל שלא מגנים את רשעותם איך שהטילו מכס וחוטפין ממון וכו'. רק הקושיא: מוכס זה שבא לפניך הרי י ה ו ד י הוא. ושמא הקדים מעות לפקידו הרומי. וא"כ אתה גוזל את י ה ו ד י הזה [א"ן מכיון שמגיע לו מצד דינא דמלכותא אחוזים מסויימים מאת גביית המכס, הרי אתה מעכב ומקפח פרנסתו של היהודי. [שכ ל פ י זה וודאי שנוכל להצדיק את מכס שמטילים הרשעים!] ומשני. במוכס שאין לו קצבה [לפעמים נוטל כך ולפעמים כך נמצא שאינו עהליכער מוכס א ף לפי חוקי הרומיים!] אי נמי.במוכס העומד מאליו [לא ברור לי פירושו. אבל אפשר דר"ל שמעולם לא הוכרח להיות מוכס –רק היה כהדיוט שקופץ מאליו להיות נמנה בין אנשים גרועים כאלו. ע"כ אין לרחם עליו כלל!—ולפי"ז י"ל דבכ"מ שמזכירים גנותן של המוכסין, היינו כעין זה] יש ללמוד כמה גינו חז"ל את נטילת ממון חבירו בלי הצדקה. וחבל שבזמננו אין זה חלק מיידישקייט רק סתם a straight guy אבל יש לדעת שבזמן הנביאים ואף בזמן הגמרא והמשנה, היה זה הhallmark של איש יהודי. וכשהיה אומרים זה חסידישער איד כלומר: זהיר בנטילת ממון שאין מגיע לו!

גליון תחכמוני

קול תחכמוני 641-715-3800 ext#44661
תשובות לחידות טקסט 347-762-8145 או
weeklygilyon@gmail.com

בס"ד פרשת בא יהושע גליק מי שרוצה להשיג ע"י
אי-מייל נא לשלוח הודעה לweeklygilyon@gmail.com

שאלות לפרשת בשלח

צנצנת אחת. כמה שנה היתה קיים צנצנת זו [בערך]?

האם קיימ"ל שנצטוו בני- ישראל במרה בדינים?

מה קרה בדיוק 353 יום אחר [כלומר שנה חסר יום אחד] אמירת ד' למשה "הנני ממטיר..

וכמה פרשיות בתורה אנחנו קורים עד שעוברים 353 ימים אלו?

תשובות לפרשת בא

[בשבוע שעבר זכה בחידה ר' מנשה גרינברג]

הבחור משה זילבר מישיבת נייפסט

ושמרת את החקה הזאת.. איזה חקה?

חקת תפילין. חקת הפסח

קרבן פסח-מצריים טעונה אגודת אזוב. איזה מצוות לדורות טעונות אגודת אזוב?

שריפת הפרה, טהרת מצורע, הזיית מי חטאת

מה הטייטש ולא יתן המשחית? [איזה אות כאילו נחסר?]

He [hashem] would not let the "destroyer"

כאילו נכתב ולא יתן [ד'] להמשחית, לבא..

לא ימיש עמוד הענן יומם ועמוד האש לילה

כולנו יודעים מה זה יום ולילה. [כמדומה שזה מן הדברים אשר אף תינוק קטן מבין] אבל יש קצת בעייה להגדירו ב ד י ו ק

כידוע שיש הרבה דברים בתורה, אשר מצוותם דווקא ביום, ויש אשר דווקא בלילה [עיין משנה מגילה] וממילא יש לנו צורך הלכתי לדעת ב ד י ו ק מתי מסתיים ה"יום" ומתחיל ה"לילה" להקדים: מכיון שבחסד ד' אנחנו מוארים היטב ע"י תאורות מכל צד—בבית ובחוץ—ממילא we became detached

מכל ה"עניין" של יום ולילה, כי אין לנו [כמעט] שום צורך "טבעי" לדעת מתי נעשה לילה [ואף לאלה שמשחקים כדור בחוץ, יש כבר ברוב מקומות נירות להאיר!]

אבל לשעבר, היה צורך גדול מאד! "טבעי" לדעת מתי היום כבר מתחיל, ואני יכול לפסוע החוצה, ולא ליכשל בקוצים ובפחים! אי נמי להתחיל לעבוד עבודתי בבית ובשדה [הגם שיש מי שיכול לעבוד בפני הנר כמו ה אשת חיל---אבל זה מועט מן המועט, הן מצד יקרות הנר, הן מצד שאינו נותן אור כדבעי] וכשבא לעבוד בשדה, הוא רוצה לעבוד עד שיש עדיין אור בחוץ [אבל גם רוצה ל ה י כ נ ס העירה בעוד קצת אור [כדיי שלא להיכשל וכו'—וקשה לצייר לעצמינו אם אין ש ו ם אור בחוץ מה זאת אומרת ל ה ס כ נ ה הכרוכה בזה]]

מקרא מפורש ואנחנו עושים מלאכה מעלות השחר עד צאת הכוכבים [בבניין ביהמ"ק—

עיין ריש ברכות] כלומר כל שיש קצת אור ואפשר להספיק לעשות מלאכה. יש לדעת כי אין שום נפק"מ מתי גוף החמה שוקעת או זורחת לצורך זה. שהרי כשהוא עסוק במלאכה אינו עסוק באסטרונמיה! מה שאיכפת לו הוא: שיש אור בחוץ. וזהו. נמצא כל העניין של "שקיעה" וזריחה [אשר באים מאנגלית sunrise and sunset] אינו אלא מלוחות א ס ט ר ו נ ו מיים. כלומר שחישבנו בכל יום ויום בכל מקום ומקום, את הsunrise and sunset . [הגע בעצמך, לפני מאה וחמישים שנה, לא הדפיסו כלל את אלו . ר ק דברים אחרים היותר "נוגעים למעשה"]

אחר השקיעה=sunset [מכאן ואילך נקרא ש]

יש עדיין אור גדול מאד כגון היום [שלישי בשלח] ש=5:03 . ועד 5:30 עדיין יכולים ללמוד בספר בחוץ בלי צורך אור [בקיץ נתרבה קצת בערך לחצי-שעה]

ואפילו כשאתה יורד לפלארידא [אשר הוא בערך כמו א"י] עדיין יש 24 מינוט שיש בהם אור [ש=558 622 מתחיל ה"חשכות" להיות ניכר]

כל מה שהקדמנו, הוא להבנת שיטה המפורסמת עד מאד, ונקרא בשם "שיטת רבינו תם" ועיקר מה שנאלץ להוציא סוגייה דפרק במה מדליקין מפשוטו. הוא משום בעייה זו. 1) איך אפשר לומר ד מ י ד אחר ש מתחיל "בין השמשות" כלומר דמספקינן ליה בלילה, והא אין ש ו ם חשכות אף 10 מינוט אחר הש ואיך אפשר לתלות ספק לילה במקרה אסטרונמי **בלבד!!**

2) איך אפשר לומר [לרב יוסף] דרק כעבור שלשת רבעי מיל [שהוא לכל היותר 20 מינוט] כבר נעשה לילה וודאי! והרי קשה מאד למצוא כוכבים בזמן קצר כזה !

כמובן, שאפשר לתרץ שני הקושיות. 1) אה"ן. חז"ל התחשבו במקרה זה שגוף גלגל החמה שוקעת מעל האופק, כאירוע חשוב מאד, אשר אפשר כבר להסתפק, שמא זמן הזה נקרא לילה

2) בזמנים הקדמונים היתה ראייתם חדה לפי שהיו "קרובים לטבע" יותר [וגם כהיום אפשר לראות לפעמים [בלתי-רגיל] כוכבים רגילים בזמן קצר הנ"ל] ואכן זה שיטה הגר"א מווילנא והרב הגר"ז. [וכמובן שיש צורך לחשבן איך זה בכל מדינה ומדינה ובכל זמן—וביום הזה יהיה וודאי לילה בערך 5:28 [נראה שלפי שיטה הזאת חייבים לחשוב מיל ל24 דקות!]

לאידך גיסא, בא רבינו תם ז"ל [והובא ברמב"ן] ויישב הסוגיא באופן אחר. אך דבריו קצרים, ואפשר לתרגמם

יש להקדים. שאף לפי שיטה הכי-קצרה של מיל [18 מינוט] הרי אם נקרא את הדברים כפשטם, יוצא כך: כשכבר חלפו מאת ה ש שלשת מיל וחמישית מיל [קרי כאן 57.6 מינוט] עדיין יום גמור הוא!!! ומותר לכתחלה לעשות מלאכה בשבת [כלומר רבינו יעקב בן בתו של רש"י הוציא מרה"י לרה"ר ברומרו [עיר בצרפת שגר שם] 57.6 מינוט אחר ש--- ומי שאומר אחרת [כלומר שגם רבינו תם "החמיר לעצמו" ולא אמר דבריו רק "לחומרא"], הרי"ז בכלל אפיקורוס, שמבזה את רבינו תם ואומר שרבינו תם אמר דברים סתם לשם שחוק בעלמא "ולא למעשה"

[לדוגמה היום הש בפריז 533 , ב 647 כבר חושך כל כך עד שאין ניכר לשום בן-אדם רגיל איזה "חשכות יתירה" אחר זמן זה. ולדבריך, עשה רבינו מלאכה 630 כלומר שנראים החוצה מאות כוכבים בעין רגיל!]

כדיי לתת הבנה לדבריו, חייבים לומר שמכיון שאין שום significance ב ש [וכמו שביארנו, משום שאין זה רק אירוע אסטרונומי בלבד] שפיר נוכל "להקדים" את הש [שממנו "מונין" את שלשת מיל ורביע-מיל] [כעין שר"י מקדים תפילת הערב מפלג המנחה, כיון שאין השמש בתקפו כ"כ] א"כ אפשר לומר שיש לקרות "שקיעה" כשנתכסה השמש מסתם בני אדם שגרים בעיר מליאה בתים. וממילא, אפשר לקבוע את הזמן ההיא "למפרע" באופן שיתאים עים המציאות, מתי נראים כוכבים. נמצא שמעולם לא בא רבינו תם לומר לך: סגור עיניך ואל תסתכל השמימה—תמשיך לעשות מלאכה שהרי עדיין לא "עברו" 58 מינוט אחר ...sunset .

1) רבינו לא בא לשנות מהנהוג כלום!! הוא בא אך ורק לתרץ איך מסתדרים סוגיות הסותרות, [ד' מיל בפסחים, ושלשת רבעי-מיל בשבת]

2) ושחייבים להמתין "קצת יותר..." כדיי לוודא שאכן לילה גמור הוא ולא לסמוך על המתנת שיעור קטן

3) אין סברא שתכף אחר הש מתחיל "בין-השמשות" [וכמו שביארנו לעיל]

חשוב לדעת שלא היה שום קהלה [כלומר בית הכנסת אורטודוקסי של איזה עיר] באירופה שהתפללו מנחה מאוחר מ20 דקות אחר ש

ולדאבננו נשתכח fact זה לגמרי מאיתנו. כלומר שמעולם לא סגרנו את עינינו ואמרנו: עדיין יום הוא! אל תסתכל!

מאידך גיסא יש כמה הוכחות שלא נהגו ברוב קהילות כהגר"א. כלומר לא החמירו לומר שתכף אחר ש, מתחיל מיד בין השמשות [שים לב: זה ע י ק ר חידושו של הגר"א] רק עשו מלאכה קצת אחר ש. וכמו שביארנו לעיל שיש קושי בדבר לומר שבעוד שאין שום נפק"מ בהניית האור, ייחשב כבר ל "ספק" אך ורק מצד מציאות האוסטרונמי.

מי שרוצה לצאת את הגר"א ור"ת. יקפיד לכתחלה להתפלל מנחה לפני ש [שהרי בדיעבד מותר להתפלל בביה"ש—כמש"כ רמ"א] וקריאת שמע של ערבית דבעינן צאת הכוכבים, ימתין עד כ45 דקות לכל היותר—באופן שברור [פה בנ.י.] שיש כבר ג כוכבים.

גליון תחכמוני

קול תחכמוני 641-715-3800 ext#44661
תשובות לחידות טקסט 347-762-8145 או
weeklygilyon@gmail.com

בס"ד פרשת יתרו יהושע גליק מי שרוצה להשיג ע"י אי-מייל נא לשלוח הודעה לweeklygilyon@gmail.com

שאלות לפרשת בשלח

צנצנת אחת. כמה שנה היתה קיים צנצנת זו [בערך]?

מימות משה עד יאשיה [בערך 675 שנה]

האם קיימ"ל שנצטוו בני- ישראל במרה בדינים?

לא [עיין סנהדרין דקיימ"ל שכבר נצטוו כ ל בני נח בדינים!]

מה קרה בדיוק 353 יום אחר [כלומר שנה חסר יום אחד] אמירת ד' למשה "הנני ממטיר..

וכמה פרשיות בתורה אנחנו קורים עד שעוברים 353 ימים אלו?

היו אנשים טמאים לנפש אדם אשר הקריבו פסח-שני. 21 פרשיות!

לא תעשה לך פסל!!

אין לך לאוו בעשרת הדברים אשר היה "כה-קיצוני" בזמן מתן תורה [וכמדומה גם כיום] מאיסור עשיית פסל. ע"פ תורה שבעל פה האיסור נוהג רק דמות כוכבים מזלות או מלאכי-השרת. או דמות אדם. אבל עיקר החידוש היא: אפילו אין לך ש ו ם דעת ל ע ב ד ם, עצם עשייתם אסרה תורה. וזה נותן לנו ציור כללי על רצון ד': לא יהא לך שום תמונה איך ל"התחבר" לעליונים. כי כל תמונה שתעשה אינו אלא פרי דמיונך—אשר תביא עמה השלכות של "עבודה" כלומר לתת ערכים "נעלים" לתמונה זה. וברגליה באה השחתה במוסר, כי אין אלוקים ח י אשר מביט ומשגיח על פעולותיך---רק תמונה מ ת.

יש לדעת שאפילו היה אדם גדול מאד—ואפילו אדם הכי גדול בעולם כמו משה רבינו—אסור לעשות ממנו פסל ותמונה. ויש תמיהים על זה, הלא כשיסתכל אדם בפסל של אדם-גדול כזה, בוודאי יזכור וישים אל לבו כל "הדרכותיו ומוסריו" אשר "דרש" מאתינו כל ימי חייו. ולמה נאסר? והתשובה: כל מה שדרש ה ו א מאתך?!!! אין לך ד ו ר ש מאיתנו כ לו ם אלא ד' ל ב ד ו . נמצא, תמונה ופסל מהווה [בדמיון האדם] איזה ערך אינדעפענדענט של משהו ההוא. על כן נאסר.

שאלות: איזה מילה נזכר בריש הפרשה ובסופה, ואינה נמצאת רק פעמים מועטות בכל התורה?

מה ההבדל בלשון הקדש בין "שוועך" לאיידים"?

מתימטי: יש דין שבכל שלש אי אפשר דלית בהו חד דגמיר. אחר כל המינויים שמינה משה רבינו, מה ההסתברות שיבחר אדם שלש אנשים randomly ולא יהא בהם אפילו חד דגמיר [כלומר שאינו מאת שום ה"מנויים"]

גליון תחכמוני

קול תחכמוני 44661 ext#641-715-3800
תשובות לחידות טקסט 347-762-8145 או
weeklygilyon@gmail.com

בס"ד פרשת משפטים יהושע גליק מי שרוצה להשיג ע"י אי-מייל נא לשלוח הודעה לweeklygilyon@gmail.com

שאלות לפרשת משפטים

מה הגודל של האותיות של הלוחות? [כשנשער כל אות בגודל שווה, ובין כל תיבה ותיבה כגודל אות, ובגליון-כגודל אות]

ידוע, שבלשון הקדש, אות וי"ו יש לה כמה וכמה משמעויות שונות. באופן של חיבור המשפט [sentence] ובס"ד נקח דוגמאות מזו הפרשה

ואל אצילי בנ"י לא שלח ידו, ויחזו את האלוקים ויאכלו וישתו. הקב"ה לא "שלח-יד"

[did not damage_ כמו: אם לא שלח ידו במלאכת רעהו. He must swear that he did not damage. או: על אשר שלח ידו ביהודים [כלומר רצה לשלוח יד...]]

בנדב ואביהוא, ALTHOUGH שבשעה שראו אלוקים, אכלו ושתו.

נמצא וי"ו =although

מכה איש ומת, מות יומת..ואשר לא צדה, והאלוקים אנה לידו, ושמתי לך מקום אשר ינוס שמה

HOWEVER מי שלא צדה [כיוון]

והאלוקים אנה לידו

RATHER

אלוקים "הקרה" את המקרה הזה לפניו

שים לב: רק בתורה מוצאים את ביטוי הזה: כל דבר שjust happened so התורה מבטאת: א ל ו ק י ם הקרה [כמו שהשיב יעקב ליצחק "כי הקרה ד"א "]

ושמתי לך מקום.

ONLY THEN התורה מדגשת: רק במקרה שרצח את רעהו בשוגג ר ק בכה"ג תשתמש בערי-מקלט

וזה המשך כל הפסוקים: מי שהכה את רעהו, ומחמת המכה ההיא, מת. הרי חייב המכה מיתה—ויש חוב גמור עלינו להמית אותו, ולא לתת לו שום "תירוצים" או פדיונות.

א ך , במקרה, שהדבר "קרה מאליו" [שלא לרצונו] רק אז---אתן לך ערים מיוחדות אשר ינוס שמה—וכנמצא בערים האלו, נמלט ממיתה

ועדיין לא נגמר...

וכי יזיד איש...להרגו בערמה...

מי ש ח ו ש ב מחשבות ומזימות , איך לרצוח את רעהו, באופן שיהא בלתי ניכרת שהוא כיוון לשם הריגה. כדיי שלא יוכלו להראות באצבע: זה האיש הרג במזיד!---על איש כזה [כמובן שיש הוכחות מספיקות שאכן זה הדבר] לא תרחם כלל וכלל! אפילו ינוס למזבח [אשר היה מנהג גרוע אצל העמים האלילים—שא"א לנגוע במי שעומד אצל מזבח של הפסל [כעין

protection של האליל] אבל זה לא מועיל אצלינו [אבל ההורג בשוגג שפיר מהני, מק"ו דערי מקלט—עיין מסכת מכות]

שאלות: איזה מילה נזכר בריש הפרשה ובסופה, ואינה נמצאת רק פעמים מועטות בכל התורה?

חרב

מה ההבדל בלשון הקדש בין "שווער" לאיידים"?

chu-sun Choiy-sain

מתימטי: יש דין שבכל שלש אי אפשר דלית בהו חד דגמיר. אחר כל המינויים שמינה משה רבינו, מה ההסתברות שיבחר אדם שלש אנשים randomly ולא יהא בהם אפילו חד דגמיר [כלומר שאינו מאת שום ה"מנויים"]

מבואר בסנהדרין יח 78600 מ 600000 היו שרים. נמצא 521400 לא היו. או 869. הסתברות שאיש chosen randomly לא יהא שום שר . 869x.869x.869=.65623.

נמצא יש יותר מ 33 % אחוז, שע ל כל פנים, א ח ד מן השלשה אנשים המובחרים, יהיה לו איזה שרות

קול תחכמוני 641-715-3800 ext#44661
תשובות לחידות טקסט 347-762-8145 או
weeklygilyon@gmail.com

גליון תחכמוני

בס"ד פרשת משפטים יהושע גליק מי שרוצה להשיג ע"י אי-מייל נא לשלוח הודעה לweeklygilyon@gmail.com

שאלות לפרשת משפטים

מה הגודל של האותיות של הלוחות? [כשנשער כל אות בגודל שווה, ובין כל תיבה ותיבה כגודל אות, ובגליון-כגודל אות]

יש בעשרת הדברות 172 תבות ו620 אותיות הרי 791 . [בין כל תיבה ותיבה הפסק אויר] שורש מרובע [כי הרי הלוחות הם מרובע אמה על אמה כמבואר בב"ב] 28 וכל שהוא. הרי 28 אותיות לאמה. אך צריכים למעט מפני הגליון ונניח 30 אותיות לאמה. אם אמה היא 18 אינטש—הרי כחצי אינטש מרובע לאות!

בבניית המשכן השתמשו בעצי שטים acacia wood שגדילה בהרבה מקומות בעולם. כדיי לשער משקל של כל קרש וקרש, נניח שאמה היא 1.5 פוט גם נניח [ע"פ השערת המבינים] שכל cubic foot של עץ הנ"ל היא: 45 פאונדס. נמצא לקרש שלם=1.5*1*10*1.5*1.5*1.5*45=2278

הרי כל קרש יותר מטון!

אדני כסף כל אדן .75*1*1*1.5*1.5*1.5=2.53125 cubic feet כמובן, לא שיערתי מה שהחריצים ממעטים. Cubic footשל כסף היא 643 פאונד נמצא אדן אחד=1626 פאונד

אדן של נחושת –אים היתה כשל הכסף—יש לשער 559 פאונד לcubic foot וממילא 1415 פאונד

זהב כבידה מאד! במשקל כגון cubic foot של זהב משקלו 1206 פאונד

כדי לצייר [בערך] יחסי הקרש. כל אחד מכיר 2X3 , [אשר אינו רק 1.5X2.5 באמת] כשגבוה אחד ומחצה feet הרי לפניך יחסי

אורך רוחב גובה של קרש אחד. וכמובן שבעזרת האדנים + הבריחים + הסינים [כמין עצים בולטים מכל קרש וקרש, לחברו אל קרש הסמוך לו] גם הטבעות. ואחר שגמרו שלשת הצדדים הרי יש תמיכה לכולם, כידוע

מה שקשה לי, היא תמיכת האדנים. אם נימא שהיה רק אמה אחת של גובה הקרש, הריי"ז כמי שלוקח 2X3 [בגובה הנ"ל] ונותנו לתוך ברזל כבידה שגבהה רק שני אינטשעס!!

מי שיודע להסביר את זה, נא יודיעני.

מלת "קרש" נמצא רק בפרשיות אלו ותו לא בכל תנ"ך חוץ מיחזקאל 27 6. "אדן" נמצא פעם אחת באיוב על מה אדניה הטבעו. נראה ששורש המלה מלשון ק ר ס והיינו שקורסים ומשברים את העץ עד שהוא כגודל הנצרך

בלשון המשנה יש דם שקרש. פארגליוורט. ושמא משום שבכה"ג צריכים לקרוש to chop off ממנו חתיכה , שהרי נקרש...

חידה לפרשת תרומה

איזה כלי במשכן הכי ארוכה במדה?

איזה הכי קצרה?

גליון תַּחְכְּמוֹנִי

קול תחכמוני 641-715-3800 ext#44661
תשובות לחידות טקסט 347-762-8145 או
weeklygilyon@gmail.com

בס"ד פרשת תצווה יהושע גליק מי שרוצה להשיג ע"י אי-מייל נא לשלוח הודעה לweeklygilyon@gmail.com

חידות לפורים

מה הקשר בין חצרון יתרו ועמינדב?

השווערס של משה אהרן ומרים.

כמה דורות אחר תרגום יונתן, נתחבר תרגום אונקלס?

יונתן תלמיד הלל.

אונקלס תלמיד ר' אליעזר. תלמיד ר' יוחנן בן זכאי. תלמיד הלל

איזה איסור דרבנן אפשר לעבור רק בלילה? [נזכר במסכת מגילה]

אסור ליתן שלום בלילה [חיישינן שמא שד]

איך ייתכן שיתחייב אדם לקרוא את המגילה במקום אחד [אינו יוצא מן המקום כלל!] י"ג, י"ד וט"ו?

כגון שהיה גר בכפר שיש בו 9 בטלנין והיא רחוקה מן כרך המוקף חומה מימות יהושע 2001 אמות. וחל י"ד ביום ג'. הרי נתחייב לקרוא ביום ב' [משום כפר שאין בו 10 בטלנין]. ביום ג', ניתוסף עוד בטלן אחד, הרי נתחייב לקרוא מצד עיירות גדולות. אותו הבטלן שניתוסף [לאוו דווקא!] בנה לו בית בסוף הכפר, ועכשיו הכפר אינו אלא 1997 אמות רחוקה מן המוקף, הרי נתחייב לקרוא גם בט"ו [מצד סמוך או נראה למוקף—עיין ריש מגלה]

איזה דברים שוו פורים לתשעה באב?

[חוץ מניגון איכה...]

שלשה קרואים בבקר.

קריאת "מגילה" [איכה או אסתר]

אין נופלים על אפיים

אין בו איסור מלאכה, רק מנהג

כמה המן-טאשן צריכים צריכים ליצור "היקף שלם" [כעין box] וכמה שפיצן יש לו?

מה שווה יותר, לוג יין או מגילת אסתר?

[עיין בבא בתרא שווי של מגילת אסתר]

בפרשת תצווה נזכר לחם. איפה?

במסכת מגילה נזכר לחם [בנוגע לסיפור של המגילה] איפה?

שמחת פורים לכל אחיי ורעיי בני ישראל!!!

חידה לפרשת תרומה

איזה כלי במשכן הכי ארוכה במדה?

בריח התיכון

איזה הכי קצרה?

מסגרת

גליון תַחְכְּמוֹנִי

קול תחכמוני 44661 ext#641-715-3800
תשובות לחידות טקסט 347-762-8145 או
weeklygilyon@gmail.com

בס"ד פרשת תשא יהושע גליק מי שרוצה להשיג ע"י אי-מייל נא לשלוח הודעה לweeklygilyon@gmail.com

חידות לפורים

איפה נזכר נס חנוכה במסכת מגילה?

...העמדתי להם חשמונאי ובניו...

איזה ד מלכים [מלכי עכו"ם] מלכו זה אחר זה שסוף שמותיהן ב שין?

דריווש כורש אחשורוש דריוש

ש אחשוורוש היה "יחסן"?

ת לא! שמלך "מעצמו"

ש באיזה דבר היה אחאב חשוב יותר משלמה המלך? [לחד מ"ד]

ת דסליק מלכותיה על כל העולם

ש אחשורוש העז ללבוש בגדי כהונה. איזה מלך ישראל [זמן רב אחר כן] העז ללבוש בגד של כה"ג?

ת ינאי

ש "ביתן המלך" חשוב יותר או פחות מ"גינה"?

ת פחות

ש איזה פסוק של איכה יש לו שייכות עם נס פורים...[לא הניגון..]?

ת הם לא עשו אלא לפנים, אף הקב"ה לא העשה אלא לפנים, שנאמר ...כי לא ענה מלבו [איכה]

ש מה הטייטש של פסוק הזה [לפי דברי הגמרא]?

ת he did not afflict them from his "heart" [i.e. it was just a "show"]

ש שלמה המלך את סבו של מרדכי, מי זה?

ת שמעי בן גרא [יג.]

ש יב: מיום שחרב ביה"מק אין אנו יודעים לדון ד"ן. האם אמרו האמת? [כלומר שא"א לדון ד"ן רק בזמן שביהמ"ק קיים?]

ש איך סדר הדברים כשאוכלים סעודת שבת, זמירות או דברי-תורה?

ת ד"ת קודם [יד:]

ש איפה [באגדתא דמסכת מגלה] נזכר עבודת יום הכפורים?

ת כלום מירסו בדם לפניך?!

ש מה "מיוחד" בשנה הזאת בנוגע קריאת ד פרשיות?

ת יש שני "הפסקות" [בין שקלים לזכור—בין זכור לפרה]

ש מה מיוחד בשנה הזאת בנוגע קריאת "ויחל"?

ת קורין אותו שני פעמים ברצף של ד יום

[תענית אסתר—ושבת]

פורים שמח!!!!!!!!!!!!!!!!!!!

גליון תַּחְכְּמוֹנִי

קול תחכמוני 641-715-3800 ext#44661
תשובות לחידות טקסט 347-762-8145 או
weeklygilyon@gmail.com

בס"ד פרשת ויקה"פ- פרה יהושע גליק מי שרוצה להשיג ע"י אי-מייל נא לשלוח הודעה לweeklygilyon@gmail.com

משה קרא לקרובו בצלאל, לעשות המשכן. מה היה קירבת בצלאל למשה?

מכיון שיש הרבה שעוסקין במסכת פסחים, גם אני אעסוק בו

משנה א' ...ובמה אמרו שתי שורות במרתף? מקום שמכניסין בו חמץ. בש"א שתי שורות ע"פ כל המרתף. ובה"א...

יש לדעת שלשון המשנה עתיקה מאד. כלומר היו מוסרין מדור לדור לשון מיוחד. ובזמן שהתחילו תנאים [תלמידי שמאי והלל] לעסוק בהלכות בדיקת חמץ, כבר מצאו לפניהם לשון שגרס "חייבים לבדוק שתי שורות במרתף"

והיה להם שתי קושיות. 1) מה בדיוק הפירוש שתי שורות במרתף [ונחלקו ע"ז ב"ש וב"ה] 2) יש משנה עתיקה שאמרה "כל מקום שאין מכניסין בו חמץ, אי"צ בדיקה" [אגב אורחא: שים לב—לולא שאמרה זאת המשנה במפורש, היינו אומרים שיש לחפש גם במקום שאין "מכניסין" רק שיכולה להתגלגל. אגב אגב אורחא. הטייטש של מכניסין=store כמו מכניסו לקיום [בעבודה זרה] וה"ק אם מעולם לא משתמשים בחדר הזה לאכסן בתוכו לחם... כי עיקר החשש היא: ששכח להוציא את כל הלחם that he once stored it that room]

ועל קושיא השנייה מתרצת המשנה [האחרונה] רק במרתף של יין שגם משתמשים לאצר בתוכה לחם, חייבים לבדוק.

יש הרבה משניות שאי אפשר להבינם רק בצורה כזאת. ונביא עוד 2 דוגמאות

סנהדרין 68: משנה. [נא לעיין בפנים לפני קריאת זאת המאמר!!!]

מאמתי נעשה ב"ס ומורה? משיביא שתי שערות ועד שיקיף זקן.

[נ.ב. התחתון ולא העליון, אלא שדיברו חכמים בלשון נקייה]

חלק של נ.ב., היא "הערה" שהעירו חכמי המשנה האחרונים כדי לפרש את הסתום [כעין footnote למשנה הראשונה] ו"חכמים" קאי על חכמי המשנה הראשונים

נדה 36:

קשתה שלשה ימים בתוך י"א יום, אם שפתה מעל"ע וילדה, הרי"ז יולדת בזוב...

[ששפתה מן הצער ולא מן הדם] נוסח משנה ראשונה היתה: שפתה ... וכשחזרו על המשנה נולד להם ספק. איזה שפיתה גורמת שתהא קרוייה "יולדת בזוב" שפיתה-של-דם, או שפיתה-של-צער? והוסיפו ב[סוגריים] [הכוונה לשפיתה-של-צער]

אור עיבורו. מה פירושו? אי"ה בשבוע הבעל"ט

גליון תַחְכְּמוֹנִי

קול תחכמוני 641-715-3800 ext#44661
תשובות לחידות טקסט 347-762-8145 או
weeklygilyon@gmail.com

בס"ד פרשת ויקרא יהושע גליק מי שרוצה להשיג ע"י אי-מייל נא לשלוח הודעה לweeklygilyon@gmail.com

אור לארבעה עשר....

סוגיא ראשונה דנה בפירוש מלת "אור" ומסקינן דהיא לישנא מעליא –ולפי זה היינו כאילו נאמר: ליל לארבעה עשר—כלומר לילה הקודמת את הארבעה עשר. אך שייך גם לומר אור ארבעה עשר בלי למ"ד, ואז יתפרש הזמן שאחר הארבעה עשר [כלומר ליל הסדר]

ויש ברייתא בסוף עמוד בית. אין משיאין משואות אלא בחודש שנראה בזמנו לקדשו. ואמתי משיאין משואות? לאור עיבורו.

וזה פירושה: נניח כט לחודש אייר חלה ביום השלישי. אם באו עדים ביום הרביעי לומר: ראינו את הירח [אתמול בלילה Tuesday night , הרי הדין, שיום זה Wednesday הנהו "ראש חודש סיון". אך אין עושין את סימן האבוקות בליל הבאה [Wednesday night רק ממתינין כ36 שעות אחר ביאת העדים. ועושין האבוקות ב אור עיבורו= יום שאחר העיבור כלומר יום 31--- אך א"א לעשות מבעוד יום---ע"כ צריכין להמתין עד לילה ש א ח ר יום 31!! ובמקרב דידן היינו Thursday night- שהיה- "ראוי להתעבר".

בלשון חז"ל [ערכין ט:] אנו מוצאין שר"ה של שנה הבאה יכולה לחול ביום הנף =טז ניסן [לדוגמה ר"ה של תשע"ט הבעל"ט יכולה לחול ביום ראשון] אי נמי לאור עיבורו כלומר, ביום שחלה ל"א ניסן ! דהינו ביום שני . אי נמי אור אור עיבורו= ל"ב ניסן! דהיינו ביום שלישי [וזה תליא אי עבדינן שלימים או חסירים בחדשי הקייץ עיין שם]

נמצינו למידין: אור= אחר the day after the leap day נמצא יום 31 קרוי "אור עיבורו" ומשיאין משואות בלילה שאחר יום 31 או בלשוננו בג' לחודש!!!! שהרי קבעו את החודש ביום ביום הרביעי ---ומשאין משואות ב"ליל ששי" שהוא כבר ג' סיון

והטעם לאיחור זה עיין היטב בסוגיא ראש השנה 22: [ואחר הקדמה זו תבין היטב סוגיא דשם]

ש איך אפשר אדם עובר בבל ייראה על איזה חמץ- אך כשבא לאוכלו אינו עובר על שום איסור [וגם נפטר מלאוו דבל ייראה]

ש מה הקשר בין פרשת צו לאיסור חמץ בפסח?

ש איך ייתכן יהודי אומר לנכרי אחר הפסח, לאפות פת, [וכגון במידי דל"ש ביה איסור פת גוי] ואינו עובר על שום איסור כלל [שהרי כבר עבר הפסח!] ואכתי הפת אסורה באכילה ובהנאה [לחד מ"ד]

קול תחכמוני 641-715-3800ext#44661
תשובות לחידות טקסט 347-762-8145 או
weeklygilyon@gmail.com

גליון תַחְכְּמוֹנִי

בס"ד פרשת צו יהושע גליק מי שרוצה להשיג ע"י אי-מייל נא לשלוח הודעה לweeklygilyon@gmail.com

איזהו שיאור? כל שהכסיפו פניו כאדם שעמדו שערותיו....מח:

ותניא גבי מרור נמי ירק מר יש לו שרף ופניו מכסיפין

[אגב יש כאן חידה... איזה "סימן" מכשיר המרור, ופוסל המצה?]

מה זה הכסיפו? ידוע שכיסופא היא מלשון "נתבייש" איכסיף. =פארשעמט. גם יש בלשון חז"ל [קידושין 20] הכסיף ועמד על מנה. בקרקע ובעבדים. הצד השווה שבהן: dry up wilted shriveled withered [לא ידעתי תירגום ביידיש...]

סימן לlettuce היא שיש בו כמה וכמה curls וכן הסימן לחימוץ

ש מה הקשר בין פרשת צו לאיסור חמץ בפסח?

ת ילפינן מפרשת צו וכל חטאת אשר יובא...לא תאכל באש תשרף פסחים כד

ש איך ייתכן יהודי אומר לנכרי אחר הפסח, לאפות פת, [וכגון במידי דל"ש ביה איסור פת גוי] ואינו עובר על שום איסור כלל [שהרי כבר עבר הפסח!] ואכתי הפת אסורה באכילה ובהנאה [לחד מ"ד]

ת יהודי בארץ ישראל מטלפן לגוי בניו יורק [ועדיין פסח בניו יורק] לעשות לו לחם. אינו עובר שום איסור כלל... אבל אכתי שם "חמץ שעבר עליו הפסח" עליו. וממילא אסור באכילה ובהנאה לר' יהודה

ש אדם יש לו בביתו חמץ גמור מונח במקום גלוי ואינו חייב לבערו, אך תכף כשנכנס עלות השחר של יום שני של פסח חייב לבער?

ת יש לו "חדש" בביתו—וקיימ"ל חדש בדיל מיניה ול"ג דילמא אתא למיכל [דף יא] וא"כ בביטול בעלמא סגי

ש היכי תימצי [לחד מ"ד] מילה שלב"ז דוחה את השבת?

ת סט. לר"א כשחל ע"פ בשבת, חייב ערל למול—ואים לא מל ולא עשה את הפסח---חייב כרת [בגלל ביטול עשיית הפסח!]

ש יש חולה שצריך לאכול חמץ בפסח, תן שלש עצות שיאכל חמץ, ויינצל מאיסור כרת?

ת חמץ של נכרי. נילושה במי פירות. של טבל

[הכל בפרק כל שעה]

ש לאוו השייך לקרבן פסח, אם עשאו בשנה רגילה, לוקה עליו. משא"כ בשנה זו

ת הוציא פסח חוץ מביתו, בשנה רגילה לוקה משום לא תוציא מן הבית מן הבשר חוצה. משא"כ בשנה זו הו"ל הוצאה שחייב עליו מיתת בי"ד [הוצאת שבת] וממילא אין לוקין אף שהתרו בו

ש האדמו"ר מויזניץ נפטר ביום ו' העבר, מה ייחודו של יום זה?

ת אף אם נטמאו רובו של ישראל בשבילו, אכתי אפשר לעשות פסח בטהרה שהרי יום השביעי של הזייה חל ביום חמישי. משא"כ אם היה נפטר בשבת, הרי לחד מ"ד אין שוחטין וזורקין על טמא מת בשביעי שלו [ואלו היו הטמאים לנפש אדם---שחל שביעי שלהם בע"פ 94] והיו כולן נידחין לפ"ש, או אם יש רוב ישראל, עושין כולם [אף הטהורים עושים בטומאה]

גליון תחכמוני

קול תחכמוני 641-715-3800 ext#44661
תשובות לחידות טקסט 347-762-8145 או
weeklygilyon@gmail.com

בס"ד פסח תשעח יהושע גליק מי שרוצה להשיג ע"י אי-מייל נא לשלוח הודעה לweeklygilyon@gmail.com

בזמן הגמרא היה אחד שהוציא את אחרים ידי חובתם באמירת ההגדה. ובבית רב יוסף אמר רק ר' יוסף את ההגדה. ואף שהיה סומא, קסבר שמצה בזמן הזה דרבנן, וממילא גם אמירת ההגדה. כי קיבלו חז"ל בפירוש הפסוק "והגדת לבנך ביום ההוא לאמר בעבור זה ...." לא אמרתי אלא בשעה שיש מצה ומרור. כלומר אין חיוב סיפור יציאת מצריים בלילה הזה רק כשיש עכ"פ מצה, וממילא בזמן הזה יכול סומא שחייב רק מדרבנן, להוציא כולנו שאנחנו חייבים רק מדרבנן.[אך לא קיימ"ל כוותיה]

מה נשתנה הלילה הזה וכו' הוא ג"כ חלק מתיקון חז"ל של אמירת אגדתא והלילא [לשון גמרא קטו:] אך תיקנו שלכתחילה, אחרים ישאלו, וראש הבית [שאומר את כל ההגדה] יענה ואפילו אין הבן יודע כלום! חייב האב לומר איתו מילה במלה וללמדו לומר מה נשתנה. [יש לדעת שלא היה להם "הגדה" רק הכל היה על פה!!] [כעין מה שאמרו ז"ל תינוק שיודע לדבר אביו מלמדו שמע ותורה צוה [סוכה סוף פ"ב]] ואף שלא הבין התינוק מה שהוא אומר [כי לא דיברו לשון הקודש בזמן המשנה] [אך הבין קצת...כי יש דמיון בין לשון הקודש וארמית, אבל עניין שילמדו לדבר, אינו רק להרגילו לדבר פסוקי התורה. וזה בעצמו תועלת גדול אף שאינו מבין מה שהוא אומר. כי בתחלה צריך איניש למיגמר והדר למיסבר. ומכיון שמבין אף ***קצת*** מה שהוא אומר, כבר יש בזה תועלת שסוף סוף יבין. וזה כלל גדול מאד בלימוד, לא צריך להבין רק קצת בפעם ראשונה, ושוב מוסיפין הבנה בכל פעם ופעם כי כן טבע הדברים כשאדם חוזר על דבר שהבין עכ"פ קצת, דרכו להתעניין ולשאול שאלות ור ו צ ה מעצמו להבין יותר--- הארכתי בזה כי זה יסוד גדול ללימוד התורה!!!]]

לפי דעת של בן, אביו מלמדו. כלומר אם הוא קטן וקשה לומר עימו מלה במלה את כ ל ה "מה נשתנה" אומר אתו קצת, והשאר שואל גדול שמסב אתו, או אשתו [אם הם יודעים—כלומר זוכרים את הנוסח!!]

יש חושבים שלא יוצאים סיפור יציאת מצריים רק כשמחדשים איזה מדרש או "פשט חדש" שאף אחד לא חשב מזה. ואין לך דבר רחוק מזה! דרך חכמינו ז"ל ודרך התורה, הוא לחזור על הישן . ועל כן אמרו אפילו כולנו חכמים כולנו נבונים וכו' כי אין הספור לחדש דבר, אף כדי לחדור היטב את דברים הידועים מכבר וכמו שכבר כתב בעל מסילת ישרים בריש ספרו "כל מה שאני כותב הם דברים ידועים לכל!"

חייבים להרגיש שאותנו הוציא משם [רבא קטז:] וממילא שעבוד היוצא מזה—קיום התורה והמצוות.

שאלה האם מותר לכתחלה לאפות מצה עם חמץ בתנור אחד בבת אחת? ת כן! [יו"ד קח]

גליון תַחְכְּמוֹנִי

קול תחכמוני 44661 ext#641-715-3800
תשובות לחידות טקסט 347-762-8145 או
weeklygilyon@gmail.com

בס"ד שמיני תשעה יהושע גליק מי שרוצה להשיג
ע"י אי-מייל נא לשלוח הודעה לweeklygilyon@gmail.com

ואת אלה מהם תשקצו...

פרשה זו עוסקת [ברובה] במה שהגדיר הרמב"ם בספרו הגדול "מאכלות אסורות". מעניין, שבמשנה אין מסכתא א ח ת מ י ו ח ד ת שכולל את אלו . יש במסכתא עבודה זרה בפרק שני ובפרק חמישי רשימה של דברים שאסרו חכמים באכילה, בהנאה. ובעיקר אריכות נפלאה אודות הלכות "יין נסך". גם במסכת חולין יש פה ושם משניות העוסקים בעופות ובדגים ובבהמות הטמאות. ועוד קצת מהלכות "מאכלות אסורות"

כמובן, עיקר הטעם היא משום "הבדלה" אשר הבדלתי אתכם מן העמים. אנחנו חייבים להתהלך בכל עת עם "גאווה יהודית" כדיי שלא ליגרר אחר תועבות הגויים אשר סביבותינו [וזה שייך ב כ ל ד ו ר ודור...יש תועבות ה ג ו י י ם שונות לכל דור....] וחכמינו הלכו בעקבות התורה ואסרו עוד כמה דברים בכוון זה

אנחנו נתמקד על איסור "יין-נסך" אשר יש בזה אריכות נפלאה במשנה ובגמרא ובהלכה למעשה [שים לב: לא שכיח כלל שיהיה אריכות באיזה הלכה <u>במשנה בגמרא ובשולחן ערוך וברמ"א!!</u>] בזמן המשנה היה רוב תצורת היין ביד הנכרים. כלומר הגויים שבארץ ישראל, גדלו את הכרמים, והיה להם גת וכל כליה סמוך להכרם the wine factory was near the vineyard וכשעלה בדעת ישראל לעשות kosher wine production הלך אצל הנכרי וקנה ממנו כמות גדולה של ענבים והשתמש בfactory של הגוי כדיי לייצר את היין. בלשון המשנה "המטהר יינו של נכרי" the one who would like to produce <u>kosher</u> wine, in a <u>goyish</u> factory

מתחילה עליו "לנגב" את הגת באפר. כעין wash it with soap ואז יכול להמשיך...

פרק ד משנה ח לוקחין גת בעוטה מן הנכרי! כלומר אף שהנכרי כבר <u>באמצע production</u> <u>*לצורך עצמו!!*</u> יכול היהודי לומר לו: תפסיק! ואני אביא פועלי ישראל לגמור המלאכה..וכבר ביארנו שיש בעקרון של התהליך 4 דברים: נותנין ענבים לתוך tub גדול מאד, ואנשים דורכים על הענבים [יחף!] עד שהרבה יין יוצא. ושוב בורר ונוטל את הענבים הדרוסות ועושה pile גדול מהם [תפוח] כדי שלא יעכבו את שאר הענבים. וכו'. ויש ב tub הזה נקב , וקצת "פילטער" [עשוי מסל של עץ] ומשם יורד יין juice היוצא, דרך "צנור" pipe לתוך "גת התחתונה" והיא בור בקרקע שמסובב עים סיד ואבנים למען ישתמר שם ביין. ולאחר קצת זמן, משם הולך היין אל "חביות של חרס"

משנה ט עוסקת בדבר אחר ל ג מ ר י

ישראל שרוצה להיות employee אצל גוי---ואין היין עשוי כלל לימכר לישראל—הוא פשוט רוצה job אצל נכרי העוסק בתצורת היין---אומרת המשנה: רשאי הישראל לשמש את הנכרי בתור "דורך" לא בתור "בוצר"

משנה י

אם הישראל rented out את הfactory אך עשיין לא פרע כלום!! [לכשימכור חביות היין לישראל אחיו...אז ישלם----כמו שנהוג היום...] אז חיישינן שהנכרי הowner שנמצא שם ליד הבור [הלא- הוא בור "התחתונה"] "ניסך היין"

מעניין מאד שלא נמצא אף תיאור אחד במשנה או בברייתא מה זה "ניסוך" כלומר איזה פעולה בדיוק עושה הנכרי בשעה שמנסך. ולפי הנראה, אין שום פעולה מיוחדת רק כל "שאקל" shake שהנכרי מנענע היין [ומכוון לשם אליל...כן היה דרכם....ל"ש להקשות קושיות..] אפשר כבר לחשוד. חוץ ממקום ש"אין דרך ניסוך בכך" [עיין בתוספתא דוגמאות] ועל כן אסור ל"ייחד" יין פתוח עם נכרי [אם הנכרי יודע שישראל הולך לדרכו כי תכף כשהולך לו ישראל, מיד הוא מכניס ידו לתוך היין ועושה איזה נענוע לשם אליליות!

רואים בציור נקב שעשו בגג החבית. וזה נקרא "בת-תיהא" עשוי להריח אם היין טוב. יש גם "ברזא" והיא למטה. כדיי להוציא היין

יש לזכור היטב כי בזמן ה מ ש נ ה [כלומר כל ברייתות ומשניות העוסקין ביין שבתוך "חבית"] הכל היה רק של ח ר ס [ורק א ח ר זמן המשנה חידשו הרומיים עשיית חביות של עץ [דומה מאד לשל זמננו ושל הציור המצורף]] ולא ברור לי אי בחביות העתיקות [של זמן המשנה] היה שייך בת-תיהא [נקב של ריח. בת=נקב, תיהא=ריח] ונצרף פה חבית של זמן המשנה שנמצא הרבה במשנה [כגון במסכת שבת אי מותר לפתוח חבית ועוד הרבה [98 פעם!]

חידה איזה דבר מותר באכילה אבל מטמא? איזה דבר אסור באכילה אבל אינו מטמא ? [הראשון טומאה דרבנן]

ROMAN "torpedo" Wine Amphora, c. 100 AD.
Height: 30 cm (11.5 inches) - Width: 12 cm (5 inches)

גליון תַּחְכְּמוֹנִי

קול תחכמוני 3800-715-641#ext 44661
תשובות לחידות טקסט 347-762-8145 או
weeklygilyon@gmail.com

בס"ד תז"מ תשעה יהושע גליק מי שרוצה להשיג ע"י אי-מייל נא לשלוח הודעה לweeklygilyon@gmail.com

חמץ שעבר עליו הפסח אסור בהנאה [משנה פסחים פרק שני]

חכמינו גזרו על ישראל שהשהה את חמצו בפסח ולא ביערו—וכמובן, מחמת שחס על ממונו. ויצרו של אדם חס מאד על ממונו ועל כן קשה לו להיפרד מחמצו השווה כמה וכמה דינרים [או דולרים..] ומצינו כמה תקנות שתיקנו חז"ל מחמת שראו בחכמתם כמה קשה לאדם לראות ממונו הולך להפסד [לעניין בכור שאחזו דם—לעניין דליקה בשבת וכו'] ובאמת היו מצוי בזמן חז"ל "עוברי עבירה" שהשהו את חמיצם, ואסור לקנות מהם עד שיעבור איזה זמן [עיין ריש חולין] מטבע האדם, שקל לו יותר לבזבז ממון על ק ו ם עשה [כגון לקנות מצות ביוקר, או אתרוג—ואפילו ליתן צדקה] מל כ ב ו ש את יצרו לא לעבור על איסור שכרוך בו הפסד ממון [והטעם כי אינו "רואה" בהפסד ממונו שום "תועלת" ואינו מרגיש את " ישב ולא עבר עבירה" נותנין לו שכר מצווה

ועל כן ראו חז"ל לק נ ו ס את המשהה חמץ, לאסרו בהניה, כדי שלא ירוויח כלום, וממילא לא יתפתה ביצרו להשהותו.

תערובת חמץ וחמץ נוקשה יש להקל בשעת הדחק [עיין תמז] שאין לו דין של חמץ שעבר עליו הפסח לאסרו בהנאה.

כהיום—נהגו הרבה, "למכור" את חמיצם לגוי. ויש להקדים, כי אין זו "תקנת חז"ל" כלומר לא מצינו בשום מקום ש ת י ק נ ו חכמינו "עצה" זו. רק מצד השכל והסברא נהגו כן. אך ה"מכירה" הוא מכירה רגילה ואמיתית. כלומר הגוי משלם [או בדעתו לשלם עבור החמץ] ומן הדין יכול היהודי ל כ ו ף לגוי לפרוע לו. כי זה ה definitionשל מכירה. אך דא עקא: אם יש עשרת-אלפים יהודים מוכרים חמיצם לגוי א ח ד ... הרי שהגוי מ ת ח י י ב עצמו לפרוע סך של כמות עצום של ממון, וקרוב הדבר מאד דהוי מילתא דגוזמא טובא ואין כאן שום דעת אמיתי להתחייב ממון בסך עצום כזו [ולא מיבעיא אם אין לו שום שייכות לסך הלז, כי עני הוא---אלא אפילו יש לו מיליון דולר, קשה להניח שרוצה לפרוע 500000 עבור חמץ שאין בידו מה לעשות...ובימים הקודמים היה לגוי א פ ש ר ו ת לקחת החמץ ולסחור בו כ פ ש ו ט]

ובאמת, אין כאן הפסד מרובה לבעלי חנויות. כי על flour and barley יש לסמוך דהוי נוקשה. ורק על דברים העשויים בצק ממים [בעיקר אלו המונחים בפריזער] וכן pretzels יש בעיה של חמץ גמור שעעה"פ. וכמו שבימי חזון איש לא חלם אף אחד שאפשר לקיים מצוות שביעית, וצריכים לסמוך על היתר מכירה, עד שבא הוא ז"ל ולימד אחרת, כן הגיע זמן לעשות בעניין הזה

גליון תַחְכְּמוֹנִי

קול תחכמוני 641-715-3800#ext 44661
תשובות לחידות טקסט 347-762-8145 או
weeklygilyon@gmail.com

בס"ד פרשת אח"ק יהושע גליק מי שרוצה להשיג ע"י אי-מייל נא לשלוח הודעה לweeklygilyon@gmail.com

ש אדם בא איזה ביאה אסורה בשוגג ומביא אשם. אם היה ממתין עוד רגע [ואז היה בא על אותו האשה] מביא חטאת?

ש איזה קרבן, שחטו בחוץ חייב כרת, שחטו בפנים, פסול לגמרי?

וכתובת קעקע לא תתנו בבשרכם...

מנהג הגויים להשים כתובת קעקע בבשרם, עתיקה היא מאד מאד---והיה נהוג אצל כל אומות בעולם העתיקה. כלומר, אין זה דבר ש"למדו" אחד מחבירו. רק כולם כאחד היה להם מנהג משותף לחרוט בבשרם [לפעמים גרמה מחלות וכו'] במתכת או שאר דבר המנקב בבשר, ולמלאותו בדיו. באופן שנשאר רושם ההיא בבשר לעולם.

יש לדעת שגם עבודת פסלים ואלילם משותפת לכל אומות העתיקות. ומזה אפשר להסיק, כי מנהג זה היא מ"תולדות" [אביזרייהו] של אמונת אליליות. כי כל cult אלילי משים דגש חזק על הbody של האדם [הלא גם כל פסיליהם הם בדמות ותבנית body !!] וממילא יש לעשות "משהו מיוחד" עים הbody כי יש איזה "נצחיות" או איזה דבר מיסטי mystical עם ה ג ו ף...

כמובן—כמו שכל עניין אליליות היא סתם bluff ושקר. כן הדבר לעשות "עסק גדול" עם הגוף אינו אלא שכחת האמת שהיא: הגוף אינו אלא הtools ש ב ה ם אפשר לקנות שלימות הנפש למשך זמן ה ק צ ר אשר אנו חיים בזה העולם [כ120-70 שנה] ורק א ז [כלומר א חר שנפרדים מן הגוף] מתחיל הכל

משל למה הדבר דומה plumber שעובד כל היום ולבוש בבגדים שונים ותלוי כליו כל מיני כלים שונים, ובזה מביא "פרנסה" לביתו. אחר עבודה של 30 שנה כבר אסף ממון הרבה, ורוצה לretire וללכת להתגורר בפלארידא. היעלה על הדעת שיקח אתו עמו כל הבגדים והmachines ש"הביא לו את הפרנסה כ ד י להגיע לפלארידא?!!" הלא לכסיל ייחשב

אך מכיון שנולד עירבוביא גדול אצל עובדי אלילים [שהיה להם אל בדמות גופים שונים ומשונים] ממילא נעשה גם ג ו ף האדם, לדבר שצריך ליטפל בו באופן מג,י [שיש בtattoo פלוני ופלוני לזכותך בחיים כזה וכזה]

מעניין הדבר, שאף כ יו ם הזה, שלא מאמינים באלילים, יש נטייה לאלו שעושים tattoo לחיי הפקרות וכדומה [ויש אף איסור לעשות tattoo לחיילים במקומות הגלויים, מכיון שמביא לידי הפקרות!] והסיבה לזה- כי עצם הדבר שאתה "מנציח את גופך", מראה שאתה מאמין ביותר בה ג ו ף versus הנפש. וממילא אין צורך ואין עניין בתקון הנפש to behave properly אשר כל זה אינו שייך כלל להגוף _ [כולנו יודעים שגם לחתול יש "גוף" ואף אחד doesn't expect מהחתול שיהיה לו "מדות טובות"

גליון תחכמוני

קול תחכמוני 44661 ext#641-715-3800
תשובות לחידות טקסט 347-762-8145 או
weeklygilyon@gmail.com

בס"ד אמור תשעח יהושע גליק מי שרוצה להשיג ע"י אי-מייל נא לשלוח הודעה לweeklygilyon@gmail.com

מנורה טמיאה מהו להדליק בה? מה פירוש מנורה ה ט הו ר ה? [לפי דרשת חז"ל] האם היה פעם שטבלו את המנורה? ואם היו מי שהתנגדו לה? כמה המינומום של לבונה שניתנת על השלחן?

תשובות: מי ששיחרר את שפחתו [המאורסת לעבד-עברי] לאחר 15 שעות---ובא עליה ראובן בשעה 13, חייב אשם, בשעה 17, חייב חטאת.

שחט עולת העוף בפנים פסולה לגמרי [דבעינן מליקה]—בחוץ חייב כרת [סוף זבחים]

אמור אל הכהנים בני אהרן ואמרת אלהם.

בלשון הקדש יש "דיבור" ו"אמירה". ידוע שדיבור=לשון קשה. אמירה=לשון רכה. ונעיין קצת בסוגיא זו. דיבור מתורגם command וקרוב לזה ידבר עמים תחתינו. וכן ורעו כבשים כדברם [ישעי' 5:17]= הכבשים ירעו כמ נ ה ג ם. כי הדרך להנהיג הכבשים בדרבן goad

גם דברי חכמים כדרבונות the words of the wise {TORAH_WISE} are like goads

כי יש צורך לעשות מענה י ש ר . ועל כן כשבאים לחרוש שדה, יש שני בני אדם, אחד אוחז את המחרישה [אדם העומד מאחור] והשני אוחז הדרבן, ומנהיג את הבקר שילכו בדרך ישר.

נמצא "דיבור" הוא להנהיג אדם או בהמה ב ע ל כ ר ח ו. באיזו הנהגה ישרה. בבנות צלפחד יש כן בנות צלפחד ד ו ב ר ו ת. כי רצו להנהיג ול ש נ ו ת בתוקף, הדבר מכמות שהיה בדרך שחשבו שנכון. [שיש להם הזכות לירש חלק בארץ ישראל]

בארמית יש "אדבריה" ר' פלוני לר' פלוני 10 פעמים בש"ס [נדה 66 פסחים 115 ביצה 21] אדבריה רבא למר שמואל ודרש... רבא היה התלמיד חכם וריש מתיבתא. אבל מר שמואל היה ריש גלותא. והיה העם נשמעים לדבריו [כעין mayor] ולפעמים רצה רבא להודיע את הלכה ל כ ל ה ע ם. ועל כן רבא dictated למר שמואל שיאמר כך וכך... [כיון שאין מר שמואל אומר את הדבר מפי ע צ מ ו רק כמדבר ע ל כ ר ח ו]

יש יותר מ100 פעמים וידבר ד' אל משה לאמר. או דבר אל בני ישראל ואמרת. ובדרך כלל מתקשים מה "כפל הלשון" וידבר...לאמר. וכן בפרשה זו אמור...ואמרת [על דרך ה פ ש ט] והתשובה לזה. כשמתחיל הquote בדיוק הדברים שאמר, כדיי שנדע איפה מתחיל, כתוב "לאמר" או "ואמרת אלהם". ובזמננו היו כותבים   כג:ט

וידבר ד' אל משה " דבר אל בני ישראל "כי תבאו אל הארץ ..." " [יש כאן quoteבתוך quote ולא הארכתי. אך יש לעיין בפנים]

גליון תַחְכְּמוֹנִי

קול תחכמוני 641-715-3800 ext#44661
תשובות לחידות טקסט 347-762-8145 או
weeklygilyon@gmail.com

בס"ד בה"ב תשעח יהושע גליק מי שרוצה להשיג ע"י אי-מייל נא לשלוח הודעה לweeklygilyon@gmail.com

מנורה טמיאה מהו להדליק בה? כשאין מנורה טהורה, שרי. דקיימ"ל טומאה הותרה/דחוייה בצבור

מה פירוש מנורה ה ט הו ר ה? [לפי דרשת חז"ל] שירדו מעשיה ממקום טהרה [כלומר שהקב"ה הראהו למשה] מנחות כט

האם היה פעם שטבלו את המנורה? כן. תוספתא חגיגה ג

ואם היו מי שהתנגדו לה? צדוקים אמרו: הראיתם טובלים את גלגל הירח? כמה המינומום של לבונה שניתנת על השלחן?

4 זיתים [קיימ"ל אין קומץ פחות משני זיתים- מנחות כו]

"אם בחקתי תלכו"-- יכול אלו המצות? כשהוא אומר "ואת מצותי תשמרו ועשיתם אתם", הרי מצות אמורות. הא מה אני מקיים "אם בחקתי תלכו"? להיות עמלים בתורה.[תורת כהנים]

מה פירוש "עמלים" בתורה?

בלשון הקדש ע מ ל, פירושו iniquity או injustice ובמיוחד: unjust acquirement כלומר רכישת ממון שלא כדין [מרמה חבירו, או אינו משלם לפועליו, מטה את הדין מפני איזה הנייה וכו', כל הביזנעס שלו מיוסד על רמאות וגו'] בלעם העיד על עם ד' "לא הביט אוון ביעקב ולא ראה עמל בישראל" =אין הקב"ה רואה [because there is none!] שום עוול בישראל. דור המדבר היו מעולים ולא היה בהם שום חמס ורכישת ממון שלא כדין [אגב: רואים מזה כמה גדולה וחשובה דבר זה, שמשבחים בו את ישראל]

אדם לע מ ל יולד, ויכנע בע מ ל לבם, ימי שנותינו בהם 70 או 80, ורהבם ע מ ל ואוון. כל אלו מתפרשים שבמשך ימי שני חיי אדם, קורים לו הרבה דברים שנראים בעניו [עכ"פ כunfair וunjust ועובר עליו כל מיני דברים "קשים" וייסורין. וזה נקרא בלשון הקדש ע מ ל . [אך כמובן שאין זה "עמל" רק בעיני ה א ד ם, וכמו שאמר דוד 73 תילים עמל הוא ב ע י נ י]

אוון עמל ושקר הם שלשה שהן אחד. וכמו שכתוב: הנה יחבל אוון, והרה עמל, וילד שקר [תילים 7] הרשע משתמש בשכלו ובערמתו ובנכלותו. [כל אלו נמשלו לפעולת הלידה [חבל, הרה, ילד] כי בכל ביצוע של ליכוד וערמה צריכים לתיכנון הרבה ב ס ת ר י לבבו ולא לגלות מה ב א מ ת רוצה לעשות עם חבירו, עד שחבירו חושב בתום ליבו כי שלום לו עם איש הלז, עד שיכול הנוכל ללכדו] אוון=מלשון אוני=כח, forcefully שמשיג מה שביד חבירו "בכח" לא בכח פיזי, רק בתרמית..

בקהלת מוצאים את מלת "עמל" במובן אחרת קצת: אדם יגע הרבה בלי שום תכלית [על כל העמל שעמלתי תחת השמש] וכמובן שיש "איזה" שייכות להם, אך יש ליזהר מלקשרם, כי אין זה עיקר הטייטש של עמל ב כ ל תנ"ך

בלשון המשנה עמל=occupy busy וניתן כמה דוגמאות לזה:פסחים לז אם אמרו בפת עמילה – לחם הפנים שמתעסקין בו הרבה כי טעון הרבה בעיטה, וממילא אינו בא לידי חמץ. הם עמלים ואינם מקבלים שכר [ברייתא ברכות כל אחד "מתעסק" is busy במלאכתו, אך אינו מקבל שכר לעולם הבא. אב לכולן: תוספתא אהלות טז ר' יהשע אומר: השונה ואינו עמל... כלומר מי ששונה את המשנה, אך אינו "מתעסק" עימו [ובמקום אחר אמרו: אינו ח ו

זר] עיין מסכת דרך ארץ פרק ג פיך שעמל בדברי תורה.. נמצא עסק=עמל. לעסוק בדברי תורה to busy yourself with words of Torah . ואמרו חז"ל מי ש ק וב ע עתים לתורה הרי"ז מ פ ר את התורה!! כלומר מי שיש לו "שיעור ק ב ו ע" אבל כשגמר את ה"שיעור" יש לו הרבה דברים אחרים that keeps him "busy" והולך לקרקסאות וכו' כדי "לבלות את הזמן" נמצא איש הזה א י נ ו מקיים את "להיות עמלים בתורה" [ואם תאמר מה זה ששואלים "קבעת עתים לתורה"? כי אם א ף זה לא עשה אז....] מצינו בלשון חז"ל עמילן של טבחים [פסחים אלו עוברים] עושים חלות גרועים מאד, וכל תועלתם היא לכסות בהם את הקדירה כדיי לשאוב הזוהמא. ונראה שזו מלה ירושלמי-ארמי. שפירושו "פסולת" ירושלמי ע"ז פרק ג:ו ויש להגיה שם ----יש טועים ש"עמלות" =עניינו working h a r d ונכון הדבר שיש עניין של "לפום צ ע ר א" וכשאינו מבין כל כך ואפ"ה לומד, אי נמי שלומד איזה דבר ולוקח לו זמן רב בסבלנות כדיי להבין, מקבל ע"ז שכר יותר. אבל א י ן זה הטייטש של ע מ י ל ו ת האמור כאן! כמדומני שבלשוננו נקרא מדה זו "התמדה".

ואגב אורחא, מצוי מאד [ובעיקר לאלו שלמדו בישיבות] שניגשים ל כ ל לימוד בmindset מה ח י ד ו ש יש כאן. כלומר איזה דבר א נ י יכול לחדש בסוגיא הזאת, וממילא הוא מ ח פ ש ק ו ש י, בכל מה שלומד, כי אחרת "אינו יכול "לחדש" כלום" . ועצם <u>ידיעת</u> חומר הנלמד אינו מעניין לו כל כך, only to the extent שאפשר ל ה ש ת מ ש בו ליצור איזה חידוש. וזה נשתרבב מלימוד של בחורים שרוצים "למשוך" לבם לאהבת התורה, ע"כ מחלקין להם קליות ואגוזים, ע"י חידושים שונים. אבל מי שנתבגר ועדיין לומד כקטן, אוי לו. כי מעולם לא מתעניין לקנות את י ד ע information של התורה. ב ל י לחדש כלום! [ומי שלוקח test לאיזה דבר של חול, יודע, כי עליו ל ד ע ת את מה שלומד, וכשניגש ללמוד את החומר, הוא מעוניין ל ר כ ו ש ולקנות את החומר שבbook הלז, ורק אם מ מ י ל א יוולד לו איזה קושיא, אז יעיין היטב כדיי לתרצו ב א מ ת [כי אם לא יעשה כן, הרי מו כח שלא הבין את חומר הנלמד and he will fail on the test!] להבדיל---בגישה זו צריך לגשת כשלומדים תורה: אני מ ע ו נ י י ן ל ד ע ת את ערך של בן חמש בן עשרים בן ששים אף שאין בידי "להקשות" שום קושיא..אני מ ע נ י י ן לד ע ת כל הלכות של שדה אחוזה שדה מקנה בתי ערי חומה מקדיש שדה אחוזה מקדיש שדה מקנה לוי שהקדיש. וכן בכל סוגיא לשמוח ב ר כ י ש ת וק ל י ט ת דבר הנלמד you captured it

המקדיש שדה אחוזתו [בגודל חומר שעורים] תכף אחר היובל, ובא הוא עצמו לפדותו, כמה נותן?

את ספיח קצירך לא תקצור...

גליון תַחְכְּמוֹנִי

קול תחכמוני 3800-715-641#ext 44661
תשובות לחידות טקסט 8145-762-347 או
weeklygilyon@gmail.com

בס"ד זמן מתן תורתינו תשעח יהושע גליק מי שרוצה להשיג ע"י אי-מייל נא לשלוח הודעה לweeklygilyon@gmail.com

ש איפה מזכירים קרבן שמקריבים <u>רק</u> בשבועות, כל יום ב"איזהו מקומן"?

ת זבחי שלמי-צבור ואשמות .... [כבשי עצרת הם זבחי שלמי צבור—ואין אחרת!]

ש איזה דמיון יש בין כבשי עצרת, לאשם מצורע? [שאין עניין המיוחד הזה ב<u>שום קרבן אחר</u>] ת שניהם טעונין תנופה חיים

ש לדעת הבייתוסין שר"י, כשחל יום ראשון של פסח ביום ראשון [ל"ש בזמננו], מתי מתחילין לספור [כלומר מתי מביאין העומר, ובאיזה יום בסיון חל שבועות?]

ת מביאין העומר אחר שכבר עברה הפסח... [כלומר ביום כב ניסן!] ועצרת יחול י"ב ניסן [או יג אם ניסן חסר...] מנחות סה

ש איפה מצינו קרבן שכל עיקר מצוותו היא לשרפו על רצפת העזרה?

ת שתי הלחם הבאין בפני עצמן לחד מ"ד [רב יוסף מנחות מו:]

ש המקריב משתי הלחם ע"ג המזבח, כמה איסורים הוא עובר?

ת שניים. כל שממנו לאשים! [כיון שמקריבים הכבשים! נקרא "ממנו לאשים] ה"ה בבל תקטירו, איסור חמץ [מנחות נז:]

ש בשנה הזו כמה לחמים אפו ערב שבת? וכמה עשרונות השתמשו להם?

ת אפו 14 לחמים [12 של לחם הפנים שתיים של שתי הלחם] 26 עשרונות [24 עשרונות ל12 לחה"פ. ועוד שני עשרונים לשה"ל] כמו 60 ליטטער 16 גאלון

ש האם הביאו בני ישראל כבשי עצרת במדבר?

ת לא. כל קרבנות האמורות בפרשת אמור, לא הביאו במדבר. משנה [מנחות 4:3]

ש מתי הקריבו <u>פעם אחת</u> במדבר זבחי שלמי צבור? סמוך לשבועות.....

ת יומיים לפני מתן תורה זבחים 116 ויזבחו זבחים שלמים לד' פרים [שבת פח]

ש מה הקריבו ו' סיון [או ז'] בבקר קודם מ"ת? ת קרבן תמיד [חגיגה ו:] וצ"ע למ"ד כללות ופרטות נאמרו בסיני מי ניחא איך ידעו <u>יומיים</u> לפני מתן תורה כבר, דבעי הפשט ונתוח, .

גליון תחכמוני

קול תחכמוני 44661 ext#641-715-3800
תשובות לחידות טקסט 347-762-8145 או
weeklygilyon@gmail.com

להאיר.

בס"ד נשא תשעה יהושע גליק מי שרוצה להשיג ע"י אי-מייל נא לשלוח הודעה לweeklygilyon@gmail.com

וכתב את האלת האלה הכהן בספר..ומחה..

יש בתורה כמה מצוות התלויים ב"כתיבה" ואלו הם: כתיבת ד' פרשיות של תפילין, ב' פרשיות של מזוזה, כתיבת ספר התורה, כתיבת ומחיקת פרשת סוטה, כתיבת גט כריתות לאשה.

שים לב שמלאכת הכתיבה היא אומנות גדולה! בימים ההם. בנגוד לימינו שכל תינוק "יודע לכתוב" וקונים עט בעד 25 סענט, ונייר בפחות מזה—בזמן התורה, כתיבה=דיו, ודיו מורכב ממלאכות שונות. בזמן ש"כתיבה" היה נדיר מ א ד ובלתי מפותח כלל אצל עמים הקדמונים [ורק ל"כהני האליל" היו ספרים כתובים] אצל בני ישראל היה מפותח ומשוכלל היטב, עד שהיה לכל אחד תפילין ומזוזות וספרי תורה לרוב [ורק מעט נשארו]

עשן וגומא הם הרכיבים של דיו. עשן שחור נעשה כששורפין עצים או שמן

.

ונקרא באנגלית soot. מערבין את הפחמים עם גומא [שרף הנוטף מעצי שטים] בזמן מאוחר הרבה התחילו הסופרים לעשותו מויטריאל [היוונים חידשו דרך זו] והיא תערובת ברזל בעפצים [בלי שום עישון וכו'] ואי"ה נמשיך בשבוע הבאה

Acacia Senegal.

גליון תַחְכְּמוֹנִי

קול תחכמוני 641-715-3800 ext#44661
תשובות לחידות טקסט 347-762-8145 או
weeklygilyon@gmail.com

בס"ד בהעלותך תשעה יהושע גליק מי שרוצה להשיג ע"י אי-מייל נא לשלוח הודעה לweeklygilyon@gmail.com

ק ד י ר ה שבישל בה בשר, אסור לבשל בה חלב--- כתוב משפט זה בלשון המ ק ר א [אחר לימוד פרשת בהעלותך...]

כמה שמות-אוכל שונים נזכרים בפרשה זו [כגון apple tomato fish וכו']

איפה נזכר בפרשתינו עניין "כתיבה" [נושא המאמר..]

בכל כותבין...בקנקנתום [גיטין פרק ב] נקרא בלשון לטיני ויטריא"ל. חומר זה נמצא במקורות אשר בראם הקב"ה בהרבה מקומות מפוזרים על פני הארץ. וחוצבים כמין אבנים קטנים שהם ממשפחת הברזל וירוק היא [אך כאשר מבשלים אותו עם עפצים [איזה פרי שגדל בעצי האלון ויש בו הרבה tannic acid עיין ציור] נתהפך גוונו לשחור]

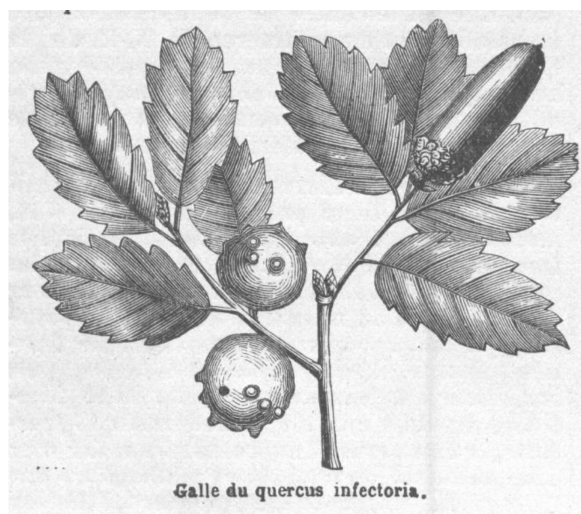
יש לדעת שבזמן המשנה היו מ ע ר ב י ן קנקנתום ל ת ו ך הדיו. כלומר עושים דיו מפחמים [כמש"כ בשבוע שעברה] וא ח ר כך מערבין בו קצת קנקנתום כדיי שיעמוד לזמן רב.

ר"מ היה מטיל קנקנתום ל ת ו ך הדיו כשהיה כותם ספר תורה [ורע"ק או רי"ש אסר עליו] כדיי שיתקיים ויהא כתב שא"א למחקו בקלות [עירובין יג] אבל לעניין כתיבת שבת תניא בתוספתא פרק יא אחד נותן את הדיו ואחד נותן את המים ואחד נותן את הקנקנתום, שנים האחרונים חייבין. אחד נותן את הקנקנתום ואחד נותן את המים ואחד נותן את הדיו, שנים האחרונים חייבין. אחד נותן את הדיו ואחד נותן את הקנקנתום ואחד נותן את המים האחרון חייב. אחד נותן את הקנקנתום ואחד נותן את הדיו ואחד נותן את המים האחרון חייב . עכ"ל. ומובן מזה, שבוודאי "אפשר" לכתוב דיו+מים או קנקנתום+מים, וע"כ מי ש מ ו ס י ף עוד חומר ל ש פ ר הכתיבה, ג ם הוא חייב. אבל דיו+קנקנתום א"א לכתוב!! ע"כ ר ק האחרון שמשים המים, חייב

אסור לכתוב ספר תורה ר ק בקנקנתום ומים בלי ש ו ם תערובת דיו, ואיבעיא לן [שבת 115] אים ע ב ר איש וכתב ס"ת בקנקנתום, אם מצילין אותו בפני הדליקה [מעניין, היוונים חידשו לכתוב ר ק בקנקנתום ונקרא iron gall ink [כי נעשה מתערובת gall =עפצים, וברזל=ויטריאל, ואחר כמה וכמה שנים, העפץ אוכלת את הקלף, ונמחק!! משא"כ מה שנכתב עם דיו—אה"ן שלוקח זמן עד ש"נקבע היטב" בתוך הנייר—גם צרך ליזהר מפני מים, אבל כשאין בעייה של מים וכו' עומדת לעולם!!! ובזמננו רואים את העדיפות של כתיבת בדיו, על פני המצאת היוונים! [מש"כ בגמרא שר"מ מטיל קנקנתום היינו ק צ ת, אבל כולו קנקנתום ועפץ, יש בו גריעותא]

אפשר לכתוב ר ק במי עפצים כלומר שטוחנין את הפרי שגדילה על עצי האלון [gall nut] ושורין אותו במים וכותבין, אך אין רשומו ניכר, והיו אנשים שכתבו כן, ויש להוסיף חומר מיוחד כדי "לגלות" מה שנכתב [גיטין 19] [יש היום דבר דומה לזה]

משתמשים בעפצים גם לצורך עיבוד עורות. בזמן הגמרא היו מעבדין את בעור ע"י מי-עפצים.

שבוע הבעל"ט נכתוב אודות גויל קלף ודוכסוסטוס

גליון
תַחְכְּמוֹנִי

קול תחכמוני 44661 ext#641-715-3800
תשובות לחידות טקסט 347-762-8145 או
weeklygilyon@gmail.com

בס"ד שלח תשעח יהושע גליק מי שרוצה להשיג ע"י אי-מייל נא לשלוח הודעה לweeklygilyon@gmail.com

ק ד י ר ה שבישל בה בשר, אסור לבשל בה חלב---כתוב משפט זה בלשון המ ק ר א [אחר לימוד פרשת בהעלותך...] פארור שבישל בה בשר...

כמה שמות-אוכל שונים נזכרים בפרשה זו [כגון apple tomato fish וכו'] דגה חציר בצל שום גד אבטיח קשוא עגה שלו

איפה נזכר בפרשתינו עניין "כתיבה" [נושא המאמר..] והמה ב כ ת ב י ם [שמותם [של אלדד ומידד היו כ ת ו ב י ם ע"ג קלף]]

חידה ויעלו בנגב ויבא עד חברון... איזה מן המרגלים חזר לחברון וכמה שנים עברו...

במשנה ובברייתא אנו מוצאין שלשה מיני עור שיכולים לכתוב עליהם: גוויל, קלף, דוכסוסטוס.

גויל כיצד? עור בלתי "מתוקן". שמו שאמרו בריש ב"ב: גוויל- אבני דלא משפייא. נמצא כל דבר ודבר [לפי עניינו] אשר חסר בו "תיקונו השלם" מיקרי גוויל. ומכיון שהיה הדרך בזמן המשנה לחלק כל עור לשני חלקים, חלק העליון [הקרוב לשער] נקרא "דוכסוסטוס", וחלק התחתון [הקרוב אצל הבשר] נקרא "קלף" והיו משתמשים בשניהם לצורך כתיבה. אך "חלוקה" זו צריך אומנות יתירה ועיבוד חשובה [ע"י עפצים וכו'] עד שאפשר to split את העור לשכבה עלונה ותחתונה top and bottom layer . [וכבר נשתכח התהליך מזמן רב!] על כן, לפני שעושין "שום דבר", קורין לעור "גוויל" [כעין "גולם"]

יש שבח מסויים לכתוב על עור [גוויל של צבי. [שמא מפני לובן הגוויל אחר העיבוד?] ומבואר בתוספתא ב"ב 4 המוכר לחבירו ספר של צבי, ונמצא של גוויל [כלומר regular... דהיינו של כבש או עגל] הרי"ז מקח טעות. ידוע, שר"ח [כתובות 103] היה צד צביים, ומתקן המגלות כדיי לכתוב עליו הספרים כדיי ללמד תורה. ועל זה אמרו כמה גדולים מעשי חייא! במסכת סופרים [פרק ב] לא יעשה חציו גוויל וחציו קלף. כגון לכתוב מבראשית עד בחוקותי על גויל, והשאר על קלף [דהיינו חלק הכי-משובח=חלק הסמוך לבשר—ובמקום הבשר----[שים לב: כל מאמרנו היא שיטת רמב"ם והגאונים ושאר חכמי

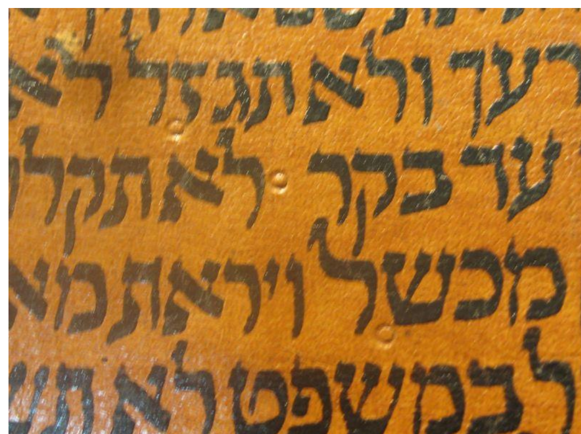
ספרד]] כי צריך להיות ס"ת אחיד, ולא של שני "מינים שונים". אבל מותר לכתוב חציו גוויל וחציו צבי—שהרי אין כאן שני ס ו ג י קלף [שבאמת שניהם גו ו י ל הם]

בזמן המשנה כתבו סתם ס"ת על גויל. אך [שבת 79] יכולין לכתוב ס"ת גם על קלף [שהיא משובח יותר!] ועל דוכסוסטוס [חלק הגרוע, שכבה העליונה, אחר גירוד השער, ובמקום השער]

מבואר, [מסכת ס"ת 1] דהללמ"ס לכתוב על הגוויל דווקא במקום שיער. כלומר לוקחין עור שלם [לפני הsplitting] ושורין אותו במים ובעפצים, ומגרדין השיער, וכותבים שם. אבל תפלין אסור לכתוב על גויל, ושרי ר ק על קלף [הכי-משובח] שבת 79 עיי"ש כל הסוגיא וכן מסקינן. מזוזה שרי לכתוב ג ם על דוכסוסטוס [אך לא מבואר בסוגיא אי שרי גם על גוויל]

לפי ה מ ס ק נ א מפרשים הברייתא [לפי הגאונים]: הלכה למשה מסיני תפלין על הקלף, מזוזה על דוכסוסטוס, קלף במקום בשר, דוכסוסטוס במקום שיער. ע"כ. הברייתא "מפרשת את עצמו" מה שאמרתי לך "קלף" מה פירוש מלה חדשה זו? הלא הוא שכבה שסמוך לבשר. וכן דוכ', היא אותו החלק שסמוך לשיער [ונמצא הרבה כזה בברייתות ואף באסתר, הפיל פור הוא הגורל---מה זה פור? "גורל"]

בב"ב 14 שאלו את רבי כמה הקיפו של ס"ת? ואמר בגוויל ששה. ובקלף איני יודע [לפי שקלף דק יותר, ולא היה נהוג לכתוב ס"ת על קלף]

ספר תורה תימני עתיקה כתובה על גוויל

גליון תַחְכְּמוֹנִי

קול תחכמוני 641-715-3800 ext#44661
תשובות לחידות טקסט 347-762-8145 או
weeklygilyon@gmail.com

בס"ד קרח תשעח יהושע גליק מי שרוצה להשיג ע"י אי-מייל נא לשלוח הודעה לweeklygilyon@gmail.com

חידה ויעלו בנגב ויבא עד חברון... איזה מן המרגלים חזר לחברון וכמה שנים עברו... כלב חזר לאחר 45 שנה! [כשהיה בן 85]

בסוף שבוע שעברה כתיב כי דבר ד' בזה וכו' ויש לזה ג פירושים [סנהדרין 99 ברייתא] אחד מהם: זה ה מ ג ל ה פ נ י ם בתורה. וכן אמרינן ביומא 85 שאין יו"כ מכפר בלי תשובה למ ג ל ה פנים בתורה. והפירוש לזה מבואר בגמרא כגון מנשה שהיה יושב ודורש בהגדות של דופי. לא היה לו למשה לכתוב ואחות לוטן תמנע. וילך ראובן בימי קציר חטים... כלומר מי שמתחצף ומדבר בגאווה כשעוסק בתורה . "גילוי פנים" בלשון המשנה=חוצפה. כגון סוטה מב. גלית שעמד בגלוי פנים. אך השם נשאל לכל מי שיושב ועוסק בתורה ומחדש חדושים אשר לא שמעתם האוזן מימיו, ויש בזה כעין "חוצפה" daring לומר דרוש או ייתור או דיוק ח ד ש אשר לא אמרו אדם מעולם. ר' עקיבא היה יוזב ומגלה פנים בתורה [אוצר מדרשים 441] כלומר שהיה יושב ודורש על כל תג ותג תילים של הלכות שונות. אבל מי שמתחצף ומדבר בבוז ולעג אף על פסוק או תיבה אחת---קורין אותו מגלה פנים בתורה ש ל א כ ה ל כ ה [כלומר in a b a d way!] שהרי שייך להיות "מגלה פנים כרע"ק. [או יותר נכון, "מגלה פנים" יש לו שני definitions ש ו נ י ם, וצריך לבאר באיזה מהם מדברים...] ע"כ צריכין להוסיף ש"מגלה פנים בתורה" שעליו אמרו חז"ל "אין לו חלק לעולם הבא" מיירי דווקא ב"שלא כהלכה" מי שמתנהג בדרך של חוצפה ולעג כגון מנשה. דווקא על מגלה פנים כזה דיברו חכמים.

מבואר בפרק הבונה מכאן שניתנה תורה במנוד ראש. כלומר בראש כפוף. כל מי שניגש ללמוד תורה חייב "לכוף ראשו" למי שגדול ממנו. ואף שיש לו קושיא וכו' יש דרך של הכנעה וענווה, ויש דרך של גאווה---וידוע שכל גדולי ישראל שנתקבלו אצל כלל ישראל, כגון מג"א ט"ז ש"ך ב"ש מ"ב נהגו בדרך זה של מנוד ראש.

שאלה: כמה מגפות היו במדבר?

כמה מיתות שונות ב י ד י שמיים אירעו לישראל במדבר?

גליון תַחְכְּמוֹנִי

קול תחכמוני 3800-715-641#ext 44661
תשובות לחידות טקסט 347-762-8145 או
weeklygilyon@gmail.com

בס"ד חקת תשעח יהושע גליק מי שרוצה להשיג ע"י אי-מייל נא לשלוח הודעה לweeklygilyon@gmail.com

שאלה: כמה מגפות היו במדבר? עגל, מתלוננים, בעל פעור

כמה מיתות שונות ב י ד י שמיים אירעו לישראל במדבר? נחשים, אש בקצה המחנה, מגפה, בליעת הארץ,

אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני

כידוע ממדרשי חז"ל, נאמר מקרא זה על פרשת פרה אדמה—ולהלכה [עיין יומא 14] עיקר החידוש: אם אדם נושא או נוגע מי-חטאת ש ל א ל ש ו ם צ ו ר ך, אז נטמא [טומאת-ערב] ודבר זה יש בו משום חידוש, דלמה י ט מ א בשביל שנושא מי-חטאת שלא לצורך?

אבל במדרש כבר הביאו עוד דוגמאות, כגון שעיר המשתלח, ומוציא פרים ושעירים הנשרפים מחוץ למחנה, והעוסק בכל מעשה הפרה [כולל שריפת הפרה], והאוסף את אפר הפרה---כל אלו יש להם דבר המשותף: מטמאים את האיש העוסק---כביכול---בעשיית מ צ ו ו ה!

כשנתבונן בהם, יש כאן משהו משותף: קרבנות שיש בהם עשיית ח ו ץ. ופרה אדומה נקרא "חטאת" [ואף יש בה דין שלא לשמה! והזיות ובעי כהונה] הרי שדומה מ א ד לקרבן, [עד שהוצרך תנא להשמיענו שאם שרפה חוץ מגתה [בור גדול המתוקן לשריפתה] אין חייבין עליו משום ש ח ו טי חוץ!] אך נעשה ב ח וץ, הרי יש צורך גדול להרחיקנו משום נדנוד של עשיית ק ר ב נ ו ת בחוץ [כאשר מאריכה התורה מ א ד בפרשת אחרי [עיין שם] ובפרשת ראה השמר לך...וכו'---אלמא יש בזה עוון גדול וגם יצר גדול ל ע ב ו ר על זה---וכמו שמצינו שהיו במות כמעט כל זמן בית ראשון]

שחיטת קרבנות בחוץ, כבר גובלת עם עבודת אלילים. כי אם יש מקום מיוחד אשר בחר ד' לשכן שמו שם. ואתה הולך ושוחט על ראש הגג, הרי יש כאן איזה "כח אחר" שאתה פולח אליו. ויש כאן "אלוהות הרבה" [השווה: ולא יזבחו עוד לשעירים אשר הם זונים..]

אך למעשה פרה אדומה אי נ נ ה קרבן כ ל ל!! רק ה כ ש ר איך ליטהר מטומאת מת, ואף שיש בו הרבה עשיות דומיא דקרבן, הרי כבר אמרו: שאני פרה דקדשי ב ד ק ה ב י ת היא! ושפיר נעשית ד ו ו ק א בחוץ [שהרי א י ן לשחוט חולין בעזרה!] אך כדיי להרחיק אדם מכל טעות ונדנוד ודמיון של

"עשיית קדשים בחוץ" צריך "לגזור" טומאה על כל המתעסקים בו, לומר לך: יש כאן כאילו "בעייה" של "חוץ".

לפי זה יוצא [שמא ע"ד דרוש..] מה שאמר שלמה על פרשת פרה ושעיר, אמרתי אחכמה וכו', היא זה גופא: איך

שהתורה "ארכביה אתרי ריכשי" מצד אחד נותן לו עשיית קרבן, ומצד שני א י נ ו קרבן כלל! [ומ מ י ל א כבר איצטריך דיני טומאה יתירה וכו' כמו שביארנו משום עשיית חוץ]

חידות לפרשת חקת:

והחרמתי את עריהם...מה עושים עם החרם?

קיץ שמח ונוח לכל אחיי ורעיי בני ישראל!

בעזר ד' יתברך, תתכמוני הבאה